

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΜΥΚΗΝΩΝ

II. ΤΟ «ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ» ΤΩΝ ΜΥΚΗΝΩΝ

ISSN 1105-7785

ISBN 978-960-8145-72-6

© Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία

Πανεπιστημίου 22, Ἀθῆναι 106 72

Fax 210 3644996 - τηλ. 210 3625531 - secre@archetai.gr - www.archetai.gr

Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως Ἡλέκτρας Ἀνδρεάδη

ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΔΑΝΙΗΛΙΔΟΥ

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΜΥΚΗΝΩΝ

II. ΤΟ «ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ» ΤΩΝ ΜΥΚΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προοίμιο	9-10
Πρόλογος	11-13
Βραχυγραφίες	14-15
Εισαγωγή	17-19

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟ ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Τάφροι	23-36
Τάφρος ΜΤ 1 23. Τάφρος ΜΤ 2 27. Τάφρος Ε 1 28. Τάφρος Ε 2 30. Τάφρος Δ 3 32	
Χώρος Α	37-38
Χώρος Β	39-60
Χώρος Γ	61-90
Χώροι Δ-Ε-Ζ	91-106
Χώρος Η	107-118
Χώροι Θ-Ι	119-139
Χώροι Κ-Λ	140-165
Χώροι Μ-Ν	166-194
Χώροι Ξ-Ο-Π	195-224
Χώροι Ρ-Σ-Τ	225-232

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ - ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟ

Γενικά	235
Τὸ κτίριο	236-245
Οικοδομικά	237-245
Θεμελίωση 237. Τοῖχοι 238. Δάπεδα 241. Θύρες 243. Ἀγωγοὶ 243. Τάφοι 245	
Τὰ εὐρήματα	246-259
Κεραμεική	246-257
Ἀγγεῖα 246. Ὕστρακα 248. Μυκηναϊκά 249. Ἀγραπτα 249. Γραπτά 249. Μεσοελλαδικὰ 248. ΥΕ I-II 250. ΥΕ IIIA1 250. ΥΕ IIIA2 250. ΥΕ IIIB1 252. ΥΕ IIIB2 254. ΥΕ IIIG 256. Κεραμεικὴ ἱστορικῶν χρόνων 257	

Μικρά εύρηματα	258-259
Ειδώλια 258. Λίθινα 258. Μετάλλινα 258. Όστέινα 258. Χρωστικές ουσίες 258. Κονιάματα 259	
Ίστορία και χρονολόγηση	260-261
Κατάλογοι εύρημάτων κατά χώρους	263-280
Κατάλογοι εικόνων και πινάκων	281-289
Summary	291-346
Εύρετήριο	347-350

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Ἡ ἀνασκαφή τοῦ κτιρίου στή βόρεια κλιτὺ τοῦ λόφου τῶν Μυκηνῶν ποὺ ὀνομάστηκε «Ἐργαστήριον» ἦταν οὐσιαστικά μία βιαστική ἀνιχνευτική ἐπέμβαση γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ ἐνδεχόμενη καταστροφὴ ἀρχαιοτήτων ἀπὸ τὸ χτίσιμο τοῦ Μουσείου τῶν Μυκηνῶν. Ἐγινε ἀπὸ ἓνα πρόχειρα συγκροτημένο καὶ ἄπειρο συνεργεῖο ποὺ ἐργάστηκε μέσα σὲ περιορισμένα χρονικὰ περιθώρια καὶ χωρὶς τὴ σχολαστικὴ τήρηση τῶν ἀνασκαφικῶν κανόνων ποὺ ἐφαρμόστηκαν καὶ ἐφαρμόζονται στὶς ἄλλες ἀνασκαφές τοῦ χώρου. Οἱ ἡμερολογιακὲς σημειώσεις εἶναι πλημμελεῖς, οἱ λίγες φωτογραφίες ἐρασιτεχνικὲς, ἀνεπαρκεῖς καὶ ὄχι ἰδιαίτερος κατατοπιστικὲς καὶ τὸ μοναδικὸ σχέδιο, μία ἀπλὴ κάτοψη χωρὶς τομὲς καὶ ὑψόμετρα, δὲν ἀποδίδει τὴ σχέση τῶν χώρων μὲ σαφήνεια καὶ δὲν συμπληρώνει τὴν ἐλλιπὴ καὶ ἀκατάστατη πληροφόρηση σχετικὰ μὲ τὴ διαδοχὴ τῶν ἐπιπέδων, δηλαδὴ τὴν ἐν γένει ἀνασκαφικὴ σχέση τῶν στρωμάτων, ὅσων διακρίθηκαν, καὶ τὴν ἀλληλουχία τῶν εὗρημάτων μέσα σὲ αὐτά. Ἡ θέση καὶ τὸ νόημα τοῦ τομέως αὐτοῦ μέσα στὸ γενικότερο πλαίσιο τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας στὶς Μυκῆνες ἦταν οὕτως ἢ ἄλλως προβληματικά. Ὡστόσο, ἐκπλήσσει ὁ μεγάλος ἀριθμὸς, ἡ ποικιλία καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ ποιότητα τῶν εὗρημάτων, ἰδίως τῶν κεραμικῶν. Αὐτά, ἂν καὶ δὲν μποροῦν νὰ καταταγοῦν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συνθηκῶν εὐρέσεώς τους παρὰ περιγράφονται προσαρμοσμένα στὶς παραδεδεγμένες τεχνοτροπικὲς ὑποδιαίρεσεις, πλουτίζουν σημαντικὰ τὸ ἤδη γνωστὸ δειγματολόγιο τῶν σχημάτων, τῶν διακοσμητικῶν θεμάτων καὶ τῶν συνδυασμῶν τους στὰ σώματα τῶν ἀγγείων. Ἔτσι φωτίζεται ἡ πάντως ἐνισχύεται ἡ εἰκόνα τῆς ἐξέλιξης τοῦ χώρου τῶν Μυκηνῶν κατὰ τοὺς αἰῶνες ὅπου ὁ πολιτισμὸς τῆς περιόδου τοῦ χαλκοῦ βρέθηκε στὸ ἀπόγειο τῆς ἀκμῆς του καὶ στὶς ἀπαρχές τῆς παρακμῆς του. Ἡ διαπίστωση αὐτὴ μᾶς ὁδήγησε στὴν ἀπόφαση νὰ περιλάβουμε τὸ «Ἐργαστήριον» στὴ σειρὰ τῶν δημοσιεύσεών μας.

Ὅταν ζήτησα ἀπὸ τὴν ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν βοηθὸ καὶ συνεργάτιδά μου Δρα Δέσποινα Δανιηλίδου νὰ ἀναλάβει τὴ μελέτη, τὴ σύνθεση καὶ τὴ διατύπωση τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἔρευνας αὐτῆς εἶχα τὸ συναίσθημα ὅτι τὴν ἀδικοῦσα, διότι τῆς ἀνέθετα ἓνα ἔργο ἐξαιρετικὰ δύσκολο, τὴν ἀνασύσταση δηλαδὴ μιᾶς ἀνασκαφῆς γιὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἴδια δὲν εἶχε καμία προσωπικὴ πείρα καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς ὁποίας, ὅσα εἶχαν συγκρατήσει τὰ μέλη τοῦ ἀνασκαφικοῦ συνεργεῖου, ἦσαν ἀνεπαρκῆ, ἀσαφῆ καὶ κάποτε ἀντιφατικά. Τὸ ἔργο ἦταν πολὺν πῶς δύσκολο ἀπὸ μία συνηθισμένη δημοσίευση ὅπου τὰ δεδομένα, παρὰ τὶς ἀναπόφευκτες ἀτέλειες, εἶναι συγκεντρωμένα καὶ καταγραμμένα μὲ προσοχή, κατανόηση, ἐπίγνωση καὶ σύστημα. Τὸ ἔκανα διότι ἤθελα νὰ περισωθεῖ τὸ ὑλικὸ καὶ διότι εἶχα πεποίθηση στὴν ἐπιμονή, τὴν ὑπομονή, τὴν ἐργατικότητα καὶ τὶς γνώσεις της. Περίμενα μία λίγο-πολὺ λεπτομερῆ καὶ μετὰ λόγου γνώσεως καταγραφὴ τῶν εὗρημάτων ποὺ προέ-
9

χονταν ἔτσι καὶ ἔτσι ἀπὸ ἓνα χώρο τοῦ ὁποίου ἡ εἰκόνα ἦταν προβληματική. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἓνας ἄθλος. Ἡ κυρία Δανιηλίδου κατόρθωσε νὰ ἀφομοιώσει καὶ νὰ ἀναλύσει τὴν ἰσχνὴ καὶ συγκεχυμένη πληροφόρηση, νὰ ἀποδώσει τὰ εὐρήματα στοὺς γενικούς, ἔστω, χώρους εὐρέσεώς τους καὶ κάποτε νὰ τὰ συνδέσει μὲ τὶς συνθῆκες ὑπὸ τὶς ὁποῖες εἶχαν καταχωθεῖ, κατόρθωσε δηλαδὴ νὰ ἀνασυστήσῃ στὶς γενικὲς τους γραμμὲς τὴ χρήση καὶ τὴν ἱστορία τοῦ χώρου. Ἔτσι, χάρις στὴν προσπάθειά της, ἡ ἐπιστῆμη ἀπέκτησε περισσότερα ἀπὸ ἓνα κατάλογο ὁσοδήποτε ἀξιολόγων καὶ ἐνδιαφερόντων εὐρημάτων καὶ πλουτίστηκε μὲ ἓνα ἀπροσδόκητα ἐνδελεχτὴ τόμο πὺν προστέθηκε στοὺς ὑπολοίπους τῆς σειρᾶς.

ΣΠ. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΜΥΚΗΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κατὰ τὴν ἐπιλογή τῆς θέσης γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ Μουσείου τῶν Μυκηνῶν προτιμήθηκε ἡ βόρεια κλιτὺς τοῦ λόφου τῆς ἀκρόπολης, ἔξω ἀπὸ τὸν περίβολο τῶν ἐλληνιστικῶν τειχῶν, Β. τῆς Πύλης τῶν Λεόντων, καὶ γιὰ ἄλλους λόγους ἀλλὰ καὶ κυρίως μὲ τὴν προσδοκία ὅτι σ' αὐτὴν τὴν περιοχὴ δὲν θὰ ὑπῆρχαν κατάλοιπα ἀρχαίων ἐγκαταστάσεων λόγῳ τῆς πολὺ ἀπότομης κλίσης τοῦ ἐδάφους πρὸς τὸ ρέμα τῆς Κοκορέτσας (εἰκ. 1 καὶ 2). Ἡ γενικὴ αὐτὴ ἐκτίμηση ὅμως διαψεύστηκε πλήρως διότι σὲ ὅλη αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν κλιτὺ εἶχε ἀναπτυχθεῖ συνοικία ὁλόκληρη μὲ συγκροτήματα δωματίων, οἰκιῶν ἢ ἐργαστηρίων, ὅπως ἡ «Συνοικία Πέτσα» δυτικότερα καὶ ἡ «Οἰκία τοῦ Τάφου τῶν Τριπόδων» ἀνατολικότερα, καὶ μία ἀκόμη πλημμελῶς ἀνασκαφεῖσα ἀνάμεσά τους¹.

Ἡ πρώτη ἔρευνα πού διεξήχθη στὸν χώρο πού ἀρχικὰ εἶχε ἐπιλεγεῖ κατέληξε στὴν ἀνασκαφὴ ἑνὸς κτιρίου μυκηναϊκῶν χρόνων πού ὀνομάστηκε «Ἐργαστήριον». Ἡ μετατόπιση τοῦ Μουσείου ἀνατολικότερα, ὅπου καὶ τελικὰ ἀνηγέρθη, ἀποκάλυψε τὴ λεγομένη «Οἰκία τοῦ Τάφου τῶν Τριπόδων», ἡ ἀνασκαφὴ τῆς ὁποίας διεξήχθη καὶ δημοσιεύθηκε ἀπὸ τὴν Ἀρτεμὴ Ὠνάσογλου².

Χαρακτηρίσθηκε ὡς «Ἐργαστήριον» ἤδη κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ του, εἴτε λόγῳ τῆς ἀφθονῆς κεραμεικῆς πού βρέθηκε στὸ κτίριο εἴτε λόγῳ τῶν ποσοτήτων χρωστικῶν οὐσιῶν, καὶ ἰδιαίτερα τοῦ κόκκινου χρώματος. Ἐπειδὴ ἡ ὀνομασία αὐτὴ εἶχε περάσει στὴ βιβλιογραφία πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν τελικὴ του δημοσίευση, γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ διατηρεῖται καὶ ἐδῶ.

Ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ «Ἐργαστηρίου» διεξήχθη τὸ θέρος τοῦ 1979, ἀπὸ τὸν Ἰούλιο ἕως τὸν Σεπτέμβριο, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ καθηγητῆ Γεωργίου Μυλωνᾶ μὲ τὴν τυπικὴ συμμετοχὴ τῆς τότε ἐπιμελήτριας Ἀρχαιοτήτων Ἀλίκης Δραγώνα. Τὰ ἡμερολόγια τῆς ἀνασκαφῆς τηροῦσαν δύο φοιτήτριες, κατὰ τρόπο πλημμελὴ καὶ ἐν πολλοῖς ἐλλιπῆ. Σπανίως σημειώνεται τὸ βάθος εὗρεσης τοίχων, δαπέδων καὶ ἀντικειμένων, καὶ ὅπου αὐτὸ γίνεται τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ διότι ἐμπλέκονται μέτρα μὲ ἑκατοστὰ, θετικὸ καὶ ἀρνητικὸ πρόσημο κλπ. Ἐμπλέκονται καὶ συχνὰ συγχέονται οἱ ἀριθμοὶ τοίχων, λίθων, λιθολογημάτων καὶ χώρων. Σημαντικὴ ἔλλειψη ἀποτελεῖ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν δίνονται διαστάσεις οὔτε γιὰ τοὺς τοίχους (μῆκος, πλάτος, ὕψος) οὔτε καὶ γιὰ τοὺς χώρους. Οἱ ἀναφερόμενες διαστά-

1. Κατὰ τὸν Τσοῦντα, ὁ λαὸς τῶν Μυκηνῶν κατοικοῦσε κωμηδὸν σὲ μικρὲς ὁμάδες οἰκιῶν, σὲ μικρὴ ἀπόσταση ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη καὶ μὲ δρόμους πού τις συνέδεαν μεταξύ τους καὶ μὲ τὴν ἀκρόπολη (ΑΕ

1888, 124-125).

2. Ἀ. Α. Ὠνάσογλου, *Ἡ Οἰκία τοῦ Τάφου τῶν Τριπόδων στὴ Μυκῆνες* (Αθήναι 1995).

σεις έχουν ληφθεί από το σχέδιο. Στα εύρηματα δεν γίνεται διάκριση προέλευσης, εάν δηλαδή προέρχονται μέσα από άπλη επίχωση, από στρώμα δαπέδου, πάνω ή κάτω από αυτό, ή από γέμισμα άγωγού, και το κυριότερο δεν συμφωνούν οι άριθμοί εύρεσης που αναφέρονται στο ήμερολόγιο με τους άριθμούς καταλόγου που δόθηκαν στο τέλος. Οι φωτογραφίες, έρασιτεχνικές στο σύνολό τους, είχαν παραμείνει άταύτιστες. Αυτό δημιούργησε πολλές δυσκολίες για την άπόδοσή τους σε συγκεκριμένους χώρους, και όπου αυτή κατέστη δυνατή, έγινε με τη βοήθεια του σχεδίου κυρίως και λιγότερο των περιγραφών. Η άποτύπωση και σχεδίαση του χώρου της ανασκαφής έγινε από τη σχεδιάστρια της Δ' Έφορείας Ναυπλίου Ματίνα Γιαννούλη-Οικονόμου. Άποδόθηκε όμως μόνον ή κάτοψη του χώρου, χωρίς καμία τομή κατά πλάτος ή κατά μήκος, που θα βοηθούσε σημαντικά στον καθορισμό της στρωματογραφίας των χώρων. Τα πρωτότυπα ήμερολόγια αυτής της ανασκαφής εύρίσκοντο κατατεθειμένα, μαζί με όλα τα άλλα, στο προς δημοσίευση άρχείο των παλαιών ανασκαφών της άκρόπολης των Μυκηνών. Οι φωτογραφίες, καθώς και τα σχέδια της ανασκαφής, παραχωρήθηκαν από το άρχείο της Δ' Έφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Άρχαιοτήτων Ναυπλίου³.

Η μορφή της ανασκαφής είχε έντελως σωστικό και ταχύρρυθμο χαρακτήρα, διότι επείγεται ή άνέγερση του Μουσείου. Σε κανένα σημείο δεν ολοκληρώθηκε, όλοι σχεδόν οι τοίχοι συνεχίζονται προς κάθε κατεύθυνση μέσα στο άσκαφο, μετά το πέρας δέ της ανασκαφής όλος ο χώρος καταχώθηκε πλήρως, προκειμένου να διαμορφωθεί ο περίξ του μουσείου χώρος.

Η δημοσίευση της παλαιάς, εν μέρει ήμιτελούς και πλήρως πλέον καταχωμένης ανασκαφής του «Έργαστηρίου» παρουσίαζε πολλές δυσκολίες και είχε να άντιμετωπίσει και να επιλύσει προβλήματα και έρωτήματα, πολλά από τα όποια θα παραμείνουν δυστυχώς αναπάντητα έσαεί. Άκόμη μεγαλύτερη δυσκολία ύπάρχει όταν αυτή ή δημοσίευση δεν γίνεται από τον ίδιο τον ανασκαφέα, όποτε στη χρονική άπόσταση προστίθεται και ή έλλειψη προσωπικής και άμεσης γνώσης του άντικειμένου και των συνθηκών εύρεσης, πράγμα που πολλαπλασιάζει τα έρωτήματα και μεγεθύνει, αν δεν δημιουργεί και νέα, τα ύπάρχοντα προβλήματα.

Γιά όλους αυτούς τους λόγους λοιπόν, ή παρουσίαση των άρχιτεκτονικών τουλάχιστον καταλοίπων παρουσιάζει αρκετά κενά και αφήνει αναπάντητα πολλά έρωτήματα. Η περιγραφή τους έχει βασιστεί κυρίως στις πληροφορίες που παρέχουν τα ήμερολόγια της ανασκαφής, που κατά περίπτωση διευκρινίστηκαν ή συμπληρώθηκαν από το σχέδιο, κυρίως ως προς τις διαστάσεις χώρων και τοίχων, και από τις φωτογραφίες, όπου έδειχναν τη θεμελίωση, διευθέτηση και άλληλουχία των τοίχων. Άντιθέτως, ή άφθονη, πρωτότυπη και πολύ ενδιαφέρουσα κεραμική που άπέδωσε ή ανασκαφή επέβαλλε την αναλυτική παρουσίασή της, πράγμα που άποτελεί και τον βασικό σκοπό αυτής της δημοσί-

3. Ευχαριστώ θερμά την τότε προϊσταμένη της Δ' Έφορείας Ναυπλίου Ματίνα Γιαννούλη-Οικονόμου για την παραχώρηση των σχεδίων της ανασκαφής και των φωτογραφιών.

ευσης, ἔστω καὶ μὲ τις ὑπάρχουσες ἐλλείψεις. Ὡς ἐκ τούτου, διαφορετικῆς καὶ ἰδιαίτερης μεταχείρισης ἔτυχαν τὰ πολυπληθῆ καὶ ἐνίοτε μοναδικὰ εὐρήματα τῆς ἀνασκαφῆς, ἀγγεῖα, εἰδώλια καὶ ὄστρακα κυρίως, ἀλλὰ καὶ λίγα ἀντικείμενα μικροτεχνίας, τὰ ὅποια περιγράφηκαν λεπτομερῶς, μελετήθηκαν ἀναλυτικά, σχεδιάστηκαν καὶ φωτογραφήθηκαν στὴν ἀποθήκη τοῦ νεότευκτου Μουσείου τῶν Μυκηνῶν, ὅπου ἔχουν συγκεντρωθεῖ ἀπὸ τοὺς διάφορους ἀποθηκευτικούς χώρους Μυκηνῶν καὶ Ναυπλίου. Τὰ σχέδια τῶν ἀγγείων, τομὲς καὶ ἀναπτύγματα διακόσμησης, τῶν εἰδωλίων καὶ τῶν κυριότερων ἀντικειμένων μικροτεχνίας ὀφείλονται στὴ σχεδιάστρια Ρωξάνη Ντοκσάν, ἐνῶ τὴ σχεδίαση τῶν ὀστράκων ἔκανε ἡ ὑπογράφουσα. Ἡ φωτογράφιση τῶν εὐρημάτων ἔγινε ἀπὸ τὸν Ἡλία Ἡλιάδη. Τὸ κείμενο τῆς ἀγγλικῆς περιλήψεως ὀφείλεται στὴν ἀρχαιολόγο Myriam Caskey.

Ἰδιαίτερες εὐχαριστίες θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω καὶ ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ πρὸς τὸν καθηγητὴ Σπ. Ἰακωβίδη καὶ γιὰ τὴν ἐμπιστοσύνη πού μοῦ ἔδειξε ἀναθέτοντάς μου τὴ μελέτη αὐτοῦ τοῦ ὕλικου, ἀλλὰ καὶ κυρίως γιὰ τὴν πολυμερὴ βοήθεια πού μοῦ παρείχε καθ' ὅλα τὰ στάδια τῆς μελέτης.

Εὐχαριστῶ θερμὰ καὶ τὴν ὑπεύθυνη τοῦ Μουσείου τῶν Μυκηνῶν Ἑλένη Παλαιολόγου, καθὼς καὶ ὅλο τὸ προσωπικὸ τοῦ μουσείου γιὰ τὴν παντὸς εἵδους βοήθεια καὶ διευκόλυνση πού μοῦ παρείχαν κατὰ τὴ διάρκειά τῆς μελέτης τοῦ ἀνασκαφικοῦ ὕλικου στίς ἀποθήκες του.

Θερμὲς εὐχαριστίες ὀφείλονται στὸ Συμβούλιο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, καὶ ἰδιαίτερα στὸν Γενικὸ Γραμματέα Βασίλειο Χ. Πετράκο, πού συμπεριέλαβε τὴ μελέτη αὐτὴ στὴ σειρά τῶν δημοσιευμάτων της.

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

- ΑΔ*
ΑΕ
ΑΜΜ
Benzi, Attica
Benzi, Rodi
Berbat
BSA
Chamber Tombs
Έργον
FM
French 1961

French 1964
French 1965
French 1966

French 1967

French 1969

French 1971

FS
Γλᾶς II
Iakovidis, Destruction
Horizons
MDP

Mountjoy 1976

MP
OAth
Ώνάσογλου
ΠΑΕ
Panagia Houses
Περατή
RMDP
Σακελλαρίου

Tamvaki 1973
- Άρχαιολογικὸ Δελτίο*
Άρχαιολογικὴ Έφημερίς
Άριθμὸς Μουσείου Μυκηνῶν
M. Benzi, Ceramica micenea in Attica (Milano 1975).
M. Benzi, Rodi e la civiltà micenea I-II (Roma 1992).
G. Säf Lund, Excavations at Berbati 1936-1937 (Uppsala 1965).
The Annual of the British School at Athens.
A. J. B. Wace, Chamber Tombs at Mycenae, Archaeologia LXXXII (Oxford 1932).
Τὸ Έργον τῆς Άρχαιολογικῆς Έταιρείας
Furumark, Motif.
E. French, Mycenaean occupation near the Cyclopean Terrace Building at Mycenae, BSA 56, 1961, 81-87.
E. French, Late Helladic IIIA1 Pottery from Mycenae, BSA 59, 1964, 241-261.
E. French, Late Helladic IIIA2 Pottery from Mycenae, BSA 60, 1965, 159-202.
E. French, A Group of Late Helladic IIIB1 Pottery from Mycenae, BSA 61, 1966, 216-238.
E. French, Pottery from Late Helladic IIIB1 Destruction Contexts at Mycenae, BSA 62, 1967, 149-193.
E. French, A Group of Late Helladic IIIB2 Pottery from Mycenae, BSA 64, 1969, 71-93.
E. French, The Development of Mycenaean Terracotta Figurines, BSA 66, 1971, 101-187.
Furumark, Shape.
Σ. Ίακωβίδης, Γλᾶς II. Η ἀνασκαφή 1981-1991 (Άθήναι 1998).
S. Iakovidis, Destruction Horizons at Late Bronze Age Mycenae, Φύλια Έπει εἰς Γεώργιον Ε. Μυλωνᾶν (Άθήναι 1986-1990) Α, 233-260.
P. A. Mountjoy, Mycenaean Decorated Pottery. A Guide to Identification (SIMA LXXIII, Göteborg 1986).
P. A. Mountjoy, Late Helladic IIIB1 Pottery dating the Construction of the South House at Mycenae, BSA 71, 1976, 77-112.
A. Furumark, Mycenaean Pottery, I. Analysis and classification (Stockholm 1941).
Opuscula Atheniensia.
Ά. Ώνάσογλου, Η Οἰκία τοῦ Τάφου τῶν Τριπόδων στῆς Μυκῆνες (Άθήνα 1995).
Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς Έταιρείας.
I. Mylonas Shear, The Panagia Houses at Mycenae (Philadelphia 1987).
Σ. Ε. Ίακωβίδης, Περατή. Τὸ νεκροταφεῖον Α-Γ (Άθήναι 1970).
P. A. Mountjoy, Regional Mycenaean Decorated Pottery I-II (Rahden/Westf. 1999).
Ά. Ξενάκη-Σακελλαρίου, Οἱ θαλαμωτοὶ τάφοι τῶν Μυκηνῶν ἀνασκαφῆς Χρ. Τσούντα (1887-1898) (Παρίσι 1985).
A. Tamvaki, Some Unusual Mycenaean Terracottas from the Citadel House Area, BSA 68, 1973, 207-265.

- Vermeule - Karageorghis E. Vermeule - V. Karageorghis, *Mycenaean Pictorial Vase Painting* (Cambridge 1982).
- E. Wace 1954 E. B. Wace, The Cyclopean Terrace Building and the Deposit of Pottery beneath it, *BSA* 49, 1954, 267-291.
- Wace 1954 A. J. B. Wace - F. H. Stubbings, The Grave Circle, *BSA* 49, 1954, 244-247.
- Wace 1956 A. J. B. Wace, Preliminary Report on the Excavations of 1955, *BSA* 51, 1956, 103-122.
- Wace 1957 A. J. B. Wace and others, Prehistoric Cemetery: A Deposit of LH III Pottery, *BSA* 52, 1957, 207-219.
- Wardle 1969 K. Wardle, A Group of Late Helladic IIIB1 Pottery from within the Citadel at Mycenae, *BSA* 64, 1969, 261-297.
- Wardle 1973 K. Wardle, A Group of Late Helladic IIIB2 Pottery from within the Citadel at Mycenae 'The Causeway Deposit', *BSA* 68, 1973, 297-348.

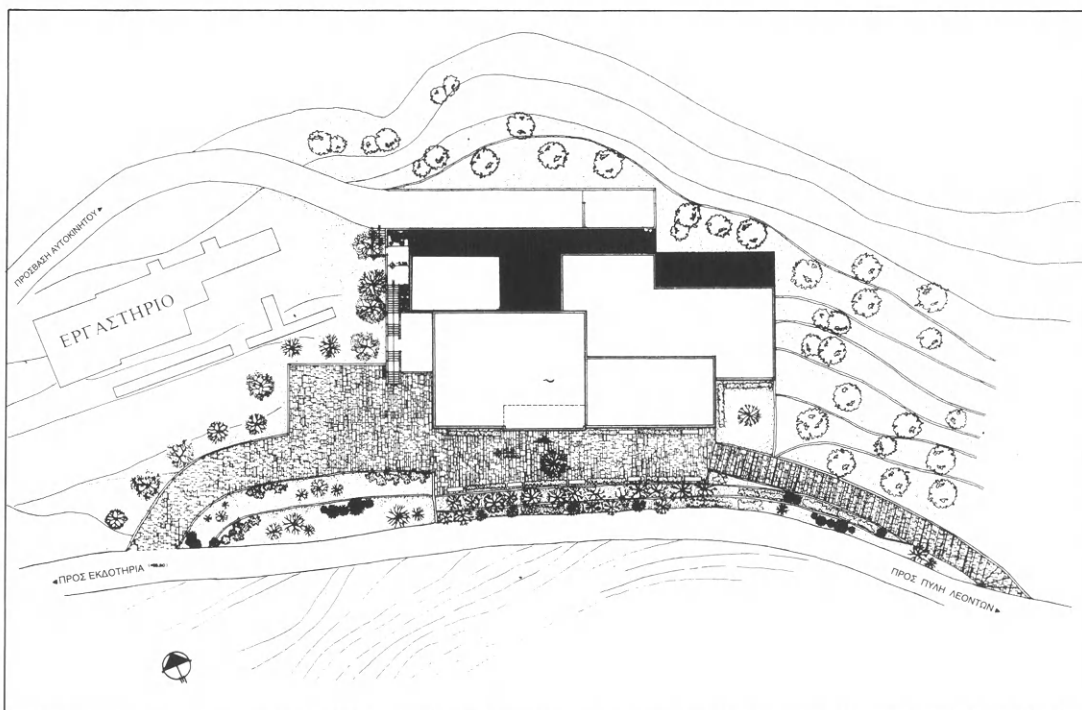

Εἰκ. 1. Τοπογραφικὸ σχέδιο μετὰ τὴ θέσιν τοῦ Μουσείου καὶ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ «Εργαστηρίου» σὲ σχέσηιν πρὸς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Μυκηνῶν (Ῥονάσογλου σχ. 1).

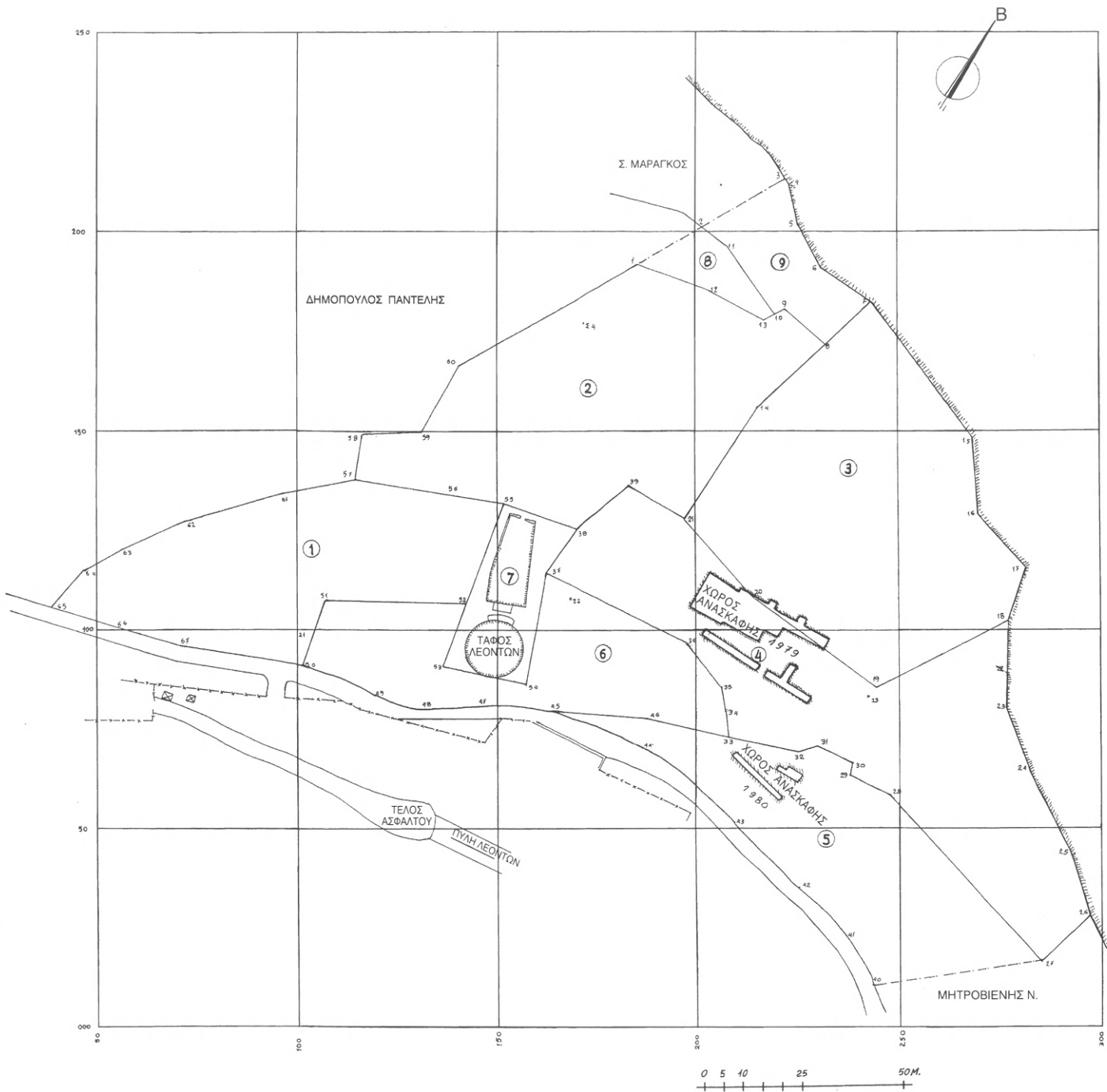
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ κτίριο τοῦ «Ἐργαστηρίου» ἦταν κτισμένο στὴ βόρεια κλιτὺ τοῦ λόφου τῆς ἀκρόπολης τῶν Μυκηνῶν, σὲ ἀπόσταση 50 μ. περίπου βόρεια ἀπὸ τὸ τεῖχος, 100 μ. ΒΑ. τῆς Πύλης τῶν Λεόντων καὶ 40 μ. ἀνατολικά τοῦ θολωτοῦ τάφου τῶν Λεόντων (εἰκ. 1 καὶ 3). Στὸ τρίτο ἄνδρω τῆς κατωφέρειας τοῦ λόφου καθαρίστηκε χώρος, ἐπικλινῆς ἀπὸ Ν. πρὸς Β., διαστάσεων 40×20 μ. Ὁ χώρος πὺν ἀνασκάφηκε, μὲ κατεύθυνση Α.-Δ., κατελάμβανε τὸ μέσο περίπου αὐτῆς τῆς ἔκτασης σὲ μῆκος 32 μ. καὶ μέγιστο πλάτος 9.50 μ. στὰ δυτικά καὶ 3 μ. στὰ ἀνατολικά (εἰκ. 4).

Οἱ τοῖχοι οἱ ὁποῖοι ἀποκαλύφθηκαν ἀποτελοῦσαν τὸ τοιχόβαθρο, τοῦ ὁποῖου κατέρρευσεν ἡ πλινθόκτιστη ξυλόδετη ἀνωδομή. Δὲν εἶναι παράλληλοι μεταξύ τους, ἀλλὰ συγκλίνουν πρὸς τὴ μία ἢ τὴν ἄλλη κατεύθυνση καὶ οἱ περισσότεροι προχωροῦν μέσα στὴν ἄσκαφη ἐπίχωση. Στὴ νότια πλευρὰ τοῦ χώρου ἀποκαλύφθηκε ἰσχυρὸς ἀναλημμα-

Εἰκ. 2. Ἡ θέση τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ «Ἐργαστηρίου» σὲ σχέση μὲ τὴ θέση τοῦ Μουσείου (ᾠνάσογλου σχ. V).

Εἰκ. 3. Γενικό τοπογραφικὸ σχέδιο τῆς περιοχῆς μετὰ τὴ θέση τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ «Εργαστηρίου».

τικός τοίχος, ὁ ὁποῖος θὰ συγκρατοῦσε τὰ χώματα τῆς κλιτύος. Ἀντίστοιχος τοίχος θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει καὶ πρὸς τὴ βόρεια πλευρὰ πού βρίσκεται πρὸς τὸ ρέμα τῆς Κοκορέτσας, ἀλλὰ ἐλάχιστα μόνο ἵχνη του ἀποκαλύφθηκαν, προφανῶς διότι θὰ κύλησε πρὸς τὸ ρέμα. Οἱ ἀποκαλυφθέντες τοῖχοι δὲν εἶναι ὅλοι σύγχρονοι, μερικοὶ πατοῦν πάνω στὸν φυσικὸ βράχο, ἐνῶ ἄλλοι πάνω σὲ χῶμα. Ἡ ἀκριβὴς διαδοχὴ κατασκευῆς εἶναι τώρα πλεόν δύσκολο νὰ διαπιστωθεῖ, διότι οὔτε στὸ ἡμερολόγιο ἀνασκαφῆς σημειώνεται πάντοτε οὔτε καὶ ὑπάρχει σχέδιο τῆς τομῆς τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου, πού θὰ βοηθοῦσε νὰ λυθεῖ αὐτὸ τὸ πρόβλημα. Μόνο ἡ μελέτῃ τῆς κεραμεικῆς ἴσως δώσει κάποιες ἀπαντήσεις.

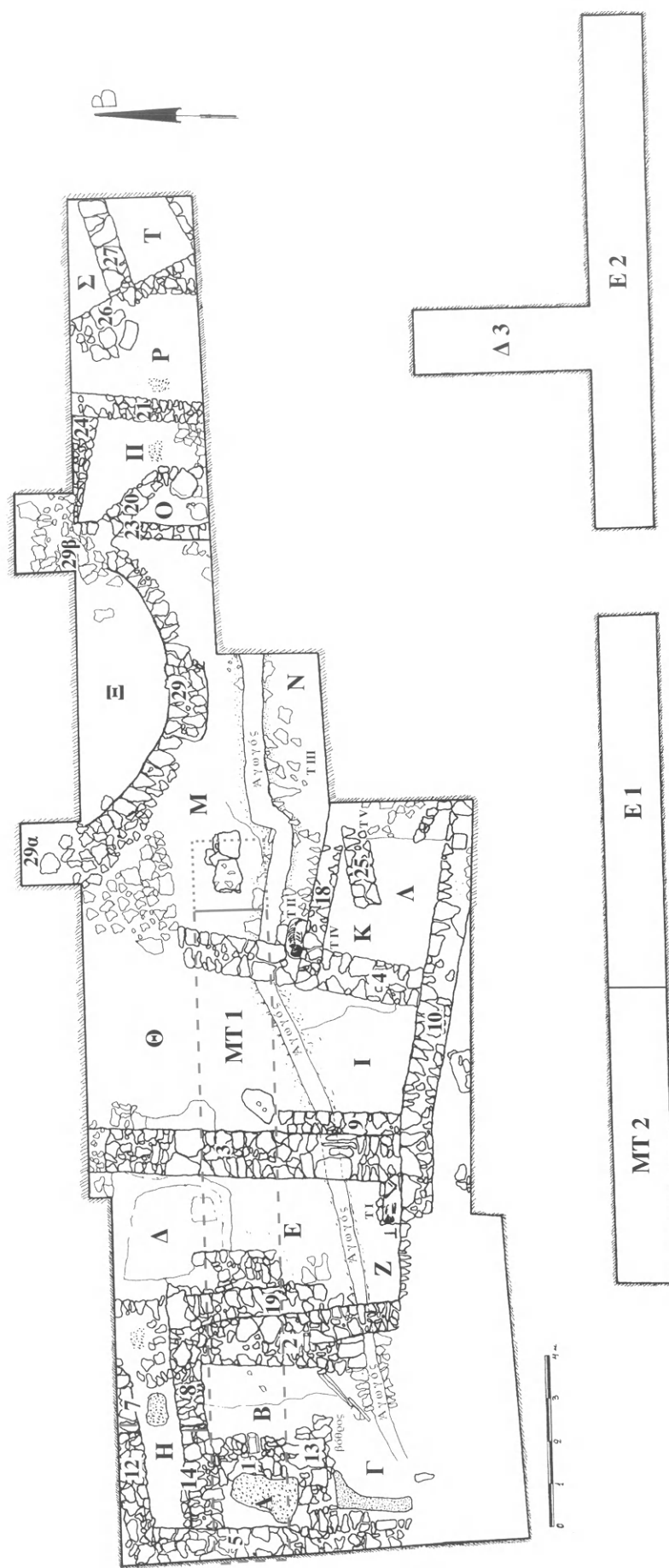
Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς τοίχους γωνιάζουν μὲ ἄλλους ἐγκάρσιους καὶ ἔτσι δημιουργοῦνται κάποιοι μικροὶ ἢ μεγαλύτεροι χώροι, οἱ ὁποῖοι συμβατικά θὰ μπορούσαν νὰ ὀνομαστοῦν δωμάτια, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ εἶναι. Στὴ δημοσίευση διατηρεῖται ἡ ὀνομασία «χώροι», σὲ καθέναν ἀπὸ τοὺς ὁποίους δίδεται ἓνα κεφαλαῖο γράμμα τῆς ἀλφαβήτου ὡς ἀρίθμηση, π.χ. χώρος **A**, χώρος **B** κ.ο.κ. Οἱ τοῖχοι ἀριθμοῦνται μὲ ἀραβικοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ τὸ **1** ὡς τὸ **29**, ἐνῶ οἱ μεταξὺ αὐτῶν ἀποκαλυφθέντες τάφοι ἀριθμοῦνται μὲ λατινικοὺς ἀπὸ τὸ **I** ὡς τὸ **V**. Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὰ ἀνωτέρω, δίνεται ἡ περιγραφὴ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν καταλοίπων τοῦ κάθε «χώρου» καὶ ἀκολουθεῖ ἡ περιγραφὴ τῶν εὗρημάτων πού προέρχονται ἀπὸ αὐτόν, ὀστράκων, εἰδωλίων, ἀγγείων καὶ ἀντικειμένων μικροτεχνίας.

Τὸ βιβλίον χωρίζεται σὲ δύο μέρη: στὸ Περιγραφικὸ καὶ στὸ Συστηματικόν. Τὸ πρῶτο κεφάλαιο τοῦ πρώτου μέρους ἀναφέρεται στὶς δοκιμαστικὰς τάφρους πού ἀνοίχθηκαν στὸ ἄνδηρο καὶ στὰ εὗρηματα πού προέκυψαν ἀπὸ αὐτὲς καὶ πού δὲν ἐντάσσονται σὲ συγκεκριμένο χώρο, ἀλλὰ προέρχονται ἀπὸ τὰ ἐπιφανειακά καὶ ἀνώτερα στρώματα ὅλης τῆς ἔκτασης. Ἀκολουθοῦν τὰ κεφάλαια πού ἀναφέρονται στοὺς διακριθέντες χώρους **A-T**. Στὴν καταγραφὴ τῶν ὀστράκων καὶ τὴν περιγραφὴ τῶν ἀγγείων γίνεται κατὰ πρῶτον διαχωρισμὸς μεταξὺ ἄγραπτων καὶ γραπτῶν καὶ μεταξὺ ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν, καὶ σὲ καθεμία ἀπὸ αὐτὲς τίς κατηγορίες ἀκολουθεῖται ἡ ἑξῆς σειρά: κύλικες, λεκανίδια, λαβές, οἰκιακά, πινάκια, φιάλες, κύαθοι, κύπελλα, ἀρύταινες, λεκάνες, κάλαθοι, ἀκαθόριστα ἀνοιχτά, ρυτά, πρόχοι, λήκυθοι, ἀμφορεῖς, ὑδρίες, πιθαμφορεῖς, ἀλάβαστρα, θήλαστρα, ἀσκοί, ἀκαθόριστα κλειστά, ψευδόστομοι, κρατῆρες καὶ σκύφοι (ἄβαφοι ἐσωτερικά, ὑψίποδες, στικτοί, ἐνδόβαφοι, ὀλόβαφοι). Ἀκολουθοῦν τὰ εἰδώλια, τὰ ἀκέραια ἀγγεῖα καὶ ἡ μικροτεχνία: λίθινα, κωνίδια, ὀψιανοί, μέταλλινα, ὀστέινα, χρώματα καὶ κονιάματα. Ἔχουν καταγραφῇ καὶ μελετηθεῖ συνολικὰ 52.519 ὀστράκα, 107 ἀγγεῖα, 125 εἰδώλια, 2 λίθινα ἀντικείμενα, 8 κωνίδια, 19 ὀψιανοί, 7 μέταλλινα, 3 ὀστέινα, 10 κομμάτια χρωστικῆς οὐσίας, 11 κομμάτια κονιαμάτων, ἓνα περίαπτο, μία πῆλινη κεφαλὴ καὶ ἓνα κομμάτι ὀρείας κρυστάλλου.

Ἀκολουθεῖ τὸ δεύτερο μέρος, τὸ Συστηματικόν, ὅπου καταβάλλεται ἐπισταμένη προσπάθεια ὥστε νὰ συστηματοποιηθεῖ ὅλο αὐτὸ τὸ ὑλικόν, οἰκοδομικόν καὶ κεραμικόν, καὶ νὰ συναχθοῦν τὰ συμπεράσματα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟ
ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ρέμα Κοκορέτσας

Άκρόπολη

Εἰκ. 4. Γενική κάτοψη τῶν ἀνασκαφέντων χώρων τοῦ «Εργαστηρίου» καὶ τῶν δοκιμαστικῶν τάφρων.

ΤΑΦΡΟΙ

ΤΑΦΡΟΣ ΜΤ 1

Ἡ ἀνασκαφή ξεκίνησε μὲ τὴ διάνοιξη μιᾶς μεγάλης τάφρου, τῆς **ΜΤ 1**, μήκους 15 μ. καὶ πλάτους 1.50 μ., ἡ ὁποία προοιούσης τῆς ἐργασίας καὶ ὅσο ἐμφανίζονταν τοῖχοι διευρύνετο πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις. Μία πρώτη συλλογὴ ἀπὸ τὰ ἐπιφανειακὰ χῶματα ἀπέδωσε μικρὸ ἀριθμὸ ὄστράκων:

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

ὙΟστρακα 349.

Ἀπροσδιόριστα 196.

Ἀγραπτα 112.

Γραπτά 25.

Μεταγενέστερα 16.

Ἀγραπτα: Δώδεκα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, ἕξι εὐθέα καὶ πέντε ἐξώκυρτα, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴ λαβή, κυρτόπλευρων, ἔντεκα ταινιωτὲς λαβὲς καὶ μία δακτυλιόσχημη, ἑπτὰ γάστρες, δεκαῆξι στελέχη καὶ δέκα βάσεις κυλίκων. – Τριάντα ἑννέα κομμάτια ἀπὸ τὰ τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν χοντροειδῶν οἰκιακῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ καστανοὺς πηλούς. – Μικρὸ πόδι χυτρόποδος. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ τὰ τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων.

Γραπτά: Κυρτὴ βάση κυπέλλου μὲ λίγο τοίχωμα. Ἐξωτερικὰ δύο πλατιὲς ταινίες καὶ κάτω ἀπὸ τὴ βάση τρεῖς δακτύλιοι στὴν περιφέρεια. – Μεγάλον τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμον κλειστοῦ ἀγγείου. Κάτω τέσσερις ἐπάλληλες ἰσοπαχεῖς ταινίες, ἐπὶ τῶν ὁποίων διπλὲς ὁμόκεντρες ἡμιελλείψεις σὲ κανονικὰ διαστήματα. Στὸν μεταξὺ τους ὡς ἀνὰ μία στήλη

ἀμειβόντων. Στὸν τελευταῖον ἄνω παχύτερον ἀμειβόντα στιγμὲς μὲ ἐπίθετον λευκὸ χρῶμα (πίν. 1α:1). – Ὁ δίσκος τοῦ στελέχους μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς ταινιωτῆς λαβῆς μικροῦ ψευδοστόμου. Δυσδιάκριτη ἢ διακόσμησις, ἔχνη μόνον κόκκινου χρώματος. – Τμήμα τοῦ δίσκου τοῦ στελέχους μεγάλου ψευδοστόμου μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς μιᾶς λαβῆς. Δύο ὁμόκεντροι δακτύλιοι στὸν δίσκον καὶ ταινίες στὰ περιθώρια τῆς λαβῆς. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμον μικροῦ ψευδοστόμου μὲ τὴ ρίζα τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν. Δακτύλιος στὴ βάση του καὶ γύρω τρεῖς ἀνηρτημένες στήλες ἀμειβόντων (πίν. 1α:2). – Ὁκτὼ ὄστρακα ἀπὸ γάστρες σκύφων ἄβαφων ἐσωτερικὰ μὲ ταινίες καὶ ἱμάντες. Ἐνα σώζει τμήμα τριπλοῦ τρικάμπυλον τόξου. – Τὰ ὑπόλοιπα ἔντεκα μὲ ταινίες ἐξωτερικὰ ἢ ὁλόβαφα. – Δακτυλιόσχημη βάση μαζὶ μὲ τὸ πόδι ὑψίποδος ὁλόβαφου σκύφου. – *Μεταγενέστερα:* Δεκατέσσερα ἑλληνιστικὰ μελαμβαφὴ ὄστρακα καὶ δύο ἀπὸ πιθόσχημα. – Κωνικὴ ἀγνύθα, διάτρητη στὴν κορυφή, ἀπὸ κινωπὸ πηλόν, ἄβαφη.

Μετὰ τὸν ἐπιφανειακὸ καθαρισμὸ ἄρχισε νὰ ἀφαιρεῖται ἀπὸ ὅλη τὴν ἔκταση τῆς τάφρου τὸ πρῶτον στρώμα, τὸ ὁποῖον ἀπέδωσε λίγα μεγάλα καὶ περισσότερα μικρὰ ὄστρακα καὶ πέντε εἰδῶλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ώστρακα 517.

Άπροσδιόριστα 228.

Άγραπτα 184.

Γραπτά 100.

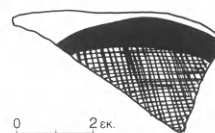
Μεταγενέστερα 5.

ΜΕ όστρακίδιο από πρασινωπό πηλό με διακόσμηση άμαυρης καστανής ταινίας.

Άγραπτα: Δέκα έξωστροφα χείλη τροπιδωτών, τó ένα με άκέραιη και τήν κατακόρυφη ταινιωτή λαβή, όκτώ ευθέα, δύο έξωκυρτα, τó ένα με τήν κατακόρυφη ταινιωτή λαβή και έπτά έξωστροφα χείλη κυρτόπλευρων κυλίκων. – Τέσσερις ταινιωτές λαβές, δεκαοκτώ γάστρες, μία με τή ρίζα τής ταινιωτής λαβής και μία άλλη με τήν άρχή του στελέχους, δεκατέσσερα στελέχη και έξι βάσεις κυλίκων. – Άμφικυρτο επίπεδο, δύο έξωκυρτα επίπεδα και δύο τροπιδωτά χείλη, τó ένα με άκέραιη τήν κατακόρυφη ταινιωτή λαβή, οίκιακων άγγείων. – Δεκατρείς μεγάλες κυλινδρικές και έξι ταινιωτές λαβές. – Πενήντα όκτώ κομμάτια από χοντρά ή λεπτότερα τοιχώματα άνοιχτών και κλειστών οίκιακων άγγείων από τραχείς ακαθάριστους κεραμόχρωμους και καστανοκίτρινους πηλούς, πολλά με έντονα ίχνη φωτιάς. Σε πολλά κεραμόχρωμος πηλός με πολλά έγκλείσματα ή άνάμεικτος με μίκα. – Δύο επίπεδες βάσεις, ή μία με χοντρά εύρυνόμενο προς τά άνω τοίχωμα. – Τρείς δισκοειδείς βάσεις, ή μία με τήν άρχή τής κοιλιάς. – Τμήμα λαιμού πρόχου με περίκυρτο χείλος. – Τέσσερις κυλινδρικές λαβές, ή μία όριζόντια από ύδρία ή στάμνο. – Δεκαεπτά κομμάτια τοιχωμάτων, δύο επίπεδες και δύο δισκοειδείς βάσεις κλειστών άγγείων. – Δύο έξωστροφα χείλη σκύφων πολύ φθαρμένα.

Γραπτά: Τμήμα από τó κατώτερο μέρος τής γάστρας κύλικος με πέντε ίμάντες τεμνόμενους από τίσ ούρες τριών όρθιων πορφυρών. – Μεγάλη άκέραιη βάση άρίστης ποιότjτος κύλικος, έλαφρώς κοίλη με άβαθή κεντρική κοιλότjτα. Έπάνω δύο δακτύλιοι με καστανέρυθρη στιλπνή βαφή σε κι-

τρινέρυθρο αλείφωμα (πίν. 1β)¹. Διάμ. 0.09 μ. – Δύο έξωστροφα χείλη κυάθων με ταινία, τó ένα και με δακτύλιο στο έσωτερικό. Στο άλλο έξωτερικά σειρά μεγάλου κομμένου πλοχμού. – Έξωκυρτο χείλος κυάθου με τήν άρχή προχοής. Ταινία στήν άκμή χείλους και προχοής και μία καμπύλη που θά τήν περιέβαλλε από κάτω. Έσωτερικά άμέσως κάτω από τó χείλος σειρά από μικρούς σιγκτούς κύκλους και χαμηλά δύο δακτύλιοι. – Μεγάλος λαιμός πρόχου ή άμφορέα με περίκυρτο χείλος και τήν άρχή τής κατακόρυφης ταινιωτής λαβής στο μέσο του λαιμού. Ταινία στο χείλος και άλλη μία χαμηλότερα έσωτερικά. Έξωτερικά όλόβαφος ό λαιμός και ή ράχη τής λαβής. – Τμήμα ώμου με ταινίες. – Πέντε κυλινδρικές και δύο ταινιωτές λαβές με κυματοειδή γραμμή στή ράχη. – Έπτά κομμάτια τοιχωμάτων προχοειδών με διακόσμηση επάλληλων ταινιών. – Τμήμα από τόν ώμο ψευδοστόμου με τή ρίζα τής κατακόρυφης ταινιωτής λαβής. Δυσδιάκριτη ή διακόσμηση του ώμου, βαμμένη ή ράχη τής λαβής. – Τμήμα τοιχώματος με ίμάντες μεταξύ δύο ταινιών. – Δύο κυλινδρικές λαβές κρατήρων με πινελιά στή ράχη. – Σκύφοι: Έννέα όστρακα άβαφων έσωτερικά: Τρείς κυλινδρικές λαβές με πινελιά στή ράχη. – Τέσσερα τμήματα από γάστρες με ταινία, στο ένα και τέσσερις όμόροπες καμπύλες γραμμές από κάτω, στο άλλο και δακτύλιος έσωτερικά. – “Όμοιο, με δύο καμπύλες γραμμές. – “Όμοιο, όπου με ζωηρό κόκκινο χρώμα έχει γραφεί καμπύλη άνισοπαχής ταινία που περιβάλλει δικτυωτό κόσμημα (είκ. 5)² – Δισκοειδής

Είκ. 5. Ώστρακο σκύφου από τó πρώτο στρώμα τής τάφρου MT 1.

1. MDP είκ. 141:12, Κοπρέζα, YE ΠΙΒ1.

2. Πρβ. YE ΠΑ γεφυρόστομο τρίτο άμφορέα του όποιου τήν επιφάνεια καλύπτει φυλλόσχημο κό-

σμημα σαν δέντρο με δικτυωτά φύλλα, ΑΔ 49, 1994, Β1, 156-157, πίν. 56β, και ΑΔ 50, 1995, Β2, 858, πίν. 261α, ιδιωτική συλλογή.

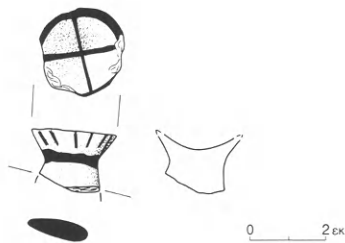
κοίλη βάση, χωρίς ταινία εξωτερικά, με πέντε δακτυλίους μέσα στον πυθμένα. – Πενήντα ένα ὄστρακα ἐνδόβαφων: Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία εξωτερικά. – Ἑπτὰ κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη, με πινελιές στη ρίζα καὶ στη ράχη. – Δεκαπέντε τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες καὶ δεκαοκτὼ ἀκόσμητα. – Τμήμα γάστρας με δύο ὁμάδες τριῶν ἐπάλλινων ταινιῶν χαμηλά στη γάστρα καὶ ἀπὸ πάνω τρέχουσα σπείρα. – Ὅμοιο, με τὴ ρίζα τῆς λαβῆς καὶ ταινία κάτω ἀπὸ στήλη δικτυωτοῦ κοσμήματος με μονὸ περιθώριο. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες καὶ δύο δισκοειδείς βάσεις χωρίς ταινία εξωτερικά. – Δεκατέσσερα ὄστρακα ὁλόβαφων: Μεγάλο κομμάτι ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι χαμηλά τὴ γάστρα. Βαφὴ καστανὴ ἐξίτηλη ἀλαμπής. – Δύο κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη, καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἔντεκα ἀπὸ γάστρες. – *Μεταγενέστερα*: Τέσσερα ἑλληνιστικά ὄστρακα καὶ μία πολὺ μεγάλη κυλινδρική λαβὴ με βαθιὲς λοξὲς αὐλακες.

– Τρεῖς εὐρυνόμενες πρὸς τὰ κάτω καὶ κοῖλες ἐσωτερικά βάσεις γυναικείων εἰδωλίων πού σώζουν καὶ μικρὸ τμήμα τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος. Διακόσμηση με κατακόρυφες λεπτὲς γραμμές: σὲ δύο ἀπὸ αὐτὲς με μαύρη βαφὴ ἐπὶ κιτρινέυθρου

πηλοῦ καὶ σὲ μία με καστανὴ βαφὴ ἐπὶ γκριζοῦ πηλοῦ.

– Κωνικὸς πόλος γυναικείου εἰδωλίου. Στὴν κοίλη ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ πόλου δύο διασταυρούμενες γραμμές. Ταινία στὴ βάση τοῦ πόλου καὶ ἀπὸ πάνω ἀκτινωτὰ διατεταγμένα γραμμίδια (εἰκ. 6)³. Ὕψ. σωζ. 0.016 μ., διάμ. πόλου 0.023 μ.

– Σπασμένο, κυλινδρικό σωληνοειδὲς κομμάτι εἰδωλίου, κλειστὸ στὸ κάτω μέρος καὶ με λοξὴ βάση, ὥστε νὰ μὴν μπορεῖ νὰ σταθεῖ μόνο του ὀρθοῖο. Ἐξωτερικά κατακόρυφες γραμμὲς μαύρου χρώματος ἐπὶ κιτρινωποῦ πηλοῦ. Πρόκειται μᾶλλον γιὰ τὸ πόδι μεγάλου εἰδωλίου ζώου. Ὕψ. σωζ. 0.043 μ., διάμ. κάτω 0.012 μ., ἄνω 0.02 μ.

Εἰκ. 6. Κωνικὸς πόλος γυναικείου εἰδωλίου ἀπὸ τὸ πρῶτο στρώμα τῆς τάφρου ΜΤ 1.

Ἀπὸ τὸ δεύτερο στρώμα τῆς ἴδιας περιοχῆς συγκεντρώθηκαν πολλὰ ὄστρακα, τὰ περισσότερα μικρὰ καὶ τριμμένα με πολὺ ἴζημα, καὶ ἑπτὰ εἰδώλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 1.907.

Ἀπροσδιόριστα 1.484.

Ἀγραπτα 304.

Γραπτά 119.

Ἀγραπτα: Τριάντα τρία ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν κυλίκων, τὰ δύο με ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Εἴκοσι τρία εὐθέα, τὰ δύο με ἀκέραιη τὴ λαβή, καὶ δεκαεπτὰ ἐξώστροφα κυρτόπλευρων. – Δεκαεπτὰ ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία δα-

κτυλιόσχημη. – Εἴκοσι ὀκτὼ γάστρες, εἴκοσι ὀκτὼ στελέχη καὶ δεκαεπτὰ βάσεις, ἡ μία σώζει ἀκέραιο τὸ ψηλὸ ραδινὸ στέλεχος καὶ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. – Πέντε ἐξώστροφα καὶ ἕξι ἐξώκυρτα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων με τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος χοντροειδοῦς ἀγγείου οἰκιακῆς χρήσεως. – Εἴκοσι κυλινδρικές καὶ δύο μεγάλες ταινιωτὲς λαβές. – Πενήντα τρία κομμάτια ἀπὸ τὰ τοιχώματα ἀνοιχτῶν

3. Mountzoy 1976, εἰκ. 17:188, 189, YE ΠΙΒ1.

καὶ κλειστών χοντροειδῶν οἰκιακῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχὺ ἀκαθάριστο κεραμόχρωμο πηλό, σὲ μερικά ἀνάμεικτο μὲ μίκα. – Ἐπίπεδη βάση κλειστοῦ ἀγγείου καὶ μία ψηλὴ κωνική. – Μικρὸ πεπλατυσμένο καὶ πέντε κυλινδρικὰ πόδια χυτροπόδων, τὰ δύο πολὺ μεγάλα. – Κυρτὴ βάση κυπέλλου μὲ κατακόρυφο τοίχωμα. – Περίκυρτο χεῖλος πρόχου. – Δύο κυλινδρικές καὶ πέντε λεπτὲς ταινιωτὲς λαβές, δεκαεννέα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα, τρεῖς δυσκοειδεῖς καὶ δέκα ἐπίπεδες βάσεις κλειστών ἀγγείων, ἢ μία μικρὴ ἀκέραιη, διαμ. 0.03 μ. – Δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη κρατῆρων. – Ἔντονα ἐξώκυρτο χεῖλος σκύφου, μία ἐπίπεδη καὶ μία ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση, διαμ. 0.045 μ.

Γραπτά: Μεγάλον τμήμα κυρτόπλευρης κύλικος ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι χαμηλὰ τὴ γάστρα πὺν σώζει ἀκέραιη καὶ τὴν κατακόρυφον ταινιωτὴ λαβή. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους. Βαμμένη ἢ ράχη τῆς λαβῆς πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφή. Κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος σειρὰ ὄρθιων πορφύρων. Μαύρη ἐξίτηλη βαφή σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω ἡ ἐλικοειδὴς ἀπόληξις πλοκάμου χταποδιοῦ μὲ κόκκινη βαφή. Στὸ μέσον γραμμὴ μὲ ἐπιθετὸ λευκὸ χρῶμα (πίν. 1γ:3). – Ὅμοιο, μὲ ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω πενταπλὰ τρικάμπυλα τόξα, μεταξὺ τῶν ὁποίων κατακόρυφον γραμμὴ μὲ κυματοειδὴ ἐπίστυψη (εἰκ. 7). – Ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη ράχη. – Πέντε τμήματα ἀπὸ γάστρας μὲ ἱμάντες. – Ὅμοιο, μὲ δύο ὄρθιες καλογραμμένες πορφύρες μὲ περιστικτὸ σῶμα καὶ διάστικτὴ οὐρά.

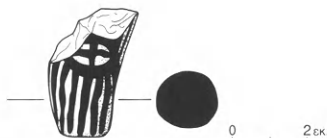

Εἰκ. 7. Ὅστρακο κύλικος ἀπὸ τὸ δεῦτερον στρώμα τῆς τάφρου MT 1.

Κόκκινη βαφή σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Ὅμοιο, μὲ τὴν ἀπολήξει τῆς οὐρᾶς τριῶν ὄρθιων πορφύρων. – Ὅμοιο, μὲ δύο καμπύλες ταινίες καστανοῦ χρώματος μὲ γραμμὴ στὸ μέσον ἀπὸ ἐπιθετὸ λευκὸ χρῶμα, πλοκάμοι χταποδιοῦ (πίν. 1γ:5). – Στέλεχος ὀλόβαφης κύλικος καὶ πέντε στελέχη μὲ

πλατιεῖς ἐπάλλληλες ταινίες. – Δύο βάσεις κύλικων μὲ βαμμένους δακτυλίους καὶ ἐπτὰ ὀλόβαφες μὲ κόκκινη ἢ καστανὴ βαφή. – Ἐνα ἐξώστροφο καὶ ἓνα εὐθὺ χεῖλος κυάθων μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἀπὸ κάτω ἀραιὰ σπογγωτὴ διακόσμησις. – Δύο πλατιεῖς ταινιωτὲς λαβές μὲ βαμμένη τὴ ράχη. – Τμήμα ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος μὲ ταινία ἀμφίπλευρα. Ἀπὸ κάτω σειρὰ Ν-σχήμου κοσμήματος καὶ χαμηλότερα τέσσερις ἱμάντες. – Δύο συνανήκοντα ὄστρακα ἀπὸ ἀβαθὴ κύαθο ἢ πινάκιο. Ἐξωτερικά τρεῖς ἱμάντες καὶ δύο ταινίες καὶ ἐσωτερικά μεταξὺ δύο δακτυλίων σειρὰ Ν-σχήμων κοσμημάτων. – Ἐπίπεδη καὶ κυρτὴ βάση κυπέλλων μὲ κοῖλα τοιχώματα. Ταινία στὴ γωνία τῆς βάσεως καὶ ἄλλες δύο ψηλότερα. – Βάση ἀρύταινας μὲ κομβιόσχημη ἀπόφυση γύρω ἀπὸ τὴν ὁποία πλατὺς δακτύλιος καὶ τρεῖς ἱμάντες. – Μεγάλον ὄστρακον ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμποῦ πρόχου μὲ ὅλον τὸν ὦμον. Κόκκινη ταινία στὴν ἔνωση τοῦ λαμποῦ καὶ στὸ κύρτωμα τοῦ ὦμου. – Τρεῖς βάσεις λαμποῦ μὲ ταινίες στὴν ἔνωση. – Ταινιωτὴ λαβὴ πρόχου ἢ ἀμφορέα μὲ ταινίες στὰ περιθώρια. – Δύο μεγάλες ταινιωτὲς λαβές μὲ γραμμὴ στὴ ράχη. – Δώδεκα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα μὲ ἐπάλλληλες ταινίες. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμον μικροῦ ψευδοστόμου. Σώζει τὸ λεπτὸ στέλεχος τῶν λαβῶν μὲ τὸν δίσκον, τὴν βάση τοῦ στομίου καὶ τὴν ρίζαν τῆς μᾶς λεπτῆς ταινιωτῆς λαβῆς. Στὸν δίσκον τοῦ στελέχους δύο ὁμόκεντροι δακτύλιοι καὶ ἀπὸ ἑνὸς στὴ ρίζαν τοῦ στελέχους καὶ τῆς λαβῆς. Στὸν ὦμον σειρὰ ἀπὸ τετραπλῆς ἐνάλληλες καμπύλες. Τρεῖς ταινίες στὸ κύρτωμα τοῦ ὦμου (πίν. 1γ:6). – Ὅμοιο, μὲ δύο ἀνισοπαχεῖς ταινίες. – Τμήμα κοιλιάς μὲ σειρὰ κυματοειδῶν γραμμῶν μεταξὺ ἱμάντων. – Σκύφοι: Τριάντα πέντε ὄστρακα ἄβρων ἐσωτερικά: Ἐξὶ ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ. Στὸ ἓνα ἀπὸ κάτω δύο ἀντίρροπα πέταλα (κοιμένος πλοχμός), σὲ ἄλλο ἢ κορυφὴ διπλοῦ τρικάμπυλου τόξου. – Τρία ἐξώκυρτα χεῖλη μὲ ταινία ἐξωτερικά, στὸ ἓνα ἀπὸ κάτω ἀνηρημένη στήλη μεγάλων ἀμειβόντων. – Πέντε κυλινδρικές λαβές μὲ πινελιὰ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Μεγάλον κομμάτι γάστρας μὲ δύο ταινίες κάτω ἀπὸ τριπλὰ τρικάμπυλα τόξα μὲ κατακόρυφον στικτὴ γραμμὴ στὸ μέσον, ἢ ὁποία ἀπολήγει σὲ διπλὸ περιστικτὸ κύκλον μὲ στιγμὴν στὸ κέντρο (πίν. 1γ:1). Βαφή καστανὴ ἐξίτηλη σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Ἐξὶ ὅμοια, μὲ καλογραμμένες σπείρες. – Δεκατρία ὅμοια, μὲ ταινίες ἢ ἱμάντες ἐξωτερικά. Τὸ ἓνα καὶ μὲ δακτύλιον ἐσωτερικά. – Ὅμοιο, μὲ φοιδωτὸ κό-

σημια κάτω από ταινία. – Όμοιο, με τμήμα έλικω-
του άνθους με περίστικτο τριπλό κάλυκα και κε-
ρατοειδείς αποφύσεις (πίν. 1γ:2). – Όμοιο, με τρείς
ίμάντες χαμηλά και από πάνω το κάτω μέρος έλι-
κωτού άνθους με παχύν στέλεχος και δύο σειρές
έλικοειδών φύλλων έκαστέρωθεν (πίν. 1γ:4). – Ό-
μοιο, με ίμάντες και από πάνω αντίρροπα πέταλα
(κομμένος πλοχμός). – Δακτυλιόσχημη βάση με
ταινία έξωτερικά. – Είκοσι ένα όστρακα όλόβα-
φων σκύφων, μεταξύ των οποίων επτά έξωκυρτα
χείλη, δύο κυλινδρικές λαβές, το χαμηλό πόδι ύψι-
ποδος σκύφου και μία δακτυλιόσχημη βάση.
– Τμήμα ειδωλίου. Κυλινδρικό, στενότερο κάτω
και ευρύτερο προς τα πάνω. Πηλός ρόδινος με κι-
τρινωπό αλείφωμα, βαφή μαύρη. Φέρει μόνο στήν
μπροστινή πλευρά (ή την επάνω εάν είναι σώμα
ζώου) κατακόρυφες παράλληλες παχιές γραμμές.
Στο άνω άκρο σταυρός έγγεγραμμένος εντός κύ-
κλου (εικ. 8). Ύψ. σωζ. 0.034 μ., διάμ. κάτω 0.011
μ., άνω 0.02 μ.

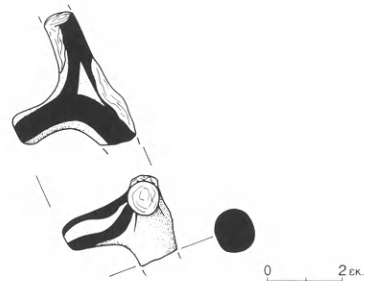
Εικ. 8. Ειδώλιο από το δεύτερο στρώμα της τά-
φρου ΜΤ 1.

– Το όξυ άκρο από το χέρι μικρού γυναικείου
ειδωλίου τύπου Ψ. Διακόσμηση με πολύ λεπτές
λοξές γραμμές κόκκινου χρώματος.
– Τμήμα από τον κορμό γυναικείου ειδωλίου τύ-
που Φ, με διακόσμηση από λοξές γραμμές κόκκι-
νου χρώματος.
– Το κυλινδρικό κάτω σώμα ειδωλίου με κυματοει-
δείς γραμμές.
– Τμήμα κεφαλής μικρού ειδωλίου κερασφόρου
ζώου, μάλλον ταύρου. Λείπουν τα άκρα του ρύγ-
χους και των κεράτων. Διακόσμηση με ταινίες

κόκκινου χρώματος επί κιτρινωπού αλείφματος
(εικ. 9).

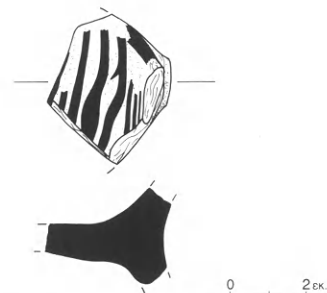
– Κομμάτι από το μυτερό άκρο κέρατος μικρού
ειδωλίου ζώου, με ταινιωτή διακόσμηση κόκκινου
χρώματος.

– Τμήμα από το όμοίωμα μικρού επίπλου, θρόνου.

Εικ. 9. Κεφαλή κερασφόρου ζώου από το δεύτερο
στρώμα της τάφρου ΜΤ 1.

Διατηρείται το κάθισμα κατά το μεγαλύτερο μέ-
ρος του. Στο πίσω μέρος διαφαίνεται ή αρχή του
έρεισίνωτου προς τα πάνω και του πίσω ποδιού
προς τα κάτω. Πηλός κοκκινωπός, κιτρινωπό αλεί-
φωμα, βαφή κόκκινη. Το κάθισμα διακοσμούν όρι-
ζόντιες κυματοειδείς ταινίες, ενώ το πίσω μέρος
του έρεισίνωτου και του ποδιού κατακόρυφες ται-
νίες (εικ. 10). Μήκ. σωζ. 0.032 μ., πλάτ. σωζ. 0.038 μ.

Εικ. 10. Όμοίωμα επίπλου από το δεύτερο στρώμα
της τάφρου ΜΤ 1.

ΤΑΦΡΟΣ ΜΤ 2

Στο δεύτερο άνδηρο της κατωφέρειας, σε απόσταση 3 μ. νότια της πρώτης τάφρου και
παράλληλα προς αυτήν, ανοίχθηκε μία δεύτερη δοκιμαστική τάφρος, ή ΜΤ 2 (εικ. 4,

πίν. 2α). Εἶχε μῆκος 7 μ. καὶ πλάτος 1.50 μ. Ἡ ἀφαίρεση τοῦ πρώτου στρώματος, μέχρι βάθους 0.30 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἀπέδωσε ἐλάχιστα ὄστρακα.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 728.

Ὅλα τὰ ὄστρακα σὲ κακὴ διατήρηση, πολὺ τριμμένα καὶ στὸ σύνολό τους σχεδόν, πλὴν μερικῶν

στελεχῶν ἄγραπτων κυλίκων, ἐλληνιστικά. Τὰ περισσότερα χοντροειδή, λίγα γραπτὰ μελαμβαφή. Δύο κεραμίδια.

Στὸ δεύτερο στρώμα, κάτω ἀπὸ τὰ 0.30 μ. βάθος, καὶ μόνο στὸ δυτικὸ ἥμισυ τῆς τάφρου, τὸ χῶμα περιεῖχε πολλὰ χαλίκια. Σὲ βάθος 0.50 μ. βρέθηκε ἓνα μικρὸ χάλκινο νόμισμα καὶ μία πήλινη κεφαλὴ νέου, ἴσως ἐπίθημα λαβῆς ἐλληνιστικοῦ ἀγγείου. Ἀφαιρέθηκε ὅλη ἡ ἐπίχωση καὶ πολλὲς πεσμένες πέτρες ποὺ μᾶλλον θὰ εἶχαν κυλήσει ἀπὸ ψηλότερα σημεῖα τῆς πλαγιᾶς. Σὲ βάθος 1.25 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους ἐμφάνιστηκε ὁ φυσικὸς βράχος, ἀρκετὰ ψηλότερα ἀπὸ τὴν κυρίως ἀνασκαφή, πράγμα ὅμως ἀπόλυτα φυσικὸ λόγω τῆς κατηφοριᾶς. Ἡ τάφος ἀποδείχθηκε ἀνασκαφικὰ ἄγωνα καὶ τὰ λίγα ἐλληνιστικὰ ὄστρακα ποὺ ἀπέδωσε δὲν κρατήθηκαν.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

– Ἑλληνιστικὴ κεφαλὴ, ὁλόβαφη μὲ μαῦρο χρῶμα/γάνωμα, ἀνάγλυφη μὲ ἐπίπεδη τὴν πίσω πλευρά. Πρόκειται μᾶλλον γιὰ ἐπίθημα, ὡς πλαστικὴ διακόσμηση λαβῆς ἀγγείου. Ἀπεικονίζεται τὸ πρόσωπο μὲ ἄδρὰ ἥρεμα χαρακτηριστικὰ καὶ ἀτημέλητη κόμη (εἰκ. 11, πίν. 2β). Ὑψ. 0.038 μ., πλάτ. 0.044 μ.

– Νόμισμα μᾶλλον ἐλληνιστικὸ, λεπτὸ μὲ πολὺ ὀξειδωμένη ἐπιφάνεια, ἐπὶ τῆς ὁποίας δὲν διακρίνεται τίποτα ἀπολύτως. Διάμ. 0.01 μ.

Εἰκ. 11. Πήλινη κεφαλὴ ἀπὸ τὸ δεύτερο στρώμα τῆς τάφρου **MT 2**.

ΤΑΦΡΟΣ Ε 1

Ἡ τάφος **MT 2** ἐπεκτάθηκε ἀνατολικά μὲ τὴν τάφρο **E 1** (εἰκ. 4, πίν. 2α). Εἶχε μῆκος 6.70 μ. καὶ πλάτος 1.50 μ. Τὸ χῶμα ἦταν σκληρὸ καὶ ἀνάμεικτο μὲ μικρὲς πέτρες καὶ χαλίκια καὶ τὰ ὄστρακα λίγα, ἀνάμεικτα καὶ τὸ πλεῖστον ἐλληνιστικὰ χοντροειδή. Στὸν τομέα αὐτὸν ἀποκαλύφθηκαν οἱ κορυφὲς δύο τοίχων, οἱ ὁποῖοι σχημάτιζαν γωνία. Ὁ μὲν ἓνας βρισκόταν στὴ νότια μακρὰ πλευρὰ τῆς τάφρου καὶ θὰ ἦταν πιθανότατα ἀναλημματικός, ὁ δὲ ἄλλος στὴν ἀνατολικὴ στενὴ πλευρά. Πὰ νὰ φανοῦν καλύτερα αὐτοὶ οἱ τοῖχοι καὶ ἡ συνέχειά τους θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπεκταθεῖ ἡ τάφος καὶ πρὸς τὶς δύο κατευθύνσεις καὶ σὲ βάθος, πράγμα ὅμως ποὺ δὲν ἔγινε, διότι λόγω τοῦ σωστικοῦ καὶ ταχύρρυθμου χαρα-

κτήρα της ή ανασκαφή σταμάτησε σέ βάθος 1 μ. Συγκεντρώθηκαν αρκετά ανάμεικτα όστρακα, πολλά μεταγενέστερα, φθαρμένα και με πολύ ίζημα. Σέ βάθος 0.70 μ. από την επιφάνεια του εδάφους βρέθηκαν δύο έλληνιστικοί λύχνοι, ένα άκέραιο μικρό άγγείο και τρία γυναικεία ειδώλια της ίδιας εποχής.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Όστρακα 444.

Άπροσδιόριστα 87.

Άγραπτα 135.

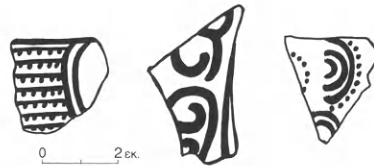
Γραπτά 44.

Μεταγενέστερα 178.

Άγραπτα: Πέντε έξωστροφα, ένα έξωκυρτο και έξι εϋθέα χείλη κυρτόπλευρων κυλίκων. – Δύο ταινιωτές λαβές, είκοσι δύο γάστρες, δεκαέξι στελέχη και δεκατέσσερις βάσεις, οί τέσσερις επίπεδες, μία των οποίων σώζει και μεγάλο τμήμα του στελέχους. – Ένα εϋθὺ και ένα έξωκυρτο επίπεδο χεῖλος άγγείων οικιακής χρήσεως. – Οκτώ κυλινδρικές και δύο ταινιωτές λαβές, ή μία μαζί με τὸ τοίχωμα του άγγείου, μάλλον άμφορέα. – Τριάντα έξι κομμάτια από χοντρά και λεπτότερα τοιχώματα άνοιχτών και κλειστών οικιακών άγγείων από τραχείς ακαθάριστους κεραμόχρωμους και καστανούς πηλούς. – Δύο έξωκυρτα χείλη κύαθων. – Τμήμα από την κοιλιά μικρής χειροποίητης πρόχου. – Τρία τμήματα από τὸν λαμό πρόχων, τὰ δύο από εϋρὺ λαμό, τὸ ένα με ανάγλυφο δακτύλιο στη βάση του λαμοῦ. – Οκτώ κομμάτια τοιχωμάτων, τρεῖς δισκοειδείς και τέσσερις επίπεδες βάσεις κλειστών άγγείων.

Γραπτά: Δύο τμήματα από γάστρες κυλίκων, τὸ ένα με ἱμάντες και τὸ άλλο με τήν απόληξη της οὐρᾶς ὄρθιας πορφύρας και δίπλα στικτὸ κύκλο. – Δύο στελέχη γραπτῶν κυλίκων με ἐπάλληλες ταινίες. – Στέλεχος και βάση κύλικος ὀλόβαφης με καστανέρυθη βαφή. – Μικρὴ πλατιά ταινιωτὴ λαβὴ ἀρύταινας με βαμμένη τὴ ράχη. – Δύο τμήματα από τὸν ὦμο πρόχου με ταινία στη βάση του λαμοῦ και καμπύλη στὸν ὦμο. – Έντεκα από τοιχώματα κλειστών άγγείων με ἐπάλληλες ταινίες. – Ο δίσκος και τμήμα του λεπτοῦ στελέχους τῶν λαβῶν μικροῦ ψευδοστόμου, διαμ. 0.035 μ. Ἐπὶ του δίσκου σπείρα με ὀλόβαφο κεντρικὸ ὀφθαλμό. – Δύο τμήματα από τήν κοιλιά ὁμοῖου με πλατιά ταινία και ἱμάντες. – Δύο τμήματα από τὴ γάστρα κρατήρα ἀμέσως κάτω από τὸ χεῖλος, του ὁποῖου

διακρίνεται λίγο ή ταινία. – Δισκοειδὴς βάση ὀλόβαφη έξωτερικά. – **Σκύφοι:** Έντεκα ὄστρακα ἄβαφον ἔσωτερικά: Πέντε έξωστροφα χείλη, ὅλα με ταινία στήν ἀκμή, στὰ δύο και ἄλλη μία χαμηλότερα ἔσωτερικά. – Τὸ ένα με στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο δίπλα στή ρίζα της λαβῆς. – Ἄλλο, με τμήμα σπείρας. – Ένα τρίτο, με στήλη ὀριζοντίων περιστικτων γραμμῶν με διπλὸ καμπύλο περιθώριο (εἰκ. 12). – Τμήμα γάστρας με μέρος ἐλι-

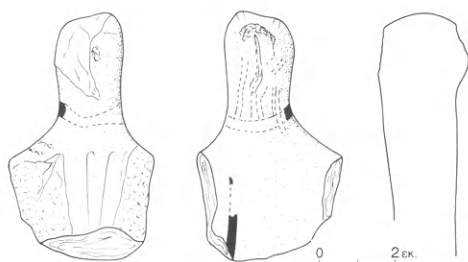
Εἰκ. 12-14. Όστρακα από τήν τάφρο Ε 1.

κωτοῦ ἄνθους με δύο σειρές φύλλα (εἰκ. 13). – Ὅμοιο, με τὸ ἄνω δεξι ἄκρο μεικτοῦ ἄνθους: τριπλὸς περιστικτος ἀλυσκας, στὸ κέντρο στικτὸς κύκλος και από κάτω τμήμα της ἔλικας (εἰκ. 14). – Ὅμοιο, με ἱμάντες κάτω και από πάνω στήλη κροσσοπεταλίων με διπλὸ περιθώριο. – Δύο ὁμοια με ταινίες. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἔσωτερικά και δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Δύο ὄστρακα ἐνδόβαφον, τὸ ένα από έξωστροφο χεῖλος με πλατιά ταινία ἔσωτερικά. – Πέντε ὄστρακα ὀλόβαφον, τὸ ένα από έξωστροφο χεῖλος, τὰ ὑπόλοιπα από γάστρες.

– Μικρὸ ἀκέραιο πηνίο, ὕψους 0.043 μ. και διαμ. 0.053 μ.

Μεταγενέστερα: Όλα τὰ ὄστρακα ἑλληνιστικά. Ἐκατὸν τρία άγραπτα, πολλά χοντροειδὴ οικιακά. Τέσσερα κομμάτια συγκολληθέντα ἀπέδωσαν τὰ τέσσερα πέμπτα περίπου μικροῦ κλειστοῦ άγγείου με ἐπίπεδη βάση και σφαιρικὴ κοιλιά. Ὑψ. σωζ. 0.065 μ., διάμ. βάσης 0.035 μ. – Ἑβδομήντα ένα γραπτά μελαμβαφή.

– Κωνική ἀκέραιη ἀγνύθα, διάτρητη στήν κορυφή, ἀπὸ καστανὸ πηλὸ, ἄβαφει. Ὑψ. 0.06 μ.
– Εἰδώλιο γυναικεῖο. Σώζεται ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ πεπλατυσμένος κορμὸς μέχρι τὸ μέσο, τὰ χέρια κομμένα, ἐλαφρῶς ἐξογκωμένοι οἱ ὀφθαλμοί. Πηλὸς καστανὸς ἀνοιχτός, ἀλείφωμα κίτρινο, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπολεπισμένο. Μόλις διακρίνεται ταινία στὴ βάση τοῦ λαμποῦ (εἰκ. 15). Ὑψ. σωζ. 0.065 μ., πλάτ. σωζ. 0.038 μ. Ἑλληνιστικό.

Εἰκ. 15. Ἑλληνιστικὸ γυναικεῖο εἰδώλιο ἀπὸ τὴν τάφρο E 1.

– Εἰδώλιο γυναικεῖο. Σώζεται, σὲ πολὺ κακὴ κατάσταση, ἡ κεφαλὴ ἱματιοφόρου γυναικός, ἀγαλματικοῦ τύπου. Διακρίνονται λίγο στὸ πίσω μέρος τῆς κεφαλῆς οἱ πτυχώσεις τοῦ ἱματίου, τὸ ὁποῖο φοριό-

ταν ἀπὸ τὴν κεφαλὴ καὶ θὰ τυλιγόταν γύρω ἀπὸ τὸν κορμό. Ἡ κεφαλὴ εἶναι συμπαγῆς, πιὸ κάτω ὅμως, ἀπὸ τοὺς ὤμους, τὸ σῶμα ἀρχίζει νὰ γίνεται κοῦλο. Πηλὸς φαιὸς στὸν πυρήνα του, ἔχει ἐξωτερικὰ ἓνα σκοῦρο ρόδινο χροῖμα. Ἴσως συνανήκει μὲ τὸ ἐπόμενο. Ὑψ. σωζ. 0.055 μ. Ἑλληνιστικό.

– Εἰδώλιο γυναικεῖο, κοῦλο ἐσωτερικὰ καὶ πολὺ φθαρμένο. Σώζεται τὸ κατώτερο τμήμα του. Μόλις διακρίνονται κάποιες πτυχώσεις τοῦ ἐνδύματος. Πηλὸς ρόδινος ἐξωτερικὰ καὶ φαιὸς στὸν πυρήνα του. Ἴσως συνανήκει μὲ τὸ προηγούμενο. Ὑψ. σωζ. 0.04 μ. Ἑλληνιστικό.

– Μικρὸ ἀγγεῖο, σωζόμενο ἀκέραιο ἐκτὸς ἀπὸ τμήμα τοῦ χεῖλους καὶ τῆς λαβῆς. Χεῖλος εὐθύ, γάστρα βαθιὰ μὲ τροπιδωτὴ χαμηλά, λαβὴ κατακόρυφη ταινιωτή, βάση ἐπίπεδη. Πηλὸς σὲ χροῖμα κεραμιδι σκοῦρο. Ἀγραπτο μὲ πολὺ τριμμένη τὴν ἐπιφάνεια (πίν. 2γ). Ὑψ. 0.07 μ., διάμ. χεῖλους 0.055 μ., διάμ. βάσης 0.04 μ. Ἑλληνιστικό.

– Ἀπὸ τὰ δύο λυχνάρια βρέθηκαν μὲν οἱ ἐτικέτες τοὺς ἀθικτες μέσα σὲ μιὰ σακκούλα, ὅχι ὅμως καὶ τὸ περιεχόμενο. Ἀκολουθοῦν οἱ περιγραφές πὺν δίνονται στὸ ἡμερολόγιο: α) «Λυχνάρι ἐλληνιστικό. Ὑψ. 3 ἐκ., μέγιστο πλάτος 7 ἐκ. Σώζεται ὁλόκληρο» καὶ β) «Λυχνάρι ἐλληνιστικό. Ὑψ. 3 ἐκ., μέγ. πλάτος 7 ἐκ. Σώζεται ὁλόκληρο. Παράσταση σκύλου στὸ ἐπάνω μέρος».

ΤΑΦΡΟΣ E 2

Ἡ τάφρος E 1 συνεχίσθηκε ἀνατολικότερα μὲ τὴ διάνοιξη νέας δοκιμαστικῆς τάφρου, τῆς E 2, ἀφοῦ ἀφέθηκαν 2 μ. ἄσκαφα (εἰκ. 4, πίν. 2α). Εἶχε μῆκος 12 μ. καὶ πλάτος 1.50 μ. Τὸ χῶμα καὶ ἐδῶ ἦταν σκληρὸ καὶ πετρωδές. Ἡ ἀνασκαφὴ προχώρησε μέχρι βάθους 0.40 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους καὶ σταμάτησε διότι δὲν ἀποκαλύφθηκε τίποτε ἐνδιαφέρον. Ἀπέδωσε λίγα σχετικὰ μὲ τὴν ἑκτασὴ τῆς ἀνάμεικτα ὄστρακα, μυκηναϊκὰ μαζὶ μὲ γεωμετρικὰ καὶ ἐλληνιστικὰ, ὅλα πολὺ τριμμένα, δύο γυναικεῖα εἰδώλια καὶ τμήμα ἑνὸς ζωόμορφου.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὑστρακα 640.

Ἀπροσδιόριστα 176.

Ἀγραπτα 299.

Γραπτά 41.

Μεταγενέστερα 124.

Ἀγραπτα: Τμήμα τροπιδωτῆς κύλικος ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους. – Ἐξὶ ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, ἑξὶ εὐθέα καὶ δύο ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, ὁκτὼ ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία ἀκέραιη καὶ μία ἄλλη δακτυλιόσχημη.

έπτά γάστρες, ή μία με την άρχή του στελέχους, είκοσι έπτά στελέχη και τρεις βάσεις κυλίκων. – Ταινιωτή γωνιώδης λαβή λεκανιδίου. – Τρία έξω-στροφα, δέκα έξώκυρτα, ένα έξώκυρτο έπικλινές, τέσσερα έξώκυρτα έπίπεδα και δέκα περίκυρτα χείλη μεγάλων χοντροειδών άγγείων οικιακής χρή-σεως. – Πολύ μεγάλη ταινιωτή λαβή άμφορέα μαζί με τον λαμύ και το τοίχωμα από ύπόλευκο πηλό με πολλά έγκλείσματα. – Είκοσι μεγάλες κυλινδρι-κές, ή μία άκέραιη όριζόντια προερχόμενη από κα-δόσχημο άγγείο, και δεκαέξι μεγάλες πλατιές ται-νιωτές λαβές. – Τμήμα από το τοίχωμα κλειστού άγγείου με μία μικρή προχή, ίσως από ήθιωτή πρόχου. – Έκατόν σαράντα έξι κομμάτια από χον-τρά ή λεπτότερα τοιχώματα άνοιχτών και κλει-στών οικιακών άγγείων από τραχείς άκαθάρι-στους κεραμοχρωμους, κιτρινωπούς και ξανθο-κόκκινους πηλούς με προσμίξεις και έγκλείσματα, πολλά με έντονα ίχνη φωτιάς. – Δύο χοντρές δι-σκοειδείς βάσεις. – Έπτά τμήματα από τον λαμύ πρόχων, τά τέσσερα με το περίκυρτο χείλος. – Όστρακίδιο από το χείλος μικκύλης χειροποίητης πρόχου. – Έξι περίκυρτα χείλη, τρία κομμάτια τοι-χωμάτων, μία δισκοειδής και τρεις έπίπεδες βάσεις πρόχων. – Έπίπεδη βάση σκύφου με πολύ τριμμέ-νη επιφάνεια και δύο μικρές δακτυλιόσχημες. *Γραπτά:* Τμήμα γάστρας κύλικος με τίς άπολήξεις της ούρας όρθιων πορφυρών με στιγμές στη γραμ-μή. – Ένα στέλεχος με έπάλληλες ταινίες και ένα όλόβαφο. – Τμήμα όλόβαφου κυάθου. – Δύο όστρακα από τη βάση του λαμύ πρόχων με ται-νία στη γένεση του λαμύ. – Τρεις μικρές κυλιν-δρικές λαβές με βαμμένη τη ράχη. – Τμήμα ται-νιωτής λαβής με πλατιά κυματοειδή γραμμή στη ράχη. – Τμήμα από τοίχωμα με δύο έπάλληλες ται-νίες. – Ένα έξώκυρτο έπίπεδο χείλος, ένα από γά-στρα με ταινία και δύο δακτυλιόσχημες βάσεις κρατήρων. – *Σκύφοι:* Δέκα όστρακα άβαφων έσω-τερικά: Έξι κυλινδρικές λαβές. – Τρία τμήματα από γάστρες με ταινίες έξωτερικά. – Βάση ύψιπο-δος σκύφου με βαθιά κεντρική κοιλότητα από κά-τω και ταινία στο πόδι. – Όκτώ όστρακα ένδόβα-φων: Όλα από γάστρες με ταινίες έξωτερικά. Το ένα έχει πάνω από την ταινία έπτά παράλληλες γραμμές και δίπλα μία κατακόρυφη ταινία (είκ. 16). – Όκτώ όστρακα όλόβαφων: Έξι τμήματα από γάστρες. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις. – *Με-ταγενέστερα:* Έκατόν είκοσι τέσσερα όστρακα: Άρκετά γεωμετρικά, μεταξύ των όποιων και ένα

Είκ. 16. Όστρακο από την τάφρο Ε 2.

με παράσταση αλόγου (πίν. 3α). Δύο όστρακα από άνοιχτά άγγεία, όλόβαφα μέσα, το ένα σώζει τμήμα της πλατιάς ταινιωτής λαβής και το άλλο σειρά εξηρημένων ρόμβων με κατακόρυφο γραμ-μίδιο στο κέντρο. – Πολλά έλληνιστικά, άγραπτα χοντροειδή και μελαμβαφή.

– Τρεις μεγάλες κωνικές άγνύθες, διάτρητες στην κορυφή, από ύπόλευκο και κιτρινωπό πηλό, άβα-φες.

– Μικρό ειδώλιο σωζόμενο από τη βάση του κορ-μού μέχρι το μέσο του σωληνωτού κάτω σώματος. Ταινία περι την όσφυ και κάτω άνα δύο παράλλη-λες γραμμές μπρός και πίσω.

– Ειδώλιο γυναικείο τύπου Φ, πολύ μικρό και φθαρμένο. Σώζεται ό λαμύς και το ήμισυ περίπου του κυκλικού πεπλατυσμένου κορμού. Πλαστικά δηλωμένα τά στήθη. Πηλός κοκκινωπός, αλείφωμα κιτρινωπό, βαφή κόκκινη έκασταχού έξίτηλη. Ται-νία γύρω από τη βάση του λαμύ, στον κορμό κα-τακόρυφες παράλληλες γραμμές. Στο πίσω μέρος μία κατακόρυφη εύθεια, παχύτερη των άλλων, γραμμή κατά μήκος της σπονδυλικής στήλης, ίσως δηλώνει γραφικά την πλεξίδα, αν και δέν συνεχίζε-ται στον αυχένα (είκ. 17). Ύψ. σωζ. 0.025 μ., πλάτ. 0.028 μ.

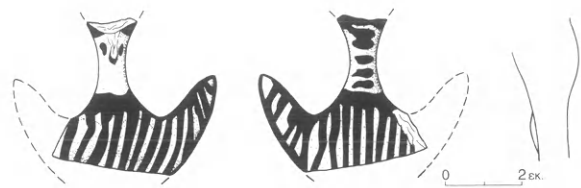

Είκ. 17. Ειδώλιο Φ από την τάφρο Ε 2.

– Ειδώλιο γυναικείο τύπου Ψ. Σώζεται ή κεφαλή και το ήμισυ του πέπλατυσμένου κορμού. Λείπει το ένα χέρι. Στην κεφαλή ίσως έφερε πόλο, γιατί διακρίνεται ή διεύρυνση πάνω από τά μάτια που δηλώνονται με άπλές στιγμές. Πλαστικά δηλωμένα στήθη. Πηλός κιτρινέρυθρος, αλείφωμα κιτρινο, βαφή πορτοκαλιά. Μόλις διακρινόμενη πινελιά πάνω στη σπασμένη μύτη. Ταινία στην κορυφή της

κεφαλής, γύρω από τη βάση του λαμπού και στην περιφέρεια του κορμού, επί του οποίου κατακόρυφες παράλληλες κυματοειδείς γραμμές αμφίπλευρα. Πίσω μόνον πάνω στον αυχένα και ως την ταινία του λαμπού όριζόντιες πινελιές προς δήλωση της πλεξίδας (εικ. 18)⁴. Ύψ. σωζ. 0.042 μ.

– Ειδώλιο ζώου, πολύ φθαρμένο. Σώζεται το εμπρόσθιο τμήμα του λεπτού κυλινδρικού σώματος, οι ρίζες των δύο ποδιών και ο σχετικά ψηλός λαμμός. Πηλός κιτρινωθρός, βαφή κόκκινη, έντελως έξιτλη. Κατά μήκος του σώματος μόλις δια-

Εικ. 18. Ειδώλιο Ψ από την τάφρο Ε 2.

κρίνονται έπτά όριζόντιες παράλληλες γραμμές που άνεβαίνουν και στον λαμμό. Μήκ. σωζ. 0.04 μ., ύψ. σωζ. 0.025 μ.

ΤΑΦΡΟΣ Δ 3

Πά τον πληρέστερο έλεγχο της περιοχής άνοιχθηκε άλλη μία βοηθητική δοκιμαστική τάφρος, ή Δ 3, κάθετη προς την Ε 2 και σε απόσταση 3.70 μ. από το άνατολικό άκρο της (εικ. 4, πίν. 2α). Είχε μήκος 4 μ. και πλάτος 1.50 μ. Ή άνασκαφή στον χώρο αυτό προχώρησε άρκετά και έφθασε μέχρι βάθους 1.05 μ. από την επιφάνεια του έδάφους. Σ' αυτό το βάθος έμφανίστηκε τοίχος, ό όποιος στο ήμερολόγιο χαρακτηρίζεται ως μεσοελλαδικός. Μεταξύ των όστράκων που συγκεντρώθηκαν, τά όποία ήταν στο σύνολό τους μικρά και τριμμένα, σε κακή διατήρηση και άνάμεικτα με πολλά μεταγενέστερα, γεωμετρικά, αρχαικά και έλληνιστικά, περιλαμβάνονταν και δύο μεσοελλαδικά. Ή έργασία σταμάτησε όταν περι το μέσο της τάφρου άποκαλύφθηκε ό φυσικός βράχος, δέν σημειώνεται όμως στο ήμερολόγιο σε ποιό βάθος συνέβη αυτό. Έκτός από τά όστρακα, βρέθηκαν και τρία τμήματα του άνω κορμού γυναικείων ειδωλίων και πήλινο όμοίωμα ποδιού ζώου με όπλη, καθώς και κομμάτι όψιανού.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

*Όστρακα 1.839.

*Άπροσδιόριστα 790.

*Άγραπτα 631.

Γραπτά 263.

Μεταγενέστερα 155.

Δύο ΜΕ όστρακα με πολύ άχνή άμαυρή διακόσμηση ταινιών.

*Άγραπτα: Τριάντα όκτώ έξώστροφα χείλη τροπιδωτών, δεκαεννέα εϋθέα, τό ένα με άκέραιη την κατακόρυφη ταινιωτή λαβή, δεκαεννέα έξώστροφα και έξι έξώκυρτα κυρτόπλευρων, σαράντα τέσ-

σερις κατακόρυφες ταινιωτές λαβές, ή μία άκέραιη, οι τρεις δακτυλιόσχημες, σαράντα όκτώ γάστρες, πενήντα πέντε στελέχη, ένα πολύ χοντρό, και τριάντα έξι βάσεις κυλίκων, οι τρεις έπίπεδες, οι άλλες με άβαθή κεντρική κοιλότητα, δύο των όποιων σώζουν και μέρος του στελέχους. – Άκέραιη ταινιωτή γωνιώδης λαβή λεκανιδίου. – Οίκιακά: Έξώστροφο χείλος καπνισμένης χύτρας με λεπτά τοιχώματα. – Ένα τροπιδωτό, τέσσερα έξώστροφα, τέσσερα έξώκυρτα, τέσσερα έξώκυρτα έπίπεδα, δύο έξώκυρτα επικλινή και τέσσερα

4. Σακελλαρίου, τάφος 91, πίν. 128:3193 (ΥΕ ΙΙΒ).

εὐθέα χεῖλη μεγάλων χοντρῶν ἀγγείων. – Ἀκέραιη ταινιωτή κατακόρυφη λαβὴ μαζί με τὸ τοίχωμα τοῦ ἀγγείου, ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο ἐπικλινές χεῖλος, ἀπὸ πρόχου ἢ ἀμφορέα. Ἐξωτερικὰ μαυρισμένο ἀπὸ τὴ φωτιά. – Τριάντα ὀκτὼ μεγάλες κυλινδρικές, ἢ μία ὀριζόντια κολλημένη πάνω στὸ χεῖλος, καὶ δεκατρεῖς ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο καμένες. – Ἐκατὸν ἐνενήντα ἐννέα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν οἰκιακῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμοχρώμους καὶ καστανοκίτρινους πηλούς, πολλὰ με ἔντονα ἵχνη φωτιάς. Σὲ πολλὰ ὁ κεραμοχρῶμος πηλὸς ἀνάμεικτος με μίκα. – Τέσσερις ἐπίπεδες καὶ ἑξὶ δισκοειδεῖς βάσεις, ἢ μία μεγάλη. – Δύο μεγάλα κομμάτια ἀπὸ τὴ βάση στρογγυλοῦ ἀνοιχτοῦ ἀγγείου, καδόσχημου, ποὺ συνανήκουν ἀλλὰ δὲν κολλᾶνε. Ἡ ἐντελὴς ἐπίπεδη βάση σχηματίζει ὀρθὴ σχεδὸν γωνία με τὸ κατακόρυφο τοίχωμα. – Δύο πόδια, κυλινδρικό καὶ ταινιωτό, χυτροπόδων, λεπτυνόμενα πρὸς τὰ κάτω. – Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη καὶ δύο ἐπίπεδες βάσεις κυάθων. – Δύο κυρτὲς βάσεις μεγάλου καὶ μικροῦ κυπέλλου με κατακόρυφα τοιχώματα. – Μικρὴ κυρτὴ βάση με εὐρυνόμενο πρὸς τὰ ἐπάνω τοίχωμα. – Τὸ ἥμισυ δύο στενῶν λαμῶν καὶ ἄλλα δεκατρία τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων, τὰ τρία σώζουν καὶ τὸ περίκυρτο χεῖλος. – Πέντε λεπτὲς ταινιωτὲς λαβὲς καὶ μία ὀριζόντια κυλινδρική ἀπὸ ὑδρία ἢ στάμνο. – Εἴκοσι τμήματα τοιχωμάτων. – Ἑπτὰ ἐπίπεδες βάσεις, τέσσερις δισκοειδεῖς καὶ μία δακτυλιόσχημη. – Πέντε κυλινδρικές καὶ δύο λεπτὲς ταινιωτὲς λαβὲς κλειστῶν ἀγγείων. – Ἑπτὰ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὅμο ψευδοστόμου ἀμφορέα με τὴν ὀπὴ τοῦ στομίου. – Εὐθὺ χεῖλος ἀνοιχτοῦ ἀγγείου, ἴσως σκύφου, με μία ὑποτυπώδη ὀριζόντια λαβή, ὅτιο με κατακόρυφο τρῆμα, λίγο λοξὰ τοποθετημένη. – Τρεῖς μικρὲς δακτυλιόσχημες βάσεις σκύφων. – Ἀκέραιη βάση μαζί με τὸ πόδι ὑψίποδος σκύφου.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος με λεπτὴ ταινία στὴν ἀκμή. Κάτω ἢ κεφαλὴ με διπλὸ περίγραμμα καὶ τὸ περιστικτὸ σῶμα ὀρθίας πορφύρας (πίν. 3β:1). – Ἐξώστροφο χεῖλος με τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Ἐξωτερικὰ ὀλόβαφο καὶ ταινία ἐσωτερικά. – Ταινιωτὴ λαβὴ με βαμμένη τὴ ράχη κόκκινη. – Πυθμένας γάστρας με τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους. Στὴ βάση τῆς γάστρας πέντε ἱμάντες ποὺ τέμνονται ἀπὸ τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐράς ὀκτὼ ὀρθίων πορφυρῶν. Ταινία ψηλά στὸ στέλε-

χος. Βαφὴ κόκκινη σὲ ρόδινο ἀλείφωμα. – Δύο στελέχη με τρεῖς ἐπάλληλες ταινίες ἕκαστο καὶ ἓνα με ἵχνη κόκκινης βαφῆς τόσο ἐξίτηλης ὥστε δὲν διακρίνεται ἂν πρόκειται γιὰ ταινία ἢ εἶναι ὀλόβαφο. – Ὀκτὼ κοῖλες βάσεις, μία ὀλόβαφη καὶ ἑπτὰ με δακτυλίους. – Ἐνα μικρὸ ὄστρακο με λεπτὴ ταινία στὸ ἐξώστροφο χεῖλος καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση. Τὸ χεῖλος σ' ἓνα σημεῖο ἐκτρέπεται πρὸς τὰ ἔξω σχηματίζοντας προχοή (πίν. 4β:1). Ἀνήκει μᾶλλον σὲ ἀβαθὴ κύαθο με προχοή. – Δύο συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα ὄστρακα ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος κυάθου με μικρὲς πυκνὲς στιγμές στὴν ἀκμή. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία καὶ ἀπὸ κάτω μία μεγάλη (πίν. 3β:4) καὶ δύο τρέχουσες σπείρες ἀντίστοιχα (πίν. 3β:2), πολὺ καλοσχεδιασμένες με καστανὴ βαφὴ σὲ καστανοκίτρινο ἀλείφωμα. – Ὅμοιο, με τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ στὰ περιθώρια τῆς λαβῆς. – Ὅμοιο, με ταινία στὴν ἀκμή καὶ κάτω γραμμὴ με διχαλωτὸ ἄκρο. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος με ταινία ἐξωτερικά. Στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια τοῦ χείλους ὁμάδες ἀπὸ ἑπτὰ ἐγκάρσια γραμμίδια ἐκάστη. – Ταινιωτὴ λαβὴ με βαμμένη τὴ ράχη πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφή. – Βάση καὶ τοίχωμα ἐνδόβαφου κυπέλλου. Ἡ βάση βαμμένη ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω καὶ ὅσο τοίχωμα σώζεται, με ἐξηρημένη ταινία στὴ βάση. – Τμήμα κλειστοῦ ἀγγείου ποὺ ἴσως νὰ προέρχεται ἀπὸ μικρὸ ρυτὸ σὲ σχῆμα ψαριοῦ. Στὴν τομὴ ἔχει σχῆμα ἀτρακτοειδὲς με νεύρωση πάνω καὶ κάτω καὶ ὀπὴ ἐκροῆς στὴν οὐρά. Ἐξωτερικά ἐγκάρσιες ταινίες μαύρου ἐξίτηλου χρώματος (πίν. 4α). – Ἑπτὰ κομμάτια ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμοῦ πρόχων με πλατιά ταινία στὴν ἔνωση με τὸν ὅμο, τὰ δύο καὶ με ἀνάγλυφο δακτύλιο. – Δύο μεγάλες κατακόρυφες κυλινδρικές λαβὲς με γραμμὴ στὴ ράχη. – Τριάντα ἑπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων προχοειδῶν με διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. Σὲ ἓνα πάνω ἀπὸ τὶς πλατιὲς ταινίες διακρίνεται τὸ κάτω μέρος μικρῆς σπείρας. – Κυλινδρική ὀριζόντια λαβὴ με πινελιά στὴ ρίζα, ἀπὸ ὑδρία ἢ στάμνο. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κύρτωμα τοῦ ὅμου κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου. Στὸν ὅμο δικτυωτὸ κόσμημα, ταινία στὴν ἀκμή τοῦ ὅμου καὶ πρὸς τὰ κάτω ἱμάντες. Λεπτὰ τοιχώματα. Πολὺ ἐξίτηλη μαύρη βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Τμήμα ἀπὸ τὴν κυρτὴ βάση καὶ τὸ καμπύλο τοίχωμα μικροῦ ἀσκοειδοῦς με ταινίες ἐξωτερικά. – Δώδεκα ὄστρακα ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων με διακόσμηση ἐπάλληλων

ταινιών. – Μεγάλη πλατιά ταινιωτή λαβή μεγάλου ψευδοστόμου, με όπτη όπτήσεως στη βάση, και την άρχη του δίσκου του στελέχους των λαβών. Ταινία στα περιθώρια της λαβής και μία γραμμή στη ράχη. – Δύο συγκολληθέντα όστρακα από τον ώμο ψευδοστόμου με ιμάντες μεταξύ ταινιών. – Δύο τμήματα από το κύρτωμα του ώμου ψευδοστόμου με ιμάντες και ταινία. – Ένα από την κοιλιά ψευδοστόμου με πυκνές λεπτές επάλληλες ταινίες. – Έξώστροφο χείλος κρατηρίσκου με πλατιά ταινία και από κάτω τμήμα σπείρας. Πολύ εξέιτηλη κόκκινη βαφή. – Δύο έξώκυρτα χείλη με ταινία και δύο έξώκυρτα επίπεδα με ταινία έξωτερικά και άλλες δύο χαμηλότερα. Έσωτερικά δύο δακτύλιοι. – Δύο κυλινδρικές λαβές με πινελιά στη ρίζα και στη ράχη τους. – Τμήμα από το παχύ τοίχωμα γάστρας με λοξό άβακωτό κόσμημα, με στιγμή στο κέντρο κάθε άνοιχτόχρωμου τετραγώνου και παχιές κυματοειδείς γραμμές διαγωνίως πάνω στα σκούρα τετράγωνα. Βαφή καστανή σε καστανέρυθρο αλείφωμα (πίν. 3β:8). – Έντεκα όστρακα ολόβαφων κρατήρων, τα τέσσερα από δακτυλιόσχημες βάσεις, οι δύο των οποίων μεγάλες και ψηλές. – Σκύφοι: Έξι όστρακα άβαφων έσωτερικά: Εὐθὺ χείλος με ταινία στην άκμή και από κάτω μόλις διακρινόμενες δύο όμόκεντρες ήμιελλείψεις. – Δεκατέσσερα έξώστροφα χείλη με λεπτή ταινία στην άκμή, στα τρία από αυτά και δεύτερη ταινία χαμηλότερα έσωτερικά. Στη γάστρα, σε ένα ή κορυφή τριπλού τρικάμπυλου τόξου, σε δύο άλλα κάτω από δεύτερη έξωτερικά ταινία στήλη άμβειβόντων με διπλό περιθώριο και δύο παράλληλες καμπύλες γραμμές αντίστοιχα και σε ένα τρίτο τμήμα πενταπλού τρικάμπυλου τόξου και στήλη άμβειβόντων, εκατέρωθεν της κορυφής της οποίας δύο διπλές αντίμετωπες πεταλοειδείς ήμιελλείψεις (πίν. 4β:2). – Ένα έξώκυρτο χείλος με ταινία έξωτερικά και σειρά άνηρτημένων από την ταινία του χείλους διπλών όμόκεντρων ήμιελλείψεων. Από κάτω θά υπήρχε και δεύτερη όμοια αντίνωση σειρά, όπως διακρίνεται λίγο στην άκρη (πίν. 4β:4). – Έξώκυρτο χείλος με ταινία και από κάτω λοξή στήλη άμβειβόντων. – Δεκαέξι όριζόντιες κυλινδρικές λαβές με

πινελιά στη ρίζα και στη ράχη τους. – Δεκαπέντε τμήματα από γάστρες με διακόσμηση ταινιών, τα τρία και με δακτύλιο έσωτερικά. – Όμοιο, με στήλη τεθλασμένης με διπλό περιθώριο. – Όμοιο, με δέση πέντε γραμμών και έξωτερικά στήλη κροσσοπεταλίων. – Όμοιο, με τη διάστικτη ούρα μικρής όρθιας πορφύρας. – Τέσσερα τμήματα από γάστρες από κοκκινόξανθο πηλό με όμοιόχρωμο αλείφωμα και πορτοκαλιά βαφή: Ένα με την απόληξη όρθιας πορφύρας πάνω από πλατιά ταινία. – Όμοιο, με στήλη τεθλασμένης με μονό περιθώριο (πίν. 4β:3). – Όμοιο, με δύο στάχεις άμβειβόντων και ανάμεσα δύο αντίκριστα έπιμήκη πέταλα (πίν. 4β:5). – Όμοιο, με εικονιστική παράσταση: πάνω από πλατιά ταινία το κάτω μέρος δύο ποδιών ζώου, πτηνού μάλλον, άπλοϊκά σχεδιασμένων, και μέρος του σώματος (πίν. 4β:6). – Μία επίπεδη και τρεις δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία έξωτερικά. Στη μία και δακτύλιος έσωτερικά στον πυθμένα. – Πόδι ύψιποδος σκύφου με διακόσμηση ταινιών με μαύρη εξέιτηλη βαφή (ύψ. 0.025 μ.). Κάτω από τη μη σωζόμενη βάση βαθιά κεντρική κοιλότητα. – Σαράντα έξι όστρακα ένδόβαφων: Τρία χείλη, έξώκυρτο στρογγυλό και δύο έξώστροφα, με πλατιά ταινία έξωτερικά. – Έξώστροφο χείλος με πλατιά ταινία, συγκολλημένο με κομμάτι γάστρας που φέρει στη διακοσμητική ζώνη άνηρτημένα βοτρυοειδή φολιδωτά τρίγωνα και ένδιάμεσα περίστικτο μικρό κύκλο (πίν. 3β:6)⁵. Ένα μικρότερο κομμάτι γάστρας συνανήκον αλλά μη συγκολλώμενο σώζει το άκρο φολιδωτού τριγώνου και από κάτω δύο ίσοπαχείς επάλληλες ταινίες (πίν. 3β:3). – Έννεα όριζόντιες κυλινδρικές λαβές με πινελιά στη ρίζα. – Είκοσι έπτά τμήματα από γάστρες με ταινίες. Ένα σώζει από πάνω στενή στήλη ανάστροφων άμβειβόντων με τριπλό περιθώριο (πίν. 3β:5). Ένα άλλο δέση τριών καμπύλων γραμμών και ένα τρίτο έξι κατακορύφων. – Τέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία έξωτερικά και μία δισκοειδής. – Σαράντα τρία όστρακα ολόβαφων σκύφων: Τέσσερα έξώστροφα χείλη, μία άκέραιη όριζόντια κυλινδρική λαβή, το πόδι ύψιποδος σκύφου και τα υπόλοιπα από γάστρες. – Μεταγενέστερα: Ένα

5. MDP εικ. 161:11, Άττική, YE IIIB2. *Τροία, Μνημεία, Τίτλους, Όρχομενός, Έκατό χρόνια από το θάνατο του Έρρίκου Σλήμαν* (Αθήνα, Έθνικό Αρχαιο-

λογικό Μουσείο, 1990) άρ. 321, YE IIIB2 (β' μισό 13ου αϊ.).

Εικ. 19-20. Ειδώλια Ψ από την τάφρο Δ 3.

γεωμετρικό εικονιστικό ὄστρακο με παράσταση ἀλόγου καὶ ἀνθρώπου (πίν. 3β:7). – Ἄλλα ὀκτώ ὄστρακα ἀπὸ ἐνδόβαφα γεωμετρικά ἀγγεῖα, μεταξὺ τῶν ὁποίων μία ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ σκύφου, με διακόσμηση κατακορύφων, ὀριζοντίων καὶ τεθλασμένων γραμμῶν καὶ ἄλλα με γραμμική διακόσμηση. – Βάση ὀλόβαφης ἀρχαϊκῆς κοτύλης με ἐξηρημένες ταινίες ἐξωτερικά. – Πολλὰ μελαμβαφὴ ἑλληνιστικά ὄστρακα, μεταξὺ τῶν ὁποίων μία ἐπίπεδη βάση ἀνοιχτοῦ ἀγγείου. Πολλὰ χοντρά ἀπὸ πιθοειδῆ.

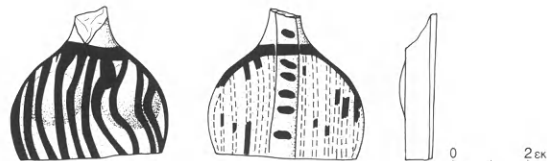
– Ἐνα κομμάτι πυρήνα ὀψιανοῦ.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο μεγάλο, τύπου Ψ. Σῶζεται τὸ ἄνω ἥμισυ τοῦ κορμοῦ, ἀπὸ τὸν λαιμὸ μέχρι κάτω ἀπὸ τὸ στήθος, ἐνῶ λείπουν οἱ ἄκρες τῶν χειρῶν. Πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη καὶ πίσω ἡ πλεξίδα. Πηλὸς καστανὸς ἀνοιχτός, τριμμένος κατὰ τόπους, βαφὴ καστανὴ ἐξίτηλη. Ταινία γύρω ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαιμοῦ καὶ στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐμπρὸς καὶ πίσω παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμές. Πάνω στὴν πλεξίδα ὀριζόντιες παράλληλες πινελιές πού σταματοῦν κάτω ἀπὸ τὸ μέσο τοῦ ὕψους της, ἐνῶ πάνω στὴν ὑπόλοιπη συνεχίζονται οἱ γραμμές τοῦ κορμοῦ (εἰκ. 19). Ὕψ. σωζ. 0.04 μ., πλάτ. σωζ. 0.064 μ.

– Γυναικεῖο εἰδῶλιο τύπου Ψ. Σῶζεται τὸ ἀνώτερο μέρος τοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ καὶ ἡ κεφαλὴ με τὸν μικρὸ κωνοειδῆ πόλο, κοῖλο ἐπάνω. Λεῖπει τμήμα τοῦ προσώπου καὶ τὰ δύο χέρια. Πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη καὶ πίσω ἡ παχιά πλεξίδα πού ξεκινάει πάνω ἀπὸ τὸν πόλο. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα πορτοκαλί, βαφὴ κόκκινη ἐξίτηλη. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ πόλου καὶ στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ.

Παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμές στὸν κορμὸ ἀμφίπλευρα, καθὼς καὶ πάνω στὴν πλεξίδα. Στιγμές γιὰ τὴ δήλωση τῶν ὀφθαλμῶν (εἰκ. 20). Ὕψ. σωζ. 0.045 μ.

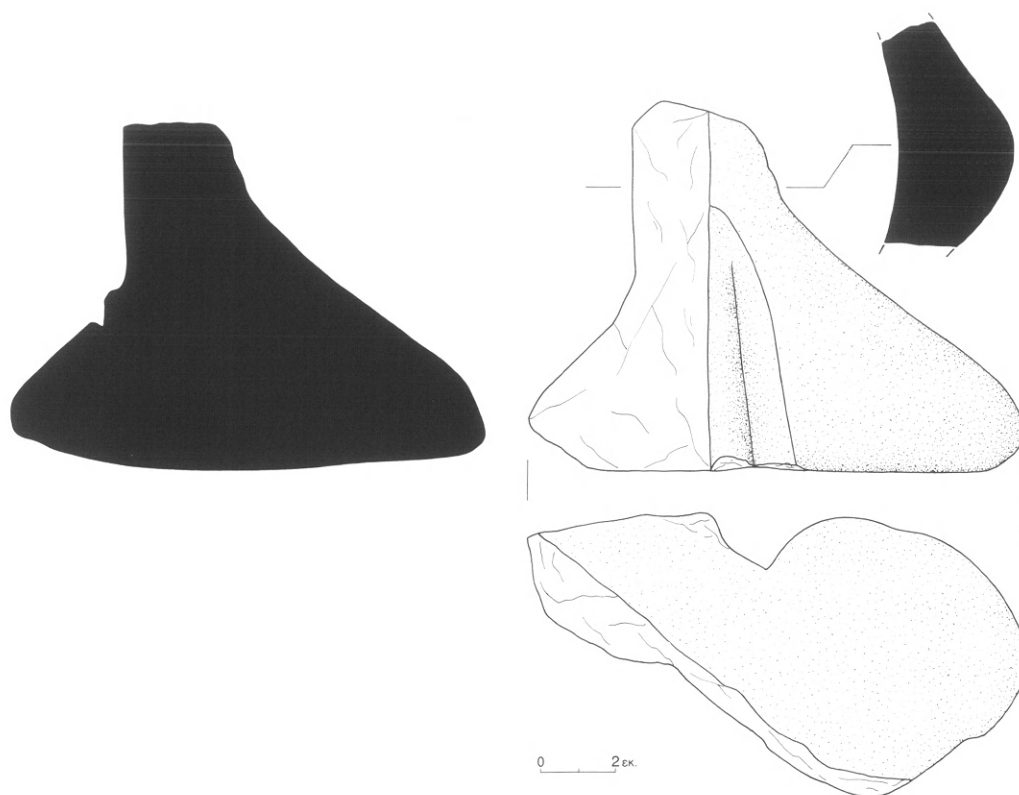
– Εἰδῶλιο γυναικεῖο τύπου Φ. Σῶζεται τὸ μεγαλύτερο τμήμα τοῦ κυκλικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ, ἀπὸ τὸν λαιμὸ μέχρι κάτω ἀπὸ τὸ στήθος. Πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη καὶ πίσω ἡ πλεξίδα. Πηλὸς ρόδινος, βαφὴ κόκκινη κατὰ τόπους ἐξίτηλη. Ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ καὶ γύρω ἀπὸ τὸν λαιμὸ, παράλληλες κατακόρυφες κυματοειδεῖς γραμμές στὸν κορμὸ ἐμπρὸς καὶ πίσω, ὅπου πολὺ ἐξίτηλες. Στὴν πλεξίδα λοξές πινελιές (εἰκ. 21)⁶. Ὕψ. σωζ. 0.04 μ.

Εικ. 21. Εἰδῶλιο Φ ἀπὸ τὴν τάφρο Δ 3.

– Πήλινο ἀντικείμενο. Ἔχει τὸ σχῆμα πέλματος, ἴσως πρόκειται γιὰ τὸ πόδι κάποιου ζώου ἀπὸ μεγάλο εἰδῶλιο (:), ἐνδεχομένως ἀλόγου. Στὸ ἓνα πλάι ὑπάρχει μιὰ βαθιὰ τριγωνικὴ ἐγκοπὴ, ἐνῶ στὴν ἄλλη πλευρὰ στὸ ἀντίστοιχο σημεῖο εἶναι ἀποκεκρουσμένο (εἰκ. 22). Πηλὸς κοκκινωπὸς τραχὺς χοντρόκοκκος με ἐγκλείσματα. Ὕψ. σωζ. 0.098 μ., μῆκ. βάσης 0.125 μ., πλάτ. 0.07 μ.

6. Σακελλαρίου, τάφος 80, πίν. 105:3100 (ΥΕ ΙΙΒ).

Εἰκ. 22. Πήλινο ἀντικείμενο ἀπὸ τὴν τάφρο Δ 3.

Στὸ τέλος τῆς ἀνασκαφῆς, ἀνατολικά τῶν τάφρων Ε 2 καὶ Δ 3 καθαρίστηκε ὁ χώρος ἐπιφανειακά καὶ ἐρευνήθηκε γιὰ τὴν τυχὸν ὑπαρξὴ τοίχων ἢ ἄλλων εὗρημάτων. Ἡ ἐρευνα ἀπέβη ἄγονη, συγκεντρώθηκαν ὅμως ἐλάχιστα ὄστρακα.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 14.

Ἀπροσδιόριστα 2.

Ἄγραπτα 8.

Γραπτά 4.

Ἄγραπτα: Τροπιδωτὸ χεῖλος καὶ τρία τμήματα στελεχῶν κυλίκων. – Τέσσερα ἀπὸ τοιχώματα οἰκιακῶν ἀγγείων, τὰ δύο πολὺ χοντρά ἀπὸ πίθο, ἀπὸ τραχὺ ἀκάθαρτο κοκκινόξανθο πηλὸ μὲ πολλὰ

ἐγκλείσματα καὶ προσμίξεις.

Γραπτά: Τμῆμα ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος ἄβαφου ἐσωτερικά σκύφου, μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά, ἐνῶ ἐξωτερικά στήλη τεθλασμένης γραμμῆς μὲ μονὸ περιθώριο. – Δύο συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα ὄστρακα ἀπὸ τὴ δακτυλιώσχημη βάση ἐνδόβαφου σκύφου. – Ἐξώκυρτο χεῖλος ὀλόβαφου σκύφου.

ΧΩΡΟΣ Α

Ο χώρος Α (εἰκ. 4 καὶ πίν. 5α-β, 6α) βρισκόταν στὸ δυτικὸ ἄκρο τῆς ἀνασκαφῆς καὶ περικλείετο ἀπὸ τοὺς τοίχους 1 στὰ ἀνατολικά, 14 στὰ βόρεια, 5 στὰ δυτικά καὶ 13 στὰ νότια. Ἀποδείχθηκε, μαζὶ μὲ τοὺς χώρους Β καὶ Γ, ὁ σημαντικότερος τῆς ἀνασκαφῆς. Οἱ πέτρες τοῦ τοίχου 1 ἦταν οἱ πρῶτες ποὺ ἀποκαλύφθηκαν μὲ τὴν ἔναρξη τῆς ἀνασκαφῆς. Εἶχε πλάτος 1.25-1.10 μ. καὶ μῆκος 2 μ. Σὲ βάθος περίπου 0.20-0.30 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους βρέθηκε μεγάλο τμήμα δαπέδου, διαστάσεων 2.05×1.05 μ., στρωμένου ἐπάνω σὲ σχιστολιθικὲς πλάκες. Κάλυπτε ὅλη σχεδὸν τὴν ἔκταση τοῦ χώρου, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ ΒΔ. ὅπου πιθανὸν νὰ εἶχε καταστραφεῖ ἀπὸ νεότερη ἐπέμβαση στὸν χώρο. Ἀποτελεῖτο ἀπὸ ἄρκετὰ παχὺ στρώμα πλέσιας καλὰ λειασμένης στὴν ἄνω ἐπιφάνεια. Δὲν ἀναφέρεται ἐὰν ἔγινε καμιά τομὴ στὸ δάπεδο, τὰ ὅστρακα τῆς ὁποίας θὰ χρονολογοῦσαν τὴν κατασκευὴ του. Ἀπὸ δὲ τὰ συγκεντρωθέντα ὅστρακα δὲν διακρίνονται τὰ προερχόμενα ἀπὸ στρώση δαπέδου, ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ χρονολογήσουν τὴν καταστροφὴ του.

Ο χώρος Α ἀπέδωσε λίγα ὅστρακα μικρὰ καὶ τριμμένα, ἐλάχιστα ὅστὰ καὶ δύο εἰδῶλια, διότι ἡ ἀνασκαφὴ δὲν προχώρησε σὲ βάθος λόγῳ τοῦ δαπέδου.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 483.

Ἀπροσδιόριστα 268.

Ἀγραπτα 182.

Γραπτά 33.

Ἀγραπτα: Δεκαπέντε ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, τέσσερα εὐθέα, τρία ἐξώστροφα καὶ ἑννέα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, πέντε ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία δακτυλιόσχημη, ὀκτὼ γάστρες, ἑξὶ στελέχη καὶ ἑννέα βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη ἐπίπεδη διαμ. 0.07 μ., κυλίκων. – Τρία ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, ἓνα μὲ τὴ ρίζα καὶ δύο μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Ἐξώστροφο ἐπικλινὲς χεῖλος ἀπὸ πολὺ χοντρὸ ἀνοιχτὸ οἰκιακὸ ἀγγεῖο. – Τρεῖς μεγάλες κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη κατακόρυφη μαζὶ μὲ τὸ τοίχωμα κλειστοῦ ἀγγείου. – Ἐβδομήντα δύο κομμάτια ἀπὸ τὰ τοι-

χώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν χοντροειδῶν οἰκιακῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ κιτρινωποὺς πηλοῦς. – Δύο κυλινδρικά πόδια χυτροπόδων. – Εὐθὺν χεῖλος, τμήμα λαμποῦ, πλατιά ταινιωτὴ λαβή, εἴκοσι ἑξὶ κομμάτια τοιχωμάτων καὶ δέκα ἐπίπεδες βάσεις, οἱ δύο ἀκέραιες διαμ. 0.042 μ., κλειστῶν ἀγγείων. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος, μία ἐπίπεδη καὶ μία ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση, διαμ. 0.05 μ., σκύφων.

Γραπτά: Ὀλόβαφο στέλεχος κύλικος μὲ δύο ἐπάλληλες ταινίες ψηλὰ πρὸς τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. – Τρεῖς βάσεις, δύο ὀλόβαφες καὶ μία μὲ τρεῖς ἱμάντες μεταξὺ δύο δακτυλίων. – Τμήμα λαμποῦ προχοῦ ἢ ἀμφορέα ὀλόβαφον ἐξωτερικά. – Τμήμα λαμποῦ μὲ εὐθὺν βαμμένο χεῖλος. – Δύο τμήματα ὤμων, τὸ ἓνα μὲ κυματοειδὴ ταινία καὶ τὸ ἄλλο¹ μὲ μικρὴ

1. MDP εἰκ. 152:1, τρέχουσα σπείρα σὲ λήκυθο, YE ΠΙΒ2, καὶ εἰκ. 205:5, σὲ στάμνο, μέση YE ΠΙΓ.

τρέχουσα σπείρα (πίν. 6β:5). – Δύο κυλινδρικές λαβές με δακτύλιο στη ρίζα. – Τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων με διακόσμηση ταινιών. – Τμήμα από τὸ κύρτωμα τοῦ ὤμου ψευδοστόμου με ἱμάντες με-
ταξὺ ταινιών. – Ἐξώστροφο ἐπίπεδο πλατὺ χεῖλος κρατήρα με ταινίες ἀμφίπλευρα. – Τμήμα γάστρας με δύο μεγάλες σπείρες. – Ὅμοιο, με μεγάλο φολι-
δωτὸ κόσμημα πάνω ἀπὸ ταινία (πίν. 6β:2)². Κα-
στανέρυθρη βαφή σὲ λευκὸ ἀλείφωμα. – *Σκύφοι*:
Ἑπτὰ ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Τρία ἐξώστρο-
φα χεῖλη, δύο με λεπτή καὶ ἓνα με πλατύτερη ται-
νία στὴν ἀκμή. Στὸ ἓνα καὶ δεύτερη ταινία χαμηλό-
τερα ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω ἐξωτερικά σειρὰ
μεγάλων ἀνομοιόμορφων Ν-σχημῶν κοσμημάτων

(πίν. 6β:1)³. – Στὸ ἄλλο, μετόπη τριπλῶν ἀντιθε-
τικῶν ἐνάλληλων τόξων με ἑξαπλὸ περιθώριο (πίν.
6β:4)⁴. – Στὸ τρίτο, ἓνα ἀσύνηθες ἄνθος με τρεῖς
στενοὺς διπλοὺς περιστικτοὺς κάλυκες καὶ διάστι-
κτο στέλεχος (πίν. 6β:3)⁵. – Τμήμα γάστρας με δύο
δακτυλίους στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τρία με ταινίες ἐξω-
τερικά. – Ὅκτὼ ὄστρακα ὁλόβαφον, ὅλα ἀπὸ γά-
στρες.

– Μικρὸ τμήμα ἀπὸ τὸ πεπλατυσμένο σῶμα εἰδω-
λίου τύπου Φ με ταινία στὴν περίμετρο καὶ μέσα
κυματοειδεῖς γραμμές.

– Πολὺ μικρὸ κομμάτι ἀπὸ τὸ κυλινδρικὸ κάτω
σῶμα μικροῦ εἰδωλίου με κυματοειδεῖς γραμμές.

2. *MDP* εἰκ. 99:6, Μυκῆνες, YE IIIA2. *RMDP* εἰκ. 251:65 καὶ 66, Βοιωτία, YE IIIA1.

3. Αὐτόθι εἰκ. 109:1, ὅμοιο κόσμημα σὲ μόνωτο σκύφο, YE IIIA2.

4. Αὐτόθι εἰκ. 146:8, Μυκῆνες, σὲ ὑψίποδα σκύφο, YE IIIB1.

5. Αὐτόθι εἰκ. 143:3, παρόμοιο ἄνθος, YE IIIB1.

ΧΩΡΟΣ Β

Ο χώρος Β (εἰκ. 4, πίν. 5β) βρισκόταν ἀνατολικά τοῦ χώρου Α καὶ περιβαλλόταν ἀπὸ τοὺς τοίχους 1 στὰ δυτικά, 14 καὶ 8¹ στὰ βόρεια, 2 στὰ ἀνατολικά καὶ 13 στὰ νότια. Εἶχε μῆκος 2-2.20 μ. καὶ πλάτος 1.70 μ. Ο τοῖχος 1 ἀποτελοῦσε μεσοτοιχία μὲ τὸν χώρο Α, ἐνῶ ὁ 13 ἔδενε μὲ τὸν 1 καὶ ἐφαπτόταν μὲ τὸν 2. Οἱ τοῖχοι 14 ἢ 8 καὶ 2 σχημάτιζαν κανονικὴ γωνία. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ τοῖχου 1 ἀποκαλύφθηκε σὲ βάθος 0.30-0.37 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους. Στὴν ἀνατολική του πλευρὰ βρέθηκε ἓνα κοίλωμα, σὲ βάθος περίπου 0.75 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, μέσα στὸ ὁποῖο ὑπῆρχε κομμάτι πῆλινου ἀγωγοῦ, τὸ ὁποῖο καλυπτόταν ἀπὸ δύο ἐπίπεδες πωρολιθικὲς πέτρες συνδεόμενες μὲ ἄρμὸ καὶ ἐπικαλυμμένες μὲ κονίαμα καὶ πατοῦσε πάνω σὲ δύο πλακοειδεῖς κάθετες πέτρες. Στὸ σημεῖο ἐκροῆς σχηματιζόταν ἓνας ἐπίπεδος χώρος καθαρὸς ἀπὸ πέτρες. Σὲ βάθος 0.70 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους ὑπῆρχε λεπτὸ στρώμα πλέσιας, κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖο συνεχιζόταν «ἡ ἴδια ποιότητα χόματος». Κατὰ τὴν ἀφαίρεση τῆς ἐπίχωσης, ἡ ὁποία ἔγινε ἐνιαῖα, συγκεντρώθηκαν λίγα ὀστὰ ζώων καὶ λίγα ἀμιγῶς μυκηναϊκὰ ὄστρακα, τὰ ὁποῖα μειώθηκαν κάτω ἀπὸ τὸ στρώμα τῆς πλέσιας. Δὲν ἔχει γίνῃ ὁμως διαχωρισμὸς τῶν ὀστράκων τῶν προερχομένων ἀπὸ ἐπάνω ἢ κάτω ἀπὸ τὴν πλέσια, πράγμα ποὺ θὰ βοηθοῦσε στὴ σχετικὴ χρονολόγηση κατασκευῆς/χρήσης ἢ καταστροφῆς. Βρέθηκε ἐπίσης κομμάτι ὀρείας κρυστάλλου καὶ ὀψιανοῦ.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 323.

Ἀγραπτα 157.

Γραπτά 166.

Ἀγραπτα: Τριάντα τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν κυλίκων, τὸ ἓνα σώζει τὰ τρία τέταρτα περίπου τῆς γάστρας καὶ ἓνα ἄλλο ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Δεκαεννέα εὐθέα, δεκαπέντε ἐξώστροφα καὶ ὀκτὼ ἐξώκυρτα χεῖλη κυρτόπλευρων. – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ κωνικὴ μεγάλη κύλικα μὲ ἐξώστροφο χεῖλος καὶ ἀκέραιη τὴν πλατιά κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Ἑπτὰ ται-

νωτὲς λαβές. – Ὀκτὼ τμήματα γάστρας, τέσσερα στελέχη καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.06 μ., μαζὶ μὲ τὸ βραχὺ στέλεχος καὶ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. – Τέσσερα ἐλαφρῶς ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, ἓνα μὲ τὴ ρίζα καὶ τρία μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβή. – Ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο, τρία τροπιδωτὰ καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη οἰκιακῶν ἀγγείων. – Τρία κομμάτια τοιχωμάτων καὶ τέσσερις δισκοειδεῖς βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη διαμ. 0.063 μ. – Ἐνα ταινιωτὸ

1. Ἡ σχέση αὐτῶν τῶν δύο τοίχων, 14 καὶ 8, θὰ συζητηθεῖ στὸν χώρο Η.

καὶ ἓνα κυλινδρικό πόδι χυτρόποδων. – Τμήμα ψηστηριοῦ με πυκνές τυφλές ὁπές ἀσύμμετρα ἀνοιγμένες στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια. Ἀπὸ κάτω καμένο. – Τμήμα πινακίου με εὐθὺν χεῖλος καὶ καλαθόσχημη ταινιωτὴ λαβὴ κολλημένη στὸ χεῖλος. – Μεγάλο κομμάτι κωνικοῦ κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ εὐθὺν χεῖλος μέχρι καὶ τὴν ἐπίπεδη βάση. Ὑψ. 0.06 μ. – Ἐννέα ὄστρακα ἀπὸ εὐθέα χεῖλη, μερικὰ τῶν ὁποίων συνανήκουν ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται. – Ἐπίπεδη βάση καμένη. – Κυρτὴ βάση κυπέλλου με λίγο τοίχωμα. – Τμήμα λαμποῦ πρόχου με περίκυρτο χεῖλος. – Ταινιωτὴ καὶ δύο κυλινδρικές λαβές, τρία κομμάτια τοιχωμάτων, δεκατέσσερις ἐπίπεδες βάσεις, οἱ τρεῖς ἀκέραιες διαμ. 0.035 μ., 0.045 μ. καὶ 0.028 μ. ἀντίστοιχα, καὶ δύο δισκοειδεῖς. – Βραχὺ πόδι ὑψίποδος σκύφου.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος με ταινία καὶ ἀπὸ κάτω ἢ κεφαλὴ λοξῆς ἀμελῶς σχεδιασμένης πορφύρας. Κεφάλι με διπλὸ περίγραμμα καὶ περιστικτὸ σῶμα συνεχές με τὴν κεφαλὴ (πίν. 12:15). Κόκκινη στιλπνὴ βαφὴ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. Τὸ ὄστρακο αὐτὸ συγκολλήθηκε με χεῖλος τοῦ ἴδιου χώρου. – Ὅμοιο, με ταινία με μαύρη ἐντελῶς ἐξίτηλη βαφὴ. Ἀπὸ κάτω σειρὰ λοξῶν πορφυρῶν. Σῶζονται δύο κεφαλές με διπλὸ περίγραμμα καὶ ἓνα περιστικτὸ σῶμα. – Ὅμοιο, με ταινία καὶ ἀπὸ κάτω διπλὸ τρικάμπυλο τόξο καὶ μέσα δύο ἀντιμέτωπα ἐμπλεκόμενα πέταλα ἢ μονὸς πλοχμός (πίν. 7α:2)². Στιλπνὴ πορτοκαλιὰ βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Ἐνα μεγάλο καὶ τέσσερα μικρότερα ὄστρακα ἀπὸ τὴν ἴδια κύλικα. Ἐξώστροφο χεῖλος με ταινία καὶ χαμηλὰ στὴ γάστρα ἱμάντες. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη τετραπλὸ τρικάμπυλο τόξο με ἐλικοειδὴ ἀγκιστρα στὸ μέσο. Ἀνάμεσα παραπληρωματικὲς πεταλοειδεῖς ἡμελλείψεις. Πορτοκαλιὰ ἀπολεπισμένη βαφὴ σὲ ρόδινο ἀλείφωμα. – Ὅμοιο, με ταινία καὶ κάτω τὴν κεραία ὀρθίας πορφύρας (πίν. 7α:7). Καστανὴ σκούρα στιλπνὴ βαφὴ σὲ καστανοκίτρινο ἀλείφωμα. – Ἐξώκυρτο χεῖλος με λεπτὴ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω τρεῖς ὀριζόντιες ἐπάλλῃες καὶ ἐναλλάξ ἀντιθέτου φορᾶς πορφύρες καὶ δίπλα μία ὀρθία. Οἱ πορφύρες καλογραμμένες, με περιστικτὴ

ἐσωτερικὰ κεφαλὴ, περιστικτὸ σῶμα καὶ διάστικτὴ οὐρά (πίν. 7α:1)³. Πηλὸς κιτρινωπός, κίτρινο ἀλείφωμα καὶ κόκκινη στιλπνὴ βαφὴ. – Δύο ὄστρακα ἀπὸ γάστρες, στὸ ἓνα ἢ κεφαλὴ καὶ τὸ περιστικτὸ σῶμα λοξῆς πορφύρας. Ἡ κεφαλὴ περιστικτὴ ἐσωτερικὰ (πίν. 7α:8). – Στὸ ἄλλο μόνον τὸ λοξὸ περιστικτὸ σῶμα πορφύρας. Βαφὴ μαύρη σὲ ἀνοιχτὸ καστανὸ ἀλείφωμα. – Ὅμοιο, με ἱμάντες κάτω ἀπὸ τὴν διάστικτὴ οὐρὰ λοξῆς πορφύρας. – Ὅμοιο, με τὸ περιστικτὸ σῶμα καὶ τὴν διάστικτὴ οὐρὰ ὀρθίας πορφύρας. – Ὅμοιο, με δύο μικρὲς διάστικτες οὐρές ὀρθίων πορφυρῶν, πολὺ λεπτογραμμένες με μαύρη βαφὴ. – Ὅμοιο, με τμήματα πλοκάμων χταποδιοῦ πάνω ἀπὸ ἱμάντες (πίν. 7α:5)⁴. Μαύρη ἐξίτηλη βαφὴ σὲ ἀνοιχτὸ τεφρὸ ἀλείφωμα. – Ὅμοιο, με διπλὸ τρικάμπυλο τόξο καὶ μέσα κύκλο (πίν. 7α:6)⁵. – Ἐντεκα ὅμοια, με ἱμάντες καὶ καμπύλες ταινίες. – Μεγάλο τμήμα γάστρας με ἱμάντες. – Στέλεχος με δύο ἐπάλλῃες ταινίες καὶ δύο τμήματα γάστρας ἀπὸ τὴν ἴδια κύλικα με ἱμάντες κάτω ἀπὸ σπείρες. Κόκκινη στιλπνὴ βαφὴ σὲ ρόδινο ἀλείφωμα. – Τέσσερα στελέχη με ἐπάλλῃες ταινίες καὶ μεγάλο τμήμα ἀπὸ τὴν γάστρα. – Στέλεχος ἀπὸ κύλικα τύπου Ζυγουριῶν με στήλη συνεχόμενου πλοχμοῦ με μονὸ περιθώριο. – Ὅμοιο, ὀλόβαφο. – Δύο κοῖλες βάσεις με βαμμένους δακτυλίους. – Ὅστρακο οἰκιακοῦ ἀγγείου ἀπὸ τραχὺ κεραμοχρῶμο πηλὸ με πυκνὴ μίκα καὶ δύο ἐπάλλῃες ταινίες με ἀραιὴ λευκὴ βαφὴ. – Ἐξώστροφο χεῖλος κυάθου με ταινία καὶ χαμηλότερα τέσσερις ἱμάντες. – Ὅμοιο, με ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλῃ μία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ. Στὴ γάστρα σειρὰ με καμπύλα γραμμῖδια, φυλλοειδὴς ταινία, καὶ κάτω ἱμάντες. – Ταινιωτὴ λαβὴ με βαμμένη ράχη. – Τμήμα γάστρας με τέσσερις δακτυλίους ἐσωτερικὰ καὶ σπείρα ἐξωτερικὰ. – Ἐξώστροφο καὶ τρία εὐθέα χεῖλη κυπέλλων με πλατιὰ ταινία ἐξωτερικὰ. Στὸ ἓνα ἀπὸ κάτω δύο καμπύλες ταινίες. – Τμήμα ἀπὸ τὴν βάση κυπέλλου με μέρος ἀπὸ τὸ τοίχωμα. Πάνω ἀπὸ ταινία δύο σπείρες με παραπληρωματικὸ ὀλόβαφο τρίγωνο ἀνάμεσα. – Τμήμα λαμποῦ πρόχου ἢ ἀμφορέα με ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος. Ἐξωτερικὰ ὀλόβαφος, πλατιὰ ταινία ἐσωτερικὰ. – Δύο τμήματα

2. Ὠνάσογλου εἰκ. 10:1 (YE IIIA2).

3. Αὐτόθι εἰκ. 15:17-19, ὀριζόντιες πορφύρες, YE IIIA2.

4. French 1965, εἰκ. 3:1-523, 2-523, 3-523c, καὶ εἰκ. 7:15, YE IIIA2.

5. Αὐτόθι πίν. 53a:1, YE IIIA2.

λαιμοῦ με περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Πέντε βάσεις λαιμοῦ με ταινία στην ἔνωση με τὸν ὦμο, στη μία καὶ πλαστικὸς δακτύλιος. – Τμήμα ὦμου με τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς με βαμμένη τὴ ράχη τῆς. – Τμήμα μικκύλου ἀρτοσχήμου ἀλαβάστρου με κυρτὴ βάση. Χαμηλὰ στὴν κοιλία συμπαγεῖς κυματοειδεῖς καμπύλες (βραχῶδες κόσμημα) πάνω ἀπὸ ταινία. Ψηλὰ μόλις διακρίνεται ἡ ταινία τοῦ λαιμοῦ (πίν. 7α:4)⁶. Βαφὴ μαύρη στιλπνή. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν ὦμο ἄλλων δύο ἀλαβάστρων. – Ἐπίπεδη βάση μεγάλου ἀλαβάστρου με δύο ὁμάδες τῶν πέντε ἱμάντων ἑκάστη. – Τριάντα πέντε κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων με διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Ἀκέραιο στέλεχος λαβῶν ψευδοστόμου με τὸν δίσκο καὶ τὴν ἀρχὴ τῶν λαβῶν. Στὸν δίσκο σπείρα με ὀλόβαφο ὀφθαλμό. Δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στελέχους. Βαμμένες οἱ ράχες τῶν λαβῶν πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφὴ τους. – Μικρὸς δίσκος μαζί με τὸ στέλεχος τῶν λαβῶν, τριμμένη ἐπιφάνεια καὶ ἐντελῶς ἐξίτηλη βαφὴ. “Υψ. 0.025 μ. – Μικρὸ στόμιο με περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. Ἀπὸ κάτω δύο μικρὰ τετράγωνα, μεταξὺ τῶν ὁποίων στήλη ἀπὸ πέντε σειρὲς στιγμῶν (σὰν περιδέσμιο). – Τμήμα ὦμου ψευδοστόμου με τὴ ρίζα τῆς μικρῆς ταινιωτῆς λαβῆς. Στὸν ὦμο γωνιῶδες ἄνθος καὶ πρὸς τὰ κάτω ἱμάντες. Βαφὴ μαύρη πολὺ ἐξίτηλη. – Δύο κομμάτια τοιχωμάτων με ἱμάντες καὶ ταινία. – Σκύφοι: Τριάντα τρία ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Ἐπτά ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμή,

στὰ δύο καὶ δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω, ἓνα με διπλὸ διάστικτο κάλυκα ἐλικωτοῦ ἄνθους⁷, ἓνα ἄλλο με σπείρα καὶ ἓνα τρίτο με σχηματοποιημένο ἄνθος παπύρου ἢ ριπιδιόσχημο με ὀριζόντια διαγράμμιση. – Εὐθὺ χεῖλος με πλατιά ταινία ἐξωτερικά καὶ κάτω σειρὰ ἀμειβόντων. – Πέντε κυλινδρικές λαβὲς με πινελιὰ στὴ ρίζα ἢ στὴ ράχη. – Δεκατέσσερα τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες ἐξωτερικά, τὰ τρία καὶ με δακτυλίους ἐσωτερικά. Σὲ ἓνα, τμήμα μεικτοῦ ἄνθους με πολὺ ἐξίτηλη μαύρη βαφὴ. – Δύο ὅμοια, με σπείρες. – “Ομοιο, με τὸ τετραπλὸ στέλεχος καὶ δύο διπλοὺς περιστρεφόμενους κάλυκες ἄνθους (πίν. 7α:3)⁸. – Μία δυσκοειδὴς καὶ δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά καὶ ψηλότερα ἱμάντες. – Εἴκοσι ἑννέα ὄστρακα ὀλόβαφων: Δύο ἐξώστροφα καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες.

– Κομμάτι πῆλινου ἀγωγοῦ, ἀπὸ χοντρόκοκκο ροδίζοντα πηλὸ με τραχιὰ ἐπιφάνεια καὶ πολλὰ ἐγκλείσματα. Εἶναι σπασμένο καὶ στὰ δύο ἄκρα καὶ γι’ αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπολογιστεῖ τὸ ἀκριβὲς ἀρχικὸ του μῆκος. Ἔχει σχῆμα κατὰ τὴν τομὴ ἀνεστραμμένου Π. Μῆκ. σωζ. 0.56 μ., πλάτ. ἐξωτ. 0.17 μ., ὕψ. πλευρῶν ἐξωτ. 0.095-0.10 μ., ἐσωτ. 0.075-0.08 μ., πάχος τοιχωμάτων 0.018-0.02 μ.

– Μικρὸ κομμάτι ὀρείας κρυστάλλου, πολὺ καθαρὸ καὶ διανυγές. Στὴν ἐπάνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια διακρίνονται δύο μικροὶ βαθιὰ χαραγμένοι κύκλοι, ἴσως ἡ ἀρχὴ ἐπεξεργασίας ἢ διακόσμησης.

– Μικρὸς στρογγυλὸς πυρήνας ὀψιανοῦ.

Κάτω ἀπὸ τὶς πέτρες τοῦ ἀγωγοῦ συγκεντρώθηκαν πολὺ λίγα ὄστρακα.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

“Οστρακα 158.

Ἀπροσδιόριστα 21.

Ἀγραπτα 58.

Γραπτά 79.

Δύο τεφρὰ μινύεια ὄστρακα.

ΜΕ ὄστρακο ἀπὸ πρασινωπὸ πηλὸ με ἀμαυρὴ δια-

κόσμηση: Ζώνη ἀκατάστατου δικτυωτοῦ κοσμήματος καὶ ἐκατέρωθεν ἀνὰ δύο ταινίες.

Ἀγραπτα: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, ἑπτὰ εὐθέα καὶ δύο ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, ὀκτὼ ταινιωτὲς λαβὲς, ἡ μία ἀκέραιη, ἔξι στελέχη καὶ ἑντεκα βάσεις κυλίκων. – Τρία χεῖλη, εὐθὺ,

6. MDP εἰκ. 83:1, Μυκῆνες, YE IIIA2.

7. Αὐτόθι εἰκ. 143:3, NSC, YE IIIB1.

8. Αὐτόθι εἰκ. 141:4, παρόμοιο ἄνθος σὲ κύλικα, YE IIIB1. Πρβ. French 1965, πίν. 53c:1 καὶ 3, YE IIIA2.

ἀμφίκυρτο στρογγυλό και ἐξώκυρτο ἐπικλινές, οἰκιακῶν ἀγγείων. – Ἀκέραιη κατακόρυφη κυλινδρική λαβὴ μαζί με τὸ τοίχωμα κλειστοῦ ἀγγείου. – Τρία κομμάτια τοιχωμάτων ἀπὸ κεραμόχρωμο πηλό. – Ταινιωτὸ πόδι χυτρώποδος, σωζ. ὕψ. 0.085 μ. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου με δύο αὐλακες ἐξωτερικά. – Λαμὸς πρόχου με περίκυρτο χεῖλος. – Τέσσερις λεπτές ταινιωτές λαβές κλειστῶν ἀγγείων, ἡ μία με εὐρεία αὐλακα κατὰ μήκος τῆς ράχης. – Τρία κομμάτια τοιχωμάτων. – Ἀκέραιη ἐπίπεδη βάση, διαμ. 0.045 μ. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινές χεῖλος κρατήρα. – Ἐξώκυρτο χεῖλος, ἴσως σκύφου καὶ ἀπὸ κάτω ὑποτυπώδης ὀριζόντια λαβή, «ὠτίον» (πίν. 7β:4). *Γραπτά:* Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος με ταινία καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινές χεῖλος, χωρὶς ταινία, καὶ ἀπὸ κάτω δύο σπείρες⁹. – Ταινιωτὴ λαβὴ με βαμμένη ράχη. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες με ἱμάντες. – Ὅμοιο, με τρεῖς γραμμές, εὐθεία, λοξὴ καὶ καμπύλη, ἐντὸς τῆς ὁποίας μεγάλος στικτὸς κύκλος (εἰκ. 23). – Τρία στελέχη, ἓνα ὀλόβαφο καὶ δύο με ἐπάλ-

Εἰκ. 23. Ὅστρακο κάτω ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τοῦ χώρου Β.

ληλες ταινίες. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινές χεῖλος κυάθου με ταινία ἀμφίπλευρα. – Μεγάλο ὄστρακο κωνικοῦ κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος μέχρι τὴν ἐπίπεδη βάση. Ἡ κόκκινη βαφὴ ἐντελῶς ἀπολεπισμένη καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου τόσο τριμμένη ὥστε δὲν διακρίνεται ἡ διακόσμηση. – Τμήμα ρυτοῦ με ται-

νία καὶ ἱμάντες κάτω ἀπὸ δέσμη τεσσάρων γραμμῶν καὶ ἀριστερὰ ἄλλης μιᾶς (πίν. 7β:5)¹⁰. Πορτοκαλιὰ βαφὴ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Τρεῖς βάσεις λαμῶν πρόχων με ταινία στὴν ἔνωση με τὸν ὦμο. – Δύο λαβές, μία μεγάλη κυλινδρική με γραμμὴ στὴ ράχη καὶ μία πλατιὰ ταινιωτὴ με ταινίες στὰ περιθώρια. – Ἐντεκα κομμάτια τοιχωμάτων με διακόσμηση ἐπ'ἀλλήλων ταινιῶν. – Τμήμα ὦμου πιθανοφορέα με ὠραῖο συμμετρικὸ φολιδωτὸ κόσμημα γραμμμένο με καστανὴ βαφὴ σὲ λευκὸ ἀλείφωμα (πίν. 7β:2)¹¹. – Τμήμα λαμποῦ ὀλόβαφου ἀμφίπλευρα με πλαστικὸ δακτύλιο στὴ βάση. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν ὦμο ψευδοστόμων. Τὸ ἓνα με τὴ ρίζα τῆς μικρῆς ταινιωτῆς λαβῆς καὶ μία ταινία με πολὺ ἐξίτηλὴ κόκκινη βαφὴ. – Τὸ ἄλλο, με τὸ ἄκρο λοξοῦ γωνιώδους ἄνθους με λεπτὸ κροσσωτὸ κάλυκα καὶ ἀγκιστροειδὴ ὕπερο. Ἀπὸ κάτω ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα (πίν. 7β:3)¹². – Ἀλλὰ δύο τμήματα ὦμων με ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Τρία ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη κρατήρων με ταινία ἀμφίπλευρα. – *Σκύφοι:* Δεκαεπτὰ ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Ἐξὶ ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμὴ. Δύο ἔχουν καὶ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά καὶ ἄλλα δύο ἐξωτερικά. Ἀπὸ αὐτά, τὸ ἓνα ἔχει ἀπὸ κάτω τμήμα σπείρας¹³ καὶ τὸ ἄλλο πενταπλὸ τρικάμπυλο τόξο με μικρὸ κύκλο μέσα (πίν. 7β:1)¹⁴. – Πέντε κυλινδρικές λαβές με πινελιὰ στὴ ράχη. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες με σπείρες. – Ὅμοιο, με δύο ἐπ'ἀλλήλες ταινίες ἐξωτερικά καὶ δύο δακτυλίους ἐσωτερικά. – Ὅμοιο, με στήλη μεγάλων δικτυωτῶν ρόμβων με διπλὸ περιθώριο¹⁵. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά. – Ἐξὶ ὄστρακα ἐνδόβαφον: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιὰ ταινία ἐξωτερικά. – Δύο με ταινίες κάτω ἀπὸ γραμμές. – Ἐνα χωρὶς διακόσμηση ἐξωτερικά. – Δεκαοκτὼ ὄστρακα ὀλόβαφον: Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη, ἓνα ἐξώκυρτο καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες.

9. *MDP* εἰκ. 54:12, NSC, Ἐφουραϊκὴ κύλικα, YE IIB.

10. *RMDP* εἰκ. 190:158, Ἀττική, κωνικὸ ρυτὸ με δέσμες γραμμῶν, YE IIIA2.

11. *MDP* εἰκ. 58:2, Φυλακωπὴ, καὶ εἰκ. 61:8, NSC, YE IIIA1.

12. *RMDP* εἰκ. 33:249-250, Πρόσυμνα καὶ Μυκῆνες ἀντίστοιχα, YE IIIB1.

13. *MDP* εἰκ. 146:3, Μυκῆνες, YE IIIB1.

14. Αὐτόθι εἰκ. 146:5, NSC, YE IIIB1, καὶ εἰκ. 165:3, NSC, YE IIIB2.

15. Αὐτόθι εἰκ. 143:16, NSC, YE IIIB1.

Περὶ τὸ μέσο τοῦ χώρου **Β** ἀποκαλύφθηκε μιὰ σειρὰ ἀπὸ πέτρες ποὺ θεωρήθηκε ὡς τοῖχος **6**. Δὲν σημειώνεται ὅμως στὸ σχέδιο, ἴσως διότι διαλύθηκε προκειμένου νὰ προχωρήσει ἡ ἀνασκαφὴ σὲ βάθος ἢ ἴσως καὶ διότι δὲν ἀποτελοῦσε πραγματικὸ τοῖχο. Πατοῦσε πάνω σὲ χῶμα, ξεκινοῦσε ἀπὸ τὸ σημεῖο ἐκβολῆς τοῦ πῆλινου ἀγωγοῦ στὸν τοῖχο καὶ κατέληγε ἀπέναντι στὸν τοῖχο **2**. Σ' αὐτὸ τὸν χῶρο βρέθηκε καὶ δεῦτερο στρῶμα πλέσιας σὲ βάθος 1 μ., ὅπως καὶ στὸν χῶρο **Θ**, δὲν διευκρινίζεται ὅμως στὸ ἡμερολόγιο ἐὰν πρόκειται γιὰ δάπεδο. Ἀπὸ τὴν ἐπίχωση συγκεντρώθηκαν λίγα ἀνάμεικτα ὄστρακα, ὅστὰ καὶ λίγα μεγάλα δόντια ζώων. Ἀκόμη ὄστρακα ἀπὸ ἴδια ἀγγεῖα, τρία εἰδώλια καί, σὲ βάθος 1.10 μ., μικρὸ κομμάτι χρωστικῆς οὐσίας, ὠχρας.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 162.

Ἀπροσδιόριστα 17.

Ἀγραπτα 53.

Γραπτά 76.

Μεταγενέστερα 16.

Ἀγραπτα: Ἐξὶ ἐξώστροφα, τὰ δύο μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, καὶ τρία ἐξώκυρτα χεῖλη τροπιδωτῶν, τὰ δύο μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, τέσσερα ἐξώκυρτα καὶ ἑπτὰ εὐθέα κυρτόπλευρων, τέσσερις ταινιωτὲς λαβές, ἢ μία δακτυλιόσχημη, τέσσερις γάστρες, ἔντεκα πόδια καὶ μία ἐπίπεδη βάση κυλίκων. – Εὐθὺ χεῖλος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου μὲ ἀκέραιη τὴ γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Δύο τροπιδωτὰ χεῖλη καὶ δύο κομμάτια τοιχωμάτων χοντρῶν οἰκιακῶν ἀγγείων. – Ἐνα κυλινδρικό καὶ δύο ἀκέραια ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων, ὕψ. 0.065 καὶ 0.078 μ. – Κυρτὴ βάση κυπέλλου μὲ τμήμα ἀπὸ τὴν ἀμφίκολη γάστρα. Ψηλὰ τέσσερις ἐγχάρακτες αὐλακες. – Τμήμα λαμποῦ καὶ ὤμου, ταινιωτὴ λαβὴ καὶ δύο ἐπίπεδες βάσεις πρόχων.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μὲ ἀνηρημένες συμπαγεῖς κυματοειδεῖς καμπύλες (βραχῶδες κόσμημα)¹⁶. – Δύο ταινιωτὲς λαβὲς μὲ βαμμένη ράχη. – Τμήμα γάστρας μὲ ἄνθος παπύρου¹⁷. – Ὅμοιο, μὲ ἱμάντες. – Ὅμοιο, μὲ τὴ διάστικτη οὐρὰ ὄρθιας πορφύρας. – Τρία στελέχη μὲ ἐπάλληλες ταινίες. – Πέντε κοῖλες βάσεις μὲ βαμμένους δα-

κτυλίους. – Ἐξώστροφο χεῖλος κυαθίου μὲ ταινία καὶ πρὸς τὰ κάτω τρεῖς ἱμάντες. – Τμήμα ἀπὸ τὸ μέσο τῆς γάστρας κυπέλλου μὲ κοῖλο τοίχωμα. Τρεῖς ἀβαθεῖς αὐλακες μὲ ταινία ἐκατέρωθεν καὶ ἀπὸ πάνω διπλὸς μίσχος φυτοῦ¹⁸. – Ὅμοιο, μὲ ἀνάγλυφο δακτύλιο στὸ μέσο καὶ ἀπὸ πάνω δυσδιάκριτο κόσμημα, λόγῳ τῆς ἐντελῶς ἀπολεπισμένης βαφῆς, μᾶλλον δικτυωτό¹⁹. – Ἐπίπεδη βάση μὲ μέρος τοῦ τοιχώματος μὲ δύο ταινίες. – Βάση λαμποῦ πρόχου μὲ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο. – Τμήμα ὤμου πιθαμοφορέα μὲ φολιδωτὸ κόσμημα κάτω ἀπὸ ταινία. Βαφὴ μαύρη ἐξίτηλη. – Δεκαεννέα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Ἐπίπεδη βάση ὀλόβαφη ἐξωτερικά. – Δύο σπασμένα στόμια ψευδοστόμων, ἓνα ὀλόβαφο καὶ ἓνα μὲ περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Τμήμα ὤμου μὲ ταινίες. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς παχὺ καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη κρατήρων μὲ ταινία ἀμφίπλευρα. – Τμήμα γάστρας μὲ διπλὴ ὄρθια πορφύρα. Διπλὸ περίγραμμα στὴν κεφαλὴ, περιστικτὸ σῶμα²⁰. – Μεγάλῃ ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση ὀλόβαφου κρατήρα, διαμ. 0.095 μ. – *Σκύφοι*: Δεκαεπτὰ ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Πέντε ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμή. – Ὅμοιο, μὲ δεῦτερη ταινία χαμηλότερα ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω σειρὰ U-σχημῶν στοιχείων (πεταλόσχημων) μὲ ἐντελῶς ἐξίτηλη μαύρη βαφή²¹. – Κυλινδρική λαβὴ μὲ πινελιά

16. *MDP* εἰκ. 53:2 καὶ 4, Ἀγία Εἰρήνη, YE IIB.

17. Αὐτόθι εἰκ. 75:8, NSC, YE IIIA1.

18. Αὐτόθι εἰκ. 101:8, Μυκῆνες, YE IIIA2.

19. Αὐτόθι εἰκ. 73:8, Φυλακωπή, YE IIIA1.

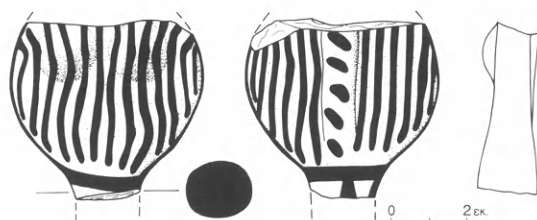
20. Αὐτόθι εἰκ. 135:3 καὶ 4, Εὐτρηση καὶ Μυκῆνες, YE IIIB1.

21. *RMDP* εἰκ. 29:211, Ἄργος, YE IIIA2.

στη ράχη. – Δύο γάστρες με ταινίες. – “Εξι ὅμοια με ἔντελως ἐξίτηλη καὶ ἀπολεπισμένη κόκκινη βαφή. Πολὺ ἀχνὰ διακρίνονται καμπύλες γραμμὲς καὶ τμήμα ἐλικωτοῦ ἄνθους. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικὰ καὶ δακτύλιο μέσα στὸν πυθμένα. – Πέντε ὄστρακα ἐνδόβαφων: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Δύο τμήματα γάστρας με ταινία, τὸ ἓνα με σπείρα ἀπὸ πάνω. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά. – “Εξι ὄστρακα ὁλόβαφων: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη καὶ τέσσερις γάστρες. – *Μεταγενέστερα*: Δεκαῆξι ἐλληνιστικά ὄστρακα, τὰ περισσότερα με λαμβαφή.

– Κορμὸς γυναικείου εἰδωλίου τύπου Φ. Ἀνάγλυφα τὰ στήθη καὶ πίσω ἡ ἀπόληξη τῆς πλεξίδας. Πηλὸς κοκκινωπὸς, βαφή κόκκινη. Ὅριζόντια ταινία στὸ κάτω μέρος ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κάτω κυλινδρικοῦ σώματος. Στὸν κορμὸ ἐμπρὸς καὶ πίσω κατακόρυφες κυματοειδὲς γραμμὲς, οἱ ὁποῖες συνεχίζονται καὶ πάνω στὰ στήθη. Στὴν πλεξίδα λοξὲς παράλληλες πινελιές (εἰκ. 24)²². Ὑψ. σωζ. 0.046 μ., διάμ. κορμοῦ 0.05 μ., διάμ. κάτω σώματος 0.017 μ.

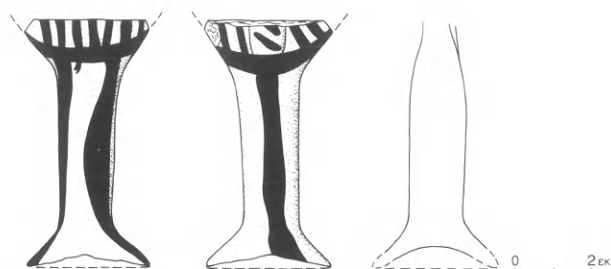

Εἰκ. 24. Εἰδῶλιο Φ ἀπὸ τὸν χῶρο Β.

– Τμήμα γυναικείου εἰδωλίου ποὺ σώζει τὸ κάτω μέρος τοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ, τὸ κυλινδρικό κάτω σῶμα καὶ τὴν εὐρυνόμενη κοίλη ἐσωτερικὰ βάση. Πηλὸς κοκκινωπὸς με πορτοκαλόχρωμο ἀλείφωμα, βαφή κόκκινη. Στὸν κορμὸ κατακόρυφες παράλληλες γραμμὲς. Στὴν πίσω ὀψη διακόπτονται ἀπὸ τὴν πλαστικὰ δηλωμένη πλεξίδα ποὺ κοσμεῖται με λοξὲς παράλληλες παχιὲς γραμμὲς.

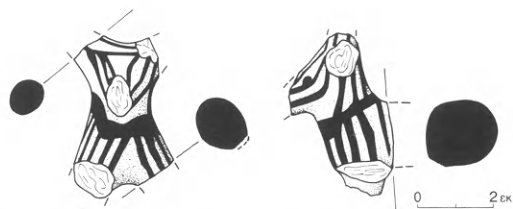
22. Σακελλαρίου τάφος 80, πίν. 105:3100 (YE IIIB). French 1971, πίν. 16a-b:39-452, YE IIIB.

Τρεῖς κατακόρυφες γραμμὲς, δύο ἐμπρὸς καὶ μία πίσω, στὸ κάτω σῶμα ποὺ συνεχίζονται καὶ πάνω στὴ βάση (εἰκ. 25)²³. Ὑψ. σωζ. 0.065 μ.

Εἰκ. 25. Τὸ κάτω σῶμα γυναικείου εἰδωλίου ἀπὸ τὸν χῶρο Β.

– Τμήμα ζωόμορφου εἰδωλίου. Σώζεται ὁ λαιμὸς με τὴν ἀρχὴ τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος, ἡ κεφαλὴ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ ρύγχους καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν κεράτων τοῦ ζώου, μᾶλλον ταύρου. Πηλὸς κιτρινέρυθρος με πορτοκαλὶ ἀλείφωμα, βαφή κόκκινη. Ταινία γύρω ἀπὸ τὸν λαιμὸ καὶ γραμμὲς στὸ σῶμα καὶ στὴν κεφαλὴ ποὺ ἀκολουθοῦν τὸ σχῆμα καὶ τὴν κατεύθυνση τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος (εἰκ. 26). Ὑψ. σωζ. 0.043 μ., διάμ. σώματος 0.018 μ.

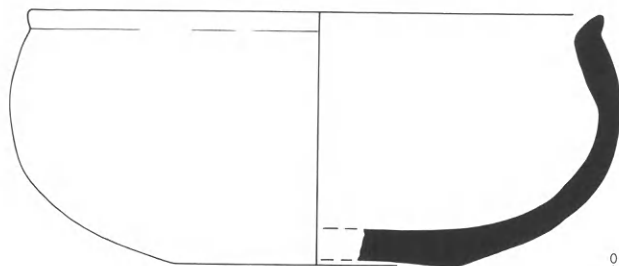

Εἰκ. 26. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὸν χῶρο Β.

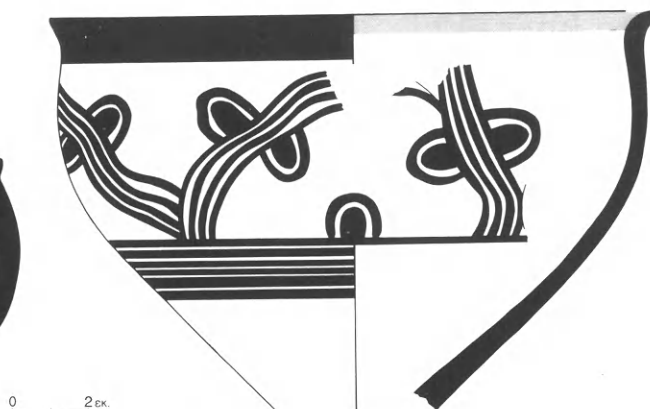
– Μικρὴ μόνωτη τροπιδωτὴ κύλιξ, συγκολλημένη ἀπὸ ἑπτὰ ὄστρακα, σχεδὸν πλήρης, λείπουν μόνον μερικὰ μικρὰ τμήματα τοῦ χεῖλους. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα κωνικὴ με τροπίδωση, στέλεχος

23. Σακελλαρίου τάφος 80, πίν. 105:3102 (YE IIIB). French 1971, πίν. 16a-b:39-452, YE IIIB.

Εἰκ. 27. Ἀγγεῖο ἀπὸ τὸν χώρο Β.

Εἰκ. 28. Κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρο Β.

εὐθύ, βάση ἐπίπεδη μὲ μικρὴ κεντρικὴ κοιλότητα, μία κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ πού ἀρχίζει ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ καταλήγει κάτω ἀπὸ τὴν τροπιδωσι. Πηλὸς ὑπόλευκος. Ἀγραπτή (πίν. 9α)²⁴. Ὑψ. 0.095-0.11 μ., διάμ. χεῖλους 0.105 μ., διάμ. βάσης 0.07 μ.

– Τμῆμα ρηχοῦ ἀνοιχτοῦ οἰκιακοῦ σκεύους, πιθανότατα κυάθου, συγκολλημένου ἀπὸ τέσσερα ὄστρακα. Διασώζει τμῆμα ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο χεῖλος καὶ τὴ γάστρα μέχρι καὶ τὴν ἐλαφρῶς κοίλη βάση (εἰκ. 27)²⁵. Ἰχνη φωτιάς ἀμφίπλευρα. Πηλὸς καστανὸς τραχύς. Ἀγραπτο. Ὑψ. σωζ. 0.066 μ.

Ἑπτὰ τμήματα διαφορετικῶν ἀγγείων:

– α) Τμῆμα ἀπὸ τὴ γάστρα μεγάλης κυρτόπλευρης κύλικος συγκολλημένο ἀπὸ τέσσερα ὄστρακα. Σώζεται ἀπὸ τὸ χεῖλος μέχρι χαμηλὰ τὴ γάστρα. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα ἀνοιχτὸ πορτοκαλί, βαφὴ κόκκινη στιλπνή. Στὸ ἐξώκυρτο χεῖλος πλατιά ταινία ἀμφίπλευρα, στὴ γάστρα χαμηλὰ ἔξι ἱμάντες. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη σειρὰ ἀπὸ τετραπλὰ τρικάμπυλα τεμνόμενα τόξα. Στὸ μέσο τοῦ ὕψους κάθε σκέλους τοὺς δύο ἀντιθετικὰ διατεταγμένες διπλὲς ὁμόκεντρες ἡμιελλείψεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἐσωτερικὴ ὁλόβαφη. Παρόμοιο κόσμημα δύο ὁμόκεντρων ἡμιελλείψεων καὶ στὴ βάση κάθε τόξου (εἰκ. 28, πίν. 8:1)²⁶. Ὑψ. σωζ. 0.13 μ., μῆκ. σωζ. 0.135 μ.

– β) Τμῆμα ἀπὸ τὸ χεῖλος μεγάλης κυρτόπλευρης κύλικος πού διασώζει καὶ μέρος τῆς ἡμισφαιρικῆς γάστρας καὶ ἀκέραιη τὴ μεγάλη κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, ἡ ὁποία ἐκφύεται ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ χεῖλους καὶ καταλήγει στὸ μέσο τῆς γάστρας. Συγκολλημένο ἀπὸ τρία ὄστρακα. Πηλὸς κόκκινος, ἀλείφωμα πορτοκαλί, βαφὴ κόκκινη στιλπνή. Πλατιά ταινία ἀμφίπλευρα στὸ ἐξώκυρτο χεῖλος, στὴ ράχη τῆς λαβῆς μὲ διχαλωτὴ ἀπόληξη καὶ στὴ γάστρα ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὴ ρίζα τῆς λαβῆς. Στὴν κύρια διακοσμητικὴ ζώνη, ἀριστερὰ τῆς λαβῆς, καλογραμμένη μεγάλη διπλὴ σπείρα μὲ μίσχο. Δεξιὰ τῆς λαβῆς, μετὰ τὸ πέρας τῆς τελευταίας μεγάλης σπείρας πού μόλις διακρίνεται, καὶ γιὰ τὴν πλήρωση τοῦ κενοῦ χώρου, δύο μικρὲς ἀντιθετικὲς σπείρες, τῶν ὁποίων οἱ μίσχοι ἐνώνονται σὲ γωνία (εἰκ. 29, πίν. 8:5)²⁷. Ὑψ. σωζ. 0.08 μ., μῆκ. σωζ. 0.175 μ.

– γ) Ὅστρακο ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ κόκκινη. Κάτω ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χεῖλους σώζεται τὸ ἄκρο διπλοῦ τρικάμπυλου τόξου καὶ μέσα δύο ἀντίρροπα ἐμπλεκόμενα πέταλα ἢ μονὸς πλοχμός (εἰκ. 30, πίν. 8:3).

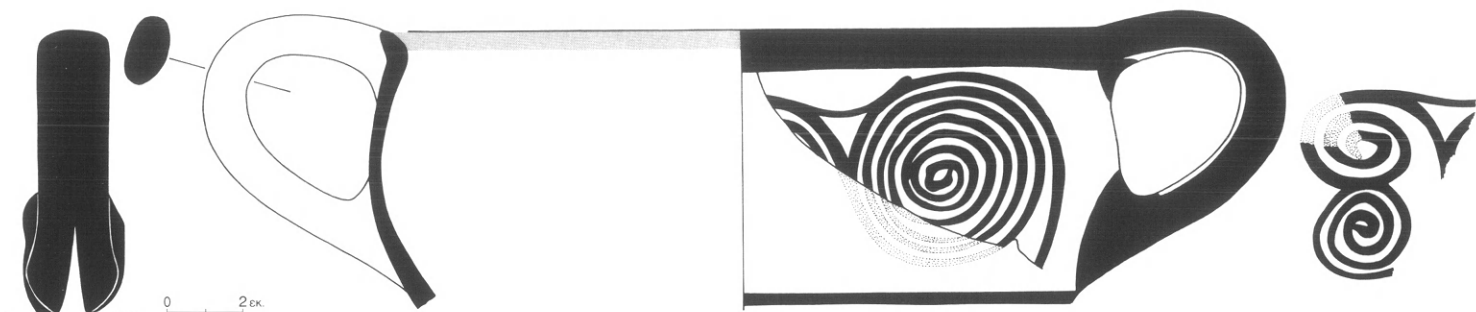
– δ) Πέντε ὄστρακα ἀπὸ μεγάλη ἡμισφαιρικὴ κυαθόμορφη κύλικα, συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλημένα. Ἐνα ὄστρακο ἀπὸ τὸ χεῖλος διασώζει τὴν ἀρχὴ τῆς πλατιάς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς.

24. *MP* εἰκ. 17, FS 267, YE IIIA2.

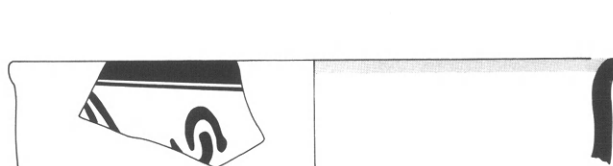
25. *RMDP* εἰκ. 187:116, ὅμοια κατατομὴ σὲ γραπτὸ κύαθο, YE IIIA1.

26. *MP* εἰκ. 51, FM 24:1, YE IIIA2. French 1965, εἰκ. 2:15-520, 16-545 καὶ κυρίως 18-522, YE IIIA2.

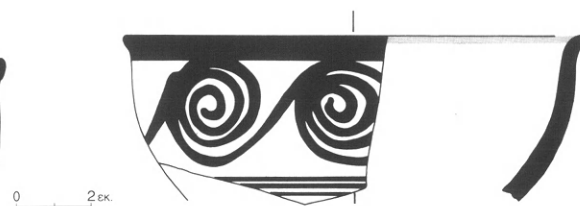
27. *MDP* εἰκ. 107:8, NSC, YE IIIA2.

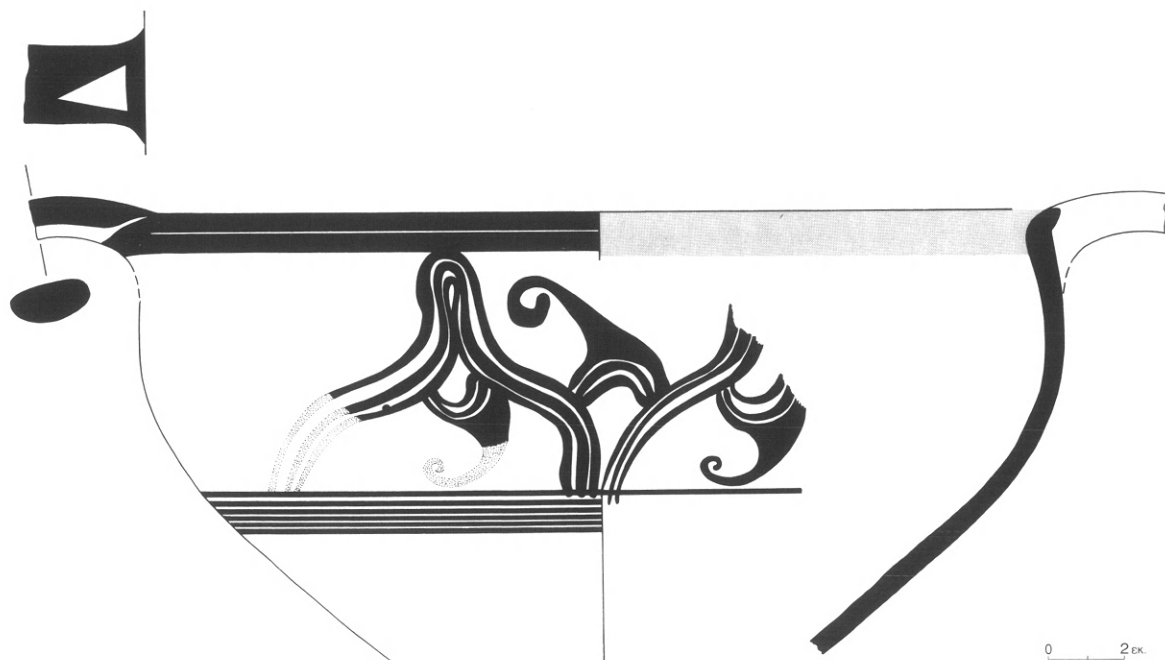
Εἰκ. 29. Κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρο Β.

Εἰκ. 30. Χεῖλος κύλικος ἀπὸ τὸν χώρο Β.

Εἰκ. 31. Κύαθος ἀπὸ τὸν χώρο Β.

Εἰκ. 32. Κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρο Β.

Τὸ μεγαλύτερο κομμάτι, συγκολλημένο ἀπὸ ἔξι μικρότερα, σώζει τμήμα τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ χεῖλος μέχρι καὶ χαμηλὰ τὴ γάστρα. Πηλὸς καστανός, ἀλείφωμα καστανὸ ἀνοιχτό, βαφὴ μαύρη. Πλατιά ταινία ἀμφίπλευρα στὸ ἐξώκυρτο χεῖλος καὶ ἄλλη μία λεπτότερη χαμηλότερα ἐσωτερικά, χαμηλὰ στὴ γάστρα ἔξι ἱμάντες. Στὴν κύρια διακοσμητικὴ ζώνη σειρὰ ἀπὸ τριπλὰ τρικάμπυλα τόξα, τὰ ὁποῖα φέρουν στὴν ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ πλευρὰ τῶν σκελῶν τους ἐναλλάξ μεγάλα ὀλόβαφα ἐλικοειδῆ κοσμήματα, σὰν φύλλα κισσοῦ. Σώζεται 1 1/2 στοιχεῖο (εἰκ. 32, πίν. 9β). Τὰ ὑπόλοιπα ὄστρακα προέρχονται ἀπὸ τὴ γάστρα καὶ διασώζουν μόνον τοὺς ἔξι ἱμάντες καὶ ἓνα καὶ τὴν ἐλικοειδῆ ἀπόληξη τοῦ κοσμήματος. Ὑψ. σωζ. 0.15 μ., πλάτ. σωζ. 0.16 μ.

– ε) Δύο ὄστρακα ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος κνύθου, ποὺ συνανήκουν, ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται. Πηλὸς κόκκινος, ἀλείφωμα πορτοκαλὶ σκοῦρο, βαφὴ κόκκινη. Ταινία ἐπὶ τοῦ χεῖλους, ἱμάντες χαμηλότερα καὶ στὸν ἐνδιάμεσο χῶρο τρέχουσα κα-

λογραμμένη σπείρα (εἰκ. 31, πίν. 8:2)²⁸.

– ζ) Ὑστρακο ἀπὸ κύπελλο μὲ κοῖλα τοιχώματα. Σώζεται τμήμα ἀπὸ τὸ μέσο τοῦ ὕψους τοῦ κυπέλλου ποὺ διατηρεῖ ἀκέραιη καὶ τὴν κατακόρυφην ταινιωτὴ λαβή. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ κόκκινη στιλπνὴ. Στὴ ράχη τῆς λαβῆς ταινία, ἡ ὁποία διχάζεται στὰ δύο ἄκρα. Στὸ μέσο τοῦ ἀγγείου δύο ταινίες, πάνω στὴν ἀνώτερη τῶν ὁποίων δύο ἐγχάρακτες παράλληλες γραμμές. Ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς πάνω καὶ κάτω ταινίας, ἐκατέρωθεν τῆς λαβῆς, ξεκινάει δέσμη τριῶν καμπύλων γραμμῶν, ἴσως ἡ ἀρχὴ τρικάμπυλων τόξων ἢ τριπλῶν ἀνηρτημένων μίσχων φυτικού κοσμήματος (πίν. 8:4)²⁹.

– η) Τρία ὄστρακα συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα ἀπὸ ὀλόβαφο σκύφο, τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο χεῖλος του. Πηλὸς κιτρινωπός, βαφὴ κόκκινη ἐντελῶς ἐξίτηλη.

– Ὑνας βῶλος ζωερῆς κίτρινης χρωστικῆς οὐσίας.

Ἀφαιρέθηκε ἡ τέταρτη ἀπὸ τὰ δυτικὰ πέτρα τοῦ καταστραφέντος τοίχου 6, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία σκάφθηκε ἡ ἐπίχωση ποὺ περιλάμβανε ἀρκετὰ μυκηναϊκὰ ὄστρακα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ μία βάση μὲ τὸ στέλεχος ραδινηὴ κύλικος μὲ διακόσμηση δακτυλίων καὶ ἐπάλληλων ταινιῶν ἀντίστοιχα. Ἡ ἀνασκαφὴ δὲν προχώρησε σὲ μεγάλο βάθος, τὸ χῶμα ρίχτηκε πάλι πίσω στὸ κοίλωμα καὶ ἐπανατοποθετήθηκε ἡ πέτρα. Βρέθηκαν ἐπίσης δύο κομμάτια γυναικείων εἰδωλίων, τὸ ἓνα κουροτρόφου, δύο ζωόμορφων, κομμάτι ὀψιανοῦ καὶ κονιάματος καὶ τρία ὄστρακα.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὑστρακα 418.

Ἀγραπτα 236.

Γραπτά 182.

Μικρὸ μινύειο ὄστρακο ἀπὸ τεφρὸ πηλό.

Ἀγραπτα: Σαράντα ἐννέα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν κυλίκων, τὰ τρία μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφην ταινιωτὴ λαβή. – Εἴκοσι ἐννέα εὐθέα, τριάντα ἔξι ἐξώστροφα τὸ ἓνα μὲ μαστοειδῆ ἀπόφυση κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος, καὶ τρία ἐξώκυρτα, τὸ ἓνα μὲ ὅμοια ἀπόφυση, κυρτόπλευρων. – Δώδεκα ται-

νωτὲς καὶ τρεῖς δακτυλιόσχημες λαβές, τριάντα γάστρες καὶ εἴκοσι βάσεις, ἐκ τῶν ὁποίων μία μαζὶ μὲ τὸ βραχὺ στέλεχος καὶ τέσσερις ἀκέραιες, δύο ἐπίπεδες, διαμ. 0.07 μ. καὶ 0.055 μ., μία κοίλη, διαμ. 0.065 μ., καὶ μία πολὺ μεγάλη κοίλη, διαμ. 0.12 μ. – Δέκα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, τὰ ὁκτώ μὲ τὴ ρίζα καὶ τὰ δύο μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Δύο ἀκέραιες γωνιώδεις ταινωτὲς λαβές. – Μεγάλον κομμάτι ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὴν ἐπίπε-

28. RMDP εἰκ. 193:167, Ἀθήνα, YE IIIA2.

29. French 1965, εἰκ. 4:7-528, YE IIIA2. Πρβ. MDP

εἰκ. 101:10 καὶ 11 γιὰ τὸ τρικάμπυλον τόξον σὲ κύπελλο, YE IIIA2.

δη βάση ως τὸ ἐξώστροφο χεῖλος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου. – Ἐνα εὐθύ, ἕνα ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο, δύο τροπιδωτά καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη οἰκιακῶν ἀγγείων, τὸ ἕνα μὲ χοντρὸ τοίχωμα ἀπὸ πολὺ χοντρόκοκκο πηλὸ μὲ μεγάλα ἐγκλείσματα. – Λεπτὸ ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος. – Στρογγυλὸ πῶμα. – Μεγάλῃ ταινιωτῇ λαβῇ. – Κομμάτι τοιχώματος καμένο. – Τέσσερα ταινιωτά πόδια χυτροπόδων, τὰ τρία ἀκέραια ὕψ. 0.075 καὶ 0.10 μ. – Τέσσερα εὐθέα χεῖλη κυάθων. – Τρία ὄστρακα συγκολληθέντα ἀπέδωσαν τὸ ἥμισυ περίπου κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομή τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος μέχρι τὴν ἐπίπεδη βάση. Ὑψ. 0.04 μ., διάμ. βάσης 0.032 μ. – Μεγάλον κομμάτι κυάθου ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος μέχρι τὴν ἐπίπεδη βάση. Ὑψ. 0.055 μ. – Δύο δακτυλίσχημες βάσεις μὲ μέρος τῆς ἡμισφαιρικῆς γάστρας. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.055 μ. – Τμήμα λαμποῦ πρόχου μὲ περίκυρτον χεῖλος καὶ δύο μικρὲς ἐπίπεδες βάσεις. – Ταινιωτῇ λαβῇ καὶ δέκα ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἀγγείων, οἱ τρεῖς ἀκέραιες μικρὲς, διαμ. 0.055 μ., 0.035 μ. καὶ 0.03 μ.

Γραπτά: Τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη κυλίκων μὲ ταινία ἐξωτερικά, στὸ ἕνα καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά μὲ κόκκινη βαφή σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. Ἐξωτερικά σώζουν: γραμμὴ μὲ κυματοειδῇ ἐπίστεψη, σὰν ὕπερο ἄνθους, κροσσωτὸ κάλυκα ἄνθους μὲ κατακόρυφο ὕπερο μὲ ἀγκιστροειδεῖς ἀπολήξεις (πίν. 10:10), ἀνάστροφο ἀνηρτημένο γωνιώδες ἄνθος μὲ καμπυλόμισχο ὕπερο καὶ κροσσωτὸ κάλυκα καὶ δίπλα μόλις διακρινόμενο τὸ ἀνώτερον ἄκρον πορφύρας (πίν. 10:3)³⁰ καὶ δύο τριπλὰ τρικάμπυλα τόξα, μεταξὺ τῶν ὁποίων στήλῃ ἀνάστροφων ἀμειβόντων (πίν. 10:5)³¹. – Ἐξὶ ὄστρακα μεγάλης κυρτόπλευρης κύλικος, τὰ δύο συγκολληθέντα ἀπὸ μικρότερα, μὲ τὴν παράσταση θαυμάσιου χταποδιοῦ. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κινωπὸ, βαφὴ κόκκινη. Χεῖλος ἐξώκυρτος ἐπικλινὲς μὲ ταινία. Ἀμέσως ἀπὸ κάτω, τὸ σημεῖο ἀπὸ ὅπου διακλαδίζονται τὰ πλοκάμια, πρῶτα δύο μικρὰ λεπτότατα καὶ μετὰ ἀνὰ τρία μεγαλύτερα ἐκατέρωθεν τοῦ κέντρου. Σὲ ἄλλο ὄστρακον ἡ μεγάλη κεφαλὴ του, μὲ δύο ζωηρὰ μάτια ποὺ ξεχωρίζουν

ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπὴ ὀλόβαφη κεφαλὴ μὲ δύο μεγάλους ἐξηρημένους κύκλους. Συνέχεια τῆς κεφαλῆς ὁ ἀτρακτοειδὲς σάκκος (ἐγγχρ. πίν. Γα καὶ πίν. 10:1)³². Τὰ πλοκάμια διακλαδίζονται ἐκατέρωθεν τῆς κεφαλῆς κατὰ ἀριστοτεχνικὸν τρόπον, τὰ σωζόμενα ὅμως ὄστρακα δὲν μποροῦν νὰ δώσουν πλήρως τὴν εἰκόνα. Εἶναι ὅλο ὀλόβαφο καὶ μέσα στὰ πλοκάμια καὶ στὴν κεφαλὴ φέρεται γύρω σειρὰ στιγμῶν μὲ ἐπίθετο χρῶμα ὅμοιο μὲ τὸ ἀλείφωμα. Ὅστρακα μὲ τμήματα τοῦ ἴδιου χταποδιοῦ βρέθηκαν καὶ στὸν χώρον **H**. – Δεκαεννέα τμήματα ἀπὸ γάστρες κυλίκων μὲ ἱμάντες. – Δύο ὅμοια, μὲ τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς ὀρθίων πορφύρων. – Δύο ὅμοια, μὲ παράσταση φοινίκων, στὸ ἕνα ὀριζόντιον (πίν. 11:6) καὶ στὸ ἄλλο ἐνὸς κατακόρυφον καὶ ἐνὸς λοξοῦ (πίν. 11:5). – Ὅμοιο, μὲ τρεῖς ἀμειβόντες ποὺ ἡ κορυφὴ τους ἀνοίγει διχαλωτὰ καὶ σχηματίζει ἑλικες (πίν. 10:9). – Στέλεχος μὲ καστανέρυθρες ἐπάλληλες ταινίες. – Τρία ὅμοια, ὀλόβαφα μὲ κόκκινη βαφή. – Κοίλῃ βάση μαζὶ μὲ τὸ στέλεχος. Τέσσερις δακτύλιοι στὴ βάση καὶ τρεῖς ἐπάλληλες ταινίες στὸ στέλεχος μὲ κόκκινη βαφή. – Ἐντεκα κοῖλες βάσεις μὲ καστανόμαυρους καὶ κόκκινους δακτυλίους. – Ἀκέραιη κοίλῃ βάση μὲ βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα καὶ μὲ ἀκέραιο καὶ τὸ ψηλὸ ραδινὸ στέλεχος ὡς τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. Τρεῖς δακτύλιοι στὴ βάση καὶ πέντε ἐπάλληλες ταινίες στὸ στέλεχος μὲ καστανέρυθρη βαφή σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. Ὑψ. σωζ. 0.11 μ. – Μεγάλον κομμάτι λεκανιδίου, συγκολλημένο ἀπὸ δύο ὄστρακα, τὸ ἕνα τρίτον περίπου τοῦ ἀγγείου. Ἐξώκυρτος ἐπίπεδος χεῖλος μὲ ταινία καὶ κυρτόπλευρὴ γάστρα μὲ πλατὺ δακτύλιον ἐσωτερικά. Διάμ. χεῖλους περίπου 0.30 μ. – Μικρὸ πινάκι σωζόμενο κατὰ τὸ ἕνα τέταρτον. Πολὺ ρηχὸ καὶ ἀνοιχτὸ μὲ δισκοειδῆ βάση. Ἀμφίπλευρα ἀνισοπαχεῖς δακτύλιοι σὲ ὅλη τὴν ἐπιφάνεια (πίν. 11:7). Πηλὸς ῥόδινος, ἀλείφωμα κοκκινωπὸ, βαφὴ κόκκινη. Ὑψ. 0.017 μ., διάμ. 0.103 μ., διάμ. βάσης 0.035 μ. – Τμήμα ἀπὸ ἀνοιχτὸ ἀγγεῖον, φιάλη ἢ λοπάδα, μὲ τρεῖς ἱμάντες ἐξωτερικά καὶ ἐσωτερικά δύο πλατεῖς δακτυλίους κόκκινου χρώματος, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει γραφεῖ μὲ ἐπίθετον λευκὴ βαφὴ κομμένος πλοχμός (πίν. 11:1). – Δύο συνανήκοντα

30. French 1965, εἰκ. 7:3 συνδυασμὸς ἄνθους (διαφορετικοῦ) μὲ πορφύρα, YE IIIA2.

31. MDP εἰκ. 107:10, NSC, YE IIIA2.

32. MP εἰκ. 49, FM 21:14, YE IIIA2. French 1965, εἰκ. 7:14, ὅμοιοι πλοκάμοι, YE IIIA2.

οστρακα από άνοιχτο άγγείο, μάλλον λοπάδα, με τρεις καστανέρυθρες ταινίες έξωτερικά. Έσωτερικά δύο πλατείς δακτύλιοι με μαύρη βαφή, επί των οποίων με λευκή επίθετη βαφή έχουν άμελώς σχεδιαστεί ομάδες 12-14 λοξών γραμμιδιών ένα-λάξ με ομάδες στιγμών στο πάνω και κάτω μέρος των ταινιών (πίν. 11:3)³³. – Το ένα τρίτο κυάθου συγκολλημένου από δύο οστρακα. Σώζεται από το έξωστροφο χείλος ως την έλλείπουσα βάση με τις ρίζες και μικρό τμήμα της κατακόρυφης ταινιωτής λαβής. Λεπτή ταινία στο χείλος, τέσσερις ιμάντες κάτω από τη λαβή, ταινία πάνω από τη βάση και στη ράχη της λαβής που άπολήγει σε διχαλωτό άκρο (πίν. 11:11). Κόκκινη βαφή σε κοκκινωπό αλείφωμα. – Δύο οστρακα παρόμοιου κυάθου με τις ρίζες της κατακόρυφης ταινιωτής λαβής και ιμάντες από κάτω. Πολύ τριμμένα, με έξιτηλη την κόκκινη βαφή. – Έξωστροφο χείλος με μέρος της γάστρας κυαθίου, συγκολλημένου από δύο οστρακα. Ταινία στο χείλος, τρεις ιμάντες χαμηλά στη γάστρα και ενδιάμεσα σειρά δύο θεμάτων έναλλάξ τοποθετημένων και άμελώς σχεδιασμένων: α) διπλά όμοκεντρα τόξα και μέσα όλόβαφος ήμιπερίστικτος κύκλος και β) τόξο περικλείον δύο ένάλληλες καμπύλες γραμμές (πίν. 11:8). – Περικυρτο χείλος από μεγάλο άβαθι κύαθο με μεγάλη ταινιωτή δακτυλιόσχημη λαβή. Πλατιά ταινία κάτω από το χείλος έξωτερικά. Πάνω στο χείλος σειρά από λοξές πινελιές. Βαμμένη ή ράχη της λαβής. Κόκκινη στιλπνή βαφή σε κίτρινο αλείφωμα. – Δύο έξωστροφα χείλη με ταινία στο χείλος και κάτω σειρά μεγάλων Ν-σχήμων κοσμημάτων, στο ένα και τρεις λεπτές επάλληλες ταινίες χαμηλότερα (πίν. 11:10)³⁴. Καστανή βαφή σε κιτρινωπό αλείφωμα. – Έξωκυρτο επικλινές χείλος με ταινία άμφίπλευρα και από κάτω πλατιά σειρά τεθλασμένης γραμμής (πίν. 10:4)³⁵. – Τμήμα γάστρας με ταινία έξωτερικά και πλατύ δακτύλιο έσωτερικά. – Όμοιο, με δύο ταινίες έξωτερικά και έσωτερικά δακτύλιο και σειρά μεγάλων Ν-σχήμων κοσμημά-

των (πίν. 11:2)³⁶. – Μικρή άκέραιη επίπεδη βάση, διαμ. 0.02 μ., με ταινία έξωτερικά και άλλη μία ψηλότερα στη γάστρα. – Εύθυ χείλος κυπέλλου με τρεις αΰλακες έξωτερικά που σχηματίζουν δύο σαν ανάγλυφους δακτύλιους. Ταινία στο χείλος και ανά μία χαμηλότερα άμφίπλευρα. – Το ήμισυ σχεδόν μικκύλης αρύταινας με εύθυ χείλος με άβαθι αΰλακα έξωτερικά και κομβιόσχημη βάση. Ταινία στο χείλος και ιμάντες στη γάστρα και δύο στη βάση (πίν. 11:9)³⁷. Πολύ τριμμένη ή επιφάνειά του και έξιτηλη ή κόκκινη βαφή. Ύψ. 0.03 μ., διάμ. χείλους 0.055 μ. – Δύο συγκολληθέντα μεγάλα οστρακα από το χείλος ρυτού με άρκετο τοίχωμα. Χείλος παχύ έξωστρογγύλο με εγκάρσιες τριγωνικές πινελιές, σαν φλογόσχημο. Από κάτω τέσσερις ταινίες, ή τρίτη πάνω σε ανάγλυφο δακτύλιο. Χαμηλότερα το κροσσωτό περίγραμμα ίσως άνθους (πίν. 10:7)³⁸. Πηλός τεφρός, αλείφωμα ξανθοκόκκινο, βαφή κόκκινη στιλπνή. – Μεγάλο τμήμα πρόχου που σώζει τον εύθυ λαίμο, την άκέραιη κυλινδρική λαβή και μεγάλο μέρος του ώμου. Πηλός κεραμόχρωμος, αλείφωμα ιώδες, βαφή σε τόνους του ιώδους. Ταινία στη βάση του λαιμού και στην κοιλά κάτω από τη λαβή. Δακτύλιος στη ρίζα της λαβής και τρεις εγκάρσιες πινελιές στη ράχη της (έγχρ. πίν. Ββ)³⁹. – Δύο τμήματα λαιμού με έξωκυρτο επίπεδο χείλος, το ένα πλατύ και το άλλο στενότερο. Ταινία στην επίπεδη επιφάνεια του χείλους, ο λαιμός όλόβαφος. – Τμήμα λαιμού πρόχου με εύθυ βαμμένο χείλος. – Βάση λαιμού με ταινία στη γένεσή του. – Ταινιωτή μεγάλη λαβή με κυματοειδή γραμμή στη ράχη. – Δώδεκα κομμάτια τοιχωμάτων με επάλληλες ταινίες. – Επίπεδη βάση πιθαμοφρέα, έξωτερικά όλόβαφη κόκκινη. – Επίπεδη βάση αλαβάστρου με ομάδες πέντε λεπτών δακτυλίων. – Μεγάλο οστρακο από μεγάλο κλειστό άγγείο με χοντρό τοίχωμα. Ταινία στη ρίζα του λαιμού. Στόν ώμο έχει μία ύποτυπώδη έλλειψοειδή λαβή, «ώτιον», με οριζόντιο τμήμα. Στην περιφέρεια ταινία και στη ράχη λεπτές λοξές γραμμές

33. Πρβ. French 1966, εικ. 2:25 και 26, YE ΠΙΒ1.

34. RMDP εικ. 195:189-190, Άττική, σε κύλικα, YE ΠΙΑ2.

35. Το διακοσμητικό θέμα ανήκει στην YE ΠΙΑ2 περίοδο.

36. Πρβ. French 1966, 223, για άβαθεϊς κυάθους με διακόσμηση έσωτερικά, YE ΠΙΒ1.

37. RMDP εικ. 35:262, Μυκήνες, και εικ. 199:239, Άττική, YE ΠΙΒ1.

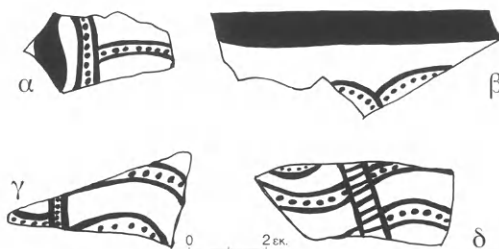
38. Πρβ. MDP εικ. 133:1, για το χείλος και το κροσσωτό άνθος, YE ΠΙΒ1. Έργον 2003, εικ. 20, από την Οίκια Πέτσα, YE ΠΙΑ2.

39. Πρβ. MDP εικ. 209:1, Περατή, μέση YE ΠΙΓ.

(πίν. 11:4). Πηλός πρασινωπός, όμοιόχρωμο αλείφωμα, μαύρη έξίτηλη βαφή⁴⁰. – Δώδεκα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστών άγγείων με διακόσμηση ταινιών. – Δίσκος του στελέχους με την άρχή της μιάς κατακόρυφης ταινιωτής λαβής μεγάλου ψευδοστόμου, από τραχύν χοντρόκοκκο πηλό με έγκλεισματα. Βαφή μαύρη έξίτηλη. Ταινία άμελώς γραμμένη στην περιφέρεια του δίσκου και λοξή γραμμή στη ράχη της λαβής. – Άκέραιο στόμιο ψευδοστόμου με περίκυρτο χείλος. Ταινία στο χείλος και δακτύλιος στη βάση του. Καστανή στιλπνή βαφή σε κίτρινο αλείφωμα. "Υψ. στομίου 0.03 μ., διάμ. 0.02 μ. – Τμήμα από τον ώμο και το κύρτωμα προς την κοιλιά. Πάνω στον ώμο σειρά αντιθετικών γωνιών μεταξύ δύο ταινιών. Προς τα κάτω ίμάντες και ταινίες. Βαφή μαύρη έξίτηλη. – Δύο τμήματα από τοιχώματα, ένα με ίμάντες μεταξύ δύο ταινιών και ένα με ίμάντες, ταινία και από πάνω σειρά μικρών άμειβόντων. – Άκέραιη δισκοειδής κοίλη βάση, διαμ. 0.031 μ., με ταινία έξωτερικά και ψηλότερα ίμάντες. – Τμήμα από τη γάστρα κρατήρα συγκολλημένο από τέσσερα όστρακα με την παράσταση ταύρου προς τα δεξιά (πομηνικός ρυθμός). Πηλός άνοιχτός τεφρός, αλείφωμα κίτρινο, βαφή κόκκινη στιλπνή. Η κεφαλή μικρή αποδίδεται με περίγραμμα, το μάτι ζωηρό με στιγμή στο κέντρο κύκλου, το κέρατο καμπυλόγραμμο, παράλληλα γραμμίδια στον λαιμό αποδίδουν τις πτυχές του δέρματος στον αυχένα. Το σώμα και τα δύο πρόσθια σωζόμενα πόδια αποδίδονται με περίγραμμα και μέσα καλύπτονται με μικρές άνομοιόμορφες κηλίδες. Τα λυγισμένα πόδια δείχνουν καλπασμό μάλλον ή στάση (έγχρ. πίν. Γα και πίν. 10:2)⁴¹. – Μεγάλο κομμάτι γάστρας με δύο πλάγιες γραμμές που όρίζουν ταινία καλυπτόμενη από δύο στήλες άμειβόντων και εκατέρωθεν φοίνικας και διαποίκιλτο άνθος παπύρου (έγχρ. πίν. Γα και πίν. 10:6). Βαφή πορτοκαλιά έξίτηλη σε άνοιχτό πορτοκαλί αλείφωμα. Πρόκειται για εικονιστικό όστρακο με την παράσταση ανθρώπινης μορφής με επίσημο ένδυμα κο-

σμημένο με άμειβοντες, δεδομένου ότι μια μικρή λοξή γραμμή που διακρίνεται δίπλα του πάνω άριστερά είναι πιθανότατα ένα άκρο από τους πλοκάμους της κόμης του⁴². – Δύο όστρακα από μεγάλη επίπεδη βάση κρατήρα, βαμμένη έξωτερικά. – Σκύφοι: Τριάντα έπτά όστρακα άβαφων έσωτερικά: Πέντε έξώκυρτα χείλη με ταινία στην άκμή, σε ένα από κάτω άνηρτημένη στήλη άμειβόντων και σε άλλο καμπύλη γραμμή. – Τμήμα γάστρας από καστανό πηλό με όμοιόχρωμο στιλπνό αλείφωμα και μαύρη άλαμπή βαφή. Άριστερά έλαφρώς καμπυλόγραμμη ταινία και δίπλα στέλεχος από δύο λοξές παράλληλες γραμμές και άλλες δύο καμπύλες κάθετες προς αυτό. Έσωτερικά σειρά στιγμών (είκ. 33α, πίν. 10:8). Συνανήκοντα και από τον βό-

Είκ. 33. α. "Όστρακο από τον χώρο Β. β. "Όστρακο από το δεύτερο στρώμα του χώρου Γ. γ. "Όστρακο από το πρώτο στρώμα του χώρου Γ. δ. "Όστρακο από τον βόθρο του χώρου Γ.

θορο του χώρου Γ και από τον χώρο Γ. – Τμήμα γάστρας με δύο ταινίες πάνω και κάτω και ανάμεσα σειρά από όρθες και ανάστροφες στήλες άμειβόντων. Βαφή μαύρη έντελώς έξίτηλη. – "Όμοιο, με πινελιά στη ρίζα της λαβής. – "Όμοιο, με ταινίες έξωτερικά και δύο πλατείς δακτυλίους έσωτερικά. – "Όμοιο, με δακτύλιο έσωτερικά και έξωτερικά τέσσερις ενάλληλες καμπύλες. – Δύο όμοια, με τα έλι-

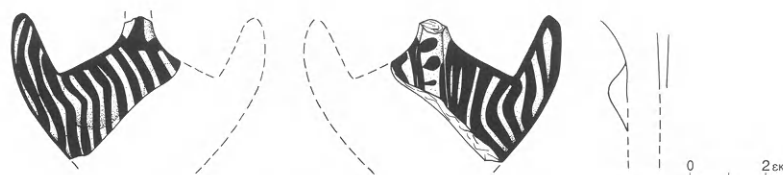
40. Στην αποθήκη του Μουσείου των Μυκηνών υπάρχει ένα άμφοροειδές άγραφτο άγγείο που έχει στον ώμο δύο αντικριστά κατά τη διάμετρο ζεύγη όμοιων λαβών.

41. Wardle 1973, πίν. 58d:142, YE IIIB2. Ποβ. Vermeule - Karageorghis III.24 και IV.33 και H. W.

Catling and A. Millett, A Study in the Composition Patterns of Mycenaean Pictorial Pottery from Cyprus, BSA 60, 1965, πίν. 59:4.

42. Vermeule - Karageorghis III.18 για το ένδυμα και IV. 50 για το άνθος παπύρου.

Εἰκ. 34. Εἰδώλιο Ψ ἀπὸ τὸν χώρο Β.

Εἰκ. 35. Εἰδώλιο Ψ, κουροτρόφος, ἀπὸ τὸν χώρο Β.

κοειδὴ φύλλα ἐλικωτῶν ἀνθέων. Βαφὴ μαύρη ἐντελῶς ἐξίτηλη. – Δύο ὅμοια, μὲ σπείρες. – Εἴκοσι δύο ὅμοια, μὲ ταινίες, ἱμάντες καὶ γραμμές. – Ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση, διαμ. 0.035 μ., μὲ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ πρὸς τὰ πάνω ἱμάντες. – Εἴκοσι πέντε ὄστρακα ὁλόβαφων: Τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπικλινὴ χεῖλη, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή, δεκαεννέα γάστρες, δακτυλιόσχημη βάση μὲ τὸ πόδι ὑψίποδος σκύφου καὶ ἓνα πόδι ὑψίποδος σκύφου.

Λίγα ὄστρά.

Τρία ὄστρα.

– Εἰδώλιο μεγάλο γυναικεῖο τύπου Ψ. Σώζεται τὸ ἥμισυ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ κορμοῦ, ἡ ἀρχὴ τοῦ λαιμοῦ καὶ τὸ ἓνα χέρι, ἀπότομα στρεφόμενο πρὸς τὰ ἄνω σχηματίζοντας ὀρθὴ σχεδὸν γωνία μὲ τὸν κορμό. Πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη (σώζεται μόνον τὸ ἓνα) καὶ ἡ πλεξίδα πίσω. Πηλὸς κοκκινωπός, βαφὴ πορτοκαλιά κατὰ τόπους ἐξίτηλη. Ταινία στὴν περίμετρο τοῦ κορμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔμπρὸς καὶ πίσω πλάγιες παράλληλες κυματοειδὲς πυκνὲς γραμμὲς ποὺ συνεχίζονται καὶ πάνω στὰ χέρια. Στὴν πλεξίδα παχιὲς ὀριζόντιες πινελιές (εἰκ. 34)⁴³. Ὑψ. σωζ. 0.039 μ., πλάτ. σωζ. 0.045 μ.

– Εἰδώλιο γυναικεῖο τύπου Ψ, κουροτρόφος. Σώ-

ζεται ὁ κορμὸς ἀπὸ τὸν λαιμὸ μέχρι κάτω ἀπὸ τὸ στήθος καὶ βρέφος στὴν ἀγκαλιά, ἐνῶ μόλις διακρίνεται ἡ ἀρχὴ τῶν χειρῶν. Μπροστά, πλαστικά δηλωμένα τὸ ἓνα στήθος καὶ τὸ βρέφος, τοῦ ὁποίου διακρίνεται τὸ σῶμα καὶ τὸ στρογγυλὸ κεφαλάκι του καὶ τὸ ὁποῖο ἀπλώνει τὸ χεράκι του πρὸς τὸν ὄμο τῆς μητέρας του, σὰν γιὰ νὰ κρατηθεῖ. Πίσω πλαστικά δηλωμένη ἡ ἐπιμήκης πλεξίδα. Πηλὸς ρόδιнос, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ κόκκινη. Λεπτὴ ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ καὶ κατακόρυφες παράλληλες κυματοειδὲς γραμμὲς πάνω στὸν κορμὸ ποὺ συνεχίζονται καὶ πάνω στὸ βρέφος. Πίσω, στὴν πλεξίδα, ὀριζόντιες παράλληλες ἀνισοπαχεῖς γραμμὲς (εἰκ. 35). Ὑψ. σωζ. 0.045 μ., πλάτ. 0.06 μ.

– Εἰδώλιο ζῶου. Σώζεται ἓνα μικρὸ τμήμα τοῦ προσθίου σώματος μὲ τὴν ἀρχὴ τῶν ποδιῶν, χωρὶς τὴν κεφαλὴ. Πηλὸς ἀνοιχτὸς καστανός, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ μελανή. Ταινία γύρω ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαιμοῦ. Κατὰ μῆκος τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος, στὸ ἐπάνω μέρος, πέντε ὀριζόντιες παράλληλες γραμμὲς, μία ἀκόμη ἀπὸ κάτω καὶ ἄλλες τρεῖς παράλληλες κατακόρυφες πάνω σὲ κάθε πόδι. Μῆκ. σωζ. 0.035 μ.

– Εἰδώλιο μεγάλου ζῶου. Σώζεται ὁλόκληρο τὸ

43. Σακελλαρίου τάφος 91, πίν. 128:3201 (ΥΕ ΙΙΒ).

κυλινδρικό σώμα, οί ρίζες καὶ τῶν τεσσάρων ποδιῶν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ψηλοῦ λαμποῦ. Πηλὸς ρόδι-
νος, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ κόκκινη. Κατὰ
μῆκος τοῦ σώματος ἔντεκα ὀριζόντιες παράλληλες
κυματοειδεῖς γραμμὲς ποὺ ἀνεβαίνουν καὶ στὸν
λαμποῦ καὶ κατεβαίνουν πάνω στὰ ὀπίσθια πόδια,
ἐνῶ πάνω στὰ πρόσθια κατακόρυφες παράλληλες
γραμμὲς ποὺ κατεβαίνουν ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τοῦ
λαμποῦ (εἰκ. 36). Ὑψ. σωζ. 0.041 μ., μῆκ. 0.078 μ.,
διάμ. σώματος 0.02 μ.

– Μικρὸ κομμάτι ὀψιανοῦ.

– Κονίαμα μὲ ἀνάγλυφη διακόσμηση. Ὅλη ἡ ἐπι-
φάνεια καλύπτεται μὲ λευκὸ χρῶμα. Ἐπειδὴ ὁμως
τὸ ἀνάγλυφο εἶναι ἀρκετὰ ἔξωργο, ὕψ. 1 ἐκ., καὶ
ἴσιο ἐπίμηκες μὲ γωνίες, πιθανῶς ἡ πρόσθια καλὴ
πλευρὰ νὰ εἶναι ἡ ἄλλη πίσω ἐπιφάνεια, ἀρκετὰ

Εἰκ. 36. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὸν χῶρο Β.

λεία καὶ αὐτὴ καὶ ἐπιμελημένη. Ἐτσι ἡ ὑποτιθέμε-
νη πλαστικὴ κόσμηση μπορεῖ νὰ προέρχεται ἀπὸ
γέμισμα κάποιου ἀνοίγματος ἢ ὀπῆς ἢ ἀπὸ γωνία (:)
τοίχου.

Προϊούσης τῆς ἀνασκαφῆς ἀφαιρέθηκαν ἄλλες τέσσερις πέτρες ἀπὸ τὸν καταστραφέν-
τα τοῖχο 6, προκειμένου νὰ συνεχισθεῖ ἡ ἀφαίρεση τοῦ χώματος τῆς ἐπίχωσης, ἡ ὁποία
ἦταν ἐνιαία σὲ ὅλο τὸν χῶρο, ὅπως ἀπέδειξαν καὶ τὰ εὐρήματα, ἅρα δὲν ἐπρόκειτο περὶ
τοίχου. Συγκεντρώθηκαν λίγα ἀμυγῶς μυκηναϊκὰ ὄστρακα, πολλὰ σπασμένα ἀγγεῖα καὶ
ἀρκετὰ εἰδῶλια. Σὲ βάθος 1.45 μ. βρέθηκε τὸ σχεδὸν ἀκέραιο μοναδικὸ ρυτό.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 342.

Ἄγραπτα 161.

Γραπτά 181.

Ἄγραπτα: Πενήντα πέντε ἐξώστροφα χεῖλη τροπι-
δωτῶν, τὰ τρία μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ται-
νωτὴ λαβή, δεκαπέντε εὐθέα, εἴκοσι δύο ἐξώστρο-
φα καὶ ἑπτὰ ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων κυλίκων. –
Μεγάλον τμήμα κύλικος ποὺ διατηρεῖ τὴν κατα-
τομὴ τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι
τὴν κοίλη βάση, διαμ. 0.067 μ. Ἀκέραιη καὶ ἡ κατα-
κόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Ἀκέραιη ταινιωτὴ λαβή. –
Δώδεκα τμήματα ἀπὸ γάστρες καὶ δύο στελέχη. –
Ἀκέραιη κοίλη βάση, διαμ. 0.065 μ., μὲ ἀκέραιο καὶ
τὸ βραχὺ στέλεχος μέχρι καὶ τὸν πυθμένα τῆς γά-
στρας. – Πέντε βάσεις, ἡ μία μεγάλη ἀκέραιη, διαμ.
0.085 μ., κοίλη μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα καὶ μὲ
ἀκέραιο τὸ στέλεχος, ὕψ. 0.065 μ. – Ἐντεκα ἐξώ-
στροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, τὰ τέσσερα
μὲ τὴ ρίζα καὶ τὰ ἑπτὰ μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια
γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Οἰκιακά: Ἐξώκυρτο

ἐπίπεδο χοντρὸ χεῖλος μεγάλου ἀνοιχτοῦ ἀγγείου,
κάδου, μὲ ἔντονα ἴχνη φωτιάς στὸ ἐσωτερικόν. –
Δύο ἀμφίκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη, ἓνα ἐξώκυρτο ἐπι-
κλινὲς καὶ ἓνα πολὺ μεγάλο τροπιδωτό. – Μία ἀκέ-
ραιη κατακόρυφη κυλινδρική λαβὴ καὶ μία μεγάλη
ὀριζόντια κυλινδρική μαζὶ μὲ τὸ τοίχωμα τοῦ ἀγ-
γείου, ἀπὸ ὑδρία, στάμνο ἢ καὶ πίθο. Πηλὸς κερα-
μόχρωμος μὲ μίκα. – Ἀκέραιο κυλινδρικὸ πόδι,
ὕψ. 0.07 μ., καὶ τὸ ἄκρο ταινιωτοῦ ποδιοῦ χυτρο-
πόδων. – Τρία τμήματα λαμῶν πρόχων, τὸ ἓνα μὲ
περίκυρτο καὶ τὸ ἄλλο μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο
χεῖλος. – Μία ἀκέραιη, διαμ. 0.055 μ., ἐλαφρῶς κοί-
λη δισκοειδὴς καὶ ὀκτῶ ἐπίπεδες βάσεις. – Ἀκέ-
ραιη ἐπίπεδη βάση ἀπίοσχημου πιθανοφροῦς μὲ
τμήμα τοῦ τοιχώματος. Σωζ. ὕψ. 0.098 μ., διάμ. βά-
σης 0.063 μ. – Δύο λαβές, μία μεγάλη ἀκέραιη κυ-
λινδρική μὲ ὁπὲς ὀπτήσεως στὴν βάση καὶ μία ται-
νωτὴ, κλειστῶν ἀγγείων. – Ἀκέραιη δισκοειδὴς
κοίλη βάση, διαμ. 0.047 μ. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις, ἡ
μία ἀκέραιη, διαμ. 0.035 μ. – Δύο χεῖλη, ἐξώκυρτο

ἐπικλινές και ἐξώκυρτο ἐπίπεδο, κρατήρων.

Γραπτά: Πέντε ἐξώστροφα χείλη κυλίκων με ταινία στην ἀκμή: Τὸ ἓνα σώζει τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς και ἔχει στὴ γάστρα μεγάλη ὀριζόντια πορφύρα με διπλὸ ἡμιπερίστικτο περίγραμμα στὴν κεφαλὴ και περίστικτο σῶμα (πίν. 12:15). Βαφὴ πορτοκαλιὰ ἐξίτηλη, ἀλαμπής, σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. Συγκολλήθηκε με χεῖλος ἀπὸ τὸν ἴδιο χῶρο. – Τὸ ἄλλο, σώζει ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. Βαμμένη ἢ ράχη τῆς λαβῆς με ἐξηρημένο τρίγωνο στὴν κορυφὴ και διχαλωτὴ ἀπόληξη στὴ ρίζα. Ἐκατέρωθεν τῆς λαβῆς οἱ ἀπολήξεις δύο ἐλίκων (πίν. 12:10). Βαφὴ κόκκινη σὲ κιτρινοκάστανο ἀλείφωμα. – Τὸ τρίτο ἔχει δύο τουλάχιστον σειρὲς ἀπὸ διπλὰ τρικάμπυλα τόξα και στὸ κέντρο τους μικρὸ στικτὸ κύκλο (πίν. 12:3). Καστανέυθη βαφὴ σὲ κιτρινοκάστανο ἀλείφωμα. – Τὸ τέταρτο, ἔχει δύο τουλάχιστον σειρὲς ἀπὸ διπλὰ τρικάμπυλα τόξα και μέσα ἔλικα (πίν. 12:2)⁴⁴. Κόκκινη βαφὴ σὲ ρόδινο ἀλείφωμα. – Τὸ πέμπτο, σώζει ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ με ταινίες στὰ περιθώρια. Κόκκινη βαφὴ σὲ ρόδινο ἀλείφωμα. – Ἐξώκυρτο χεῖλος με ταινία και ἀπὸ κάτω ὀρθιες πορφύρες με περίστικτο σῶμα. Βαφὴ μαύρη ἐντελῶς ἐξίτηλη. – Ταινιωτὴ λαβὴ με βαμμένη ράχη. – Πέντε συνανήκοντα τμήματα γάστρας με κόκκινους πλοκάμους χταποδιοῦ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. Συνανήκουν και συγκολλήθηκαν με ἄλλα ἀπὸ τὸν ἴδιο χῶρο και ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ. Ἀπέδωσαν μεγάλο τμήμα τῆς γάστρας κυρτόπλευρης κύλικος με τὴν παράσταση δύο μεγάλων χταποδιῶν (πίν. 13)⁴⁵. – Τρία συνανήκοντα ὄστρακα με πλοκάμους χταποδιοῦ (πίν. 12:1)⁴⁶. Βυσσινιὰ πολὺ ἐξίτηλη και κατὰ τόπους ἀπολεπισμένη βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. Στὸ μέσο τῶν πλοκάμων γραμμὴ με ἐπίθετο λευκὸ χρώμα. – Τμήμα γάστρας με ὠραία κεφαλὴ χταποδιοῦ με μεγάλα ζωηρὰ μάτια ποὺ δηλώνονται με ἐξηρημένο δακτύλιο στὴν ὁλόβαφη ἐπιφάνεια. Στὸ περίγραμμα γραμμὴ με λευκὸ ἐπίθετο χρώμα (ἔγχρ. πίν. Γα και πίν. 12:6)⁴⁷. Βυσσινιὰ βαφὴ σὲ κι-

τρινωπὸ ἀλείφωμα. Μᾶλλον συνανήκει με τὰ τρία προηγούμενα. – Τέσσερα ἀκόμη ὄστρακα με λεπτοὺς και παχύτερους πλοκάμους διαφορετικῶν χταποδιῶν (πίν. 12:13). – Ἐνα ἀκόμη με ἱμάντες κάτω ἀπὸ τὴν ἀγκιστροειδῆ ἀπόληξη πλοκάμου χταποδιοῦ (πίν. 12:14). – Εἴκοσι τμήματα ἀπὸ γάστρες με ἱμάντες. – Ὅμοιο, με ἱμάντες κάτω ἀπὸ δύο λοξὲς γραμμὲς, μᾶλλον τμήμα διπλοῦ τρικάμπυλου τόξου με ὁλόβαφο περίστικτο κύκλο μέσα (πίν. 12:11). Μαύρη βαφὴ σὲ ὑπόλευκο ἀλείφωμα. – Δύο ὅμοια, με τμήμα τοῦ περιστικτοῦ σώματος ὀριζοντίων πορφυρῶν. – Δύο ὅμοια, με σπείρες. – Τμήμα τοῦ πυθμένα γάστρας με δύο ταινίες ἐξωτερικά. – Στέλεχος με τρεῖς ἱμάντες ψηλὰ και κάτω ταινία. – Μεγάλη ἀκέραιη κοίλη βάση με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, διαμ. 0.095 μ., μαζί με τμήμα τοῦ στελέχους ἀπὸ ὁλόβαφη με κόκκινο χρώμα κύλικα. – Πέντε βάσεις με βαμμένους δακτυλίους, ἢ μία μεγάλη ἀκέραιη, ἐλαφρῶς κοίλη και με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, διαμ. 0.10 μ. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος ἀβαθοῦς κυάθου με ταινία ἀμφίπλευρα. Στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια τοῦ χεῖλους ὁμάδες ἀπὸ πέντε ἐγκάρσια γραμμίδια. Στὴ γάστρα δύο ἱμάντες. Πορτοκαλιὰ βαφὴ σὲ ρόδινο ἀλείφωμα. – Δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χείλη χωρὶς ταινία και με ἐντελῶς ἐξίτηλη διακόσμηση πλὴν δύο ταινιῶν. – Ἐξώστροφο βαμμένο χεῖλος και χαμηλότερα δύο ἱμάντες. – Σπασμένο χεῖλος με ταινία στὴν ἀκμή και ἀπὸ κάτω σπείρα. – Εὐθὺ χεῖλος με δύο ταινίες ἀμφίπλευρα. – Δύο συνανήκοντα τμήματα ἀπὸ τὸ εὐθὺ βαμμένο χεῖλος κυάθου ἢ κυπέλλου. Πολὺ τριμμένη ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια και ἀπολεπισμένη κόκκινη βαφὴ. Μόλις διακρίνεται κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος σειρὰ χοντρῶν γραμμιδίων και ἀπὸ κάτω δύο λεπτὲς ταινίες, μᾶλλον τμήμα φυλλοφόρου ταινίας⁴⁸. – Δύο ταινιωτὲς λαβὲς με βαμμένη ράχη. – Μεγάλο τμήμα ἀπὸ τὸ μέσο ἀμφίκουλου κυπέλλου συγκολλημένο ἀπὸ δύο ὄστρακα. Δύο ἐγχάρακτες αὐλακες στὸ μέσο και ἑκατέρωθεν ἀνισοπαχεῖς ταινίες. Ἐπάνω τριπλὰ και κάτω τετραπλὰ τρικάμπυλα τόξα μέσα στὰ ὁποῖα ἀνὰ δύο ἀμεί-

44. French 1965, εἰκ. 3:5-506, YE IIIA2.

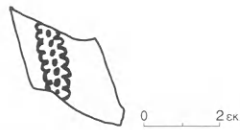
45. *MP* εἰκ. 16, FS 269, και εἰκ. 49, FM 21:10, YE IIIA2. Πρβ. *RMDP* εἰκ. 409:63, Ρόδος, YE IIIA2.

46. *RMDP* εἰκ. 368:92, Φυλακωπή, YE IIIA2.

47. *MP* εἰκ. 49, FM 21:12, με ἐπίθετη λευκὴ γραμμὴ, YE IIIA2.

48. *MDP* εἰκ. 50:1 και 7, κύπελλο τύπου Βαφειοῦ, YE IIB.

βοντες (πίν. 12:9)⁴⁹. Πορτοκαλιά βαφή σέ κιτρινέ-
ρυθρο αλείφωμα. – Κομμάτι αρύταινας, συγκολλη-
μένο από τρία ὄστρακα, διατηρεῖ τὴν κατατομὴ
τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο χεῖλος μέχρι τὴν ἐπί-
πεδη κομβιόσχημη βάση. Κόκκινη βαφή σέ κοκκι-
νωπὸ αλείφωμα. Ταινία στὸ χεῖλος, τέσσερις ἱμάν-
τες περὶ τὸ μέσο τῆς γάστρας καὶ δύο δακτύλιοι
γύρω ἀπὸ τὸ κομβίον. Ὑψ. 0.052 μ., διάμ. 0.015 μ. –
Μικρὸ κομμάτι ἀπὸ ρυτὸ μὲ στήλη συνεχόμενου
πλοχμοῦ ἢ ἀντιμέτωπων κροσσοπεταλίων καὶ μέ-
σα στήλῃ στιγμῶν (εἰκ. 37)⁵⁰. – Δύο βάσεις ἀπὸ

Εἰκ. 37. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν χώρο Β.

λαμὸ πρόχων μὲ κόκκινη ταινία στὴν ἔνωση μὲ
τὸν ὄμο. – Τμῆμα ὄμου πρόχου ἢ καὶ ἀλαβάστρου
μὲ δύο λεπτές ταινίες ἐπάνω καὶ ἀπὸ κάτω δύο
σειρές στιγμῶν καὶ ὀλόβαφο τριγωνικὸ σχῆμα,
ἴσως μεγάλο φύλλο κισσοῦ (πίν. 12:7)⁵¹. – Τμῆμα
μικροῦ κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου ἀπὸ τὴ βάση μέ-
χρι καὶ τὸν ὄμο. Βάση ἐλαφρῶς κυρτή, τοίχωμα
εὐρυνόμενο λίγο πρὸς τὰ ἐπάνω, ὄμος ἐπικλινής
ὅπου σώζεται καὶ ἡ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλιν-
δρικής λαβῆς. Ταινία στὴ γωνία τῆς βάσης, ἀπὸ
πάνω ἱμάντας, ταινία καὶ πάλι ἱμάντας, καθὼς καὶ
δύο ἱμάντες στὸ κύρτωμα τοῦ ὄμου. Ὀλόβαφο τὸ
περίγραμμα τῆς ρίζας τῆς λαβῆς. – Δύο ταινιωτές
λαβές μὲ βαμμένη ράχη καὶ εἴκοσι ἑπτὰ κομμάτια
τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακόσμηση
ἐπ'ἀλληλῶν ταινιῶν. – Μικρὴ κατακόρυφη ται-
νιωτὴ λαβὴ ψευδοστόμου μὲ τμῆμα τοῦ δίσκου
τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν. Δύο δακτύλιοι στὸν δί-
σκο καὶ γραμμὴ στὴ ράχη τῆς λαβῆς. – Δύο τμήμα-
τα ἀπὸ τὸν ὄμο, ἓνα μὲ τρεῖς ἱμάντες καὶ ταινία καὶ
ἓνα μὲ σειρά Ν-σχήμου κοσμήματος καὶ ἀπὸ κάτω
ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν⁵². – Τμῆμα ἀπὸ τὸν ὄμο

καὶ τὴν κοιλιά ψευδοστόμου πυκνοῦ ρυθμοῦ. Ἐπά-
νω ταινία καὶ ζώνη μὲ σειρά ἀπὸ ἐναλλάξ ὀρθὰ καὶ
ἀνάστροφα ἑπταπλὰ ὁμόκεντρα τόξα. Ἀπὸ κάτω
δύο λεπτές ταινίες, ὀριζόντια τεθλασμένη γραμμὴ
μεταξὺ δύο ταινιῶν καὶ πάλι ταινία. Μετά, ζώνη
ὁμόκεντρων τόξων, ὅμοια μὲ τὴν πρώτη (πίν.
12:8)⁵³. Πηλὸς πρασινωπός, βαφή μαύρη ἀλαμπής.
– Τρία κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα μὲ ταινίες καὶ
ἀνάμεσα ἱμάντες. – Μικρὴ δακτυλιόσχημη βάση μὲ
ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ψηλότερα, στὴν κοιλιά, δύο
ἱμάντες μεταξὺ δύο λεπτῶν ταινιῶν. – Μικρὸ
τμῆμα γάστρας κρατήρα μὲ ταινία κάτω. Ἀπὸ πά-
νω ζευγὸς γραμμῶν, εὐθείας καὶ γωνιώδους, καὶ
ἄλλης μιᾶς εὐθείας, ἴσως πόδια πτηνοῦ (πίν.
12:12)⁵⁴. – Δώδεκα συνανήκοντα ὄστρακα μὲ πολὺ
ἀπολεπισμένη τὴν καστανέρυθρη βαφή. Διακρί-
νονται ἀμυδρῶς ταινίες καὶ γραμμές. – Δακτυλιό-
σχημη βάση μὲ πλατεῖς δακτυλίους μέσα στὸν πυθ-
μένα. – Σκύφοι: Τριάντα δύο ὄστρακα ἄβαφον ἐσω-
τερικὰ: Ἐντεκα ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν
ἀκμὴ, τὰ δύο μὲ δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐσω-
τερικὰ. Ἐξωτερικὰ: ἓνα μὲ σπείρα (πίν. 12:4)⁵⁵, ἓνα
μὲ δύο ἀντιμέτωπα ἐμπλεκόμενα πέταλα ἢ κομ-
μένο πλοχμό, ἓνα μὲ δύο καμπύλες γραμμές καὶ
σειρὰ στιγμῶν ἀνάμεσα καὶ ἓνα μὲ τὸ πάνω μέρος
ἐλικωτοῦ ἄνθους. – Ἐξὶ τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ
ταινίες ἐξωτερικὰ καὶ πλατεῖς δακτυλίους ἐσωτε-
ρικὰ. – Ἐξὶ ὅμοια, μὲ ἱμάντες. – Τρία ὅμοια μὲ
σπείρα καὶ ἓνα μὲ στελεχωτὴ σπείρα (πίν. 12:5). –
Ὅμοιο, μὲ ἱμάντες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω, κατὰ πα-
ράταξη, δύο καμπύλες ταινίες, μετὰ δύο ὁμόκεν-
τρα τόξα περιστικτὰ ἐξωτερικὰ, καὶ πάλι καμπύλη
καὶ παρόμοια τόξα (εἰκ. 38). – Ὅμοιο, μὲ στήλη
ἀμειβόντων καὶ ἄλλα μὴ διακρινόμενα. – Δύο

Εἰκ. 38. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν χώρο Β.

49. Πρβ. *MDP* εἰκ. 101:10 καὶ 11, *YE* IIIA2.

50. Αὐτόθι εἰκ. 133:2, *NSC*, *YE* IIIB1.

51. Αὐτόθι εἰκ. 24:4, Αἴγινα, γεφυρόστομη πρόχους,
YE IIA, καὶ εἰκ. 44:2, Πρόσυμνα, ἀλάβαστρο, *YE* IIB.

52. Αὐτόθι εἰκ. 93:3, Φυλακωπή, *YE* IIIA2.

53. Αὐτόθι εἰκ. 215:1, Ἀσίνη, *YE* IIIG2.

54. *MP* εἰκ. 30, *FM* 7:31, ὅμοια πόδια, *YE* IIIA2.

55. French 1966, εἰκ. 7:5, *YE* IIIB1.

έντελως τριμμένα και με ἐξίτηλη βαφή. – Δισκοειδής ἐλαφρῶς κοίλη βάση με ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἄλλη μία ψηλότερα. – Εἴκοσι ἑπτὰ ὁστρακα ὁλόβαφων: Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη, ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες.

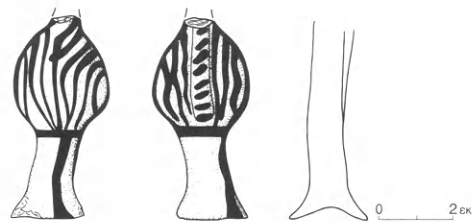
– Εἰδῶλιο γυναικεῖο τύπου Φ. Σῶζεται τὸ κάτω τμήμα τοῦ κυκλικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ καὶ τὸ κυλινδρικό κάτω σῶμα με τὴν εὐρυνόμενη κοίλη βάση. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ πορτοκαλιά. Ταινία κατὰ τὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ καὶ περὶ τὴν ὀσφύ. Στὸν κορμὸ λοξὲς πυκνὲς παράλληλες γραμμὲς, ἀμελῶς σχεδιασμένες στὸ πρόσθιο μέρος, τόσο ὥστε νὰ ξεφεύγουν καὶ ἀπὸ τὴν ταινία τῆς ὀσφύς, ἐνῶ πίσω συνεχίζονται καὶ πάνω στὴν πλαστικὰ διαμορφωμένη πλεξίδα. Στὸ κάτω σῶμα κατακόρυφες γραμμὲς, μία ἔμπρὸς καὶ τρεῖς πίσω (εἰκ. 39). "Υψ. σωζ. 0.062 μ., διάμ. κορμοῦ 0.041 μ., διάμ. βάσης 0.025 μ.

Εἰκ. 39. Τμήμα εἰδωλίου ἀπὸ τὸν χώρο Β.

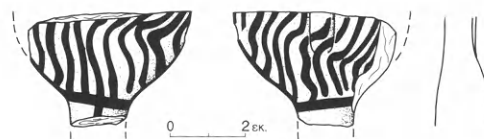
– Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σῶζεται μόνον ἡ πρὸς τὰ κάτω εὐρυνόμενη κοίλη βάση καὶ τὸ τέλος τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος μεγάλου εἰδωλίου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου τρεῖς κατακόρυφες παράλληλες ταινίες. Πηλὸς κίτρινος, βαφὴ καστανίη. "Υψ. σωζ. 0.025 μ., διάμ. βάσης 0.032 μ.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο τύπου Φ, μικρὸ καὶ πολὺ ραδινό. Σῶζεται ἀκέραιο μέχρι τὸν λαμὸ, λείπει μόνο ἡ κεφαλή. Πίσω, πλαστικὰ δηλωμένη ἡ πλεξίδα, ἐνῶ δὲν δηλώνεται καθόλου τὸ στήθος. Βάση εὐρυνόμενη κοίλη. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ κόκκινη. Ταινία κατὰ τὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ καὶ περὶ τὴν ὀσφύ, παράλληλες κατακόρυφες κυματοειδεῖς γραμμὲς στὸν κορμὸ ἀμφίπλευρα, περισσότερο ἀσύμμετρες μπροστὰ. Πάνω στὴν πλεξίδα λοξὲς πυκνὲς πινελιές, στὸ κάτω κυλινδρικό σῶμα μία κατακόρυφη γραμμὴ μπροστὰ καὶ δύο στὰ πλάγια (εἰκ. 40). "Υψ. σωζ. 0.053 μ., πλάτ. 0.025 μ., διάμ. βάσης 0.02 μ.

Εἰκ. 40. Εἰδῶλιο Φ ἀπὸ τὸν χώρο Β.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο τύπου Φ. Σῶζεται μόνον τὸ κάτω ἥμισυ τοῦ κυκλικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος. Ἡ πλεξίδα πίσω πλαστικὰ δηλωμένη. Πηλὸς κόκκινος ἀνοιχτός, ἀλείφωμα πορτοκαλί, βαφὴ κόκκινη. Ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ καὶ στὴ βάση του, περὶ τὴν ὀσφύ. Στὸν κορμὸ κατακόρυφες παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμὲς, ἀδέξια σχεδιασμένες, οἱ ὁποῖες, στὸ πίσω μέρος, συνεχίζονται καὶ πάνω στὴν πλεξίδα (εἰκ. 41). "Υψ. σωζ. 0.03 μ., πλάτ. 0.042 μ.

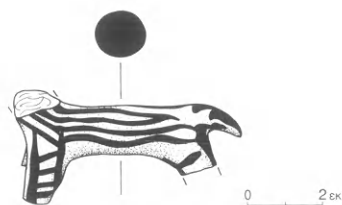
Εἰκ. 41. Τμήμα εἰδωλίου ἀπὸ τὸν χώρο Β.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σῶζεται ἓνα μόνον τμήμα τοῦ κορμοῦ, σὲ πολὺ κακὴ κατάσταση. Πηλὸς κόκκινος, ἐντελῶς ἀπολεπισμένος, χωρὶς ἴχνος εὐδιάκριτης διακόσμησης.

– Εἰδῶλιο ζῶου. Σῶζεται ὁλόκληρο τὸ κυλινδρικό σῶμα, ὁ λαμὸς, οἱ ρίζες τῶν τεσσάρων ποδιῶν καὶ ἡ πλαστικὴ ἐλεύθερη πρὸς τὰ πίσω οὐρά. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ κόκκινη. Διακόσμηση πολὺ ἐπιμελημένη: ἑπτὰ ὀριζόντιες ταινίες κατὰ μῆκος τῆς ἄνω πλευρᾶς τοῦ σώματος πὺν σταματοῦν πρὶν ἀπὸ τὴν οὐρά, ἐνῶ συνεχίζονται πάνω στὸν λαμὸ. Στὴν οὐρὰ πλατιά πινελιά. Στὰ πόδια κατεβαίνουν δύο παράλληλες κατακόρυφες γραμμὲς με διάγραμμα τὸ μεταξὺ τους διάστημα (εἰκ. 42). "Υψ. σωζ. 0.03 μ., μῆκ. σωζ. 0.059 μ., διάμ. σώματος 0.013 μ.

– Τὸ πόδι ἀπὸ εἰδῶλιο μεγάλου ζῶου, σὲ σχῆμα κωνικό, με κατακόρυφες παράλληλες κυματοει-

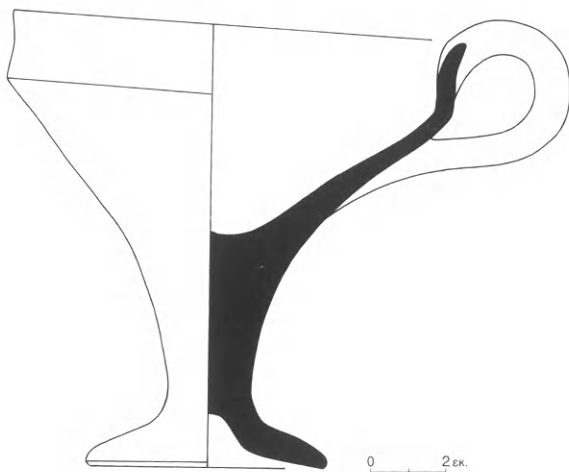

Εἰκ. 42. Ζωόμορφο εἰδώλιο ἀπὸ τὸν χῶρο Β.

δεῖς γραμμές. Πηλὸς κίτρινος, βαφὴ μαύρη ἐντελῶς ἐξίτηλη. Ὑψ. σωζ. 0.052 μ.

– Κύλιξ τροπιδωτή, μόνωτη, σχεδὸν πλήρης, συγκολλημένη ἀπὸ τρία ὄστρακα. Λεῖπει ἓνα μικρὸ τμήμα τῆς γάστρας καὶ τοῦ χεῖλους. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα τροπιδωτὴ κωνική, λαβὴ κατακόρυφη ταινιωτή, ἐκφύομενη ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ χεῖλους καὶ καταλήγουσα κάτω ἀπὸ τὴν τροπιδώση, στέλεχος χαμηλό, βάση κοίλη μὲ βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα (εἰκ. 43, πίν. 12:16)⁵⁶. Πηλὸς ὑπόλευκος. Ἀγραπτή. Ὑψ. 0.115 μ., διάμ. χεῖλους 0.112 μ., διάμ. βάσης 0.062 μ.

– Ἐνα τμήμα ἀπὸ τὸ κάτω μέρος μεγάλου κλειστοῦ χοντροειδοῦς οἰκιακοῦ ἀγγείου, πρόχου ἢ

Εἰκ. 43. Κύλιξ ἀπὸ τὸν χῶρο Β.

ἀμφορέα, συγκολλημένο ἀπὸ ὀκτὼ μεγάλα ὄστρακα. Σώζεται ἡ βάση καὶ τμήμα τῆς κοιλιάς. Πηλὸς σὲ χρῶμα κεραμιδί, τραχύς, χοντροκόκκος μὲ προσμείξεις. Γάστρα εὐρυνόμενη πρὸς τὰ ἐπάνω, βάση δακτυλιόσχημη ἐπίπεδη. Ὑψ. σωζ. 0.18 μ., διάμ. βάσης 0.135 μ.

– Ρυτὸ κωνικὸ, σχεδὸν πλήρες, συγκολλημένο ἀπὸ ἑπτὰ κομμάτια. Λεῖπει μικρὸ τμήμα ἀπὸ τὸ χεῖλος, ὅπου πιθανότατα θὰ βρισκόταν καὶ ἡ δακτυλιόσχημη λαβή, τὸ κατώτατο τμήμα τοῦ κορμοῦ, καθὼς καὶ ἓνα μικρὸ ἐπίμηκες κομμάτι του. Χεῖλος ἔντονα ἐξώκυρτο, παχύ, μὲ σχεδὸν ἐπίπεδη τὴν ἄνω ἐπιφάνεια καὶ ἀπεστρογγυλευμένο στὴν ἄκρη. Εὐθύγραμμες οἱ πλευρὲς τοῦ κορμοῦ, ὁ ὁποῖος βαίνει στενούμενος πρὸς τὰ κάτω, μὲ ὀπὴ στὸ κάτω ἄκρο του. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, βαφὴ κόκκινη στιλπνή, κατὰ τόπους ἀπολεπισμένη. Κατακόρυφες πινελιὲς ἀμελῶς σχεδιασμένες, σὰν φλογόσχημο κόσμημα, διακοσμοῦν ἐξωτερικὰ τὴν κάθετη ἐπιφάνεια τοῦ χεῖλους, ἐνῶ ἐσωτερικὰ εἶναι ἀκόσμητο. Πλατιά ταινία στὴν κάτω ἐπιφάνεια τοῦ χεῖλους καὶ κατωτέρω πέντε ἀνισοπαχεῖς ταινίες, ἡ προτελευταία τῶν ὁποίων καλύπτει ἀνάγλυφο δακτύλιο. Στὸ κάτω μέρος τοῦ κορμοῦ ὁμάδες ἐκ τριῶν καὶ ἑξὶ ἱμάτων (σώζονται μόνον τρεῖς ὁμάδες), πλαισιωμένες ἀπὸ ταινίες. Τὴν κύρια διακοσμητικὴ ζώνη τοῦ κορμοῦ, ὕψ. 0.135 μ., κοσμοῦν ἑξὶ στελέχη φυτῶν πατύρου, δύο τύπων, ἐναλλάξ τοποθετημένων: α) δένδρῦλλιο ἀποτελούμενο ἀπὸ τρία διαποικίλτα ἄνθη πατύρου μὲ λεπτοὺς μίσχους καὶ ἐκατέρωθεν καλαμοειδῆ φύλλα διαγραμμισμένα μὲ λεπτὰ ὀριζόντια γραμμίδια, καὶ β) ἀπλὸ διαποικίλτο ἄνθος πατύρου μὲ ψηλὸ μίσχο. Τὰ δύο ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀπλά ἄνθη στηρίζονται, ἢ ἐκφύεται ὁ μίσχος τους, ἀπὸ τὰ διάγραμμα φύλλα τῶν μεγάλων (ἔγχρ. πίν. Δ καὶ εἰκ. 44, πίν. 15)⁵⁷. Ὑψ. σωζ. 0.234 μ., πιθανὸ ὀλικὸ ὕψος 0.30 μ., διάμ. χεῖλους 0.115 μ., ἐσωτερικὰ 0.075 μ., διάμ. βάσεως 0.04 μ., διάμ. ὀπῆς κάτω 0.02 μ., περίμετρος κάτωθεν τοῦ χεῖλους 0.25 μ.

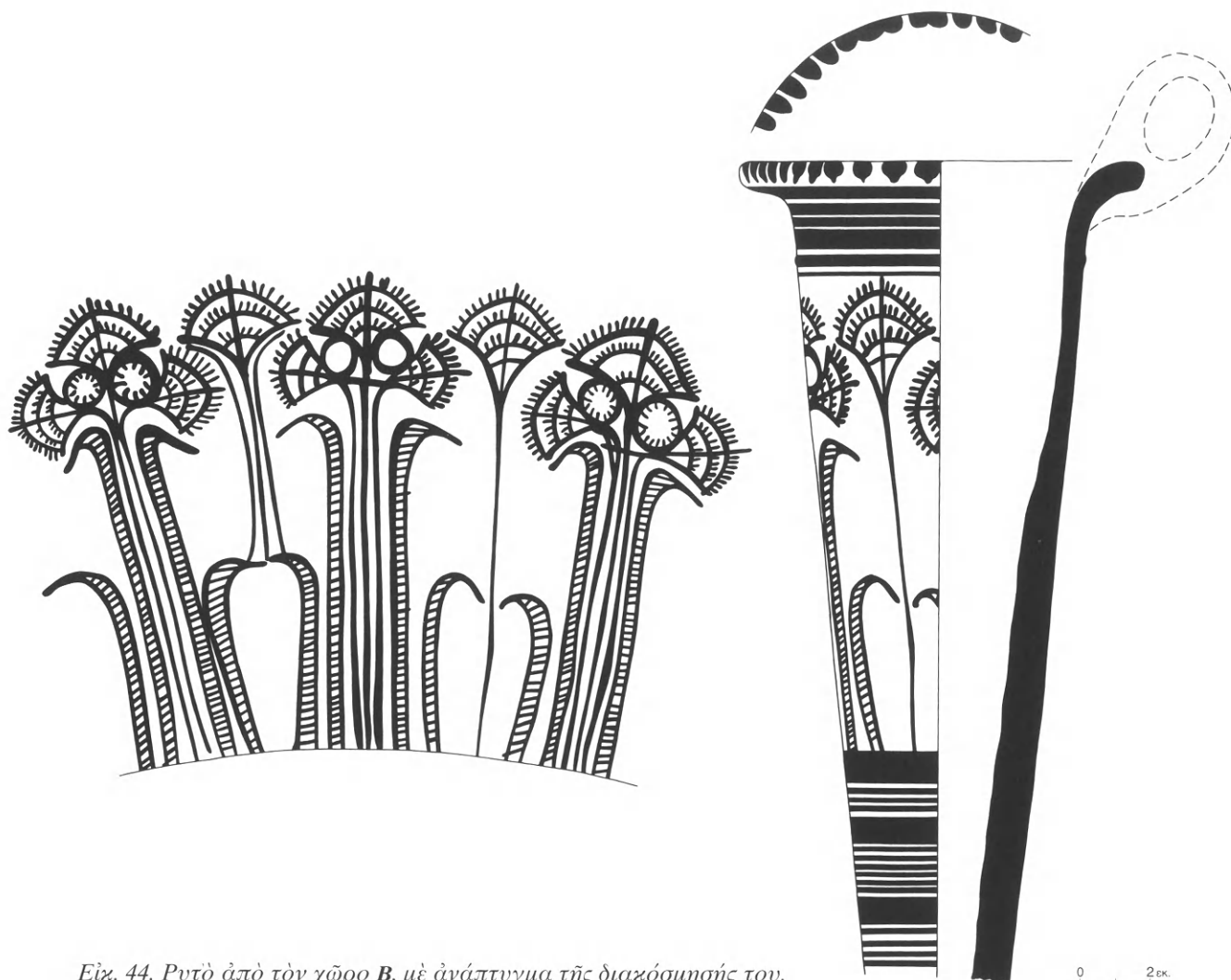
– Δισκοειδὴς βάση κλειστοῦ ἀγγείου, ἴσως πρόχου, μὲ τμήμα τῆς κοιλιάς, συγκολλημένη ἀπὸ ὀκτὼ

56. *MP* εἰκ. 17, *FS* 267, *YE* IIIA2.

57. *MDP* εἰκ. 98:1 γιὰ παρόμοιο σχῆμα, *FS* 199, καὶ διακόσμηση χεῖλους, *YE* IIIA2, καὶ σ. 115-116, εἰκ. 133 (*YE* IIIB1). Ἀπὸ τὴν Πυλῶνα τῆς Ρόδου, θέση Ἀσπρο-

πηλιά, προέρχεται κωνικὸ ρυτὸ μὲ ὀλόγλυφη ταυροκεφαλή, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία ἄνθος πατύρου περισσότερο σχηματοποιημένο τῆς *YE* IIIA2-B1, *Ad* 50, 1995, 801, πίν. 246 δ-ε.

Εἰκ. 44. Ρυτὸ ἀπὸ τὸν χώρο Β, μὲ ἀνάπτυγμα τῆς διακόσμησής του.

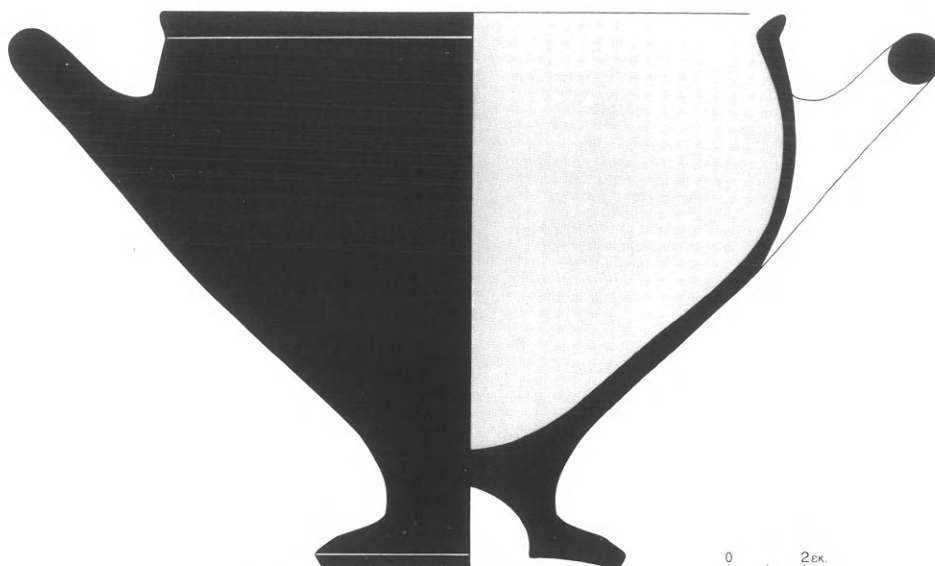
δοστρακα. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἑπτὰ δοστρακα συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα. Πηλὸς κίτρινος, βαφή καστανὴ ἐξίτηλη. Στὴν κοιλιὰ ψηλὰ τρεῖς ἰσοπαχεῖς ἐπᾶλληλες ταινίες. Ὑψ. σωζ. 0.13 μ., διάμ. βάσης 0.08 μ.

– Τὸ κάτω τμήμα κλειστοῦ ἀγγείου, ἴσως πρόχου ἢ καὶ ἀμφορέα, συγκολλημένο ἀπὸ τρία μεγάλα δοστρακα. Βάση δισκοειδὴς ἐπίπεδη. Πηλὸς καστανέρυθρος μὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα, βαφή κόκκινη. Τρεῖς ἰσοπαχεῖς ἐπᾶλληλες ταινίες στὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς. Ὑψ. σωζ. 0.08 μ., διάμ. βάσης 0.067-0.07 μ.

– Τμήμα ἀπὸ τὴν κοιλιὰ κλειστοῦ ἀγγείου, συγκολλημένο ἀπὸ πέντε μεγάλα δοστρακα. Ἴσως ἀνήκει σὲ πρόχου ἢ ἀμφορέα. Σώζεται τὸ 1/3 περίπου τῆς

κοιλιᾶς, ἀπὸ τὴ βάση ὥς τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφή κόκκινη, ἐξίτηλη καὶ κατὰ τόπους σκουρότερη λόγω κακῆς ἢ ἀνομοιομεροῦς ὀπτήσεως ἢ λόγω διαφορετικῆς πυκνότητος τῆς βαφῆς. Στὴν κοιλιὰ δύο ὁμάδες ἀπὸ τρεῖς ἰσοπαχεῖς ἐπᾶλληλες ταινίες ἑκάστη. Στὸ κάτω μέρος ταινία καὶ τὸ ὑπόλοιπο ὀλόβαφο μέχρι τὴν ἐλλείπουσα βάση, ὅπως συμβαίνει σὲ παρόμοια ἀγγεῖα. Ὑψ. σωζ. 0.23 μ.

– Ὑψίπους σκύφος, συγκολλημένος ἀπὸ πέντε μεγάλα δοστρακα. Λείπουν τὰ 3/4 τῆς γάστρας καὶ τοῦ χείλους καὶ ἡ μία λαβὴ. Χεῖλος ἐξώκυρτο, γάστρα βαθιὰ κωνική, λαβὴ ὀριζόντια κυλινδρική, λοξὰ τοποθετημένη ἐπὶ τῆς γάστρας, πόδι χαμηλό, βάση ἐλαφρῶς κοίλη μὲ βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα

Είκ. 45. Ύψίπους ολόβαφος σκύφος από τὸν χώρο **B**.

(είκ. 45, πίν. 14β)⁵⁸. Πηλὸς κιτρινωπός, βαφή κα-
στανή σκούρα. Ὀλόβαφος. Ὑψ. 0.145 μ., διάμ. χεί-
λους 0.16 μ., διάμ. βάσης 0.078 μ.

– Ύψίπους σκύφος, ὁμοιος μὲ τὸν προηγούμενο.
Σώζεται ἡ βάση, τὸ χαμηλὸ πόδι καὶ τὸ κάτω μέρος

τῆς γάστρας. Συγκολλημένος ἀπὸ δέκα ὄστρακα.
Κάτω ἀπὸ τὴ βάση βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα (πίν.
14α). Πηλὸς κιτρινωπός, βαφή σκούρα κόκκινη
ἐξίτηλη καὶ κατὰ τόπους ἀπολεπισμένη. Ὀλόβα-
φος. Ὑψ. σωζ. 0.10 μ., διάμ. βάσης 0.085 μ.

Ἀφοῦ ἀφαιρέθηκε ὅλη ἡ ἐπίχωση ἀπὸ τὸν χώρο **B** καὶ καθαρίστηκε, ἀποκαλύφθηκε
ὁ φυσικὸς βράχος ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ 1.20 μ. καὶ κάτω, στὸ ἴδιο βάθος ποὺ βρέθηκε καὶ
στὸν διπλανὸν χώρο **Δ**. Διαπιστώθηκε ὅτι ὁ χώρος **B** διασχίζεται περὶ τὸ μέσο τοῦ πλά-
τους του καὶ ἀπὸ **B**-**N**. ἀπὸ ἓναν ἀγωγὸ σκαμμένο στὸν βράχο (είκ. 4, πίν. 5β καὶ 16β),
ὁ ὁποῖος συνεχίζει καὶ στὸν χώρο **Γ** καὶ καταλήγει στὴν περιοχὴ τοῦ βόθρου τοῦ χώρου
Γ. Αὐτὸ πιστοποιήθηκε πλήρως μετὰ τὴν ἀφαίρεση τοῦ ἀνατολικοῦ ἡμίσεος τοῦ τοίχου
13 (πίν. 5β). Προφανῶς σ' αὐτὸν τὸν ἀγωγὸ θὰ διοχέτευε τὰ νερὰ ὁ πήλινος ἀγωγὸς ποὺ
βρέθηκε στὸν τοῖχο **1**. Καὶ τὰ εὐρήματα συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς συνέχειας καὶ ἐπικοινων-
νίας τῶν δύο χώρων, δεδομένου ὅτι ὄστρακα προερχόμενα ἀπὸ τὴν περιοχὴ αὐτὴ συγκολ-
λῶνται μὲ ὄστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση τοῦ χώρου **Γ** καὶ ἀπὸ τὸν βόθρο. Ἐπίσης, καὶ τὸ
ρυτὸ ποὺ ἀναφέρθηκε παραπάνω, θὰ πρέπει νὰ βρισκόταν μέσα στὸν ἀγωγό, ἀφοῦ τὸ
βάθος στὸ ὁποῖο ἀποκαλύφθηκε ἦταν μεγαλύτερο ἀπὸ αὐτὸ στὸ ὁποῖο ἐμφανίστηκε ἡ
ἐπιφάνεια τοῦ φυσικοῦ βράχου. Ὁ καθαρισμὸς ἀπέδωσε λίγα ἀλλὰ σημαντικὰ μυκηναϊκὰ
ὄστρακα καὶ τρία εἰδώλια.

58. *MDP* είκ. 112:7, Μυκῆνες, YE IIIA2.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ώστρακα 63.

Άγραπτα 23.

Γραπτά 40.

Άγραπτα: Δύο μεγάλα τμήματα από εξώστροφα χείλη τροπιδωτών κυλίκων, τὸ ἓνα σώζει ἀκέραιη καὶ τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Τρία εὐθέα καὶ τρία εξώστροφα χείλη κυρτόπλευρων, τὰ δύο σώζουν ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Ἀκέραιη κοίλη βάση με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, διαμ. 0.07 μ. – Τροπιδωτὸ ψηλὸ χεῖλος ἀγγείου οἰκιακῆς χρήσεως ἀπὸ κεραμόχρωμο τραχὺ πηλ. – Ἀκέραιη κατακόρυφη κυλινδρική λαβὴ μαζί με τὸ σχετικὰ λεπτὸ τοίχωμα κλειστοῦ ἀγγείου. – Τρία κομμάτια τοιχωμάτων. – Δισκοειδὴς κοίλη βάση. – Τρία ἀκέραια ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων, ὕψ. 0.05, 0.08 καὶ 0.085 μ. – Μεγάλη κυλινδρική λαβὴ κλειστοῦ ἀγγείου. – Μεγάλο κομμάτι γάστρας με τὸν μολύβδινο γόμφο ἀκόμη στὴ θέση του ἀπὸ κάποια παλαιά, σύγχρονη με τὴ χρήση του, ἐπισκευή. – Τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις, ἢ μία μικρὴ ἀκέραιη, διαμ. 0.04 μ.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος με ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω μεγάλη κυματοειδὴς γραμμὴ, ὁ πλόκαμος μεγάλου χταποδιοῦ (πίν. 16α:4)⁵⁹. Πηλὸς ρόδιнос, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανόμαυρη ἀλαμπής, ἐκασταχοῦ ἀπολεπισμένη. – Δύο τμήματα ἀπὸ εξώστροφα χείλη με ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω μεγάλες λοξὲς πορφύρες. Ἡ μία, με μαύρη βαφὴ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα, ἔχει ἐσωτερικὰ τοῦ περιγράμματος τῆς κεφαλῆς τοξοειδεῖς ὀλόβαφες ἀποφύσεις καὶ περίστικτο σῶμα (πίν. 16α:2)⁶⁰. Ἡ ἄλλη, με κόκκινη βαφὴ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα, ἔχει ἡμικυκλικὴ κεφαλὴ με ἀσυνήθως μικρὴ καμπύλη κεραία καὶ ἐσωτερικὰ τοῦ περιγράμματος γραμμίδια ἀκτινωτὰ διατεταγμένα. Τὸ σῶμα ἀποδίδεται με τρεῖς λοξὲς παράλληλες μεμονωμένες χοντρὲς γραμμὲς χωρὶς στίξη (πίν. 16α:3)⁶¹. – Μεγάλο κομμάτι ἀπὸ εξώστροφο χεῖλος με ταινία.

Κάτω τὸ ἓνα μάτι καὶ τὰ τρία πρὸς τὰ ἀριστερὰ πλοκάμια ὀλόβαφου χταποδιοῦ. Τὸ μάτι δηλώνεται με ἐξηρημένο δακτύλιο (πίν. 13). Πηλὸς ρόδιнос, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ κόκκινη σιλπνή. Συγκολλήθηκε με ὄστρακα τοῦ ἴδιου χώρου καὶ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ. – Δύο ταινιωτὲς λαβὲς με βαμμένη ράχη. – Τμῆμα γάστρας με τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς καὶ τέσσερις ἱμάντες κάτω ἀπὸ τὴν καμπυλωτὴ ἀπόληξη πλοκάμου χταποδιοῦ. Ἐπιφάνεια τριμμένη. Κόκκινη ἐξίτηλη ἀπολεπισμένη βαφὴ. – Ὅμοιο, με τὴν καμπύλη στροφὴ πλοκάμου χταποδιοῦ, με κόκκινη ἐξίτηλη βαφὴ (πίν. 16α:6)⁶². – Πέντε συνανήκοντα ὄστρακα ἀπὸ τὴ γάστρα μεγάλης ὀλόβαφης κύλικος. – Τέσσερις βάσεις με βαμμένους δακτύλιους. – Ἐξώστροφο χεῖλος κυάθου με μέρος τῆς γάστρας ὅπου καὶ ἡ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χεῖλους καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. Δύο λεπτὲς ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ (πίν. 16α:1). Πηλὸς ρόδιнос, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ κόκκινη ἐξίτηλη. – Τμῆμα γάστρας κυπέλλου, ἀρίστης ποιότητος. Κάτω ταινία καὶ δύο ἱμάντες. Ἀπὸ πάνω τετραπλὰ τρικάμπυλα τόξα, μεταξὺ τῶν ὁποίων στήλη ἀμειβόντων ἐναλλάξ με στήλη καμπύλων γραμμῶν με κροσσωτὴ ἐπίστεψη (πίν. 16α:5)⁶³. – Τμῆμα λαμποῦ ληκύθου με περίκυρτο χεῖλος καὶ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ μέσο περίπου τοῦ ὕψους τοῦ λαμποῦ. Πλατιά ταινία στὸ χεῖλος ἐξωτερικὰ καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα στὸν λαμό. Λεπτὴ ταινία ἐσωτερικὰ τοῦ χεῖλους. Βαμμένα τὰ περιθώρια τῆς λαβῆς. – Βάση λαμποῦ πρόχου με τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. Πλαστικὸς δακτύλιος καὶ ταινία στὴν ἔνωση με τὸν ὤμο. Διακρίνεται καὶ ὁ περιβάλλον τὴ ρίζα τῆς λαβῆς δακτύλιος. – Τέσσερα συγκολληθέντα ὄστρακα ἀπέδωσαν μεγάλο τμῆμα ὤμου με διπλὴ σειρὰ τρέχουσας καλοσχεδιασμένης σπείρας μεταξὺ ταινιῶν

59. French 1965, εἰκ. 3:2-523 καὶ 3-523c, καὶ πίν. 53b:2, YE IIIA2.

60. RMDP εἰκ. 397:19, Κάραθος, ὅμοια κεφαλὴ σὲ ὄρθιες πορφύρες, YE IIIA2.

61. French 1966, εἰκ. 6:8, γιὰ τὸ σῶμα με ὀριζόντιες

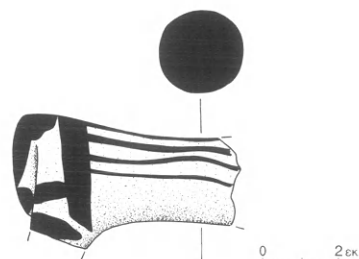
γραμμὲς, YE IIIB1.

62. French 1965, εἰκ. 7:15, YE IIIA2. RMDP εἰκ. 368:92, Φυλακωπή, YE IIIA2.

63. Πρβ. French 1965, εἰκ. 9:1, YE IIIA2. MDP εἰκ. 101:10 καὶ 11, YE IIIA2.

(πίν. 16α:7)⁶⁴. Ίσως ανήκει και σε μεγάλο ἀπίοσχημο πιθαμφορέα. – Κομμάτι τοιχώματος ἀπὸ τραχὺ πηλὸ μὲ τμήμα σπείρας. Κόκκινη βαφή σὲ ὑπόλευκο ἀλείφωμα. – Τρία κομμάτια τοιχωμάτων προχοειδῶν μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Ἐπίπεδη βάση πιθαμφορέα βαμμένη ἐξωτερικά, μέχρις ὕψους 0.045 μ., μὲ καστανόμαυρη βαφή. – Σκύφοι: Ἐξι ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Δύο χεῖλη, ἐξώστροφο καὶ ἐξώκυρτο, μὲ ταινία στὴν ἀκμή. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ σπείρες ἐξωτερικά. – Δύο ὅμοια, μὲ ταινία ἐξωτερικά, στὸ ἓνα καὶ δύο δακτύλιοι ἐσωτερικά. – Τέσσερα ὄστρακα ὁλόβαφον: Ἐξώστροφο χεῖλος καὶ τρία ἀπὸ γάστρες.

– Εἰδῶλιο μεγάλου ζώου. Σώζεται τὸ ὀπίσθιο μέρος τοῦ σώματος μὲ τὶς ρίζες τῶν δύο ποδιῶν καὶ τὴν πλαστικὰ διαμορφωμένη καὶ κολλημένη στὸ σῶμα οὐρά. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κιτριένυθο, βαφή κόκκινη. Κατὰ μῆκος τοῦ σώματος ὀκτὼ ὀριζόντιες παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμὲς καὶ πρὸς τὸ πίσω ἄκρο του κατακόρυφη ταινία. Πινελιὰ πάνω στὴν οὐρά καὶ ὀριζόντιες ἐπάλληλες πινελιὲς πάνω στὰ πόδια, ἀπὸ τὶς ὁποῖες σώζονται μόνον οἱ δύο πρῶτες (εἰκ. 46). Ὑψ. σωζ. 0.035 μ., μῆκ. σωζ. 0.059 μ., διάμ. σώματος 0.022 μ.

Εἰκ. 46. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὸν χώρο Β.

– Πόδι, ἐλλειπτικῆς τομῆς ἄνω καὶ πολὺ πεπλατυσμένο κάτω. Πρόκειται γιὰ τὸ πόδι κάποιου ὁμοιώματος ἐπίπλου μᾶλλον ἢ ζώου. Ἡ ἐσωτερικὴ πλευρὰ κοίλη. Τὸ κάτω ἄκρο μὲ ἐγκοπὴ στὸ μέσο. Πηλὸς ἐρυθρωπός, βαφή κόκκινη. Ταινία κατὰ τὴν περιφέρεια καὶ πλάγιες παράλληλες λεπτὲς ταινίες καὶ στὶς δύο πλευρὲς, ἐμπρὸς καὶ πίσω. Ὑψ. σωζ. 0.025 μ.

– Εἰδῶλιο κερασφόρου ζώου. Σώζεται τὸ ἓνα ἄρκετὰ καμπυλωτὸ καὶ λεπτὸ κέρατο ζωόμορφου εἰδωλίου, μᾶλλον ταύρου, μὲ κατακόρυφες λεπτὲς γραμμὲς γύρω-γύρω. Πηλὸς κοκκινωπός, βαφή κόκκινη. Ὑψ. σωζ. 0.03 μ.

64. Παρόμοια σπείρα ἀλλὰ σὲ μία σειρὰ στὸν ὅμοιο ραμφόστομης πρόχου βλ. *RMDP* εἰκ. 26:174, Πρόσφυμα, ΥΕ ΙΙΑ2. Ὅμοιο κόσμημα ἀλλὰ στὴν κοιλιά

ραμφόστομης πρόχου βλ. αὐτόθι εἰκ. 132:40, Σαμικὸ Ἡλείας, ΥΕ ΙΙΑ2.

ΧΩΡΟΣ Γ

Ο χώρος Γ (είκ. 4, πίν. 5α-β, 6α και 16β) βρισκόταν νότια του χώρου Α και ἐν μέρει ἀποτελοῦσε συνέχεια του χώρου Β. Πρὸς Δ. κλεινόταν ἀπὸ τὴν πρὸς Ν. συνέχεια τοῦ ἰσχυροῦ τοίχου 5, πρὸς Β. ἀπὸ τὸν τοῖχο 13, κάθετο πρὸς τὸν 5 καὶ συνδεόμενο κατ' ὀρθὴ γωνία μὲ αὐτόν, καὶ πρὸς Α. ἀπὸ τὸν τοῖχο 2, στὸν ὁποῖο, στὸ σημεῖο αὐτό, ὑπῆρχε ἓνα τμήμα προσκτισμένου τοίχου πὺν βορειότερα ἐνσωματωνόταν μὲ τὸν τοῖχο 2. Πὰ τὸν τοῖχο αὐτὸ δὲν ἀναφέρει τὸ ἡμερολόγιο τίποτε σχετικὸ, ἀλλὰ ὅπως φαίνεται στὸν πίνακα 5β ἦταν θεμελιωμένος πάνω στὸν βράχο καὶ χτισμένος μὲ ἀκανόνιστου μεγέθους πέτρες συνδεόμενες μὲ πηλό. Πρὸς Ν. τοῦ χώρου Γ δὲν συνεχίσθηκε ἡ ἀνασκαφὴ σὲ βάθος καὶ δὲν ἀποκαλύφθηκε ὁ τοῖχος πὺν θὰ τὸν ἔκλεινε. Προφανῶς θὰ πρέπει νὰ ἦταν ἡ πρὸς Δ. συνέχεια τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου 10, ἡ ὁποία ὅμως δὲν βρέθηκε. Ὡς ἐκ τούτου τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα του παραμένουν ἀπροσδιόριστα. Εἶχε μέσο πλάτος ἀπὸ τὸν τοῖχο 5 ἕως τὸν τοῖχο 2 περὶ τὰ 3.25 μ., ἐνῶ τὸ μῆκος του θὰ ἦταν γύρω στὸ 1.70 μ. Μετὰ τὴν ἀφαίρεση τῶν δύο πρώτων στρωμάτων ἀπὸ μελανὸ χῶμα, σὲ βάθος κυμαινόμενο μεταξὺ 0.20 μ. καὶ 0.55 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἐμφανίστηκε τμήμα δαπέδου κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου 5 καὶ μπροστὰ στὸν τοῖχο 13, ὁ ὁποῖος περνᾷ μεταξὺ τῶν δύο δαπέδων, τοῦ χώρου Α καὶ τοῦ χώρου Γ. Τὸ τμήμα αὐτὸ ἀποτελεῖτο ἀπὸ λεπτὸ στρώμα πλέσιας μὲ καλὰ λειασμένη ἐπιφάνεια πάνω σὲ χωμάτινη ἐπίχωση ἀρκετοῦ ὕψους, 0.50 μ. περίπου πάνω ἀπὸ τὸν φυσικὸ βράχο. Ἔτσι, στὴ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου Γ σχηματίζεται γωνία ἀπὸ τοὺς τοίχους 5 καὶ 13 καλυπτόμενη ἀπὸ τὸ δάπεδο. Τὰ ὄστρακα πὺν συγκεντρώθηκαν ἀπὸ τὰ δύο ἀνώτατα στρώματα τοῦ χώρου, μέχρι βάθους 0.55 μ., ἦταν ἀνάμεικτα, ὅλα κακοδιατηρημένα, τριμμένα, μὲ πολὺ ἴζημα, δυσδιάκριτα τὰ γραπτὰ ἀπὸ τὰ ἀγραπτα καὶ τὰ περισσότερα μὴ ἀναγνωρίσιμα.

Τὸ πρῶτο στρώμα ἀπέδωσε ἀρκετὰ ἀνάμεικτα ὄστρακα καὶ μία ὀστεινὴ βελόνη.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 968.

Ἀπροσδιόριστα 660.

Ἄγραπτα 256.

Γραπτὰ 44.

Μεταγενέστερα 8.

Ἄγραπτα: Δεκατέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπι-
δωτῶν, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ται-
νωτὴ λαβή, δεκαῆξι εὐθέα, ἐννέα ἐξώστροφα καὶ

δεκαεννέα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, ἑπτὰ ται-
νωτὲς λαβές, σαράντα γάστρες, εἴκοσι πέντε στε-
λέχη καὶ ἑντεκα βάσεις, οἱ δύο ἐπίπεδες, κυλίκων.
– Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων
μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινωτῆς λαβῆς. – Δύο
ἀκέραιες γωνιώδεις ταινωτὲς λαβές. – Οἰκιακά:
ἓνα τροπιδωτό, δύο ἀπλά, ἓνα ἐξώκυρτο ἐπι-
κλινές καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη χοντρο-

ειδῶν οἰκιακῶν ἀγγείων. – Δεκαεννέα μεγάλες κυλινδρικές καὶ τρεῖς ταινιωτὲς λαβές, οἱ περισσότερες ἀπὸ τραχὺ κεραμόχρωμο πηλό. – Σαράντα ἑννέα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν οἰκιακῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ καστανοὺς πηλοὺς. – Δύο μεγάλες δισκοειδεῖς βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Ταινιωτὸ πόδι χυτροπόδος. – Τμήμα ἀπὸ τὴν περιφέρεια στρογγυλοῦ ψηστηριοῦ μὲ ψηλὸ περιχεῖλωμα. Πυκνὲς ἀκατάστατες τυφλὲς ὁπὲς στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια. Ἡ κάτω ἐπιφάνειά του καπνισμένη ἀπὸ τὴ φωτιά. – Τμήμα λαίμου μὲ ἐξώστροφο χεῖλος, τρεῖς ταινιωτὲς λαβές, ὁκτὼ κομμάτια τοιχωμάτων καὶ δεκατρεῖς ἐπίπεδες, ἢ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.035 μ., καὶ δύο δισκοειδεῖς βάσεις προχοειδῶν. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος κρατήρα. – Δύο βάσεις σκύφων, μία ἐπίπεδη καὶ μία ἀκέραιη δακτυλιόσχημη, διαμ. 0.046 μ. *Γραπτὰ:* Τμήμα γάστρας κύλικος μὲ τὸ περιστικτὸ σῶμα καὶ τὴ διάστικτη οὐρὰ ὀρθίας πορφύρας. – Τὸ κάτω μέρος τῆς γάστρας κύλικος ἀρίστης ποιότητος. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ κόκκινη στιλπνή. Τρεῖς ἱμάντες καὶ τρεῖς ἐπάλληλες ταινίες πρὸς τὸ στέλεχος. – Κοίλη βάση μὲ δακτυλίους ἐξίτηλου χρώματος. – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος ἀβαθοῦς κυάθου. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χεῖλους καὶ δευτέρη χαμηλότερα ἐξωτερικά. Δύο δακτύλιοι ἐσωτερικά. Πάνω στὴ λοξὴ ἐπιφάνεια τοῦ χεῖλους σειρὰ ἀπὸ γωνίες ὀρθιες καὶ ἀνεστραμμένες ἐναλλάξ. Βαφὴ καστανὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Ἐξώκυρτο χεῖλος μὲ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω σειρὰ κομμένου πλοχμοῦ μεταξὺ δύο σειρῶν μεγάλων στιγμῶν. – Ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη ράχη. – Τμήμα ἀπὸ τὸ μέσο ἀμφίκουλου κυπέλλου μὲ δύο ἱμάντες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω σειρὰ καμπύλων γραμμιδίων. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαίμου πρὸχων μὲ

μαύρη ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο. – Μεγάλον κυλινδρική λαβὴ μὲ γραμμὴ στὴ ράχη. – Πόδι ὑψίποδος ὀλόβαφου κρατηρίσκου. – *Σκύφοι:* Εἴκοσι δύο ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά. Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ, σὰ δύο καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Δύο ἐξώκυρτα μὲ ταινία. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος μὲ ταινία ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω δύο ἀντιθέτου φορᾶς κλαδιά, ἀποτελούμενα ἀπὸ δύο καμπύλες γραμμὲς μὲ σειρὰ στιγμῶν ἐσωτερικά (εἰκ. 33γ). Πηλὸς καστανός, ἀλείφωμα ὁμοιόχρωμο στιλπνόν, βαφὴ μαύρη ἀλαμπής. Συνανήκοντα ὄστρακα ἔχουν βρεθεῖ καὶ στὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ, στὸ δεύτερον στρώμα τοῦ ἴδιου χώρου καὶ στὸν χώρον Β. – Τέσσερις κυλινδρικές λαβές μὲ ταινία στὴ ράχη. – Τμήμα γάστρας μὲ τὸ ἄνωτερο μέρος ἐλικωτοῦ ἄνθους. Δύο ὁμόκεντρα τόξα μὲ σειρὰ στιγμῶν ἐξωτερικά ἀποδίδουν τὸν περιστικτὸ κάλυκα. – Ὅμοιο, μὲ στήλη ἀμειβόντων μὲ διπλὸ περιθώριο. – Ἐξὶ ὅμοια, μὲ ταινίες ἐξωτερικά. – Δύο ἀκέραιες βάσεις, δισκοειδῆς καὶ δακτυλιόσχημη, διαμ. 0.034 καὶ 0.046 μ. ἀντίστοιχα, μὲ ταινία ἐξωτερικά. Ἡ δακτυλιόσχημη φέρει δακτύλιο στὸ κέντρο τῆς κάτω ἐπιφανείας. – Ἀκέραιη δισκοειδῆς κοίλη, χωρὶς ταινία ἐξωτερικά. Μέσα στὸν πυθμένα λεπτόγραμμα σπείρα. – Τρία ὄστρακα ἐνδόβαφων: Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Δύο τμήματα γάστρας, ἓνα μὲ ταινία καὶ ἓνα μὲ δύο ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ σειρὰ μεγάλου κομμένου πλοχμοῦ. Κόκκινη βαφὴ σὲ ὑπόλευκον ἀλείφωμα. – Ἐξὶ ὄστρακα ὀλόβαφων: Πόδι ὑψίποδος σκύφου καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες. – *Μεταγενέστερα:* Ὁκτὼ μελαμβαφὴ ἑλληνιστικὰ ὄστρακα.

– Ὁστέινη βελόνη κυλινδρική, λεπτυνόμενη πρὸς τὸ κάτω ὀξὺ ἄκρο της, καλοδιατηρημένη, στιλπνοῦ κιτρινωποῦ χρώματος (πίν. 16γ). Μῆκ. σωζ. 0.062 μ.

Ἀπὸ τὸ δεύτερον στρώμα προῆλθαν ἀνάμεικτα ὄστρακα, τὰ μισὰ σχεδὸν ἀπροσδιόριστα, καὶ δύο εἰδώλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 625.

Ἀπροσδιόριστα 301.

Ἀγραπτα 246.

Γραπτὰ 76.

Μεταγενέστερα 2.

Ἀγραπτα: Εἴκοσι ἑπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη τροπι-

δωτών κυλίκων, δύο με ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ καὶ ἄλλα δύο μόνο με τὴ ρίζα τῆς. – Εἴκοσι ἑννέα ἐξώστροφα, τὸ ἓνα σώζει καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς, καὶ ἔντεκα εὐθέα χεῖλη κυρτόπλευρων. – Πέντε ταινιωτὲς λαβές, εἴκοσι τέσσερις γάστρες, δώδεκα στελέχη καὶ δέκα βάσεις, δύο ἀκέραιες με τμήμα τοῦ στελέχους, μία ἐπίπεδη καὶ οἱ ὑπόλοιπες με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. – Χαμηλὸ πόδι με τμήμα βάσης κυαθόμορφης κύλικος. – Πέντε ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, τέσσερα με τὴ ρίζα καὶ ἓνα με ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια ταινιωτὴ γωνιώδη λαβή. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβή. – *Οἰκιακά*: Ἐξὺ χεῖλη ἀνοιχτῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχὺ χοντρόκοκκο κεραμόχρωμο πηλὸ, ἓνα τροπιδωτό, ἓνα ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς καὶ τέσσερα ἐξώστροφα, τὰ τρία ἀπὸ τὰ ὁποῖα συνανήκουν, ἐνῶ ἓνα εἶναι καμένο. – Τμήμα ἀπὸ τὸν λαμὸ μεγάλου ἀποθηκευτικοῦ ἀμφορέα με ἐξώστροφο χεῖλος καὶ κατακόρυφη κυλινδρική λαβή. Χοντρόκοκκος τραχὺς καστανὸς πηλὸς με ἐγκλείσματα, καλὰ ψημένος. – Δύο κομμάτια ἀπὸ μεγάλο πῖθο, ἀπὸ τραχὺ κίτρινο χοντρόκοκκο πηλὸ με ἐγκλείσματα. – Δύο πλατιῆς ταινιωτὲς λαβές, δύο λεπτές καὶ πέντε μεγάλες κυλινδρικές καὶ μία πολὺ μεγάλη κυλινδρική ἀπὸ λεπτόκοκκο πηλὸ με ἐγκλείσματα, ὕψ. 0.135 μ. – Πολὺ μεγάλο κομμάτι ἀπὸ τὸ παχὺ τοίχωμα κλειστοῦ ἀγγείου, μᾶλλον στάμνου, ποὺ σώζει ἀκέραιη καὶ τὴ μεγάλη ὀριζόντια κυλινδρική λαβή. Πηλὸς χοντρόκοκκος με ἐγκλείσματα, τεφρὸς στὸν πυρῆνα καὶ κοκκινωπὸς ἐξωτερικά. – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ τὸ τοίχωμα πολὺ μεγάλου ἀγγείου με χοντρά τοιχώματα, πάχ. 0.05-0.02 μ., ποὺ σώζει καὶ τὶς ρίζες τῆς μεγάλης κυλινδρικῆς ὀριζόντιας λαβῆς. Πηλὸς τραχὺς, ὑπόλευκος, με ἐγκλείσματα. Ἴσως λεβητοειδές. – Πενήντα τέσσερα μικρὰ ὄστρακα ἀπὸ τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν χοντροειδῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ καστανοὺς πηλοὺς, πολλὰ με ἔντονα ἴχνη φωτιάς. – Δισκοειδὲς βάση καμένη. – Μεγάλη ἀκέραιη ἐπίπεδη βάση, διαμ. 0.12 μ., ἀπὸ τραχὺ κεραμόχρωμο πηλὸ με ἐγκλείσματα. – Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη κυαθίων. – Τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις μικρῶν

προχοειδῶν, διαμ. 0.04-0.045 μ. – Μία κυλινδρική καὶ τρεῖς πλατιῆς ταινιωτὲς λαβές, εἴκοσι τρία κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα, μία δισκοειδὲς καὶ ἑννέα ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Μία δισκοειδὲς βάση κρατήρα καὶ μία δακτυλιόσχημη με δύο σειρὲς ὀπῶν ὀπτήσεως.

Γραπτά: Τμήμα ἀπὸ τὴ γάστρα κύλικος με πολὺ λεπτὰ τοιχώματα, ἀπὸ κιτρινέρυθρο πηλὸ με ὁμοίochρωμο ἀλείφωμα καὶ στυλπνὴ πορτοκαλιὰ βαφή. Διακόσμηση ἀπὸ δύο ὁμάδες τριπλῶν τρικάμπυλων τόξων καὶ μέσα ἀνά δύο ἀντιμέτωπα ἐμπλεκόμενα πέταλα ἢ κομμένος πλοχμός (πίν. 17:9)¹. – Ὅμοιο, με τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς, με διπλὸ περίγραμμα καὶ κύκλο γιὰ τὸ μάτι, καὶ τοῦ περιστiktου σώματος ὀριζόντιας πορφύρας, καὶ στὸ πλάι τέσσερις λοξὲς ἐπᾶλληλες γραμμές, τὸ ἄκρο ἄνθους ἢ μικρῆς στήλης ἀμειβόντων (πίν. 17:10)². Πηλὸς κοκκινωπός, βαφὴ καστανὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Ὅμοιο, με πέντε ἱμάντες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω πέντε γραμμές καὶ τὸ ἄκρο περιστiktου ἄνθους. – Τρία ὅμοια, με ἱμάντες καὶ ταινία. – Ἡ βάση, ἐλαφρῶς κοίλη καὶ με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, τὸ πολὺ βραχὺ στέλεχος καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς γάστρας ὁλόβαφης κύλικος με μελανὴ πολὺ ἐξίτηλη βαφή (πίν. 17:2)³. – Δύο ὁλόβαφα στελέχη, τὸ ἓνα με τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. – Δύο στελέχη, ἓνα με τὶς ἀπολήξεις τῆς διάστiktης οὐρᾶς δύο ὀρθίων πορφυρῶν καὶ ἓνα με κόκκινες ἐπᾶλληλες ταινίες. – Τέσσερις βάσεις με καστανοὺς καὶ μαύρους δακτυλίους, οἱ δύο συγκολλημένες. – Τρία μεγάλα ὄστρακα συνανήκοντα καὶ συγκολλημένα ἀπὸ ἀβαθὴ κύαθο με προχοή. Χεῖλος ἐλαφρῶς ἐξώστροφο με ἀβαθὴ αὐλακα ἐξωτερικά, ἐπιμήκης προχοή, πλατιά ταινιωτὴ δακτυλιόσχημη λαβή, σώζεται ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ρίζα τῆς. Πηλὸς κοκκινωπός, κιτρινέρυθρο ἀλείφωμα, βαφὴ πορτοκαλιὰ, ἐκασταχοῦ ἀπολεπισμένη. Ταινία στὸ χεῖλος ἀμφίπλευρα, στὴν ἀκμὴ τῆς προχοῆς καὶ στὴ ρίζα τῆς, καθὼς καὶ στὴ ράχη τῆς λαβῆς. Ἐξωτερικά δύο ὁμάδες ἀπὸ δύο ταινίες ἐκάστη με τρεῖς ἱμάντες ἀνάμεσα, ἢ μία κάτω ἀπὸ τὴν προχοή καὶ ἡ ἄλλη πρὸς τὴ βάση τοῦ ἀγγείου. Ἐνδιάμεσα, στὴ διακοσμητικὴ ζώνη, σειρά ὀριζοντίων γωνιωδῶν ἀνθέων

1. Ὁνάσογλου εἰκ. 10:1, YE IIIA2.

2. French 1965, εἰκ. 7:10 καὶ 11, ὄρθιες πορφύρες με διπλὸ περίγραμμα στὴν κεφαλὴ ἀλλὰ χωρὶς μάτι,

YE IIIA2. Ἐπίσης, French 1966, εἰκ. 3:20, χωρὶς μάτι, YE IIIB1.

3. MDP εἰκ. 55:3, Κοράκου, YE IIB.

(σώζονται πέντε), αποτελούμενων από δύο ή περισσότερα φύλλα, μεγάλο ύπερο σε σχήμα βέλους και κροσσωτό κάλυκα. Άλλα είναι πολύ επιμελώς ζωγραφισμένα και άλλα πιο επιπόλαια, απλούστερα και στριμωγμένα, όπου ο διαθέσιμος χώρος ήταν ανεπαρκής, όπως κοντά στην προχοή και στη λαβή (πίν. 17:1)⁴. – Δύο ταινιόσχημες λαβές με βαμμένη τη ράχη. – Εὐθύ χεῖλος κυπέλλου με τη ρίζα της κατακόρυφης ταινιωτής λαβής. Ταινία στην άκμή και άλλη μία λίγο χαμηλότερα. Στο κάτω μέρος ἱμάντες και από πάνω διπλά ὁμόκεντρα τόξα με ἐγκάρσια γραμμίδια στον ἐνδιάμεσο χώρο. Στο κέντρο στιγμὴ ἐγγεγραμμένη σε κύκλο (πίν. 17:3). – Τμήμα τοιχώματος ἀμφίκουλου κυπέλλου με δύο βαθιές αὐλακες στο κάτω μέρος και από πάνω πλατιά ταινία, από την οποία ἐκκινούν δύο ἀντιθέτου φορᾶς καμπύλες, ἴσως ἡ ἀρχὴ τοῦ μίσχου ἀντιθετικῶν σπειρῶν ἢ φυτικῶν κοσμημάτων. Πηλὸς κιτρινωπὸς με ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα και κόκκινη πολὺ ἐξίτηλη βαφή. – Τμήμα γάστρας με συνεχόμενο πλοχμὸ μεταξύ ταινιῶν (πίν. 17:6)⁵. Κόκκινη βαφή σε κίτρινο ἀλείφωμα. – Τὸ ἥμισυ τῆς κυρτῆς βάσης κυπέλλου με τμήμα από τὸ κατακόρυφο τοίχωμα τῆς γάστρας, ὅπου σώζεται και ἡ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς με ταινία γύρω από αὐτήν. Ἡ ὑπόλοιπη βάση βρέθηκε στον ἴδιο χώρο, στην περιοχή τοῦ τοιχαρίου **T**, και συγκολλήθηκε. Στην κάτω ἐπιφάνεια τῆς βάσης ὁμόκεντροι δακτύλιοι ποὺ πλαταίνουν πρὸς τὴν περιφέρεια. Ταινία στὴ γωνία τῆς βάσης με τὴ γάστρα, μία λεπτότερη ψηλότερα και ἄλλη μία πλατύτερη, ἡ ὁποία καλύπτει ἀνάγλυφο δακτύλιο. Μεταξὺ τῶν δύο ταινιῶν παχιά συνεχῆς ἀμελῶς γραμμένη τεθλασμένη γραμμὴ (πίν. 17:11-12)⁶. Πηλὸς κοκκινωπὸς, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφή καστανέρυθρη κατὰ τόπους ἐξίτηλη. Διάμ. βάσης 0.086 μ., μέγ. σωζ. ὕψ. 0.045 μ. – Μικρὸ τμήμα από ἐπίπεδη βάση με λίγο τοίχωμα, από κιτρινωπὸ πηλὸ με ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα και καστανόμαυρη βαφή. Δακτύλιος στὴν κάτω ἐπιφάνεια τῆς βάσης και δύο ταινίες στὴ γάστρα. – Μικρὸ κομμάτι ἐπίπεδης βάσης με κατακό-

ρυφο τοίχωμα. Ταινία στὴ γωνία τῆς βάσης. – Δέκα κομμάτια από τὰ τοιχώματα πρόχων με δύο ἢ τρεῖς ἐπάλλῃλες ταινίες. Τὰ ἔξι από αὐτὰ συνανήκουν ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται. – Ὅστρακο από τὸν ὦμο κλειστοῦ ἀγγείου, ἴσως από σφαιρικό πιθάρη, με δύο καμπύλες ταινίες και από κάτω ἀραιὴ σπογγωτὴ διακόσμηση (πίν. 17:5)⁷. – Πέντε κομμάτια από τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων με ἐπάλλῃλες ταινίες. – Τμήμα από τὸν ὦμο μικροῦ ψευδοστόμου. Δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στομίου. Χαμηλότερα δύο ἐπάλλῃλες ταινίες και ἐνδιάμεσα τέσσερα ὁμόκεντρα τόξα και στὴ συνέχεια λοξὰ ὁμόροπα γραμμίδια πάνω στὴν ἀνώτερη ταινία (πίν. 17:4). – Ἐξώστροφο χεῖλος κρατήρα με ταινία ἀμφίπλευρα. – Δύο κομμάτια από γάστρα ποὺ συνανήκουν και συγκολλήθηκαν, με τρεῖς ἐπάλλῃλες ἀνισοπαχεῖς ταινίες κόκκινου χρώματος. – *Σκύφοι*: Δεκαπέντε ὅστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμή, στὰ δύο και δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐξωτερικά, τὸ ἓνα, με πολὺ τριμμένη ἐπιφάνεια, σώζει τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς. – Κυλινδρική λαβὴ με βαμμένη τὴ ράχη. – Ἐξὶ τμήματα από γάστρες, δύο με διακόσμηση μιᾶς και δύο καμπύλων γραμμῶν ἀντίστοιχα και τέσσερα με ταινίες ἢ ἱμάντες ἐξωτερικά. – Ὅμοιο, με ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ με πινελιὲς στὶς ρίζες και στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Ὅμοιο, με δύο ἱμάντες και ταινία κάτω. Ἀπὸ πάνω σειρὰ από λοξὰ γωνιώδη ἄνθη, ἀποτελούμενα από δύο λογχοειδῆ φύλλα με μεγάλο ὕπερο στο μέσο και κροσσωτὸ κάλυκα, ὅπως ἀποδεικνύουν τὰ ἀκτινωτὰ γραμμίδια δεξιά (πίν. 17:8)⁸. Βαφὴ καστανὴ ἀλαμπῆς σε κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. Ἴσως και από κύλικα. – Τμήμα γάστρας από καστανὸ πηλὸ με ὁμοιόχρωμο στιλπνὸ ἀλείφωμα και μαύρη ἀλαμπὴ βαφή. Διπλὴ λοξὴ γραμμὴ, ὡς στέλεχος, ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ἐκκινούν διπλὲς καμπύλες γραμμές, σὰν κλαδιά. Ἐσωτερικά στο στέλεχος γραμμίδια και στὰ κλαδιά σειρὰ στιγμῶν (εἰκ. 32β, πίν. 17:7). Συνανήκοντα ὅστρακα βρέθηκαν στον βόθρο τοῦ χώρου **Γ**, στο ἀνώτε-

4. *MP* γιὰ τὸ σχῆμα εἰκ. 13, FS 250 και 253, YE IIIA2-B, και γιὰ τὸ διακοσμητικὸ θέμα εἰκ. 45, FM 18:69, YE IIIA2.

5. Πρβ. *MDP* εἰκ. 137:3, με κυματοειδῆ γραμμὴ ἀντὶ πλοχμοῦ, YE IIIB1.

6. Πρβ. *RMDP* εἰκ. 28:199, Πρόσφυμα, γιὰ τὴν τεθλασμένη, YE IIIA2.

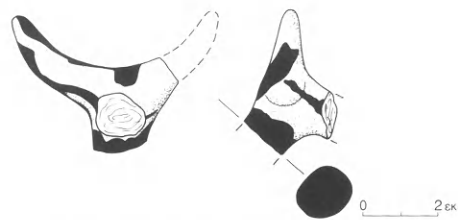
7. *MDP* εἰκ. 63:1, Κοπρέζα, YE IIIA1.

8. Γιὰ τὸ διακοσμητικὸ θέμα βλ. *MP* εἰκ. 45, FM 18:74, YE IIIA2.

ρο στρώμα του ίδιου χώρου, και στον χώρο **Β**. – Λεπτότατη αμέραιη μικρή δισκοειδής βάση, διαμ. 0.026 μ., με ταινία εξωτερικά και άλλη μία ψηλότερα. Τοίχωμα πολύ λεπτό. – Όκτώ ὄστρακα ἐνδόβαφον: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη, ἡ ρίζα κυλινδρικής λαβῆς καὶ πέντε γάστρες. – Ἑπτὰ ὄστρακα ὁλόβαφον: Ἐνα ἐξώκυρτο χεῖλος καὶ ἕξι γάστρες. – Δύο μελαμβαφὴ ἑλληνιστικά ὄστρακα.

– Λίγα ὀστά.

– Εἰδῶλιο ταύρου. Σώζεται ὁ λαίμκος καὶ ἡ κεφαλὴ μετὸ ἓνα καμπύλο κέρατο. Λείπει τὸ ρύγχος καὶ τὸ δευτερό κέρατο. Πηλὸς κιτρινωπός, βαφὴ μελανή. Ταινία στὴ βάση τοῦ λαίμοῦ καὶ στὸ περίγραμμα τῆς συμμετρικῆς καμπυλότητος τῶν κεράτων, ἐνῶ μία πλατιά γραμμὴ, κάθετη πρὸς τὶς ταινίες, ἀπὸ τὴν κεφαλὴ προχωρεῖ πίσω πρὸς τὸ σῶμα (εἰκ. 47)⁹. Ὕψ. σωζ. 0.036 μ., διάμ. λαίμοῦ 0.014 μ.

Εἰκ. 47. Τμῆμα ζωόμορφου εἰδωλίου ἀπὸ τὸ δευτερο στρώμα τοῦ χώρου Γ.

– Καμπυλωτὸ κέρατο κερασφόρου ζώου, μᾶλλον ταύρου λόγῳ τῆς χαρακτηριστικῆς καμπυλότητος, λεπτυνόμενον πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ κοσμούμενον μετὰ κατακόρυφες παράλληλες γραμμές. Πηλὸς κοκκινωπός, βαφὴ κόκκινη. Ὕψ. 0.035 μ.

Στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου βρέθηκαν δύο λεπτὲς πλακοειδεῖς πέτρες ποὺ ἀποτελοῦσαν οἶονεϊ τοιχάριο (τοιχάριο **T**). Ἦταν τοποθετημένες στὴ σειρὰ, κάθετα πρὸς τὸ χῶμα καὶ λοξὰ πρὸς τὸν τοῖχο **2** καὶ τὸν προσκτισμένο σ' αὐτόν, μετὸν ὅποιο σχηματίζαν ἓνα μικρὸ κλειστὸ τριγωνικὸ χῶρο (πίν. 6α καὶ 16β). Εἶχαν συνολικὸ μῆκος 1.55 μ. καὶ ἡ μία ὑπερέκλυπτε τὴν ἄλλη κατὰ 0.15 μ. Ἡ μεγάλη εἶχε μῆκος 1 μ. καὶ ἡ μικρότερη 0.70 μ. Ἐδράζονταν πάνω σὲ ἐπίχωση σκληροῦ χώματος, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία ὑπῆρχε θεμελίωση τοῖχου στὸ ἴδιο ἐπίπεδο μετὰ αὐτὴν τοῦ τοῖχου **2** ἀλλὰ διαφορετικῆς κατασκευῆς (πίν. 5β). Ἀποτελεῖτο ἀπὸ δύο σειρὰς δόμων: μία ἀπὸ πλακοειδεῖς πέτρες καὶ μία ἀπὸ στρογγυλεμένες, οἱ ὁποῖες συγκρατοῦντο στὴ θέση τους καὶ μετὰξὺ τους ἀπὸ ἄλλα μικρότερα λιθάρια. Δὲν ἀναφέρεται οὔτε καὶ διακρίνεται ἀνάμεσα στὶς πέτρες συνδετικὴ ὕλη. Ἡ ἀνασκαφὴ στὸν τριγωνικὸ χῶρο μετὰξὺ τοιχαρίου **T** καὶ τοῖχου **2** δὲν προχώρησε σὲ βάθος γιὰ νὰ μὴν πέσουν οἱ πέτρες του, καὶ ὥς ἐκ τούτου ἡ ἐπίχωση στὸ σημεῖο αὐτὸ παρέμεινε ἄσκαφη. Πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ του καὶ σὲ βάθος 0.70-0.80 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους φάνηκε ὁ φυσικὸς βράχος, ἀρκετὰ ψηλότερα ἀπὸ ἄλλοῦ, καὶ κυρίως ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τοῦ χώρου **Β** καὶ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου **Γ** (πίν. 6α). Ἀπὸ τὴν περιοχὴ συγκεντρώθηκαν πολλὰ μυκηναϊκὰ ὄστρακα, ἓνα εἰδῶλιο, τμῆμα ἀγγείου, κωνίδιο, δύο κομμάτια ὀψιανοῦ καὶ ἓνα κονιάματος.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 1.307.
Ἀπροσδιόριστα 488.

Ἄγραπτα 539.
Γραπτά 280.

9. Tamvaki 1973, εἰκ. 18:152, YE IIIΓ.

Τέσσερα ὄστρακα ἀπὸ ΜΕ ἀμανρόχρωμα ἄγγεϊα, τὰ δύο ἀπὸ πρασινωπὸ πηλὸ: Ἐξώκυρτο χεῖλος μὲ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω τρεῖς ὁμόρροπες λοξὲς γραμμές. – Κομμάτι τοιχώματος μὲ στήλη τεθλασμένης μὲ μονὸ περιθώριο. – Ὅμοιο, ἀπὸ πρασινοκίτρινο πηλὸ, μὲ μία κατακόρυφη ταινία καὶ στήλη τεθλασμένης γραμμῆς, ἀκατάστατα γραμμένης, μὲ στιγμὴ μέσα σὲ κάθε σχηματιζόμενο τρίγωνο. – Τμῆμα ὧμου κλειστοῦ ἄγγειου μὲ ταινία στὴ βάση τοῦ λαμποῦ καὶ ἀπὸ κάτω πέντε γραμμές. Πηλὸς τεφρὸς, βαφὴ καστανόμαυρη.

Ἀγραπτα: Σαράντα δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν κυλίκων, τέσσερα μὲ τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς γάστρας καὶ τέσσερα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Εἴκοσι εὐθέα, ἑπτὰ ἐξώκυρτα καὶ τριάντα τρία ἐξώστροφα χεῖλη, τὰ τρία μὲ ἀκέραιη τὴν ταινιωτὴ λαβή, κυρτόπλευρων. – Ἐνα μεγάλο κομμάτι ποὺ διατηρεῖ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη πλατιά ταινιωτὴ λαβὴ καὶ δύο μικρὰ ἀπὸ μεγάλη κωνικὴ κύλικα μὲ εὐθὺ χεῖλος. – Ἐντεκα ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο δακτυλιόσχημες. – Ἐβδομήντα τέσσερις γάστρες. – Τριάντα πέντε στελέχη, τὸ ἓνα ψηλὸ καὶ ραδινό. – Δύο ἀκέραια στελέχη μὲ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας καὶ τὴν βάση, τὸ ἓνα πολὺ ψηλὸ καὶ ραδινό. – Εἴκοσι πέντε ἐλλειπεῖς βάσεις μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, δύο ἐπίπεδες καὶ ἑξὶ ἀκέραιες, τέσσερις ἐπίπεδες, διαμ. 0.065, 0.055 καὶ 0.058 μ., καὶ δύο κοίλες μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, διαμ. 0.055 μ. – Κοίλη βάση μὲ δύο αὐλακες στὴν περιφέρεια καὶ μία ἄλλη ἀκέραιη, διαμ. 0.063 μ., μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, ποὺ σώζει ἀκέραιο καὶ τὸ κακοφτιαγμένο στέλεχος. – Δύο πόδια μὲ μικρὸ τμῆμα βάσης κυαθόμορφων κυλίκων. – Ἐννέα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, τὰ πέντε μὲ τὴν ρίζα καὶ τὰ τέσσερα μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση (διαμ. 0.048 μ.) μὲ μεγάλο μέρος τῆς γάστρας τροπιδωτοῦ λεκανιδίου. – **Οἰκιακά:** Τέσσερα ἐλαφρῶς ἐξώστροφα, δύο εὐθέα, δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ καὶ δύο κομμάτια ἀπὸ μεγάλο ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος. – Ἀκέραιη ὀριζόντια λαβὴ μαζί μὲ τὸ τοίχωμα κλειστοῦ ἄγγειου, ὕδριας ἢ στάμνου. – Τριάντα τέσσερις κυλινδρικές λαβές. Οἱ τρεῖς κατακόρυφες μαζί μὲ μεγάλο τμῆμα τοῦ τοιχώματος τῶν ἄγγειων, μία πολὺ μεγάλη ἀπὸ πι-

θόσχημο ἄγγεϊο, καὶ δύο μικρότερες ἀπὸ χυτροειδή. – Ὀκτὼ ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία πολὺ μεγάλη. – Ἐκατὸν εἴκοσι κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἄγγειων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανοὺς καὶ κιτρινωποὺς πηλοῦς. – Τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις ἀπὸ κεραμόχρωμο πηλὸ. – Δύο πόδια χυτροπόδων, ἓνα ἀκέραιο πεπλατυσμένο, ὕψ. 0.085 μ., καὶ ἓνα πλατὺ μεγάλο. – Τμῆμα κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἄγγειου ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος μέχρι τὴν δισκοειδῆ βάση. Ὑψ. 0.058 μ., διάμ. βάσης 0.04 μ. – Τὸ ἓνα τρίτο περίπου κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἄγγειου ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι τὴν ἐπίπεδη βάση. Σώζεται καὶ τὸ ἥμισυ τῆς δακτυλιόσχημης λαβῆς. Ὑψ. 0.04 μ., διάμ. βάσης 0.04 μ. – Ἐνα ἔντονα ἐξώκυρτο, ἓνα εὐθὺ καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη μὲ λεπτὰ τοιχώματα. – Τέσσερις μικρὲς ἐπίπεδες βάσεις. – Τμῆμα ἀπὸ μικρὴ προχοή. – Τμῆμα ἀπὸ τὸ μέσο τῆς γάστρας ἀμφίκουλου κυπέλλου μὲ πέντε ἀβαθεῖς αὐλακες. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις κυπέλλων μὲ τμῆμα ἀπὸ τὸ τοίχωμα. – Τμῆμα ἀπὸ τὸν εὐρὺ λαμπὸ πρόχου καὶ ἄλλα δύο μὲ εὐθὺ καὶ περίκυρτο χεῖλος ἀντίστοιχα. – Ἑπτὰ πλατιεῖς ταινιωτὲς λαβές. – Δεκαοκτὼ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα. – Ἐντεκα ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη διαμ. 0.04 μ. – Τρεῖς δισκοειδεῖς, ἡ μία ἀκέραιη μικρή, διαμ. 0.04 μ. – Κυλινδρική ὀριζόντια λαβὴ ἀπὸ μεγάλη ὕδρια ἢ πιθοειδές. – Ἐπίπεδη βάση μᾶλλον ἀλαβάστρου. – Δύο λεπτὲς ταινιωτὲς λαβές, τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων, μία δισκοειδὴς καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἄγγειων. – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ πολὺν μεγάλο ψευδόστομο. Σώζεται τὸ ἓνα τρίτον τοῦ δίσκου τῶν λαβῶν, διαμ. 0.11 μ., καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς πλατιάς ταινιωτῆς λαβῆς ἀπὸ κεραμόχρωμο τραχὺ πηλὸ. – Μία μεγάλη πλατιά λεπτὴ ταινιωτὴ λαβή. – Δεκαπέντε χεῖλη κρατῆρων: Τρία ἐξωστρογγύλα, δύο ἐξώκυρτα, δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ, ἑπτὰ ἐξώκυρτα ἐπίπεδα καὶ ἓνα ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο. – Δακτυλιόσχημη βάση. – Μεγάλον κομμάτι σκύφου μὲ ἐξώστροφο χεῖλος.

Γραπτά: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη κυρτόπλευρων κυλίκων μὲ λεπτὴ αὐλακα ἐξωτερικὰ χωρὶς ταινία. Τὸ ἓνα σώζει τὸ δεξιὸ ἄκρον τοῦ περιστικτοῦ σώματος ὁρθῆς πορφύρας. – Τὸ ἄλλο¹⁰ τὴν ἐλικοειδῆ ἀπό-

10. Πεβ. French 1966, εἰκ. 3:6, καὶ MDP εἰκ. 141:5, τύπου Ζυγουριῶν, YE ΠΙΒ1.

ληξη διάστικτου ὀριζόντιου ἀτρακτοειδοῦς σχήματος, τὸ κερατοειδὲς φύλλο ὑβριδικοῦ μεικτοῦ ἄνθους, καὶ ἓνα μικρὸ μονὸ πλοχμό (πίν. 18:10). – Ἐλαφρῶς ἐξώστροφο χεῖλος χωρὶς ταινία καὶ πρὸς τὰ κάτω καμπύλη γραμμὴ ὅμοια μὲ αὐτὴν ποὺ ἐνώνει συνήθως δύο πορφύρες. – Ἐξώκυρτο χεῖλος μὲ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω μεγάλη σχεδὸν ὀριζόντια πορφυρά μὲ μεγάλη κεφαλὴ, περιόστικο σῶμα καὶ καμπύλη οὐρὰ χωρὶς στίξη (πίν. 18:6)¹¹. Κόκκινη βαφὴ σὲ κιτρινέρυθρο ἀλείφωμα. – Δέκα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ἱμάντες. – Τέσσερα ὅμοια, μὲ τμήματα ὀρθίων καὶ λοξῶν πορφυρῶν. Δίπλα στὴν οὐρὰ μιᾶς ἐξ αὐτῶν δύο ἀντιμέτωπα ἐμπλεκόμενα πέταλα ἢ μονὸς πλοχμός. – Ὅμοιο, μὲ τμήμα φοινικοειδοῦς κοσμήματος (πίν. 19α:3)¹². Κόκκινη βαφὴ σὲ κοκκινωπὸ ἀλείφωμα. – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ τὸ κατώτερον μέρος τῆς γάστρας μὲ τέσσερις ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Ἀκέραιο χοντρὸ στέλεχος μὲ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. Πέντε ἐπάλλῃλες ταινίες στὸ στέλεχος μὲ μαύρη ἐξίτηλη βαφὴ. – Ἐξὶ στελέχη: Τρία μὲ κόκκινες ἢ καστανόμαυρες ἐξίτηλες ἐπάλλῃλες ταινίες. – Ἐνα μικρὸ μὲ ταινία καὶ ἱμάντα. – Ἐνα μεγάλο ψηλὸ, σωζ. ὕψ. 0.09 μ., μὲ ἑξὶ σωζόμενες ἐπάλλῃλες ταινίες ἔντονου κόκκινου χρώματος. – Τὸ ἔκτο, ραδινὸ μὲ τίς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς δύο ὀρθίων πορφυρῶν. – Βραχὺ στέλεχος καὶ βάση ὀλόβαφης κυαθόμορφης κύλικος. – Μεγάλῃ ἀκέραιῃ βάσει, διαμ. 0.095 μ., ἐλαφρῶς κοίλῃ μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. Ἐπάνω δακτύλιοι στὴ βάση καὶ ὀλόβαφο τὸ σωζόμενο τμήμα τοῦ στελέχους. Βαφὴ κόκκινη. – Πέντε κοίλες βάσεις μὲ κόκκινους καὶ καστανοὺς δακτυλίους. – Δύο ὀλόβαφες βάσεις, ἢ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.073 μ., μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. – Τμήμα ἀπὸ τὸ ἐλαφρῶς ἐξώστροφο χεῖλος ὡς τὴν κυρτὴν βάση ἀβαθοῦς κυάθου, ὕψ. 0.037 μ. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ ἄλλῃ μία ἀμέσως ἀπὸ κάτω ἀμφίπλευρα, καθὼς καὶ στὴ στρογγυλεμένη γωνία τῆς βάσης. Δακτύλιος στὴν κάτω ἐπιφάνεια. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη τρέχουσα καμπυλόμοσχη

σπείρα (πίν. 18:11)¹³. – Ἐξώστροφο χεῖλος ἀπὸ βαθὺν κύαθο. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ ἄλλῃ μία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ. Κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος ἀμελῶς γραμμὴν ταινία καὶ ἄλλες δύο ἐπάλλῃλες χαμηλότερα. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη ἐπαναλαμβανόμενα μοτίβα ἀποτελούμενα ἀπὸ ὁμάδες τῶν πέντε ἕως ἑπτὰ γραμμῶν καὶ ἐξωτερικὰ στήλες ἀνάστροφον κροσσοπεταλίων (πίν. 19β: 10). Συνανήκοντα ὄστρακα βρέθηκαν καὶ στὸν χώρον Ν καὶ στὸν χώρον Γ, μὲ τὰ ὁποῖα καὶ συγκολληθήκαν. Ἀπεδείχθη ὅτι πρόκειται γιὰ βαθὺν κύαθο μὲ γεφυρόστομη προχοή. – Ὁκτὼ ἐξώστροφα χεῖλη κυάθων μὲ ταινία. Ἀπὸ κάτω στὰ δύο τμήματα σπείρας καὶ σὲ ἓνα κομμένος πλοχμός. – Τμήμα γάστρας ἀβαθοῦς κυάθου μὲ τρεῖς παρὰλληλες κυματοειδεῖς γραμμὲς καὶ δίπλα μίσχο σπείρας¹⁴. – Μικρὸν τμήμα κυάθου μὲ αὐλακα ἐξωτερικὰ τοῦ χείλους ὅπου καὶ ταινία. Πρὸς τὰ κάτω σειρὰ Ν-σχήμων κοσμημάτων καὶ τέσσερις ἱμάντες. – Πέντε ταινιωτὲς λαβὲς μὲ βαμμένη ράχη. – Πέντε κομμάτια ἀπὸ γάστρες μὲ πυκνὴ σπογγωτὴ διακόσμηση κόκκινου χρώματος (πίν. 19α:1)¹⁵. – Τμήμα ἀπὸ τὸ εὐθὺν χεῖλος ἀμφίκουλου κυπέλλου μὲ τρεῖς ἀνάγλυφους δακτυλίους ἢ τρεῖς αὐλακες στὸ χεῖλος ἐξωτερικὰ. Ἀμέσως ἀπὸ κάτω δύο πλατιεῖς ἐπάλλῃλες ταινίες καὶ καλογραμμὴν σπείρα μὲ μίσχο (πίν. 18:9)¹⁶. Ἐσωτερικὰ λεπτὴ ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ ἄλλῃ μία πλατιά χαμηλότερα. – Πλατιά ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη τὴ ράχη ἀπὸ μεγάλο ἀμφίκουλο κύπελλο. – Τμήμα γάστρας ἀμφίκουλου κυπέλλου μὲ πλατιά ταινία στὸ μέσο. – Μικρὸν τμήμα ἀπὸ κύπελλο μὲ γωνίωση χαμηλὰ στὴ γάστρα. Ταινία στὴ γωνία καὶ ἄλλῃ μία χαμηλότερα. Στὴ γάστρα μίσχοι φυτοῦ μὲ ἑλικοειδεῖς ἀπολήξεις. – Κομματάκι γάστρας μὲ δύο ἀβαθεῖς αὐλακες καλυπτόμενες μὲ ταινία. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὴ γάστρα κυπέλλων τύπου Βαφειοῦ, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφον ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη τὴ ράχη. Στὸ μέσο ἀνάγλυφος δακτύλιος καλυπτόμενος ἀπὸ ταινία. Σὲ ἓνα¹⁷, πάνω ἀπὸ τὸν δα-

11. Πὰ οὐρὰ χωρὶς στίξη βλ. *MDP* εἰκ. 107:6, *YE* IIIA2.

12. French 1965, εἰκ. 2:6-505, καὶ *RMDP* εἰκ. 114:76, Πύλος, *YE* IIIA2.

13. *RMDP* εἰκ. 195:197, Τράχωνες, *YE* IIIA2.

14. *MDP* εἰκ. 100:2, Βουρβάτσι, *YE* IIIA2.

15. Αὐτόθι εἰκ. 72:1, Μυκῆνες, *YE* IIIA1.

16. Wace 1956, πίν. 30, *YE* IIIA. French 1961, πίν. 13:a, Μυκῆνες, *YE* IIIA. French 1965, πίν. 52:c, ὅμοιο, *YE* IIIA2. *MDP* εἰκ. 101:8, Μυκῆνες, *YE* IIIA2.

17. Πρβ. γιὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴ διακόσμηση *MDP* εἰκ. 34:1, Κόκλα, *YE* IIA.

κτύλιο καμπύλη γραμμή. – Τὸ ἥμισυ τῆς κυρτῆς βάσης κυπέλλου μὲ τμήμα ἀπὸ τὸ τοίχωμα τῆς γάστρας. Στὴν κάτω ἐπιφάνεια τῆς βάσης ὁμόκεντροι δακτύλιοι ποὺ πλαταίνουν πρὸς τὴν περιφέρεια. Ταινία στὴ γωνία τῆς βάσης μὲ τὴ γάστρα, μία λεπτότερη ψηλότερα καὶ ἄλλη μία πλατύτερη, ἡ ὁποία καλύπτει ἀνάγλυφο δακτύλιο. Μεταξὺ τῶν δύο ταινιῶν παχιά συνεχῆς τεθλασμένη γραμμή (πίν. 17:11, 17:12)¹⁸. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανέρυθρη κατὰ τόπους ἐξίτηλη. Διάμ. βάσης 0.086 μ., μέγ. σωζ. ὕψ. 0.045 μ. Συγκολληθᾶται μὲ τὴν ὑπόλοιπη βάση ἀπὸ τὸ δεύτερο στρώμα τοῦ ἴδιου χώρου. – Τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις μὲ κοῖλα τοιχώματα. Ὅμοκεντροι δακτύλιοι κάτω ἀπὸ τὴ βάση καὶ ἐπ'ἀλλήλες ταινίες στὴ γάστρα. – Ἐπίπεδη βάση μὲ ἐλαφρῶς κοῖλο τοίχωμα ὁλόβαφου κυπέλλου. – Κυρτὴ βάση μὲ ἐλαφρῶς κοῖλο τοίχωμα. Δύο δακτύλιοι κάτω ἀπὸ τὴν βάση καὶ ἐξωτερικὰ ταινία στὴν βάση, ἱμάντες καὶ πάλι ταινία μὲ στιλπνὴ κόκκινη βαφὴ. – Τμήμα ρυτιδίου μὲ ὥραία διακόσμηση: Τρεῖς ἱμάντες χωρίζουν τὸ ὄστρακο σὲ δύο τμήματα. Ἐπάνω ὄρθια διπλὰ ἢ τριπλὰ τεμνόμενα τρικάμπυλα τόξα, μὲ κρόσσια στὴν ἐξωτερικὴ τους κεραία. Κάτω τὸ διπλὸ κροσσὸ περιγράμμα ἀνθους (πίν. 18:7). Πορτοκαλιὰ στιλπνὴ βαφὴ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Ὅμοιο, μὲ παράσταση φοίνικα καὶ πλάι φυτικὰ στελέχη (πίν. 18:3)¹⁹. Κόκκινη στιλπνὴ βαφὴ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Τμήμα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχου μὲ περίκυρτο χεῖλος μὲ ταινία ἐξωτερικὰ. – Ὅμοιο, μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος καὶ ὁλόβαφο ἀμφίπλευρα λαμὸ. – Τμήμα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμοῦ μὲ ταινία στὴν ἔνωση. – Ὅμοιο, μὲ ἀνάγλυφο δακτύλιο στὴν ἔνωση καὶ δευτέρη ταινία ψηλότερα στὸν λαμὸ. – Ὡμος πρόχου ἢ ληκύθου μὲ δύο ἀντιθετικὰ ὁμάδες ἐννέα λοξῶν γραμμῶν πάνω ἀπὸ μία τοξωτή. Ἀνάμεσα στῆλες ἀμειβόντων (πίν. 18:4)²⁰. Πορτοκαλιὰ βαφὴ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Ταινιωτὴ λεπτὴ λαβὴ πρόχου ἢ ψευδοστόμου ἢ κρατήρα μὲ κατακόρυφες λαβὲς μὲ ταινία στὰ περιθώρια καὶ στὴ

ράχη ἐγκάρσιες γραμμὲς (κλιμακωτὸ θέμα)²¹. – Ἐπτὰ ταινιωτὲς πλατιὲς λαβὲς, οἱ τρεῖς πολὺ μεγάλες. – Μία μικρὴ μαζὶ μὲ τὸ τοίχωμα τοῦ ἀγγείου ἔχει βαμμένη ράχη καὶ δύο ἐπ'ἀλλήλες ταινίες κάτω ἀπὸ τὴ ρίζα τῆς. – Μία ἔχει βαμμένα τὰ περιθώρια. – Οἱ ἄλλες πέντε ἔχουν ταινίες στὰ περιθώρια καὶ λοξὲς πινελιὲς στὴ ράχη. – Τμήμα ὤμου μὲ σειρὰ κομμένων πλοχοῦ μεταξὺ ταινιῶν (πίν. 18:2). – Τμήμα ἀπὸ τὴν κοιλία μικρῆς χειροποίητης πρόχου μὲ ταινία στὸν λαμὸ καὶ ἀπὸ κάτω κατακόρυφες ἀτρακτοειδεῖς ταινίες (πίν. 19α:7)²². – Σαράντα ἐπτὰ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα προχοειδῶν μὲ δύο ἢ περισσότερες ἐπ'ἀλλήλες ταινίες. Σὲ ἓνα σώζονται καὶ δύο καμπύλες γραμμὲς. – Δύο δισκοειδεῖς βάσεις μὲ ταινίες στὴν κοιλία. – Τμήμα ἀπὸ τὸν βραχὺ λαμὸ πιθανοφορέα. Βαμμένος ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω πλατιὰ γραμμή. – Δακτυλιόσχημη βάση ὁλόβαφη ἐξωτερικὰ μέχρις ὕψους 0.055 μ. – Ὁκτὼ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων μὲ ἐπ'ἀλλήλες ταινίες. – Μεγάλῃ πλατιὰ ταινιωτὴ λαβὴ ψευδοστόμου, πλάτ. 0.048 μ., μὲ βαμμένα τὰ περιθώρια καὶ στὴ ράχη ἐγκάρσια λοξὴ γραμμή. – Ἐννέα κομμάτια ἀπὸ τὸν ὦμο καὶ τὴν κοιλία μικρῶν ψευδοστόμων μὲ ταινίες ἢ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Μεγάλον τμήμα ἀπὸ τὴν δακτυλιόσχημη βάση μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς κοιλίας ραδικοῦ ψευδοστόμου. Ταινία στὴν βάση ἐξωτερικὰ καὶ ἄλλη μία ψηλότερα καὶ ἀνάμεσά τους δέκα ἱμάντες. Ψηλότερα πάλι ταινία (πίν. 18:14)²³. – Δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα καὶ τρεῖς ἐξώστροφα ἐπικλινῆ χεῖλη κρατήρων μὲ ταινία ἐξωτερικὰ. Ἀπὸ κάτω στὸ ἓνα δύο καμπύλες γραμμὲς καὶ στὸ ἄλλο δύο λοχοειδεῖς. – Τέσσερις κυλινδρικοὺς λαβὲς μὲ ταινία στὴ ράχη. – Μικρὸ κομμάτι ἀπὸ τὸ παχὺ τοίχωμα ἀνοικοῦ ἀγγείου, μᾶλλον κρατήρα, μὲ παράσταση κεφαλῆς ψαριοῦ: Παράλληλόγραμμο μὲ κυρτὴ τὴ στενὴ πλευρὰ ὅπου καὶ στιγματὴ (μάτι) καὶ καμπύλη διαγράμμιση στὸ σῶμα (λέπια). Ἀπὸ κάτω πολὺ λεπτὴ κυματοειδὴς ταινία (ἐγχρ. πίν. Γα καὶ πίν. 19α:6). – Δακτυλιόσχημη βάση μὲ ταινία

18. Πρβ. γιὰ τὴ διακόσμηση τῆς βάσης *MDP* εἰκ. 73:3, *YE* IIIA1.

19. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 133:1, διακόσμηση μὲ φοίνικα, *YE* IIIB1.

20. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 152:2, Μυκῆνες, σὲ λήκυθο,

YE IIIB2.

21. Πρβ. λαβὴ μὲ ὅμοια διακόσμηση αὐτόθι εἰκ. 99:1, Αἶγινα, σὲ κρατήρα, *YE* IIIA2.

22. Αὐτόθι εἰκ. 123:7, NSC, *YE* IIIB1.

23. Αὐτόθι εἰκ. 93:2, Μυκῆνες, *YE* IIIA2.

έξωτερικά. – Σκύφοι: Όγδόντα όστρακα άβαφων έσωτερικά: Δεκαεννέα έξώστροφα χείλη με ταινία στην άκμή, στα έπτά και δεύτερη λεπτή ταινία χαμηλότερα έσωτερικά. – Έξωτερικά έχουν: καμπύλη ταινία (2), άνηρημένη σπείρα (1), σπείρα με καμπύλο μίσχο (1), (πίν. 19α:8)²⁴, σειρά άμειβόντων (2), (πίν. 19α:2), τó άκρο τού κροσσωτού περιγράμματος άνθους (2), τó άνωτερο τμήμα όρθιου άνθους με πενταπλό στέλεχος, κροσσωτό κάλυκα και μεγάλο ύπερο υπό μορφή διπλού άγκίστρου και δίπλα στήλη κοιμένου πλοχμού (πίν. 18:8)²⁵ με κόκκινη βαφή σε άνοιχτό κοκκινωπό αλείφωμα (1), δέση γραμμών και έκατέρωθεν άντιμέτωπες όξύληκτες κατακόρυφες καμπύλες ταινίες (1), (πίν. 18:13)²⁶, στήλη τεθλασμένης με μονό και διπλό περιθώριο (3), στήλη όριζοντίων κυματοειδών γραμμών με τετραπλό περιθώριο (2) και, κάτω από δεύτερη ταινία έξωτερικά, μετόπη άντιθετικών ένάλληλων ήμικυκλίων με πενταπλό περιθώριο (1). – Έννέα κυλινδρικές λαβές με πινελιά ή ταινία στη ράχη. Έ μία με μαστοειδή άπόφυση στο μέσο της ράχης. – Σαράντα έννέα τμήματα από γάστρες, μερικά με ταινία κάτω ή ιμάντες, τά τρία και με δακτύλιο έσωτερικά. Έξωτερικά: Τριάντα τέσσερα έχουν μόνο κατακόρυφες ή καμπύλες ταινίες και γραμμές. – Έπτά με σπείρες (πίν. 18:12)²⁷. – Ένα με φολιωτό κόσμημα. – Άλλο, με φυτικό κόσμημα άποτελούμενο από τριπλό κυματοειδή βλαστό με τριπλά όλόβαφα κροσσοπετάλια κατά διαστήματα, στίς έξωτερικές πλευρές (πίν. 18:1). Βυσσινιά βαφή σε άνοιχτό καστανό αλείφωμα. – Όμοιο, με πέντε ιμάντες κάτω από στήλη άμειβόντων. – Όμοιο, με δικτυωτό κόσμημα πάνω από ταινία. – Όμοιο, με τρέχουσα σπείρα και συμπαγές τρίγωνο στόν κενό χώρο κάτω (πίν. 19α:4)²⁸. Βαφή μαύρη πολύ έξίτηλη. – Όμοιο, με δύο επάλληλες

ταινίες κάτω από δύο τρικάμπυλα τόξα, έξαπλό και έπταπλό αντίστοιχα. Μέσα μικρό τετράγωνο σταυροειδώς τεμνόμενο με στιγμή σε κάθε τεταρτημόριο (πίν. 19α:5)²⁹. – Όμοιο, με την παράσταση μεγάλης όκτώσχημης άσπίδας. Άποτελείται από δύο άνισους (ό επάνω μικρότερος) έφαπτόμενους έλλειπτικούς κύκλους με πλατύ περιγράμμα, διπλό στόν κάτω λοβό. Τό έσωτερικό των λοβών γεμίζεται με σειρές V-σχήμων στοιχείων προς άπομίμηση των κηλίδων τού φυσικού δέρματος των άσπίδων (πίν. 18:5)³⁰. Βαφή μαύρη έξίτηλη σε γκριζοκίτρινο αλείφωμα. – Δισκοειδής κοίλη βάση με ταινία έξωτερικά. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις. Έ μία με ταινία έξωτερικά και μέσα στόν πυθμένα πέντε όμόκεντρους λεπτούς δακτυλίους. – Έ άλλη με τρεις όμόκεντρους δακτυλίους και όλόβαφο κύκλο στόν πυθμένα και έναν άκόμη δακτύλιο ψηλότερα. – Δέκα όστρακα ένδόβαφων: Όλα από γάστρες με ταινίες έξωτερικά. – Δεκαέξι όστρακα όλόβαφων: Τρία έξώστροφα χείλη, μία δακτυλιόσχημη βάση και τά υπόλοιπα από γάστρες.

– Ειδώλιο γυναικείο. Σώζεται μόνον τó σωληνωτό κάτω σώμα πού διακοσμεείται με τέσσερις κατακόρυφες παράλληλες γραμμές, ανά δύο έμπρός και πίσω. Πηλός ώχροκίτρινος, βαφή καστανή έξίτηλη. “Υψ. σωζ. 0.048 μ., διάμ. βάσης 0.024 μ.

– Τό κάτω τμήμα ύψίποδος σκύφου, συγκολλημένο από δύο όστρακα. Σώζεται ή βάση, τó πόδι και τó κατώτερο τμήμα της γάστρας. Βάση επίπεδη με βαθιά κεντρική κοιλότητα, πόδι βραχύ. Πηλός κιτρινέρυθρος, αλείφωμα άσπριδερό, βαφή καστανή σκούρα. Δακτύλιος στο πάνω μέρος της βάσης, δύο άνισοπαχείς ταινίες στο πόδι και μία ψηλότερα στη γάστρα. Στόν πυθμένα έσωτερικά δακτύλιος (πίν. 19α:9)³¹. “Υψ. σωζ. 0.09 μ., διάμ. βάσης 0.08 μ.

24. French 1961, πίν. 13:b, YE IIIA-B.

25. E. Wace 1954, πίν. 48:b (άνω σειρά μεσαία), όμοιο, YE IIIA-B. Τό άνθος με κροσσωτό περιγράμμα είναι σε χρήση κατά την YE IIIA2.

26. French 1966, εικ. 8:22, και MDP εικ. 143:10, Μυκήνες, YE IIIB1.

27. Πρβ. RMDP εικ. 39:296, Μυκήνες, YE IIIB2.

28. Πρβ. E. Wace 1954, πίν. 48:d, παρόμοια σπείρα. RMDP εικ. 187:124, Αθήνα, σε κύλικα, YE IIIA1.

29. Πρβ. MDP εικ. 146:5, NSC, YE IIIB1, και εικ. 165:3, NSC, YE IIIB2. RMDP εικ. 419:115, Ρόδος, όμοιο τρικάμπυλο με διαφορετικό παραπληρωματικό στοιχείο, YE IIIB.

30. Για τις όκτώσχημες άσπίδες ως διακοσμητικό θέμα σε άγγεία και για τη σημασία τους βλ. Δ. Δανηλίδου, *Η όκτώσχημη άσπίδα στο Αιγαίο της 2ης π.Χ. χιλιετίας* (Αθήνα 1998).

31. MDP εικ. 112:2, YE IIIA2.

Εἰκ. 48. Κωνίδιο ἀπὸ τὸν χώρο Γ, τοιχάριο Τ.

- Κωνίδιο διάτρητο, με ἐπίπεδη βάση καὶ κορυφή, ἀπὸ μαῦρο στεατίτη (εἰκ. 48). Διάμ. μέγ. 0.02 μ., ὕψ. 0.01 μ., διάμ. ὀπῆς 0.003 μ.
- Μικρότατο παραλληλόγραμμο κομμάτι ὀψιανοῦ.
- Τριγωνική λεπίδα ὀψιανοῦ ἢ αἰχμή βέλους.
- Ἐνα μικρὸ κομματάκι κονιάματος με ἔντονο γαλάζιο χρῶμα.

Ὁ ἀγωγὸς ποὺ διέσχιζε τὸν χώρο Β συνεχιζόταν καὶ μέσα στὸν χώρο Γ καὶ περνώ-
τας κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο 13 κατέληγε σὲ «βόθρο», ὅπως χαρακτηρίζεται στὸ ἡμερολόγιο,
ποὺ βρισκόταν στὴ ΝΔ. πλευρὰ τοῦ χώρου Γ, κάτω ἀπὸ τὸ δάπεδο καὶ δίπλα στὸ τοιχά-
ριο Τ (πίν. 5α-β καὶ 16β). Στὸ ἡμερολόγιο δὲν σημειώνεται τὸ βάθος καὶ ἡ ἔκταση τοῦ
βόθρου οὔτε καὶ ἐὰν ἦταν φυσικὸ κοίλωμα ἢ τεχνητὸ ὄρυγμα. Πρὸς διευκόλυνση τῆς ἀνα-
σκαφῆς ἀφαιρέθηκε τὸ ἀνατολικὸ ἥμισυ τοῦ τοίχου 13, ὁ ὁποῖος ἦταν χτισμένος πάνω
ἀπὸ τὸν ἀγωγό. Ἔτσι δημιουργήθηκε ἕνας συνεχῆς καὶ ἐνιαῖος χώρος Β-Γ, πλούσιος σὲ
ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα. Μάλιστα, πολλὰ κομμάτια προερχόμενα ἀπὸ ἴδια ἀγγεῖα βρέθηκαν
καὶ στοὺς δύο χώρους. Ὁ βόθρος ἔδωσε ἀρκετὰ ὅσα μεγάλων ζώων, πάρα πολλὰ
ὄστρακα, δύο εἰδώλια, ἕνα μικρὸ ὁμοίωμα πλοίου, πολλὰ ἐκλεκτὰ καὶ σημαντικὰ ἀγγεῖα,
ἕνα κομμάτι ὀψιανοῦ καὶ ἀρκετὰ κονιαμάτων.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 2.672.

Ἀπροσδιόριστα 965.

Ἀγραπτα 1.207.

Γραπτά 500.

Ἀγραπτα: Ἐκατὸν ὀγδόντα ὀκτὼ ἐξώστροφα χεί-
λη τροπιδωτῶν κυλίκων, ἕνα με τμήμα τῆς γά-
στρας, ἐννέα με ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ται-
νωτὴ λαβή. Ὅγδόντα εὐθέα, ἑκατὸν σαράντα πέν-
τε ἐξώστροφα, τὰ δέκα με ἀκέραιη τὴν κατακόρυ-
φη ταινιωτὴ λαβή, ἕξι ἐξώκυρτα καὶ ἕνα τροπι-
δωτὸ κυρτόπλευρων. – Τέσσερις κατακόρυφες δα-
κτυλιόσχημες ἀκέραιες λαβές, εἴκοσι ἕξι ταινιωτές,
οἱ ἑπτὰ ἀκέραιες, ἑκατὸν πενήντα τέσσερις γά-
στρες, ἕνας πυθμένας με τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους,
πενήντα ἕνα στελέχη, τὰ δεκαεπτὰ με τὸν πυθμένα
τῆς γάστρας, καὶ σαράντα ἕξι βάσεις, τρεῖς μεγά-
λες ἀκέραιες διαμ. 0.11 μ., 0.09 μ. καὶ 0.097 μ., καὶ
ἄλλη μία διαμ. 0.08 μ., ὀκτὼ ἐπίπεδες, οἱ πέντε με
τὸ στέλεχος καὶ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας, τριάντα
δύο κοῖλες με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, μία ἀκέ-

ραιη μαζί με τὸ βραχὺ στέλεχος καὶ μία με ἀβαθὴ
αὐλάκα στὴν περιφέρεια. – Δύο ἐξώκυρτα καὶ πε-
νήντα τρία ἐξώστροφα χεῖλη (τὰ δύο συνανήκουν
καὶ συγκολλήθηκαν), τριάντα ἑπτὰ με τὴ ρίζα καὶ
δεκατέσσερα με ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια ταινιωτὴ
γωνιώδη λαβή, ἕξι εὐθέα, τὰ τέσσερα με ἀκέραιη
τὴ λαβή, τέσσερις σπασμένες καὶ δώδεκα ἀκέραιες
γωνιώδεις ταινιωτές λαβές καὶ μία ἐπίπεδη βάση
με μέρος τῆς γάστρας τροπιδωτῶν λεκανιδίων. –
Τρία ἐξώκυρτα χεῖλη κυρτόπλευρων λεκανιδίων,
τὰ δύο με τὴ ρίζα καὶ τὸ τρίτο με ἀκέραιη τὴν ὀρι-
ζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Δύο μεγάλα συγ-
κολληθέντα ὄστρακα διατηροῦν τὴν κατατομή
τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος ὡς τὴν ἀκέ-
ραιη ἐπίπεδη βάση. Ὑψ. 0.05 μ., διάμ. βάσης 0.04 μ.
– Μεγάλον κομμάτι τροπιδωτοῦ λεκανιδίου ποὺ
διατηρεῖ τὴν κατατομή τοῦ ἀγγείου, ἀπὸ τὸ ἐξώ-
στροφο χεῖλος ὡς τὴν ἐπίπεδη βάση. Ὑψ. 0.06 μ. –
Οἰκισκὰ: Τέσσερα περίκυρτα χεῖλη, ἕνα ἀπὸ εὐρύ-
στομον ἀγγεῖο καὶ δύο ποὺ συνανήκουν, συγκολλή-

θηκαν και διατηρούν άκέραιη την όριζόντια ταινιωτή λαβή κολλημένη στο ύψος του χείλους και μάλλον ανήκουν σε λεκανόσχημο άγγείο, από κόκκινο τραχύ χοντρόκοκκο πηλό χωρίς έγκλείσματα. – Εϋθύ χείλος άνοιχτού λεκανόσχημου ή λεβητοειδούς άγγείου, συγκολλημένο από τέσσερα όστρακα. – Τροπιδωτό ψηλό χείλος άνοιχτού άγγείου, με έντονα ίχνη φωτιάς, και από κάτω ανάγλυφος δακτύλιος με κάθετες έγχάρακτες γραμμές σε κανονικά διαστήματα. – Δύο τροπιδωτά χείλη με άκέραιη την κατακόρυφη κυλινδρική μικρή λαβή από χυτροειδές άγγείο. Πηλός τραχύς κεραμόχρωμος. – Δύο άμφικυρτα επίπεδα πλατιά χείλη με άκέραιη την όριζόντια κυλινδρική λαβή. Στο ένα πηλός τραχύς, κόκκινος, με πολλά έγκλείσματα και με παχύ κιτρινωπό αλείφωμα, που λειαίνει κάπως την τραχιά επιφάνεια του λεκανόσχημου ή καδόσχημου άγγείου. – Έντεκα χείλη: ένα εϋθύ, δύο τροπιδωτά, ένα άμφικυρτο επίπεδο, ένα άμφικυρτο επικλινές, τέσσερα χοντρά έξώκυρτα επικλινή και δύο έξώκυρτα επίπεδα. – Είκοσι δύο μεγάλες κυλινδρικές λαβές, ή μία κατακόρυφη μαζί με το τοίχωμα μεγάλου κλειστού άγγείου, και δώδεκα ταινιωτές, από τις όποιες ή μία φέρει βαθιά αΰλακα κατά μήκος της ράχης και έντονα ίχνη φωτιάς στη ρίζα της και μία άλλη επιμήκης προερχόμενη από άρϋταινα. – Το άκρο ταινιωτής λαβής με την όπή άνάρτησης, μάλλον από άρϋταινα. Πηλός τραχύς χοντρόκοκκος κεραμόχρωμος. – Δύο μεγάλα κομμάτια τοιχωμάτων με άκέραιη την όριζόντια κυλινδρική λαβή, ή μία με δύο όπες όπτήσεως, από ύδριες ή στάμινους. Πηλός καθαρός κιτρινωπός. – Έκατόν εξήντα ένα κομμάτια από τά τοιχώματα κλειστών και άνοιχτών χοντροειδών άγγείων, από χοντρόκοκκους τραχείς ακαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανούς ή κίτρινους πηλούς με πολλά έγκλείσματα, τά περισσότερα με έντονα ίχνη φωτιάς. Σε πολλά ό κεραμόχρωμος πηλός άνάμεικτος με μίκα. Σε ένα σώζεται ή εκ των ύστερων διανοιχθείσα όπή για τη στερέωση ένδέσμου συγκόλλησης. – Μεγάλη δισκοειδής βάση, διαμ. 0.135 μ., από άνοιχτό άγγείο με χοντρά τοιχώματα, από τραχύ κιτρινοπράσινο πηλό. – Όμοια, κλειστού άγγείου, καμένη έξωτερικά. – Τρεις όμοιες, διαμ. 0.10 - 0.105 μ. – Δύο επίπεδες, ή μία άκέραιη από μικρή πρόχου, διαμ. 0.05 μ., και ή άλλη από άγγείο άπότομα εύρυνόμενο από τη βάση, ίσως από άμφορέα. – Έξι κομμάτια από επίπεδες βάσεις, δύο από τά όποια συνανήκουν και προέρχονται από μεγάλο

άνοιχτό άγγείο, ίσως λεκανοειδές, δύο από κλειστά άγγεία και δύο που ανήκουν σε μικρότερα, μάλλον σκύφους, και έχουν πολύ λεπτά τοιχώματα. – Τρία μικρά κυλινδρικά πόδια χυτροπόδων, τά δύο άκέραια, ύψ. 0.06 μ. και 0.08 μ., και ένα μεγάλο άκέραιο ταινιωτό, ύψ. 0.10 μ. – Τρία έξώστροφα, ένα έξώστροφο, ένα έξώκυρτο, ένα τροπιδωτό και έπτά εϋθέα χείλη κυάθων. – Έπτά μεγάλα τμήματα κυάθων που διατηρούν την κατατομή των άγγείων από τó εϋθύ χείλος ως την επίπεδη βάση. Ύψ. 0.043 μ., 0.045 μ. (3), 0.05 μ., 0.051 μ. και 0.06 μ., με διάμ. βάσης 0.045 μ. – Δύο δισκοειδείς και έξι επίπεδες βάσεις. – Κυρτή βάση με κοίλο τοίχωμα μεγάλου κυπέλλου. – Έξώστροφο χείλος άρϋταινας με μικρό τμήμα της ήμισφαιρικής γάστρας και άκέραιη τη μεγάλη αναδιπλωμένη και ύπερυσωμένη δακτυλιόσχημη λαβή. Ύψ. λαβής άνω από τó χείλος 0.10 μ. – Βάση άρϋταινας με μικρή μαστοειδή άπόφυση από κάτω, διαμ. 0.015 μ. – Δύο μεγάλα κομμάτια συγκολληθέντα άπέδωσαν τόν εύρυν λαίμο με εϋθύ χείλος και τόν ώμο μεγάλης πρόχου. Διάμ. στομίου 0.115 μ. – Λαίμος πρόχου, συγκολλημένος από πέντε όστρακα, με περίκυρτο χείλος και άκέραιη τη μεγάλη κατακόρυφη κυλινδρική λαβή. Διάμ. στομίου 0.12 μ. – Τρία κομμάτια από λαίμο με περίκυρτο χείλος, ένα με την άρχή της κατακόρυφης κυλινδρικής λαβής και ένα άλλο με μεγάλο μέρος του ώμου. – Όκτώ επίπεδες βάσεις πρόχων ή άμφορέων. – Μεγάλη άκέραιη όριζόντια κυλινδρική λαβή μαζί με τó τοίχωμα από ύδρία ή πίθο. – Τμήμα από τόν επικλινή ώμο και τó κατακόρυφο τοίχωμα κυλινδρικού αλαβάστρου. – Τμήμα λαίμου με εϋθύ χείλος, τμήμα ώμου, έντεκα κατακόρυφες ταινιωτές και δύο λεπτές κυλινδρικές λαβές, σαράντα έννέα κομμάτια τοιχωμάτων, δεκατέσσερα από τά όποια συνανήκουν αλλά δέν συγκολλώνται, δύο δισκοειδείς, ή μία έλαφρώς κοίλη, και τριάντα έπτά επίπεδες βάσεις, οι όκτώ άκέραιες διαμ. 0.035 μ., 0.04 μ., και 0.045 μ., κλειστών άγγείων. – Τρία έντονα έξώκυρτα επίπεδα χείλη σκυφοειδών κρατήρων, τó ένα πλάτ. 0.018 μ. – Ένα έξώστροφο, ένα έξώκυρτο και τέσσερα έξώκυρτα επικλινή χείλη, τó ένα με τμήμα της γάστρας συγκολλημένο από δύο όστρακα, δύο κυλινδρικές λαβές και μία δακτυλιόσχημη βάση κρατήρων. – Ένα έξώκυρτο και δύο έξώστροφα χείλη, έξι από γάστρα, τά όποια συνανήκουν αλλά δέν συγκολλώνται, μία δισκοειδής και πέντε επίπεδες βάσεις σκύφων.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κυρτόπλευρης κύλικος πού διατηρεῖ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ καὶ μεγάλο τμήμα τῆς γάστρας. Ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος ἐξωτερικὰ ἀβαθὴς αὐλακα. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ πορτοκαλιὰ σκούρα. Ταινία ἀμφίπλευρα στὸ χεῖλος καὶ στὴ ράχη τῆς λαβῆς, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία ὁμάδα πέντε ἱμάντων. Στὴ ζώνη τῶν λαβῶν τετραπλά (τὸ παρὰ τὴ λαβὴ τριπλὸ λόγω ἐλλείψεως χώρου) τρικάμπυλα τόξα, ἀπὸ τὴν κορυφὴ τῶν ὁποίων ἀναρτᾶται εὐθεία γραμμὴ μὲ κυματοειδὴ ἐπίστεψη (πίν. 23α)³². Συγκολλήθηκε μὲ ὄστρακα ἀπὸ τὸν χώρο **Ξ**. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ καλογραμμμένη διακόσμηση, ταινία ἀμφίπλευρα στὸ χεῖλος καὶ ἀπὸ κάτω τεμνόμενα τρικάμπυλα τόξα καὶ στὴ γωνία τμήμα περιστiktῆς καμπύλης (πίν. 20:9)³³. – Ὅμοιο, μὲ ἀβαθὴ αὐλακα ἐξωτερικά, ἀμέσως ἀπὸ κάτω σειρὰ συνεχόμενου πλοχμοῦ καὶ χαμηλότερα δύο καμπύλες γραμμὲς μὲ δύο σειρὲς στιγμῶν ἀνάμεσά τους (εἰκ. 49)³⁴. Πρόκειται

Εἰκ. 49. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

γιὰ τὸ κερατοειδὲς φύλλο ὑβριδικοῦ μεικτοῦ ἄνθους. – Ὅμοιο, μὲ λεπτὴ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω διπλὰ τρικάμπυλα τόξα καὶ στὸ μέσο μίσχος μὲ ἑλικοειδὴ ἀπόληξη (πίν. 21:1)³⁵. Συνανήκει μὲ κομμάτι γάστρας, μὲ πέντε ἱμάντες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω καλογραμμμένο διπλὸ τρικάμπυλο τόξο καὶ μέσα μίσχο μὲ ἑλικοειδὴ ἀπόληξη. Ἐκατέρωθεν οἱ μίσχοι τῶν διπλανῶν τόξων καὶ πάνω ἀπὸ τὴν κορυφὴ του τρεῖς καὶ δύο ἀντίστοιχα ἀντιθετικὲς καμπύλες, ἡ ἀρχὴ δεύτερης σειρᾶς τόξων (πίν. 21:2). – Ὅμοιο, μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς, στὸ ὁποῖο συγκολλᾶται καὶ ἓνα ἀπὸ τὴ γάστρα πού σώζει καὶ τὴν ὑπόλοιπη λαβή. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερι-

κά, καθὼς καὶ στὰ περιθώρια τῆς λαβῆς. Σὲ κάθε πλευρὰ τῆς γάστρας ἀναπτύσσονται οἱ πλόκαμοι μικροῦ χταποδιοῦ μὲ λευκὲς ἐπίθετες στιγμὲς πάνω στὴν καστανὴ βαφὴ (πίν. 21:3)³⁶. – Ὅμοιο, μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. – Τμήμα ἀπὸ τὸ χεῖλος τῆς κύλικος τῆς εἰκ. 56, στὴν ὁποία καὶ συγκολλήθηκε. – Δέκα χεῖλη, τρία ἐξώστροφα καὶ ἑπτὰ ἐξώκυρτα, μὲ ταινία, στὰ δύο ἀμφίπλευρα. Ἐξωτερικά: τμήμα σπείρας μὲ μίσχο πού στὸ ἄκρο σχηματίζει θηλειὰ καὶ συνανήκει μὲ κομμάτι γάστρας μὲ ὅμοια διακόσμηση, ἀπλὴ καλοσχεδιασμένη σπείρα, πέντε γραμμῖδια ἀκτινωτὰ διατεταγμένα, τρεῖς ἱμάντες χαμηλὰ καὶ ἀπὸ πάνω ἀνηρτημένος θύσανος ἀποτελούμενος ἀπὸ πέντε καμπύλες γραμμὲς πού ἀπολήγουν σὲ ἄγκιστρο (εἰκ. 50),

Εἰκ. 50. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

τριπλὸ τρικάμπυλο τόξο καὶ μέσα διπλὸς ρόμβος μὲ κόκκινη βαφὴ ἐντελῶς ἐξίτηλη, ἡ κεφαλὴ μεγάλης ὀριζόντιας πορφύρας μὲ διπλὸ περίγραμμα (πίν. 20:4), λοξὲς πορφύρες μὲ διπλὸ περίγραμμα στὴν κεφαλὴ καὶ περιστiktο σῶμα (πίν. 21:9), περιστiktο σῶμα μεγάλης ὀριζόντιας πορφύρας (πίν. 21:11) καὶ τμήμα καλογραμμμένης σπείρας μὲ πορτοκαλιὰ βαφὴ ἐπὶ ρόδινου ἀλειφώματος. Μὲ αὐτὸ συνανήκει καὶ κομμάτι γάστρας μὲ ὅμοια διακόσμηση. – Εὐθὺ χεῖλος πολὺ φθαρμένο καὶ μὲ ἀπολεπισμένη τὴ βαφὴ, μόλις διακρίνεται ἡ ταινία του καὶ κάποιες γραμμὲς. – Πέντε κατακόρυφες ταινιωτὲς λαβὲς μὲ βαμμένη τὴ ράχη. – Τριάντα ἐννέα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ἱμάντες καὶ ταινίες. – Ὅμοιο, μὲ ὁμάδες ἱμάντων πολὺ ἐξίτηλων. – Δύο ὅμοια συνανήκοντα, μὲ ὁμάδα πέντε ἱμάντων κάτω καὶ ἀπὸ πάνω τμήμα ὀριζόντιου γωνιώδους ἄνθους μὲ κροσσωτὸ περίγραμμα (πίν. 20:11)³⁷. – Ὅμοιο, μὲ τὸ ἀριστερὸ περιστiktο ἐξωτερικὰ κερατο-

32. Πρβ. French 1965, εἰκ. 10:3, YE IIIA2.

33. Αὐτόθι εἰκ. 2:13-516 καὶ 15-520, YE IIIA2.

34. MDP εἰκ. 141:5, Μυκῆνες, YE IIIB1.

35. Πρβ. French 1965, εἰκ. 3:5-506, YE IIIA2.

36. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 3:2-523 καὶ εἰκ. 7:14, YE IIIA2.

37. Πρβ. E. Wace 1954, 48:b ἄνω σειρὰ μεσαῖο.

ειδές φύλλο ύβριδικού μεικτού άνθους (πίν. 21:14). – “Ομοιο, με τμήμα φυτικού κοσμήματος αποτελούμενου από δύο ελαφρώς καμπύλα στελέχη και επάνω άριστερά ήμικυκλική γραμμή (πίν. 20:10)³⁸. – “Ομοιο, με τέσσερις ιμάντες κάτω από δύο φυλλόσχημα κοσμήματα. – “Ομοιο, με πενταπλό τρικάμπυλο τόξο και στίς πλευρές του αντίκριστα ανά δύο όμόκεντρα τόξα με στιγμή στο κέντρο. – “Ομοιο, με τετραπλό τρικάμπυλο τόξο και μέσα κομμένο πλοχμό. – Τέσσερα όμοια, με το περίστικτο σώμα μιᾶς ἢ δύο λοξῶν και όριζόντιων πορφυρών. Στο ένα από κάτω ιμάντες (πίν. 21:10, 15-17)³⁹. – “Ομοιο, με το σώμα μεγάλης όριζόντιας πορφύρας, χωρίς στίξη (πίν. 21:7)⁴⁰. – “Ομοιο, με πέντε ιμάντες κάτω από το περίστικτο σώμα όριζόντιας πορφύρας. – “Ομοιο, με ιμάντα κάτω από την απόληξη της οὐράς δύο όρθιων πορφυρών. – “Ομοιο, με την απόληξη της κατακόρυφης ταινιωτής λαβῆς με βαμμένη ράχη. Από κάτω τμήμα καμπύλης ταινίας και πρὸς τὰ δεξιὰ έλικοειδής απόληξη πλοκάμου χταποδιού ἢ άργοναύτη (είκ. 51). Πηλός κοκκινωπός, αλείφωμα κίτρινο, βαφή καστανέρυθρη σιλπνή. – “Ομοιο, με πλοκάμους χταποδιού κόκκινου χρώματος. – Τέσσερα όμοια, με τούς πλοκάμους χταποδιού (πίν. 13). Σκούρα κόκκινη βαφή σέ κίτρινο αλείφωμα. Συνανήκαν με όστρακα από τόν

Είκ. 51. “Οστρακο από τόν βόθρο του χώρου Γ.

χώρο Β και συγκολλήθηκαν. – “Ομοιο, με δύο ιμάντες κάτω από τμήμα καλογραμμμένης λεπτής σπείρας. – “Ομοιο, με τμήμα μεγάλης καλογραμμμένης σπείρας και όλόβαφο τρίγωνο κάτω άριστερά. – “Ομοιο, με σειρά από ζεύγη τεθλασμένων γραμμών πάνω από ιμάντες (πίν. 20:5)⁴¹. – “Ομοιο, με ιμάντες κάτω από δέση όκτώ ένάλληλων καμπυλών. – “Οκτώ κομμάτια από το χείλος και τη γάστρα που ανήκαν στην κύλικα του πίν. 24, όπου και συγκολλήθηκαν. – Τρία όστρακα συγκολληθέντα απέδωσαν τόν πυθμένα της γάστρας και την άρχή του στελέχους μεγάλης κωνικής κύλικος. Με αυτά συγκολλήθηκε και τμήμα του χείλους από τόν χώρο Θ. “Ολόβαφο το στέλεχος, δύο ίσοπαχείς επάλληλες ταινίες στο κάτω μέρος της γάστρας και πρὸς τὰ πάνω δύο ομάδες από τρεις και πέντε ιμάντες αντίστοιχα. Ταινία στο έξώκυρτο χείλος και από κάτω σειρά από μεγάλες σπείρες με γωνιώδη μίσχο (πίν. 20:1)⁴². – Δύο άρίστης ποιότητος όστρακα κύλικος που συγκολληθέντα απέδωσαν την κοίλη βάση με άβαθή κεντρική κοιλότητα, το βραχύ στέλεχος και την κωνική γάστρα κύλικος. Τρεις δακτύλιοι στη βάση, όλόβαφο το στέλεχος και δύο ταινίες στο κάτω μέρος της γάστρας. Κόκκινη σιλπνή βαφή σέ κίτρινο αλείφωμα. – Τέσσερα στελέχη με επάλληλες ταινίες κόκκινου χρώματος. – “Οκτώ κοίλες βάσεις με διακόσμηση δακτυλίων κόκκινου χρώματος. – Μεγάλη βάση, σωζόμενη κατά το ήμισυ, με τμήμα του στελέχους, ελαφρώς κοίλη και με άβαθή κεντρική κοιλότητα. Τεφρός πηλός, καστανόμαυρη πολὺ έξίτηλη βαφή επί κίτρινωπού αλείφωματος. Διακόσμηση δακτυλίων (πίν. 20:12)⁴³. Διάμ. βάσης 0.094 μ., σωζ. ύψ. 0.05 μ. – “Ολόβαφες κύλικες⁴⁴. “Οκτώ έξώστροφα και δεκαεπτὰ έξώκυρτα χείλη. – Πενήντα έπτά γάστρες, ἢ μία με τη ρίζα της κατακόρυφης ταινιωτής λαβῆς, βαμμένες με μαύρη και κόκκινη βαφή. – Δύο συγκολληθέντα τμήματα από το έξώκυρτο επικλινές χείλος και τρία τμήματα από τη βάση που συνανήκουν, όλό-

38. Πρβ. French 1965, είκ. 2:10-526, όμοιο άνθος αλλά λοξό, YE IIIA2.

39. RMDP είκ. 254:103 και 104, Βοιωτία, YE IIIA2. French 1965, πίν. 52e:4, πολλαπλές πορφύρες, και πίν. 51a:3, YE IIIA2. MDP είκ. 107:7, NSC, YE IIIA2.

40. French 1965, πίν. 52d:5, όμοιο σώμα, YE IIIA2.

41. Πρβ. Wace 1957, πίν. 42:b πρώτη σειρά τρίτο.

42. Το διακοσμητικό θέμα ανήκει στην YE IIIA2

περίοδο, πρβ. MDP είκ. 100:2, σέ κύαθο, και είκ. 101:8, σέ κύπελλο.

43. Αὐτόθι είκ. 107:1, YE IIIA2.

44. Οί όλόβαφες κύλικες, FS 264, είναι πολὺ διαδομένες κατά την YE IIIA περίοδο, MDP είκ. 108. Κατά την άποψη της Mountjoy, σ. 90, παρόμοιες κύλικες βρίσκονται μέχρι και την YE IIIA2 περίοδο, κατ' άλλους φθάνουν μέχρι και την YE IIIB2, βλ. Ώνάσογλου 79.

βαφα με κόκκινο χρώμα. – Τμήμα στελέχους με τὸν πυθμένα της γάστρας. – Ἑπτὰ βάσεις, μία επίπεδη καὶ ἔξι με βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα. – Μεγάλῃ ἀκέραιῃ ἐλαφρῶς κοίλῃ βάσει με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, διαμ. 0.095 μ., ὀλόβαφῃ με καστανέρυθρο χρώμα. – *Λαβές*: Πολὺ μεγάλη κυλινδρική λαβή, διαμ. 0.03 μ., με τὴν ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση καὶ με καστανὴ πλατιά κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Μεγάλῃ πολὺ πλατιά ταινιωτὴ λαβή, πλάτ. 0.048 μ. καὶ πλάχ. 0.006 μ., καὶ ἐντελῶς ἐπίπεδη, χωρὶς καμία καμπυλότητα στὸ σωζόμενο τμήμα. Στὴ ράχη βαμμένα τὰ περιθώρια με καστανόμαυρη βαφή καὶ ἀνάμεσα τμήμα καμπύλης. – Τρία κομμάτια μικρῶν κυλινδρικών καὶ τέσσερα λεπτῶν ταινιωτῶν λαβῶν με βαμμένη τὴ ράχη. – Μικρὴ στενὴ λαβὴ πιθανότατα ἀπὸ ἀρύταινα με βαμμένα τὰ περιθώρια καὶ στὴ ράχη ἐγκάρσιες παχιὲς πινελιές. – Τμήμα ἀβαθοῦς κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἀγγείου, ἀπὸ τὸ ἔντονα ἐξώκυρτο χεῖλος ὡς τὴν ἐπίπεδῃ βάση. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ ἄλλῃ μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. Ἐξωτερικά ἔξι ἱμάντες περὶ τὸ μέσο τῆς γάστρας καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ χεῖλους σειρὰ ἀπὸ ὁμάδες ἀμειβόντων ἀμελῶς γραμμένων (πίν. 21:4). – Τμήμα ἀπὸ τὸ τροπιδοτὸ χεῖλος με μαύρη ταινία ἀμφίπλευρα καὶ κάτω πυκνὴ σπογγωτὴ διακόσμηση (πίν. 20:8)⁴⁵. – Ὅμοιο, με ταινία ἀμφίπλευρα στὸ σπασμένο χεῖλος καὶ χαμηλότερα δύο ἱμάντες καὶ ταινία. – Ὅμοιο, με τὴν ἀρχὴ τῆς πλατιάς ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία ἐσωτερικά τοῦ χεῖλους καὶ στὰ περιθώρια τῆς λαβῆς. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω στὸ ἓνα ἱμάντες καὶ στὸ ἄλλο σειρὰ μεγάλων πετάλων ἀμελῶς σχεδιασμένων (πίν. 20:3)⁴⁶. – Ὅμοιο, με ταινία ἐξωτερικά. Κάτω πέντε ἱμάντες καὶ ἐνδιάμεσα σειρὰ ἀπὸ ἀντίρροπες ὁμάδες τῶν τριῶν λοξῶν κυματοειδῶν γραμμῶν ἐκάστη. Κόκκινῃ πολὺ ἐξίτηλῃ βαφῇ. – Ὅμοιο, με ταινία ποὺ ἐξωτερικά σχηματίζει ὀλόβαφες κυματοειδεῖς καμπύλες. Κάτω τρεῖς τουλάχιστον ἱμάντες⁴⁷. – Εὐθὺ χεῖλος με ταινία καὶ δεύτερη χαμηλότερα ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω σειρὰ γραμμιδίων. Βαφὴ κόκκινῃ ἀπολεπισμένη, τριμμένη ἐπιφάνεια. – Ὅμοιο, ἀπὸ μικρὸν κυάθος

με λεπτὴ ταινία καὶ κάτω τρεῖς ὁμόκεντρα τόξα. – Ὅμοιο, με τρεῖς ταινίες ἐξωτερικά. – Μικρὴ ταινιωτὴ λαβὴ με ἐγκάρσιες πινελιές στὴ ράχη καὶ ἄλλες δύο με βαμμένη ράχη. – Ὀλόβαφῃ προχοή, μήκ. 0.05 μ. – Μικρὸ τμήμα γάστρας με ἀραιὴ σπογγωτὴ διακόσμηση (πίν. 20:7). – Ὅμοιο, με ταινία. – Ἐξώστροφο χεῖλος κυπέλλου με ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἐξωτερικά ἀπὸ κάτω παράλληλες καμπύλες πλατιές γραμμές (εἰκ. 52). – Δύο συνανήκοντα ὄστρα-

Εἰκ. 52. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

κα ἀπὸ γάστρα με διακόσμηση δύο μελανῶν ταινιῶν σὲ κίτρινο ἀλείφωμα καὶ μεταξὺ τους ἀβαθῆς αὐλακα. – Δύο ὅμοια ἀπὸ κύπελλα τύπου Βαφειοῦ, με ἀνάγλυφο δακτύλιο στὸ μέσο καλυπτόμενο με πλατιά ταινία. Στὸ ἓνα, ἀπὸ πάνω δύο ἀντιθετικὰ ζεύγη καμπύλων γραμμῶν, ἴσως μίσχοι φυτῶν, καὶ ἀπὸ κάτω δύο μονές καμπύλες. Στὸ ἄλλο, ἀπὸ πάνω κυματοειδεῖς γραμμές καὶ στήλῃ με λοξὴ διαγράμμιση. – Ὅμοιο, με δύο ἐπάλλινες ταινίες. – Δύο συγκολληθέντα τμήματα γάστρας, ἴσως κυπέλλου ἢ καὶ κύλικος, με ἱμάντες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω τρεῖς κυματοειδεῖς κατακόρυφες ταινίες καὶ ἐκατέρωθεν καλαμοειδῆς φυτικὸ κόσμημα (πίν. 20:6)⁴⁸. Κόκκινῃ βαφῇ σὲ κιτρινέρυθρο ἀλείφωμα. – Κομμάτι ἀπὸ ἐπίπεδῃ βάση με πλατιά ταινία στὴ γωνία καὶ στὸν κορμὸ τμήμα μεγάλης σπείρας. – Ὅμοιο, με κατακόρυφο τοίχωμα. Ὅμοιοι λεπτοὶ δακτύλιοι κάτω ἀπὸ τὴν βάση καὶ στὸν κορμὸ ταινία περὶ τὴν βάση καὶ μία ἄλλῃ ποὺ μόλις διακρίνεται ψηλότερα. – Τμήμα λεπτῆς ταινιωτῆς λαβῆς με τὴν ρίζα της καὶ με βαμμένη τὴ ράχη της, ἀπὸ ἀρύταινα διότι διατηρεῖ τὴν κλειστὴ καμπύλῃ στὸ σημεῖο τῆς ἀναδίπλωσης. – Ταινιωτὴ ἐπιμήκης λαβὴ, μήκ. 0.12 μ. καὶ πλάτ. 0.017 μ., με βαμμένα τὰ περιθώρια καὶ τεθλασμένη γραμμὴ στὴ ράχη, ἴσως ἀπὸ ἀρύταινα. – Τμήμα λαμοῦ πρόχου με περι-

45. MDP εἰκ. 72:1, Μυκῆνες, YE IIIA1.

46. Πρβ. French 1965, πίν. 53d:4, σὲ σκύφο, YE IIIA2. RMDP εἰκ. 419:114, Ρόδος, YE IIIB.

47. MDP εἰκ. 56:2, Μυκῆνες, μικρὸν κυάθος,

YE IIIB.

48. Τὸ θέμα τῶν καμπυλόσχημων ὁμόροπων γραμμῶν σὲ συνδυασμὸ με καλαμοειδῆ ἀνήκει στὴν YE IIA.

κυρτο βαμμένο χεῖλος. – Μεγάλος εὐρύς λαίμους πρόχου ἢ ἀμφορέα μετὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. Ἐξώ-κυρτο ἐπίπεδο χεῖλος. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ στήν ἔνωση λαίμου καὶ ὤμου. – Τρία ὄστρακα ἀπὸ τὴ γένεση τοῦ λαίμου πρόχων, μετὰ ταινία στήν ἔνωση μετὸν ὦμο, σὲ ἓνα καὶ ἀνάγλυφος δακτύλιος βαμμένος κόκκινος. – Τρία τμήματα ὤμων μετὰ ταινία στὴ βάση τοῦ λαίμου. Στὸν ὦμο: δύο καμπύλες γραμμές, μεγάλη στελεχωτὴ σπείρα καὶ ὀφιοειδὴς γραμμὴ μετὰ καστανὴ βαφὴ σὲ ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα ἐπὶ λεπτοῦ τοιχώματος. – Δύο κυλινδρικές λαβές μετὰ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τρεῖς ταινιωτές, μία μετὰ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη καὶ δύο μετὰ βαμμένη τὴ ράχη, ἢ μία καὶ μετὰ κεντρικὴ νεύρωση. – Ἐξὶ ὄστρακα ἀπὸ τὴν κοιλία πρόχου ποὺ συνανήκουν ἀλλὰ μόνο τὰ δύο συγκολλήθηκαν. Φέρει τρεῖς ἀνισοπαχεῖς ἐπάλλῃλες ταινίες πάνω ἀπὸ τὶς ὁποῖες διακρίνεται ὃ ἓνα ἀπὸ τὰ ὄστρακα τὸ κάτω μέρος σπείρας. Πηλὸς χοντροκόκκος μετὰ ἐγκλείσματα, ἀλείφωμα κιτρινοπορτοκαλὶ καὶ ἀλαμπῆς καστανοπορτοκαλιὰ βαφὴ. – Ἐνα ἄλλο ὄστρακο ἔχει καὶ αὐτὸ τρεῖς ἐπάλλῃλες ταινίες καὶ ἀπὸ πάνω τμήμα σπείρας, εἶναι ἀπὸ παρόμοιο πηλὸ ἀλλὰ καστανέρυθρη βαφὴ καὶ δὲν συνανήκει μετὰ τὰ προηγούμενα. – Πενήντα δύο κομμάτια ἀπὸ τὴν κοιλία πρόχων, τὰ τέσσερα συνανήκουν, μετὰ διακόσμηση κόκκινων ἐπάλλῃλων ταινιῶν. Σ' ἓνα πάνω ἀπὸ τὴν ταινία ἕνας ὁλόβαφος μεμονωμένος δίσκος καὶ σὲ ἓνα ἄλλο, μεγάλο, καμπύλη πλατιὰ ταινία κάτω ἀπὸ τὶς δύο ἐπάλλῃλες. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις μετὰ πλατιὰ ταινία ἐξωτερικά, ἢ μία ἀπὸ μεγάλη πρόχου ἀπὸ κόκκινο τραχὺ πηλὸ μετὰ ἐγκλείσματα, ἀραιὸ ὑπόλευκο ἀλείφωμα καὶ κόκκινη βαφὴ. – Μεγάλῃ ἐπίπεδῃ ἀκέραιῃ βάσῃ, διαμ. 0.085 μ., μετὰ μέρος τῆς κοιλιάς. Ψηλὰ δύο ἐπάλλῃλες ταινίες. – Ἀκέραιη χωνοειδὴς προχοὴ θηλάστρου, μήκ. 0.04 μ., ὁλόβαφη μετὰ κόκκινο χρώμα. – Ταινιωτὴ λαβὴ μετὰ βαμμένα τὰ περιθώρια, μεγάλη κυλινδρική λαβὴ μετὰ δακτύλιο στὴ ρίζα καὶ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη καὶ ἑξήντα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μετὰ διακόσμηση ἐπάλλῃλων ταινιῶν. – Δισκοειδὴς ἀκέραιη βάση, διαμ.

0.06 μ. – Δακτυλιόσχημη βάση μετὰ ταινία ἐξωτερικά καὶ ἄλλες δύο λεπτὲς ψηλότερα. Βαφὴ κόκκινη ἀπολεπισμένη. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο ψευδοστόμου μετὰ διακόσμηση ὁμάδων ἱμάντων μεταξὺ ταινιῶν. – Ὅμοιο, ἀπὸ μικρὸ ψευδοστόμο μετὰ σειρὰ ἀπὸ ὁμάδες ἐνάλληλων καμπύλων γραμμῶν πάνω ἀπὸ ταινία. Στὸ ἄνω ἄκρο τμήμα ἀπὸ τὸν δακτύλιο ποὺ θὰ περιέβαλλε τὴν βάση τοῦ στομίου (πίν. 21:5)⁴⁹. – Ὅμοιο, μετὰ ἀκέραιο τὸ μικρὸ πηνιόσχημο στόμιο, ὕψ. 0.025 μ. καὶ διαμ. 0.022 μ., μετὰ ἐξώκυρτο χωνοειδὲς χεῖλος. Ἐπιπόλαια βαμμένο τὸ χεῖλος ἀμφίπλευρα, ἐξίσου ἀμελῶς γραμμένος καὶ ὁ δακτύλιος στὴ βάση του. Στὸν ὦμο ἱμάντες, ταινία καὶ τὸ κροσσωτὸ περίγραμμα γωνιώδους ἄνθους (πίν. 21:6)⁵⁰. – Δύο κομμάτια ἀπὸ τὸ κύρτωμα τοῦ ὤμου, μετὰ δύο ἐπάλλῃλες ταινίες καὶ μετὰ σειρὰ ἐπάλλῃλων καμπύλων γραμμιδίων μεταξὺ ταινιῶν ἀντίστοιχα. – Τμήμα τοιχώματος μετὰ σειρὰ ἀμειβόντων πάνω ἀπὸ δύο ταινίες. – Ἐξὶ ὅμοια, μετὰ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Δισκοειδὴς ἐλαφρῶς κοίλῃ βάση μετὰ ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ πάνω πέντε ἱμάντες καὶ πάλι ταινία. Βαφὴ κόκκινη σὲ ρόδινο ἀλείφωμα. – Τέσσερα ὄστρακα, τὰ τρία συνανήκοντα, ἀπὸ εὐρύτατες δακτυλιόσχημες βάσεις μετὰ ταινία ἐξωτερικά καὶ μετὰ ἱμάντες. – Πέντε συνανήκοντα καὶ συγκολληθέντα ὄστρακα ἀπὸ τὸ ἔντονα ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος μετὰ μεγάλο μέρος τῆς γάστρας κρατήρα. Πηλὸς κοκκινωπὸς, ἀλείφωμα πορτοκαλὶ, βαφὴ κόκκινη στιλπνὴ. Πλατιὰ ταινία στὸ χεῖλος ἀμφίπλευρα καὶ ἄλλη μία χαμηλὰ στὴ γάστρα. Ἀπὸ κάτω σειρὰ ἀπὸ μεγάλα ὠραιότατα καλογραμμένα μυκηναϊκὰ ἄνθη μετὰ τρία διπλὰ ἐλικοειδὴ φύλλα ἐκατέρωθεν κατακόρυφου μίσχου. Κάλυκες σχηματισμένοι ἀπὸ δύο ὁμόκεντρα ἡμικύκλια μετὰ ἀκτινωτὰ κρόσια πρὸς τὰ μέσα καὶ πρὸς τὰ ἔξω. Ὑπεροὶ στὸ κέντρο μετὰ ἀγκιστροειδεῖς ἀπολήξεις στὴν κορυφὴ καμπύλου στελέχους. Ἀνάμεσα στὰ ἄνθη ἀνὰ ἓνας ρόμβος μετὰ διπλὸ περίγραμμα (ἔγχρ. πίν. Βα καὶ πίν. 22α)⁵¹. – Δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινὴ χεῖλη κρατῆρων μετὰ πλατιὰ ταινία ἀμφίπλευρα. Στὸ ἓνα, κάτω ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χείλους, δύο ἀνηρημένα ὁμόκεντρα τόξα περιστρίκτα ἐξωτερι-

49. *MDP* εἰκ. 91:1, Μυκῆνες, YE IIIA2. *RMDP* εἰκ. 88:95, Λακωνία, YE IIIA2.

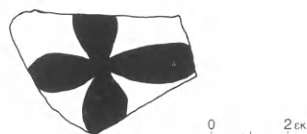
50. *RMDP* εἰκ. 88:97, Λακωνία, YE IIIA2.

51. Τὸ διακοσμητικὸ θέμα τῶν περιτεχνῶν ἐλι-

κωτῶν ἀνθέων ἀνήκει στὴν YE IIIA2. Ἴσως ὁ διπλὸς ρόμβος ὡς παραπληρωματικὸ στοιχεῖο νὰ κατεβάζει τὴ χρονολόγησιν στὴν YE IIIB.

κά. Δίπλα ή απόληξη καλογραμμένου φοίνικα (πίν. 21:12)⁵². Συνανήκει με τμήμα γάστρας που σώζει τὸ κάτω μέρος δέντρου φοίνικα (πίν. 21:8). – Μία πολὺ πλατιά καὶ μεγάλη ταινιωτὴ λαβή, πλάτους 0.055 μ., με ταινίες στὰ περιθώρια καὶ ἐγκάρσιες λοξὲς παχιὲς γραμμὲς στὴ ράχη (κλιμακωτὸ θέμα). Καστανὴ πολὺ στιλπνὴ βαφή σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. Προέρχεται ἀπὸ μεγάλο κρατῆρα με κατακόρυφες ταινιωτὲς λαβὲς⁵³. – Μικρὸ τμήμα γάστρας με μεγάλο φολιδωτὸ κόσμημα. Μέσα σὲ κάθε φολίδα ὁλόβαφο σταγονόσχημο στοιχείο (πίν. 21:13)⁵⁴. – “Ομοιο, με τρεῖς ἀνισοπαχεῖς ταινίες ἐξωτερικὰ καὶ ἓναν πλατὺν δακτύλιο ἐσωτερικά. – Μεγάλῃ δακτυλιόσχημῃ βάσῃ με ταινία ἐσωτερικά. – Σκύφοι: Ἐξήντα πέντε ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Ἐξώστροφο χεῖλος, συγκολλημένο ἀπὸ δύο τμήματα, με ταινία ἀμφίπλευρα. Ἐξωτερικά πέντε ἱμάντες χαμηλὰ στὴ γάστρα, ἐνῶ στὴν ἐνδιάμεση ζώνῃ σειρὰ ἀπὸ στάχεις ἀμειβόντων (ἀπὸ ἑννέα ἕκαστος) καὶ μεταξὺ τους δύο ἀντιμέτωπα ἐμπλεκόμενα πέταλα ἢ κομμένος πλοχμός (πίν. 20:13)⁵⁵. Πηλὸς κοκκινόξανθος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφή μαύρη πολὺ ἐξίτηλη. – Ἐνα τροπιδωτὸ, ἓνα εὐθύ, ἔξι ἐξώστροφα καὶ δέκα ἐξώκυρτα χεῖλη, ὅλα με ταινία στὴν ἀκμή, μερικὰ με ταινία ἀμφίπλευρα. Ἐξωτερικά: καμπύλη ταινία, δύο καμπύλες γραμμὲς με μεγάλες στιγμὲς μέσα πού ξεκινοῦν ἀπὸ ἡμικύκλιο, μᾶλλον μέρος ἐλικωτοῦ ἄνθους, τὸ κροσσωτὸ περιγράμμα ἄνθους, ὁμόκεντρα τόξα, ἴσως ἢ ἀπόληξη ἄνθους, τριπλὸ τρικάμπυλο τόξο καὶ δίπλα δύο ἀντωπὰ πέταλα, περιστiktos μικρὸς κύκλος, ἢ ἀπόληξη ὀρθῆς πορφύρας καὶ ἀνηρημένα ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χεῖλους τρίγωνα με λοξὴ διαγράμμιση, με κόκκινη πολὺ ἐξίτηλη βαφή. – Κομμάτι κυλινδρικήσ λαβῆς με βαμμένη τὴ ράχη. – Τμήμα γάστρας ἀπὸ καστὰνὸ πηλὸ με ὁμοιόχρωμο στιλπνὸ ἀλείφωμα καὶ μαύρη ἀλαμπὴ βαφή, ἔχει στὸ μέσο δύο λοξὲς παράλληλες γραμμὲς, τὸ μεταξὺ τῶν ὁποίων διάστημα εἶναι λοξὰ διαγραμμισμένο. Ἐκατέρωθεν αὐτῆς τῆς στήλης διακλαδίζονται ἀντιθετικὰ διατεταγμένες διπλὲς καμπύλες

γραμμὲς πού περικλείουν σειρὰ στιγμῶν (εἰκ. 32δ). Συνανήκοντα ὄστρακα ἔχουν βρεθεῖ καὶ στὸν χώρο Γ, καὶ στὸν χώρο Β. – Τριάντα τμήματα ἀπὸ γάστρες, τὰ τρία συνανήκουν, τὰ δεκατρία με ἱμάντες ἢ ταινίες, ἓνα καὶ με δακτύλιο ἐσωτερικά, καὶ στὰ ὑπόλοιπα τριμμένη ἐπιφάνεια καὶ πολὺ ἐξίτηλη καὶ ἀπολεπισμένη βαφή. – Τρία ὅμοια, με σπεῖρες, μία πολὺ ἀνοιχτή. – “Ομοιο, με δύο γραμμὲς καὶ ἓναν παχὺν περιστiktο κύκλο. – “Ομοιο, με ἔξι ἱμάντες κάτω ἀπὸ ὁμόκεντρα τόξα. – “Ομοιο, με τμήμα λοξοῦ ἐλικωτοῦ ἄνθους; (πίν. 21:18). – “Ομοιο, με τέσσερα ὁλόβαφα μαῦρα φύλλα σταυροειδῶς διατεταγμένα, τετράφυλλο κόσμημα (εἰκ. 53)⁵⁶.

Εἰκ. 53. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

– Τέσσερις κυλινδρικήσ λαβὲς, ἢ μία ἀκέραιη, με πινελιὰ στὴ ράχη. – Ἐπίπεδη βάση με κόκκινη ταινία ἐξωτερικά. – Μεγάλο κομμάτι πού σώζει ἀκέραιη τὴ δακτυλιόσχημῃ βάσῃ καὶ μεγάλο μέρος τῆς γάστρας. Ἐξωτερικά πλατιά ταινία στὴ βάση, μία ἄλλη λεπτότερη ἀμέσως ἀπὸ πάνω καὶ ψηλότερα δέσμη πέντε ἱμάντων. Ἐσωτερικά πλατὺς δακτύλιος στὸ κέντρο τοῦ πυθμένα, ἄλλος ἓνας ὁμοιος λίγο ψηλότερα καὶ στὴ συνέχεια πέντε λεπτότεροι. – Ἐννέα ὄστρακα ἐνδόβαφων: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη, τὸ ἓνα με στενὴ ταινία στὸ χεῖλος καὶ καμπύλη ἀπὸ κάτω. – Ἐξί γάστρες με ταινίες ἐξωτερικά. – Κυλινδρική λαβή. – Ἐξί ὄστρακα ὁλόβαφων σκύφων: Τρεῖς γάστρες πού συνανήκουν ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται, με ἐξώστροφο χεῖλος καὶ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικήσ λαβῆς. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις. – Τὸ βραχὺ πόδι ὑψίποδος σκύφου.

Ἀρκετὰ ὀστάρια.

– Τὸ ἥμισυ ὁμοιώματος πλοίου, σπασμένο καὶ στὸ

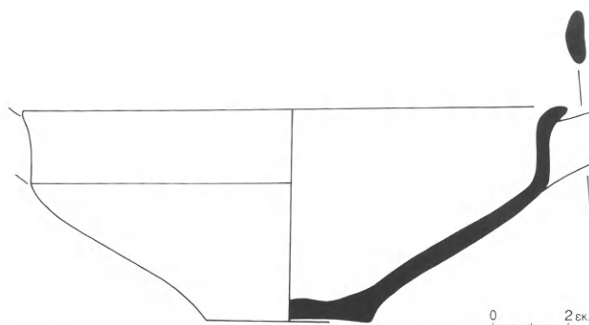
52. Ποβ. RMDP εἰκ. 258:139, Βοιωτία, YE IIIB.

53. MDP εἰκ. 99:1, Αἴγινα, μεγάλος κρατῆρας με ταινιωτὲς λαβὲς καὶ κλιμακωτὸ θέμα στὴ ράχη τῆς λαβῆς, YE IIIA2.

54. Αὐτόθι εἰκ. 99:6, Μυκῆνες, YE IIIA2.

55. French 1961, πίν. 13:c, YE IIIB. Wardle 1969, εἰκ. 6:44, YE IIIB1.

56. MDP εἰκ. 146:7, NSC, τετράφυλλο ἐπὶ ὑψίποδος σκύφου, YE IIIB1.

Εἰκ. 54. Λεκανίδιο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

ἀκρόπρωρο, με τέσσερις ἀμελῶς σχεδιασμένες ἐγκάρσιες γραμμὲς στὸ ἐλαφρῶς κοῖλο ἐσωτερικὸ του (πίν. 20:2).

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σῶζεται τὸ κυλινδρικό κάτω σῶμα με τὴν εὐρυνόμενη κοίλη βάση. Πηλὸς κιτρινωπός, βαφὴ καστανή. Ταινία περὶ τὴν ὀσφύ καὶ τέσσερις κατακόρυφες παράλληλες γραμμὲς στὸ κάτω σῶμα. Ὑψ. σωζ. 0.05 μ.

– Ἐνα εὐθὺ λεπυνόμενο πρὸς τὰ κάτω πόδι ζῶον, κοσμούμενο με τέσσερις κατακόρυφες παράλληλες λεπτὲς γραμμὲς. Πηλὸς κοκκινωπός, βαφὴ κόκκινη. Ὑψ. σωζ. 0.03 μ.

– Κύλιξ συγκολλημένη ἀπὸ τέσσερα ὄστρακα. Σῶζεται ἀπὸ τὴ βάση ὡς τὸ χεῖλος, ἐνῶ λείπει τὸ 1/3 περίπου τῆς γάστρας καὶ τοῦ χείλους, καὶ ἡ λαβή. Χεῖλος ἐξώκυρτο, γάστρα βαθιὰ κωνικὴ με ἐλαφρά τροπιδωσὴ, λαβὴ κατακόρυφη ταινιωτὴ ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ καταλήγουσα στὸ μέσο τῆς γάστρας, στέλεχος λεπτό, βάση ἐλαφρῶς κοίλη με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα (πίν. 26β)⁵⁷. Πηλὸς ὑπόλευκος. Ἀγραπτη. Ὑψ. 0.12 μ., διάμ. χείλους 0.123 μ., διάμ. βάσης 0.075 μ.

– Κύλιξ, σωζόμενη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους μέχρι τὸ χεῖλος. Λείπει τὸ ὑπόλοιπο στέλεχος, ἡ βάση καὶ τμῆμα τῆς γάστρας καὶ τοῦ χείλους. Διακρίνεται ἡ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα κωνικὴ. Πηλὸς κοκκινωπὸς με γκριζοπράσινο ἀλείφωμα. Ἀγραπτη. Ὑψ. σωζ. 0.092 μ., διάμ. χείλους 0.13 μ.

– Κύλιξ τροπιδωτὴ. Σῶζεται ἡ γάστρα συγκολλημένη ἀπὸ δύο ὄστρακα, ἐνῶ λείπει τὸ στέλεχος καὶ ἡ βάση. Στὸ ἐξώστροφο χεῖλος διακρίνεται μόνον ἡ

ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Πηλὸς ὑπόλευκος χωρὶς ἀλείφωμα. Ἀγραπτη. Ὑψ. σωζ. 0.07 μ., διάμ. χείλους 0.105-0.11 μ.

– Κύλιξ μόνωτη, τροπιδωτὴ. Σῶζεται τὸ ἀνώτατο ἥμισυ ἀπὸ τὸ χεῖλος μέχρι τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα τροπιδωτὴ, λαβὴ μία κατακόρυφη ταινιωτὴ ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ ἀπολήγουσα στὸ μέσο τῆς γάστρας. Πηλὸς κοκκινωπὸς με ὑπόλευκο ἀλείφωμα. Ἀγραπτη. Ὑψ. σωζ. 0.085 μ., διάμ. χείλους 0.106 μ.

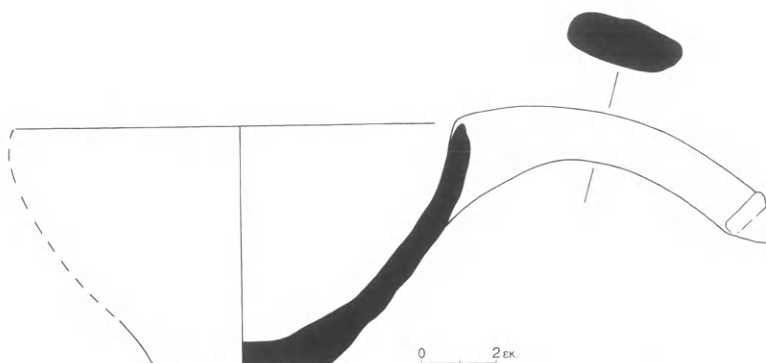
– Κύλιξ σωζόμενη ἀπὸ τὴν βάση μέχρι τὸ χεῖλος. Λείπει τμῆμα τῆς βάσης, τὰ 3/4 περίπου τῆς γάστρας καὶ τοῦ χείλους, καθὼς καὶ οἱ δύο λαβές. Χεῖλος ἐξώστροφο, κυρτόπλευρη κωνικὴ γάστρα, στέλεχος βραχύ, βάση ἐπίπεδη με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα στὴν κάτω ἐπιφάνεια. Πηλὸς κοκκινωπός. Ἀγραπτη. Ὑψ. 0.132 μ., διάμ. βάσης 0.072 μ.

– Λεκανίδιο, συγκολλημένο ἀπὸ 15 ὄστρακα. Λείπει μικρὸ τμῆμα τοῦ χείλους, ἡ μία λαβὴ καὶ τὸ ἥμισυ περίπου τῆς ἄλλης. Χεῖλος ἐξώστροφο με ἀβαθὴ αὐλακα ἐξωτερικά, γάστρα τροπιδωτὴ, λαβὴ ὀριζόντια ταινιωτὴ γωνιώδης, τοποθετημένη ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος, βάση ἐλαφρῶς κοίλη (εἰκ. 54, πίν. 26γ)⁵⁸. Πηλὸς κίτρινος. Ἀγραπτο. Ὑψ. 0.056 μ., διάμ. χείλους 0.14 μ., διάμ. βάσης 0.043 μ.

– Λεκανίδιο τροπιδωτό, σῶζεται κατὰ τὰ 3/4, συγκολλημένο ἀπὸ πολλὰ ὄστρακα. Λείπει ἡ βάση, τμῆμα τῆς γάστρας καὶ ἡ μία λαβὴ. Ἐπὶ τοῦ ἐξώστροφου χείλους σῶζεται ἀκέραιη ἡ μία ὀριζόντια ταινιωτὴ γωνιώδης λαβὴ καὶ οἱ ρίζες τῆς δεύτερης. Πηλὸς κοκκινωπὸς τραχύς. Ἀγραπτο. Ὑψ. 0.058 μ., διάμ. χείλους 0.167 μ.

57. ΜΡ εἰκ. 16, FS 264, YE IIIA2.

58. Αὐτόθι εἰκ. 15, FS 295, YE IIIA-B.

Εἰκ. 55. Λύχνος ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

– Λεκανίδιο τροπιδωτό. Σώζεται ἡ βάση καὶ τὸ 1/2 τῆς γάστρας, ἐνῶ λείπουν καὶ οἱ δύο λαβές. Πηλὸς ἀνοιχτὸς καστανός. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα τροπιδωτή, βάση ἐπίπεδη. Ἀγραπτο. Ὑψ. 0.065 μ., διάμ. βάσης 0.045 μ., διάμ. χείλους 0.18 μ.

– Οἰκιακὸ ρηχὸ ἀνοιχτὸ ἄγγεϊο, ἴσως ἀρύταινα ἢ καὶ λύχνος. Καμένο κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος του. Σώζεται ἡ βάση καὶ τὸ 1/3 τῆς γάστρας συγκολλημένο ἀπὸ τέσσερα ὄστρακα. Χεῖλος εὐθύ, στὸ σωζόμενο τμήμα τοῦ ὁποῖου διατηρεῖται προχοή, γάστρα κωνική, βάση δισκοειδῆς ἐπίπεδη κάτω. Ἴσως πρόκειται γιὰ ἀρύταινα, διότι τὸ σημεῖο τοῦ χείλους ὅπου θὰ στερεωνόταν ἡ χαρακτηριστική λαβὴ λείπει (πίν. 28δ)⁵⁹. Ἀγραπτο. Πηλὸς τραχὺς χοντροκόκκος σὲ χρῶμα κεραμιδί. Ὑψ. 0.06 μ., διάμ. βάσης 0.04 μ.

– Τὸ κάτω μέρος κλειστοῦ οἰκιακοῦ σκεύους, μάλλον πρόχου, συγκολλημένο ἀπὸ ἕξι ὄστρακα. Σώζεται ἡ ἐπίπεδη βάση καὶ τὸ κατώτερο τμήμα τῆς κοιλιάς. Πηλὸς τραχὺς χοντροκόκκος σὲ χρῶμα κεραμιδί. Ἀγραπτο. Ὑψ. σωζ. 0.095 μ., διάμ. βάσης 0.078 μ.

– Λύχνος σχεδὸν πλήρης, συγκολλημένος ἀπὸ ἕξι ὄστρακα, λείπει τμήμα τοῦ χείλους καὶ τῆς λαβῆς. Χεῖλος ἐνδόστροφο, γάστρα βαθιὰ κωνική, λαβὴ μεγάλη ταινιωτή, κυρτὴ πρὸς τὰ κάτω καὶ σπασμένη στὸ σημεῖο τῆς ὁπῆς ἀνάρτησης (διακρίνεται τὸ ἥμισυ τῆς ὁπῆς), βάση ἐπίπεδη. Στὸ σημεῖο τοῦ

ἐλλείποντος χείλους, ἀκριβῶς ἔναντι τῆς λαβῆς, θὰ πρέπει νὰ ὑπῆρχε προχοή (εἰκ. 55, πίν. 28β)⁶⁰. Πηλὸς κίτρινος τραχὺς, χωρὶς ἀλείφωμα. Ἀγραπτος. Ὑψ. 0.063 μ., διάμ. χείλους 0.115 μ., σωζ. μῆκ. λαβῆς 0.10 μ., διάμ. βάσης 0.045 μ.

– Λύχνος, συγκολλημένος ἀπὸ πολλὰ ὄστρακα. Λείπει τμήμα τοῦ χείλους καὶ τῆς λαβῆς. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα ἀνοιχτή καὶ σχεδὸν ἡμισφαιρική, πλατιά ταινιωτή λαβὴ ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖλος, βάση δισκοειδῆς ἐπίπεδη. Ἐναντι τῆς λαβῆς τὸ χεῖλος σχηματίζει πλατιά προχοή, γύρω ἀπὸ τὴν ὁποία διακρίνονται ἔντονα ἵχνη φωτιᾶς (πίν. 28γ)⁶¹. Πηλὸς τραχὺς χοντροκόκκος σὲ χρῶμα κεραμιδί. Ἀγραπτος. Ὑψ. 0.06 μ., διάμ. χείλους 0.137 μ., διάμ. βάσης 0.05 μ.

– Κύλιξ ραδινὴ ποὺ σώζεται ἀποσπασματικὰ ἀπὸ τὸ χεῖλος μέχρι τὴ βάση καὶ ἡ γάστρα κατὰ τὸ 1/4 περίπου. Χεῖλος ἐξώκυρτο μὲ αὐλακα ἐξωτερικὰ κάτω ἀπὸ τὴν ἀκμὴ του, γάστρα κωνική, στέλεχος σχετικὰ παχὺ καὶ βραχὺ, βάση σπασμένη κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος της, κοίλη μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, λαβὴ κατακόρυφη ταινιωτή, ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖλος καταλήγει στὸ μέσο περίπου τῆς γάστρας. Πηλὸς κίτρινος, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ καστανόμαυρη στιλπνή. Ταινία στὸ χεῖλος ἀμφίπλευρα καὶ πάνω στὴ ράχη τῆς λαβῆς ποὺ καταλήγει σὲ διχαλωτὸ ἄκρο, δύο ἰσοπαχεῖς ταινίες στὸ κάτω μέρος τῆς γάστρας καὶ δύο δακτύλιοι

59. *MP* εἰκ. 21, FS 311, πύραυνο.

60. *Panagia Houses* 100, ἀρ. 110 καὶ 111, πίν. 27, εἰκ. 15, FS 311, YE IIIB.

61. Αὐτόθι 100, ἀρ. 110 καὶ 111, πίν. 27, εἰκ. 15, FS 311, YE IIIB.

Εἰκ. 56. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

στή βάση, τὸ στέλεχος ὀλόβαφο. Στὴ γάστρα, με-
ταξὺ τῶν λαβῶν, ἀνὰ ἓνα χταπόδι σὲ κάθε πλευρά,
ζωηρό, συμμετρικὸ καὶ καλοσχεδιασμένο. Κάτω
ἀπὸ τὴν κεφαλὴ, ποὺ τὴ ζωντανεύουν δύο μεγάλα
μάτια ὀλόβαφα μὲ ἐξηρημένο πέριξ δακτύλιο, κρέ-
μεται τὸ ἀτρακτοειδὲς σῶμα τοῦ (σάκκος). Ἐκατέ-
ρωθεν τῆς κεφαλῆς ξεκινοῦν καὶ ἀνοίγονται κυμα-
τοειδῶς ἀνὰ δύο πλόκαμοι, τέσσερις συνολικά. Τὸ
σῶμα καὶ οἱ πλόκαμοι ὀλόβαφοι χωρὶς νὰ ἀποδί-
δονται οἱ χαρακτηριστικοὶ μυζητήρες (ἐγχρ. πίν.
Αα, εἰκ. 56, πίν. 25)⁶². Ὑψ. 0.158 μ., διάμ. χεῖλους
0.156 μ., διάμ. βάσης 0.08 μ.

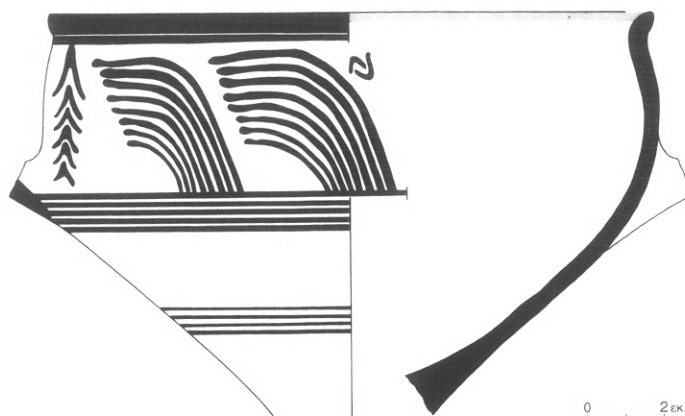
– Τμῆμα κυρτόπλευρης κύλικος, ἀπὸ τὴν ὁποία
σῶζεται μεγάλο μέρος τοῦ χεῖλους καὶ τὸ 1/4 περι-
που τῆς γάστρας, μὲ τὴ ρίζα τῆς λαβῆς, μέχρι τὴν
ἀρχὴ τοῦ στελέχους. Χεῖλος πλατὺ ἐξώκυρτο, γά-
στρα βαθιὰ ἡμισφαιρική, λαβὴ κατακόρυφη ται-
νωτή. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βα-
φὴ καστανομέλανη. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ στὴ ράχη
τῆς λαβῆς μὲ ἐξηρημένο τρίγωνο στὸ κάτω μέρος.
Ὅμάδα ἀπὸ πέντε ἀνισοπαχεῖς ἱμάντες στὸ ὕψος

τῆς ρίζας τῆς λαβῆς καὶ ἄλλη μία ἀπὸ τέσσερις
ἱμάντες λίγο χαμηλότερα. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη
τῶν λαβῶν σειρὰ ἀπὸ ὀμάδες καμπύλων ἐνάλλη-
λων γραμμῶν, ἀπὸ 8 ἢ 9 γραμμὲς ἐκάστη, σῶζονται
πέντε ὀμάδες. Μεταξὺ αὐτῶν δύο ἀντιμέτωπα ἐμ-
πλεκόμενα πέταλα ἢ μονὸς πλοχμός. Δίπλα στὴ λα-
βή, γιὰ τὴν πλήρωση τοῦ ὑπολειπόμενου κενοῦ χώ-
ρου, ἐφ' ὅσον δὲν χωροῦσε ἄλλη ὀμάδα, σχεδιάστη-
κε στήλη ἑξὶ ὀρθῶν ἀμειβόντων (εἰκ. 57, πίν. 23β)⁶³.
Ὑψ. σωζ. 0.11 μ., διάμ. χεῖλους 0.16 μ.

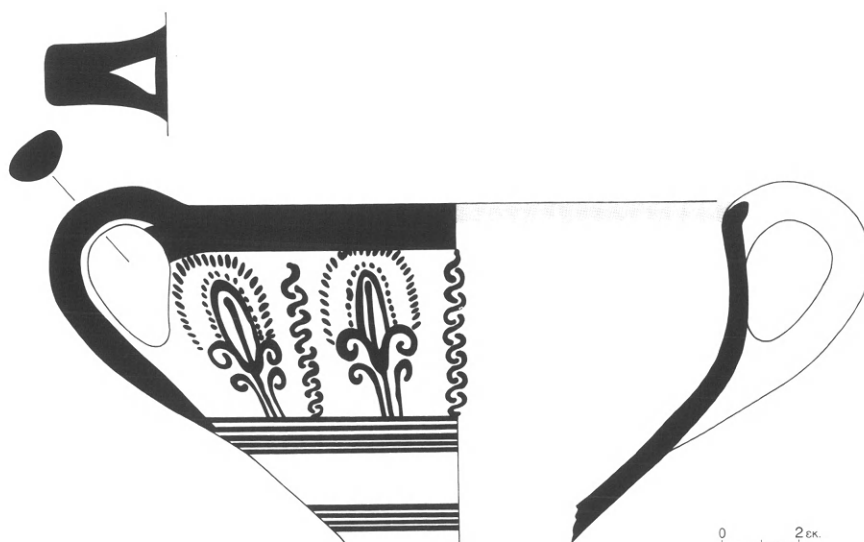
– Σῶζεται ὅλη ἡ γάστρα κυρτόπλευρης κύλικος,
ἀπὸ τὸ χεῖλος μέχρι τὸ στέλεχος, συγκολλημένη
ἀπὸ 16 μεγάλα ὄστρακα. Χεῖλος ἐξώκυρτο πλατὺ
μὲ αὐλακα στὴ βάση τοῦ ἐξωτερικὰ καὶ πλατιά
ταινία ἀμφίπλευρα, γάστρα ἡμισφαιρική, δύο κα-
τακόρυφες ταινιωτὲς λαβὲς μὲ βαμμένη τὴ ράχη
πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφή τους, ποὺ
ξεκινοῦν ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ καταλήγουν στὸ μέσο
περίπου τῆς γάστρας. Πηλὸς κιτρινωπός, ἀλείφω-
μα κίτρινο, βαφὴ καστανέρυθρη. Ἀμέσως κάτω
ἀπὸ τὴς λαβὲς καὶ στὴ βάση τῆς γάστρας δύο ὀμά-

62. MP εἰκ. 16, FS 264, καὶ εἰκ. 49, FM 21:10, YE
III A2. RMDP εἰκ. 409:63, Ρόδος, YE III A2.

63. RMDP εἰκ. 294:6, Φωκίδα, YE III A2.

Εἰκ. 57. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

Εἰκ. 58. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

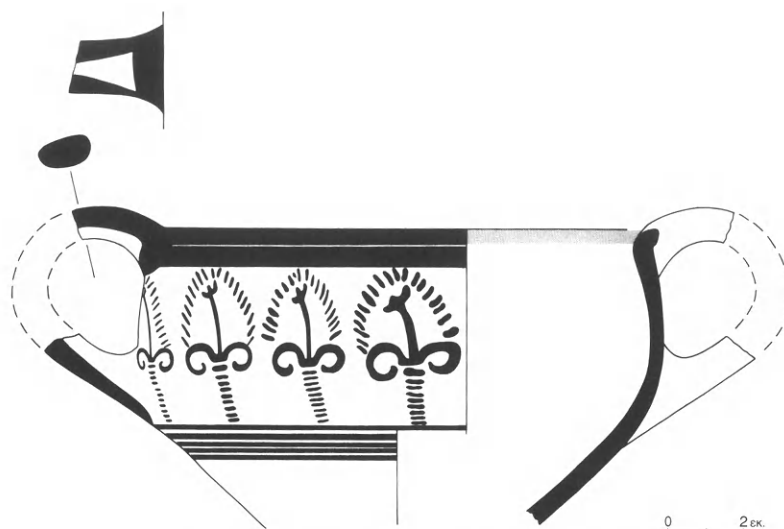
δες ἀπὸ πέντε καὶ τέσσερις ἱμάντες ἀντίστοιχα. Στὴν κύρια διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν σειρὰ ἀπὸ ὀκτὼ περίτεχνα συμμετρικὰ ἐλικωτὰ σχηματοποιημένα ἄνθη μὲ διπλὰ φύλλα, κροσσωτὸ περίγραμμα καὶ περίστικτο κάλυκα καὶ εὐθὺ ὕπερο. Ἀνάμεσά τους στήλη κομμένου πλοχμοῦ, ἀνηρημένον ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χεῖλους (εἰκ. 58, πίν. 22β)⁶⁴. Ὑψ. σωζ. 0.095 μ., διάμ. χεῖλους 0.155 μ.

– Κύλιξ μεγάλη. Σώζεται ἡ βάση, τὸ στέλεχος καὶ ὁ πυθμένος τῆς γάστρας, συγκολλημένα ἀπὸ δύο ὄστρακα. Βάση κοίλη μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, στέλεχος βραχύ. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανέρυθρη. Στὴν ἄνω ἐπιφάνεια τῆς βάσης τέσσερις ἀνισοπαχεῖς δακτύλιοι, τὸ στέλεχος ὀλόβαφο, ψηλότερα δύο πλατιεῖς ταινίες καὶ στὴ γάστρα δύο σωζόμενες ομάδες ἀπὸ τέσσερις

64. Πρβ. E. Wace 1954, πίν. 48:b, εἰκ. ἄνω σειρὰ μεσαῖο. Benzi, *Attica* πίν. 22:316, YE IIIA2. RMDP εἰκ.

90:109, Λακωνία, YE IIIA2.

Εἰκ. 59. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

ἱμάντες ἐκάστη (πίν. 26α)⁶⁵. Ὑψ. σωζ. 0.105 μ., διάμ. βάσης 0.095 μ.

– Δύο ὄστρακα μὴ συγκολλώμενα ἀπὸ ὠραιότατα διακοσμημένη κυρτόπλευρη κύλικα. Σώζεται ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο χεῖλος μέχρι τῆ γάστρα χαμηλά, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος (τὸ ἐνδιάμεσο λείπει) τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς ἐκφυόμενης ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ ἀπολήγουσα στὸ μέσο τῆς γάστρας. Πηλὸς κιτρινέρυθρος μὲ κίτρινο ἀλείφωμα καὶ βαφὴ καστανὴ στιλπνή. Ταινία στὸ χεῖλος ἀμφίπλευρα, καθὼς καὶ πάνω στὴ ράχη τῆς λαβῆς μὲ ἐξηρημένο τρίγωνο στὴν κορυφὴ καὶ διχαλωτὴ ἀπόληξη στὴ ρίζα. Κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ ὁμάδα πέντε ἀνισοπαχῶν ἱμάντων καὶ ἄλλη μία τεσσάρων χαμηλότερα. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη σειρὰ ἐλικωτῶν ἀνθέων μὲ κροσσωτὸ περιγράμμα ὡς κάλυκα, μεγάλο καμπύλο ὑπερὸ μὲ ἀγκιστροειδεῖς ἀπολήξεις καὶ ἀπλὸ μίσχο σχηματιζόμενο ἀπὸ στήλη ὀριζόντιων παράλληλων γραμμιδίων. Σώζονται 2½ πολὺ καλογραμμένα ἄνθη (εἰκ. 59, πίν. 27β:1)⁶⁶. Πιθανότατα συναντᾷ μὲ τὸ ὄστρακο τῆς εἰκόνας 64.

– Σώζεται ἡ βάση, τὸ στέλεχος καὶ τὸ ἥμισυ περι-

που τῆς γάστρας μέχρι τὸ ἐξώκυρτο χεῖλος μεγάλης κυρτόπλευρης κύλικος. Ἄλλα ὀκτὼ ὄστρακα ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ τὴ γάστρα βρέθηκαν στὸν ἴδιο χώρο. Πηλὸς κίτρινος, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, βαφὴ μελανὴ κατὰ τόπους ἐξίτηλη. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χεῖλους ἀμφίπλευρα, στὴ γάστρα δύο ὁμάδες ἀπὸ ἑξὶ καὶ τέσσερις ἱμάντες ἀντίστοιχα καὶ χαμηλότερα δύο ἰσοπαχεῖς ταινίες, ὁλόβαφο τὸ στέλεχος καὶ δακτύλιοι στὴν κοίλη καὶ μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα βάση. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη σειρὰ γωνιωδῶν ἀνθέων ἀποτελούμενων ἀπὸ διπλὸ καμπύλο μίσχο μὲ ἐλικοειδὲς φύλλο ἐναλλάξ μονὸ καὶ διπλὸ καὶ γύρω κροσσωτὸ περιγράμμα (ἔγχρ. πίν. Αβ, εἰκ. 60, πίν. 24)⁶⁷. Ὑψ. 0.155 μ., διάμ. χεῖλους 0.158 μ., διάμ. βάσης 0.085 μ.

– Δύο μεγάλα συγκολλημένα ὄστρακα ἀποτελοῦν τὸ 1/3 περίπου τῆς γάστρας κυρτόπλευρης κύλικος. Σώζεται ἀπὸ τὸ χεῖλος μέχρι χαμηλά τὴ γάστρα, καθὼς καὶ ἡ μία κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ ἐκφυόμενὴ ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ ἀπολήγουσα στὸ μέσο τῆς γάστρας. Πηλὸς κοκκινωπός, βαφὴ κόκκινη. Ταινία στὸ ἐξώκυρτο χεῖλος ἀμφίπλευρα, τρεῖς ἀνισοπαχεῖς στὸ ὕψος τῆς ρίζας τῆς λαβῆς καὶ

65. MDP εἰκ. 107:1, Αἴγινα, YE IIIA2.

66. French 1965, πίν. 53b:3, ὁμοίος μίσχος, YE

IIIA2.

67. MP εἰκ. 17, FS 257, YE IIIA2.

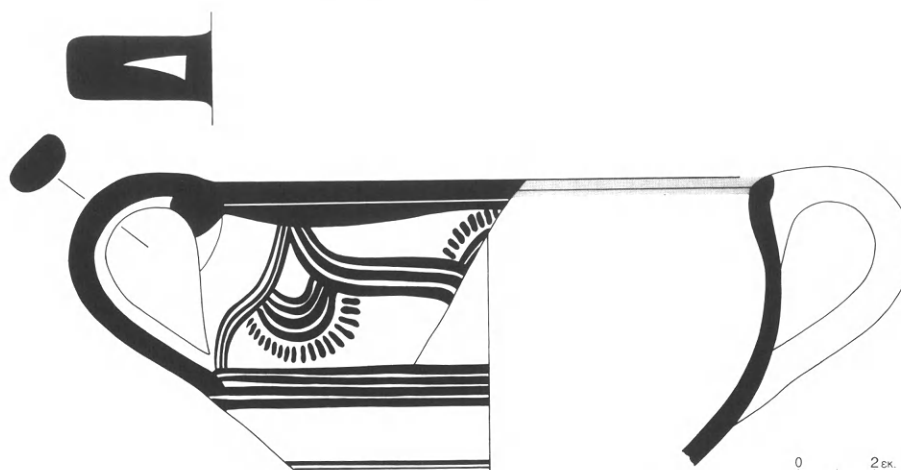

Εἰκ. 60-62. Κύλικες ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

ἄλλες δύο τουλάχιστον χαμηλὰ στὴ γάστρα. Στὴν κύρια διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν σειρὰ διακοσμητικῶν στοιχείων ἐπαναλαμβανόμενων γύρω-γύρω καὶ ἀποτελούμενων ἀπὸ: τέσσερις παράλληλες γραμμὲς καὶ ἑκατέρωθεν αὐτῶν ἀνὰ τέσσερα

ὁμόκεντρα ἡμικύκλια περίστικτα ἐξωτερικά. Σώζονται δύο ὁλόκληρα καὶ δύο μισά. Δίπλα στὴ λαβή, λόγῳ ἐλλείψεως χώρου, τρεῖς παράλληλες γραμμὲς καὶ δύο ὁμόκεντρα ἡμικύκλια (εἰκ. 62)⁶⁸. Ὑψ. σωζ. 0.12 μ., πλάτ. 0.22 μ.

68. Πρβ. Benzi, *Rodi* πίν. 139:m, YE IIIA2.

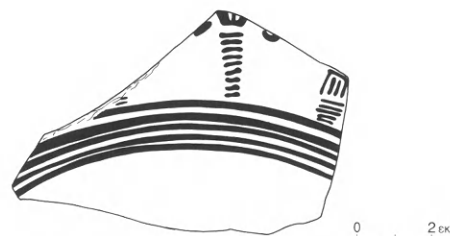
Εἰκ. 63. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

– Κύλιξ μεγάλη. Σώζεται τὸ ἥμισυ τῆς βάσης, τὸ στέλεχος καὶ ὁ πυθμένος τῆς γάστρας. Στέλεχος ψηλό, βάση κοίλη μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. Πηλὸς ἐρυθρωπός, βαφὴ κόκκινη μὲ νερὰ καστανοῦ χρώματος. Δύο δακτύλιοι στὴν ἄνω ἐπιφάνεια τῆς βάσης, στέλεχος ὀλόβαφο καὶ στὴ συνέχεια ἱμάντας καὶ ταινία (εἰκ. 61). Ὑψ. σωζ. 0.105 μ., διάμ. βάσης 0.102 μ.

– Μεγάλο ὄστρακο ἀπὸ τὸ ἀνώτατο τμήμα κυρτοπλευρῆς κύλικος. Σώζεται ἀπὸ τὸ χεῖλος μέχρι τὴ γάστρα, καθὼς καὶ ἀκέραιη ἢ κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ ἀπολήγουσα περὶ τὸ μέσο τῆς γάστρας. Πηλὸς ἐρυθρὸς μὲ κιτρινέρυθρο ἀλείφωμα καὶ βαφὴ κόκκινη στιλπνή. Ταινία πλατιά ἐπὶ τοῦ χεῖλους ἀμφίπλευρα καὶ στὴ ράχη τῆς λαβῆς μὲ ἐξηρημένο τρίγωνο στὴν κορυφή. Ὅμάδα τεσσάρων ἱμάντων στὸ ὕψος τῆς λαβῆς καὶ ἄλλοι δύο τουλάχιστον χαμηλότερα. Στὴν κύρια διακοσμητικὴ ζώνη σειρὰ ἀπὸ τριπλὰ τρικάμπυλα τόξα, στίς ἐσωτερικὲς γωνίες τῶν ὁποίων τέσσερα ὁμόκεντρα τόξα καὶ ἐξωτερικὰ αὐτῶν ἀκτινωτὰ διατεταγμένα γραμμίδια σὰν κροσσὸ περίγραμμα (εἰκ. 63, πίν. 27β:3)⁶⁹.

– Ὅστρακο ἀπὸ τὸ κάτω μέρος τῆς γάστρας ἀνοίχτοῦ ἀγγείου, κύλικος. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ κόκκινη στιλπνή. Χαμηλὰ

πέντε ἱμάντες καὶ πάνω ἀπὸ αὐτοὺς διακρίνεται τὸ κάτω μέρος, ὁ μίσχος, ἐλικωτοῦ ἄνθους, ἀποδιδόμενος ὡς στήλη ἀπὸ ἐννέα μικρὰ ὀριζόντια παράλληλα γραμμίδια. Δεξιὰ τοῦ στήλης ἀπὸ πέντε ὀριζόντια παράλληλα γραμμίδια καὶ ἀπὸ πάνω τέσσερα κατακόρυφα, τὰ ἀκριανὰ ἐνωμένα μὲ γραμμὴ (εἰκ. 64)⁷⁰. Πιθανότατα συνανήκει μὲ τὴν κύλικα τῆς εἰκ. 59.

Εἰκ. 64. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

– Ὅστρακο ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μὲ τμήμα τῆς γάστρας. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ πορτοκαλιά. Ταινία ἐπὶ τοῦ χεῖλους ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω τμήμα μεγάλης ὀριζόντιας πορφύρας (εἰκ. 65)⁷¹.

69. Πρβ. *MDP* εἰκ. 106:2, YE IIIA2.

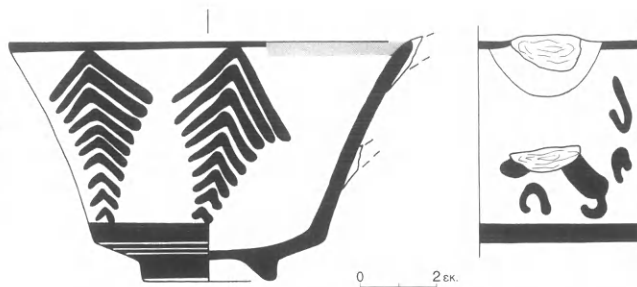
70. French 1965, πίν. 53b:3, ὁμοίος μίσχος, YE

IIIA2.

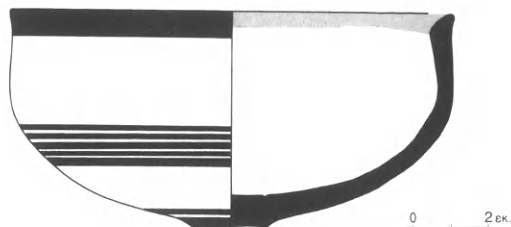
71. *MDP* εἰκ. 107:1, Αἴγινα, YE IIIA2.

Εἰκ. 65. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

Εἰκ. 66. Κύπελλο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

Εἰκ. 67. Ἀρύταινα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

– Χαριτωμένο κύπελλο σωζόμενο κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ συγκολλημένο ἀπὸ πέντε ὄστρακα. Χεῖλος εὐθύ, γάστρα κωνική μὲ κοῖλες πλευρὲς καὶ γωνίωση χαμηλὰ ἀμέσως πάνω ἀπὸ τὴ βάση, λαβὴ κατακόρυφη ταινιωτὴ ἀπὸ τὴν ὁποία σώζεται μόνον ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἀπόληξή της, βάση ψηλὴ δακτυλιόσχημη. Πηλὸς κοκκινωπός, μὲ ρόδινο ἀλείφωμα καὶ κόκκινη σκούρα βαφή. Ταινία λεπτὴ στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους, στὸ κατώτερο μέρος τῆς γάστρας καὶ γύρω ἀπὸ τὴ βάση ἐξωτερικά. Μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ταινιῶν, στὴν τροπιδώσει, δύο ἱμάντες. Τὴ γάστρα κοσμοῦν καθ' ὅλο τὸ ὕψος τῆς στήλης μεγάλων ὀρθῶν δεκαπλῶν ἀμειβόντων. Δίπλα στὴ λαβή, γιὰ τὴν πλήρωση τοῦ ἀπομένοντος κενοῦ χώρου, ἀκατάστατα γραμμένα πέταλα (εἰκ. 66, πίν. 27α)⁷². Ὑψ. 0.063 μ., διάμ. χείλους 0.106 μ., διάμ. βάσης 0.035 μ.

– Ἀρύταινα ἀκέραιη. Λείπει μόνον τμῆμα τῆς γάστρας καὶ τοῦ χείλους, καθὼς καὶ ἡ λαβή. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα ἀνοιχτὴ ἡμισφαιρική, βάση κυρτὴ μὲ κομβίον (μαστοειδὴ ἀπόφυση) στὸ κέντρο. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, βαφὴ πορτοκαλιά. Ταινία ἐπὶ τοῦ χείλους ἀμφίπλευρα, ἀμελῶς σχεδιασμένη στὸ ἐσωτερικό. Πέντε ἱμάντες περὶ τὸ μέσο τῆς γάστρας καὶ δύο ἀνισοπαχεῖς δακτύλιοι γύρω ἀπὸ τὸ κομβίον τῆς βάσης (εἰκ. 67, πίν. 28α)⁷³. Ὑψ. 0.057 μ., διάμ. χείλους 0.115 μ., διάμ. κομβίου 0.02 μ.

– Μεγάλον ὄστρακο ἀπὸ κρατήρα μὲ τροπιδωτὸ χεῖλος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλατιὰ ταινία ἀμφίπλευρα. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα ἀνοιχτὸ πορτοκαλί, βαφὴ κόκκινη στιλπνή. Ἐξωτερικὰ χαμηλό-

τερα μόνις διακρίνεται ἡ ἀρχὴ ἄλλης μιᾶς ταινίας καὶ στὴν κύρια διακοσμητικὴ ζώνη σειρὰ ἀπὸ στήλης μεγάλων ἀμειβόντων, ὀρθῶν καὶ ἀνάστροφον ἐναλλάξ (εἰκ. 68, πίν. 27β:2)⁷⁴. Διαστάσεις ὄστράκου 0.17×0.09 μ.

– Ὅστρακο ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτον χεῖλος ἄβαφου ἐσωτερικὰ σκύφου, μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ του.

– Τμῆμα ὑψίποδος σκύφου. Σώζεται ἡ ἀρχὴ τοῦ ποδίου μὲ μικρὸ τμῆμα τῆς γάστρας, καθὼς καὶ ἄλλα ὄστρακα ἀπὸ αὐτὴν μὴ συγκολλώμενα, ἓνα ἀπὸ τὰ ὁποῖα διασώζει καὶ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς. Ὀλόβαφος μὲ κόκκινο χρῶμα.

– Μεγάλον κομμάτι πυρήνα ὀψιανοῦ.

– Δύο κομμάτια κονιάματος καὶ πολλὰ τρίμματα. Τὸ ἓνα κομμάτι μὲ ἔντονον κίτρινον χρῶμα καὶ τὸ ἄλλο μὲ κόκκινο/πορτοκαλί καὶ μιὰ μικρὴ δυσδιάκριτη μαύρη γραμμὴ στὴν ἄκρη.

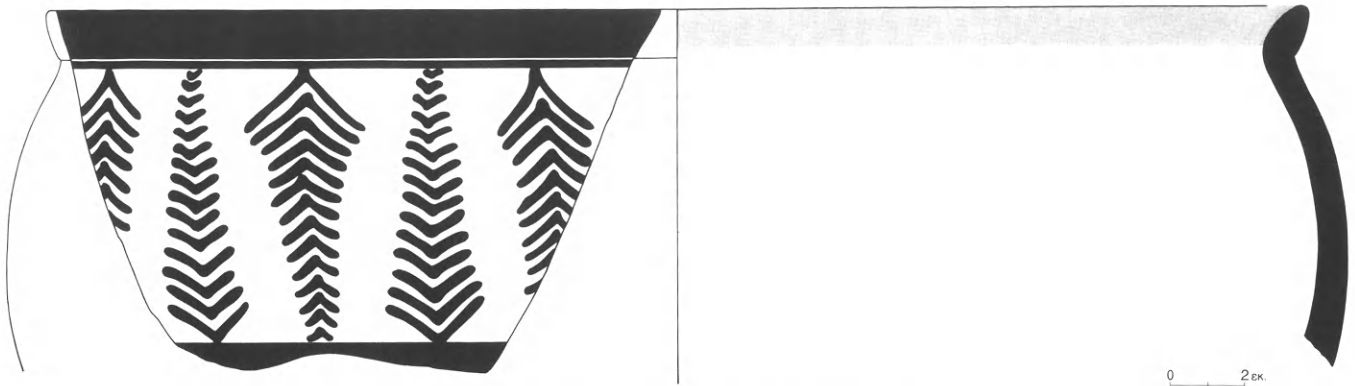
– Τρία μικρὰ κομμάτια κονιάματος καὶ πολλὰ τρίμματα. Σὲ ὅλα λευκὸ ἐπίχρισμα. Σὲ ἓνα διακρίνεται καὶ μιὰ μικρὴ μαύρη γραμμὴ, σὲ ἓνα ἄλλο καὶ ἴχνη καστανοῦ χρώματος.

72. *MP* εἰκ. 15, FS 230, YE IIIA2. *RMDP* εἰκ. 408:51, Ρόδος, YE IIIA2.

73. *MDP* εἰκ. 138:1, Μυκῆνες, γιὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴ διακόσμηση, καὶ εἰκ. 138:6, NSC, γιὰ παρόμοια διακό-

σμηση κομβίου, YE IIIB1.

74. Πρβ. French 1961, πίν. 13:c, YE IIIB. Wardle 1969, εἰκ. 6:44, σὲ σκύφο, YE IIIB1.

Εἰκ. 68. Κρατήρας ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

Κατὰ μῆκος τῆς νότιας πλευρᾶς τοῦ χώρου Γ εἶχε ἀφεθεῖ μάρτυρας πλάτ. 0.80 μ., ἡ ἀνασκαφή τοῦ ὁποίου ἀποκάλυψε ἓνα παχὺ στρῶμα πλέσιας, πάχ. 0.04 μ. (δὲν σημειώ- νεται στὸ σχέδιο). Δὲν ἀναφέρει ὅμως τὸ ἡμερολόγιο οὔτε τὸ βάθος οὔτε τὴν ἔκτασή του οὔτε, προπαντός, ἂν πρόκειται γιὰ δάπεδο. Πιθανότατα ἀποτελοῦσε τμήμα τοῦ πρώτου δαπέδου τοῦ χώρου Γ, πὺν ἀποκαλύφθηκε βορειότερα, ὅπως διακρίνεται στὸν πίν. 5β. Κάτω ἀπὸ τὸ στρῶμα τῆς πλέσιας καὶ σὲ βάθος 0.75 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους βρέθηκαν συγκεντρωμένα ὄστρακα, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα συμπλήρωσαν ὁλόκληρα ἀγγεῖα ἢ τμήματά τους. Βαθύτερα, ἄγνωστο πόσο, ἀποκαλύφθηκε ἀγωγὸς σκαμμένος στὸν βράχο μὲ κατεύθυνση Α.-Δ. Εἶχε μέσο πλάτος 0.30 μ. καὶ μῆκος 3.15 μ. Ἡ ἀρχή του, ἢ μᾶλλον ἡ κατάληξή του, θὰ πρέπει νὰ ἦταν στὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ, διότι δὲν βρέθηκε ἡ πρὸς τὰ δυτικὰ συνέχειά του κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο 5. Στὰ ἀνατολικά συναντοῦσε τὸν τοῖχο 2 καὶ περνοῦσε κάτω ἀπὸ αὐτὸν συνεχιζόμενος ἀνατολικότερα μέσα στὸν χώρο Ε-Ζ. Στὰ βόρεια αὐτοῦ τοῦ ἀγωγοῦ ἀποκαλύφθηκε τοῖχος μήκους 1.32 μ., ὁ τοῖχος 16, πὺν σχημά- τιζε στὰ δυτικὰ γωνία μὲ τὸ τοιχάριο Τ (πίν. 6α). Ἀνατολικά συναντοῦσε τὸν τοῖχο 2 καὶ ἔτσι σχηματιζόταν ἓνας τριγωνικὸς χώρος, διαστάσεων 0.37×0.69 μ., ὁ ὁποῖος εἶχε «ὡς δάπεδο μία πλάκα», κατὰ τὴν περιγραφὴ τοῦ ἡμερολογίου. Στὰ νότια τοῦ ἀγω- γοῦ ἀπο- καλύφθηκε ἄλλος τοῖχος, μήκους 1.50 μ., ὁ τοῖχος 17, χτισμένος κατὰ τρόπον ὥστε ἡ νότια πλευρά του νὰ ἀκουμπάει στὸν φυσικὸ βράχο. Ἡ ἀνασκαφή τοῦ μάρτυρα ἀπέδωσε λίγα μυκηναϊκὰ ὄστρακα, ἓνα εἰδῶλιο, πολλὰ ἀγγεῖα καὶ κομμάτι κονιάματος.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 318.

Ἀπροσδιόριστα 57.

Ἀγραπτα 126.

Γραπτά 135.

Ἐνα τεφρὸ μνῦειο ὄστρακο.

Ἀγραπτα: Τριάντα δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπι- δωτῶν κυλίκων. Τὰ δύο σώζουν τὸ ἥμισυ περίπου

τῆς γάστρας καὶ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ται- νιωτὴ λαβή. – Δώδεκα εὐθέα, ἔντεκα ἐξώστροφα, τὰ δύο μὲ ἀκέραιη τὴν ταινιωτὴ λαβή, καὶ δύο ἐξώ- κυρτα χεῖλη κυρτόπλευρων. – Τέσσερις ταινιωτὲς λαβές, ἑννέα γάστρες καὶ ἑπτὰ στελέχη. – Ἐννέα κοῖλες βάσεις, ἢ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.073 μ., μαζὶ μὲ τὸ ραδινὸ στέλεχος. – Ἐπτὰ ἐπίπεδες βάσεις, οἱ

δύο ἀκέραιες διαμ. 0.055 καὶ 0.053 μ. – Μεγάλο κομμάτι τροπιδωτοῦ λεκανιδίου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομή τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι καὶ τὴν ἐπίπεδη βάση. Ψ. 0.045 μ., διάμ. βάσης 0.04 μ. – Ὅκτῳ ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο, ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο καὶ δύο τροπιδωτὰ χεῖλη μεγάλων ἀνοιχτῶν οἰκιακῶν ἀγγείων. – Εὐθὺ χεῖλος, τὸ ὁποῖο ἐκτενόμενον πρὸς τὰ ἔξω σὲ ἓνα σημεῖο σχηματίζει μικρὴ προχοή. – Ἐξὶ κυλινδρικές λαβές, οἱ τέσσερις ἀκέραιες κατακόρυφες μαζί μὲ τὸ τοίχωμα χυτροειδῶν ἀγγείων. – Ἀκέραιο πόδι χυτροπόδος, ὕψ. 0.095 μ. – Δύο εὐθέα χεῖλη κυάθων. – Τὸ ἓνα τέταρτο περιῖπου ἡμισφαιρικοῦ κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομή τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος μέχρι καὶ τὴν ἀκέραιη ἐπίπεδη βάση. Ψ. 0.055 μ., διάμ. βάσης 0.035 μ. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου μὲ μεγάλο μέρος τῆς ἀμφίκουλης γάστρας. – Ταινιωτὴ λαβὴ καὶ ἔξι ἐπίπεδες βάσεις, οἱ δύο ἀκέραιες διαμ. 0.055 καὶ 0.035 μ. ἀντίστοιχα, κλειστῶν ἀγγείων.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος χωρὶς ταινία καὶ κάτω δέσμη καμπύλων διάγραμμων φύλλων. – Δώδεκα τμήματα ἀπὸ γάστρας μὲ ἱμάντες. – Ὅμοιο, μὲ ταινία κάτω ἀπὸ σπείρα. – Ὀλόβαφο στέλεχος. – Τρεῖς βάσεις μὲ βαμμένους δακτύλους. – Τμήμα χειροποίητου μικκύλου κυαθίου μὲ εὐθὺ χεῖλος καὶ κυρτὴ βάση μὲ ὀπὴ στὸ κέντρο. Στὴ γάστρα ἐξωτερικὰ ἀνισοπαχεῖς ταινίες. Ψ. 0.025 μ. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κυάθου μὲ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση⁷⁵. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος ἀβαθοῦς κυάθου μὲ λοξὰ γραμμίδια στὴν ἄνω ἐπιφάνεια⁷⁶. – Ἐντονα ἐξώκυρτο χεῖλος μὲ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ. Πάνω στὸ χεῖλος σειρὰ ἀπὸ ομάδες ἀμειβόντων⁷⁷. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία καὶ μία δευτέρη χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. Μέσα στὸν πυθμένα δακτύλιος. Ἐξωτερικὰ κομμένος πλοχμὸς πάνω ἀπὸ ταινία⁷⁸. – Δύο συγκολληθέντα ὄστρακα ἀπὸ

τὸ ἐξώστροφο χεῖλος κυάθου. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ. Κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος δευτέρη πλατιά ταινία καὶ ἄλλες δύο ἐπάλληλες χαμηλότερα. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη ἐπαναλαμβανόμενα μοτίβα ἀποτελούμενα ἀπὸ ομάδες τῶν πέντε ἕως ἑπτὰ γραμμῶν καὶ ἐξωτερικὰ στήλῃ ἀνάστροφων κροσσοπεταλίων (πίν. 19β:10)⁷⁹. Συνανήκοντα ὄστρακα βρέθηκαν καὶ στὸν χώρο Ν καὶ στὴν περιοχὴ τοῦ τοιχαρίου Τ τοῦ χώρου Γ. Ἀπεδείχθη ὅτι πρόκειται γιὰ βαθὺ κυάθο μὲ γεφυρόστομη προχοή. – Τμήμα γάστρας ἐνδόβαφου κυάθου μὲ γωνίωση. Ἐξωτερικὰ κομμένος πλοχμὸς μεταξὺ ταινιῶν. – Τρεῖς ἐπιμήκεις ταινιωτὲς λαβὲς ἀπὸ ἀρύταινες. Οἱ δύο μὲ βαμμένη ράχη καὶ ἡ τρίτη μὲ ταινίες στὰ περιθώρια καὶ τεθλασμένη γραμμὴ στὴ ράχη⁸⁰. – Τμήμα ρυτοῦ μὲ ἱμάντες καὶ ταινία κόκκινου χρώματος. – Τμήμα λαμποῦ πρόχου μὲ περίκυρτο χεῖλος. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ μία ἀκόμη χαμηλότερα ἐσωτερικὰ. – Ὅμοιο, μὲ εὐθὺ χεῖλος. – Δύο τμήματα ἀπὸ ὅμους, ἓνα μὲ κυματοειδὴ ταινία καὶ ἓνα μὲ διπλὴ σπείρα⁸¹. – Τμήμα λαμποῦ πιθανοφρεὰ μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος. ἱμάντες στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια τοῦ χείλους. Ὀλόβαφος ὁ λαμὸς ἀμφίπλευρα⁸². – Εἴκοσι ἑννέα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – *Σκύφοι:* Σαράντα ὀκτῳ ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικὰ: Σκύφος ἀποσπασματικὰ σωζόμενος καὶ συγκολλημένος ἀπὸ δέκα ὄστρακα. Ἐξώστροφο χεῖλος, δισκοειδὴς κοίλη βάση, ὀριζόντια κυλινδρική λαβή. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανέρυθρη. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ δευτέρη χαμηλότερα ἐσωτερικὰ. Πινελιὲς στὶς ρίζες καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης τῆς λαβῆς. Πέντε ἱμάντες χαμηλὰ στὴ γάστρα, ἓνας πάνω ἀπὸ τὴ βάση καὶ ταινία στὴ βάση ἐξωτερικὰ. Ἐσωτερικὰ στὸν πυθμένα ἀνισοπαχεῖς δακτύλιοι. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν κεντρικὴ μετόπη μὲ στήλῃ ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ τριπλὸ

75. *MDP* εἰκ. 72:1 καὶ 2, Μυκῆνες καὶ Ὁρχομενὸς ἀντίστοιχα, YE IIIA1.

76. French 1966, εἰκ. 2:1, 4 καὶ 7, YE IIIB1.

77. Αὐτόθι εἰκ. 2:2, YE IIIB1.

78. *RMDP* εἰκ. 193:168-169, Ἀττική, YE IIIA2.

79. Πρβ. *MDP* εἰκ. 105:1, FS 249, Ἀγία Εἰρήνη, παρόμοια διακόσμηση κατὰ μετόπες, YE IIIA2.

80. Αὐτόθι εἰκ. 138:2 καὶ 5, γιὰ παρόμοιες λαβές, YE IIIB1.

81. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 152:1, Μυκῆνες, σὲ λήκυθο, YE IIIB2.

82. Αὐτόθι εἰκ. 61:2, Ἀθήνα, ὅμοιος λαμὸς καὶ χεῖλος, YE IIIA1.

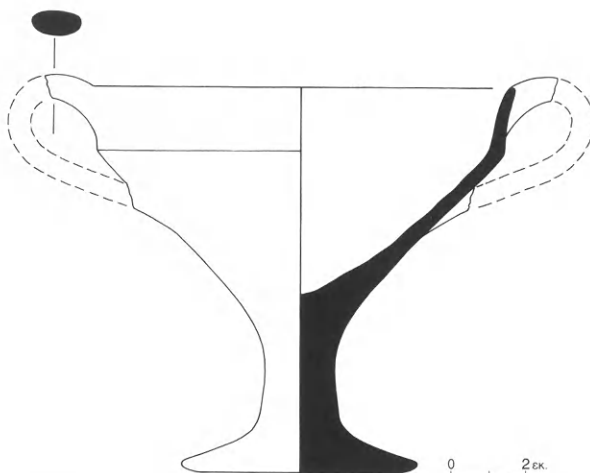
περιθώριο και έξωτερικά εκατέρωθεν, περί τὸ μέσο τοῦ ὕψους της, διπλὰ ὁμόκεντρα τόξα με ὁλόβαφο τὸ ἐσωτερικό. Στὶς πλαϊνὲς μετόπες στήλη τεθλασμένης με διπλὸ περιθώριο (πίν. 29β)⁸³. Ὑψ. 0.09 μ., διάμ. χείλους 0.14 μ., διάμ. βάσης 0.038 μ. – Ἐνα ἀκόμη ὄστρακο ἀπὸ τῆ γάστρα σκύφου με ἀκριβῶς ἴδια ἀλλὰ πολὺ καλοδιατηρημένη διακόσμηση θὰ πρέπει νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ ἴδιου σκύφου (πίν. 29β). – Δώδεκα ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμή, τὰ πέντε καὶ με δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά. Ἐξωτερικά: θηλειὰ διάγραμμη με δικτυωτό⁸⁴, δύο ἀνωπὰ πέταλα, σειρὲς κυματοειδῶν γραμμῶν καὶ δύο στελεχωτὲς σπεῖρες. – Δύο ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβὲς με πινελιά στὴ ρίζα. – Ἐννέα τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες ἢ ἱμάντες ἐξωτερικά, τὰ δύο καὶ με δακτυλίους στὸ ἐσωτερικό. – Δύο με στήλη κροσσοπεταλίων με ἐξαπλὸ περιθώριο. – Ἐξι με σπεῖρες. – Ἐνα με δύο ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με ἐπταπλὸ περιθώριο καὶ δίπλα πέντε ὁμόκεντρα τόξα⁸⁵. – Ἄλλο, με σειρὲς κυματοειδῶν γραμμῶν πάνω ἀπὸ δύο ἐπάλληλες ταινίες. – Ἐνα με σειρὰ διπλῶν ὁμόκεντρων κύκλων. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά καὶ δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Τρία ὄστρακα ἐνδόβαφων: Ἐξώστροφο χεῖλος με πλατιά ταινία ἐξωτερικά καὶ δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες. – Εἴκοσι ὄστρακα ὁλόβαφων: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη, δεκαεπτὰ ἀπὸ γάστρες καὶ τὸ πόδι ὑψίποδος σκύφου.

– Κυλινδρικό κάτω σῶμα μικροῦ εἰδωλίου διακοσμημένο με γραμμές.

– Πλάκα ἐπιμήκης με τελείωμα στὶς μακρὲς πλευρὲς καὶ σπασμένη κατὰ τὶς στενές. Ἐγγάρακτη κυματοειδὴς γραμμὴ στὴν ἄνω ἐπιφάνεια. Σωζ. μήκ. 0.135 μ., πλάτ. 0.075 μ.

– Κύλιξ μικρὴ, μόνωτη, τροπιδωτὴ ποὺ σώζεται κατὰ τὸ ἥμισυ σχεδόν, συγκολλημένη ἀπὸ δύο ὄστρακα. Λεῖπει ἡ λαβή, τὸ ἥμισυ περίπου τῆς γάστρας καὶ μέρος τῆς βάσης. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα κωνικὴ τροπιδωτὴ, στέλεχος βραχύ, βάση

ἐπίπεδη, λαβὴ κατακόρυφη ταινιωτὴ, σώζονται μόνον οἱ ρίζες τῆς (εἰκ. 69, πίν. 30γ)⁸⁶. Πηλὸς κιτρινωπός. Ἀγραπτη. Ὑψ. 0.102 μ., διάμ. χείλους 0.113 μ., διάμ. βάσης 0.061 μ.

Εἰκ. 69. Κύλιξ ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.

– Κύλιξ τροπιδωτὴ, σωζόμενη ἀπὸ τὴ βάση μέχρι τὸ χεῖλος, συγκολλημένη ἀπὸ ἑξὶ ὄστρακα. Λεῖπουν τὰ 3/4 περίπου τῆς γάστρας καὶ τοῦ χείλους. Χεῖλος ἐλαφρὰ ἐξώστροφο, γάστρα κωνικὴ με τροπιδωση, στέλεχος βραχύ, βάση ἐλαφρῶς κοίλη με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. Πηλὸς ὑπόλευκος. Ἀγραπτη. Ὑψ. 0.112 μ., διάμ. βάσης 0.068 μ.

– Κύλιξ τροπιδωτὴ, μόνωτη, συγκολλημένη ἀπὸ ἑννέα ὄστρακα. Λεῖπει τμήμα τῆς γάστρας καὶ τοῦ χείλους, καθὼς καὶ ἡ λαβή. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα τροπιδωτὴ κωνικὴ, στέλεχος χοντρό, βάση ἐπίπεδη (πίν. 31α)⁸⁷. Πηλὸς κιτρινέουθρος. Ἀγραπτη. Ὑψ. 0.105 μ., διάμ. βάσης 0.062 μ.

– Κύλιξ ἀκέραιη τροπιδωτὴ μόνωτη. Λεῖπει μόνον ἓνα μικρὸ τμήμα τῆς βάσης. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα τροπιδωτὴ κωνικὴ, κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ ἀπολήγουσα στὴ γάστρα κάτω ἀπὸ τὸ σημεῖο τῆς τροπιδωσης, στέλεχος βραχύ, βάση ἐλαφρῶς κοίλη με ἀβαθὴ

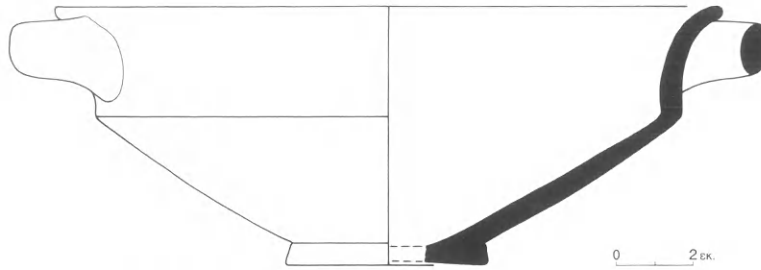
83. French 1969, εἰκ. 5:17, γιὰ τὴν κεντρικὴ μετόπη, καὶ εἰκ. 5:19, γιὰ τὶς στήλες τεθλασμένης, YE ΠΙΒ2. Ὁ σκύφος ὅμως θὰ πρέπει νὰ ἀνήκει στὴν YE ΠΙΒ1 λόγω καὶ τοῦ μικροῦ πλάτους τῆς κεντρικῆς στήλης.

84. MDP εἰκ. 160:1, Μυκῆνες, YE ΠΙΒ2.

85. RMDP εἰκ. 447:59, Κῶς, YE ΠΙΒ.

86. MP εἰκ. 17, FS 267, YE ΠΙΑ2-B.

87. Αὐτόθι εἰκ. 17, FS 267, YE ΠΙΑ2-B.

Εἰκ. 70. Λεκανίδιο ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.

κεντρική κοιλότητα (πίν. 30α)⁸⁸. Πηλὸς κιτρινέρυθρος. Ἀγραπτή. Ὑψ. 0.09 μ., διάμ. χείλους 0.10 μ., διάμ. βάσης 0.057 μ.

– Λεκανίδιο τροπιδωτὸ συγκολλημένο ἀπὸ ἑπτὰ ὄστρακα. Σῶζεται ἡ βάση καὶ τὸ ἥμισυ περίπου τῆς γάστρας. Λείπουν τμήματα τοῦ χείλους καὶ οἱ δύο λαβές. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα τροπιδωτή, βάση ἐπίπεδη (πίν. 30β)⁸⁹. Πηλὸς καστανὸς ἀνοιχτός. Ἀγραπτό. Ὑψ. 0.055 μ., διάμ. χείλους κατ’ ὑπολογισμόν 0.155 μ., διάμ. βάσης 0.045 μ.

– Λεκανίδιο τροπιδωτὸ πλήρες, συγκολλημένο ἀπὸ πέντε ὄστρακα, λείπει μόνον ἡ μία λαβὴ καὶ μικρὸ τμήμα τοῦ χείλους. Χεῖλος ἔντονα ἐξώκυρτο, γάστρα τροπιδωτή, βάση δισκοειδὴς ἐπίπεδη, λαβὴ ὀριζόντια γωνιώδης ταινιωτή, τοποθετημένη ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος (εἰκ. 70, πίν. 31β)⁹⁰. Πηλὸς κιτρινέρυθρος. Ἀγραπτό. Ὑψ. 0.068 μ., διάμ. χείλους 0.172 μ., διάμ. βάσης 0.053 μ.

– Μεγάλον ὄστρακο ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος σταμνίσκου ἢ χύτρας μὲ χοντρά τοιχώματα ποὺ διασώζει τὸν λαμὸ μὲ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος, μέρος τῆς κοιλιᾶς καὶ τὴν κατακόρυφη κυλινδρική λαβή, ἐκφυόμενη ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος. Ἰχνη φωτιάς ἐξωτερικά. Πηλὸς κοκκινωπὸς τραχὺς χοντροκόκκος. Οἰκιακῆς χρήσεως. Ἀγραπτός.

– Σταμνίσκος σωζόμενος ἀπὸ τὴ βάση μέχρι τὸ χεῖλος κατὰ τὸ 1/4 τοῦ ἀγγείου. Συγκολλημένος ἀπὸ ἑπτὰ ὄστρακα. Χεῖλος εὐθύ, κοιλία ὠσειδής, βάση δισκοειδὴς ἐλαφρῶς κοίλη, λαβὴ κυλινδρική κατακόρυφη, ἐκφυόμενη ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ ἀπολήγουσα ψηλὰ στὴν κοιλία. Πηλὸς κόκκινος τραχὺς. Οἰκιακῆς χρήσεως. Ἀγραπτός. Ὑψ. 0.183 μ., διάμ. βάσης 0.073 μ.

– Σκύφος ἄβαφος ἐσωτερικά, σχεδὸν πλήρης, συγκολλημένος ἀπὸ ἕξι ὄστρακα καὶ συμπληρωμένος. Λείπουν μικρὰ τμήματα τοῦ χείλους καὶ τῆς γάστρας. Χεῖλος ἐλαφρὰ ἐξώστροφο, γάστρα βαθιά, κωδωνόσχημη, βάση δακτυλιόσχημη, δύο μικρὲς ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές τοποθετημένες λοξὰ στὴ γάστρα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος. Πηλὸς κοκκινωπός, κιτρινωπὸ ἀλείφωμα, βαφὴ καστανὴ στιλπνή. Λεπτὴ ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ μία ἄλλη πλατύτερη χαμηλότερα ἐσωτερικά. Στὸν πυθμένα ἐσωτερικά κύκλος ἀκριβῶς στὸ κέντρο καὶ λίγο ψηλότερα ἕξι λεπτοὶ ὁμόκεντροι δακτύλιοι, οἱ δύο ἀνώτεροι τῶν ὁποίων παχύτεροι καὶ μὲ ἐντονότερο χρῶμα. Παχιὲς ἐπιπόλαιες πινελιὲς στὶς ρίζες τῶν λαβῶν καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης τους. Πέντε ὁμόκεντροι ἱμάντες στὴν περιφέρεια τῆς γάστρας, κάτω ἀπὸ τὶς λαβές, ὁ κατώτερος τῶν ὁποίων παχύτερος. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν, στὴν κεντρικὴ μετόπη, στήλη δύο μεγάλων καὶ ἑνὸς μικροῦ συνεχόμενων δικτυωτῶν ρόμβων μὲ μονὸ περιθώριο, ἐξωτερικά τοῦ ὁποίου, στὸ μέσο περίπου τοῦ ὕψους του, ἐκατέρωθεν ἀλλὰ ὄχι ἀκριβῶς ἀντικριστὰ στὴ μία πλευρά, δύο διχότομα ἡμικύκλια (δίλοβα πέταλα). Στὶς πλαϊνὲς μετόπες, ἀνὰ μία στήλη μεγάλων ἀμειβόντων, ἀνηρτημένη ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χείλους. Ταινία γύρω ἀπὸ τὴ βάση ἐξωτερικά, ἐνῶ στὸ κέντρο τῆς κάτω ἐπιφάνειάς της μικρότατος δακτύλιος (εἰκ. 71, πίν. 29α)⁹¹. Ὑψ. 0.12 μ., διάμ. χείλους 0.145 μ., διάμ. βάσης 0.047 μ.

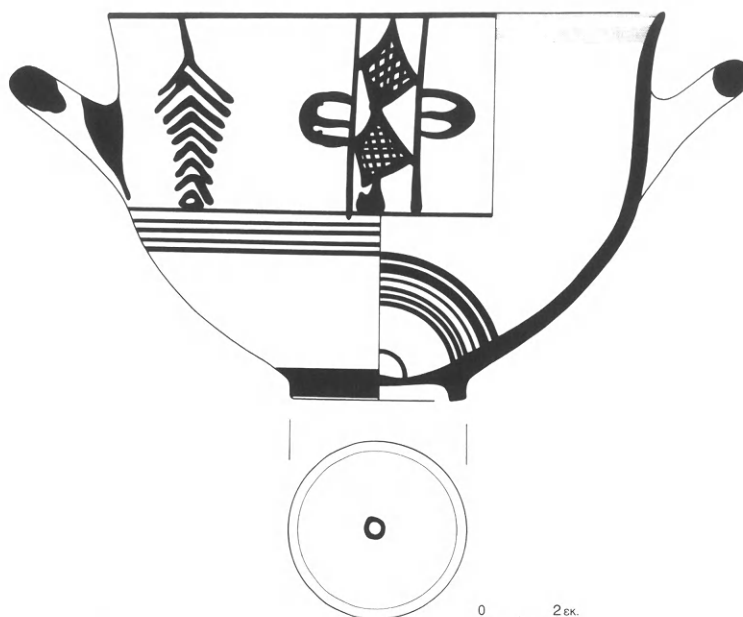
– Ἐνα μικρὸ κομμάτι κονιάματος μὲ λευκὸ ἐπίχρυσμα.

88. *MP* εἰκ. 17, FS 267, YE IIIA2-B.

89. Αὐτόθι εἰκ. 15, FS 295, YE IIIB.

90. Αὐτόθι εἰκ. 15, FS 295, YE IIIA.

91. Wardle 1973, εἰκ. 9:42 καὶ πίν. 58a:42, YE IIIB2. Benzi, *Rodi* πίν. 154:a, YE IIIB.

Εἰκ. 71. Σκύφος ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.

Ἡ περιοχή νότια τοῦ χώρου Γ καὶ τοῦ ἀγωγοῦ σκάφτηκε μόνο μέχρι βάθους 0.60 μ., χωρὶς νὰ ἀναφέρεται στὸ ἡμερολόγιο ἐὰν σ' αὐτὸ τὸ βάθος εἶχε φανεῖ ὁ φυσικὸς βράχος. Δὲν ἀποκαλύφθηκε πάντως κανένας τοῖχος ἢ ἄλλο τι ἐνδιαφέρον καὶ σημαντικό. Ἀπέδωσε μόνον ὄστρακα, ὅλα πολὺ τριμμένα καὶ γεμάτα ἴζημα, πολλὰ ἀπροσδιόριστα, καὶ ἓνα ἀγγεῖο.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 1.018.

Ἀπροσδιόριστα 640.

Ἄγραπτα 316.

Γραπτά 40.

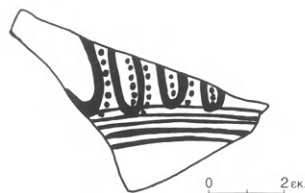
Μεταγενέστερα 22.

Ἄγραπτα: Εἴκοσι ἑννέα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν κυλίκων, τὰ δύο μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Εἴκοσι ἑννέα εὐθέα, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, καὶ δεκαπέντε ἐξώστροφα κυρτόπλευρων. – Ἐννέα ταινιωτὲς λαβές, ἢ μία δακτυλιόσχημη, τριάντα πέντε γάστρες, εἴκοσι δύο στελέχη καὶ ἑντεκα βάσεις, οἱ τέσσερις ἐπίπεδες, ἢ μία ἀκέραιη μαζί μὲ τὸ στέλεχος καὶ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. – Τρία ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς καὶ μία ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβή. – **Οἰκιακά:** Ἐξώκυρτο ἐπι-

κλινὲς χεῖλος χοντροειδοῦς σκεύους. – Δύο εὐθέα, δύο ἐξώκυρτα, ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο καὶ ἕξι τροπιδωτὰ χεῖλη. – Εἴκοσι τέσσερις μεγάλες κυλινδρικές καὶ πέντε ταινιωτὲς λαβές. – Ἐνενήντα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ καστανοκίτρινους πηλοῦς, πολλὰ μὲ ἔντονα ἴχνη φωτιάς. – Δακτυλιόσχημη βάση. – Δύο ταινιωτὰ καὶ ἓνα ἀκέραιο βραχὺ πόδι χυτρόποδος, ὕψ. 0.04 μ. – Ἐπίπεδη βάση κυπέλλου μὲ ἐλάχιστο τοίχωμα. – Δύο τμήματα λαμῶν πρόχων, τὸ ἓνα μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Τρεῖς μεγάλες κυλινδρικές λαβές, ἑπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων, τρεῖς ἐπίπεδες καὶ δύο δισκοειδεῖς βάσεις. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος κρατήρα. – Δύο μεγάλα συγκολληθέντα ὄστρακα ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο αὐλακωτὸ χεῖλος μεγάλου κρατήρα μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια

κυλινδρική λαβή. – Δακτυλιόσχημη βάση κρατήρα. – Τμήμα γάστρας, μία δακτυλιόσχημη και τρεις επίπεδες βάσεις σκύφων.

Γραπτά: Τμήμα γάστρας κύλικος με πέντε ιμάντες. – “Ομοιο, με την απόληξη της ούρας ὀρθιας πορ-

Εἰκ. 72. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν χώρο νότια τοῦ Γ.

φύρας πάνω σὲ ἱμάντες⁹². – “Ομοιο, με πέντε ἱμάντες κάτω, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀκουμπάει τὸ περιστικτο σῶμα μεγάλης ὀριζόντιας πορφύρας (εἰκ. 72)⁹³. – Πυθμένας γάστρας με τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους. Ταινία ψηλὰ στὸ στέλεχος καὶ ἑπτὰ ἱμάντες στὴ γάστρα ποὺ τέμνονται ἀπὸ τὶς διάστικτες οὐρὲς δέκα ὀρθιων πορφυρῶν⁹⁴. – Τμήμα στελέχους κύλικος με δύο πλατιὲς κόκκινες ταινίες. – Κοίλη βάση με τρεῖς δακτυλίους ἐξίτηλου μαύρου χρώματος. – Ἐξώστροφο χεῖλος κυάθου με μεγάλο τμήμα τῆς γάστρας. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ ἄλλες δύο χαμηλότερα ἐξωτερικὰ καὶ δύο πλατεῖς δακτύλιοι ἐσωτερικὰ. Κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος σειρὰ κομμένου

πλοχοῦ. – “Ομοιο, με ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἀπὸ κάτω δύο ὁμόροπες καμπύλες. – Λεπτὴ ταινιωτὴ λαβὴ ἀρύταινας με βαμμένη ράχη. – Τμήμα λαμποῦ πρὸχου με περίκυρτο χεῖλος καὶ ταινία στὴ βάση. – Δύο βάσεις λαμποῦ με ταινία στὴν ἔνωση με τὸν ὦμο. – Κυλινδρική μεγάλη λαβὴ με δακτύλιο στὴ ρίζα. – Δέκα ἑπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων προχοειδῶν με διακόσμηση ἐπ’ἀλλήλων ταινιῶν. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κρατήρα με δύο πολὺ ἐξίτηλες ταινίες ἐσωτερικὰ, ἐνῶ ἐξωτερικὰ δὲν διακρίνεται τίποτα. – Δύο κυλινδρικές λαβὲς ἄβαφων ἐσωτερικὰ σκύφων με πινελιὰ στὴ ράχη καὶ δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινία ἐξωτερικὰ. – Βάση καὶ πόδι ὑψίποδος σκύφου με βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα, πολὺ τριμμένο ἐξωτερικὰ. – Δύο ὅστρακα ἐνδόβαφων σκύφων με ταινία ἐξωτερικὰ καὶ δύο ὀλόβαφων. – *Μεταγενέστερα:* Λίγα γεωμετρικὰ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἓνα με διαποικίλο ἀβακωτὸ κόσμημα. – Ἀρκετὰ ἐλληνιστικὰ μελαμβαφή. – Κύλιξ μεγάλη, συγκολλημένη ἀπὸ τέσσερα ὅστρακα. Σῶζεται τμήμα τῆς βάσης, τὸ στέλεχος καὶ τὸ 1/3 περίπου τῆς γάστρας, ἐνῶ λείπουν καὶ οἱ δύο λαβές. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα βαθιὰ κωνική, στέλεχος λεπτὸ καὶ ψηλὸ, βάση ἐλαφρῶς κοίλη με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα (πίν. 32α)⁹⁵. Πηλὸς γκριζοπράσινος. Ὑψ. 0.155 μ., διάμ. βάσης 0.07 μ.

92. French 1965, εἰκ. 7:10, YE IIIA2. *MDP* εἰκ. 141:12, Κοπρέζα, YE IIIB1.

93. French 1965, εἰκ. 5, YE IIIA2.

94. Αὐτόθι εἰκ. 7:10, YE IIIA2. French 1966, πίν. 48c:2, YE IIIB1. *MDP* εἰκ. 141:12, Κοπρέζα, YE IIIB1.

95. *MP* εἰκ. 17, FS 274, YE IIIB-Γ1.

ΧΩΡΟΙ Δ-Ε-Ζ

Οί χώροι Δ-Ε-Ζ (εἰκ. 4 καὶ πίν. 32β, 33α-β) εὐρίσκοντο ἀνατολικά τοῦ χώρου Η καὶ τῶν χώρων Β καὶ Γ. Ἦταν παράπλευροι μὲ κατεύθυνση Β.-Ν., ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν χώρο Δ. Εἶχαν μῆκος 6.65 μ. καὶ πλάτος 2.90 μ. στὸ βόρειο καὶ νότιο ἄκρο, καὶ 3.20 μ. περὶ τὸ μέσον τους. Στὰ ἀνατολικά ἐκλείνοντο ἀπὸ τὸν τοῖχο 3, τὸ χαμηλότερο σημεῖο τοῦ ὁποίου ἐμφανίσθηκε σὲ βάθος 0.95 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ὅπως συνάγεται ἀπὸ τὴν περιγραφὴ τοῦ ἡμερολογίου. Παρεξέκλινε ἐλαφρῶς τοῦ ἄξονα Β.-Ν., μὲ κατεύθυνση ΒΑ.-ΝΔ. Εἶχε ἀποκαλυφθεῖ σὲ ἀρκετὸ ὕψος, ὅπωςδὴποτε μεγαλύτερο τοῦ 1 μ. (πίν. 32β), ἦταν ἀπὸ τοὺς πιὸ ἰσχυροὺς καὶ καλοχτισμένους τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος, μὲ κανονικὴ τοιχοδομία ἀπὸ μεγάλες ἀλλὰ καὶ μικρότερες πέτρες στὴ σειρὰ κατὰ ὀριζόντιους δόμους μὲ πηλὸ ἀνάμεσα, καὶ εἶχε μῆκος 6.90 μ. καὶ μέσο πλάτος 1-1.10 μ. (πίν. 33β). Πρὸς Βορρᾶν σταματοῦσε λίγο πρὶν ἢ ἐφαπτόταν μὲ τὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο 12, ἵχνη τοῦ ὁποίου ἀποκαλύφθηκαν στὸ σημεῖο αὐτό, ὅπως διακρίνονται καὶ στὴν εἰκ. 4. Πρὸς Νότον ἐφαπτόταν στὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο 10, ὁ ὁποῖος θὰ ἀποτελοῦσε καὶ τὸ πρὸς Ν. ὄριο ὅλων τῶν χώρων. Στὰ δυτικά εἶχαν ἓνα μικρὸ πεσμένο τοῖχο, ποὺ ὀρίζε ἀνατολικά τὸν χώρο Η, καὶ τοὺς τοίχους 2 καὶ 19. Στὰ βόρεια ἡ ἀνασκαφὴ σταμάτησε χωρὶς νὰ φθάσει σὲ κάποιο ὄριο, πιθανὸν ὅμως ὁ χώρος νὰ ἐκτεινόταν μέχρι τὴν πρὸς Ἀνατολὰς συνέχεια τοῦ τοίχου 12, ὁ ὁποῖος εἶχε βρεθεῖ στὸν χώρο Η, εἶχε θεωρηθεῖ ὡς ἀναλημματικὸς τῆς κλιτύος, δὲν εἶχε ὅμως ἀποκαλυφθεῖ ἢ πρὸς τὰ ἀνατολικά συνέχειά του.

Στὸν χώρο Δ, ἡ ἀφαίρεση τοῦ πρώτου στρώματος, τὸ ὁποῖο εἶχε βάθος 0.20 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους καὶ ἀποτελεῖτο ἀπὸ χῶμα μελανοῦ χρώματος, ὅπως καὶ στοὺς γειτονικοὺς χώρους Η καὶ Γ, ἀπέδωσε λίγα ἀνάμεικτα ὄστρακα καὶ ὀστά.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 190.

Ἀπροσδιόριστα 93.

Ἀγραπτα 70.

Γραπτά 21.

Μεταγενέστερα 6.

Ἀγραπτα: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν καὶ τέσσερα εὐθέα κυρτόπλευρων, μία ταινιωτὴ λαβή, δεκαοκτὼ γάστρες, τέσσερα στελέχη καὶ δύο βάσεις κυλίκων. – Ἕνα ἐξώκυρτο ἐπικλινές, ἓνα ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο καὶ δύο εὐθέα χεῖλη χοντροειδῶν οἰκιακῶν ἀγγείων. – Ἑπτὰ μεγάλες κυλιν-

δρικές λαβές. – Εἴκοσι τρία κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν καὶ ἀνοικτῶν ἀγγείων ἀπὸ κεραμόχρωμους καὶ καστανοὺς χοντροκόκκους πηλοῦς. – Δισκοειδὴς βάση κλειστοῦ ἀγγείου. – Ἐπίπεδη βάση μαγειρικοῦ σκεύους ἀπὸ κεραμόχρωμο πηλὸ μὲ μίκα. – Ταινιωτὸ πόδι χυτροπόδος. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων, τὸ ἓνα μὲ περικυρτὸ χεῖλος. Γραπτά: Τμήμα ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος κυάθου μὲ λεπτὴ ταινία ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω φιογκόσχημο κόσμημα ἀμελῶς σχεδιασμένο (εἰκ. 73). – Τμήμα ἀπὸ τὸ τοίχωμα ἀμφίκυκλου κυπέλλου μὲ ταινία περὶ

Εἰκ. 73. Ὅστρακο ἀπὸ τὸ πρῶτο στρώμα τοῦ χώρου Α.

τὸ μέσο. – Λαμὸς πρόχου με περίκυρτο χεῖλος. – Δύο κυλινδρικές λαβές με γραμμὴ στὴ ράχη. – Τμήμα ὤμου με ἐπάλληλες ταινίες. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος κρατήρα με ταινία στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με τετραπλὸ περιθώριο¹. – Σκύφοι: Ἐξὶ ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Ἀπλὸ χεῖλος με ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Δύο τμήματα κυλινδρικών λαβῶν με πινελιά στὴ ρίζα. –

Μεγάλο τμήμα ἀπὸ γάστρα ποὺ σώζει καὶ τὴ ρίζα τῆς λαβῆς. Ταινία κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ καὶ στὴ ρίζα τῆς. Δίπλα διπλὴ καμπύλη με μαύρη πολὺ ἐξίτηλη βαφή. – Ὅμοιο, με ταινία κάτω καὶ ἀπὸ πάνω πολὺ λεπτογραμμένη στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με διπλὸ περιθώριο καὶ στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά². – Πόδι ὑψίποδος σκύφου με τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. Δύο ταινίες ἐξωτερικά καὶ πλατὺς δακτύλιος μέσα στὸν πυθμένα³. – Ὅκτῳ ὄστρακα ἐνδόβαφον: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Τμήμα γάστρας με ταινία κάτω καὶ ἀπὸ πάνω ὀριζόντια τεθλασμένη γραμμὴ⁴. – Δύο ὅμοια, με δυσδιάκριτη διακόσμηση με κόκκινη ἐξίτηλη βαφή. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά. – Μεταγενέστερα: Ἐξὶ ἐλληνιστικά μελαμβαφὴ ὄστρακα. – Κωνικὴ ἀγνύθα με γωνίωση χαμηλά, διάτρητη στὴν κορυφή, ἀπὸ καστανὸ πηλό, ἄβαφη.

Ὁ καθαρισμὸς τοῦ χώρου Δ δὲν ἀποκάλυψε ἴχνη κτισμάτων. Ἡ περιγραφὴ τοῦ ἡμερολογίου δὲν ἀναφέρει πῶς προχώρησε ἡ ἀνασκαφὴ στὴν ἀφαίρεση τοῦ δεύτερου στρώματος, οὔτε πῶς ἔφθασε ξαφνικά στὸν φυσικὸ βράχο, ὁ ὁποῖος ἀποκαλύφθηκε σὲ βάθος 1.20 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ὅπως καὶ στοὺς χώρους Β καὶ Η. Κατὰ μῆκος τῆς δυτικῆς, τῆς βόρειας, τῆς ἀνατολικῆς, πλάι στὸν τοῖχο 3, καὶ τῆς νότιας πλευρᾶς τοῦ χώρου, γύρω-γύρω δηλαδή, εἶχε λαξευθεῖ μέσα στὸν βράχο μία αὐλακα, τὸ βάθος τῆς ὁποίας ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους ἦταν 1.75 μ., ἄρα θὰ εἶχε βάθος 0.55 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ βράχου. Στὴ νότια πλευρὰ σχημάτιζε ἀμβλεία γωνία. Πάνω ἀπὸ αὐτὴν ὑπῆρχε τεχνητὸ κοίλωμα, στρογγυλοῦ σχήματος, διαμ. ± 0.40 μ. (πίν. 32β)⁵, τὸ ὁποῖο ἦταν γεμάτο με καθαρὸ χῶμα. Πιθανότατα εἶχε λαξευτεῖ ἐκεῖ γιὰ νὰ χρησιμεύσει ὡς ὑποδοχὴ γιὰ τὴ στήριξη μεγάλου πίθου, τοῦ ὁποῖου ὅμως δὲν βρέθηκε κανένα ἴχνος. Γενικῶς ὁ χώρος αὐτὸς παρουσίαζε διάφορα κοιλώματα καὶ αὐλακες. Ἀπέδωσε λίγα ὄστρακα καὶ ὅστᾳ, καθὼς καὶ τέσσερα εἰδώλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 407.
Ἀπροσδιόριστα 35.
Ἀγραπτα 154.
Γραπτά 214.
Μεταγενέστερα 4.

ΜΕ ἀμαυρόχρωμο ὄστρακο, ἀπὸ πρασινωπὸ πηλό, με μία ὀριζόντια καὶ μία καμπύλη ταινία.
Ἄγραπτα: Δεκαεπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δεκαεννέα εὐθέα καὶ δεκαπέντε ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, τέσσερις ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία

1. MDP εἰκ. 159:1, Τίρυνθα, YE IIIB2.
2. Wace 1957, πίν. 43:c πρώτη σειρὰ τρίτο ἀπὸ ἀριστερά, YE IIIB.

3. MDP εἰκ. 146:10, Μυκῆνες, YE IIIB1.
4. RMDP εἰκ. 202:266, Ἀθήνα, YE IIIB2.
5. Γιὰ παρόμοιο κοίλωμα βλ. Ὠνάσογλου 106.

ὑπερυψωμένη, δεκαεννέα γάστρες, ἑννέα στελέχη καὶ πέντε βάσεις κυλίκων. – Ἐνα ἐξώκυρτο καὶ τρία ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, τὰ τρία μὲ τὴ ρίζα καὶ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴ γωνιώδη ὀριζόντια ταινιωτὴ λαβή. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβή. – *Οἰκιακά*: Ἐντεκα χεῖλη, ἐξώκυρτο ἐπίπεδο, δύο ἀμφίκυρτα ἐπίπεδα, τρία ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ, τρία εὐθέα καὶ δύο χοντρά τροπιδωτά. – Ταινιωτὴ λαβὴ μὲ ὀπὴ ἀνάρτησης ἀπὸ πύραυνο ἢ ἀρύταινα. – Ἑπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων ἀπὸ τραχύ κεραμόχρωμο πηλό. – Ἐπίπεδη μεγάλη βάση. – Ταινιωτὸ πόδι χυτρώποδος. – Τρία ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη ἀβαθῶν κυάθων. – Κυρτὴ βάση κυπέλλου μὲ κοῖλο τοίχωμα. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν λαίμω πρόχων μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Τμήμα ἀπὸ τὴν ἔνωση λαμποῦ καὶ ὤμου. – Τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ λαίμους κλειστῶν ἀγγείων: ἓνας μὲ εὐθὺ, ἓνας μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο καὶ δύο στενοὶ μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμποῦ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. – Ἐξὶ λεπτεῖς ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία ἀκέραιη κατακόρυφη μαζί μὲ τὸ τοίχωμα τοῦ ἀγγείου. – Τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων. – Δύο δισκοειδεῖς καὶ τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις. – Τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα καὶ τρία ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη κρατήρων.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μὲ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω λοξὴ πορφύρα μὲ μεγάλο περιστικτο σῶμα καὶ κεφαλὴ μὲ διπλὸ περίγραμμα. Κόκκινη στιλπνὴ βαφή σὲ κίτρινο ἀλείφωμα (πίν. 34:11). – Τρεῖς ταινιωτὲς λαβὲς κυλίκων μὲ βαμμένη ράχη. – Ἑπτὰ τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ἱμάντες. – Ὅμοιο, μὲ δέσμη πέντε γραμμῶν καὶ δίπλα τμήμα πορφύρας. Πορτοκαλί ἐντελῶς ἐξίτηλη βαφή. – Ἐξὶ ὁμοία, μὲ τὸ περιστικτο σῶμα ὀρθίων καὶ ὀριζόντιων πορφυρῶν (πίν. 34:2-4)⁶. – Τμήμα ἀπὸ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας καὶ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους μὲ δύο ἱμάντες καὶ ἀπὸ κάτω δύο ἐπάλλῃλες ταινίες. – Ἐντεκα βάσεις, μία ὀλόβαφη καὶ δέκα μὲ βαμμένους δακτυλίους. – Τμήμα γάστρας κυάθου μὲ ὀφιοειδὴ γραμμὴ πάνω ἀπὸ ταινία⁷. – Τμήμα γάστρας μὲ γωνίωση καὶ μὲ ταινία πάνω στὴ γω-

νίωση ἀμφίπλευρα. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου μὲ δύο ἀβαθεῖς αὐλακες ἐξωτερικά. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ δεύτερη χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. – Τμήμα κυπέλλου τύπου Βαφειοῦ μὲ πλαστικὸ δακτύλιο καλυπτόμενο ἀπὸ ταινία. Ἐκατέρωθεν μίσχοι σπειρῶν ἢ φυτικῶν κοσμημάτων⁸. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ κυματοειδὴ ταινία. – Τμήμα ἀπὸ τὸ μέσο γάστρας μὲ δύο ταινίες κάτω ἀπὸ τέσσερις καμπύλους μίσχους φυτῶν. – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ τὸ κοῖλο τοίχωμα κυπέλλου μὲ δύο ταινίες στὸ κάτω μέρος. Συνανήκει καὶ συγκολληθῆκε μὲ τὸ κύπελλο ἀπὸ τὸν χώρο **H** (πίν. 34:12)⁹. – Τρία κομμάτια ἀπὸ τὴν κυρτὴν βάση καὶ τὸ κοῖλο τοίχωμα κυπέλλων μὲ ἐπάλλῃλες ταινίες ἐξωτερικά. – Τμήμα ρυτοῦ μὲ τέσσερις λεπτεῖς ἐπάλλῃλες ταινίες. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὸν λαίμω πρόχων μὲ περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. Στὸ ἓνα καὶ δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Πέντε τμήματα λαίμων μὲ ταινίες. – Δύο βάσεις λαίμων ἀπὸ πρόχους ἢ ληκύθους. Στὴ μία πλαστικὸς δακτύλιος καὶ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο. – Στὴν ἄλλη, ταινία καὶ ἀπὸ κάτω στήλη τεθλασμένης μὲ μονὸ πλατὺ περιθώριον¹⁰. – Ταινιωτὴ πλατιά λαβὴ μὲ ταινίες στὰ περιθώρια. – Δύο μεγάλες κυλινδρικές λαβές, ἡ μία μὲ δακτύλιο στὴ ρίζα. – Τμήμα ὤμου μὲ σπείρα, πολὺ τριμμένη ἢ ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου. – Τριάντα δύο κομμάτια τοιχωμάτων μὲ διακόσμηση ἐπάλλῃλων ταινιῶν. – Δισκοειδὴς βάση μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Εὐρυνόμενη κοίλη βάση καὶ μικρὸν τμήμα ἀπὸ τὸν πυθμένα ἀπιόσχημον πιθαμοφορέα. Ὅσο σώζεται εἶναι ὀλόβαφο. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κύρτωμα τοῦ ὤμου κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου μὲ ταινία. Πρὸς τὰ πάνω ἱμάντες. – Τρία κομμάτια ἀπὸ ἐπίπεδες βάσεις ἀλαβάστρον μὲ τρεῖς καὶ τέσσερις ὁμόκεντρος δακτυλίους ἀπὸ κάτω¹¹. – Εἴκοσι ἓνα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακόσμηση ἐπάλλῃλων ταινιῶν. – Τμήμα κοιλιᾶς ἀπὸ πρασινωπὸ πηλό. Βαφή καστανὴ ἐξίτηλη σὲ ὑπόλευκο ἀλείφωμα. Μία ταινία ψηλὰ καὶ δύο ἐπάλλῃλες χαμηλότερα. Ἀνάμεσα δέσμη πέντε γραμμῶν καὶ δίπλα ἀστεροειδὲς κόσμημα: περιστικτὸς κύκλος μὲ στιγμὴ στὸ κέντρο καὶ ἐξωτερικὰ σταυροειδῶς διατεταγμένες

6. French 1965, πίν. 51:a καὶ πίν. 52:e, YE IIIA2.

7. *RMDP* εἰκ. 408:55, Ρόδος, YE IIIA2.

8. Αὐτόθι εἰκ. 82:12, Λακωνία, YE I.

9. *MDP* εἰκ. 101:2, γιὰ τὸ σχῆμα FS 225 ἀμφίκυλλο

κύπελλο, YE IIIA2.

10. *RMDP* εἰκ. 210:343, Περσὴ, πρώτη YE IIIΓ.

11. *MDP* εἰκ. 64:1-4, YE IIIA1 καὶ εἰκ. 83:1-2, YE IIIA2.

μεγάλες στικτές γραμμές, σὰν ἀκτίνες (πίν. 34:1). – Τμήμα τοῦ δίσκου τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν μετὰ τὴν ἀρχὴ τῆς μιᾶς λαβῆς μεγάλου ψευδοστόμου, οἰκιακῆς χρήσεως, ἀπὸ γκριζο τραχὺ πηλὸ. Μαύρη ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ δίσκου καὶ σὰ περιθώρια τῆς λαβῆς. – Σπασμένο στέλεχος λαβῶν ψευδοστόμου μετὰ δακτύλιο στὴ βάση. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὅμο μετὰ τρεῖς ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν. – “Ομοιο, μετὰ ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν καὶ ἀπὸ πάνω μία ἀπλὴ σπείρα (πίν. 34:5). – Τρία τμήματα κοιλίας μετὰ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Πέντε μεγάλα ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη κρατῆρων μετὰ πλατιά ταινία ἀμφίπλευρα. Σὲ ἓνα, στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια τοῦ χεῖλους τρεῖς δακτύλιοι καὶ σὲ ἄλλο καὶ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. – Τμήμα γάστρας μετὰ μετόπη: στήλη σχηματοποιημένων ἀνθέων παπύρου (ἢ διαποικιλτῶν ριπιδόσχημων κοσμημάτων) ἀποτελούμενων ἀπὸ διπλὴ γωνιώδη βάση μετὰ ἐνάλληλα τόξα μέσα, καὶ στὴ συνέχεια διπλὸ περιθώριο καὶ μετὰ φοιδωτὸ κόσμημα μετὰ μικρὸ πέταλο ἢ κύκλο μέσα σὲ κάθε φοιδά. Ἀπὸ κάτω ταινία (πίν. 34:10)¹². – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις, ἢ μία ὁλόβαφη ἐξωτερικά, ἢ ἄλλη ἀπὸ ἐνδόβαφο κρατῆρα χωρὶς ταινία ἐξωτερικά καὶ ἢ τρίτη ἀπὸ ὁλόβαφο. – *Σκύφοι*: Πενήντα ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Μεγάλον ὄστρακον ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι χαμηλὰ τὴ γάστρα μετὰ ἀκέραιη καὶ τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χεῖλους, δευτέρη χαμηλότερα ἐξωτερικά καὶ ἄλλη μία κάτω ἀπὸ τὴ λαβή. Πινελιὲς στὴς ρίζες καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ῥάχης τῆς λαβῆς καὶ δίπλα δέσμη ἐννέα γραμμῶν. Βαφὴ πορτοκαλιά σὲ κιτρινοπορτοκαλὶ ἀλείφωμα. – Δεκαπέντε ἐξώστροφα χεῖλη μετὰ ταινία στὴν ἀκμὴ. Στὰ δύο καὶ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. – Σὲ δύο ἄλλα, κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος τμήμα σπείρας καὶ ἢ κεφαλὴ καὶ οἱ δύο κεραῖες διπλῆς ὀρθιας πορφύρας. – Δεκατέσσερις ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές μετὰ πινελιά στὴ ρίζα ἢ στὴν κορυφὴ τῆς ῥάχης, ἢ μία ἀκέραιη καὶ μία ἄλλη μετὰ ἀπόφυση στὴν κορυφὴ. –

Τμήμα γάστρας μετὰ πινελιά στὴ ρίζα τῆς λαβῆς καὶ ἀπὸ κάτω ἕξι ἱμάντες. – Δύο ὅμοια, μετὰ τμήμα σπείρας. – Ἐξὶ ὅμοια, μετὰ μία ἢ περισσότερες ἐπάλληλες ταινίες ἐξωτερικά, ἓνα καὶ μετὰ δακτύλιο ἐσωτερικά. – “Ομοιο, μετὰ τέσσερις πλατιὲς γραμμές. – “Ομοιο, μετὰ τὴν ἀπόληξη ἄνθους μετὰ κροσσωτὸ περίστικτον ἐσωτερικά κάλυκα καὶ μετὰ μεγάλο ὕπερο μετὰ καμπύλη ἐπίσπεψη (πίν. 34:6)¹³. – “Ομοιο, μετὰ δύο ἐπάλληλες ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω μία καμπύλη (πίν. 34:7). – “Ομοιο, μετὰ μεγάλο φοιδωτὸ κόσμημα. Καστανέρυθρη βαφὴ σὲ ὑπόλευκον ἀλείφωμα. Πιθανότερον ἀπὸ κύλικα (πίν. 34:8)¹⁴. – “Ομοιο, μετὰ δύο γραμμές, πολὺ στενὴ στήλη διάγραμμα μετὰ ὀριζόντια γραμμίδια καὶ δίπλα δύο ὁμόκεντρα τόξα. Ἀπὸ κάτω ταινία (πίν. 34:13)¹⁵. – “Ομοιο, μετὰ καμπύλον λογοχειδὲς ὁλόβαφο φύλλον μετὰ περίγραμμα ἐξωτερικά (πίν. 34:9). – “Ομοιο, μετὰ δύο ἀντίστροφες στήλες κροσσοπεταλίων μετὰ τριπλὸ περιθώριον καὶ δίπλα μικρὴ ἀγκυλόμοσχη σπείρα (πίν. 34:14)¹⁶. – “Ομοιο, πολὺ φθαρμένο, μετὰ ὁλόβαφο κόκκινον περίστικτον κύκλον. – “Ομοιο, μετὰ στήλη ὀριζοντίων τεθλασμένων γραμμῶν μετὰ τριπλὸ περιθώριον. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις μετὰ ταινία ἐξωτερικά. – Ὅκτὼ ὄστρακα ἐνδόβαφων: Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη μετὰ πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Τέσσερα ἀπὸ γάστρας, τὰ δύο μετὰ ταινίες. – Εἴκοσι τέσσερα ὄστρακα ὁλόβαφων: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη, εἴκοσι ἀπὸ γάστρας καὶ μία δακτυλιόσχημη βάση. – Τέσσερα μελαμβαφὴ ἐλληνιστικὰ ὄστρακα.

– Κωνικὸ στέλεχος μετὰ δύο γραμμές καὶ ἀνάμεσα λοξὲς πινελιές. Ἰσως πόδι τραπέζης. Σωζ. ὕψ. 0.045 μ. – Εἰδῶλιον γυναικεῖον. Σώζεται τὸ κατώτερον ἥμισυ τοῦ κυκλικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ καὶ τὸ κυλινδρικὸν κάτω σῶμα μετὰ τὴν εὐρυνόμενη κοίλη βάση. Πλαστικὰ δηλωμένα τὰ στήθη. Πηλὸς ὑπόλευκος, ἀλείφωμα κιτρινωπὸν, βαφὴ μελανή. Ταινία περὶ τὴν ὀσφὺν καὶ δύο κατακόρυφες γραμμές ἀμελῶς σχεδιασμένες ἐμπρὸς καὶ πίσω στὸ κυλινδρικὸν κάτω σῶμα. Στὸν κορμὸν μπροστὰ κατακόρυφες ἀσύμμετρες γραμμές καὶ πίσω λοξὲς παρὰ λ-

12. Wace 1954, πίν. 41:b κάτω δεξιά, YE IIB. Τὸ σχηματοποιημένο ἄνθος παπύρου (ἢ διαποικιλτὸ ριπιδόσχημον κόσμημα) ἀπαντᾷ ἀπὸ τὴν YE IIB1 καὶ σὲ κεντρικὴ μετόπη, πρβ. French 1966, εἰκ. 8:18, YE IIB1. *RMDP* εἰκ. 200:251, Κοπρέζα, YE IIB1.

13. Πρβ. French 1966, πίν. 48d:1, YE IIB1.

14. *MDP* εἰκ. 75:3, Φυλακωπὴ, YE IIIA1.

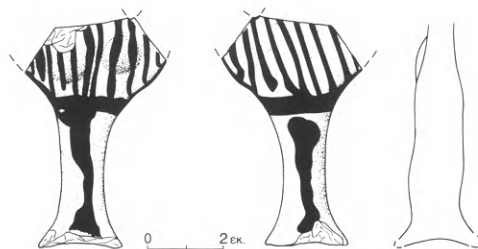
15. Πρβ. French 1966, εἰκ. 7:4, YE IIB1.

16. Mountjoy 1976, εἰκ. 6:42 καὶ 45, γὰρ τὴν κεντρικὴ μετόπη, YE IIB1.

ληλες (είκ. 74)¹⁷. Ύψ. σωζ. 0.06 μ., πλάτ. 0.036 μ.

– Ειδώλιο γυναικείο. Σώζεται τὸ κάτω μέρος τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος καὶ ἡ εὐρυνόμενη κοίλη βάση, μὲ διακόσμηση ἀπὸ τρεῖς κατακόρυφες παράλληλες ταινίες. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, βαφὴ καστανή. Ύψ. σωζ. 0.032 μ., διάμ. βάσης 0.028 μ.

– Ειδώλιο γυναικείο. Σώζεται μόνο τὸ κυλινδρικό κάτω σῶμα καὶ ἡ εὐρυνόμενη κοίλη βάση. Πηλὸς καστανοκίτρινος, βαφὴ καστανή στιλπνή. Τρεῖς παράλληλες γραμμὲς ποὺ συνεχίζονται καὶ πάνω στὴ βάση. Ύψ. σωζ. 0.05 μ.

Εἰκ. 74. Εἰδώλιο Ψ ἀπὸ τὸν χώρο Δ.

Στὴ δυτικὴ πλευρὰ τῶν χώρων Δ-Ε ἀποκαλύφθηκε τμῆμα ἄλλου τοίχου, τοῦ τοίχου **19**, προσκτισμένου στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ τοίχου **2**. Δὲν σημειώνεται ἐὰν ἦταν παλαιότερος ἢ νεότερος ἀπὸ αὐτὸν οὔτε καὶ τὸ βάθος ποὺ βρέθηκε ὁ καθένας ἢ ἦταν θεμελιωμένος. Πάντως καὶ ὁ **19** φαίνεται θεμελιωμένος στὸν βράχο, σώζεται σὲ μικρὸ ὕψος πάνω ἀπὸ αὐτὸν καὶ πιθανότατα ἦταν σύγχρονος μὲ τὸν **2**, ἀνεξάρτητος ὅμως ἀπὸ αὐτόν. Εἶχε πλάτος 0.60 μ. καὶ διασώθηκε σὲ μῆκος 4.30 μ. ἀπὸ τὴ βόρεια γωνία τοῦ τοίχου **2** μὲ τὸν **8** μέχρι τὸν ἀγωγὸ στὰ νότια. Ἀνατολικά καὶ χαμηλότερα ἀπὸ τὸν τοῖχο **19** βρέθηκαν ἀρκετὲς μικρὲς καὶ ἀκανόνιστες πέτρες, τοποθετημένες πάνω στὸν φυσικὸ βράχο. Θεωρήθηκε ὅτι ἀποτελοῦσαν τὸ στρωμένο δάπεδο αὐλῆς (πίν. 32β καὶ 33α). Ἐπομένως, οἱ χώροι αὐτοὶ ἀποτελοῦσαν ἴσως μιὰ κλειστὴ ἢ καὶ ἀνοιχτὴ λιθόστρωτη αὐλὴ μεταξὺ τῶν ἄλλων χώρων, ἀποψη ποὺ ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τίς πολλὲς αὐλακες ποὺ διέτρεχαν τὸν χώρο, ὅχι ἀπαραίτητα αὐλίο. Ἀπὸ τὴν περιοχὴ συγκεντρώθηκαν λίγα ὄστρακα, δύο εἰδώλια καὶ ἓνα κομμάτι κονιάματος.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 194.

Ἀπροσδιόριστα 18.

Ἀγραπτα 87.

Γραπτά 89.

Τρία ὄστρακα ΜΕ τεφρῶν μινύειων ἀγγείων.

Ἀγραπτα: Δεκατέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δώδεκα εὐθέα, ἐννέα ἐξώστροφα, τὰ δύο μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφην ταινιωτὴ λαβή, καὶ πέντε ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, ταινιωτὴ δακτυλιόσχημη λαβή, τέσσερις γάστρες, πέντε στελέχη καὶ πέντε βάσεις, ἡ μία ἐπίπεδη ἀκέραιη, διαμ. 0.055 μ., κυλίκων. – Ὁκτὼ ἐξώστροφα χεῖλη τροπι-

δωτῶν λεκανιδίων, τέσσερα μὲ τὴ ρίζα καὶ τέσσερα μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος ἀπὸ τὸν λαμὸ μεγάλου κλειστοῦ οἰκιακοῦ ἀγγείου. – Δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη, τὸ ἓνα μεγάλου ἀνοιχτοῦ ἀγγείου. – Μεγάλῃ κυλινδρική καὶ ἀκέραιη ταινιωτὴ δακτυλιόσχημη λαβή. – Δισκοειδὲς βάση. – Ἀκέραιο ταινιωτὸ πόδι χυτρώποδος, ὕψ. 0.08 μ. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων, τὸ ἓνα μὲ περικυρτο χεῖλος. – Βάση λαμποῦ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. – Τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις. – Κυλινδρική ὀριζόντια λαβὴ ἀπὸ ὕδρια ἢ στάμνο. – Τμῆμα τοιχώ-

17. French 1971, πίν. 18c:52-302, YE IIIA2.

ματος και επίπεδη βάση κλειστών αγγείων. – Έξωκυρτο επικλινές και δύο έξωκυρτα επίπεδα χείλη και μία δακτυλιόσχημη βάση κρατήρων.

Γραπτά: Εὐθύ χεῖλος κύλικος με ταινία και από κάτω την κεφαλή με διπλό περίγραμμα μικρής ὀρθιας πορφύρας. Βαφή κόκκινη ἐξίτηλη, τριμμένη ή ἐπιφάνεια τοῦ αγγείου. – Τρία τμήματα από γάστρες με ἱμάντες και ένα με ἐπάλλῃλες ταινίες. – Ὅμοιο, με μικρή διπλή καλογραμμένη ὀρθια πορφύρα με περίστικτο σῶμα και διάστικτη οὐρά. Μαύρη ἐξίτηλη βαφή. – Ὅμοιο, με ὀρθια πορφύρα με περίστικτο σῶμα και διάστικτη οὐρά. – Δύο τμήματα από τὸν πυθμένα τῆς γάστρας με την ἀρχή τοῦ στελέχους. Τὸ ένα από ὀλόβαφη κύλικα. – Τὸ ἄλλο, τὸ μεγαλύτερο, με διακόσμηση, τύπου Ζυγουριῶν, πὸν κατεβαίνει και στο στέλεχος και συνίσταται από δέσμη ἑπτὰ γραμμῶν πὸν στο κάτω ἄκρο ἐνώνονται με ἡμικύκλια¹⁸. Μαύρη ἐξίτηλη βαφή. – Στέλεχος με κόκκινες ἐπάλλῃλες ταινίες. – Τρεῖς βάσεις με βαμμένους δακτύλιους και μία ὀλόβαφη μαύρη. – Έξωκυρτο χεῖλος ὀλόβαφου κυάθου με την ἀρχή τῆς πλατιάς ταινιωτῆς λαβῆς με βαμμένη τῇ ράχῃ. – Εὐθύ χεῖλος κυπέλλου με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Τμήμα γάστρας με τέσσερις βαθῆς αὐλακες στο μέσο, καλυπτόμενες με πλατιά ταινία κόκκινου χρώματος. Ἀπὸ πάνω καμπύλη γραμμή, ἴσως μίσχος σπείρας ή φυτικού κοσμήματος¹⁹. – Ὅμοιο, με δύο βαθῆς αὐλακες, πρὸς τὰ πάνω ταινία και δέσμη τεσσάρων γραμμῶν. Καστανή βαφή ἐντελῶς ἐξίτηλη. – Ἐπίπεδη βάση με τμήμα τοῦ τοιχώματος. Μέσα στὸν πυθμένα τέσσερις δακτύλιοι και ἄλλοι τρεῖς στὴν κάτω ἐπιφάνεια τῆς βάσης. Ταινία στὴ γωνία τῆς βάσης ἐξωτερικά. Σὲ αὐτὸ τὸ σημείο μικρὴ κυκλική ὀπή ἀνοιγμένη πρὶν ἀπὸ τὴν ὀπτηση τοῦ αγγείου. Κυπελλόσχημο ρυτό²⁰. – Τμήμα λαμποῦ πρὸχου με περίκυρτο βαμμένο χεῖλος και πολὺ λεπτὸ τοίχωμα. – Βάση λαμποῦ με ταινία στὴν ἐνωση με τὸν ὦμο. – Τμήμα ὦμου με σπογγωτὴ διακόσμηση κάτω ἀπὸ δύο ταινίες. – Δεκατέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων με διακόσμηση ἐπάλλῃλων ταινιῶν. – Μικρὴ δισκοειδῆς κοίλη βάση, διαμ. 0.035 μ. Ταινία ἐξωτε-

κά, ἄλλη μία λεπτότερη ψηλότερα και ἀπὸ πάνω σπογγωτὴ διακόσμηση. – Ταινιωτὴ λαβὴ κλειστοῦ αγγείου με δύο ἀβαθεῖς αὐλακες κατὰ μήκος τῆς ράχης, καλυπτόμενες με ταινίες. – Ὁκτὼ κομμάτια τοιχωμάτων με διακόσμηση ταινιῶν. – Ἐπίπεδη βάση με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Δίσκος ψευδοστόμου με τὸ στέλεχος τῶν λαβῶν. Στὸν δίσκο τέσσερις δακτύλιοι στὴν περιφέρεια και στο κέντρο ὀλόβαφος κύκλος. Δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στελέχους. – Τμήμα ὦμου ψευδοστόμου με τῇ βάση τοῦ σπασμένου στομίου. Στὸν ὦμο ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν και δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στομίου. – Δύο ἐξωκυρτα ἐπίπεδα χείλη κρατήρων με πλατιά ταινία ἀμφίπλευρα. Στὸ ένα, ἀπὸ κάτω, μεικτὸ ἄνθος με διπλὸ περίστικτο κάλυκα σχεδιασμένο με ἄδρες γραμμές. – Τμήμα γάστρας με δύο ἐπάλλῃλες ταινίες. – *Σκύφοι:* Εἴκοσι τέσσερα ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Ἐξὶ ἐξωκυρτα χείλη με ταινία στὴν ἀκμή. Τρία ἀπὸ αὐτὰ ἔχουν ἐξωτερικά: στήλη ἀμειβόντων πάνω ἀπὸ πέντε ἱμάντες, πέντε κατακόρυφες και δύο καμπύλες γραμμές, μονὰ τρικάμπυλα τόξα και ἐνδιάμεσα παραπληρωματικά τρίγωνα. – Τρεῖς κυλινδρικές λαβές με πινελιά στὴ ρίζα και στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Τρεῖς ρίζες ὀριζοντίων κυλινδρικών λαβῶν με πινελιά. – Ὁκτὼ τμήματα ἀπὸ γάστρες με ἐπάλλῃλες ταινίες ἐξωτερικά, τὰ τέσσερα και με δακτύλιο ἐσωτερικά. – Ὅμοιο, με τέσσερις ἱμάντες κάτω ἀπὸ σπείρα. – Ὅμοιο, με δέσμη ὀκτὼ γραμμῶν πάνω ἀπὸ ταινία. – Ὅμοιο, με δέσμη τεσσάρων γραμμῶν, δίπλα στήλη ἀμειβόντων και ἀπὸ κάτω δύο ἐπάλλῃλες ταινίες. – Δισκοειδῆς κοίλη βάση με δύο ταινίες ἐξωτερικά. – Δεκατρία ὄστρακα ὀλόβαφον: Ἐξωκυρτο χεῖλος, ἐντεκα γάστρες και πόδι ὑπίποδος σκύφου βαμμένου με μαῦρο χρῶμα.

– Κυλινδρικό σῶμα μεγάλου ζῶου με ἐγκάρσιες κόκκινες πινελιές.

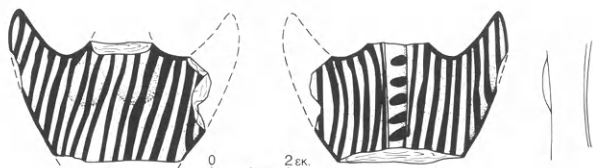
– Εἰδώλιο γυναικεῖο τύπου Ψ. Σῶζεται τὸ μεγαλύτερο τμήμα τοῦ κορμοῦ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κατώτερο μέρος και τὸ δεξι χέρι. Στήθη και πλεξίδα πίσω πλαστικά δηλωμένα. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κινερόθυρο, βαφή κόκκινη. Ταινία στὴν περιφέρεια

18. French 1966, εἰκ. 4:10, YE IIIB1.

19. MDP εἰκ. 101:8, Μυκῆνες, YE IIIA2.

20. RMDP εἰκ. 418:104, Ρόδος, YE IIIB.

Εἰκ. 75. Εἰδῶλιο Ψ ἀπὸ τὸν χώρο Δ.

τοῦ κορμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου παράλληλες γραμμές, λοξές ἔμπρὸς καὶ καμπύλες καὶ κατακόρυφες πίσω. Στὴν πλεξίδα παράλληλες λοξές παχιές πινελιές (εἰκ. 75). Ὑψ. σωζ. 0.04 μ., πλάτ. σωζ. 0.051 μ.
– Τρία κομμάτια κονιάματος, δύο μὲ κόκκινο χρῶμα καὶ ἓνα μὲ ὠχροκίτρινο σὲ κατακόρυφες γραμμές, σὰν ἀπομίμηση ξύλου.

Στοὺς χώρους Ε-Ζ ἡ ἀνασκαφὴ προχώρησε στὴν ἀφαίρεση τοῦ δεύτερου στρώματος τῆς ἐπίχωσης, τὸ ὁποῖο ἦταν ἀρκετὰ παχὺ καὶ ἔφθανε σὲ βάθος 0.80 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, χωρὶς προηγουμένως νὰ ἔχει ἀναφερθεῖ στὸ ἡμερολόγιο κάτι σχετικὸ μὲ τὴν τύχη τοῦ πρώτου στρώματος. Πιθανότατα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ εἶχε ἀφαιρεθεῖ ἐνιαῖα μαζί μὲ τὸ πρῶτο στρῶμα τοῦ χώρου Δ, χωρὶς ὅμως αὐτὸ νὰ ἐπισημαίνεται στὴ διάκριση τῶν ὁστράκων. Γενικῶς, σ' αὐτοὺς τοὺς χώρους ἡ στρωματογραφία εἶναι πολὺ ἐλλιπὴς καὶ ἀσαφής, διότι ἡ ἀνασκαφὴ τοὺς ἄρχισε ἀπὸ τὴν πρώτη δοκιμαστικὴ τάφρο καὶ συνεχίζονταν σταδιακὰ σὲ ὅλη τὴ διάρκειά τῆς ἀνασκαφῆς. Μέσα στὴν ἐπίχωση βρέθηκαν πολ- λές πεσμένες πέτρες ποὺ δὲν ἀνῆκαν σὲ τοῖχο καὶ ἀφαιρέθηκαν. Πιθανότατα νὰ προέρ- χονταν ἀπὸ τὸ λιθόστρωτο τῆς «αὐλῆς», ἀλλὰ ἡ εἰκασία αὐτὴ δὲν ἐρευνήθηκε. Ἐπίσης, μέσα στὸ δεῦτερο στρῶμα τῆς ἐπίχωσης τοῦ χώρου Ε παρατηρήθηκε μία παραβίαση ποὺ προχωροῦσε σὲ βάθος μέχρι τὸν φυσικὸ βράχο. Μέσα σ' αὐτὴν βρέθηκαν κομμάτια κόκ- κινου γαιώδους χρώματος καὶ ὠχρας. Ἀπὸ τὴν ἐπίχωση συγκεντρώθηκαν πολλὰ ἀνάμει- κτα ὄστρακα, ὅλα μὲ πολὺ ἴζημα, τριμμένα καὶ δυσδιάκριτα, καὶ δύο εἰδῶλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 1.705.

Ἀπροσδιόριστα 735.

Ἀγραπτα 688.

Γραπτά 276.

Μεταγενέστερα 6.

Τμῆμα ΜΕ τεφροῦ μινυείου ἀγγείου.

Ἀγραπτα: Εἴκοσι ἐπτὰ ἐξώστροφα, τὰ δύο μὲ ἀκέ- ραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, καὶ τέσσερα εὐθέα χεῖλη τροπιδωτῶν, τέσσερα ἐξώστροφα, δέ- κα ἐξώκυρτα καὶ εἴκοσι ἓνα εὐθέα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Εἴκοσι δύο ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία ψηλὴ δακτυλιόσχημη, τριάντα ἕξι γάστρες, ἑβδομήντα δύο στελέχη, ὁκτώ ἐπίπεδες βάσεις, μερικὲς μὲ τμῆμα τοῦ στελέχους καὶ δύο ἀκέραιες ἐπίπεδες διαμ. 0.058 καὶ 0.065 μ. ἀντίστοιχα, μία ἐλαφρῶς κοίλη καὶ εἴκοσι τρεῖς μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότη- τα, οἱ τρεῖς μὲ τμῆμα τοῦ στελέχους καὶ μία μὲ ἀνά- γλυφο δακτύλιο στὴν περιφέρεια. – Βραχὺ πόδι μὲ μικρὸ τμῆμα τῆς βάσης κυαθόμορφης κύλικος. –

Τρία ἀπλὰ χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβὴ καὶ τὰ δύο μόνο μὲ τὴ ρίζα τῆς. – Τέσσερις ἀκέραιες ταινιωτὲς γωνιώδεις λαβές. – *Οἰκιακά*: Δύο τροπι- δωτά, τέσσερα εὐθέα, ἑννέα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα, δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινή, ἓνα ἐξώκυρτο στρογγυλὸ καὶ ἐπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη χοντροειδῶν ἀγγείων, τὰ δύο ἀπὸ κλειστά. – Ἐβδομήντα μεγάλες καὶ μι- κρὲς κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ὀριζόντια ἴσως ἀπὸ λέβητα ἢ πιθόσχημο, καὶ δεκαπέντε ταινιωτὲς με- γάλων ἀγγείων ἀπὸ χοντροκόκκο τραχὺ κοκκινό- ξανθο πηλὸ μὲ προσμίξεις, λίγες ἀπὸ καστανὸ κα- θαρὸ καὶ μερικὲς μὲ ἔντονα ἴζη φωτιάς. – Ἐκατὸν ὀγδόντα δύο κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμοχρωμούς, κιτρινω- ποὺς καὶ καστανοὺς πηλοῦς, πολλὰ μὲ ἔντονα ἴζη φωτιάς ἢ καμένα. – Ἐπίπεδη μεγάλῃ βάσει μὲ λοξὰ ἀνερχόμενα χοντρά τοιχώματα, ἀπὸ τεφροῦ πηλὸ

μέ πολλά μικρά ἐγκλείσματα. – Τρεῖς ἐπίπεδες, τέσσερις δισκοειδεῖς καὶ δύο δακτυλιόσχημες βάσεις. – Ἐννέα πόδια ἀπὸ χυτρώποδες, ἐπτὰ ταινιωτὰ λεπυνόμενα πρὸς τὰ κάτω, τὸ ἓνα ἀκέραιο ὕψ. 0.075 μ., καὶ δύο λεπτὰ κυλινδρικά. – Τροπιδωτὸ χεῖλος κυάθου καὶ τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις. – Εὐθὺ ἐπίπεδο χεῖλος κυπέλλου. – Τὸ ἓνα τρίτο περίπου ἀπὸ τὴν ἐλαφρῶς κυρτὴ βάση μεγάλου ἀμφίκουλου κυπέλλου, διαμ. 0.115 μ., με μικρὸ τμήμα ἀπὸ τὸ τοίχωμα. – Ἐπίπεδη βάση μεγάλου κυπέλλου με κοῖλα τοιχώματα. – Κυρτὴ βάση με κατακόρυφο τοίχωμα. – Ὅμοια, με εὐρυνόμενο πρὸς τὰ ἐπάνω τοίχωμα. – Πέντε λεπτὲς ταινιωτὲς λαβὲς μᾶλλον ἀπὸ ἀρύταινες, ἡ μία ἀπὸ κοκκινωπὸ πηλὸ με ὑπόλευκο ἀλείφωμα, καὶ μία ἄλλη, ἴσως ἀπὸ μεγάλη ἀρύταινα, με ὀπὴ ἀνάρτησης πρὸς τὸ ἄκρο της. – Ἐξὶ λαίμοι πρόχων με περίκυρτο χεῖλος, ὁ ἓνας με ἀνάγλυφη ταινία στὴ βάση. – Τὸ ἥμισυ στενοῦ λαμποῦ πρόχου με τὴν ἀρχὴ τῆς λαβῆς. – Τμήμα ἀπὸ τὴν βάση λαμποῦ με τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. – Τέσσερις λεπτὲς ταινιωτὲς λαβὲς καὶ μία κυλινδρική. – Εἴκοσι κομμάτια τοιχωμάτων. – Δύο δισκοειδεῖς βάσεις. – Δύο μεγάλες κυλινδρικές ὀριζόντιες λαβὲς ἀπὸ ὑδρία ἢ στάμνο, ἡ μία ἀπὸ ὑπόλευκο πηλὸ, μαζί με τὸ τοίχωμα καὶ με ὀπὲς ὀπτήσεως στὴ βάση. – Τρεῖς κυλινδρικές καὶ δέκα ταινιωτὲς λαβὲς, εἴκοσι ἐπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων, ἑννέα δισκοειδεῖς καὶ δεκατρεῖς ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἀγγείων, ἡ μία ἀκέραιη διαμ. 0.035 μ. – Ἐνα ἐσώστροφο, δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα καὶ ἔξι ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη κρατήρων καὶ μία κυλινδρική λαβή. – Ἐξώκυρτο χεῖλος, τρία κομμάτια κυλινδρικών λαβῶν, ἔξι ἐπίπεδες, τρεῖς δισκοειδεῖς κοῖλες καὶ τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις σκύφων.

Γραπτά: Δύο τμήματα ταινιωτῶν λαβῶν κυλίκων με βαμμένη κόκκινη τὴν ράχη. – Δύο κομμάτια ἀπὸ γάστρες, ἓνα με ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω τμήμα στελεχωτῆς σπείρας καὶ ἓνα με τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς δύο ὀρθιων πορφυρῶν. – Ὅμοιο, με τέσσερις σωζόμενους ἱμάντες κάτω ποὺ τέμνονται ἀπὸ τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς δύο ὀρθιων πορφυρῶν ἐναλλάξ με στήλες συνεχόμενου πλοχοῦ (πίν. 35α:1)²¹. – Τμήμα ἀπὸ τὸν πυθμένα γάστρας με ἱμάντες ἐξωτερικά. – Πυθμένας γάστρας με τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους ὀλόβαφης κύλικος. – Ἐπτά

στελέχη ὀλόβαφα με κόκκινη καὶ μαύρη βαφή. – Μεγάλη κοίλη βάση, διαμ. 0.10 μ., με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα μαζί με τὸ κατώτερο τμήμα τοῦ στελέχους. Ἐξωτερικὰ τρεῖς δακτύλιοι στὴν βάση καὶ τρεῖς ἐπάλληλες ταινίες στὸ στέλεχος με κόκκινη βαφή. – Ὅμοια, με καστανοὺς δακτυλίους. – Κοίλη βάση με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα ἐνδόβαφης κύλικος. – Ὀλόβαφη βάση με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις με καστανοὺς καὶ κόκκινους δακτυλίους. – Ἐξώκυρτο χεῖλος λεκανιδίου με τὴν ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ δακτύλιος χαμηλὰ ἐσωτερικά. – Τρεῖς μεγάλες κυλινδρικές λαβὲς, μία με τὴν ὀπὴ ὀπτήσεως στὴν βάση καὶ δύο με πλατιά γραμμὴ στὴν ράχη. – Πέντε μεγάλες πλατιὲς ταινιωτὲς λαβὲς, με βαμμένα τὰ περιθώρια καὶ μεταξὺ τους ἐγκάρσια λοξὴ γραμμὴ, ἴσως ἀπὸ μεγάλους ψευδοστόμους. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κυάθου με ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμησις²². – Ἐντονα ἐξώκυρτο χεῖλος με πλατιά λεπτὴ ταινιωτὴ λαβή. Βαμμένο τὸ χεῖλος καὶ ἡ ράχη τῆς λαβῆς. – Δύο συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα ὄστρακα ἀπὸ τὸ ἐσώστροφο χεῖλος κυάθου. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ ἄλλη μία λεπτότερη χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. – Κομμάτι γάστρας με ἀραιὴ σπογγωτὴ διακόσμησις. – Τμήμα ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου με τρεῖς αὐλακες ἐξωτερικά. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ πάνω στὶς αὐλακες καὶ πλατὺς δακτύλιος χαμηλότερα ἐσωτερικά. Ἐξωτερικὰ κάτω ἀπὸ τὴν τελευταία ταινία τρεῖς ὁμόκεντρες ἡμιελλείψεις πολὺ πρόχειρα σχεδιασμένες²³. – Δύο ταινιωτὲς λαβὲς με βαμμένη τὴν ράχη. – Τμήμα γάστρας με δακτύλιο ἐσωτερικά, ἐνῶ ἐξωτερικά λοξὴ γραμμὴ πάνω ἀπὸ ταινία ποὺ καλύπτει τρεῖς ἀβαθεῖς αὐλακες²⁴. – Τμήμα τοιχώματος ἀπὸ τὸ μέσο ἀμφίκουλου κυπέλλου με τέσσερις βαθιὲς αὐλακες ποὺ καλύπτονται ἀπὸ πλατιά καστανόχρωμη ταινία. Ἀπὸ πάνω μία γραμμὴ. – Τμήμα ἀπὸ τὴν βάση κυπέλλου με κοῖλα τοιχώματα, ὅπου δύο ἐπάλληλες ταινίες. – Μεγάλον τμήμα ἀπὸ τὴν βάση καὶ μέρος τοῦ τοιχώματος μεγάλου ἀνοιχτοῦ ἀγγείου, καλαθόσχημου ἢ λεβητόσχημου. Ἡ βάση ἐπίπεδη, τὰ τοιχώματα εὐρυνόμενα πρὸς τὰ ἄνω καὶ χοντρά. Πηλὸς γκριζοκόκκινος χοντρόκοκκος με ἐγκλείσματα, ἀλείφωμα πρᾶσινοκίτρινο,

21. French 1966, πίν. 48:2, YE III B1.

22. MDP εἰκ. 72:1, Μυκῆνες, YE III A1.

23. Αὐτόθι εἰκ. 101:2, Βουρβάτσι, YE III A2.

24. Αὐτόθι εἰκ. 101:8, Μυκῆνες, YE III A2.

βαφή μαύρη εξίτηλη. Πλατιά ταινία στη βάση εξωτερικά και ψηλότερα δύο καμπύλες. Στὸν πυθμένα ἐσωτερικά δακτύλιος και ἕνας ἀκόμη στὴ γωνία ποὺ σχηματίζει τὸ τοίχωμα μετὰ τὴ βάση. – Τμήμα ἀμφίπλευρα δόλοβαφου λαμποῦ πρόχου μετὰ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο λεπτὸ χεῖλος. Στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια τοῦ χεῖλους δύο δακτύλιοι. – Δεκατρία τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχου μετὰ ταινία στὴ γένεση τοῦ λαμποῦ, οἱ ἑπτὰ μετὰ περίκυρτο βαμμένο χεῖλος και ἕνας και μετὰ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμποῦ μετὰ ταινία στὴν ἔνωση μετὰ τὸν ὦμο. – Πέντε πολὺ μεγάλες κυλινδρικές λαβὲς μετὰ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη, ἡ μία μετὰ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση και μία μετὰ δακτύλιο στὴ ρίζα. – Δύο ταινιωτὲς μετὰ βαμμένη ράχη και τρεῖς μετὰ βαμμένα τὰ περιθώρια, ἡ μία και μετὰ κεντρικὴ νεύρωση. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο μετὰ κυματοειδὴ ὀριζόντια γραμμὴ μεταξὺ δύο λεπτῶν ταινιῶν²⁵. – Ὅμοιο, μετὰ δύο ταινίες και ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση μετὰ κόκκινη βαφή²⁶. – Πενήντα κομμάτια τοιχωμάτων μετὰ μία ἕως τρεῖς ἐπᾶλληλες ταινίες. – Πολὺ στενὸς λαμὸς μετὰ ἀνάγλυφο δακτύλιο στὴ βάση του και πλατιά ταινία, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία φολιδωτὸ κόσμημα μετὰ στιγμὴ στὸ κέντρο κάθε φολίδας, ἀπὸ ληκῦθιο μᾶλλον ἢ πρόχου²⁷. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου μετὰ μία πλατιά και τρεῖς λεπτότερες ταινίες. – Δεκαεπτὰ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων μετὰ ἐπᾶλληλες ταινίες. – Ἀκέραιο στόμιο ψευδοστόμου μετὰ περίκυρτο χεῖλος. Ταινία στὸ χεῖλος και δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στομίου. – Τμήμα μεγάλῃς πλατιάς ταινιωτῆς λαβῆς μετὰ μέρος τοῦ δίσκου τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν. Δακτύλιος στὴν περιφέρεια τοῦ δίσκου. Ταινία στὰ περιθώρια τῆς λαβῆς και κυματοειδὴς γραμμὴ στὴ ράχη. – Ταινιωτὴ λαβὴ μεγάλου ψευδοστόμου μετὰ τὸν δίσκο τοῦ στελέχους. Δακτύλιος στὴν περιφέρεια τοῦ δίσκου και κυματοειδὴς γραμμὴ στὴ ράχη τῆς λαβῆς. – Τμήμα ἀπὸ τὴν κοιλία μικροῦ ψευδοστόμου μετὰ

ταινία και ἱμάντες μετὰ στυλινὴ κόκκινη βαφή σὲ κιτρινέρυθρο ἀλείφωμα. – Ἐξώστροφο χεῖλος κρατήρα μετὰ ταινία και ἄλλη μία πλατιά χαμηλότερα ἐξωτερικά μετὰ μία ἀνηρτημένη ἡμιέλλειψη, μᾶλλον ἢ ἀρχὴ πολλῶν ἐνάλληλων. – Τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη μετὰ ταινία, τὸ ἕνα πλατὺ μετὰ ταινία ἀμφίπλευρα και τέσσερις λεπτοὺς δακτυλίους πάνω στὴν ἐπίπεδη ἐπιφάνεια. – Τρία ἐξώκυρτα ἐπικλινῇ μετὰ πλατιά ταινία και στὸ ἕνα, ἀπὸ κάτω, ἡ κεφαλὴ ὀρθίας πορφύρας μετὰ μικρὸ κύκλο ὡς ὀφθαλμὸς (πίν. 35a:3)²⁸. – Τρία τμήματα ἀπὸ γάστρες μετὰ ταινίες. – Τὸ πόδι μετὰ τμήμα τῆς δακτυλίου σχηματίζουσας βάσης ὑψίποδος κρατήρα μετὰ πλατιά ταινία στὸ πόδι. – Ἐξὶ δακτυλίου σχηματίζουσας βάσεις μεταξὺ τῶν ὁποίων μία κωνικὴ, μετὰ ταινία ἐξωτερικά και μετὰ πλατὺ δακτύλιο ἐσωτερικά κοντὰ στὸν πυθμένα, δύο μετὰ ταινία ἐξωτερικά μετὰ πολὺ ἐξίτηλη και ἀπολεπισμένη κόκκινη βαφή, μία ἀπὸ δόλοβαφο κρατήρα και μία εὐρυνόμενη ἀπὸ μεγάλο κρατήρα ἴσως οἰκιακῆς χρήσεως, μετὰ ταινία ἐξωτερικά πάνω ἀπὸ τὴν βάση. – Σκύφοι: Πενήντα ἑπτὰ ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Ἐπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη μετὰ ταινία στὴν ἀκμὴ. Σὲ δύο ἀπὸ αὐτὰ και δευτέρη χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. Σὲ ἕνα ἐξωτερικά τέσσερις ἱμάντες κάτω ἀπὸ δύο στήλες ἀντίκρινον κορσοσσοπεταλίων μετὰ μονὸ περιθώριο. Κόκκινη βαφή σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. Σὲ ἕνα ἄλλο τρία ὁμόκεντρα ἡμικύκλια και σὲ ἕνα τρίτο ἀνηρτημένη στήλη ἀμειβόντων. – Δεκαεπτὰ κυλινδρικές λαβὲς μετὰ πινελία στὴ ρίζα και στὴ ράχη. – Τριάντα ὄστρακα ἀπὸ γάστρες μετὰ διακόσμηση ἐπᾶλληλων ταινιῶν ἢ ἱμάντων. Ἀπὸ πάνω, σὲ ἔντεκα ἀπὸ αὐτὰ: δέσμες γραμμῶν (2), τμήμα σπείρας μετὰ πολὺ ἐξίτηλη κόκκινη βαφή, μικρὴ σπείρα, δύο ἀπὸ τὰ φύλλα ἐλικωτοῦ ἄνθους, στήλη ἀμειβόντων²⁹, στενὴ στήλη ἀμελῶς σχεδιασμένων ἀμειβόντων μετὰ τριπλὸ περιθώριο, στήλη τεθλασμένης μετὰ διπλὸ περιθώριο³⁰, στήλη τεθλασμένης χωρὶς περιθώριο, δύο πλατιὲς καμπύλες γραμμὲς κάτω ἀπὸ ταινία και στήλη ὀριζόν-

25. *RMDP* εἰκ. 218:420, Περατὴ, μέση *YE* IIIΓ.

26. Πρβ. παρόμοια διακόσμηση σὲ πιθάριο *MDP* εἰκ. 63:1-2, Κοπρέζα και *NSC*, *YE* IIIA1.

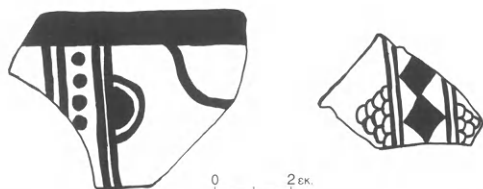
27. Πὰ τὸ σχῆμα βλ. αὐτόθι εἰκ. 86:1, Πρόσυμα, *YE* IIIA2. Τὸ διακοσμητικὸ θέμα εἶναι κοινότερο κατὰ τὴν *YE* IIIA1.

28. *MDP* εἰκ. 156:1, Τίγυνθα, *YE* IIIB2. Wardle 1973, πίν. 58d:143, *YE* IIIB2.

29. French 1967, εἰκ. 12:44-45, *YE* IIIB1.

30. Αὐτόθι εἰκ. 12:45 και εἰκ. 20:108, *YE* IIIB1. Wardle 1973, πίν. 59a:159, *YE* IIIB2.

τίων παράλληλων τεθλασμένων γραμμών με πενταπλό περιθώριο και στα αριστερά δύο παράλληλες γραμμές. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία εξωτερικά. – Μία δισκοειδής ελαφρώς κοίλη βάση με ταινία εξωτερικά. Κάτω από τη βάση δύο όμοκεντροι δακτύλιοι. – Τριάντα πέντε ὄστρακα ἐνδόβαφων σκύφων: Ἐννέα ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία εξωτερικά, μία πλάτους 0.032 μ. – Ἐνα με στήλη μεγάλων στιγμῶν με διπλό περιθώριο και εξωτερικά, περι τὸ μέσο τοῦ ὕψους, δύο όμοκεντρος ἡμιελλείψεις με ὀλόβαφη τὴν ἐσωτερική. Πρὸς τὰ δεξιὰ τμήμα καμπύλης γραμμῆς, ἡ ἀρχὴ τοῦ μίσχου ἀνηρτημένης ἀγκυλόμοσχης σπείρας (εἰκ. 76). – Ἐνα ἄλλο με στήλη ὀλόβαφων ῥόμ-

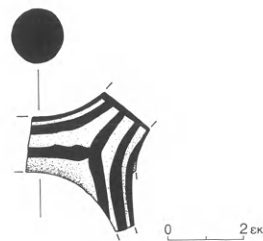

Εἰκ. 76-77. Ὅστρακα ἀπὸ τὸ δεύτερο στρώμα τῶν χώρων E-Z.

βων με διπλό περιθώριο και εξωτερικά ἑκατέρωθεν βοτρυοειδῆ φολιδωτὰ τρίγωνα (εἰκ. 77)³¹. – Τέσσερα συνανήκοντα και συγκολληθέντα ὄστρακα ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι χαμηλὰ τὴ γάστρα. Πλατιά ταινία στὸ χεῖλος και ἄλλη μία χαμηλότερα στὴ γάστρα. Ἀνάμεσα ἀνηρτημένη ἀντιθετικὴ ἀγκυλόμοσχη σπείρα ἑκατέρωθεν διάγραμμου ἢ δικτυωτοῦ ῥόμβου (πίν. 35α:2)³². – Τρεῖς κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη, με πινελιές στὴ ρίζα και στὴ ράχη. – Δεκατέσσερα ἀπὸ γάστρες με ται-

νίες ἐξωτερικά, τὸ ἓνα με τὴ ρίζα τῆς λαβῆς. – Ὅμοιο, με ταινία κάτω ἀπὸ στήλη τεθλασμένης με διπλό περιθώριο. – Τέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία εξωτερικά στὸ ἓνα και ἄλλη μία ψηλότερα. – Εἴκοσι δύο ὄστρακα ὀλόβαφων σκύφων: Τέσσερα ἐξώστροφα και δύο ἐξώκυρτα χεῖλη, κυλινδρική λαβή, δεκατρεῖς γάστρες και δακτυλιόσχημη βάση. – Βάση ὀλόβαφου ὑψίποδος σκύφου. – *Μεταγενέστερα*: Ἐξὶ μελαμβαφὴ ἑλληνιστικά. – Τμήμα τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος εἰδωλίου με τὴν εὐρυνόμενη βάση. Ἐξὶ μαῦρες γραμμὲς ἐντελῶς ἐξίτηλες.

– Εἰδώλιο ζώου. Σώζεται τὸ πρόσθιο μέρος τοῦ λεπτοῦ κυλινδρικοῦ σώματος ὡς τὸν λαμὸ και τὸ μισὸ πόδι. Πηλὸς καστανὸς ἀνοιχτός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανή. Κατὰ μῆκος τοῦ σώματος, στὸ ἐπάνω μέρος, πέντε ὀριζόντιες παράλληλες γραμμὲς ποὺ φθάνουν μέχρι τὴν ταινία ποὺ περιβάλλει τὴ βάση τοῦ λαμοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποία, στὰ πλάγια, ξεκινοῦν ἑκατέρωθεν ἀνὰ τρεῖς κατακόρυφες παράλληλες γραμμὲς ποὺ κατεβαίνουν στὰ πόδια (εἰκ. 78). Ὑψ. σωζ. 0.036 μ., μῆκ. σωζ. 0.03 μ., διάμ. σώματος 0.014 μ.

Εἰκ. 78. Ζωόμορφο εἰδώλιο ἀπὸ τὸ δεύτερο στρώμα τῶν χώρων E-Z.

Τὸ τρίτο στρώμα τῶν χώρων E-Z, ἀρχίζει ἀπὸ βάθος 0.80 μ. και μέσα σ' αὐτὸ συνεχιζόταν ἡ παραβίαση στὸν χώρο E. Συγκεντρώθηκαν ἀρκετὰ ἀμικῶς μυκηναϊκὰ ὄστρακα και τέσσερα εἰδώλια.

31. RMDP εἰκ. 77:194, Κοράκου, πρώτη YΕ IIIΓ.

32. Αὐτόθι εἰκ. 72:163, Κόρινθος, YΕ IIIB2 - πρώτη Γ.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

᾽Οστρακα 775.

᾽Απροοδιόριστα 292.

᾽Αγραπτα 325.

Γραπτά 158.

᾽Αγραπτα: Δεκατέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν κυλίκων, ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ καὶ ἓνα ἄλλο μόνο μὲ τὴ ρίζα τῆς. – Εἴκοσι πέντε εὐθέα, τὸ ἓνα μὲ δακτυλιόσχημη λαβὴ, ἑπτὰ ἐξώστροφα καὶ δεκατρία ἐξώκυρτα χεῖλη κυρτόπλευρων, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴ μικρὴ κατακόρυφη λαβή. – Ἐντεκα ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο ἀκέραιες, καὶ τριάντα τρεῖς γάστρες. – Δεκαεπτὰ στελέχη, τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις, ἢ μία ἀκέραιη διαμ. 0.057 μ., καὶ δεκαεπτὰ κοίλες. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, τὸ ἓνα μὲ τὴ ρίζα καὶ τὸ ἄλλο μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβή. – Οἰκιστὰς: Τροπιδωτό, δύο εὐθέα καὶ τρία ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χοντρά χεῖλη. – Δεκατέσσερις μεγάλες κυλινδρικές λαβές. – Ἐκατὸν ἓνα κομμάτια ἀπὸ τὰ τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν χοντροειδῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμοχρώμους καὶ κοκκινόξανθους πηλούς, πολλὰ μὲ ἔντονα ἵχνη φωτιάς. – Μεγάλῃ δισκοειδῆς βάση κλειστοῦ ἀγγείου ἀπὸ κόκκινο εὐθυρπτο πηλό. – Τρία πόδια χυτροπόδων: Κυλινδρικό, μικρὸ ταινιωτὸ λεπυνόμενο πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀκέραιο ταινιωτό, ὕψ. 0.08 μ. – Τμήμα ἀπὸ τὸν βραχὺ λαίμο πρὸχου καὶ ἓνα ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἔνωση τοῦ λαίμου μὲ τὸν ὦμο. – Τέσσερις κυλινδρικές καὶ τέσσερις ταινιωτὲς λαβές, ἔντεκα κομμάτια τοιχωμάτων, δύο δακτυλιόσχημες καὶ εἴκοσι μία ἐπίπεδες βάσεις, οἱ τρεῖς ἀκέραιες διαμ. 0.038, 0.04 καὶ 0.047 μ. ἀντίστοιχα, κλειστῶν ἀγγείων. – Ἑπτὰ χεῖλη κρατήρων, ἐξώκυρτο, ἐξώκυρτο ἐπίπεδο, τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ καὶ ἀμφίκυρτο ἐπικλινές. – Δισκοειδῆς βάση. – Ἀκέραιη μικρὴ κυλινδρική ὀριζόντια λαβὴ σκύφου. – Δακτυλιόσχημη καὶ δύο δισκοειδῆς βάσεις, ἢ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.03 μ. – Βάση μὲ τὸ βραχὺ πόδι ὑψίποδος σκύφου.

Γραπτά: ᾽Εξώκυρτο ἐπικλινές χεῖλος κυαθόμορφης κύλικος μὲ πλατιά ταινία καὶ ἀμέσως ἀπὸ κάτω ἀνηρημένες συμπαγεῖς κυματοειδῆς καμπύλες (βραχῶδες κόσμημα)³³. – ᾽Εξώστροφο χεῖλος κύλικος τύπου Ζυγουριῶν, χωρὶς ταινία στὴν ἀκμή. Κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος ἡ ἀπόληξη καλοσχεδιασμένου ἄνθους μὲ τρεῖς (σῶζεται 1 1/2) περιστικτοὺς τετραπλοὺς κάλυκες μὲ ὀλόβαφο κέντρο (πίν. 35β:2)³⁴. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ἱμάντες. – Δύο ὅμοια, μὲ σπεῖρες. – Ὅμοιο, μὲ ἱμάντες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω διπλὴ καμπύλη ταινία κόκκινου χρώματος μὲ ἐπίθετη λευκὴ γραμμὴ στὸ μέσο, προφανῶς πλόκαμοι χταποδιοῦ (πίν. 35β:4)³⁵. – Ὅμοιο, μὲ ἱμάντες κάτω ἀπὸ τὴ διάστικτη οὐρὰ ὀριζόντιας πορφύρας (πίν. 35β:11)³⁶. – Τμήμα γάστρας μὲ σειρὰ καλογραμμῶν ἐλικωτῶν ἀνθέων πάνω ἀπὸ ταινία. Σῶζεται τὸ κάτω μέρος δύο ἀνθέων μὲ κεντρικὸ κατακόρυφο μίσχο καὶ ἐκατέρωθεν ἀνὰ τρία φύλλα μὲ ἐλικοειδῆ ἀπόληξη (πίν. 35β:5)³⁷. – Ὅμοιο, μὲ μεγάλο φοιδωτὸ κόσμημα. – Ὅμοιο, μὲ σειρὴς τόξων καὶ μὲ στήλη ἀμειβόντων στῖς μεταξὺ τῶν γωνίης (πίν. 35β:6)³⁸. – Στέλεχος ὀλόβαφο. – Τμήμα ἐλαφρῶς κοίλης βάσης κύλικος, μὲ ταινία στὴν περιφέρεια, ὅπου καὶ ταπεινὸς ἀνάγλυφος δακτύλιος, καὶ ἄλλη μία πρὸς τὰ μέσα. – Τέσσερις βάσεις, μία μὲ καστανοὺς δακτυλίους καὶ τρεῖς ὀλόβαφες μὲ κόκκινη βαφή. – Τμήμα γάστρας φιάλης μὲ τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς καὶ ἀπὸ κάτω ἱμάντες. Στὸ ἐσωτερικὸ πλατὺς δακτύλιος κόκκινου χρώματος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου μικροὶ ἀσύμμετροι ῥόμβοι γραμμῆνοι μὲ ἐπίθετη λευκὴ βαφή (πίν. 35β:10)³⁹. – ᾽Εξώκυρτο βαμμένο χεῖλος κυάθου. – Εὐθὺ χεῖλος μὲ ταινία στὴν ἀκμή. Δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ καὶ ἄλλες δύο ἐξωτερικὰ. – Δύο τμήματα γάστρας μὲ σπογγωτὴ διακόσμηση. – Πέντε ταινιωτὲς λαβές μὲ βαμμένη ράχη πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφή. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου μὲ μία ταινία ἐσωτερικὰ καὶ τρεῖς ἐξωτερικὰ, ἀπὸ τὴν κατώτερη τῶν ὁποίων ἀναρτῶνται δύο καμπύλες ἀντίθετης φορᾶς, ἴσως

33. *MDP* εἰκ. 53:2 καὶ 4, ᾽Αγία Εἰρήνη, YE IIB.

34. Αὐτόθι εἰκ. 141:4, NSC, YE IIIB1.

35. Αὐτόθι εἰκ. 107:2, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

36. French 1965, πίν. 51a:5, YE IIIA2.

37. *MDP* εἰκ. 107:5, NSC, YE IIIA2.

38. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 141:17, Μυκῆνες, YE IIIB1.

39. Πρβ. French 1964, εἰκ. 2:14, γιὰ τὸ σχῆμα, YE IIIA1.

μίσχοι σπειρών ή φυτικού κοσμήματος. – Τμήμα γάστρας με κοίλο τοίχωμα. Κάτω λεπτή ταινία και από πάνω ή βάση φυτικού κοσμήματος, δύο καμπύλοι μίσχοι αντίθετης φοράς. – Κυρτή βάση με κατακόρυφο τοίχωμα. Δακτύλιοι κάτω από τη βάση και εξωτερικά ταινία και ιμάντες. Κόκκινη στιλπνή βαφή σε κίτρινο αλείφωμα. – Τμήμα ρυτού διακοσμημένο με κατακόρυφο στέλεχος, εκατέρωθεν του οποίου επάλληλα πέταλα, δηλαδή μίσχος και φύλλα έλικωτου άνθους. Δίπλα γραμμή, ή απόληξη της ούρας όρθιας πορφύρας (πίν. 35β:8)⁴⁰. – Τέσσερα τμήματα λαμίων πρόχων, ό ένας στενός όλόβαφος και άλλοι δύο με περίκυρτο βαμμένο χείλος. – Τμήμα λαμιού πρόχου με περίκυρτο χείλος. Ταινία στο χείλος και στη βάση του λαμιού με έντελως εξίτηλη κόκκινη βαφή. – Βάση λαμιού με ανάγλυφο δακτύλιο καλυπτόμενο με ταινία στην ένωση με τον ώμο. – Λεπτή ταινιωτή λαβή με τρείς ταινίες στη ράχη. – Ταινιωτή λαβή με κεντρική αυλακα κατά μήκος της ράχης και ταινίες στά περιθώρια. – Ρίζα μεγάλης κυλινδρικής λαβής με κόκκινο δακτύλιο. – Δεκαέξι κομμάτια τοιχωμάτων προχοειδών με διακόσμηση επάλληλων ταινιών. – Επίπεδη βάση πιθαμοφώρα, όλόβαφη με κόκκινο χρώμα. – Τμήμα ώμου κυλινδρικού αλαβάστρου με λογχοειδείς απολήξεις φύλων κισσού. – Τμήμα άρτοσχήμου αλαβάστρου από τό σημείο πρόσφυσης της μικρής όριζόντιας κυλινδρικής λαβής που σώζεται κατά τό ήμισυ με βαμμένη ράχη. Επάνω ιμάντες και κάτω συμπαγείς κυματοειδείς καμπύλες με κόκκινη βαφή. – Είκοσι τρία κομμάτια τοιχωμάτων κλειστών άγγείων με διακόσμηση επάλληλων ταινιών. – Βραχύ στέλεχος, έλαφρώς κυρτός δίσκος και άρχες τών λαβών μικρού ψευδοστόμου. Ταινία στην περιφέρεια του δίσκου και μέσα πυκνή σπείρα με συμπαγή όφθαλμό. Βαμμένη ή ράχη τών λαβών με εξηρημένο τρίγωνο στην κορυφή. Δακτύλιος στη βάση του στελέχους (πίν. 35β:12)⁴¹. Βαφή κόκκινη στιλπνή σε κίτρινο αλείφωμα. Διάμ. δίσκου 0.03 μ., ύψ. στελέχους 0.033 μ. – Τμήμα ω-

μου με τη ρίζα μικρής ταινιωτής λαβής με βαμμένη ράχη. Ταινία κάτω από τη λαβή και στον ώμο τμήματαγωνιωδών άνθών. – Τμήμα κοιλιάς ψευδοστόμου με ιμάντες πάνω από δύο επάλληλες ταινίες. – Δισκοειδής κοίλη βάση με τέσσερις λεπτούς δακτυλίους στην κάτω επιφάνεια. Έξωτερικά ταινία στη βάση και ιμάντας και ψηλότερα πάλι ταινία και ιμάντες. – Δύο συνανήκοντα όστρακα από τό έξώκυρτο επικλινές χείλος κρατήρα με πλατιά ταινία. Έξωτερικά σειρά όρθιων πορφυρών, σώζονται μόνο δύο κεφαλές (πίν. 35β:7)⁴². Βαφή μαύρη εξίτηλη. – Έξώκυρτο επίπεδο χείλος με ταινία άμφίπλευρα. Από κάτω εύρους λαμίου άγγείου από τόν όποιον εξέρχονται ανά δύο αντίροπα πλατιά καμπύλα λογχοειδή φύλλα με επίπετη λευκή γραμμή στο μέσο κατά μήκος. Και ό λαμίου του άγγείου διακοσμείται με επίπετες λευκές γραμμές: Δύο επάλληλες όριζόντιες στο χείλος, άλλη μία χαμηλότερα και ανάμεσα ώραίο συμμετρικό δικτυωτό κόσμημα (πίν. 35β:1). Πηλός καστανός, αλείφωμα καστανοκίτρινο, βαφή καστανόμαυρη στιλπνή. – Μεγάλη όριζόντια κυλινδρική λαβή με όλόβαφη ρίζα. – Τμήμα γάστρας με σπείρα. – Τρείς μεγάλες δακτυλιόσχημες βάσεις, όλόβαφες έξωτερικά. – Σκύφοι: Τριάντα ένα όστρακα άβαφων έσωτερικά: Έπτά έξώστροφα χείλη με ταινία στην άκμή. – Δύο όμοια, με άνηρημένη στήλη άμειβόντων⁴³. – Όμοιο, με στήλη κομμένου πλοχμού⁴⁴. – Όμοιο, με σπείρα. – Όμοιο από ύψιποδα σκύφο, συγκολλημένο από τέσσερα όστρακα, έχει και δεύτερη ταινία χαμηλότερα έξωτερικά και άλλες δύο επάλληλες χαμηλά στη γάστρα. Στη διακοσμητική ζώνη επαναλαμβανόμενες μετόπες άντιθετικών ενάλληλων τετραπλών ή πενταπλών ήμικυκλίων με όκταπλό περιθώριο, έξωτερικά του οποίου περι τό μέσο του ύψους του ανά δύο όμόκεντρα μικρά τόξα (πίν. 35β:3)⁴⁵. – Δύο τμήματα από έξώστροφο χείλος και ένα από γάστρα που συνανήκουν αλλά δέν συγκολλώνται. Ταινία στην άκμή του χείλους και άλλη μία χαμηλότερα έξωτερικά. Από κάτω δύο

40. Πρβ. *MDP* εικ. 133:5, NSC, με πορφύρες και ύβριδικό άνθος, YE IIB1.

41. Αυτόθι εικ. 127:1, Μυκήνες, YE IIB1.

42. Αυτόθι εικ. 135:2, Μυκήνες, YE IIB1. Wace 1950, πίν. 24:b, YE IIB.

43. Mountjoy 1976, εικ. 6:42-43, YE IIB1, αλλά τό

θέμα συνεχίζεται και στην YE IIB2 - πρόμνη Γ.

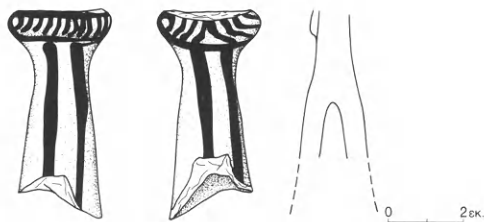
44. Wardle 1973, πίν. 59a:152, στήλη συνεχόμενου πλοχμού, YE IIB2.

45. Mountjoy 1976, πίν. 14d:70, και εικ. 18:70 συμπληρωμένο, YE IIB1.

σπείρες με έντελως ἐξίτηλη καστανή βαφή. – Τρεῖς κυλινδρικές λαβές με ταινία στη ράχη. – Πέντε τμήματα ἀπὸ γάστρες με σπείρες. – Δύο ὅμοια, με ἐπάλληλες ταινίες. – “Ὅμοιο, με τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς, ὅπου καὶ πινελιά καὶ ἀπὸ κάτω ἱμάντες. – “Ὅμοιο, με ἐνάλληλες καμπύλες. – “Ὅμοιο, με στήλη δικτυωτοῦ με διπλὸ περιθώριο καὶ δίπλα καμπύλη γραμμὴ (πίν. 35β:9)⁴⁶. – “Ἐξ ὄστρακα ἐνδόβαφον: Ἐξώκυρτο χεῖλος με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Κυλινδρική λαβὴ με πινελιά στη ρίζα. – Τμήμα γάστρας με ἐπάλληλες ταινίες. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά. – Δακτυλιόσχημη βάση ὑπίποδος σκύφου. – Εἴκοσι πέντε ὄστρακα ὁλόβαφον: Ἐξώστροφο χεῖλος καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες, τὸ ἓνα μεγάλο με ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή.

– Εἰδώλιο γυναικεῖο τύπου Τ. Σώζεται τὸ κάτω μέρος τοῦ κορμοῦ καὶ τὸ σωληνωτὸ κάτω σῶμα. Πλαστικά δηλωμένα τὰ πρὸ τοῦ στήθους σταυρωμένα χέρια. Πηλὸς κίτρινος, βαφὴ σκούρα καστανὴ σιλπνή. Στὸν κορμὸ μπροστὰ τὰ ἀνάγλυφα χέρια, ποὺ περιγράφονται με λεπτὴ γραμμὴ, καλύπτονται με κατακόρυφα παράλληλα καμπύλα γραμμίδια. Στὴν πίσω πλευρὰ τοῦ κορμοῦ ἀντιθετικὲς ἀπὸ τὸ μέσο ἡμικυκλικὲς γραμμὲς καὶ στὸ κάτω σῶμα τέσσερις κατακόρυφες παράλληλες, ἀνὰ δύο ἐμπρὸς καὶ πίσω (εἰκ. 79)⁴⁷. “Υψ. σωζ. 0.055 μ. – Εἰδώλιο γυναικεῖο τύπου Φ. Σώζεται ὁ κυκλικὸς πεπλατυσμένος κορμὸς καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐλλειπτικῆς τομῆς κάτω σώματος. Πηλὸς καστανέρυθρος ἀνοιχτός, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ καστανὴ σκού-

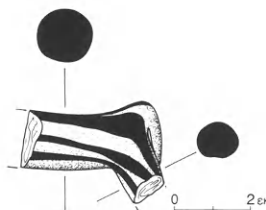
Εἰκ. 79. Εἰδώλιο τύπου Τ ἀπὸ τὸ τρίτο στρώμα τῶν χώρων Ε-Ζ.

46. Πρβ. RMDP εἰκ. 120:111, Μεσσηνία, YE ΠΙΒ2-Γ1. Πιθανῶς πρόκειται γιὰ τὸ στέλεχος ὑβριδικοῦ ἄνθους με κερατοειδεῖς ἀποφύσεις, ὁπότε θὰ ἀνήκει σὲ κύλικα, French 1966, εἰκ. 5:16, YE ΠΙΒ1.

ρα ἕως κόκκινη. Τὰ στήθη μυτερά, πλαστικά δηλωμένα, περιγράφονται με ἔντονα γραμμὲν ταινία σὲ σχῆμα Φ. Ἀπὸ κάτω ἀσύμμετρες πινελιές, ἴσως προσπάθεια ἀπόδοσης τῶν δακτύλων τοῦ χεριοῦ. Ὅριζόντια ταινία περὶ τὴν ὀσφυ. Στὸ πίσω μέρος

Εἰκ. 80. Εἰδώλιο Φ ἀπὸ τὸ τρίτο στρώμα τῶν χώρων Ε-Ζ.

Εἰκ. 81. Ζωόμορφο εἰδώλιο ἀπὸ τὸ τρίτο στρώμα τῶν χώρων Ε-Ζ.

τοῦ κορμοῦ παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμὲς ποὺ συνεχίζονται μερικῶς καὶ στὸ κάτω σῶμα (εἰκ. 80)⁴⁸. “Υψ. σωζ. 0.037 μ., πλάτ. 0.032 μ.

– Εἰδώλιο ζώου. Σώζεται τὸ ἐμπρόσθιο μέρος τοῦ σώματος με τὶς ρίζες τῶν δύο ποδιῶν καὶ τοῦ λαιμοῦ. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανή. Κατὰ μῆκος τοῦ σώματος δύο ζεύγη ὀριζοντίων γραμμῶν, καθένα ἀπὸ τὰ ὁποῖα κάμπτεται στὴ ρίζα τῶν ποδιῶν καὶ κατεβαίνει κατακόρυφα πάνω σ’ αὐτά. Μῆκ. σωζ. 0.028 μ.

– Εἰδώλιο ζώου. Σώζεται τὸ ὀπίσθιο μέρος τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος με τὴν ἀρχὴ τοῦ ἑνὸς ποδιοῦ καὶ τὴν πλαστικά δηλωμένη καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος κολλημένη οὐρά. Πηλὸς ἐρυθρωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανέρυθρη. Κατὰ μῆκος τοῦ σώματος στὸ ἐπάνω μέρος ἔξι ὀριζόντιες παράλληλες γραμμὲς, ἡ κεντρικὴ τῶν ὁποίων κατεβαίνει καὶ πάνω στὴν οὐρά, ἐνῶ οἱ ἀκριανὲς κατακόρυφα πάνω στὰ πόδια (εἰκ. 81)⁴⁹. Μῆκ. σωζ. 0.036 μ., ὕψ. σωζ. 0.027 μ., διάμ. σώματος 0.014 μ.

47. French 1971, πίν. 17d:128, YE ΠΙΑ2-B.

48. Αὐτόθι εἰκ. 2d:54-829, YE ΠΙΒ.

49. Πρβ. αὐτόθι πίν. 26a:50-340, YE ΠΙΑ2-B.

Μεταξὺ τῶν χώρων **E** καὶ **Z**, πρὸς τὴ νοτιοανατολική γωνία τοῦ τοίχου **3**, ὑπῆρχε ἓνα κοίλωμα κάτω ἀπὸ ἓναν ὀγκώδη λίθο τοῦ τοίχου, τὸ ὁποῖο ἀπέδωσε λίγα ὄστρακα. Τὸ κοίλωμα αὐτὸ ἦταν ἡ ἔξοδος τοῦ λαξευμένου στὸν βράχο ἀγωγοῦ, μέσου πλάτους 0.30 μ., ποὺ περνοῦσε κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο **3** (πίν. 33α), συνεχιζόταν πρὸς τὰ δυτικὰ διασχίζοντας λοξὰ τὸν χώρο **E-Z**, μὲ κατεύθυνση **BA.-NΔ.**, συναντοῦσε μετὰ ἀπὸ διαδρομὴ 2.90 μ. ἀντίστοιχη εἴσοδο κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο **2** καὶ ἐνώνοταν μὲ τὸ τμήμα τοῦ χώρου **Γ** καὶ τὸν βόθρο. Τὸ τελικὸ βάθος στοὺς χώρους **E-Z** ἦταν 1.12 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, δηλαδὴ περίπου 0.10 μ. ψηλότερα ἀπὸ ὅ,τι στὸν χώρο **Δ**.

Ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ συγκεντρώθηκαν ἐλάχιστα ἀμυγῶς μυκηναϊκὰ ὄστρακα.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 43.

Ἀπροσδιόριστα 17.

Ἄγραπτα 13.

Γραπτά 13.

Ἄγραπτα: Ἐξὶ ἐξώστροφα χεῖλη κυλίκων καὶ μικρὸ κομμάτι ἀπὸ τὸν πυθμένα γάστρας μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους. – Δύο κυλινδρικές λαβὲς ἀπὸ μεγάλα οἰκιακῆς χρήσεως ἀγγεῖα, ἴσως μικροὺς πίθους, ἀπὸ κίτρινο τραχὺ πηλὸ μὲ ἐγκλείσματα, καὶ ἓνα μικρὸ πόδι χυτρόποδος ἀπὸ κεραμοχρωμο τραχὺ πηλὸ, ὅλα μὲ ἴχνη φωτιᾶς. – Πλατιά ταινιωτὴ λαβὴ μὲ στενὴ αὐλακα κατὰ μῆκος τῆς ράχης, ἴσως ἡ ἀρχὴ λαβῆς ἀρύταινας. – Δύο ταινιωτὲς καμπύλες λαβὲς κλειστῶν ἀγγείων μὲ αὐλακα κατὰ μῆκος τῆς ράχης.

Γραπτά: Τμήμα γάστρας κύλικος μὲ φολιδωτὸ κόσμημα κάτω ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χεῖλους (εἰκ. 82)⁵⁰. – Δύο κομμάτια ἀπὸ κατακόρυφα τοιχώματα κυπέλλων. Στὸ ἓνα ἐσωτερικὰ δακτύλιος καὶ ἐξωτερικὰ δύο ταινίες κάτω καὶ ψηλότερα τμήματα δύο καμπύλων γραμμῶν. Στὸ ἄλλο μικρὴ καλογραμμένη σπείρα. – Ἐπίπεδη βάση ἀλαβάστρου μὲ δύο ὁμόκεντρος δακτυλίους κατὰ τὴν περιφέρειαν⁵¹. – Τρία κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακόσμηση ἐπάλλληλων ταινιῶν. – **Σκύφοι:** Πέντε ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλες δύο χαμηλότερα

Εἰκ. 82-85. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων **E-Z**.

ἐξωτερικά καὶ πρὸ κάτω δύο ἡμικυκλικὲς γραμμὲς μὲ στιγμὲς ἀνάμεσα. – Δύο γάστρες μὲ τμήματα σπειρῶν, στὸ ἓνα καὶ ταινία ἀπὸ κάτω (εἰκ. 83 καὶ 84)⁵². – Ὅμοιο, μὲ τρία ὀλόβαφα σταγονόσχημα κοσμήματα μὲ διπλὲς στιγμὲς ἀνάμεσα καὶ κάτω ἀριστερὰ τρία ἐπάλλληλα γραμμίδια μὲ μελανὴ βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα, μᾶλλον τὸ κατώτερο τμήμα φυλλοφόρου ταινίας (εἰκ. 85)⁵³. – Δύο μικρὰ ὄστρακα ὀλόβαφων σκύφων μὲ ζωερὴ κόκκινη βαφὴ.

50. *MDP* εἰκ. 75:3-4, Φυλακωπὴ, YE IIIA1.

51. Αὐτόθι εἰκ. 65:1, Κόκλα, YE IIIA1.

52. French 1966, εἰκ. 7:5, YE IIIB1.

53. *MDP* εἰκ. 109:6, NSC, μόνωτος σκύφος μὲ φυλλοφόρο ταινία, YE IIIA2.

ΤΑΦΟΣ Ι

Ὁ **Τάφος Ι** (πίν. 33α, 36α-β, 37α-β) βρέθηκε στὸν χώρο **Z**, σὲ μὴ σημειούμενο βάθος. Στὴ ΝΑ. γωνία τοῦ χώρου ἀποκαλύφθηκαν πλακοειδείς πέτρες, πλάκες δηλαδή πού σχηματίζουν μία ὀρθογώνια κατασκευή. Μετὰ τὴν ἀφαίρεσή τους ἀποδείχθηκε ὅτι ἦταν οἱ καλυπτήριες πλάκες ἐπιμήκους τάφου ἐλλειψοειδοῦς σχήματος, μὲ προσανατολισμὸ Δ.-Α.

Ἡ νότια μακρὰ πλευρὰ ὀριοθετεῖτο ἀπὸ τὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο **10**, ὁ ὁποῖος προὔπηρχε τοῦ σκάμματος τοῦ τάφου. Στὴν ἔναντι βόρεια μακρὰ πλευρὰ ὑπῆρχαν τρεῖς ἀκανόνιστου μεγέθους πέτρες στερεωμένες σὲ λεπτὴ ἐπίχωση χώματος πάνω σὲ ἕξαρχμα τοῦ φυσικοῦ βράχου (σαποβράχου) πού εἶχε ἀφεθεῖ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο (πίν. 37β). Στὴ δυτικὴ στενὴ πλευρὰ δὲν βρέθηκε ὄριο τοῦ τάφου (πίν. 36α καὶ 37β). Πρὸς τὰ ἀνατολικά ὁ τάφος προχωρεῖ μέσα στὸν τοῖχο **3** (πίν. 37α-β). Τὸ τμήμα τοῦ τάφου ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτό, τὸν τοῖχο **3**, μέχρι μήκους 1 μ. πρὸς τὰ δυτικὰ βρέθηκε καλυμμένο μὲ πλάκες ἀδρὰ κατεργασμένες. Εἶναι πράγματι δυσεξήγητο τὸ γεγονὸς ὅτι θεωρήθηκε προτιμότερο νὰ ἀφαιρεθοῦν πέτρες ἀπὸ τὸν τοῖχο προκειμένου νὰ χωρέσει ὁ νεκρὸς, παρὰ νὰ τὸν μετακινήσουν λίγο δυτικότερα, ὅπου ὑπῆρχε πολὺς ἐλεύθερος χώρος⁵⁴.

Στὸ ἡμερολόγιο ἀναφέρεται ὅτι στὸν τάφο εἶχε ἐναποτεθεῖ «ὁ σκελετὸς παιδίου προφανῶς ἄρρενος», τὸ μέγεθος ὅμως τῶν ὁστῶν ὑποδεικνύει ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἦταν τουλάχιστον ἔφηβος. Ὁ νεκρὸς ἦταν τοποθετημένος πάνω σὲ λεπτὸ στρώμα χώματος, μὲ τὴν κεφαλὴ πρὸς τὰ δυτικά, σὲ ὑπτία θέση, μὲ ἐλαφρὰ κλίση πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ μὲ τὰ γόνατα ψηλά. Τὸ κρανίον, πεσμένο πλαγίως πρὸς τὴν δεξιὰ του πλευρά, ἦταν σπασμένο στὴν κορυφὴ καὶ κάτω ἀπὸ τὸν ἀριστερὸ κρόταφο ἀπὸ πεσμένη πλάκα. Ὁ θώρακας διατηρήθηκε σὲ ἀρκετὰ καλὴ κατάσταση. Σώθηκαν μερικὲς πλευρὲς καὶ οἱ θωρακικοὶ σπόνδυλοι κατὰ χώραν, οἱ δύο κλειδὲς στοὺς ὠμους καὶ ἀπὸ τὰ χέρια μόνον οἱ βραχίονες, τοποθετημένοι κατὰ μῆκος τοῦ θώρακα. Ἡ λεκάνη δὲν σώθηκε διότι ὁ περὶ αὐτὴν χώρος βρέθηκε ταραγμένος. Τὰ σκέλη, μὲ τὰ γόνατα λυγισμένα κατ' ὀρθὴ σχεδὸν γωνία, βρέθηκαν ἄθικτα, τὸ ἀριστερὸ πάνω στὸ δεξιόν, μὲ τοὺς μηρούς πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ τὶς κνήμες πρὸς τὰ ἀριστερά. Μεταξὺ τοῦ θώρακα καὶ τῶν μηρῶν ὑπῆρχε ἓνα κενὸ 0.18 μ. ὅπου θὰ βρισκόταν ἡ λεκάνη. Ἀπὸ τὴν λεκάνη μέχρι τὴν κορυφὴν τοῦ κρανίου ὁ σκελετὸς εἶχε ὕψος 0.56 μ., μέχρι τὸν λαιμὸ 0.40 μ., ἐνῶ τὸ μηριαῖον ὅσπου εἶχε μῆκος 0.35 μ. Ἀπὸ τὶς μετρήσεις αὐτὲς προκύπτει ἓνα ὕψος σκελετοῦ 1.44 μ., ὕψος πού δύσκολα μπορεῖ νὰ ἀποδοθεῖ σὲ παιδί. Οἱ τελικὲς διαστάσεις τοῦ τάφου ἦταν: μῆκος 1.45 μ., πλάτος ἐξωτερικὸ 0.63 μ., ἐσωτερικὸ 0.48 μ., βάθος ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῶν καλυπτηρίων πλακῶν 0.24 μ., ὕψος ἀπὸ τὸν βράχον 0.35 μ.

Στὴν ἐπίχωση τοῦ τάφου, ἀποτελούμενη ἀπὸ μαλακὸ ἀμμῶδες χώμα, βρέθηκαν ἐλάχιστα μόνον μυκηναϊκὰ ὄστρακα. Ἐπομένως, ἔχουμε μιὰ μυκηναϊκὴ ταφὴ κάτω ἀπὸ τὸ δάπεδο⁵⁵. Δὲν ἀναφέρεται ὅμως πουθενὰ στὸ ἡμερολόγιο δάπεδο καὶ μάλιστα παραβιασμένο. Ἀπὸ τὸν τάφο προήλθαν τὰ παρακάτω κτερίσματα:

54. Ὡνάσογλου 28 καὶ 29 σημ. 18 καὶ 19.

ἐγκαταλειμμένα μυκηναϊκὰ κτίρια, βλ. αὐτόθι 62, 77,

55. Παρόμοιες ταφὲς ἀπαντοῦν πολὺ συχνὰ σὲ 83, 103 καὶ 105.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ώστρακα 38.

Άπροοδιόριστα 22.

Άγραπτα 12.

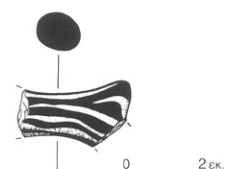
Γραπτά 4.

Άγραπτα: Τρία έξωστροφα χείλη τροπιδωτών κυλίκων, ένα τμήμα ταινιωτής λαβής, δύο γάστρες, ένας πυθμένας γάστρας με την αρχή του στελέχους και δύο επίπεδες βάσεις. – Τρία όστρακα από οικιακά αγγεία, με ίχνη φωτιάς, από χοντρόκοκκο κεραμόχρωμο πηλό με έγκλείσματα.

Γραπτά: Τρία όστρακίδια κλειστών αγγείων με επάλληλες ταινίες. – Τμήμα από τον ώμο ψευδοστόμου με διακόσμηση ταινιών και ιμάντων, με καστανή στιλπνή βαφή.

– Μικρό ειδώλιο ζώου. Σώζεται το όπισθιο μέρος του κυλινδρικού σώματος με την πλαστικά διαμορφωμένη ούρα. Πηλός κιτρινέρυθρος, βαφή πορτοκαλιά. Όκτώ όριζόντιες παράλληλες γραμ-

μές κατά μήκος του σώματος, μία από τις οποίες συνεχίζει και πάνω στην ούρα (είκ. 86)⁵⁶. Μήκ. σωζ. 0.029 μ., διάμ. σώματος 0.011 μ.

Είκ. 86. Ζωόμορφο ειδώλιο από την επίχωση του τάφου I.

– Ώστέινη βελόνη, κυλινδρική, καλοδιατηρημένη, στιλπνή, κιτρινωπού χρώματος. Σώζεται μόνον το κάτω μυτερό άκρο της. Σωζ. μήκ. 0.03 μ.

56. Πρβ. French 1971, πίν. 24d:53:309, και πίν. 25:b, YE IIIA2-B.

ΧΩΡΟΣ Η

Ὁ χώρος Η (εἰκ. 4 καὶ πίν. 5α καὶ 6α) βρισκόταν βόρεια τῶν χώρων Α καὶ Β. Ἦταν ἓνας ἐπιμήκης χώρος μὲ μῆκος 5 μ. καὶ μέσο πλάτος 0.85 μ. Βόρεια ὀριζόταν ἀπὸ τὸν τοῖχο 7 καὶ τὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο 12 ποὺ σχημάτιζε γωνία μὲ τὸν τοῖχο 5, τὸν δυτικὸ τοῖχο καὶ ὄριο τοῦ χώρου. Νότια εἶχε τοὺς τοίχους 14 καὶ 8, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦσαν καὶ τὸ βόρειο ὄριο τῶν χώρων Α καὶ Β ἀντίστοιχα. Ὁ τοῖχος 14 ἦταν καὶ αὐτὸς κάθετος πρὸς τὸν 5 καὶ παράλληλος πρὸς τὸν 12. Πρὸς τὰ ἀνατολικά δὲν βρέθηκε συγκεκριμένος τοῖχος ἀλλὰ μόνον πεσμένες πέτρες προερχόμενες ἴσως ἀπὸ κάποιον τοῖχο. Ἡ ἀφαίρεση τοῦ πρώτου στρώματος τῆς ἐπίχωσης, βάθους 0.20 μ., ἔδειξε ὅτι τὸ χῶμα εἶχε χρῶμα μελανὸ καὶ παρόμοια σύσταση καὶ χρῶμα μὲ τὸ ἀντίστοιχο στρῶμα στοὺς χώρους Γ καὶ Δ. Ἀπέδωσε πολλὰ ὄστρακα χοντροειδῶν καὶ ἄγραπτων κυρίως ἀγγείων, καθὼς καὶ ἀρκετὰ μεταγενέστερα, τὰ ὁποῖα ἦταν ὅλα πολὺ τριμμένα μὲ ἰζήματα, τὰ περισσότερα δυσδιάγνωστα λόγῳ τῆς κακῆς τους διατηρήσεως.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 418.

Ἀπροσδιόριστα 106.

Ἀγραπτα 166.

Γραπτά 98.

Μεταγενέστερα 48.

Ἀγραπτα: Δεκαπέντε ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, δέκα εὐθέα, δεκαπέντε ἐξώστροφα καὶ τέσσαρα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Δώδεκα λαβές, μία ἀκέραιη καὶ μία δακτυλιόσχημη, τριάντα πέντε τμήματα ἀπὸ γάστρες, δεκαοκτὼ στελέχη καὶ ἑννέα βάσεις, ἡ μία ἐπίπεδη. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Δύο τροπιδωτὰ καὶ δύο μεγάλα χοντρά ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη, εἰκοσι

λαβές καὶ τρία κομμάτια τοιχωμάτων ἀπὸ μεγάλα χοντροειδῆ οἰκιακὰ ἀγγεῖα. – Δύο πόδια ἀπὸ χυτρόποδες. – Εὐθὺ καὶ δύο ἐξώστροφα χεῖλη ἡμισφαιρικῶν κυάθων. – Δύο γεφυρόστομες ἀκέραιες προχόες, ἡ μία μεγάλη. – Δύο τμήματα λαίμου πρὸς τῶν μὲ περίκυρτο χεῖλος, μία μεγάλη κυλινδρική λαβή, ἑπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων καὶ μία ἐπίπεδη βάση. – Πόδι μὲ τὴ βάση ὑψίποδος σκύφου.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἀπὸ κάτω τὴ διάστικτη οὐρὰ ὀριζόντιας πορφύρας¹. – Ὅμοιο, μὲ συμπαγὴ κυματοειδῆ ταινία στὸ χεῖλος (βραχῶδες κόσμημα) καὶ ἀπὸ κάτω τὸ στικτὸ σῶμα ὀριζόντιας πορφύρας². Κόκκινη βαφὴ σὲ κοκκινωπὸ ἀλείφωμα. – Τρία τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ταινίες καὶ ἱμάντες. – Δύο ὅμοια,

1. French 1965, εἰκ. 5, YE IIIA2.

2. Στὸ ὄστρακο αὐτὸ ἀπαντᾷ συνδυασμὸς δύο διακοσμητικῶν θεμάτων διαφορετικῶν περιόδων. Ἡ

συμπαγὴς κυματοειδὴς ταινία στὸ χεῖλος κυλίκων ἀνήκει στὴν YE IIB περίοδο, ἐνῶ ἡ χρῆσις τῆς πορφύρας ἀρχίζει ἀπὸ τὴν YE IIIA2.

μέ μικρά τμήματα ὀρθίων πορφυρῶν. – “Ομοιο, μέ τμήμα δύο ἑλικωτῶν ἀνθέων: τριπλὸς περιστικτός κάλυκας καὶ κατακόρυφο στέλεχος πλαισιωμένο μέ ἀνοιχτὲς σπείρες πάνω σὲ ὀρθία στελέχη (πίν. 38α:5)³. – Μεγάλο ὀλόβαφο στέλεχος. – Κοίλη βάση μέ βαμμένους δακτυλίους. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη κυάθων μέ ταινία στήν ἀκμή. Στὸ ἓνα καὶ δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. Τὸ ἄλλο ἐνδόβαφο. – Τμήμα γάστρας κυπέλλου μέ ταινία στὸ μέσο καὶ ἐκατέρωθεν σπογγωτὴ διακόσμηση⁴. – Δακτυλιόσχημη ἀναδιπλωμένη στενὴ ταινιωτὴ λαβὴ ἀρύταινας μέ ἐγκάρσιες πινελιὲς στὴ ράχη⁵. – Τμήμα γάστρας καλάρου. Ἐξωτερικὰ ταινίες ἐναλλάξ μέ ἱμάντες. Ἐσωτερικὰ πλατὺς δακτύλιος ἐπάνω καὶ ἀπὸ κάτω τὸ ἀνώτερο μισὸ ὀριζόντιου ψαριοῦ. Τὸ σῶμα ἀποδίδεται μέ περιγραμμά, ἐξωτερικὰ τοῦ ὁποῖου δύο ὁμάδες τριῶν λοξῶν ὁμόροπων γραμμίδων δηλώνουν τὰ περὺγια. Ἐσωτερικὰ γραμμὲς τὸ χωρίζουν σὲ ζῶνες ποὺ μία παρὰ μία ἢ παρὰ δύο γεμίζονται μέ ἐγκάρσια γραμμίδια, ἴσως γιὰ νὰ δηλωθοῦν τὰ λέπια (ἔγχρ. πίν. Γα, πίν. 38α:3)⁶. Καστανέρυθρη στιλπνὴ βαφή σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Κομμάτι ρυτοῦ μέ ὁμάδα τεσσάρων γραμμῶν. – “Ομοιο, μέ ἱμάντες καὶ πλατιά ταινία μέ πολὺ ἐξίτηλη καὶ ἀπολεπισμένη κόκκινη βαφή. – Ἐνα μικρὸ καὶ δύο μεγάλα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη προχοειδῶν μέ ταινίες ἐξωτερικὰ καὶ στήν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια. – Τρεῖς πολὺ μεγάλες κυλινδρικές λαβὲς μέ δακτύλιο στὴ ρίζα καὶ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τέσσερις ταινιωτὲς λαβὲς, ἡ μία μεγάλη καὶ πλατιά, πλάτ. 0.053 μ., μέ ταινία στὰ περιθώρια καὶ τεθλασμένη γραμμὴ στὴ ράχη. Οἱ ἄλλες δύο μέ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη⁷ καὶ ἡ τέταρτη μέ βαμμένα τὰ περιθώρια καὶ μέ κεντρικὴ νεύρωση. – Εἴκοσι ἔξι κομμάτια τοιχωμάτων μέ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Ἐπίπεδη βάση μέ ταινίες ἐξωτερικὰ. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὅμοιο πιθαμ-

φορέα μέ δύο ταινίες πάνω καὶ κάτω καὶ ἐνδιάμεσα σειρὰ κομμένου πλοχοῦ (πίν. 38α:2)⁸. Πηλὸς τεφροπράσινος, ἀλείφωμα τεφροῦ, βαφή μαύρη ἐξίτηλη. – Ἐπίπεδη εὐρυνόμενη βάση, ὀλόβαφη ἐξωτερικὰ. – Τμήμα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμοῦ, τὸν ἐπικλινὴ ὅμοιο καὶ τὸ κατακόρυφο πολὺ λεπτὸ τοίχωμα κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου μέ τὴν ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικῆς λαβῆς. Ταινία στὴν βάση τοῦ λαμοῦ, μετὰ ἱμάντες καὶ δύο ταινίες, μετὰ τῶν ὁποίων πλατιά σειρὰ ἀμειβόντων (πίν. 38α:1)⁹. Ἀπὸ κάτω πάλι ἱμάντες. Βαμμένη ἢ ράχη τῆς λαβῆς. – Τέσσερα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα ψευδοστόμων μέ ἱμάντες μετὰ τῶν ταινιῶν. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος ἐνδόβαφου κρατήρα μέ πλατιά ταινία ἐξωτερικὰ. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος μέ πλατιά ταινία. Ἀπὸ κάτω, κατὰ σειρὰν, πλατιά γραμμὴ, στήλη μικρῶν ρόμβων μέ κύκλο στὸ κέντρο τους, ἡ ἀπόληξη τῆς κεραίας ὀρθίας πορφύρας καὶ τέλος στικτὸς κύκλος (πίν. 38α:6)¹⁰. Βαφή κόκκινη σὲ ὑπόλευκο ἀλείφωμα. – Μεγάλῃ δακτυλιόσχημη βάση μέ ταινία ἐξωτερικὰ. – Σκύφοι: Δεκαπέντε ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικὰ: Πέντε ἐξώστροφα χεῖλη μέ ταινία στήν ἀκμή. Ἀπὸ κάτω, στὸ ἓνα δύο ὁμόκεντρα ἐνάλληλα τόξα. – Στὸ ἄλλο, κεντρικὴ μετόπη μέ στήλη συνεχόμενου περιτέχοντος πλοχοῦ μέ τετραπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικὰ στήλη κροσσοπεταλίων. Δίπλα ὁ ἀγκύλος μίσχος σπείρας, ὁ μυχὸς τοῦ ὁποῖου γεμίζεται μέ δικτυωτὸ κόσμημα ἐνῶ στὸ ὑπόλοιπο, πρὸς τὰ ἔξω, ὁμάδα τεσσάρων γραμμῶν μέ στήλες κροσσοπεταλίων ἐκατέρωθεν (πίν. 38α:7)¹¹. – Ἐπτὰ τμήματα ἀπὸ γάστρες, τέσσερα μέ ταινίες καὶ τρία μέ σπείρες. – “Ομοιο, μέ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ καὶ μέ πινελιὲς στὴ ρίζα καὶ στήν κορυφὴ τῆς ράχης. – “Ομοιο, μέ τέσσερις ἱμάντες κάτω ἀπὸ μετόπη μέ σειρὴς μικρῶν Ν-σχημῶν κοσμημάτων καὶ μέ τετραπλὸ περιθώριο, οἱ γραμμὲς τοῦ

3. French 1965, εἰκ. 7:1-3, YE IIIA2.

4. MDP εἰκ. 73:2, Βουρβάτσι, YE IIIA1.

5. Αὐτόθι εἰκ. 103:1, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

6. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 232:1 καὶ 4, Ἀθήνα καὶ Μυκῆνες ἀντίστοιχα, μέση YE IIIΓ.

7. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 175:2, Λευκαντί, πρόμη YE IIIΓ.

8. Πρβ. RMDP εἰκ. 30:222, Μυκῆνες, YE IIIB1.

9. Benzi, *Rodi* πίν. 155:a, YE IIIA2. RMDP εἰκ. 143:26, Ἀχαΐα, YE IIIA2.

10. Πρβ. MDP εἰκ. 135:2 καὶ 4, Μυκῆνες, YE IIIB1.

11. Πρβ. French 1966, εἰκ. 5:2, ὅμοια στήλη ἀλλὰ σὲ κορμὸ ὑβριδικοῦ ἄνθους, YE IIIB1. Πρβ. MDP εἰκ. 143:12, NSC, YE IIIB1.

ὁποίου τέμνουν τοὺς ἱμάντες (πίν. 38α:4)¹². – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά. – Ὅκτὼ ὄστρακα ἐνδόβαφον: Τρία ἐξώκυρτα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. Στὸ ἓνα ἀπὸ κάτω ἡ κορυφή τετραπλοῦ τρικάμπυλου τόξου. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά. – Ἐντεκα ὄστρακα ὁλόβαφον: Τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη, ἕξι γάστρες καὶ ἓνα πόδι ὑψίποδος σκύφου. – *Μεταγενέστερα*: Βάση ἀπὸ ὀξυπύθμενο ἀμφορέα με ἀνάγλυφο δακτύλιο κοντὰ στὸ κάτω ἄκρο. – Ἐξὶ μεγάλα κομμάτια ἀπὸ

τὸ χεῖλος πολὺ μεγάλων πίθων με πλατὺ περιχέλιωμα. – Δύο μικρὰ γεωμετρικά ὄστρακα. – Τὰ ὑπολοιπα ἐλληνιστικά μελαμβαφή καὶ ἄλλα. – Κωνική ἀγνύθα, διάτρητη στὴν κορυφή, ἀπὸ κεραμόχρωμο πηλὸ, ἄβαφη.

– Τὸ ἄκρο τοῦ κορμοῦ καὶ τὸ κυλινδρικό κάτω σῶμα μικροῦ εἰδωλίου. Ταινία περὶ τὴν ὀσφύ, λοξὲς γραμμὲς στὸν κορμό, τρεῖς κατακόρυφες ταινίες στὸ σῶμα. Τεφρὸς πηλός, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, μαύρη ἀλαμπής βαφή.

Στὰ ἀνατολικά τοῦ χώρου **H**, στὴν ἀρχὴ τῆς ἀνασκαφῆς, εἶχαν βρεθεῖ δύο παράλληλοι τοῖχοι, ὁ τοῖχος **7**, σὲ ἀπόσταση 1.65 μ. βόρεια ἀπὸ τὴν πρώτη δοκιμαστικὴ τάφρο **MT 1** καὶ στὴν ἴδια γραμμὴ με τὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο **12**, καὶ ὁ τοῖχος **8**, 0.50 μ. βόρεια τῆς τάφρου, ὡς συνέχεια τοῦ τοίχου **14**.

Μεταξὺ τῶν τοίχων **7** καὶ **8** βρέθηκε τμήμα δαπέδου, σὲ βάθος 1.10 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, δηλαδὴ κατὰ 0.10 μ. ψηλότερα ἀπὸ τὸν βράχο στοὺς χώρους **B** καὶ **Δ**, ἀλλὰ καὶ **H**, ὅπως φάνηκε ἀργότερα. Κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου **7** τὸ δάπεδο ἦταν κομμένο. Ἄρα ὁ τοῖχος **7** ἦταν νεότερος τοῦ δαπέδου, τὸ ὁποῖο καὶ ἔκοψε προκειμένου νὰ θεμελιωθεῖ πάνω στὸν βράχο, δηλαδὴ 0.10 μ. βαθύτερα. Εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικὸ ὅτι ὁ τοῖχος **8**, πλάτους 0.60 μ., ἦταν κτισμένος πάνω ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τοῦ χώρου **B**, ὁ ὁποῖος ὡς ἐκ τούτου συνεχιζόταν καὶ μέσα στὸν χωρὸ **H**. Ἐπομένως, ἡ στρωματογραφία στὸν χωρὸ αὐτὸ διαμορφώνεται ὡς ἑξῆς (πίν. 38β)¹³: Ὁ τοῖχος **7** βρέθηκε σὲ βάθος 0.50 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους καὶ 0.60 μ. ἐπάνω ἀπὸ τὸ δάπεδο τοῦ χώρου **H**, ἐνῶ διατηρήθηκε σὲ ὕψος 0.70 μ. ἐπάνω ἀπὸ τὸν φυσικὸ βράχο. Ὁ τοῖχος **8** βρέθηκε σὲ βάθος 0.80 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους καὶ 0.30 μ. ἐπάνω ἀπὸ τὸ δάπεδο τοῦ χώρου **H**, ἐνῶ σώθηκε σὲ ὕψος 0.40 μ. ἐπάνω ἀπὸ τὸν βράχο τῶν χώρων **H** καὶ **B**. Ἡ ἀνασκαφή, καὶ κατὰ συνέπεια καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ὀστράκων, συνεχιζόταν κατὰ στρώματα. Ὡς ἐκ τούτου, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι σ' αὐτὸ τουλάχιστον τὸ σημεῖο ὑπῆρχε στρωματογραφία καὶ ἀκολουθία τοίχων, δὲν εἶχε γίνῃ διάκριση στὴν προέλευση τῶν ὀστράκων, οὔτε αὐτῶν ποὺ βρέθηκαν ἐπάνω στὸ δάπεδο, πράγμα ποὺ θὰ βοηθοῦσε στὴ σχετικὴ χρονολόγηση τῆς κατασκευῆς, χρήσης καὶ καταστροφῆς. Ἀπὸ τὴν ἐπίχωση συγκεντρώθηκαν ἀρκετὰ ἀμυγῶς μυκηναϊκὰ ὄστρακα, τὰ περισσότερα γραπτὰ, καὶ τρία εἰδώλια.

12. Πρβ. *MDP* εἰκ. 146:6, NSC, με U-σχημο κόσμημα, YE ΠΙΒ1.

13. Χαρακτηριστικὸ τῆς σύγχυσης ποὺ ἐπικρατεῖ στὸ ἡμερολόγιο τῆς ἀνασκαφῆς εἶναι καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι στὴν τόσο χαρακτηριστικὴ στρωματογραφία αὐτοῦ τοῦ χώρου, ποὺ εἶναι καὶ ἡ μοναδικὴ ποὺ σημειώ-

νεται, ἄλλα βάθη δίνονται στὸ σκαρίφημα τοῦ χώρου στὸ ἡμερολόγιο καὶ ἄλλα μέσα στὸ κείμενο, ἄλλα ὑπολογίζονται ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἄλλα ἀπὸ τὴν ἀπόσταση ἀπὸ τὸν φυσικὸ βράχο καὶ ἄλλα ἀπὸ τὸ δάπεδο.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ώστρακα 491.

Άπροσδιόριστα 25.

Άγραπτα 181.

Γραπτά 285.

Άγραπτα: Εἴκοσι ἑπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, εἴκοσι δύο εὐθέα, εἴκοσι τέσσερα ἐξώστροφα, τὸ ἓνα μεγάλο σῶζει ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη πλατιά ταινιωτὴ λαβή, καὶ 7 ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Δεκαεπτὰ ταινιωτὲς λαβές, ἕξι ἀκέραιες καὶ μία δακτυλιόσχημη. – Ὀκτὼ τμήματα ἀπὸ γάστρες, τρία στελέχη καὶ ἑντεκα βάσεις, μία μὲ ἀκέραιο τὸ ψηλὸ στέλεχος, μία ἐπίπεδη καὶ μία μὲ πλαστικὸ δακτύλιο στὴν περιφέρεια. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Οἰκιακά: Εὐθὺν χεῖλος μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Τρία ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη μεγάλων ἀγγείων, τὸ ἓνα μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς. – Τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη. – Μεγάλον κομμάτι πολὺ μεγάλου ἀνοιχτοῦ ἀγγείου, λεβητοειδοῦς, μὲ ἀμφίκυρτον ἐπίπεδον χεῖλος καὶ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή. Χοντρὸ τοίχωμα. Πηλὸς ὑποκίτρινος τραχὺς, χοντρόκοκκος μὲ ἐγκλείσματα. – Μικρὸ ἀμφίκυρτον ἐπικλινὲς χεῖλος. – Τρεῖς κυλινδρικές λαβές. – Ἑξὶ κομμάτια τοιχώματων. – Δύο ἀκέραια ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων, ὕψ. 0.07 μ. – Μεγάλῃ ἐπίπεδῃ βάσει κυπέλλου μὲ κοῖλα τοιχώματα. – Ταινιωτὴ λαβὴ ἀρύταινας μὲ ὀπὴ ἀνάρτησης, σωζ. μήκ. 0.095 μ. – Δύο τμήματα λαιμῶν πρόχων μὲ περικυρτὸ καὶ εὐθὺν χεῖλος ἀντίστοιχα. – Βάση λαιμοῦ. – Δύο κυλινδρικές καὶ τρεῖς ταινιωτὲς λεπτὲς λαβές. – Δύο δισκοειδεῖς καὶ μία ἐπίπεδῃ βάση. – Τμήμα ἀπὸ τὸν βραχὺ καὶ εὐρὺν λαιμὸ πιθαμφορέα. – Ἐπίπεδῃ βάση μὲ μέρος τοῦ τοιχώματος ἀπὸ κεραμόχρωμον τραχὺ πηλόν. – Τμήμα τοιχώματος, δύο δισκοειδεῖς καὶ ἕξι ἐπίπεδες βάσεις, μία πολὺ μεγάλη καὶ δύο μικρὲς ἀκέραιες, διαμ. 0.04 μ., κλειστῶν ἀγγείων. – Ἀμφίκυρτον ἐπίπεδον, ἀμφίκυρτον στρογγυλόν, ἐξώκυρτον ἐπίπεδον καὶ πέντε ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη, μία ἐπίπεδῃ καὶ μία δακτυλιόσχημῃ βάση κρατῆρων. –

Δύο μικρὲς κυλινδρικές λαβές καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις σκύφων.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. Βαμμένο τὸ χεῖλος καὶ ἡ ράχη τῆς λαβῆς πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφὴ τῆς. – Ὅμοιο, μὲ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω ὀριζόντια πορφύρα. Βαφὴ μαύρη, ἐντελῶς ἐξίτηλη. – Ὅμοιο, μὲ ταινία στὴν ἀκμή. Χαμηλὰ τρεῖς τουλάχιστον ἀνισοπαχεῖς ἱμάντες. Ἀπὸ πάνω τμήμα σχηματοποιημένου ἄνθους μὲ ἀκτινωτὸ στήμονα καὶ περιστικτὸ κάλυκα. Δίπλα τὸ κάτω μέρος ὀριζόντιας κακογραμμένης πορφύρας (εἰκ. 87). – Ἐξώκυρτον ἐπικλινὲς χεῖλος μὲ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω μικρὴ ὄρθια πορφύρα μὲ περιστικτὸ σῶμα καὶ κεφαλὴ μὲ διπλὸ περίγραμμα. Κόκκινῃ ἐξίτηλῃ βαφῇ σὲ ὑπόλευκον ἀλείφωμα. – Ὀκτὼ ταινιωτὲς λαβές μὲ βαμμένη ράχη. – Δέκα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ἱμάντες. – Δύο ὅμοια, μὲ μικρὸν τμήμα πορφύρας καὶ μέρος τῆς διάστικτης οὐρᾶς ὄρθιας πορφύρας ἀντίστοιχα. – Ὅμοιο, μὲ ὀριζόντια πορφύρα μὲ περιστικτὸ σῶμα. – Ὅμοιο, μὲ τμήμα ὄρθιας πορφύρας καὶ δίπλα ἡμικύκλιον πάλιν

Εἰκ. 87-89. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χώρον H, μεταξὺ τῶν τοίχων 7-8.

νω ἀπὸ δύο διάγραμμας καμπύλες ταινίες (εἰκ. 88). – Ὅμοιο, μὲ ὀριζόντιον καλογραμμένο φοῖνικα (εἰκ. 89)¹⁴. – Δύο μεγάλα κομμάτια ἀπὸ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους. Ἐπ'ἀλλῃ-λες ταινίες στὰ στελέχη. Τὸ ἓνα κομμάτι σῶζει ἐξωτερικὰ τὶς ἐλικοειδεῖς ἀπολήξεις δύο πλοκάμων χταποδιοῦ (πίν. 39:2)¹⁵. Καστανὴ βαφὴ κατὰ τό-

14. French 1965, εἰκ. 2:6-505, ὄρθιος φοῖνικας, YE IIIA2. RMDP εἰκ. 114:76, Μεσσηνία, ὀριζόντιος φοῖνι-

κας, YE IIIA2.

15. MDP εἰκ. 141:15, Σχηματάρι, YE IIIB1.

πους ἐξίτηλη σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Τὸ ἄλλο σώ-
ζει δύο καμπύλες ταινίες, τὸ κάτω μέρος δύο πλο-
κάμων χταποδιοῦ, καὶ δύο εὐθεῖες ἀπολήξεις πού
τέμνουν τὴν κατώτερη ταινία τῆς γάστρας (πίν.
39:1)¹⁶. Πάνω σὲ κίτρινο ἀλείφωμα βαφή ἄλλου
καστανὴ σκούρα καὶ ἄλλου πορτοκαλιά, οἱ ἀπο-
χρώσεις τῆς ὁποίας ὀφείλονται κυρίως στὴν πυ-
κνότητά της καὶ, κατὰ δευτέρου λόγο, στὸν χρόνο
ὀπτήσεως τοῦ ἀγγείου. – Δύο στελέχη μὲ καστανό-
μαυρες ἐπᾶλληλες ταινίες. – Τέσσερις βάσεις μὲ
κόκκινους ἐξίτηλους δακτυλίους καὶ τρεῖς ὀλόβα-
φες, μία μὲ κόκκινη καὶ δύο μὲ μαύρη βαφή. –
Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος κυάθου μὲ ταινία ἀμφί-
πλευρα. Στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια τοῦ χείλους
σειρὰ ἀπὸ ὁμάδες ἀμειβόντων μὲ κύκλο μεταξὺ
τῶν ὁμάδων¹⁷. – Ἐξώκυρτο χεῖλος μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς
λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος, ὀλόβαφη ἢ ράχη τῆς
λαβῆς. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ τμήμα τῆς γάστρας,
ὅπου καὶ ἡ ρίζα τῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ
ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικά. Ἐνδιάμεσα σειρὰ
ἀπὸ ὁμάδες τεσσάρων κυματοειδῶν γραμμῶν (πίν.
39:3). – Τμήμα γάστρας μὲ πλατιά ταινία κάτω ἀπὸ
τὶς ἀπολήξεις λοξῶν γραμμῶν. – Εὐθὺ χεῖλος κυ-
πέλλου μὲ τρεῖς ἀβαθεῖς αὐλακες ἐξωτερικά. Μία
ταινία ἐσωτερικά τοῦ χείλους καὶ τρεῖς ἐξωτερικά
καὶ ἀπὸ κάτω σπείρα. – Τὸ ἓνα τέταρτο περίπου
ἀμφίκουλου κυπέλλου μὲ κυρτὴ βάση, πού σώζεται
μέχρι καὶ πάνω ἀπὸ τὴν ἀκέραιη κατακόρυφη ται-
νιωτὴ λαβή. Κάτω ἀπὸ τὴν βάση πλατὺς δακτύλιος
στὴν περιφέρεια. Ἐξωτερικά πλατιά ταινία στὴ
βάση, μία λεπτότερη ψηλότερα, μία ἀμελῶς γραμ-
μένη στὸ μέσο τοῦ ἀγγείου καὶ μία ἀκόμη πάνω
ἀπὸ τὴν λαβή, μόλις διακρινόμενη. Βαμμένη ἢ ράχη
τῆς λαβῆς (πίν. 34:12). Μὲ αὐτὸ συνανήκει καὶ
συγκολλήθηκε ὄστρακο ἀπὸ τὸν χώρο Δ. – Τέσσε-
ρα ὄστρακα ἀπὸ τὸ τοίχωμα ἀμφίκουλου κυπέλλου
πού συνανήκουν ἀνὰ δύο. Τὸ ἓνα ἔχει πλατιά ται-
νία στὸ μέσο καὶ ἀπὸ πάνω στελεχωτὴ σπείρα καὶ
ὁμόροπες καμπύλες γραμμές¹⁸. – Στὸ ἄλλο, πολὺ

τριμμένο καὶ μὲ ἐντελῶς ἐξίτηλη βαφή, μόλις δια-
κρίνεται ταινία στὸ μέσο καὶ ἐκατέρωθεν ὁμόρο-
πες καμπύλες γραμμές. – Τμήμα γάστρας μὲ προ-
χειρογραμμένη ταινία στὸ μέσο καὶ ἐκατέρωθεν
στήλη μὲ διαγράμμιση καὶ τριπλὸ περιθώριο (πίν.
39:6)¹⁹. – Μεγάλο κομμάτι ἀπὸ τὴν ἐλαφρῶς κυρτὴ
βάση κυπέλλου μὲ κοῖλο τοίχωμα. Κάτω ἀπὸ τὴν
βάση δακτύλιοι. Ἐξωτερικά ταινία στὴν βάση καὶ
ψηλότερα τρεῖς ἱμάντες, ταινία καὶ πάλι τρεῖς ἱμάν-
τες. – Μικρὸ τμήμα ρυτοῦ μὲ ταινίες, μεταξὺ τῶν
ὁποίων ἀνὰ τρεῖς ἱμάντες. – Δύο τμήματα λαμῶν
πρόχων μὲ περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Δύο τμή-
ματα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμοῦ πρόχων καὶ τὴν
ἀρχὴ τοῦ ὤμου. Ταινία στὴν γένεση τοῦ λαμοῦ. Τὸ
ἓνα ἔχει στὴν ἔνωση καὶ πλαστικὸ δακτύλιο γύρω
ἀπὸ τὸν ὁποῖο σειρὰ μεγάλων στιγμῶν καὶ στὴ συ-
νέχεια δύο ταινίες. – Δύο ταινιωτὲς λαβὲς μὲ βαμ-
μένη ράχη, ἢ μία μεγάλη καὶ μὲ νεύρωση στὸ μέσο.
– Εὐρὺς ὀλόβαφος λαμὸς ἀμφορέα μὲ περίκυρτο
χεῖλος. – Στενὸς λαμὸς ληκύθου μὲ ἐξώκυρτο ἐπί-
πεδο χεῖλος, διαμ. 0.06 μ. καὶ ἐσωτερικά 0.034 μ.
Ταινία στὴν ἐπίπεδη ἐπιφάνεια τοῦ χείλους καὶ
ἐξωτερικά πλατιά ταινία ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ
χεῖλος καὶ τρεῖς λεπτότερες ἀνισοπαχεῖς στὸν λαι-
μό, ἐπιπόλαια γραμμένες. – Κομμάτι ἀπὸ τὸν ὤμο
ληκύθου ἢ πιθαμφορέα μὲ σειρὰ λοξῶν πορφυ-
ρῶν. Σώζεται ἢ κεφαλὴ καὶ τὸ περιστικτὸ σῶμα
μιας πορφύρας καί, πάνω ἀπὸ ταινία πού μόλις
διακρίνεται, ἡ ἀπόληξη τῆς οὐρᾶς δεύτερης (πίν.
39:5)²⁰. Καστανὴ βαφή σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. –
Τμήμα ἀπὸ τὸν ὤμο πιθαμφορέα μὲ ταινία πάνω
ἀπὸ δικτυωτὸ κόσμημα. – Κομμάτι ἀπὸ ἀπίοσχημο
πιθαμφορέα ἢ μᾶλλον κυλινδρικό ἀλάβαστρο μὲ
πλατιά ταινία κάτω καὶ καμπύλη ἀπὸ πάνω καὶ δί-
πλα δικτυωτὸ κόσμημα (πίν. 39:7)²¹. – Ἐξώκυρτο
ἐπίπεδο χεῖλος κλειστοῦ ἀγγείου μὲ πλατιά ταινία
ἐξωτερικά. – Τμήμα λαμοῦ ὀλόβαφου ἐξωτερικά.
– Μεγάλη ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένα τὰ περιθώρια
καὶ δακτύλιο στὴ ρίζα. – Τρεῖς μεγάλες κυλινδρικές

16. *MDP* εἰκ. 141:15, Σχηματάρι, YE III B1, διότι
τὸ διακοσμητικὸ θέμα δὲν περιορίζεται κάτω ἀπὸ
ἱμάντες, ἀλλὰ καλύπτει ὅλη τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἀγ-
γείου τέμνοντας καὶ τὴν ταινία στὸ κάτω μέρος τῆς
γάστρας.

17. French 1966, εἰκ. 2:2, YE III B1.

18. *MDP* εἰκ. 137:1, Μυκῆνες, YE III B1.

19. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 137:6, γὰρ διακόσμηση κατὰ
μετόπες, YE III B1.

20. Αὐτόθι εἰκ. 86:1, Πρόσυμνα, YE III A2, καὶ εἰκ.
122:4, NSC, YE III B1.

21. Αὐτόθι εἰκ. 62:3, NSC, YE III A1.

λαβές με δακτύλιο στη ρίζα και κυματοειδή γραμμή στη ράχη. – Έξήντα όκτω κομμάτια τοιχωμάτων με διακόσμηση επάλληλων ταινιών. – Όστρακο από κλειστό άγγείο με παράσταση ψαριού προς τὰ ἀριστερά. Τὸ σῶμα ἀποδίδεται με παχὺ περίγραμμα καὶ κύκλος με στιγμή στο κέντρο δηλώνει τὸ μάτι (ἐγχρ. πίν. Γα, πίν. 39:8). – Επίπεδη βάση με ταινία εξωτερικά. – Όκτω όστρακα από τὸν ὄμο καὶ τὴν κοιλία ψευδοστόμων με ταινίες καὶ ἱμάντες μεταξύ ταινιών. – Βάση τοῦ σπασμένου στελέχους τῶν λαβῶν ψευδοστόμου με δακτύλιο στὴν ἔνωση με τὸν ὄμο. – Τρία τμήματα από τὴν κοιλία με ἱμάντες κάτω καὶ πρὸς τὰ πάνω ταινία καὶ μετὰ στὰ δύο σειρὰ τεθλασμένης²² καὶ στὸ τρίτο σειρὰ από ομάδες γραμμιδίων με στήλη κροσσοπεταλίων εξωτερικά²³. – Τέσσερα εξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη κρατήρων με ταινία. Ἐνα ἔχει χαμηλότερα καὶ δεύτερη ταινία ἀμφίπλευρα, καὶ ἓνα ἄλλο δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά καὶ εξωτερικά μικρὴ σπείρα ἀδέξια γραμμένη. – Πέντε εξώκυρτα ἐπικλινὴ με πλατιά ταινία εξωτερικά, στὰ δύο ἀμφίπλευρα καὶ από κάτω στὸ ἓνα πρόχειρα γραμμένη σπείρα καὶ στὸ ἄλλο, πού ἔχει καὶ ἀνάγλυφο δακτύλιο κάτω από τὸ χεῖλος, σειρὰ από καλοσχεδιασμένους φοίνικες, σώζονται μόνον δύο κορυφές με τὴν ἐπίστεψη (πίν. 39:10). Πηλὸς ρόδιнос, βαφὴ καστανή στιλπνὴ, ἀλείφωμα κίτρινο. – Εξώκυρτο ἐπίπεδο πλατὺ χεῖλος ἐνδόβαφου κρατήρα με πλατιά ταινία εξωτερικά. Στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια ομάδες ἐγκαρσίων γραμμιδίων²⁴. – Ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο με τέσσερις λεπτὺς δακτυλίους ἐπάνω καὶ ταινία εξωτερικά. – Εξώστροφο με ταινία εξωτερικά καὶ από κάτω καμπύλη ταινία. – Δύο τμήματα από γάστρες, τὸ ἓνα με δύο ἐπάλληλες ταινίες εξωτερικά καὶ δύο δακτυλίους ἐσωτερικά. Τὸ ἄλλο, με μεγάλο φοιλιωτὸ κόσμημα²⁵. – Δακτυλιόσχημη βάση ὁλόβαφη εξωτερικά. – Σκύφοι: Ἐβδο-

μήντα δύο όστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Εἴκοσι ἓνα εξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμή, στὰ τέσσερα καὶ δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. Ἐξωτερικά: σειρὰ ἀνηρημένων στηλῶν ἀμειβόντων²⁶, στήλη τεθλασμένης με διπλὸ περιθώριο, δύο ἄνωπὰ πέταλα. – Εξώκυρτο χεῖλος με ταινία, κάτω από τὴν ὁποία ὁ καμπύλος ὕπερος καὶ ὁ κροσσωτὸς κάλυκας καλογραμμένου ἄνθους. Βαφὴ σκούρα καστανὴ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Ἑπτὰ κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη με πινελιές στὴ ρίζα καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Δεκατρία τμήματα από γάστρες με ταινίες, τὰ πέντε καὶ με πλατὺ δακτύλιο ἐσωτερικά. – Ἐντεκα ὅμοια, με σπείρες. – Δύο ὅμοια, με κυματοειδὴ γραμμὴ καὶ με στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με πενταπλὸ περιθώριο. – Ὅμοιο, με δύο ἐπάλληλες ταινίες κάτω. Ἀπὸ πάνω δύο ὁμόροπες καμπύλες γραμμὲς περικλείουν στήλες γραμμιδίων. Ἰσως σῶμα πτηνοῦ. Δεξιά κάτω μόλις διακρίνονται δύο παράλληλα ὀριζόντια γραμμίδια πού θὰ μπορούσαν νὰ εἶναι τὰ δάχτυλα δεύτερου πτηνοῦ (πίν. 39:9). – Ὅμοιο, με τὸ ἄνωτερο μέρος ἐλικωτοῦ ἄνθους. – Ὅμοιο, με ταινία καὶ ἱμάντες κάτω καὶ από πάνω ομάδα ἑξὶ γραμμῶν, τὸ περιθώριο μετόπης, με ὀξύληκτη κατακόρυφη καμπύλη ταινία εξωτερικά. – Ὅμοιο, με ταινία κάτω από ἑξὶ ὁμόκεντρα τόξα. – Ὅμοιο, με ταινία καὶ τρεῖς ἱμάντες κάτω από σειρὰ Ν-σχήμων κοσμημάτων²⁷. – Ὅμοιο, με σειρὰ καμπύλων γραμμιδίων (φυλλοφόρος ταινία) μεταξύ ταινιών²⁸. – Δύο ὅμοια, με καμπύλες γραμμὲς. – Ὅμοιο, με τετραπλὸ τρικάμπυλο τόξο. – Ὅμοιο, με τὸ κέντρο ὠραίου μεικτοῦ ἄνθους με ἀκτινωτοὺς στήμονες καὶ περιστῖκτο ἐκατέρωθεν διπλὸ κάλυκα (πίν. 39:4)²⁹. Πιθανὸν καὶ από κύλικα. – Ὅμοιο, με ὄρθια πορφύρα με περιστῖκτο σῶμα καὶ ἀπλὴ οὐρὰ καὶ δίπλα δύο ἀντιθετικὰ πέταλα³⁰. – Τέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις με δύο ταινίες

22. *MDP* εἰκ. 127:6, NSC, YE IIIB1.

23. French 1967, εἰκ. 9:57, ὅμοιο διακοσμητικὸ θέμα ἀλλὰ σὲ πιθαμφορέα, YE IIIB1.

24. Πρβ. *MDP* εἰκ. 224:1, Μυκῆνες, με ἀμειβόντες ἀντὶ γραμμιδίων, μέση YE IIIG.

25. Αὐτόθι εἰκ. 99:6, Μυκῆνες, YE IIIA2.

26. French 1961, πίν. 13:c, YE IIIB. Wardle 1969, εἰκ. 6:44, YE IIIB1.

27. Πρβ. *MDP* εἰκ. 109:1, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

28. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 109:6, NSC, YE IIIA2.

29. Πρβ. French 1965, πίν. 51b:2 καὶ πίν. 53c:3, ὅμοιο ἄνθος ἀλλὰ σὲ κύλικα, YE IIIA2.

30. Πρβ. *RMDP* εἰκ. 29:212, Πρόσυμνα, καὶ εἰκ. 196:205, Ἐλευσίνα, YE IIIA2. Γιὰ πορφύρα σὲ συνδυασμὸ με πέταλα ἀλλὰ σὲ κρατήρα βλ. αὐτόθι εἰκ. 29:209, Μπερμπάτι, YE IIIA2. *MDP* εἰκ. 143:2, NSC, YE IIIB1.

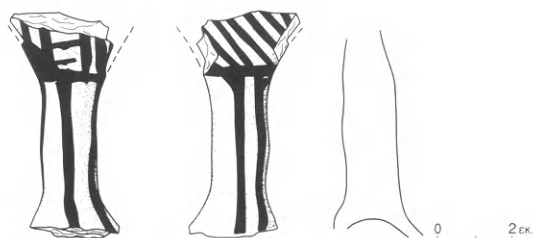

ἐξωτερικά. – Ἐπίπεδη βάση με δακτύλιο στὸν πυθμένα ἐσωτερικά. – Βραχὺ πόδι ὑψίποδος σκύφου με δύο ἐπάλληλες ταινίες. – Ὀκτὼ ὄστρακα ἐνδόβαφον: Πέντε τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες. – Ὅμοιο, με δύο ἀντίρροπες λοξές γραμμές πὺν σχηματίζουν γωνία καὶ μέσα μία κατακόρυφη. – Ὅμοιο, με ἀνηρημένο ἀπὸ ταινία (χείλους) βοτρυοειδὲς φολιδωτὸ τρίγωνο³¹. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά. – Σαράντα ὄστρακα ὁλόβαφον: Τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη, δύο ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές καὶ τριάντα τέσσερις γάστρες.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σῶζεται τὸ κατώτερο μέρος τοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ καὶ τὸ κυλινδρικό κάτω σῶμα μέχρι τὴν ἀρχὴ τῆς διευρυνόμενης βάσης. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κιτρινωπὸ, βαφὴ καστανέρυθρη. Ταινία περὶ τὴν ὀσφύ. Στὸ ἐμπρὸς μέρος τοῦ κορμοῦ στὸ μέσο στήλη ἀπὸ ὀριζόντια παράλληλα γραμμίδια καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς ἀνά δύο παράλληλες γραμμές, ἐνῶ στὸ πίσω μέρος διαγώνια διαγράμμιση. Στὸ κάτω σῶμα ἑξὶ παράλληλες γραμμές (εἰκ. 90). Ὑψ. σωζ. 0.06 μ.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σῶζεται μόνον ἓνα πολὺ μικρὸ τμήμα τοῦ κορμοῦ. Πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη (σῶζεται μόνον τὸ ἓνα) καὶ ἡ πλεξίδα πίσω. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, βαφὴ κόκκινη. Στὸν κορμὸ ἀμφίπλευρα κατακόρυφες παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμές.

– Εἰδῶλιο ζῶου. Σῶζεται τμήμα τοῦ λεπτοῦ κυλινδρικοῦ σώματος με τὸν ἀρκετὰ λεπτὸ καὶ μακρὺ λαίμω. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, βαφὴ καστανέρυθρη.

Εἰκ. 90. Τμήμα εἰδῶλιον ἀπὸ τὸν χώρου Η, μεταξὺ τῶν τοίχων 7-8.

Εἰκ. 91. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὸν χώρου Η, μεταξὺ τῶν τοίχων 7-8.

Ὅριζόντιες παράλληλες γραμμές κατὰ μῆκος ὅλου τοῦ σώματος, γύρω-γύρω, πὺν συνεχίζονται καὶ πάνω στὸν λαίμω. Στὸ κάτω μέρος τοῦ ἀνασηκωμένου λαίμου κατακόρυφες ἐπάνω καὶ στὴ συνέχεια ὀριζόντιες γραμμές (εἰκ. 91)³². Ὑψ. σωζ. 0.024 μ., μῆκ. σωζ. 0.048 μ., διάμ. σώματος 0.012 μ.

Καθὼς συνεχιζόταν ἡ ἀφαίρεση τῆς ἐπίχωσης φάνηκε ὅτι ὁ τοῖχος 7 προχωροῦσε πρὸς τὰ δυτικά κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο 12, καθ' ὅλο τὸ μῆκος τοῦ χώρου Η. Ἄρα ἦταν παλαιότερος τοῦ 12, ὁ ὁποῖος φαίνεται πὺς ἦταν χτισμένος πάνω καὶ πίσω ἀπὸ τὸν 7 (πίν. 5α). Ἴσως ὁ τοῖχος 7 νὰ ἦταν ἓνας πρῶτος βόρειος ἀναλημματικός τοῖχος τοῦ ἀνδῆρου, ὁ ὁποῖος ἀργότερα σὲ κάποια φάση ἐνισχύθηκε καὶ συμπληρώθηκε ἀπὸ τὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο 12. Πάντως διέφεραν κατὰ τὴν τοιχοδομία τους, διότι ὁ μὲν 7 ἦταν χτισμένος με μεγάλες στρογγυλές πέτρες τοποθετημένες στὴ σειρὰ κατὰ ὀριζόντιους δόμους, ὁ δὲ 12 με ἀκανονίστου μεγέθους πέτρες.

Ὁ τοῖχος 8 βρισκόταν, κατὰ τὸ ἡμερολόγιο, στὴν ἴδια εὐθεία με τὸν τοῖχο 14, καὶ αὐτὸ ἦταν τὸ μόνον στοιχεῖο πὺν ἔδινε γιὰ τὸν συγκεκριμένο τοῖχο. Δὲν ἀνέφερε ἐὰν εὗρισκον-

31. MDP εἰκ. 161:11, Ἅγιος Στέφανος, YE IIIB2. RMDP εἰκ. 302:157-158, Δελφοί, YE IIIB2.

32. French 1971, 24b:39-27, YE IIIA2.

το καὶ στὸ ἴδιο ἢ σὲ διαφορετικὸ βάθος ἢ ἐὰν ἀποτελοῦσαν συνέχεια ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου ἢ ἐὰν τελικὰ ἐπρόκειτο γιὰ τὸν ἴδιο τοῖχο. Ἀπὸ τὴν περιγραφή τοῦ ἡμερολογίου συνάγεται ὅτι οἱ τοῖχοι **7** καὶ **8** ἦταν θεμελιωμένοι ἐπάνω στὸν φυσικὸ βράχο. Ἐπομένως, θὰ πρέπει νὰ ἦταν σύγχρονοι μεταξύ τους, παρόλο ποὺ διατηρήθηκαν σὲ διαφορετικὸ ὕψος. Ἡ κορυφή τοῦ τοῖχου **14** βρέθηκε στὸ ἴδιο ὕψος μὲ αὐτὴν τοῦ **7** καὶ κατὰ 0.50 μ. ψηλότερα τοῦ **8**. Θὰ μπορούσαν λοιπὸν οἱ τοῖχοι **8** καὶ **14** νὰ ἦταν σύγχρονοι ἢ ἐνδεχομένως πρόκειται γιὰ ἓναν καὶ τὸν αὐτὸ τοῖχο. Ἀπλῶς, ἀποκαλύφθηκαν σὲ δύο διαφορετικὰ στάδια τῆς ἀνασκαφῆς, πρῶτα ὁ τοῖχος **8** καὶ ἀργότερα ὁ **14**, καὶ δὲν καταβλήθηκε προσπάθεια νὰ συσχετιστοῦν, νὰ μελετηθοῦν ἐνιαῖα καὶ νὰ διατυπωθοῦν οἱ σχετικὲς παρατηρήσεις. Πιθανότατα μάλιστα ἡ καταγραφή «βρέθηκαν στὴν ἴδια εὐθεία» τοῦ ἡμερολογίου νὰ ὑπονοοῦσε καὶ τὴν ταύτισή τους.

Ἀπὸ τὴν ἐπίκωση συγκεντρώθηκαν ἐλάχιστα ὀστάρια, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἓνας ἀστράγαλος, ἀρκετὰ ἀμυγῶς μυκηναϊκὰ ὄστρακα, τὰ περισσότερα ἄγραπτα, καὶ δύο εἰδώλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

*Ὄστρακα 786.

*Ἀπροσδιόριστα 373.

*Ἄγραπτα 325.

Γραπτά 88.

*Ἄγραπτα: Εἴκοσι ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δεκαεπτὰ εὐθέα, πέντε ἐξώστροφα καὶ ἑξὶ ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Δεκαεννέα ταινιωτὲς λαβές, τριάντα ἑπτὰ γάστρες, οἱ δύο μὲ τὴ ρίζα ταινιωτῆς δακτυλιόσχημης λαβῆς καὶ τριάντα στελέχη. – Χαμηλὸ στέλεχος μὲ τμήμα τῆς βάσης κυαθόμορφης κύλικος. – Εἴκοσι ἑξὶ βάσεις, τρεῖς ἀκέραιες ἐπίπεδες, διαμ. 0.055 καὶ 0.062 μ., μία ἐλαφρῶς κοίλη μὲ κεντρικὴ ἀβαθὴ κοιλότητα, διαμ. 0.06 μ., καὶ μία μὲ πλαστικὸ δακτύλιο στὴν περιφέρεια. – Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Δύο ἀκέραιες γωνιώδεις ταινιωτὲς λαβές. – *Οἰκία*: Ἐντεκα χεῖλη: εὐθύ, τροπιδωτό, ἐξώστροφο, τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπικλινή, τρία ἐξώκυρτα ἐπίπεδα καὶ ἓνα ἀμφίκυρτο καμπύλο. – Εἴκοσι ἑξὶ μεγάλες κυλινδρικές λαβές, δύο καμένες καὶ μία πολὺ μεγάλη μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση, καὶ ἑξὶ μεγάλες ταινιωτὲς. – Πενήντα τρία κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάρστους κεραμόχρους καστανοὺς καὶ κιτρινωποὺς πηλοὺς, μερικὰ μὲ ἴχνη φωτιάς. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις, ἢ μία ἀνοι-

χτοῦ ἀγγείου. – Δύο ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων, ὕψ. 0.078 καὶ 0.05 μ., καὶ ἓνα κυλινδρικό. – Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη κυάθων μὲ λεπτὰ τοιχώματα καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις. – Ἐπίπεδη βάση μὲ ἐλάχιστο τοίχωμα κυπέλλου. – Τμήμα ἀπὸ τὸν λαιμὸ πρόχου μὲ περὶκυρτο χεῖλος. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὴν ἔνωση λαιμοῦ καὶ ὤμου. – Μεγάλῃ ταινιωτῇ λαβῇ. – Τρία κομμάτια τοιχωμάτων. – Μικρὴ ἐπίπεδη βάση, διαμ. 0.035 μ. – Τμήμα πλατιάς ταινιωτῆς λαβῆς ἀμφορέα ἀπὸ πρᾶσινωπὸ πηλό. – Δύο ταινιωτὲς λεπτὲς λαβές, δεκαῖξι κομμάτια τοιχωμάτων, ἑπτὰ ἐπίπεδες βάσεις καὶ μία δισκοειδὴς ἀκέραιη, διαμ. 0.035 μ., κλειστῶν ἀγγείων. – Δύο ἔντονα ἐξώκυρτα καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῇ χεῖλη, μία κυλινδρική λαβή, δύο συνανήκοντα ὄστρακα ἀπὸ δακτυλιόσχημη καὶ μία δισκοειδὴς βάση κρατήρων. – Πόδι ὑψίποδος κρατηρίσκου. – Κυλινδρική λαβή, δακτυλιόσχημη καὶ τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις σκύφων, οἱ δύο μικρὲς ἀκέραιες, διαμ. 0.03 καὶ 0.035 μ. – Πόδι ὑψίποδος σκύφου.

Γραπτά: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη κυλίκων μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἐξωτερικά: κύκλος ἐγγεγραμμένος σὲ ῥόμβο καὶ τμήμα ἀπὸ τὸ περίστικτο σῶμα ὀριζόντιας πορφύρας, δύο ὁμόροπες καμπύλες καὶ τὸ ἄνω ἡμισυ τοῦ περίστικτου σώματος ὀριζόντιας πορφύρας (πίν. 40α:2)³³. – Ταινιωτῇ λαβῇ μὲ βαμμένη ράχη. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ τίς ἀπο-

33. French 1965, πίν. 52d:3, YE IIIA2.

λήξεις τῆς διάστικτης οὐρᾶς ὄρθιων πορφυρῶν. – “Ὅμοιο, μὲ τῇ διάστικτῃ οὐρᾷ ὄρθιας πορφύρας. – Δύο στελέχη ὁλόβαφων κυλίκων ἀπὸ τῆ συμβολῆ τους μὲ τῇ γάστρᾳ. – Τμήμα ὁλόβαφης βάσης. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κυάθου βαμμένο ἀμφίπλευρα. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία ἐσωτερικὰ καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς πλατιᾶς ταινιωτῆς λαβῆς. Ἐξωτερικὰ τμήμα σπείρας. – “Ὅμοιο, μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος. Βαμμένη ἢ ράχη τῆς λαβῆς πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφὴ τῆς. – “Ὅμοιο, μὲ ταινία ἐξωτερικὰ. Κάτω συμπαγὲς τεταρτοκύκλιο καὶ δίπλα τέσσερα ὀριζόντια ἐπάλληλα γραμμίδια. Ἴσως ἀπὸ κόσμημα κισσοῦ ἢ φοίνικα³⁴. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου μὲ ταινία καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικὰ. Ἀπὸ κάτω ὁμόροπα λοξὰ γραμμίδια. – Τμήμα γάστρας μὲ μία λοξὴ ταινία. – “Ὅμοιο, μὲ δύο ἐπάλληλες ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω στῆλη τριῶν ἀμειβόντων καὶ ἐκατέρωθεν καμπύλες (πίν. 40α:8)³⁵, τμήμα διπλῆς σπείρας μὲ παραπληρωματικὸ κόσμημα στὸ τριγωνικὸ διάκενο. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις κυπέλλων μὲ κοῖλο τοίχωμα. Κάτω ἀπὸ τὴ βάση στενοὶ καὶ πλατύτεροι δακτύλιοι στὴν περιφέρεια. Ἐξωτερικὰ, στὴ μία ταινία ἀμέσως πάνω ἀπὸ τὴ βάση καὶ στὴν ἄλλη ταινία στὴ βάση καὶ ἄλλη μία ψηλότερα³⁶. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων μὲ εὐθὺ καὶ δύο ἐξώστροφα χεῖλη ἀντίστοιχα, βαμμένα στὴν ἀκμή τους. – “Ὅμοιο, μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος μὲ ταινία ἐξωτερικὰ. – Δύο πλατιῆς ταινιωτὲς λαβὲς μὲ βαμμένη τὴ ράχη. – Τμήμα ὧμου μὲ δύο ἐπάλληλες λεπτὲς ταινίες στὸ μέσο καὶ πάνω καὶ κάτω ἀνὰ μία σειρὰ ἀραιῶν Ν-σχήμων κοσμημάτων (πίν. 40α:6)³⁷. – “Ὅμοιο, μὲ τὴ στροφὴ τοῦ λαμοῦ ὅπου καὶ ταινία. Στὸν ὧμο κυματοειδὴς ταινία καὶ ἀπὸ κάτω τμήμα σπείρας (πίν. 40α:5). Πηλὸς κυτρινόφαιος, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, βαφὴ μαύρη ἐξίτηλη. – “Ὅμοιο, μὲ τρεῖς ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ δύο ὁμόροπες καμπύλες (πίν. 40α:9). – “Ὅμοιο, μὲ δύο ἀντικόρυφα τρίγωνα, σὰν κλεψύδρα (πίν. 40α:7). – “Ὅμοιο, μὲ βλαστοὺς φυτικοῦ κοσμήματος.

Ἴσως καὶ ἀπὸ ἀμφορέα. Πηλὸς τραχὺς κοκκινόξανθος, ἀλείφωμα κόκκινο ἀνοιχτό, βαφὴ μαύρη. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὧμο κλειστοῦ ἀγγείου, μᾶλλον πρόχου ἢ οἶνοχόης, μὲ τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Δακτύλιος στὴ ρίζα τῆς λαβῆς καὶ μικρὴ σπείρα στὸν ὧμο. – Ἐννέα κομμάτια τοιχωμάτων μὲ ἐπάλληλες ταινίες. – Ἀκέραιη ὁλόβαφη προχοὴ θηλάστρου. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὰ τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων μὲ ἐπάλληλες ταινίες. – Ἀκέραιος δίσκος τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν μεγάλου ψευδοστόμου ἀπὸ κεραμόχρωμο τραχὺ πηλὸ ἀνάμεικτο μὲ μίκα. Ἀλείφωμα ἀνοιχτὸ πορτοκαλί, βαφὴ πορτοκαλιά σκούρα. Στὴν περιφέρεια τοῦ δίσκου ἀμελῶς γραμμένη ταινία ποὺ διακόπτεται στὸ σημεῖο σύνδεσης τῆς λαβῆς. Διάμ. δίσκου 0.065 μ. – Τμήμα ὧμου ψευδοστόμου μὲ ὁμάδες ἐνάλληλων γωνιῶν καὶ ἀπὸ κάτω ταινία καὶ δύο ζεύγη ἱμάντων (πίν. 40α:4)³⁸. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κύρτωμα τοῦ ὧμου μικροῦ ψευδοστόμου μὲ λεπτότατους ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Τμήμα ἀπὸ τὴν κοιλία μὲ ἀνισοπαχεῖς ταινίες. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος κρατήρα μὲ ταινία ἐξωτερικὰ. Ἀπὸ κάτω τὸ ἀνώτατο μέρος τοῦ κεφαλοῦ μὲ τὴν κεραία ὄρθιας πορφύρας καὶ δίπλα στικτὸς κύκλος μὲ στιγμὴ στὸ κέντρο (πίν. 40α:10)³⁹. Πηλὸς γκριζοκίτρινος, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, μαύρη ἐξίτηλη βαφὴ. – Ἐξώκυρτο χεῖλος μὲ μεγάλο μέρος τῆς γάστρας. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ ἀπὸ κάτω καλογραμμένη ὄρθια πορφύρα μὲ διπλὸ περίγραμμα στὴν κεφαλὴ, περιστικτο σῶμα καὶ διάστικτῃ οὐρᾷ. Ἐκατέρωθεν τῆς πορφύρας περίτεχνος φοίνικας (πίν. 40α:1). Πηλὸς τεφροκόκκινος, ἀλείφωμα καστανοκίτρινο, βαφὴ σκούρα πορτοκαλιά. – Δύο τμήματα γάστρας, τὸ ἓνα μὲ δύο καμπύλες ταινίες καὶ τὸ ἄλλο μὲ δύο ὁμόκεντρα τόξα πάνω ἀπὸ δύο ἐπάλληλες ταινίες. – Δύο ὄστρακα ποὺ συγκολλήθηκαν ἀπὸ μεγάλη δακτυλιόσχημη βάση. Ταινία στὴ βάση ἐξωτερικὰ καὶ μία λεπτότερη στὴ γάστρα. – *Σκύφοι*: Δεκαῆξι ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικὰ σκύφων: Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία στὴν ἀκμή καὶ ἄλλη μία χαμηλότε-

34. *MDP* εἰκ. 54:10, NSC, YE IIB.

35. Αὐτόθι εἰκ. 73:4, Ὁρχομενός, YE IIIA1, καὶ εἰκ. 101:5, Φυλακωπή, YE IIIA2. Γιὰ ἀμειβόντες μεταξὺ σπειρῶν βλ. *RMDP* εἰκ. 29:216, Πρόσυμνα, YE IIIA2.

36. *MDP* εἰκ. 73:2, Βουρβάτσι, YE IIIA1.

37. Γιὰ Ν-σχημο στὸν ὧμο πρβ. αὐτόθι εἰκ. 122:2, Βουρβάτσι, YE IIIB1.

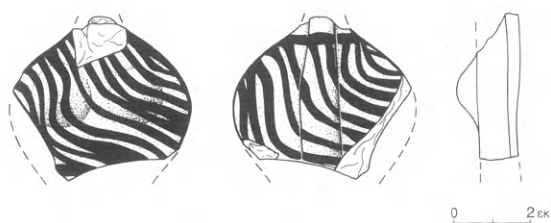
38. Αὐτόθι εἰκ. 93:2, Μυκῆνες, YE IIIA2.

39. Αὐτόθι εἰκ. 135:2 καὶ 4, Μυκῆνες, YE IIIB1.

ρα ἀμφίπλευρα. – “Ομοιο, με στάχυ ἀμειβόντων ἐξωτερικά (πίν. 40α:3)⁴⁰. Βαφή κόκκινη στιλπνή. – Δύο κυλινδρικές λαβές με πινελιές στη ράχη. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες ἐξωτερικά. – Τέσσερα ὅμοια, με τμήματα σπειρῶν. – Τέσσερα ὅμοια, με ὁμόρροπες καμπύλες πάνω ἀπὸ ἐπάλληλες ταινίες. – “Ομοιο, με τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή. – “Ομοιο, με λεπτοὺς δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Δεκαοκτὼ ὄστρακα ὁλόβαφων: Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη καὶ δεκαῆξι γάστρες. – Πόδι ὁλόβαφου ὑψίποδος σκύφου.

– Τὸ ὀπίσθιο τμήμα εἰδωλίου μεγάλου ζώου με τὴ ρίζα τοῦ ἐνὸς ποδιοῦ καὶ τὴν πλαστικά διαμορφωμένη οὐρά. Ὅπῃ ὀπτήσεως στὸν κορμό. Πηλὸς κτρινωπὸς με πολὺν τριμμένη ἐπιφάνεια ὅπου μόλις διακρίνονται πυκνὲς κυματοειδεῖς μαῦρες γραμμὲς κατὰ μῆκος τοῦ σώματος. Διάμ. σώματος 0.024 μ., σωζ. μῆκ. 0.057 μ.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο τύπου Φ. Σώζεται τμήμα τοῦ κυκλικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ ἀπὸ τὸν λαίμω

Εἰκ. 92. Εἰδῶλιο Φ ἀπὸ τὸν χώρο Η, μεταξύ τῶν τοίχων 12 καὶ 14.

μέχρι κάτω ἀπὸ τὸ στήθος με πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη καὶ πίσω τὴν πλεξίδα. Πηλὸς κοκκινωπὸς, βαφή κόκκινη. Ταινία στὴ βάση τοῦ λαίμου καὶ στὴν περίμετρο τοῦ κορμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου πλάγιες παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμὲς, οἱ ὁποῖες πίσω καλύπτουν καὶ τὴν πλεξίδα (εἰκ. 92)⁴¹. “Υψ. σωζ. 0.043 μ., πλάτ. σωζ. 0.047 μ.

Ἀφοῦ ἀφαιρέθηκε ἐντελῶς ἡ ἐπίχωση, ἐμφανίστηκε περὶ τὸ μέσο τοῦ χώρου Η τμήμα καὶ δεύτερον δαπέδου, σὲ βάθος 1.25 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, δυτικότερα ἀπὸ τὸ πρῶτο. Ὑπῆρχε ἐπομένως μεταξύ τῶν δύο δαπέδων τοῦ χώρου Η μιὰ διαφορὰ ὕψους 0.15 μ. Ὑπάρχει ὅμως ἡ βάσιμη ὑποψία, ἂν ὄχι βεβαιότητα, ὅτι πρόκειται γιὰ ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ δάπεδο. Ἐφόσον ὁ βράχος σ' αὐτὸ τὸν χώρῳ βρέθηκε σὲ βάθος 1.20 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, εἶναι δύσκολο ἢ καὶ ἀδύνατο νὰ ἀποκαλυφθεῖ δάπεδο χαμηλότερα ἀπὸ αὐτόν. Ἴσως βέβαια νὰ παρουσίαζε ὁ βράχος μιὰ μικρὴ κλίση πρὸς τὰ δυτικά, ἂν καὶ ἡ ἀπόσταση μεταξύ τῶν δύο δαπέδων ἦταν πολὺ μικρὴ γιὰ νὰ ἐπιτρέψει καὶ νὰ ἀπορροφήσει κλίση 0.15 μ. Πιθανότατα, λοιπόν, τὸ βάθος νὰ μὴ μετρήθηκε σωστὰ ἢ ἀπὸ τὸ ἴδιο σημεῖο καὶ γιὰ τὰ δύο δάπεδα, πράγμα πὺ συμβαίνει συχνά, καὶ μιὰ μικρὴ ὑψομετρικὴ διαφορὰ πὺ μπορεῖ νὰ ὑπῆρχε νὰ ὀφειλόταν σὲ ἀνωμαλία τοῦ βράχου, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τοῦ δαπέδου προηγούμεντο συνήθως ἐξισωτικὲς στρώσεις.

Ἀπὸ τὸν χώρῳ συγκεντρώθηκαν λίγα μόνον ἀλλὰ ἀμειγῶς μυκηναϊκὰ ὄστρακα.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

“Οστρακα 416.

Ἀπροσδιόριστα 159.

Ἀγραπτα 210.

Γραπτά 47.

Ἀγραπτα: Δεκατέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, ἑπτὰ εὐθέα, ἓνα ἐξώκυρτο καὶ ἑντεκα ἐξώ-

40. French 1967, εἰκ. 12:46, YE IIIB1.

41. Πρβ. French 1971, πίν. 16a:39-452, YE IIIB.

στροφα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Ὁκτώ ταινιωτές λαβές, ἡ μία δακτυλιόσχημη. – Εἴκοσι πέντε τμήματα ἀπὸ γάστρες, τὸ ἓνα σώζει καὶ τὴ ρίζα τῆς ταινιωτῆς λαβῆς. – Τριάντα τρία στελέχη, τὰ ἕξι σώζουν καὶ ἱκανὸ τμήμα τῆς γάστρας καὶ ἓνα χοντρὸ πηνιόσχημο μεγάλης κύλικος. – Τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις καὶ ἕξι μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, ἡ μία πολὺ μεγάλη, διαμ. 0.095 μ. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος λεκανιδίου μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς. – *Οἰκιακά*: Τρία ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη ἀνοιχτῶν ἀγγείων, τὸ ἓνα ἀπὸ λεπτόκοκκο πηλὸ μὲ χοντρά τοιχώματα. – Ἐνδόστροφο χεῖλος μὲ ἔχνη φωτιάς γύρω, τὸ ὁποῖο σ' ἓνα σημεῖο σχηματίζει μικρὴ προχόη. Ἴσως ἀπὸ ἀρύταινα. – Ὁκτώ μεγάλες κυλινδρικές λαβές. Ἡ μία διατηρεῖ τὴν ὅπῃ ὀπτήσεως στὴ βάση, οἱ τέσσερις ἀπὸ ἀσπριδερὸ λεπτόκοκκο πηλὸ. – Πέντε μικρὲς καὶ μεγάλες ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο μὲ κεντρικὴ νεύρωση κατὰ μῆκος τῆς ράχης. – Τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις μικρῶν ἀνοιχτῶν ἀγγείων, σκύφων ἢ κυάθων, μὲ ἔχνη φωτιάς. – Τμήμα ψηστηρίου μὲ πυκνὲς τυφλὲς ὁπὲς ἀσύμμετρα ἀνοιγμένες στὴν ἄνω ἐπίπεδὴ ἐπιφάνεια (πίν. 40β:1). – Τριάντα ἑννέα κομμάτια ἀπὸ τὰ τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν χοντροειδῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ κιτρινωποὺς πηλοὺς. – Τροπιδωτὸ χεῖλος κυάθου μὲ πολὺ λεπτὰ τοιχώματα. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις κυπέλλων μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ τοιχώματος, στὸ ἓνα κατακόρυφο, στὸ ἄλλο ἀμφικοίλο. – Τμήμα ἀπὸ τὸν εὐρὺ λαμὸ καὶ τὸν ὦμο πρόχου. – Δύο ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία μὲ νεύρωση κατὰ μῆκος τῆς ράχης. – Τρεῖς κυλινδρικές λαβές, ἡ μία μεγάλη μὲ τμήμα τοῦ τοιχώματος. – Τέσσερα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα. – Δώδεκα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα καὶ τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κύρωμα πρὸς τὸν ὦμο ψευδοστόμου. – Τρία ἐξώστροφα καὶ τρία ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη κρατήρων. – Κυλινδρική λαβὴ σκύφου. – Κωνικὴ βάση ὑψίποδος σκύφου μὲ βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα.

Γραπτά: Ἐξώκυρτο χεῖλος κύλικος μὲ ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω ὁ κροσσώδης κάλκας ἄνθους (πίν. 40β:9)⁴². – Ἑπτὰ τμήματα ἀπὸ γάστρες, τὰ πέντε μὲ ἱμάντες, τὰ δύο ἀπὸ ὀλόβαφες. – Τμήμα γάστρας μὲ δύο πολὺ καλογραμμένους

πλοκάμους χταποδιοῦ (πίν. 10:1). Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, βαφὴ κόκκινη στίλπνῃ μὲ στιγμὲς κατὰ μῆκος τῶν πλοκάμων ἀπὸ ἐπίθετη λευκὴ βαφὴ. Συνανήκει μὲ κύλικα ἀπὸ τὸν χώρο Β. – Τμήμα ἀπὸ ἐνδόβαφη κύλικα μὲ ταινίες ἐξωτερικά. – Δύο στελέχη μὲ πλατιεὲς ἐπάλληλες ταινίες, στὸ ἓνα μὲ ζωερὴ κόκκινη βαφὴ, στὸ ἄλλο μὲ μαύρη ἐξίτηλη. – Τμήμα βάσης ἐλαφρῶς κοίλης καὶ μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα καὶ τέσσερις λεπτοὺς βαμμένους δακτυλίους. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο πρόχου μὲ ταινία στὴ γένεση τοῦ λαμιοῦ. – Ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη ράχη. – Ἑπτὰ ἀπὸ τοιχώματα μὲ ἐπάλληλες ταινίες. – Τμήμα ἀπὸ τὴν ἐπίπεδὴ βάση πρόχου μὲ ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ πάνω ἀραιὴ σπογγωτὴ διακόσμηση μὲ καστανὴ βαφὴ (πίν. 40β:2)⁴³. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου μὲ δύο ἐξίτηλες καστανὲς ταινίες. – Δύο κομμάτια ἀπὸ τὴν κοιλιά κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν καστανοῦ χρώματος. – Τμήμα ἀπὸ τὸν δίσκο τοῦ στελέχους μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς μιᾶς πλατιάς ταινιωτῆς λαβῆς ψευδοστόμου. Δακτύλιος στὴν περίμετρο τοῦ δίσκου καὶ μέσα σταυροειδῶς τεμνόμενες δύο κυματοειδεῖς γραμμὲς. Πλατιά κυματοειδὴς γραμμὴ κατὰ μῆκος τῆς ράχης τῆς λαβῆς (πίν. 40β:6). Πηλὸς τεφρός, βαφὴ μαύρη. – Τμήμα ἀπὸ τὸν λαμὸ τοῦ στομίου μὲ δακτύλιο στὴ βάση του καὶ ταινία περὶ τὸ μέσο τοῦ ὕψους του. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο μὲ ἀκέραιο τὸ χαμηλὸ καὶ λοξὰ τοποθετημένο στόμιο. Πηλὸς τεφρός, ἀλείφωμα κιτρινόφαιο, βαφὴ καστανόμαυρη, κατὰ τόπους ἐξίτηλη. – Χεῖλος ἐξώστροφο χωνοειδὲς μὲ ταινία καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικά, ἡ ὁποία διακόπτεται πρὸς τὴν πλευρὰ πού θὰ ὑπῆρχε τὸ στέλεχος τῶν λαβῶν. Τὸ ἴδιο παρατηρεῖται καὶ μὲ τὸν δακτύλιο στὴ βάση τοῦ στομίου (πίν. 40β:5). Στὸν ὦμο ἀντίστροφος ἀμείβων καὶ δύο καμπύλες ταινίες. – Τμήμα ὦμου μὲ τέσσερις ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν κόκκινου χρώματος. – Ὅμοιο, μὲ γραμμῖδια μεταξὺ ταινιῶν. – *Σκύφοι*: Μικρὸ τμήμα ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος χειροποίητου μικκύλου σκύφου μὲ λοξὲς κατακόρυφες γραμμὲς (πίν. 40β:3)⁴⁴. – Ἐννέα ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ. – Στὸ ἓνα κάτω ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χεῖλους διπλὸ τρικάμυλο τόξο καὶ δύο ἀνηρημέ-

42. French 1965, πίν. 53a:5, YE IIIA2.

43. MDP εἰκ. 63:1, Κοπρέζα, πιθάκια, YE IIIA1.

44. Αὐτόθι εἰκ. 123:11, Μυκῆνες, YE IIIB1.

νες όμόκεντρες ήμιελλείψεις, ή έσωτερική όλόβα-
φη (πίν. 40β:8). Πηλός καστανόξανθος, όμοιόχρω-
μο αλείφωμα, βαφή καστανή στιλπνή. – Έπτά τμή-
ματα από γάστρες: Τά τέσσερα μέ ταινίες. – Ένα
μέ πολύ έξίτηλη άπλή σπείρα. – Όμοιο, μέ τρέχου-
σα σπείρα πάνω από ταινία (πίν. 40β:4). – Όμοιο,

μέ τή βάση έλικωτοῦ άνθους ή φοινικοειδοῦς, ανά
δύο καμπύλα φύλλα έκατέρωθεν κατακορύφου μί-
σχου (πίν. 40β:7). – Έξι όστρακα όλόβαφων: Τρία
έξώστροφα καί δύο έντονα έξώκυρτα χείλη καί
ένα από γάστρα.

ΧΩΡΟΙ Θ-I

Οί χώροι **Θ-I** (εἰκ. 4 καὶ πίν. 41α-β, 42α-β) εὐρίσκοντο ἀνατολικά τῶν χώρων **Δ-E-Z**. Ἦταν καὶ αὐτοὶ παράπλευροι μὲ κατεύθυνση **B.-N.**, μὲ βορειότερο τὸν χώρο **Θ**, χωριζόμενοι μόνο ἀπὸ τὴ συνέχεια τοῦ ἀγωγοῦ. Δὲν διαπιστώθηκε ἡ ὑπαρξὴ ἐγκάρσιου τοίχου. Στὰ δυτικά ὁρίζοντο ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸ τοῖχο **3** καὶ τὸν τοῖχο **9**, στὰ νότια ἀπὸ τὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο **10** καὶ στὰ ἀνατολικά ἀπὸ τὸν τοῖχο **4**, ἀρκετὰ λοξό, μὲ κατεύθυνση **BA.-NΔ.**, ὥστε νὰ προσδίνει στοὺς χώρους τραπεζιόσχημη κάτοψη. Στὰ βόρεια δὲν εἶχε ἀποκαλυφθεῖ κανένας τοῖχος, μέχρι ἐκεῖ τουλάχιστον πού ἔφθασε ἡ ἀνασκαφή. Ἴσως καὶ ἐδῶ νὰ συνέβαινε ὅ,τι καὶ στὸν χώρο **Δ**, νὰ ἔφθανε δηλαδὴ τὸ βόρειο ὄριο τοῦ χώρου μέχρι τὴν πρὸς **A.** συνέχεια τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου **12**, τοῦ ὁποῖου ἵχνη ἀποκαλύφθηκαν λίγο ἀνατολικότερα τοῦ χώρου **Θ**, ἄρα θὰ συνεχιζόταν καὶ στὴν πάνω ἀπὸ τὸν χώρο **Θ** ἄσκαφτη ἐπίχωση. Οἱ δύο χώροι μαζί, πιθανὸν νὰ ἀποτελοῦσαν ἕναν ἐνιαῖο χώρο, εἶχαν μῆκος 7.35-7.85 μ. καὶ πλάτος στὸ βόρειο ἄκρο 4.10 μ., μεταξὺ τῶν τοίχων **3** καὶ **4**, ἐνῶ στὸ νότιο 2.50 μ., μεταξὺ τῶν τοίχων **9** καὶ **4**, ἢ 3 μ. μεταξὺ τῶν τοίχων **3** καὶ **4**.

Ἀπὸ τὴν ἀφαίρεση τῆς ἐπίχωσης τοῦ πρώτου στρώματος, τὸ βάθος τῆς ὁποίας θὰ πρέπει νὰ ἦταν περὶ τὰ 0.30 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, δὲν ὑπάρχουν εὐρήματα διότι δὲν βρέθηκαν ὄστρακα μὲ τὶς ἀντίστοιχες ἡμερομηνίες καὶ φαίνεται ὅτι ἡ δὲν συγκεντρώθηκαν ἢ ἦταν λίγα καὶ ἀνάμεικτα καὶ ὥς ἐκ τούτου δὲν κρατήθηκαν κατὰ τὴν πρώτη διαλογή.

Στὸ δεύτερο στρῶμα, πού ἄρχιζε ἀπὸ βάθος 0.30 μ. καὶ ἔφθανε μέχρι βάθους 0.60 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, βρέθηκαν ἐκτὸς ἀπὸ ὄστρακα καὶ λίγα ὄστα ζώων, κομμάτια καλῆς ποιότητος κονιάματος, δύο ὄστρεα καὶ τμήματα πέντε εἰδωλίων κοντὰ στὸν τοῖχο **4**. Περὶ τὸ μέσο τοῦ χώρου καὶ σὲ βάθος 0.70 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους βρέθηκε στρῶμα πλέσιας, ὅπως καὶ στοὺς χώρους **B** καὶ πιθανὸν **Γ**. Σὲ βάθος 0.90 μ. ἀποκαλύφθηκε καὶ δεύτερο στρῶμα πλέσιας, δὲν σημειώνεται ὅμως στὸ ἡμερολόγιο ἐὰν πρόκειται γιὰ δάπεδα, οὔτε καὶ συγκεντρώθηκαν ξεχωριστὰ τὰ ὄστρακα τὰ προερχόμενα ἀπὸ αὐτά. Πρὸς τὸ νότιο μέρος τοῦ χώρου **Θ** διαπιστώθηκε νεότερη παραβίαση μέσα στὴν ἐπίχωση. Στὸν χώρο τῆς παραβίασης καὶ σὲ βάθος 0.65 μ., ὑπῆρχε παχὺ στρῶμα ἀπὸ πέτρες, μικρότερες στὸ πάνω μέρος καὶ μεγαλύτερες στὸ κάτω. Ἀποδείχθηκε ὅτι οἱ πέτρες αὐτὲς δὲν ἀνῆκαν σὲ τοῖχο, ἀλλὰ σὲ λιθορριπὴ, καὶ ἀφαιρέθηκαν. Κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ λιθολόγημα καὶ σὲ βάθος 1 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους ἀποκαλύφθηκε, ὅπως καὶ στὸν χώρο **B**, καὶ ἄλλο στρῶμα πλέσιας, τὸ τρίτο κατὰ σειρὰ στὸν χώρο αὐτό.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ώστρακα 379.

Άπροσδιόριστα 71.

Άγραπτα 79.

Γραπτά 228.

Μεταγενέστερο 1.

Μικρό τεφρό μινύειο ὄστρακο.

Άγραπτα: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δεκατέσσερα εὐθέα, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, καὶ ὀκτώ ἐξώκυρτα χεῖλη κυρτόπλευρων κυλίκων. – Ὀκτώ γάστρες, τρία στελέχη, ἑπτὰ κοῖλες βάσεις, ἢ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.057 μ., καὶ πέντε ἐπίπεδες, οἱ τρεῖς ἀκέραιες, διαμ. 0.05, 0.055 καὶ 0.065 μ. ἀντίστοιχα, ἢ μία μὲ βραχὺ στέλεχος. – Εὐθὺ χεῖλος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – *Οἰκιακά*: Ἐνα ὄρθιο ἔκτυπο, ἓνα εὐθὺ καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη. – Εὐθὺ χεῖλος χυτροειδοῦς ἀγγείου μὲ τμήμα τοῦ τοιχώματος καὶ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη κυλινδρική λαβή. Πηλὸς τραχὺς κεραμόχρωμος. – Πέντε κομμάτια τοιχωμάτων καὶ μία δισκοειδὴς βάση. – Κυρτὴ βάση μεγάλου κυπέλλου μὲ κοῖλο τοίχωμα. – Πέντε τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων ἓνα μὲ εὐθύ, ἓνα μὲ ἐξώστροφο καὶ τρία μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Λεπτὴ ταινιωτὴ λαβὴ ἀπὸ ὑπόλευκο πηλό, μία δακτυλιόσχημη καὶ ἕξι ἐπίπεδες βάσεις, ἢ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.07 μ., κλειστῶν ἀγγείων. – Δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινὴ χεῖλη καὶ δύο δισκοειδεῖς βάσεις κρατήρων. – Τμήμα γάστρας σκύφου μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή.

Γραπτά: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη κυλίκων μὲ ταινία στήν ἀκμή. Ἀπὸ κάτω, στὸ ἓνα λοξὴ πορφύρα μὲ διπλὸ περίγραμμα στήν κεφαλὴ καὶ μὲ περιστικτο σῶμα. Στὸ ἄλλο, μικρὴ ὀριζόντια καλογραμμμένη πορφύρα μὲ διπλὸ περίγραμμα στήν κεφαλὴ καὶ στιγμὴ στὸ κέντρο γιὰ τὴ δήλωση τοῦ ματιοῦ καὶ περιστικτο σῶμα. – Εὐθὺ χεῖλος χωρὶς ταινία καὶ ἀπὸ κάτω σειρὰ ὄρθιων πορφυρῶν (σώζονται

δύο) μὲ μονὸ περίγραμμα στήν κεφαλὴ καὶ περιστικτο σῶμα. Ἀνάμεσα στὶς κεραῖες τοὺς ἀνὰ ἓνας στικτὸς κύκλος¹. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ γάστρες κυλίκων μὲ ἱμάντες κάτω. – Δύο ὅμοια συγκολληθέντα, μὲ μικρὴ λοξὴ πορφύρα μὲ περιστικτο σῶμα καὶ διάστικτη οὐρά (πίν. 43α:7)². Ἀπὸ κάτω ἱμάντες. – Ὅμοιο, μὲ τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς δύο ὄρθιων πορφυρῶν. – Ὅμοιο, μὲ τὸ περιστικτο σῶμα καὶ τὴ διάστικτη οὐρὰ δύο ὄρθιων πορφυρῶν. – Ὅμοιο, μὲ δύο ὀριζόντιες μικρὲς πορφύρες μὲ περιστικτο σῶμα καὶ διάστικτη οὐρά. – Στέλεχος κυλικὸς τύπου Ζυγουριῶν μὲ διακόσμηση καθ' ὅλο τὸ ὕψος τοῦ ἀμφίπλευρα. Στὴ μία πλευρὰ στήλη κατακόρυφης τεθλασμένης διάγραμμις ταινίας μὲ μονὸ περιθώριο (πίν. 43α:8)³. Στὴν ἄλλη, στήλη ἀπὸ λοξὲς διάγραμμις ὁμόρροπες ταινίες μὲ μονὸ περιθώριο (πίν. 43α:9). Κόκκινη βαφὴ σὲ ρόδινο ἀλείφωμα. – Τέσσερα στελέχη μὲ ταινίες, ἓνα ὁλόβαφης καὶ ἓνα βραχὺ ἐνδόβαφης. – Τρεῖς βάσεις μὲ βαμμένους δακτυλίους. – Εὐθὺ χεῖλος κυάθου μὲ λεπτὴ ταινία στήν ἀκμή καὶ ἀπὸ κάτω ἀνηρητημένο βοτρυοειδὲς φολιδωτὸ τρίγωνο (πίν. 43α:5)⁴. – Ἐξώστροφο καὶ ἐξώκυρτο χεῖλος μὲ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω ἀραιὴ σπογγωτὴ διακόσμηση (πίν. 43α:1-2)⁵. – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου μὲ τμήμα τῆς κοίλης γάστρας. Στὸ χεῖλος ἐξωτερικὰ δύο αὐλακες. Ταινία στήν ἀκμή τοῦ χείλους, ἀπὸ κάτω δύο αὐλακες καὶ χαμηλότερα ἀνὰ μία ταινία ἀμφίπλευρα. Ἀπὸ κάτω μεγάλῃ καλογραμμμένη σπείρα (πίν. 43α:11)⁶. – Δύο εὐθέα χεῖλη κυπέλλων μὲ τρεῖς βαθιὲς αὐλακες ἐξωτερικὰ καλυπτόμενες μὲ ταινία. – Τμήμα ἀπὸ τὸ μέσο τῆς γάστρας μὲ τρεῖς πλατιεῖς ἀβαθεῖς αὐλακες καὶ δύο ταινίες. Ἐκατέρωθεν ἀνὰ τρεῖς ὁμόρροπες καμπύλες γραμμές. – Τμήμα ἀπὸ τὸ μέσο κοίλης γάστρας μὲ πλατιά ταινία. Ἀπὸ πάνω ἡ ἀρχὴ τριῶν ὁμόρροπων καμπύλων γραμμῶν. – Ὅμοιο, μὲ σειρὰ ἀμειβόντων μὲ διπλὸ περιθώριο. – Δύο κυρτὲς

1. *MDP* εἰκ. 141:1, Ζυγουριές, YE III B1.

2. French 1965, πίν. 51a:5, YE III A2.

3. Πρβ. French 1966, εἰκ. 4, παρόμοια διακόσμηση στελεχῶν κυλίκων, YE III B1.

4. Πρβ. Γ. Ε. Μυλωνᾶ, Ἀνασκαφὴ Μυκηνῶν, ΠΑΕ 1965, 93, πίν. 105, ἀπὸ τὸ στρώμα καταστροφῆς

τῆς ἀνατολικῆς πτέρυγος τοῦ ἀνακτόρου τῶν Μυκηνῶν.

5. *MDP* εἰκ. 72:1 καὶ 2, Μυκῆνες καὶ Ὀρχομενὸς ἀντίστοιχα, YE III A1.

6. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 101:4, NSC, YE III A2.

βάσεις με δακτύλιο στην κάτω επιφάνεια. Ταινία στη γωνία της βάσης και ανά δύο στη γάστρα. – Πέντε τμήματα από τον λαιμό πρόχων με περίκυρτο βαμμένο χείλος. – Τέσσερα τμήματα από τη βάση του λαιμού με ταινία στην ένωση με τον ώμο. Στο ένα και πλαστικός δακτύλιος στη βάση. – Τρία τμήματα από τον ώμο πρόχων ή ληκύθων. Στο ένα κάτω από την ταινία και τον πλαστικό δακτύλιο στη βάση του λαιμού σειρά μικρών Ν-σχήμων κοσμημάτων (πίν. 43α:4)⁷. Κόκκινη βαφή σε κίτρινο αλείφωμα. – Στο άλλο, από ραμφοστόμη πρόχου, ώραία φυλλοφόρος ταινία με μικρά παραπληρωματικά τρίγωνα ανάμεσα στα άκρα των φύλλων (πίν. 43α:6)⁸. – Στο τρίτο, μοναδική διακόσμηση με τέσσερα σταυροειδώς διατεταγμένα διαποίκιλτα άνθη παπύρου (ή ριπιδίοσχημο κόσμημα) και στο μέσο τους στικτός κύκλος με στιγμή στο κέντρο. Στο κάτω μέρος τμήμα περιστρεφόμενου κύκλου με όλόβαφο τόξο μέσα (πίν. 43α:10). Κόκκινη βαφή σε υπόλευκο αλείφωμα. – Μεγάλη επίπεδη ευρυνόμενη βάση πιθαμφορέα, όλόβαφη με βυσσινιά βαφή. – Δύο μεγάλες κυλινδρικές λαβές κλειστών άγγειων με δακτύλιο στη ρίζα και ευθεία και κυματοειδή γραμμή στη ράχη αντίστοιχα. – Δύο ταινιωτές λαβές, ή μία με διαγώνια γραμμή και ή άλλη με λοξές πινελιές στη ράχη. – Πενήντα έξι κομμάτια τοιχωμάτων με διακόσμηση επάλληλων ταινιών. – Μεγάλη δισκοειδής βάση με ταινία εξωτερικά και άλλη μία ψηλότερα στην κοιλιά. – Τμήμα ώμου ψευδοστόμου με τη ρίζα της μικρής ταινιωτής λαβής. Βαφή μαύρη εξίτηλη. Στο κύρωμα του ώμου ιμάντες μεταξύ ταινιών. Στον ώμο τοξοειδής τεθλασμένη γραμμή, πλαισιωμένη από διπλό τόξο (πίν. 43α:3). – Τμήμα από το κύρωμα του ώμου με το κάτω μέρος της μικρής λεπτής κατακόρυφης ταινιωτής λαβής. Βαμμένη ή ράχη της λαβής και στον ώμο ανισοπαχείς ταινίες. – Μικρό τμήμα τοιχώματος με ιμάντες. – Δύο χείλη, εξώκυρτο επικλινές και εξώκυρτο επίπεδο, με ταινίες και μία βαμμένη δακτυλιόσχημη βάση κρατήρων. – Σκύφοι: Έξι ήντα τρία δοτράκα ἄβαφων ἔσωτερικά: Δεκαοκτώ εξώστροφα χείλη με ταινία στην άκμή. Στα πέντε και δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἔσωτερικά. Ἐξωτερικά: Πάνω από ιμάντες κεντρική μετό-

πη με στενή στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με ἑξαπλὸ περιθώριο, ἑκατέρωθεν τοῦ ὁποῦ, περὶ τὸ μέσο τοῦ ὕψους, ἀνὰ δύο ὁμόκεντρα τόξα. Στὴν πλαϊνὴ μετόπη στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο (πίν. 43α:12)⁹. – Ἡ κεφαλὴ, με διπλὸ περίγραμμα, ὀρθίας πορφύρας. – Διπλὸ τρικάμπυλο τόξο καὶ μέσα κύκλος με στιγμή στὸ κέντρο. – Τρία με στήλη κροσσοπεταλίων ἑξωτερικὰ δέσμης ἑπτὰ γραμμῶν. – Δύο με στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο. – Δέκα κυλινδρικές λαβές με πινελιές στὴ ράχη. Ἡ μία ἔχει στὴν κορυφὴ τῆς ράχης μαστοειδῆ ἀπόφυση. – Τριάντα δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες: Δεκαεννέα με ταινίες, δύο ἀπὸ τὰ ὁποῖα καὶ με δακτύλιο ἑσωτερικά, ἑπτὰ με σπείρες, τρία με στήλη ἀμειβόντων, ἓνα με στήλη συνεχόμενου πλοχοῦ πάνω ἀπὸ ταινία, ἓνα με δακτυλίου μέσα στὸν πυθμὲν καὶ ἓνα με δύο ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω μία καμπύλη στὸ πλάι καὶ δίπλα δύο γραμμὲς ποὺ μοιάζουν με τὰ ὀπίσθια πόδια αἰγοειδοῦς. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἑξωτερικά καὶ ἀπὸ πάνω ἱμάντες. Ἐσωτερικά δακτύλιος. – Δύο δισκοειδείς κοῖλες βάσεις με ταινία ἑξωτερικά. – Δεκατέσσερα δοτράκα ἐνδόβαφων: Δύο χείλη, ἐξώστροφο καὶ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο, με πλατιά ταινία ἑξωτερικά. – Δέκα τμήματα ἀπὸ γάστρες. Στὸ ἓνα σειρά τεθλασμένης, σὲ ἄλλο σπείρα καὶ στὰ ὑπόλοιπα ταινίες. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις, μία ἄβαφη καὶ μία με ταινία ἑξωτερικά. – Τριάντα ὀκτὼ δοτράκα ὁλόβαφων: Ἐξὶ ἐξώστροφα καὶ τρία ἐξώκυρτα χείλη καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες. – Μεταγενέστερα: Δακτυλιόσχημη βάση ἑλληνιστικοῦ μελαμβανοῦς ἄγγειου.

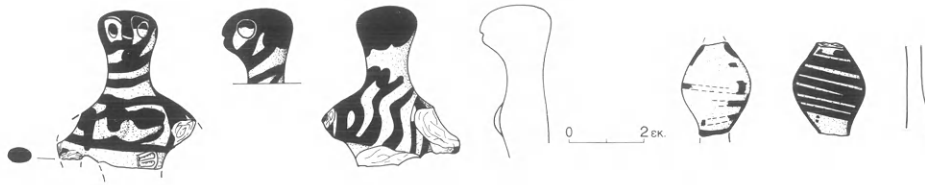
– Ὡραία κεφαλὴ με τὸ ἄνω μέρος τοῦ κορμοῦ πτηνόμορφου γυναικεῖου εἰδωλίου τύπου Φ. Κεφαλὴ σχεδὸν ἐπίπεδη ἄνω, πτηνόμορφο πρόσωπο, ὀφθαλμοὶ πλαστικὰ δηλωμένοι με μικρὰ δισκάρια, ἀνάγλυφα μυτερὰ στήθη. Κάτω ἀπὸ τὸ στήθος διακρίνεται ἀνάγλυφο τμήμα τοῦ λυγισμένου ἀριστεροῦ χειροῦ. Πηλὸς κίτρινου χρώματος, αἰείφωμα κίτρινωπό, βαφή μαύρη. Ἡ κόμη ἀποδίδεται με συμπαγὲς χρῶμα ποὺ καλύπτει τὴν τριγωνικὴ κορυφὴ τῆς κεφαλῆς καὶ κατεβαίνει μέχρι ψηλὰ στὸν αὐχένα. Ταινία στὸ περίγραμμα τοῦ προσώπου, στὴν ἀκμὴ τῆς κατατομῆς καὶ γύρω ἀπὸ τὴ βάση τοῦ

7. Πρβ. *MDP* εἰκ. 122:2, Βουρβάτσι, *YE* ΠΙΒ1.

8. Αὐτόθι εἰκ. 47:1 καὶ 3, Ἀθήνα καὶ Κοράκου,

YE ΠΙΒ.

9. Πρβ. French 1967, εἰκ. 20:115a, c, *YE* ΠΙΒ1.

Εικ. 93-94. Ειδώλια Φ από τον χώρο Θ.

λαιμού. Στιγμή πάνω σε κάθε μάτι. Στον κορμό μπροστά όριζόντιες και κατακόρυφες γραμμές, αμείλως και ακατάστατα διατεταγμένες, και πίσω λοξές παράλληλες κυματοειδείς γραμμές (εικ. 93)¹⁰. Ύψ. σωζ. 0.042 μ.

– Ειδώλιο γυναικείο τύπου Φ, αρκετά φθαρμένο και μικροσκοπικό. Σώζεται μόνον ο κυκλικός πεπλατυσμένος κορμός. Πηλός κοκκινωπός, βαφή κόκκινη απολεπισμένη. Ταινία στην περιφέρεια του κορμού διακοσμημένου με λοξές παράλληλες λεπτές γραμμές (εικ. 94). Ύψ. σωζ. 0.022 μ., πλάτ. 0.016 μ.

– Τμήμα γυναικείου ειδωλίου τύπου Τ. Σώζεται ο λαιμός, ο κορμός και τμήμα του κυλινδρικού σωληνοειδούς κάτω σώματος που εύρνεται προς τη βάση. Και τα δύο χέρια, πλαστικά δηλωμένα, σταυρώνονται πάνω στο στήθος. Πηλός κιτρινωπός, ομοιόχρωμο αλείφωμα, βαφή μαύρη. Ταινίες πάνω στα χέρια και δύο κατακόρυφες γραμμές επί του κάτω σώματος, ανά μία εμπρός και πίσω. Στο πίσω μέρος του κορμού δύο παράλληλες όριζόντιες ταινίες και ανάμεσά τους κατακόρυφα γραμμίδα (εικ. 95)¹¹. Ύψ. σωζ. 0.05 μ.

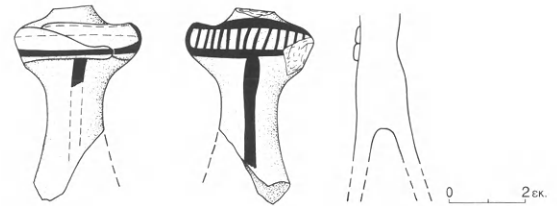
– Ειδώλιο γυναικείο. Σώζεται μόνον ο κωνικός πόλος και η αρχή της κεφαλής, αλλά σε πολύ κακή

διατήρηση. Ο κοκκινωπός πηλός είναι τριμμένος στην επιφάνεια και η διακόσμηση μόλις διακρίνεται: κάτω από τον πόλο τμήμα μόνον ήμικυκλίου, κόκκινου χρώματος. Διάμ. πόλου 0.025 μ.

– Ειδώλιο ζώου. Σώζεται ένα τμήμα μόνον από το κυλινδρικό λεπτό σώμα του. Πηλός κιτρινέρυθρος, βαφή πορτοκαλιά. Μία όριζόντια ταινία κατά μήκος της σπονδυλικής στήλης και κάθετες προς αυτήν γραμμές που σταματούν στα πλευρά (σώμα διάγραμμα). Μήκ. σωζ. 0.045 μ.

– Τέσσερα μικρά κομμάτια κονιάματος με λευκό επίχρισμα.

– Δύο σπασμένα όστρεα, μικρό και μεγάλο, του είδους *spondylus gaederopus* Linnaeus.

Εικ. 95. Ειδώλιο Τ από τον χώρο Θ.

Στη νοτιοανατολική γωνία του χώρου Θ αποκαλύφθηκε ένας μεγάλος τρίωτος πιθαμφορέας σε πολύ κακή διατήρηση και αποκολλήθηκε με πολλή δυσκολία θρυμματισμένος. Γύρω από τον αμφορέα αυτόν βρέθηκαν λίγα όστρακα.

10. Παβ. French 1971, πίν. 16b:39-452, για την κόμη, ΥΕ ΙΙΒ.

11. Αυτόθι πίν. 18a:39-101, ΥΕ ΙΙΑ2-B1. Σακελλαρίου πίν. 131:3233.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ώστρακα 393.

Ήπροσδιορίστη 120.

Ήγραπτα 195.

Γραπτά 77.

Μεταγενέστερο 1.

Τρία ΜΕ όστρακα από τεφρά μινύεια άγγεία.

Ώστρακο ΜΕ κλειστού άγγείου από πραινσινωπό πηλό με ταινία στη βάση τοῦ λαιμοῦ καὶ δύο ἰσοπαχεῖς ὁμόροπες καμπύλες κάτω με άμαυρή μαύρη βαφή (πίν. 43β:5).

Ήγραπτα: Τριάντα τρία έξώστροφα χείλη τροπιδωτῶν, εἴκοσι τρία εὐθέα καὶ δεκατρία έξώστροφα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Ὅκτώ ταινιωτὲς λαβές, τρεῖς άκέραιες καὶ δύο δακτυλιόσχημες. – Σαράντα γάστρες, οἱ τρεῖς τροπιδωτὲς καὶ μία μεγάλη κωνική. – Τμήμα γάστρας από μεγάλη κυρτόπλευρη κύλικα με έξώστροφο χείλος καὶ άκέραιη τήν πλατιά ταινιωτή λαβή. – Δεκατρία στελέχη. – Δεκαπέντε βάσεις, ἡ μία άκέραιη, έλαφρῶς κοίλη, διαμ. 0.06 μ., καὶ μία επίπεδη. – Μεγάλη άκέραιη βάση με άκέραιο καὶ τὸ ψηλὸ καὶ ραδινὸ στέλεχος με τὸν πυθμένα της γάστρας. Ἀπό κάτω άβαθής κεντρική κοιλότητα. Διάμ. βάσης 0.095 μ., ὕψ. στελέχους 0.10 μ. – Δύο έξώστροφα χείλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων με τὴ ρίζα της ὀριζόντιας ταινιωτὲς λαβῆς. – Άκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβή. – Οἰκιακά: Τρία τροπιδωτά χείλη χυτροειδῶν από κεραμόχρωμο τραχὺ πηλό. Τὸ ένα σώζει άκέραιη τήν κατακόρυφη κυλινδρική λαβή. – Δύο χοντρά έξώκυρτα έπικλινὴ χείλη μεγάλων άνοιχτῶν άγγείων. – Μία λεπτή ταινιωτὴ καὶ τρεῖς μεγάλες κυλινδρικές λαβές, ἡ μία με ὀπὴ ὀπτήσεως στη βάση. – Δεκατέσσερα κομμάτια από τοιχώματα άνοιχτῶν καὶ κλειστῶν άγγείων από κεραμόχρωμους καὶ καστανοὺς πηλοὺς με έγκλείσματα, μερικά με ἴχνη φωτιάς. – Άκέραιο ταινιωτὸ πόδι χυτρόποδος λεπυνόμενο πρὸς τὸ άκρο, ὕψ. 0.075 μ. – Εὐθὺ χείλος κυάθου. – Μεγάλο κομμάτι άβαθοῦς κυάθου ποὺ σώζει τήν κατατομή τοῦ άγγείου από τήν επίπεδη βάση έως τὸ εὐθὺ χείλος. Ὑψ. 0.035 μ. – Ώστρακο

άπο τὴ βάση κυπέλλου με τμήμα της γάστρας ἐπὶ της ὁποίας σώζεται ἡ ρίζα της κατακόρυφης ταινιωτὲς λαβῆς, από κοκκινωπὸ πηλό. – Τρία κομμάτια από τοιχώματα καὶ ἔξι επίπεδες βάσεις κλειστῶν άγγείων, ἡ μία άκέραιη διαμ. 0.043 μ. – Δύο έξώκυρτα έπικλινὴ χείλη κρατήρων. – Τέσσερις επίπεδες βάσεις σκύφων.

Γραπτά: Ήξώκυρτο χείλος κύλικος με ταινία έξωτερικά. Κάτω ἱμάντες καὶ από πάνω σπείρα με γωνιώδη μίσχο (πίν. 20:1). Καστανέρυθρη βαφή σὲ κτρινωπὸ αλείφωμα. Συγκολλήθηκε με τμήμα κύλικος από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ. – Τρεῖς ταινιωτὲς λαβές με βαμμένη ράχη. – Τμήμα γάστρας με ἱμάντες. – Στέλεχος με δύο καστανὲς έπάλληλες ταινίες. – Βάση με τέσσερις καστανέρυθρους δακτυλίους. – Εὐθὺ χείλος κυάθου με ταινία. Ἀπό κάτω ἡ λογχοειδὴς άπόληξη ὀλόβαφου φύλλου κισσοῦ καὶ δύο ὁμόκεντρα ἡμικύκλια ποὺ ἴσως κλείνουν σὲ ὁμόκεντρους κύκλους με στιγμή στὸ κέντρο (εἰκ. 96). –

Εἰκ. 96. Ώστρακο από τὸν χώρο Θ.

Ήξώστροφο χείλος άβαθοῦς κυάθου¹² με άκέραιη τήν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. Βαμμένο τὸ χείλος καὶ ἡ ράχη της λαβῆς, κάτω από τήν ὁποία ἱμάντες. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη σειρά Ν-σχήμου κοσμήματος (πίν. 43β:1)¹³. Κόκκινη βαφή σὲ κτρινέρυθρο αλείφωμα. – Μικρὴ γεφυρόστομη προχοή με έγκάρσιες γραμμὲς στὸ κάτω μέρος. – Μικρὸ τμήμα γάστρας κυπέλλου (ἡ καὶ κύλικος) με μεγάλο δικτυωτὸ (πίν. 43β:4)¹⁴. – Τρία τμήματα από τὴ βάση τοῦ λαιμοῦ πρὸχων με ταινία στὴν ένωση με τὸν ὦμο. – Δύο λαβές, μικρὴ καμπύλη ταινιωτὴ με πλατιά έγκάρσια λοξὴ γραμμὴ στὴ ράχη καὶ μία μεγάλη κυλινδρική ποὺ σώζει καὶ τήν ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση με μαύρη πλατιά γραμμὴ στὴ ράχη.

12. Πιθανότατα νά προέρχεται καὶ από μικρὴ κύλικα, ὅπως ἔδειξε νεότατο ἀδημοσίευτο παρόμοιο εὔρημα από τίς πρόσφατες ανασκαφές (2003) τῆς

καθ. Kim Shelton στὴν Οἰκία Πέτσα.

13. MDP εἰκ. 100:5, Φυλακωπή, YE IIIA2.

14. French 1964, πίν. 70d:3 καὶ 7, YE IIIA1.

– Πέντε τμήματα από τοιχώματα με επάλληλες ταινίες. – Τμήμα κοιλιᾶς πρόχου ἢ μᾶλλον ἀπιόσχημου πιθαμοφρέα με πλατιά καμπύλη ταινία πού περιγράφεται ἐκατέρωθεν με λεπτή γραμμή, πλόκαμος ναυτίλου (πίν. 43β:2)¹⁵. Ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφή μαύρη κατὰ τόπους ἀπολεπισμένη. – Ἐπίπεδη ὀλόβαφη δισκοειδῆς βάση ἀπιόσχημου πιθαμοφρέα. – Ἐντεκα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα κλειστών ἀγγείων με διακόσμηση επάλληλων ἢ ὀριζοντίων καὶ καμπύλων ταινιῶν. – Τμήμα ὅμου μικροῦ ψευδοστόμου με τὸ κύρωμα πρὸς τὴν κοιλία καὶ ἔχνη τῆς ρίζας τῆς λαβῆς. Στὸν ὅμο ἀντικριστὰ γωνιώδη ἄνθη με κροσσωτὸ κάλυκα καὶ ὑπερὸ σὲ μορφὴ βέλους. Ἀνάμεσα στὰ δύο ἄνθη καρδιόσχημο στοιχείο. Πρὸς τὰ κάτω ἱμάντες ἀνάμεσα σὲ ταινίες (πίν. 43β:6)¹⁶. – Ὅστρακο ἀπὸ τὴ γάστρα κρατήρα με ὠραῖο συμμετρικὸ ἀβακωτὸ κόσμημα με καστανέρυθρη βαφή σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα (πίν. 43β:3)¹⁷. – *Σκύφοι*: Εἴκοσι ὅστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμή. Τὰ δύο συνανήκουν ἀλλὰ δὲν κολᾶνε καὶ ἔχουν ἐξωτερικὰ στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο. – Δύο κυλινδρικές λαβές με πινελιὰ στὴ ρίζα. Ἡ μία με μία πινελιὰ στὴ ράχη, ἡ ἄλλη ἀκέραιη με ἔξι ἐγκάρσιες πινελιές. – Τέσσερις γάστρες, δύο με ἱμάντες μεταξὺ λεπτῶν ταινιῶν, ἓνα με καμπύλη ταινία καὶ ἓνα με στήλη τεθλασμένης γραμμῆς με μονὸ περιθώριο πάνω ἀπὸ ταινία. – Τέσσερα ὅμοια, με σπεῖρες. – Ὅμοιο, με τετραπλὸ τρικάμπυλο τόξο καὶ μέσα κύκλο με στιγμὴ στὸ κέντρο. – Ὅμοιο, με τμήμα ἐλικωτοῦ ἄνθους. – Ὅμοιο, με στήλη ὀριζοντίων τεθλασμένων γραμ-

μῶν με διπλὸ περιθώριο. – Ὅμοιο, με στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με πενταπλὸ περιθώριο πάνω ἀπὸ δύο επάλληλες ταινίες. – Τρία ὅμοια, με ταινίες ἐξωτερικὰ καὶ πλατὺ δακτύλιο στὸ ἐσωτερικόν. – Ἐξώστροφο χεῖλος στικτοῦ σκύφου με μικρὲς στιγμὲς στὴν ἀκμή. – Ἐξὶ ὅστρακα ἐνδόβαφων: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω, στὸ ἓνα σειρὰ τεθλασμένης ταινίας καὶ στὸ ἄλλο ὁμάδα πέντε γραμμῶν με στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά. – Ἐξώκυρτο χεῖλος με ταινία καὶ τρεῖς γάστρες ἀκόσμητες ἐξωτερικά. – Δεκατρία ὅστρακα ὀλόβαφων: Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη, κυλινδρική λαβή, ἐννέα γάστρες με κόκκινη ἢ καστανὴ βαφή καὶ πόδι ὑψίποδος σκύφου βαμμένο με κόκκινο χρῶμα. – Μεταγενέστερα: Ὅστρακο ἀνοιχτοῦ ἀγγείου με ταινία κάτω καὶ ψηλότερα δύο κολλητὰ γράμματα Χ καὶ Α.

– Πιθαμοφρέας μεγάλος σὲ πολὺ κακὴ κατάσταση διατήρησης. Σώζεται ἀκέραιος ὁ λαμὸς με τὸ ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς πλατὺ χεῖλος καὶ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὅμου καὶ οἱ τρεῖς ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές. Τὸ ὑπόλοιπο ἀγγεῖο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ βάση, σώζεται σὲ πολλὰ μεγάλα κομμάτια, τὰ ὅποια ὅμως ἀπολεπίζονται εὐκόλα καὶ διαλύονται σὲ κάθε μετακίνηση. Πηλὸς πρασινωπὸς με ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, βαφή μαύρη. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά, στὸν βραχὺ λαμὸς, στὴν ἀρχὴ καὶ στὸ τέλος τοῦ ὅμου, στὴν κοιλία, τουλάχιστον πέντε, καὶ στὴ ράχη τῶν λαβῶν. Στὴ ζώνη τοῦ ὅμου σειρὰ μεγάλων πετάλων. Διάμ. χεῖλους 0.12 μ., διάμ. λαμοῦ 0.078 μ.

Στὴ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου **Θ** ὁ φυσικὸς βράχος ἀποκαλύφθηκε σὲ βάθος 1.20 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ὅπως καὶ στοὺς χώρους **Β**, **Δ** καὶ **Η**. Κατὰ μῆκος τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ τοίχου **3** βρέθηκε, ὅπως καὶ στὸν διπλανὸ χῶρο **Δ**, αὐλακα σκαμμένα στὸν βράχο, ἡ ὁποία στὸ νότιο ἄκρο τῆς σχηματίζει ἓνα στρογγυλὸ κοίλωμα (πίν. 41α μέσον ἀριστερὰ καὶ 41β κάτω δεξιὰ). Ἡ ἀφαίρεση τῆς ἐπίχωσης ἀπὸ τὴν περιοχὴ αὐτὴ ἀπέδωσε ἀρκετὰ ὅστρακα, ἀνάμεικτα, μικρὰ καὶ τριμμένα, δύο εἰδῶλια καὶ κομμάτι ὀψιανοῦ. Δὲν βρέθηκαν ἔχνη τοίχων.

15. *MDP* εἰκ. 58:1, Ἀσίνη, σὲ ἀπιόσχημο πιθαμοφρέα, καὶ εἰκ. 67:1, Βουρβάτσι, σὲ πρόχου, *ΥΕ* IIIA1.

16. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 94:1, Μυκῆνες, *ΥΕ* IIIA2.

17. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 223:6, Φυλακωπή, σὲ μετόπη, *ΥΕ* IIIΓ μέση.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

*Οστρακα 709.

*Απροσδιόριστα 314.

*Αγραπτα 265.

Γραπτά 106.

Μεταγενέστερα 24.

*Αγραπτα: Τρία έξωστροφα χείλη τροπιδωτών, όκτώ εϋθέα, τρία έξωστροφα και έννέα έξώκυρτα κυρτόπλευρων, έξι ταινιωτές λαβές, είκοσι μία γάστρες, σαράντα δύο στελέχη και δεκαεπτά βάσεις κυλικών, οί τέσσερις επίπεδες, ή μία επίπεδη άκέραιη διαμ. 0.06 μ. – *Οίκιακά:* Τροπιδωτό χείλος χυτροειδούς άγγείου. – Είκοσι μεγάλες κυλινδρικές λαβές και έπτά ταινιωτές, οί τέσσερις μεγάλες. – Έβδομήντα τέσσερα κομμάτια από χοντρά ή λεπτότερα τοιχώματα άνοιχτών και κλειστών άγγείων από τραχείς ακαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανούς και καστανοκίτρινους πηλούς. – Δακτυλιόσχημη και τρεις δισκοειδείς βάσεις, ή μία από κλειστό άγγείο. – Τμήμα ρηχού λεκανόσχημου άγγείου με χοντρό τοίχωμα που διατηρεί την κατατομή του από την επίπεδη βάση μέχρι και τó εϋθύ επίπεδο χείλος, όπου προσκολλάται ή όριζόντια κυλινδρική λαβή. *Υψ. 0.053 μ. – Τρία ταινιωτά πόδια χυτροπόδων, ένα άκέραιο ύψ. 0.07 μ. και ένα σωζόμενου ύψ. 0.08 μ. – Επίπεδη βάση κυπέλλου με κοίλο τοίχωμα. – Δύο κομμάτια από τόν λαμμό πρόχων με περίκυρτο χείλος. – Μεγάλη κυλινδρική λαβή με όπες όπτήσεως στη βάση, και τέσσερις ταινιωτές. – Μεγάλη κυλινδρική και έξι ταινιωτές λαβές, ή μία μεγάλη, δεκαεπτά κομμάτια τοιχωμάτων, έξι επίπεδες και έξι δισκοειδείς βάσεις κλειστών άγγείων, ή μία άκέραιη διαμ. 0.045 μ. – Άκέραιη δακτυλιόσχημη ψηλή βάση, διαμ. 0.05 μ. – Μεγάλη δισκοειδής βάση με άρκετό μέρος τοίχωματος από μεγάλο κλειστό άγγείο.

Γραπτά: Έξωστροφο χείλος κύλικος με την κεφαλή και τó περίστικτο σώμα όρθιας πορφύρας με έντελώς έξίτηλη μαύρη βαφή. – Ταινιωτή λαβή με βαμμένη ράχη. – Τό κάτω μέρος της γάστρας με την άρχή τοϋ στελέχους κύλικος τύπου Ζυγουριών. Η διακόσμηση από τη γάστρα συνεχίζεται και πάνω στο στέλεχος: συνεχόμενος κατακόρυ-

φος πλοχμός με διπλό περιθώριο στα πλάγια και μονό από κάτω. Έκατέρωθεν ανά δύο άπολήξεις της ούρεας όρθιων πορφυρών¹⁸. – Τρία όλόβαφα με κόκκινη βαφή στελέχη. – Κοίλη βάση με τρεις κόκκινους δακτυλίους και δύο όλόβαφες, ή μία και με άνάγλυφο δακτύλιο στην περιφέρεια. – Έξωστροφο χείλος κυάθου με λεπτή ταινία στην άκμή. Χαμηλότερα στο έσωτερικό δύο πλατείς δακτύλιοι. Έξωτερικά καλύπτεται από ίζημα. – Επίπεδη βάση κυπέλλου με κοίλο τοίχωμα. Πλατείς δακτύλιοι, σώζονται τρεις, στην κάτω επιφάνεια. Έξωτερικά ταινίες. – Τμήμα λαμμού πρόχου με περίκυρτο χείλος. Ταινία στο χείλος και άλλη μία χαμηλότερα έσωτερικά στόν λαμμό. – Βάση λαμμού με ταινία στην ένωση με τόν ώμο. – Τρεις μεγάλες κυλινδρικές λαβές με γραμμή στη ράχη. – Τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων με επάλληλες ταινίες. – Επίπεδη βάση με πλατιά ταινία έξωτερικά. – Τέσσερις όριζόντιες κυλινδρικές λαβές από ύδριες ή στάμνους με πινελιά στη ρίζα. – Τμήμα μεγάλου λαμμού κλειστοϋ άγγείου, μάλλον άμφορέα, όλόβαφου κατά τó μεγαλύτερο μέρος του. – Βάση λαμμού με ταινία στην ένωση με τόν ώμο. – Δύο λαβές, μία κυλινδρική με κυματοειδή γραμμή στη ράχη και μία ταινιωτή με κεντρική νεύρωση και ταινίες στα περιθώρια. – Δεκατρία κομμάτια τοιχωμάτων με επάλληλες ταινίες. – Τμήμα κοιλιάς ψευδοστόμου με ιμάντες, ταινία και σειρά διακοπτόμενης τεθλασμένης γραμμής με μονό περιθώριο¹⁹. – Έξώκυρτο επικλινές χείλος κρατήρα με πλατιά ταινία άμφίπλευρα. – Τμήμα γάστρας με διπλά τρικάμπυλα τόξα και κύκλο στο μέσο τους. Βαφή κανελιά πολϋ έξίτηλη. – Δύο τμήματα από γάστρες ένδόβαφων κρατήρων με σπείρα και δύο ταινίες αντίστοιχα έξωτερικά. – Δακτυλιόσχημη βάση ένδόβαφου κρατήρα με ταινία έξωτερικά. – *Σκύφοι:* Είκοσι όκτώ όστρακα άβαφων έσωτερικά: Ένα εϋθύ και τέσσερα έξωστροφα χείλη με ταινία στην άκμή. Στα έξωστροφα και δεύτερη ταινία χαμηλότερα έσωτερικά, στο ένα και έξωτερικά. Από κάτω: στήλη όριζοντίων κυματοειδών γραμμών με έπταπλό περιθώριο και έξωτερικά στήλη κροσσοπεταλιών,

18. French 1966, είκ. 4:2, YE IIIB1.

19. MDP είκ. 127:6, NSC, YE IIIB1.

τρέχουσα σπείρα και τμήμα κεφαλής πορφύρας. – Έξώκυρτο επίπεδο χεῖλος με ταινία στην άκμή και κάτω δύο όμοκεντρα τόξα. – Δύο κυλινδρικές λαβές με ταινία στη ράχη. – Έννέα τμήματα από γάστρες με ταινίες έξωτερικά, τὰ πέντε και με δακτυλίους στο έσωτερικό. – Τέσσερα όμοια, με τμήματα σπειρών. – Όμοιο, με ταινία κάτω από στήλη κροσσοπεταλίων έξωτερικά διπλού περιθωρίου. – Όμοιο, με ταινία κάτω από σειρά διπλών και τριπλών όμοκεντρων τόξων. – Δισκοειδής έλαφρῶς κοίλη βάση με ταινία έξωτερικά και πέντε δακτυλίους μέσα στον πυθμένα. – Τέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις, δύο με ταινία έξωτερικά, μία με ταινία έξωτερικά και δύο δακτυλίους μέσα στον πυθμένα και μία μόνο με δύο δακτυλίους μέσα στον πυθμένα. – Δεκατέσσερα όστρακα ένδόβαφων: Δύο κυλινδρικές λαβές με πινελιά στη ρίζα. – Έπτά τμήματα από γάστρες με ταινίες. – Τέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις, οί τρεις με ταινία έξωτερικά. – Πόδι ύψίποδος σκύφου με δύο ταινίες έξωτερικά. – Δεκαέξι όστρακα όλόβαφων: Δύο έξώκυρτα επίπεδα χείλη, τὰ υπόλοιπα από γάστρες. – Μεταγενέστερα: Εἴκοσι τέσσερα μικρότατα έλληνι-

στικά μελαμβαφή όστρακα.

– Μικρός σβῶλος κίτρινης χρωστικής ούσιας.

– Ειδώλιο γυναικείο τύπου Φ. Σῶζεται ένα μικρό μόνον τμήμα του κυκλικού πεπλατυσμένου κορμού. Πηλός κοκκινωπός με φαιό πυρήνα, αλείφωμα πορτοκαλί, βαφή σκούρα πορτοκαλιά. Ταινία στην περιφέρεια του κορμού, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου κατακόρυφες παράλληλες κυματοειδείς γραμμές.

– Ειδώλιο ζῶον. Δύο τεμάχια, τὰ ὁποῖα ὅμως, ὅπως δείχνει ἡ διακόσμηση, δέν συνανήκουν. Τὸ ένα σῶζει τὸ εμπρόσθιο τμήμα του κυλινδρικού σώματος με τὸν λαιμό και τὸ ένα πόδι. Πηλός κοκκινωπός, βαφή πορτοκαλιά σκούρα. Ταινία στη βάση του λαιμού και τρεις παράλληλες κατακόρυφες γραμμές στο πόδι. Στο σῶμα ὀριζόντια ταινία κατὰ μήκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης και κάθετες πρὸς αὐτὴν γραμμές πὸν σταματοῦν στὰ πλευρά (σῶμα διάγραμμα). Τὸ ἄλλο τεμάχιο σῶζει ένα τμήμα μόνον ἀπὸ τὸ κυλινδρικό σῶμα πὸν κοσμεῖται με ὀριζόντιες παράλληλες γραμμές κατὰ τὸ μήκος του. Πηλός κοκκινωπός, βαφή πορτοκαλιά.

– Πολὺ μικρὸ κομμάτι ὀψιανού.

Στὴ νοτιοδυτικὴ γωνία τοῦ χώρου Θ, νοτιότερα ἀπὸ τὴν αὐλακα και δίπλα και λοξὰ πρὸς τὸν τοῖχο 3, βρέθηκε μεγάλη πεσμένη πέτρα ἀδήλου χρήσεως, ἡ ὁποία πατοῦσε ἐπάνω σὲ μικρὴ ἐπίχωση. Δέν μετακινήθηκε ὅμως ἀπὸ τὴ θέση της ὥστε νὰ φανεῖ ἐὰν ὑπῆρχε σφραγισμένο δάπεδο κάτω ἀπὸ αὐτὴν ἢ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίχωση, οὔτε και κρατήθηκαν χωριστὰ τὰ ἀπὸ τὴν πέριξ ἐπίχωση προερχόμενα όστρακα. Ἐπομένως, στερούμεθα τῶν στοιχείων ἐκείνων πὸν θὰ βοηθοῦσαν ἐνδεχομένως στὴ χρονολόγηση τῆς κατασκευῆς ἢ χρήσης/καταστροφῆς τοῦ χώρου και κατ' ἐπέκταση τοῦ κτιρίου. Ἡ πέτρα εἶχε λειασμένη και ἐπίπεδη τὴν ἄνω ἐπιφάνειά της, ὅπου ὑπῆρχαν κοντὰ-κοντὰ δύο μικρὲς ἡμισφαιρικὲς κοιλότητες (πίν. 41α-β, 42α-β). Τὸ ἡμερολόγιο τῆς ἀνασκαφῆς (20-8-79) γράφει: «... βρέθηκε πεσμένη, κοντὰ στὸν τοῖχο 3, πέτρα με κοίλωμα γιὰ στρόφιγγα». Οἱ κοιλότητες ὅμως ἦταν δύο και ὁποσδήποτε ὄχι γιὰ τὴν περιστροφή στρόφιγγας θύρας.

Ἀπὸ τὴν περιοχὴ συγκεντρώθηκαν ἀρκετὰ όστρακα ἀνάμεικτα, ένα ειδώλιο και ένα κωνίδιο.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Όστρακα 852.

Ἀπροσδιόριστα 286.

Ἀγραπτα 349.

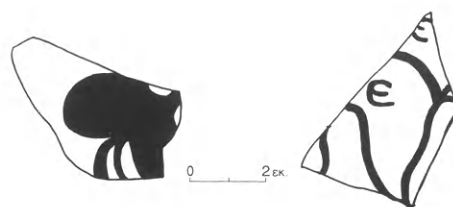
Γραπτὰ 197.

Μεταγενέστερα 20.

Ἀγραπτα: Δώδεκα ἐξώστροφα χείλη τροπιδωτῶν, πέντε εὐθέα και ὀκτῶ ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, ἔντεκα ταινωτές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη, εἴκοσι ὀκτῶ γάστρες, σαράντα τέσσερα στελέχη, δέκα κοῖλες και ἔντεκα ἐπίπεδες βάσεις κυλίκων, οἱ τρεις ἀκέ-

ραιες, διαμ. 0.06, 0.062 και 0.07 μ. αντίστοιχα, και μία ἀκέραιη ἐπίπεδη μετὰ τὸ πολὺ βραχὺ στέλεχος και τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. – Χαμηλὸ πόδι με μικρὸ τμήμα βάσης κυαθόμορφης κύλικος. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μετὰ τῇ ρίζῃ τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – *Οἰκιακά*: Ἑπτὰ χεῖλη, εὐθύ, ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο, τρία τροπιδωτὰ καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα ἀπὸ ἀνοιχτὰ ἀγγεῖα μετὰ χοντρὰ τοιχώματα, τὸ ἕνα πλατὺ ἀπὸ ξανθοκόκκινο τραχὺ πηλὸ μετὰ ἐγκλείσματα. – Ταινιωτὴ καὶ εἴκοσι πέντε μεγάλες κυλινδρικές λαβές. – Ἑκατὸν δύο κομμάτια ἀπὸ χοντρὰ ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανοκίτρινους καὶ κιτρινωποὺς πηλοὺς μετὰ ἐγκλείσματα. – Τέσσερις δισκοειδεῖς καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις. – Τρία ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος ἀβαθοῦς κυάθου. – Ἐπίπεδη βάση κυπέλλου μετὰ κατακόρυφο τοίχωμα. – Τμήμα δακτυλιόσχημης λαβῆς ἀρύταινας. – Τμήμα λαμποῦ πρόχου μετὰ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος. – Τμήμα λαμποῦ, ἔντεκα ταινιωτὲς καὶ δύο κυλινδρικές λαβές, τριάντα ἑξὶ κομμάτια τοιχωμάτων, δακτυλιόσχημη, ἔννεα ἐπίπεδες, ἢ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.035 μ., καὶ ἑξὶ δισκοειδεῖς βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Ψηλὸ ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος κρατήρα. – Δακτυλιόσχημη βάση σκύφου μετὰ λίγο τοίχωμα.

Γραπτά: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη ὀλόβαφων κυλίκων μετὰ βαθιὰ γάστρα²⁰. – Ταινιωτὴ λαβὴ μετὰ βαμμένη ράχη. – Τμήμα βαθιᾶς γάστρας μετὰ ὀλόβαφο καρδιόσχημο ὀξύληκτο φύλλο κισσοῦ μετὰ διπλὸ καμπύλο μίσχο (εἰκ. 97)²¹. – Τμήμα γάστρας, μετὰ ἀραιὸ φολιδωτὸ κόσμημα, ἀποτελούμενο ἀπὸ μεγάλες τρικάμπυλες φολίδες μετὰ παραπληρωματικὸ στοιχεῖο σὲ σχῆμα δίλοβου πετάλου ἢ Ε (εἰκ. 98). – Τμήμα ἀπὸ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας κύλικος τύπου Ζυγουριῶν μετὰ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους, ὅπου σῶζεται τὸ κάτω μέρος στενῆς στήλης μετὰ ὀριζόντια κυματοειδὴ γραμμὶδα καὶ διπλὸ περιθώριο. – Ψηλὸ στέλεχος μετὰ πέντε τουλάχιστον ἐπάλληλες καστανόχρωμες ταινίες σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Ἀρχὴ στελέχους ὀλόβαφου κάτω καὶ μετὰ ταινία ἐπάνω. – Δύο ὀλόβαφα κοκκινωπὰ στέλεχη, τὸ ἕνα πολὺ

Εἰκ. 97-98. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χωρὸ Θ.

ραδινό. – Δύο τμήματα ἀπὸ βάσεις μετὰ κόκκινους δακτυλίους. – Δύο ὅστρακα συγκολληθέντα ἀπέδωσαν μεγάλο τμήμα ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο χεῖλος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου μετὰ μέρος τῆς γάστρας καὶ τῇ ρίζῃ τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ δύο δακτύλιοι ἐσωτερικὰ στὸν πυθμένα καὶ ψηλότερα. – Εὐθὺ χεῖλος κυάθου καὶ ἀπὸ κάτω δύο ταινίες καὶ λοξὴ γραμμὴ. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος μετὰ ταινία. – Δισκοειδὴς κοίλη βάση ἀβαθοῦς κυάθου μετὰ πλατιά ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ πάνω σπογγωτὴ διακόσμησις²². – Τμήμα ἀπὸ τὸ κοῖλο τοίχωμα κυπέλλου μετὰ τρεῖς κατακόρυφες γραμμὲς καὶ μία λοξή. Ἀπὸ κάτω δύο ἐπάλληλες ταινίες. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν λαμποῦ πρόχου μετὰ περικυρτὸ βαμμένο χεῖλος. Στὸ ἕνα καὶ δεύτερη ταινία πολὺ λεπτὴ χαμηλότερα ἐσωτερικὰ. – Τρεῖς βάσεις λαμποῦ μετὰ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου μετὰ ταινία στὴ συμβολὴ τους. – Τμήμα ὤμου μετὰ σπείρα. – Ὅμοιο, ἴσως ἀπὸ πιθαμοφορέα, μετὰ δύο ἐπάλληλες ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω κατὰ σειρὰν δύο ὀρθιες καμπύλες ὁμόρροπες ταινίες, καμπύλος μίσχος καὶ ἀντίστροφη στήλη ἀμειβόντων (πίν. 44α:1). – Ἑπτὰ μεγάλες κυλινδρικές λαβές μετὰ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη, οἱ τρεῖς πολὺ μεγάλες, διαμ. 0.025 καὶ 0.03 μ., καὶ μετὰ ὀπτήσεως στὴ βάση. – Πλατιά ταινιωτὴ λαβὴ μετὰ τμήμα τοῦ περικυρτοῦ χεῖλους. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ στὰ περιθώρια τῆς λαβῆς. – Εἴκοσι τρία κομμάτια τοιχωμάτων μετὰ διακόσμησις ἐπάλληλων ταινιῶν. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὤμο πιθαμοφορέα μετὰ καλογραμμμένο φολιδωτὸ κόσμημα (πίν. 44α:3)²³. Βαφὴ καστανή, ἀλείφωμα ὑπόλευκο. – Ἀκέραιη ἐπίπεδη βάση ἀπιόσχημου πιθαμοφορίσκου μετὰ κοῖλο τοίχωμα, ὀλόβαφη ἐξωτερικὰ μετὰ στυλνὴ βυσσινιὰ βαφὴ. – Δύο ταινιωτὲς λαβές

20. MDP εἰκ. 35:10 καὶ 11, Κοράκου, YE IIA.

21. Αὐτόθι εἰκ. 53:5 καὶ 8, Ἀγία Εἰρήνη καὶ NSC, YE IIB.

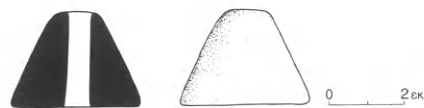
22. Αὐτόθι εἰκ. 72:1, Μυκῆνες, YE IIIA1.

23. Αὐτόθι εἰκ. 42:1, Μυκῆνες, YE IIB, καὶ εἰκ. 58:2, Ἀσίνη, YE IIIA1. French 1964, εἰκ. 1:6, YE IIIA1.

κλειστών ἀγγείων, ἡ μία λεπτή, με γραμμὴ στή ράχη. – Δύο ρίζες κυλινδρικών λαβῶν με δακτύλιο. – Δύο ἀκέραιες κυλινδρικές με κυματοειδὴ γραμμὴ στή ράχη. – Δύο μικρότερες καὶ λεπτότερες κυλινδρικές με λοξὲς πινελιές στή ράχη. – Εἴκοσι τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων με διακόσμηση ἐπ'ἀλλήλων ταινιῶν. – Τμήμα ὧμου ψευδοστόμου με ταινία κάτω ἀπὸ γωνιώδες ὀριζόντιο ἄνθος διάγραμμα με καμπύλες. Μαύρη βαφή ἐντελῶς ἐξίτηλη. – Τρία τμήματα κοιλιᾶς με ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο πλατὺ χεῖλος ὀλόβαφου κρατήρα. – Κυλινδρική λαβὴ με πινελιά στή ρίζα. – Τμήμα γάστρας κρατήρα με φολιδωτὸ κόσμημα με μεγάλη στιγμή μέσα σὲ κάθε φολίδα (πίν. 44α:2)²⁴. – Ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση ἐνδόβαφου μεγάλου κρατήρα, διαμ. 0.07 μ., με ταινία στή βάση ἐξωτερικά. – *Σκύφοι*: Σαράντα ἓνα ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στήν ἀκμή καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. Τὸ ἓνα καὶ με δευτέρη ταινία ἐξωτερικά. – Τὸ ἄλλο, με στήλη τεθλασμένης με διπλὸ περιθώριο. – Εὐθύ χεῖλος με ταινία στήν ἀκμή καὶ δευτέρη χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη με ταινία στήν ἀκμή καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικά, στὰ δύο καὶ ἐσωτερικά. Ἀπὸ κάτω, στὸ ἓνα στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με πενταπλὸ περιθώριο καὶ σὲ ἓνα ἄλλο, ἀπὸ ὑψίποδα σκύφο, μετόπη ἀντιθετικῶν ὁμόκεντρων τόξων με πενταπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικά στήλη κροσσοπεταλίων²⁵. – Δώδεκα κυλινδρικές λαβὲς με ταινία, με πινελιά ἢ με κάθετες πινελιές στή ράχη. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες ἢ ἱμάντες ἐξωτερικά καὶ δακτύλιο ἐσωτερικά. – Ὅκτὼ ὅμοια, με ἐπ'ἀλλήλες ταινίες. – Δύο ὅμοια, με καμπύλες ταινίες. – Ὅμοιο, με δύο λεπτὲς ταινίες κάτω ἀπὸ στήλη τεθλασμένης με διπλὸ περιθώριο. – Ὅμοιο, με διπλὴ καμπύλη γραμμὴ. – Δύο ὅμοια, με σπείρα. – Δισκοειδὴς βάση ἐλαφρῶς κοίλη. Στόν πυθμένα δώδεκα δακτύλιοι, ὁ ἐξωτερικὸς παχύτερος, καὶ ἄλλοι δύο ψηλότερα. – Δύο δισκοειδεῖς βάσεις με ταινία ἐξωτερικά, στή μία καὶ δακτύλιος ἐσωτερικά στὸ κέντρο τοῦ πυθμένα. – Πόδι ὑψίποδος

σκύφου με δύο ἐπ'ἀλλήλες καστανὲς ταινίες. – Τριάντα πέντε ὄστρακα ἐνδόβαφων: Πέντε ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά, στὸ ἓνα ἀπὸ κάτω στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με μονὸ περιθώριο. – Ἐξώστροφο χεῖλος χωρὶς ταινία ἐξωτερικά, με τμήμα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς. Πινελιά στή ρίζα καὶ στήν κορυφὴ τῆς ράχης. Ταινία κάτω ἀπὸ τὴ λαβή. – Ἐξώκυρτο χεῖλος με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα. – Τέσσερις κυλινδρικές λαβὲς με πινελιά στή ρίζα ἢ στή ράχη. – Ὅμοια, με ἐγκάρσιες πινελιές στή ράχη καὶ μία στή ρίζα τῆς. Δίπλα, ὁ ἀκρέμονας ρόμβου διάγραμμα με δικτυωτό. – Δεκαεννέα τμήματα ἀπὸ γάστρες με ἐπ'ἀλλήλες ταινίες, στὸ ἓνα ἀπὸ πάνω τμήμα ἀγκύλου μίσχου σπείρας. – Ὅμοιο, με ἱμάντες. – Ὅμοιο, με δύο ἐπ'ἀλλήλες ταινίες κάτω ἀπὸ σπείρα. – Ὅμοιο, με πέντε ὁμόροπες ἐν'ἀλλήλες καμπύλες γραμμὲς πάνω ἀπὸ δύο ταινίες. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά. – Εἴκοσι τρία ὄστρακα ὀλόβαφων: Εὐθύ, ἐξώκυρτο καὶ τρία ἐξώστροφα χεῖλη καὶ δεκαῆξι τμήματα ἀπὸ γάστρες. – Πόδι ὑψίποδος σκύφου. – Βάση με τὸ βραχὺ πόδι ὑψίποδος σκύφου²⁶. – *Μεταγενέστερα*: Πέντε ὄστρακα ἀπὸ τὸ χεῖλος ἀγγείου με ἰώδεις καὶ λευκὲς ταινίες. – Δεκαπέντε μελαμβαφὴ ἐλληνιστικά ὄστρακα. – Εἰδώλιο ζῶον. Σῶζεται μικρὸ τμήμα ἀπὸ τὸ ἐμπρόσθιο μέρος τοῦ σώματος με τὴν ἀρχὴ τοῦ ἐνὸς ποδιοῦ. Πηλὸς κιτρινωπός, βαφὴ καστανὴ ἀνοιχτή. Κατὰ μῆκος τοῦ κορμοῦ, στὸ ἐπάνω μέρος, ἔξι ὀριζόντιες παράλληλες γραμμὲς καὶ ἀνὰ τρεῖς κατακόρυφες πάνω σὲ κάθε πόδι. – Μεγάλον κωνίδιον διάτρητο, με ἐπίπεδη βάση καὶ κορυφὴ ἀπὸ ἰώδη στεατίτη (εἰκ. 99). Διάμ. μεγάλη 0.033 μ., ὕψ. 0.025 μ., διάμ. ὀπῆς 0.006 μ.

Εἰκ. 99. Κωνίδιον ἀπὸ τὸν ὄγκον Θ.

24. French 1964, πίν. 70c:7, YE IIIA1.

25. MDP εἰκ. 146:1, Μυκῆνες, YE IIIB1.

26. Αὐτόθι εἰκ. 112:7, Μυκῆνες, YE IIIA2.

Ἡ ἀνασκαφή στὸν ὑπόλοιπο χώρο Θ, πλὴν τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, προχώρησε σὲ βάθος μέχρι 1.30 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους καὶ ἔφθασε στὸν φυσικὸ βράχο. Ἐπομένως, μέσα στὸν χώρο Θ ὁ βράχος παρουσίαζε μία κλίση 0.10 μ. ἀπὸ τὰ δυτικὰ πρὸς τὰ ἀνατολικά, πού συνεχιζόταν καὶ ἀνατολικότερα.

Ἡ ἐπίχωση ἀπέδωσε πολλὰ ὄστρακα, τέσσερα εἰδῶλια καὶ κομμάτι ὀψιανού.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 686.

Ἀπροσδιόριστα 266.

Ἄγραπτα 258.

Γραπτά 136.

Μεταγενέστερα 26.

Τμῆμα ἀπὸ τὴ γάστρα καὶ τὴ βάση τεφροῦ μινύειου ἀνοιχτοῦ ἀγγείου μὲ χοντρά τοιχώματα.

Ἄγραπτα: Ἐννέα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, τὸ ἓνα μὲ τὶς ρίζες τῆς ταινιωτῆς λαβῆς, τέσσερα εὐθέα καὶ δεκατέσσερα ἐξώστροφα κυρτόπλευρων, ἑννέα ταινιωτὲς λαβές, δεκατρεῖς γάστρες, τριάντα στελέχη, τὸ ἓνα μὲ τμῆμα τῆς ἐπίπεδης βάσης του, καὶ δεκαεπτὰ βάσεις, οἱ ἔξι ἐπίπεδες καὶ μία μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, κυλίκων. – Δύο ἀκέραιες γωνιώδεις ταινιωτὲς λαβές λεκανιδίων. – **Οἰκιακά:** Ἐνα ἐξώκυρτο ἐπικλινές, ἓνα ἐξώστροφο καὶ ἓνα τροπιδωτὸ χεῖλος λεκανοειδοῦς. – Τρεῖς ταινιωτὲς καὶ δεκαοκτὼ μεγάλες κυλινδρικές λαβές, ἡ μία μὲ τὴν ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση. – Ἐξήντα τέσσερα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανοὺς καὶ καστανοκίτρινους πηλοῦς, μερικὰ μὲ ἴχνη φωτιᾶς. – Μεγάλον κομμάτι πίθου ἀπὸ κίτρινο τραχὺ πηλὸ μὲ πολλὰ ἐγκλείσματα. – Δύο δισκοειδεῖς βάσεις. – Κυλινδρικό πόδι χυτροπόδος ἀπὸ τραχὺ κεραμόχρωμο πηλό. – Μεγάλῃ ἐπίπεδῃ βάσῃ κυπέλου, διαμ. 0.14 μ., μὲ τμῆμα τοῦ κάθετου τοιχώματος. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων. – Τμῆμα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμοῦ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου καὶ μὲ ἀνάγλυφο δακτύλιο στὴ συμβολή τους. – Δισκοειδὲς βάση. – Πέντε ταινιωτὲς, ἡ μία

μεγάλῃ, καὶ τέσσερις κυλινδρικές λαβές, τριάντα τρία κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα, τὸ ἓνα μὲ τὴ ρίζα τῆς κυλινδρικῆς λαβῆς καὶ δύο καμένα ἐξωτερικά, ἑννέα ἐπίπεδες, μία δακτυλιόσχημη καὶ ἔξι δισκοειδεῖς βάσεις, οἱ δύο κοῖλες, κλειστῶν ἀγγείων. – Τρεῖς μικρὲς δακτυλιόσχημες βάσεις σκύφων.

Γραπτά: Τμῆμα γάστρας κύλικος μὲ δύο ὀρθιες καλογραμμένες πορφύρες μὲ μονὸ περίγραμμα στὴν κεφαλὴ, περιστικτὸ σῶμα καὶ διάστικτη οὐρά (πίν. 44β:1)²⁷. Πηλὸς ρόδινος, κίτρινο ἀλείφωμα, σκούρα καστανὴ βαφή. – Ὅμοιο, μὲ σειρὰ τριπλῶν τρικάμπυλων τόξων καὶ ἐξωτερικὰ ἀνὰ δύο ἀντικριστὰ διπλὰ ὁμόκεντρα τόξα σὲ κάθε πλευρά. Πάνω καὶ κάτω ταινία (πίν. 44β:4)²⁸. – Ψηλὸ στέλεχος (0.09 μ.) μὲ μικρὸ τμῆμα τῆς βάσης, ὅπου καὶ δακτύλιος. Τέσσερις πλατιεῖς ἐπάλληλες ταινίες στὸ στέλεχος καὶ ἀπὸ πάνω τέσσερις ἱμάντες (πίν. 44β:8)²⁹. – Στέλεχος κύλικος τύπου Ζυγουριῶν μὲ τὴν ἀπόληξη πέντε παράλληλων γραμμῶν καὶ ἀπὸ κάτω οἱ ἐνωμένες κεφαλὲς δύο ὀρθίων πορφυρῶν (πίν. 44β:7)³⁰. Πηλὸς κοκκινόξανθος, ἀλείφωμα κίτρινο στιλπνὸ, βαφή πορτοκαλιὰ πολὺ στιλπνή. – Τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις κυλίκων, δύο ὀλόβαφες μὲ μαύρη καὶ καστανέρυθρη βαφή καὶ μία μὲ διακόσμηση μελανῶν δακτύλων. – Δύο κοῖλες βάσεις μὲ βαμμένο δακτύλιο στὴν περιφέρεια. – Τρία ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. Τὰ δύο ἔχουν καὶ δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά. Τὸ τρίτο, ἀπὸ ἐνδόβαφο λεκανίδιο, φέρει ἐξωτερικὰ κυματοειδὴ ταινία κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ χαμηλότερα πλατιὰ ταινία³¹. – Ἀκέραια

27. *MDP* εἰκ. 141:12, Κοπρέζα, ΥΕ ΠΙΒ1.

28. Αὐτόθι εἰκ. 107:12, Μυκῆνες, ΥΕ ΠΙΑ2.

29. Αὐτόθι εἰκ. 141:12, Κοπρέζα, ΥΕ ΠΙΒ1.

30. Πρβ. French 1966, εἰκ. 4, παρόμοια διακόσμηση στελεχῶν, ΥΕ ΠΙΒ1.

31. Πρβ. *MDP* εἰκ. 163:1, Σπάρτη, ΥΕ ΠΙΒ2.

γωνιώδης ταινιωτή λαβή. – Μεγάλη κυλινδρική λαβή από χρηστικό οικιακό αγγείο, πρόχον ή αμφορέα, με δακτύλιο στη ρίζα και γραμμή στη ράχη. Πηλός φαιός τραχύς, χοντρόκοκκος με ἐγκλείσματα, αλείφωμα υπόλευκο. – Ἐξώστροφο χεῖλος ἐνδόβαφου ἀβαθοῦς κυάθου με πλατιά ταινιωτή ὀλόβαφη λαβή. – Κοῖλο τοίχωμα κυπέλλου με δέση ἐπτά κατακορύφων γραμμῶν καὶ μία καμπύλη, ἴσως μίσχος. – Τμήμα τοιχώματος με δύο πλαστικούς δακτυλίους κάτω καὶ ταινίες καὶ ἀπὸ πάνω τρεῖς ἀπὸ τοὺς πλοκάμους καλογραμμένου χταποδιοῦ ἢ μᾶλλον ἀργοναύτη, με ἐπίθετες λευκὲς στιγμὲς γιὰ τὴ δήλωση τῶν μυζητήρων (πίν. 44β:5)³². – Τμήμα τοιχώματος με τρεῖς καμπυλόσχημες λωρίδες ἀπὸ τὶς ἀκριανὲς τῶν ὁποίων ἐκκινοῦν καμπύλες γραμμὲς (πίν. 44β:6)³³. – Ὁκτὼ βάσεις λαμποῦ πρόχων με ταινία στὴν ἔνωση με τὸν ὦμο, οἱ τέσσερις καὶ με ἀνάγλυφο δακτύλιο. – Κομμάτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὦμου με ταινία στὴ βάση τοῦ λαμποῦ. – Κατακόρυφη μικρὴ λαβὴ με βαμμένη τὰ περιθώρια. – Τέσσερις ταινιωτὲς λεπτὲς λαβές, οἱ δύο με βαμμένη ράχη καὶ δύο με ταινίες στὰ περιθώρια ποὺ στὸ κάτω μέρος ἐνώνονται με ἡμικύκλιο. – Τρεῖς κυλινδρικές λαβές, ἡ μία πολὺ χοντρή, διαμ. 0.035 μ., με γραμμή στὴ ράχη. – Δύο ὅμοιες, με κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τμήμα ὦμου με σπείρα. – Ὅμοιο, με δύο ἀντικριστὰ ἡμικύκλια με διπλὸ περίγραμμα. Ἐσωτερικὰ χωρίζονται στὴ μέση με διπλὴ γραμμὴ καὶ κάθε ἡμισὺ γεμίζεται με ἐγκάρσια γραμμίδια. Κάτω δεξιὰ τμήμα περιστρίκτου κύκλου (πίν. 44β:2). – Ὁκτὼ κομμάτια τοιχωμάτων με διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Τμήμα ὦμου πιθαμοφρέα ἢ κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου με δικτυωτὸ κόσμημα. – Ὅστρακο ἀπὸ κλειστὸ αγγεῖο με σπογγωτὴ διακόσμηση κάτω ἀπὸ ταινία (πίν. 44β:3)³⁴. – Δεκατέσσερα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν αγγείων με διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος κρατήρα με πλατιά ταινία καὶ ἄλλες δύο χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Ἐντονα ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος. Δύο ταινίες στὴν ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ χεῖλους καὶ ἄλλη μία στὴν κάτω. – Δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖ-

λη, τὸ ἓνα με πλατιά ταινία ἀμφίπλευρα καὶ τὸ ἄλλο με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ μία ἀκόμη χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. – Τμήμα γάστρας με δακτύλιο ἐσωτερικά καὶ ἐξωτερικά πλατιά ταινία καὶ ἀπὸ πάνω τμήμα σπείρας. – Ὅμοιο, πολὺ φθαρμένο με ἴχνη δακτυλίων ἐσωτερικά. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις, ἡ μία βαμμένη ἐξωτερικά καὶ ἡ ἄλλη ὀλόβαφη με κόκκινο χρῶμα. – Σκύφοι: Εἴκοσι τρία ὅστρακα ἀβαφῶν ἐσωτερικά: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμὴ, στὸ ἓνα καὶ δευτέρη χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ με δευτέρη χαμηλότερα ἐξωτερικά. – Ἑπτὰ κυλινδρικές λαβές με πινελιὲς στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη, ἡ μία με μικρὸ τμήμα ἀπὸ τὴ γάστρα καὶ ἐσωτερικά δύο ἀνισοπαχεῖς δακτυλίους. – Πέντε τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινία ἐξωτερικά καὶ λεπτοὺς δακτυλίους ἢ ταινία στὸ ἐσωτερικό. – Ὅμοιο, με διαποίκιλτο κατακόρυφο στέλεχος ἐλικωτοῦ μᾶλλον ἄνθους, τοῦ ὁποίου οἱ ἐξωτερικὲς γραμμὲς ἀπολήγουν σὲ ἔλικα (εἰκ. 100). – Δισκο-

Εἰκ. 100. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν χώρο Θ.

ειδὴς κοίλη βάση με δύο δακτυλίους στὸν πυθμένα καὶ ἄλλους δύο ψηλότερα ἐσωτερικά. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά καὶ δακτύλιο μέσα στὸν πυθμένα. – Βάση ὑψίποδος σκύφου ἐλαφρῶς κοίλη με βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα. Δακτύλιος στὸν πυθμένα καὶ ταινίες στὴν περιφέρεια τῆς βάσης, στὸ πόδι καὶ στὸ κατώτερο μέρος τῆς γάστρας³⁵. – Εἴκοσι ἓνα ὅστρακα ἐνδόβαφον: Πέντε ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Τρεῖς κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη, με πινελιὲς στὶς ρίζες καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Ὁκτὼ τμήματα ἀπὸ γάστρες με ἱμάντες ἢ ταινίες καὶ δύο ἀκόσμητα. – Δύο ὅμοια, με σπείρες. – Δα-

32. Πρβ. *MDP* εἰκ. 76:2, Σπάρτη, σὲ κύλικα, YE IIIA1.

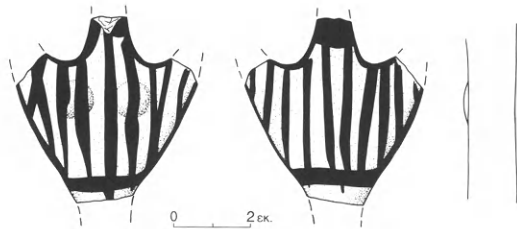
33. Αὐτόθι εἰκ. 101:7, Μυκῆνες, YE IIIA2.

34. Αὐτόθι εἰκ. 63:1, Κοπρέζα, σὲ πιθάριο, YE IIIA1.

35. Αὐτόθι εἰκ. 146:1 καὶ 10, Μυκῆνες, YE IIIB1.

κυτλιόσχημη βάση με ταινία εξωτερικά. – Είκοσι δύο ὄστρακα ὁλόβαφων: “Όλα ἀπὸ γάστρες. – Μεταγενέστερα: Εἴκοσι ἕξι μικρὰ ἑλληνιστικά ὄστρακα, τὰ περισσότερα μελαμβαφή, ἓνα ἀπὸ κυλινδρική λαβή καὶ ἓνα ἀπὸ δακτυλιόσχημο ἄγγειο.

– Εἰδώλιο γυναικεῖο τύπου Ψ. Σώζεται ὁ λαιμὸς καὶ ὁ πεπλατυσμένος κορμὸς μέχρι τὴν ὀσφύ. Λείπουν καὶ τὰ δύο χέρια. Πλαστικά δηλωμένα τὰ

Εἰκ. 101. Εἰδώλιο Ψ ἀπὸ τὸν χώρο Θ.

στήθη. Πηλὸς κοκκινωπὸς, βαφή κόκκινη. Ταινία στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ, στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ καὶ περὶ τὴν ὀσφύ. Στὸν κορμὸ, ἔμπρὸς καὶ πίσω, κατακόρυφες, παράλληλες ἀσύμμετρες γραμμὲς (εἰκ. 101)³⁶. “Υψ. σωζ. 0.045 μ.

– Εἰδώλιο γυναικεῖο τύπου Ψ, μικκύλο καὶ ραδινό. Σώζεται ὁ κορμὸς, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δύο χέρια, καὶ μόλις ἡ ἀρχὴ τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος. Πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη. Πηλὸς κιτρινωθρὸς, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, βαφή πορτοκαλιά. Ταινία στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ, στὴν ὀσφύ καὶ στὴν περιφέ-

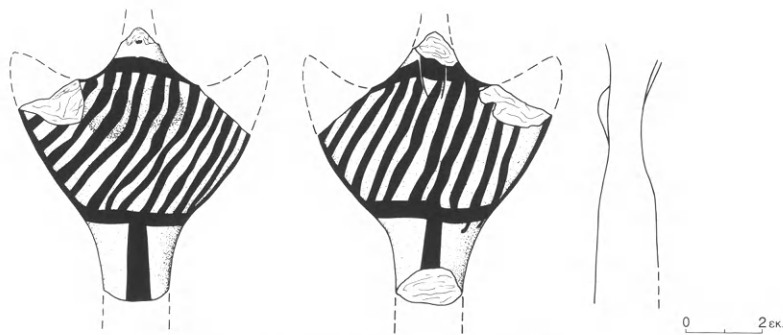
Εἰκ. 102. Εἰδώλιο Ψ ἀπὸ τὸν χώρο Θ.

ρεια τοῦ κορμοῦ, ὁ ὁποῖος κοσμεῖται ἔμπρὸς καὶ πίσω με ἀντίκωπα παράλληλα καμπύλα γραμμίδια, πέντε σὲ κάθε πλευρά, ἑκατέρωθεν τοῦ στέρνου καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἀντίστοιχα. Στὸν αὐχένα διακρίνονται δύο ὀριζόντια παράλληλα γραμμίδια προφανῶς γιὰ τὴ δήλωση τῆς πλεξίδας. Στὸ κάτω σῶμα δύο κατακόρυφες παράλληλες γραμμὲς ἔμπρὸς καὶ μία πλατιά πίσω (εἰκ. 102)³⁷. “Υψ. σωζ. 0.024 μ., πλάτ. σωζ. 0.025 μ.

– Εἰδώλιο γυναικεῖο τύπου Ψ, μεγάλο. Σώζεται ὁ κορμὸς, χωρὶς τὰ δύο χέρια, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος. Πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη ἀλλὰ ἀσύμμετρα. Πίσω μόλις διακρίνεται ἡ ἄκρη τῆς πλαστικά διαμορφωμένης πλεξίδας. Πηλὸς καστανοκίτρινος, βαφή καστανὴ κατὰ τόπους ἐξίτηλη. Ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ, στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ καὶ περὶ τὴν ὀσφύ. Στὸν κορμὸ ἀμφίπλευρα λοξὲς παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμὲς, ἐνῶ στὸ κάτω σῶμα δύο κατακόρυφες (εἰκ. 103). “Υψ. σωζ. 0.072 μ., πλάτ. σωζ. 0.06 μ.

– Πόδι ζώου, λεπτυνόμενο πρὸς τὰ κάτω καὶ διακοσμούμενο με γραμμὲς. Πηλὸς κίτρινος, βαφή μαύρη.

– Μεγάλον κομμάτι πυρήνα ὀφιοειδοῦ.

Εἰκ. 103. Εἰδώλιο Ψ ἀπὸ τὸν χώρο Θ.

36. French 1971, πίν. 19b:52-41, YE IIIA2-B.

37. Αὐτόθι πίν. 18c:52-258, YE IIIA2-B.

Τοὺς χώρους **Θ** καὶ **I** χώριζε ἡ συνέχεια τοῦ ἀγωγοῦ, ὁ ὁποῖος, ἐρχόμενος ἀπὸ τὰ δυτικὰ καὶ περνώντας ἀπὸ τοὺς χώρους **Γ** καὶ **E-Z** καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς τοίχους **2** καὶ **3** ἀντίστοιχα, ἔφθανε ἐδῶ ἐξερχόμενος κάτω ἀπὸ τὸν προσκτισμένο στὸν **3** τοῖχο **9**. Διέσχιζε λοξὰ ὅλο τὸν χώρο σὲ μήκος 3.35 μ., μὲ κατεύθυνση ἀπὸ ΝΔ.-ΒΑ., καὶ περνοῦσε κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο **4** στὰ ἀνατολικά (πίν. 42α-β). Στὸ κοίλωμα κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο **3** βρέθηκε ἀνεστραμμένο καὶ σπασμένο κομμάτι πήλινου ἀγωγοῦ³⁸, παρόμοιου μὲ αὐτὸν ποὺ εἶχε βρεθεῖ στὸν χώρο **B**. Συγκολλήθηκε ἀπὸ τέσσερα κομμάτια, ἡ διατομή του εἶχε σχῆμα ἀνεστραμμένου **Π** καὶ ἦταν κατασκευασμένο ἀπὸ χονδρόκοκκο ρόδινο πηλὸ μὲ πολλὰ ἐγκλείσματα. Εἶχε μέγιστο σωζόμενο μήκος 0.35 μ., καὶ πλάτος 0.17 μ. Ἀπὸ τὴν περιοχὴ του συγκεντρώθηκαν μόνον ὄστρακα, ὅχι ὅμως ἀμιγῶς μυκηναϊκά.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 620.

Ἀπροσδιόριστα 293.

Ἀγραπτα 219.

Γραπτά 91.

Μεταγενέστερα 17.

Ἀγραπτα: Ἐντεκα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δεκατρία εὐθέα, τρία ἐξώκυρτα καὶ τρία ἐξώστροφα κυρτόπλευρων, δεκαεπτὰ ταινιωτὲς λαβές, οἱ τρεῖς δακτυλιόσχημες, τριάντα ἕξι γάστρες, δύο στελέχη καὶ δεκατέσσερις βάσεις κυλίκων, ἡ μία ἀκέραιη μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, διαμ. 0.068 μ., καὶ δύο ἀκέραιες ἐπίπεδες, διαμ. 0.05 καὶ 0.053 μ., μὲ τὸ στέλεχος καὶ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας. – Δύο μεγάλα συγκολλώμενα ὄστρακα ἀπὸ μεγάλη κωνικὴ κύλικα μὲ τὶς ρίζες τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. – Ἐλαφρὰ ἐξώστροφο χεῖλος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβὴ λεκανιδίου. – *Οἰκιακά*: – Ἀμφιστρόγγυλο χεῖλος μεγάλου ἀγγείου. – Μεγάλη κατακόρυφη κυλινδρική λαβὴ μαζὶ μὲ τὸ τοίχωμα πιθοειδοῦς ἀγγείου. – Ταινιωτὴ πλατιά λαβή. – Ὀγδόντα δύο κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανοὺς καὶ κιτρινωποὺς πηλοῦς, μερικὰ μὲ ἴχνη φωτιᾶς. – Δισκοειδῆς

βάση κλειστοῦ ἀγγείου. – Δύο ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων, τὸ ἓνα μικρό, σωζ. ὕψ. 0.04 μ. – Μεγάλον ταινιωτὸ πόδι μὲ τὸν πυθμένα τῆς σφαιρικῆς γάστρας μεγάλου ἀνοιχτοῦ τριποδικοῦ ἀγγείου. – Τμήμα ἀβαθοῦς κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι τὴ δισκοειδῆ ἐλαφρῶς κοίλη βάση. Ὑψ. 0.037 μ., διαμ. βάσης 0.035 μ. – Κομμάτι παρόμοιου ἀγγείου μὲ τὴν κατατομὴ τοῦ ἀπὸ τὸ ἐλαφρῶς ἐσώστροφο χεῖλος μέχρι τὴν ἐπίπεδον βάση. Ἡ ταινιωτὴ λαβὴ τοῦ κολλημένη χαμηλὰ ἀμέσως πάνω ἀπὸ τὴ βάση καταλήγει, σχηματίζοντας δακτύλιο, μέσα στὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου ὅπου σώζεται ἡ ρίζα τῆς. Ὑψ. 0.03 μ. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος. – Τμήμα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχου μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Κομμάτι ἀπὸ τὴν ἔνωση τοῦ λαμοῦ μὲ τὸν ὦμο, ὅπου ἀνάγλυφος δακτύλιος. – Ἀκέραιη δισκοειδῆς βάση πρόχου ἢ ἀμφορέως μὲ τὴν ἀρχὴ τῶν λεπτῶν τοιχωμάτων, διαμ. 0.075 μ. – Ἐξώκυρτο χεῖλος, δύο ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία πλατιά, ἔντεκα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα, τέσσερις ἐπίπεδες καὶ δύο δισκοειδεῖς βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Δακτυλιόσχημη βάση σκύφου.

Γραπτά: Δύο ταινιωτὲς λαβές κυλίκων μὲ βαμμένη τὴ ράχη. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ τέσσερις ἱμάντες κάτω ποὺ τέμνονται ἀπὸ τὶς ἀπολήξεις τῆς

38. Τὸ κομμάτι αὐτὸ τοῦ ἀγωγοῦ δὲν βρέθηκε στὴν ἀποθήκη τοῦ Μουσείου τῶν Μυκηνῶν καὶ ἡ πε-

ριγραφὴ του βασίζεται στὰ στοιχεῖα ποὺ δίνονται στὸ ἡμερολόγιο ἀνασκαφῆς.

οὐρᾶς ὀρθίων πορφύρων, μία ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἔχει διάστικτη οὐρά³⁹. – Δύο ὅμοια, μὲ τμήματα ὀρθίων πορφύρων μὲ περιστῖκτο σῶμα. – “Ὅμοιο, μὲ τὸ ἥμισυ ὀρθίας πορφύρας, κεφαλὴ καὶ περιστῖκτο σῶμα. – “Ὅμοιο, μὲ δέσμη τριῶν γραμμῶν ἐκατέρωθεν τῶν ὁποίων ἀνὰ ἕνα κύκλος περιστῖκτος ἐσωτερικά. – “Ὅμοιο, μὲ ταινίες. – “Ὅμοιο, μὲ τέσσερις ἱμάντες. – Δύο βάσεις μὲ καστανούς δακτυλίους καὶ μία ὁλόβαφη. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κυαθίου μὲ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση⁴⁰. – “Ὅμοιο, μὲ τμήμα σπείρας. – Ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη ράχη. – Ταινιωτὴ λαβὴ κυάθου ἢ κυπέλλου μὲ ταινία στὴ ρίζα καὶ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τμήμα γάστρας κυπέλλου μὲ φολιδωτὸ κόσμημα πάνω ἀπὸ ταινία⁴¹. – Ταινιωτὴ δακτυλιόσχημη λαβὴ ἀρύταινας μὲ πολὺ ἐξίτηλη κόκκινη βαφή. Στὴ ράχη μόλις διακρίνονται ἀμειβόντες ἢ συνεχὴς πλοχμός⁴². – Ἑπτὰ ὄστρακα συνανήκοντα καὶ συγκολληθέντα, ἀπὸ τὸν ἀνοιχτὸ χαμηλὸ λαιμὸ πρόχου μὲ εὐθὺ χεῖλος καὶ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὄμου. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χεῖλους, ἄλλη μία ἀμέσως ἀπὸ κάτω ἐσωτερικά καὶ μία ἀκόμη χαμηλότερα. Ἐξωτερικά δύο ταινίες πρὸς τὴ βάση τοῦ λαιμοῦ καὶ μία στὸν ὄμο. Βαφὴ μαύρη πολὺ ἐξίτηλη. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαιμοῦ πρόχων μὲ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὄμο. – Κυλινδρική λαβὴ μὲ γραμμὴ στὴ ράχη. – Δεκαεπτὰ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα μὲ ἐπάλλῃλες ταινίες. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κύρτωμα τοῦ ὄμου κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου ὅπου τρεῖς ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. Στὸν ὄμο στενὴ ζώνη μεταξὺ λεπτῶν ταινιῶν, ἢ ὁποία χωρίζεται ἀπὸ διπλὰ γραμμίδια σὲ μικρὰ τετράγωνα. Μέσα στὸ καθένα ἀστεροειδὲς κόσμημα ἀποτελούμενο ἀπὸ κύκλο μὲ στιγμὴ στὸ κέντρο καὶ περίξ ἀκτινωτὰ διατεταγμένα γραμμίδια (εἰκ. 104). – Λεπτὴ ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη

Εἰκ. 104. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων Θ-Ι.

ράχη καὶ τρία κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα μὲ ἐπάλλῃλες ταινίες κλειστῶν ἀγγείων. – Ἀκέραιο στέλεχος τῶν λαβῶν ψευδοστόμου μὲ τὸν δίσκο καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς στενῆς ταινιωτῆς λαβῆς. Τρεῖς ὁμόκεντροι δακτύλιοι στὴν περιφέρεια τοῦ δίσκου καὶ ὁλόβαφος κύκλος στὸ κέντρο. Δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στελέχους. Βαμμένη ἢ ράχη τῆς μικρῆς λαβῆς πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφὴ τῆς. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὄμο ψευδοστόμου μὲ τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. Ὅλόβαφη ἢ ράχη τῆς λαβῆς. Στὸν ὄμο ἢ ἀρχὴ γωνιώδους ἄνθους καὶ ἀπὸ κάτω ταινία. Βαφὴ κόκκινη σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Τέσσερα συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα ὄστρακα ἀπὸ τοίχωμα μὲ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν καὶ σειρὰ ἀμειβόντων. – Δύο κομμάτια ἀπὸ τὸ τοίχωμα μικρῶν ψευδοστόμων μὲ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Σκύφοι: Δεκαοκτὼ ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Ἐξώκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ. – Κυλινδρική λαβή. – Δέκα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ταινίες, μία καὶ μὲ δακτύλιο μέσα. – “Ὅμοιο, μὲ τὶς διάστικτες οὐρὲς δύο ὀρθίων πορφύρων. – “Ὅμοιο, μὲ τρία ὁμόκεντρα τόξα πάνω ἀπὸ ταινία. – Τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις μὲ ταινία ἐξωτερικά, σὲ μία καὶ ἱμάντες ἀπὸ πάνω. Οἱ δύο καὶ μὲ δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Δεκαπέντε ὄστρακα ὁλόβαφων: Τρία ἐξώκυρτα χεῖλη καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες. – Μεταγενέστερα: Δέκα μελαμβαφὴ ἐλληνιστικά ὄστρακα καὶ ἑπτὰ ἀπροσδιόριστα χρονολογικά.

Νότια τοῦ ἀγωγοῦ βρισκόταν ὁ χώρος Ι (πίν. 41β), μέσα στὸν ὁποῖο δὲν βρέθηκαν ἵχνη ἐγκάρσιων τοίχων ἢ ἄλλες κατασκευές. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ του δὲν διακρίθηκαν στρώματα ἢ πάντως δὲν ἀναφέρονται στὴ συλλογὴ τῶν ὀστράκων. Ἡ ἐπίχωσή του ἦταν πολὺ πλούσια σὲ ὄστρακα, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ὅμως ἦταν μὴ ἀναγνωρίσιμα, γεμάτα

39. French 1966, πίν. 48c:2, YE IIIB1.

40. MDP εἰκ. 72:1, Μυκῆνες, YE IIIA1.

41. Αὐτόθι εἰκ. 73:1, Μυκῆνες, YE IIIA1.

42. French 1967, εἰκ. 2:52-262, μὲ πλοχμό, YE IIIB1.

ἴζημα, μικρά, τριμμένα καὶ μὲ ἀπολεπισμένη καὶ ἐξίτηλη βαφή. Τὰ ἄγραπτα ἦταν ὑπερδιπλάσια τῶν γραπτῶν. Ἀπέδωσε ἀκόμη ἓνα εἰδώλιο, ἓνα κωνίδιο, κομμάτι ὀψιανοῦ καὶ μικρὰ κομμάτια κονιάματος. Ἐδῶ ἡ ἀνασκαφὴ σταμάτησε σὲ βάθος 1.20 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, χωρὶς νὰ ἀφαιρεθεῖ ὅλη ἡ ἐπίχωση καὶ χωρὶς νὰ φανεῖ ὁ φυσικὸς βράχος, ὁ ὁποῖος στὸν χώρο αὐτὸ βρισκόταν πολὺ χαμηλότερα, διότι κατέβαινε ἀπότομα πρὸς Β. δημιουργώντας ἔτσι καὶ τὴ νότια παρεῖα τοῦ ἀγωγοῦ. Δὲν ἀναφέρεται ὅμως στὸ ἡμερολόγιο οὔτε τὸ βάθος στὸ ὁποῖο βρέθηκε οὔτε καὶ ὁ συσχετισμὸς του μὲ τοὺς ἄλλους ὁμορους χώρους.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

*Οστρακα 2.088.

*Ἀπροσδιόριστα 1.087.

*Ἄγραπτα 708.

Γραπτά 270.

Μεταγενέστερα 23.

*Οστρακο ΜΕ ἀγγείου ἀπὸ πρασινωπὸ πηλὸ διακοσμημένο μὲ δύο ἐπάλληλες ἀμαυρὲς καστανὲς ταινίες.

*Ἄγραπτα: Εἴκοσι ἑννέα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, τριάντα πέντε εὐθέα, εἴκοσι ἐξώστροφα καὶ ὀκτὼ ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, εἴκοσι ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο δακτυλιόσχημες καὶ μία ἀκέραιη, ἐξήντα τρεῖς γάστρες, ἐξήντα πέντε στελέχη καὶ τριάντα ἑπτὰ βάσεις κυλίκων, οἱ ἑξὶ ἐπίπεδες, δύο τῶν ὁποίων ἀκέραιες, διαμ. 0.07 καὶ 0.057 μ. ἀντίστοιχα, καὶ μία κοίλη ἀκέραιη, διαμ. 0.065 μ. – Δύο ἐξώστροφα καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Δύο ἀκέραιες γωνιώδεις ταινιωτὲς λαβές. – *Οἰκιακά*: Εὐθύ, τροπιδωτό, ἀμφίκυρτο στρογγυλὸ, ἐξώκυρτο στρογγυλὸ, ἐξώκυρτο ἐπίπεδο καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη. – Τριάντα ἑξὶ μεγάλες κυλινδρικές καὶ δέκα ταινιωτὲς λαβές. – Διακόσια τριάντα ἑξὶ κομμάτια ἀπὸ χοντρὰ ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανοκίτρινους καὶ καστανοὺς πηλοῦς, πολλὰ μὲ ἴχνη φωτιᾶς. Σὲ μερικὰ ὁ κεραμόχρωμος πηλὸς ἀνάμεικτος μὲ μίκα. – Δύο ἐπίπεδες, μία μεγάλη

δακτυλιόσχημη καὶ πέντε δισκοειδεῖς βάσεις. – Ἐνα κυλινδρικό καὶ ὀκτὼ ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων, ἓνα πολὺ μεγάλο σπασμένο καὶ δύο μικρὰ ἀκέραια, ὕψ. 0.04 καὶ 0.075 μ. ἀντίστοιχα. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κυάθου μὲ λεπτὸ τοίχωμα. – Τὸ ἓνα τρίτο πολὺ ψηλοῦ καὶ ἀνοιχτοῦ λαμποῦ μεγάλης πρόχου ἢ ἀμφορέως μὲ ἐξώκυρτο στρογγυλὸ χεῖλος. Ὑψ. λαμποῦ 0.012 μ. – Εὐρὺς λαμὸς πρόχου μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος καὶ ἓνας ψηλός. – Δύο κομμάτια ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων μὲ εὐθὺ καὶ περικυρτο χεῖλος ἀντίστοιχα. – Βάση λαμποῦ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. – Μία κυλινδρική καὶ τέσσερις ταινιωτὲς λαβές. – Δύο κομμάτια τοιχωμάτων. – Ὀκτὼ ἐπίπεδες καὶ τέσσερις δισκοειδεῖς βάσεις. – Δύο μεγάλα συγκολληθέντα κομμάτια ἀπὸ τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ ὑδρίας ἢ στάμνου. – Δεκατέσσερις λεπτὲς ταινιωτὲς λαβές κλειστῶν ἀγγείων, δύο μὲ κεντρικὴ νεύρωση καὶ μία μὲ ἀβαθὴ αὐλάκα κατὰ μῆκος τῆς ράχης. – Πέντε κυλινδρικές. – Τριάντα τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων, δύο δακτυλιόσχημες, δεκατρεῖς ἐπίπεδες καὶ δώδεκα δισκοειδεῖς βάσεις, οἱ τρεῖς ἀκέραιες, μία μεγάλη διαμ. 0.097 μ. καὶ δύο μικρὲς ἐλαφρῶς κοῖλες, διαμ. 0.035 καὶ 0.042 μ. ἀντίστοιχα. – Τρία ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη κρατήρων. – Τμῆμα γάστρας σκύφου μὲ τὶς ρίζες τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς. – Τρεῖς μικρὲς ἐπίπεδες βάσεις σκύφου.

Γραπτά: Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος κυαθόμορφης κύλικος μὲ ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω μεγάλο καλογραμμένο φολιδωτὸ κόσμημα (πίν. 45α:3)⁴³.

43. MDP εἰκ. 75:3 καὶ 4, Φυλακωπή, YE IIIA1.

Καστανόμαυρη βαφή σὲ ὑπόλευκο ἀλείφωμα. – Ταινιωτή λαβὴ κύλικος μὲ βαμμένη ράχη. – Ἐξί τμήματα ἀπὸ γάστρες κυλικῶν μὲ ταινία ἢ ἱμάντες. – Τρία ὅμοια, μὲ ταινία κάτω ἀπὸ σπείρες⁴⁴. – Ὅμοιο, μὲ φολιδωτὸ κόσμημα πάνω ἀπὸ ταινία. – Ὅμοιο, μὲ καλογραμμένο φολιδωτὸ κόσμημα καὶ γραμμίδιο μέσα σὲ κάθε φολίδα (πίν. 45α:5)⁴⁵. Κόκκινη βαφή σὲ λευκὸ ἀλείφωμα. – Ὅμοιο, μὲ δικτυωτὸ κόσμημα πάνω ἀπὸ ταινία. – Τέσσερα στελέχη μὲ ἐπάλληλες καστανέρυθρες καὶ μαύρες ταινίες. – Πέντε κοίλες βάσεις μὲ βαμμένους κόκκινους καὶ μαύρους δακτυλίους. – Ἐξώστροφο χεῖλος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ ἐσωτερικὰ δακτύλιοι, ἓνας κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ δύο πρὸς τὸν πυθμένα. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβὴ λεκανιδίου μὲ ταινία στὴ ράχη. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς βαμμένο χεῖλος κνάθου καὶ ἀπὸ κάτω φυλλοφόρος ταινία. – Ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος μὲ λεπτὴ ταινία ἐσωτερικὰ καὶ πλατιά ἐξωτερικὰ. Στὴν ἐπίπεδη ἐπιφάνεια τοῦ χεῖλους συνεχῆς παχιά τεθλασμένη γραμμὴ⁴⁶. – Τμήμα γάστρας μὲ σπογγωτὴ διακόσμηση κόκκινου χρώματος. – Δισκοειδὴς κοίλη βάση μὲ ταινία ἐξωτερικὰ, πάνω ἀπὸ τὴν ὁποία διακρίνεται δικτυωτὸ κόσμημα⁴⁷. – Κυρτὴ βάση κυπέλλου μὲ κατακόρυφο τοίχωμα. Κάτω ἀπὸ τὴ βάση δύο λεπτοὶ δακτύλιοι. Στὴ γωνία τῆς βάσης ταινία καὶ ἱμάντας καὶ ψηλότερα δύο καμπύλοι μίσχοι. – Τμήμα στενῆς ταινιωτῆς λαβῆς ἀρύταινας μὲ ἀπολεπισμένη κόκκινη βαφή στὴ ράχη. – Κομμάτι ἀπὸ ρυτὸ μὲ ταινίες ἐναλλασσόμενες μὲ τρεῖς ἱμάντες. – Ἐξί τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων, τρία μὲ περίκυρτο καὶ τρία μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος. Βαμμένα τὰ χεῖλη, στὸ ἓνα καὶ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ. – Τμήμα λαμοῦ ὀλόβαφου ἐξωτερικὰ. – Ὁκτὼ βάσεις λαμοῦ πρόχων μὲ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο. – Μία πολὺ χοντρή στρεπτὴ βαμμένη λαβὴ ἀπὸ πρόχου, οἶνοχόη ἢ ἀμφορέα. – Τέσσερις μεγάλες κυλινδρικές λαβὲς πρόχων μὲ δακτύλιο στὴ ρί-

ζα καὶ γραμμὴ στὴ ράχη. – Ἐξί ταινιωτὲς λαβὲς, οἱ τρεῖς μεγάλες μὲ ταινίες στὰ περιθώρια, μία μὲ βαμμένη ράχη καὶ ἄλλες δύο πολὺ λεπτὲς καὶ πλατιές, πλάτ. 0.052 καὶ 0.037 μ., μὲ ταινίες στὰ περιθώρια καὶ διαγώνια γραμμὴ στὴ ράχη. – Δύο μεγάλα ὄστρακα ἀπὸ τὴν κοιλία πρόχου μὲ δύο ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ δύο ἐφαπτόμενα ἀνάστροφα πέταλα (U-σχημο κόσμημα). – Εἴκοσι ἑννέα κομμάτια τοιχωμάτων μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Δισκοειδὴς βάση μὲ πλατιά ταινία πάνω ἀπὸ αὐτήν. – Κυρτὸς πυθμένας μικρῆς χειροποίητης πρόχου. Στὸ κατώτερο μέρος τῆς γάστρας ταινία στὴν ὁποία ἀπολήγουν πέντε γραμμές. – Μεγάλο κομμάτι ἀπὸ τὸ χεῖλος ἀπιόσχημου πιθαμφορέα μέχρι τὴν ἀρχὴ τῆς κοιλίας. Χεῖλος ἐξώκυρτο ἐπίπεδο, βραχὺς λαμὸς. Ταινία στὴν ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ χεῖλους καὶ μία πλατιά ἐσωτερικὰ. Ὁ λαμὸς ὀλόβαφος, κατόπιν ἱμάντες καὶ ταινία. Κάτω ἀπὸ τὸν ὦμο ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο ἀπιόσχημου πιθαμφορέα μὲ ταινία κάτω ἀπὸ τρέχουσα σπείρα μὲ τρεῖς παραπληρωματικούς ἀμείβοντες στὸν ἐνδιάμεσο κενὸ τριγωνικὸ χώρο (πίν. 45α:1)⁴⁸. – Ὅμοιο, μὲ δύο ταινίες κάτω ἀπὸ στήλη ἀμειβόντων⁴⁹. – Ὅμοιο, μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ λαμοῦ. Πέντε ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν. Στὸ ἄκρο ταινία ποὺ θὰ περιέγραφε τὴ βάση τῆς λαβῆς. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις ὀλόβαφες ἐξωτερικὰ μὲ πολὺ ἐξίτηλη μαύρη βαφή. – Ἐπίπεδη εὐρυνόμενη ὀλόβαφη βάση. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο ἀρτοσχήμου ἀλαβάστρου μὲ τὴ ρίζα τῆς μικρῆς ὀριζόντιας κυλινδρικῆς λαβῆς. Βαμμένη ἢ ράχη τῆς λαβῆς καὶ μικρὸς σταυρὸς δίπλα καὶ πάνω ἀπὸ τὴ ρίζα τῆς. Στὸν ὦμο πάνω καὶ κάτω ἀνὰ μία ταινία καὶ ἱμάντας καὶ ἐνδιάμεσα, στὴ διακοσμητικὴ ζώνη, καλοσχεδιασμένος κισὸς μὲ διπλὸ ἀγκύλο μίσχο καὶ καρδιόσχημο ὀξύληκτο ὀλόβαφο φύλλο (πίν. 45α:2)⁵⁰. – Μικρὸ ὄστρακο ἀπὸ τὸ κύρτωμα τοῦ ὦμου κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου. Ὡμος ἐπικλινῆς, τοίχωμα κατακόρυφο. Ταινία στὴ γωνία τοῦ ὦμου μὲ μαύρη ἐξίτηλη βαφή. – Τα-

44. *MDP* εἰκ. 75:1, 2 καὶ 10, Ἀγία Εἰρήνη, Πρόσφυμα καὶ NSC ἀντίστοιχα, καὶ εἰκ. 76:1 καὶ 3, Ἀθήνα, YE IIIA1.

45. French 1964, πίν. 70α:4, ὅμοιο φολιδωτὸ σὲ κύπελλο, καὶ πίν. 70c:7, YE IIIA1. *MDP* εἰκ. 75:3 καὶ 4, Φυλακωπή, YE IIIA1.

46. *Πρβ.* French 1966, εἰκ. 2:7, μὲ γραμμίδια, YE IIIB1.

47. *MDP* εἰκ. 72:3, Φυλακωπή, YE IIIA1.

48. Αὐτόθι εἰκ. 60:3, Φυλακωπή, YE IIIA1.

49. Αὐτόθι εἰκ. 79:4, NSC, YE IIIA2.

50. Αὐτόθι εἰκ. 44:1, Κόκλα, YE IIB.

νωτή λαβή κλειστοῦ ἄγγείου με ἐγκάρσιες παχιές γραμμές στη ράχη. – Τμήμα ἀπὸ τὴν κοιλιὰ κλειστοῦ ἄγγείου με χοντρὸ τοίχωμα καὶ τραχὺ πηλὸ. Δύο καμπύλες ταινίες καὶ μιὰ ὁλόβαφη τριγωνικὴ ἀπόληξη ὁρίζουν χώρους πού κοσμοῦνται με συμμετρικὲς σειρὲς στιγμῶν (πίν. 45α:4)⁵¹. – Τμήμα κοιλιᾶς με τρεῖς ὁμόρροπες καμπύλες λογχοειδεῖς ταινίες, ἀπὸ τὴν ἀνώτερη τῶν ὁποίων κρέμονται κρόσσια (πίν. 45α:6). – Δέκα κομμάτια τοιχωμάτων με ἐπᾶλληλες ταινίες. – Ἀκέραιη δισκοειδὴς βάση, ἐλαφρῶς κοίλη, με ταινία ἐξωτερικά. – Στέλεχος καὶ δίσκος ψευδοστόμου. Συμπαγὴς κύκλος στὸ κέντρο τοῦ δίσκου καὶ δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στελέχους. – Τμήμα τοῦ δίσκου τοῦ στελέχους με τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς μεγάλου ψευδοστόμου. Ταινία στὴν περίμετρο τοῦ δίσκου καὶ στὰ περιθώρια τῆς λαβῆς με μαύρη ἐξίτηλη βαφή. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὄμο με ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν καὶ ἐκατέρωθεν σειρὰ ἀπὸ ὁμάδες ἀμειβόντων. – Μεγάλο κομμάτι ἀπὸ τοίχωμα με ταινία ψηλά καὶ χαμηλότερα ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν. – Ἀκέραιη δισκοειδὴς κοίλη βάση μικροῦ ψευδοστόμου, διαμ. 0.045 μ., με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἄλλη μία ψηλότερα. – Δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη κρατήρων με ταινίες. – Τρεῖς μεγάλες ὁριζόντιες κυλινδρικές λαβές με ταινία στὴ ράχη. – Τμήμα γάστρας με τὴ διάστικτη οὐρὰ λοξῆς πορφύρας, με πολὺ ἐξίτηλη μαύρη βαφή⁵². – *Σκύφοι*: Ἑβδομήντα πέντε ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Ἐνα εὐθὺ καὶ εἴκοσι τρία ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμή. Στὸ ἓνα καὶ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά καὶ σὲ ἓνα ἄλλο καὶ ἐξωτερικά. Ἐνα με ἀκέραιη τὴν ὁριζόντια κυλινδρική λαβὴ με πινελιὰ στὴ ρίζα. Ἀπὸ κάτω: Δύο ὁμόκεντρα τόξα. – Τρία ὁμόκεντρα τόξα ἀνηρημένα ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χεῖλους καὶ ἀπὸ κάτω στικτὸς κύκλος. Ἐκατέρωθεν τριπλὸ περιθώριο (εἰκ. 105)⁵³. Τριμμένη ἐπιφάνεια με ἀπολεπισμένη κόκκινη βαφή. – Ἡ κεφαλὴ ὀρθίας πορφύρας. – Στήλη δικτυωτῶν ρόμβων με διπλὸ περιθώριο⁵⁴. Βαφὴ κόκκινη πολὺ ἐξίτηλη καὶ ἀπολεπισμένη. – Δύο στήλες τεθλασμένης με μόνο

Εἰκ. 105-107. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χώρο I.

περιθώριο. – Στήλη τεθλασμένης με διπλὸ περιθώριο. – Στήλη τεθλασμένης μαζί με στήλη ὁριζόντιων κυματοειδῶν γραμμῶν – Ἀνηρημένη στήλη ἀμειβόντων (3)⁵⁵. – Δεύτερη ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω πενταπλὸ τρικάμυλο τόξο με κόκκινη ἐξίτηλη βαφή. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο βαμμένο χεῖλος. Ἐξωτερικά τριμμένο με πολὺ ἐξίτηλη καὶ ἀπολεπισμένη κόκκινη βαφή, τόσο ὥστε δὲν διακρίνεται τίποτα. – Δεκαοκτὼ κυλινδρικές λαβές με πινελιὰ στὴ ρίζα ἢ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Μεγάλο κομμάτι γάστρας με ἀκέραιη τὴν ὁριζόντια κυλινδρική λαβὴ. Πινελιὲς στὶς ρίζες καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης τῆς λαβῆς. – Τρία τμήματα ἀπὸ γάστρες με σπείρα, ἢ μία με ὁλόβαφο ὄφθαλμό. – Ὅμοιο, με μεγάλη σπείρα πάνω ἀπὸ δύο ἐπᾶλληλες ταινίες. – Ὅμοιο, με τρεῖς ἐνᾶλληλες γωνίες ἀνηρημένες ἀπὸ ταινία. – Ὅμοιο, με δύο ἀντίρροπες καμπύλες ταινίες με σειρὰ μεγάλων στιγμῶν ἀνάμεσα καὶ ἀπὸ πάνω δύο ἀντιθετικὲς λοξὲς παχιὲς γραμμὲς (εἰκ. 106). – Ὅμοιο, με ταινία ἀμφίπλευρα. – Ὅμοιο, με πέντε ἱμάντες κάτω ἀπὸ στήλη ἀμειβόντων. – Ὅμοιο, με στήλη ἀμειβόντων. – Ὅμοιο, με ὁμάδα τεσσάρων γραμμῶν πάνω ἀπὸ ταινία καὶ δίπλα τρία ὁμόκεντρα τόξα περιστικτὰ ἐξωτερικά. – Ὅμοιο, με ταινία κάτω ἀπὸ μετόπη με ὁλόβαφο τετράφυλλο κόσμημα χιαστί τοποθετημένο καὶ δίπλα τρεῖς γραμμὲς μόλις διακρινόμενες (εἰκ. 107)⁵⁶. Βαφὴ κόκκινη ἀλαμπής. – Ὅμοιο, με στήλη τεθλασμένης με μόνο περιθώριο πάνω ἀπὸ πέντε ἱμάντες. – Δεκαπέντε ὁμοία, με ταινίες. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά. Ἡ μία

51. Πρβ. *MDP* εἰκ. 16:1 καὶ 4, Θορικὸς καὶ Φυλακωπή, *YE* IIA.

52. Αὐτόθι εἰκ. 99:2, Μυκῆνες, *YE* IIIA2.

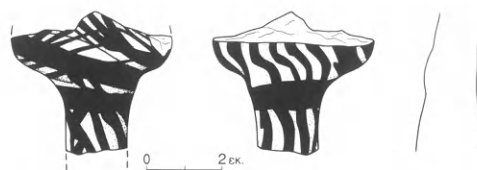
53. Wardle 1969, εἰκ. 7:76, *YE* IIIB1.

54. Mountjoy 1976, εἰκ. 7:53, *YE* IIIB1.

55. Αὐτόθι εἰκ. 6:42-43, *YE* IIIB1. Wardle 1969, εἰκ. 6:44, *YE* IIIB1.

56. *MDP* εἰκ. 146:7, NSC, *YE* IIIB1.

καί με δυσδιάκριτους δακτυλίους μέσα στον πυθμένα. – Δακτυλιόσχημη βάση ύψιποδος σκύφου με βαθιά κεντρική κοιλότητα. Ταινία στην περιφέρεια της βάσης και μία πλατιά πάνω από το πόδι, στο κατώτερο μέρος της γάστρας. – Επίπεδη βάση με ταινίες εξωτερικά. – Σαράντα τρία ὄστρακα ἐνδόβαφων: Ἐξώκυρτο καὶ δώδεκα ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία εξωτερικά. – Τέσσερα ὅμοια, χωρίς ταινία στο χεῖλος⁵⁷, τὸ ἓνα με σπείρα με συμπαγή ὄφθαλμό. – Ὅμοιο, μεγάλο πὺν σώζει ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή, σὴν ὁποία μόλις διακρίνονται πινελιές σὲς ρίζες καὶ κάθετες πινελιές σὲς ῥάχη. – Πέντε κυλινδρικές λαβές με ταινία ἢ πινελιά σὲς ρίζα καὶ σὲς ῥάχη. – Δεκατρεῖς γάστρες με ταινίες. – Δύο ὅμοιες, με σπείρες πάνω ἀπὸ ταινία. – Μεγάλη δακτυλιόσχημη καὶ δύο δισκοειδείς κοῖλες βάσεις με ταινία εξωτερικά. – Δύο δακτυλιόσχημες χωρίς ταινία εξωτερικά⁵⁸. – Εἴκοσι ἔξι ὄστρακα ὁλόβαφων: Δύο ἐξώστροφα, δύο ἐξώκυρτα καὶ τρία ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη, δεκαῖξι γάστρες, καὶ δύο βάσεις καὶ πόδι ὑψιποδων σκύφων. – *Μεταγενέστερα*: Εἴκοσι τρία ἑλληνιστικά ὄστρακα, χοντροειδῆ καὶ μελαμβαφή. – Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σῶζεται τὸ κάτω μέρος τοῦ κυκλικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ καὶ τὸ ἀνώτερο τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφή κόκκινη. Τὰ δύο χέρια, σταυρωμένα πάνω σὸν κορμό, δηλώνονται πλαστικά καὶ τονίζονται βαμμένα με πλατιά ταινία, ἐνῶ σὸ ἀριστερὸ χεῖρ ἐγίνε προσπάθεια νὰ δηλωθοῦν καὶ τὰ δάχτυλα με τρεῖς ἀκτινωτὰ διατεταγμένες γραμμές. Ταινία περὶ τὴν ὁσφύ, σὸν

Εἰκ. 108. Τμήμα εἰδωλίου ἀπὸ τὸν ὡρο Ι.

κορμὸ διαγώνια διαγράμμιση ἐμπρὸς καὶ πίσω λοξὲς κυματοειδείς γραμμές, οἱ ὁποῖες συνεχίζονται καὶ πάνω σὸ σωζόμενο τμήμα τοῦ κάτω σώματος (εἰκ. 108)⁵⁹. Ὑψ. σωζ. 0.037 μ., πλάτ. 0.042 μ. – Κωνίδιο διάτρητο, με κυρτὴ βάση, ἀπὸ μαύρη πέτρα, δὲν μοιάζει με στεατίτη (εἰκ. 109). Διάμ. μεγάλη 0.027 μ., ὕψ. 0.018 μ., διάμ. ὀπῆς 0.004 μ.

Εἰκ. 109. Κωνίδιο ἀπὸ τὸν ὡρο Ι.

– Μικρὴ λεπίδα ὀψιανοῦ. – Τέσσερα κομμάτια κονιάματος. Δύο με ζωηρὸ κίτρινο χρῶμα (ὡχρα), ἓνα με κόκκινο καὶ ἓνα με λευκὸ χρῶμα. – Ἐνα κομμάτι κονιάματος με λευκὸ ἐπίχρῖσμα, πολὺ λεῖο καὶ καθαρό. – Πέντε κομματάκια κονιάματος με λευκὸ ἐπίχρῖσμα. Σὲ δύο ἀπὸ αὐτὰ ἀχνοφαίνεται καὶ λίγο γαλάζιο χρῶμα.

Στὴ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ ὡρου Ι ἀποκαλύφθηκε ὁ τοῖχος 9, προσκτισμένος σὸν τοῖχο 3, ὁ ὁποῖος πατοῦσε πάνω σὲ ἐπίχωση ὡματος, ἦταν ἐπομένως νεότερος τοῦ 3 καὶ τῆς χρήσης τοῦ ὡρου (πίν. 41β, 42α). Δὲν συνεχιζόταν καθ' ὅλο τὸ μήκος τοῦ τοῖχου 3, ἀλλὰ βόρεια ἔφθανε μέχρι περὶπου σὸ μέσο του, ἐνῶ νότια σταματοῦσε 0.20 μ. πρὶν ἀπὸ τὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο 10 καὶ εἶχε συνολικὸ μήκος 2.50 μ. καὶ πλάτος 0.50 μ. Ἀντίθετα, ὁ τοῖχος 3 ἔφθανε μέχρι τὸν τοῖχο 10 καὶ ἐφαπτόταν με αὐτόν. Ὁ 10 ἀποκαλύφθηκε σὲ ὅλο του τὸ μήκος καὶ προχωροῦσε ἀκόμη ἀνατολικότερα. Εἶχε μέσο πλάτος 0.90 μ. καὶ κανο-

57. RMDP εἰκ. 97:203, Λακωνία, πρῶμη YE IIIΓ.

58. Αὐτόθι εἰκ. 41:317, Ἀργολίδα, πρῶμη YE IIIΓ.

59. Πρβ. French 1971, πίν. 14a:39:36, YE IIIA2, καὶ πίν. 14c-d:52-534, YE IIIA1.

νική στιβαρή τοιχοδομία από μεγάλες και μικρές πέτρες τοποθετημένες στη σειρά κατά οριζόντιους δόμους. Στη βάση του διακρίνονται εξισωτικές σειρές από μικρότερες πέτρες ως υποθεμελίωση, προκειμένου να εξομαλυνθούν οι ανωμαλίες του βράχου (πίν. 37α). Ἀμέσως νότια του τοίχου **10** αποκαλύφθηκε ὁ φυσικὸς βράχος, ἀρκετὰ ψηλότερα ἀπὸ ὅ,τι στοὺς γειτνιάζοντες χώρους, καὶ ἐκεῖ σταμάτησε ἡ ἀνασκαφή. Συγκεντρώθηκαν λίγα ὄστρακα, μὲ ἱζημα καὶ τριμμένα, ἓνα χειροποίητο μικρὸ ἀγγεῖο πού ἀρχικὰ εἶχε θεωρηθεῖ ὡς εἰδῶλιο, καὶ δύο ζωόμορφα εἰδῶλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 196.

Ἀπροσδιόριστα 17.

Ἀγραπτα 98.

Γραπτά 81.

Ὅστρακο τεφροῦ μινύειου ἀγγείου.

Ἀγραπτα: Ὅκτὼ ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, ἑπτὰ ἐξώστροφα καὶ δέκα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, δύο ἀκέραιες ταινιωτὲς λαβές, ἑπτὰ γάστρες, τέσσερα στελέχη καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη διαμ. 0.06 μ., κυλίκων. – Ἐξώστροφο χεῖλος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – *Οἰκιακά:* Τρία χεῖλη, δύο εὐθέα, τὸ ἓνα μεγάλο καὶ χοντρό, καὶ ἓνα ἐξώκυρτο ἐπικλινές. – Πέντε ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη, τὸ ἓνα πολὺ μεγάλο καὶ χοντρό. – Μεγάλη ταινιωτὴ εὐθεῖα λαβὴ μὲ τὴν ὀπὴ ἀνάρτησης, μᾶλλον ἀπὸ ἀρύταινα. – Δεκατέσσερα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανοὺς καὶ καστανοκίτρινους πηλοῦς. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ τὴν ἡμισφαιρική γάστρα κυαθίου μὲ πολὺ λεπτὸ τοίχωμα. Διάμ. χεῖλους 0.055 μ. – Ἀκέραιη ἐπίπεδη βάση ἀπὸ κεραμόχρωμο τραχὺ πηλό. Λίγο ψηλότερα ἀπὸ τὴν βάση τρεῖς ἐγχάρακτοι ἱμάντες. – Μεγάλο ὄστρακο ἀπὸ τὴν ἀμφίκοιλη γάστρα κυπέλλου μὲ τρεῖς ἐγχάρακτες αὐλακες στὸ μέσο. – Τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις μὲ κοῖλα τοιχώματα. – Δύο τμήματα λαμποῦ πρόχων μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Δύο κομμάτια ἀπὸ τὴν βάση λαμποῦ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. – Ταινιωτὴ λαβή. – Ἐπίπεδη βάση.

– Δύο κομμάτια τοιχωμάτων, ἐννέα ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.045 μ., καὶ ἔξι δισκοειδεῖς, ἡ μία κοίλη, κλειστῶν ἀγγείων. – Δύο χεῖλη κρατήρων, ἐξώκυρτο ἐπίπεδο καὶ ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο. – Βάση ὑψίποδος σκύφου.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μὲ ταινία στήν ἀκμὴ καὶ ἡμικυκλικὲς ταινίες κάτω. – Δύο τμήματα γάστρας μὲ ἱμάντες. – Στέλεχος μὲ ἐπᾶλληλες ταινίες. – Στέλεχος μὲ τὴν κοίλην βάση, μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, ὀλόβαφης κύλικος. – Κοίλη βάση μὲ βαμμένους δακτυλίους. – Ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση πινακίου μὲ μεγάλο μέρος τοῦ τοιχώματος. Ταινία στήν βάση ἐξωτερικὰ καὶ ψηλότερα ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν. Ἐσωτερικὰ στὸν πυθμένα πλατὺς βαμμένος δακτύλιος πάνω σὲ πλαστικὸ δακτύλιο, μετὰ δύο λεπτοὶ καὶ πάλι πλατὺς, περὶ τὸν ὁποῖο διακλαδίζονται ἀκτινωτὰ ψηλὲς στελεχωτὲς σπεῖρες. Πρὸς τὸ χεῖλος πλατὺς δακτύλιος (πίν. 45β)⁶⁰. Βαφὴ κόκκινη σὲ κιτρινέρυθρο ἀλείφωμα. – Σπασμένη γεφυρόστομη προχοὴ κυάθου κάτω ἀπὸ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος. Λεπτὴ ταινία στὶς ἀκμὲς τῆς ἐπίπεδης ἐπιφάνειας τοῦ χεῖλους καὶ ἀνάμεσα σειρὰ ἀπὸ ὁμάδες ἀμειβόντων⁶¹. Ταινία καὶ γύρω ἀπὸ τὴν προχοή. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν λαμποῦ πρόχων μὲ περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Μεγάλο τμήμα ἀπὸ τὸν εὐρὺ καὶ βραχὺ λαμποῦ πιθαμοφορίσκου μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος. Ὀλόβαφος ἀμφίπλευρα μὲ πολὺ ἐξίτηλη καστανὴ βαφὴ καὶ πρὸς τὰ κάτω ἱμάντες⁶². – Εἴκοσι τρία κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακό-

60. Ποβ. Benzi, *Rodi* πίν. 169:d, YE IIIB.

61. French 1966, εἰκ. 2:2, YE IIIB1.

62. MDP εἰκ. 116:1, Μυκῆνες, YE IIIB1.

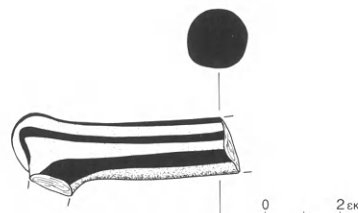
σηψη ἐπάλληλων ταινιών. – Ἐπίπεδη βάση κρατήρα με ταινία ἐξωτερικά. – Σκύφοι: Εἴκοσι τέσσερα ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Ἐξώκυρτο χεῖλος με ἐξίτηλη ταινία στήν ἀκμή. – Τέσσερα ἐξώστροφα με ταινία στήν ἀκμή, με πολὺ ἐξίτηλη βαφή. Ἀπὸ κάτω, στὸ ἓνα σειρὰ κομμένου πλοχοῦ, στὰ τρία σπεῖρες καὶ στὸ τέταρτο στήλη με δικτυωτὸ κόσμημα με τριπλὸ περιθώριο καὶ δίπλα δύο ὁμόκεντρα ἐνάλληλα τόξα⁶³. – Δέκα κυλινδρικές λαβές με πινελιά στὴ ρίζα. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ γάστρες με ἐντελῶς ἐξίτηλη βαφή καὶ διακόσμηση. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες με σπεῖρες. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά καὶ δακτύλιο μέσα στὸν πυθμένα. – Δισκοειδὴς κοίλη βάση με βαμμένο δακτύλιο μέσα στὸν πυθμένα. – Πόδι ὑψίποδος σκύφου με δύο ταινίες ἐξωτερικά καὶ με πλατὺ δακτύλιο μέσα στὸν πυθμένα. – Τέσσερα ὄστρακα ἐνδόβαφων: Ἐξώστροφο χεῖλος με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες. – Ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση χωρὶς ταινία ἐξωτερικά⁶⁴, διαμ. 0.053 μ. – Δεκαοκτὼ ὄστρακα ὁλόβαφων: Τρία ἐξώστροφα καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη με πολὺ ἐξίτηλες βαφές. – Ἐντεκα τμήματα ἀπὸ γάστρες.

Ἔνας ἀστράγαλος.

Μολύβδινος γόμφος ἀπὸ συνένωση/ἐπιδιόρθωση σπασμένου ἀγγείου.

– Εἰδώλιο ζώου. Σώζεται μόνον τὸ ὀπίσθιο μέρος τοῦ ἐπιμήκους κυλινδρικοῦ σώματος, με τὶς ρίζες τῶν ποδιῶν καὶ τὴν πλαστικὰ διαμορφωμένη οὐρά, στραμμένη πρὸς τὰ κάτω. Πηλὸς κιτρινωπός, βαφή μαύρη. Ὅριζόντιες παράλληλες γραμμὲς κατὰ μῆκος ὅλου τοῦ σώματος (γύρω-γύρω), μία

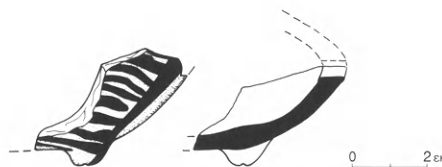
ἀπὸ τὶς ὁποῖες συνεχίζεται καὶ πάνω στὴν οὐρά (εἰκ. 110)⁶⁵. Μῆκ. σῶζ. 0.058 μ., διάμ. σώματος 0.016 μ.

Εἰκ. 110. Ζωόμορφο εἰδώλιο ἀπὸ τὸν χῶρο I.

– Εἰδώλιο ζώου. Ἐνα μικρὸ καμπύλο κέρατο ζώου, κοσμούμενο με παράλληλες γραμμὲς μελανοῦ χρώματος. Ὑψ. 0.02 μ.

– Ἡμισφαιρικό ἀντικείμενο, ἀκόσμητο μέσα. Πηλὸς ἐρυθρωπός, βαφή κόκκινη. Στὸ κάτω μέρος μία λωρίδα ἄγραπτη καὶ ἐκατέρωθεν ταινία κατὰ μῆκος, ἀπὸ τὴν ὁποία ξεκινοῦν ἐγκάρσιες λοξὲς παράλληλες γραμμὲς. Στὸ ἓνα ἄκρο ἀπόφυση πρὸς τὰ κάτω, ἴσως τὸ πόδι τοῦ ἀγγείου, τὸ ἄλλο ἄκρο σπασμένο. Στὸ πίσω μέρος διακρίνεται τὸ ἥμισυ ὀπῆς. Πρόκειται μᾶλλον γιὰ μικρὸ χειροποίητο ἀσκοειδὲς ἀγγεῖο (εἰκ. 111). Μῆκ. σῶζ. 0.04 μ.

Εἰκ. 111. Ἀσκοειδὲς ἀγγεῖο ἀπὸ τὸν χῶρο I.

63. French 1966, εἰκ. 8:24, στήλη δικτυωτοῦ, YE III B1.

64. RMDP εἰκ. 41:317, Ἀργολίδα, πρώτη YE III Γ.

65. Πρβ. French 1971, πίν. 26a:50-340, YE III A2-B.

ΧΩΡΟΙ Κ-Λ

Οἱ χώροι **Κ-Λ** εὐρίσκοντο ἀνατολικά τοῦ χώρου **Ι** (εἰκ. 4). Ἀποτελοῦσαν ἓναν τετράπλευρο, τραπεζιόσχημο χώρο, μὲ μέσο μῆκος 2.40 μ. μεταξὺ τῶν τοίχων **10** καὶ **18**. Τὸ πλάτος κυμαίνεται ἀπὸ 3.45 μ. στὴ βόρεια πλευρὰ μέχρι 3.90 μ. στὴ νότια, μεταξὺ τοῦ τοίχου **4** καὶ τοῦ πρὸς Ἀνατολὰς ὁρίου τῆς ἄσκαφης ἐπίχωσης. Περικλείοντο δυτικά ἀπὸ τὸν τοῖχο **4**, βόρεια ἀπὸ τὸν τοῖχο **18**, νότια ἀπὸ τὴν πρὸς Ἀνατολὰς συνέχεια τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου **10**, ἐνῶ ἀνατολικά θὰ συνεχίζοντο μᾶλλον καὶ μέσα στὸν ἄσκαφο χώρο. Ὁ τοῖχος **18** θὰ πρέπει νὰ ἦταν νεότερος τοῦ **4**, διότι εὐρίσκετο ψηλότερα καὶ πατοῦσε πάνω σ' αὐτόν (πίν. 45γ), καὶ ἀκόμη διότι ἦταν θεμελιωμένος πάνω σὲ ἐπίχωση (πίν. 46α). Βόρεια τοῦ τοίχου **10** ἀποκαλύφθηκε ὁ φυσικὸς βράχος, ὁ ὁποῖος δὲν βρισκόταν στὸ ἴδιο βάθος σὲ ὅλο τὸν χώρο ἀλλὰ παρουσίαζε ἀπότομες κλίσεις.

Ἡ ἐπίχωση ἀπέδωσε ἀρκετὰ ὄστρακα, στὰ ὁποῖα ὅμως δὲν εἶχε γίνει κανένας διαχωρισμός, οὔτε κατὰ στρώματα οὔτε καὶ κατὰ ἐπιμέρους περιοχές. Λίγο χαμηλότερα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους (δὲν σημειώνεται τὸ ἀκριβὲς βάθος) καὶ στὴ γωνία πὺν σχηματίζουν οἱ τοῖχοι **4** καὶ **18**, βρέθηκαν κατὰ χώραν δύο μεγάλοι ψευδόστομοι ἀμφορεῖς, ἓνας τῶν ὁποίων ἐνεπίγραφος, καὶ ἓνας μολύβδινος ἀσκός, πολὺ τσαλακωμένος (πίν. 45γ, 46β, 47α)¹. Τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἀγγεῖα αὐτὰ «βρέθηκαν κατὰ χώραν» προϋποθέτει τὴν ὑπαρξὴ δαπέδου κάποιας μορφῆς, ἢ ἀπὸ πλέσια ἢ ἔστω ἀπὸ πατημένο χῶμα. Κάτι τέτοιο ὅμως δὲν παρατηρήθηκε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀνασκαφῆς ἢ παραλείφθηκε νὰ σημειωθεί. Συγκεντρώθηκαν ἀκόμη δύο εἰδῶλια, ἀρκετὰ ἀγγεῖα, ἓνα κωνίδιο καὶ κομμάτι χρωστικῆς οὐσίας.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 481.

Ἀπροοδιόριστα 100.

Ἀγραπτα 113.

Γραπτά 256.

Μεταγενέστερα 12.

Ἀγραπτα: Δώδεκα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή,

δώδεκα εὐθέα, δώδεκα ἐξώστροφα καὶ δύο ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, τρεῖς ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία ἀκέραιη καὶ μία ὑπερυψωμένη, ἑξὶ γάστρες, ἑξὶ στελέχη καὶ ἑξὶ βάσεις, ἡ μία ἐπίπεδη, κυλίκων. – Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, ἓνα μὲ μεγάλο τμήμα τῆς γάστρας, ἓνα μὲ τὴ ρίζα καὶ δύο μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη

1. Μολύβδινα καταπλακωμένα σκεύη βρέθηκαν καὶ στοὺς χώρους 16 καὶ 17 τῆς Οἰκίας τοῦ Τάφου

τῶν Τριπόδων, Ὡνάσογλου 67 καὶ 76.

ταινιωτή λαβή. – *Οίκιακά*: Τρία χείλη, έξωστροφο, εὐθὺ καὶ τροπιδωτό. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο πλατὺ καὶ παχὺ χεῖλος μεγάλου λεκανόσχημου ἀγγείου. – Τρεῖς μεγάλες κυλινδρικές λαβές, ἡ μία μαζί με τὸ τοίχωμα μεγάλου ἀγγείου με λεπτά τοιχώματα. – Τὸ ἄκρο ἐπίπεδης λαβῆς με ὀπὴ ἀνάρτησης, μᾶλλον ἀπὸ ἀρύταινα. – Δώδεκα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς χοντροκόκκους ἀκαθάρστους κεραμόχρωμους καὶ καστανούς πηλούς, με ἐγκλείσματα ἢ με μίκα, μερικὰ καὶ με ἴχνη φωτιάς. – Δύο μεγάλα ταινιωτά πόδια χυτροπόδων. – Κυκλικὸ ἐπίπεδο πῶμα ἀπὸ πρασινωπὸ πηλὸ με μίκα. – Δύο στρογγυλά πῶματα με μικρὴ ὀπὴ στὸ κέντρο. – Τρία ἐλαφρῶς έξωστροφα χείλη ἡμισφαιρικών κύαθων. – Κυρτὴ γάστρα ἀρύταινας συγκολλημένη ἀπὸ τέσσερα ὄστρακα. – Τρεῖς λαίμοι πρόχων, ἓνας με εὐθὺ καὶ ἓνας στενὸς με περίκυρτο χεῖλος. – Δύο ταινιωτὲς λεπτὲς λαβές. – Δύο δισκοειδεῖς βάσεις, ἡ μία μεγάλη. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.04 μ. – Δύο κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων. – Τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις, μία ἀκέραιη δισκοειδὴς ἐλαφρῶς κοίλη, διαμ. 0.035μ., καὶ δύο μεγάλες δακτυλίσχημες. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινὴ χείλη κρατήρων.

Γραπτά: Δύο ταινιωτὲς λαβές κυλίκων με βαμμένη ράχη. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ γάστρες με ἱμάντες. – Τρία ὅμοια, με τὶς διάστικτες οὐρὲς ὀρθίων πορφυρῶν. Στὸ ἓνα μεταξὺ τῶν πορφυρῶν δύο ὁμόκεντροι κύκλοι. – Ὅμοιο, με τμήμα λοξῆς πορφύρας με μονὸ περίγραμμα στὴν κεφαλὴ, περίστικτο σῶμα καὶ διάστικτη οὐρά (πίν. 48α:7)². – Ὅμοιο, με δικτυωτὸ κόσμημα ἀμελῶς σχεδιασμένο πάνω ἀπὸ ταινία (πίν. 48α:6)³. – Ὅμοιο, με τὴ ρίζα τῆς ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὴ ράχη τῆς λαβῆς πού κάτω ἀπολήγει σὲ διχαλωτὸ ἄκρο. – Πέντε στελέχη, δύο ὁλόβαφα καὶ τρία με ἐπάλληλες ταινίες. – Τρεῖς ὁλόβαφες βάσεις καὶ δύο με βαμμένους καστανούς δακτυλίους. – Ἐλαφρῶς έξωστροφο χεῖ-

λος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου με ταινία στὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κύαθου με ταινία καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση με πορτοκαλιὰ βαφή (πίν. 48α:10)⁴. – Ὅμοιο, με ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω ἐπάλληλες σειρὲς στιγμῶν (πίν. 48α:5)⁵. Πηλὸς τεφρὸς, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, βαφὴ καστανόμαυρη. – Ἀμφίκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος με ἐγκάρσιες πινελιὲς στὴν ἄνω ἐπιφάνεια. Ἐξωτερικὰ τρεῖς ἱμάντες καὶ ἐσωτερικὰ πλατὺς δακτύλιος (πίν. 48α:8)⁶. Καστανὴ βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Εὐθὺ χεῖλος με ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἀπὸ κάτω ἀνηρτημένο βοτρυοειδὲς φολιδωτὸ τρίγωνο. – Εὐθὺ χεῖλος ἀπὸ μικρὸ χυτροπόδι κύαθο. Λεπτὴ ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ κάτω πλατιεῖς κυματοειδεῖς γραμμὲς (πίν. 48α:1)⁷. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου με τρεῖς ἀβαθεῖς αὐλακες ἐξωτερικὰ καὶ ταινία ἀμφίπλευρα. Δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐξωτερικὰ. Καστανὴ ἀπολεπισμένη βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Τμήμα γάστρας κυπέλλου με ἀνάγλυφο δακτύλιο ἐξωτερικὰ καὶ ἀντίστοιχη κοίλανση ἐσωτερικὰ. Σώζει καὶ τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς με βαμμένη ράχη. Ταινία στὸν δακτύλιο καὶ πρὸς τὰ ἐπάνω μόλις διακρίνεται σπογγωτὴ διακόσμηση⁸. Κόκκινη βαφὴ ἀπολεπισμένη. – Μικρὸ τμήμα κυρτῆς βάσης με ἐλαφρῶς κοίλο τοίχωμα. Ἐξίτηλη καὶ ἀπολεπισμένη ἢ πορτοκαλιὰ βαφὴ διακρίνεται μόνο στὴν ταινία τῆς βάσης. – Περίκυρτο βαμμένο χεῖλος ρυτοῦ καὶ ἀπὸ κάτω τρεῖς ἱμάντες (πίν. 48α:11). Κόκκινη βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Τμήμα ἀπὸ τὸ τοίχωμα ρυτοῦ με ἱμάντες μεταξὺ τριῶν ταινιῶν. – Μικρὸ κομμάτι ἀπὸ τὸ κατώτερο μέρος ρυτοῦ, ὁλόβαφο ἐξωτερικὰ με κόκκινη βαφή. – Ἀκέραιος στενὸς λαίμὸς πρόχου, διαμ. 0.057 μ., με περίκυρτο χεῖλος καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος, στὴ βάση τοῦ λαίμου καὶ στὰ περιθώρια τῆς μικρῆς στενῆς ταινιωτῆς λαβῆς. – Δύο τμήματα λαίμων με περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Ὅμοιο, με ὁλόβαφο λαίμὸ ἐξωτερικὰ καὶ ταινία ἐσωτερικὰ. – Τέσσερα τμήματα

2. French 1966, εἰκ. 3:20, YE IIIB1.

3. MDP εἰκ. 75:12, Φυλακωπή, YE IIIA1.

4. Αὐτόθι εἰκ. 72:1, Μυκῆνες, YE IIIA1.

5. Αὐτόθι εἰκ. 36:1, Ἀγία Εἰρήνη, σὲ κύλικα, YE ΠΑ.

6. French 1966, εἰκ. 2:4 καὶ 7, YE IIIB1.

7. MDP εἰκ. 123:11 καὶ 14, Μυκῆνες καὶ NSC, YE IIIB1.

8. Αὐτόθι εἰκ. 73:2, Βουρβάτσι, YE IIIA1.

ἀπὸ τῆ βάσης λαμῶν μὲ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὄμο. – Τέσσερις μικρὲς ταινιωτὲς λαβὲς μὲ βαμμένη ράχη καὶ μία μεγάλη κυλινδρική μὲ γραμμὴ στὴ ράχη. – Δακτυλιόσχημη βάση μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Δύο βραχεῖς λαμοὶ πιθαμφορέων μὲ ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος. Ταινία ἐσωτερικά τοῦ χείλους καὶ ὀλόβαφοι ἐξωτερικά μὲ μαύρη καὶ κόκκινη βαφή ἀντίστοιχα. – Τμῆμα ἀπὸ τὸν ὄμο πιθαμφορίζουν μὲ ἔξι ἱμάντες πάνω ἀπὸ ταινία. – Ὅμοιο, μὲ ἀέροισι τὴν ὀριζόντια μικρὴ ὀλόβαφη κυλινδρική λαβὴ ποὺ μόλις ὑψώνεται ἀπὸ τὸ τοίχωμα, «ὥτιον». Ταινία στὴ βάση τοῦ λαμοῦ. Στὸν ὄμο δικτυωτὸ κόσμημα (πίν. 47β:1)⁹. – Δακτυλιόσχημη βάση ὀλόβαφη ἐξωτερικά. – Τοίχωμα θηλάστρον μὲ τὴ μικρὴ μαστοειδῆ προχοή. Ταινία γύρω ἀπὸ τὴν ὀπὴ τῆς προχοῆς (πίν. 48α:3). – Δύο μεγάλες κυλινδρικές λαβὲς κλειστῶν ἀγγείων, ἡ μία κατακόρυφη μὲ γραμμὴ στὴ ράχη καὶ δύο ὁπὲς ὀπτήσεως στὴ βάση. Ἡ ἄλλη ὀριζόντια ἀπὸ στάμνο ἢ ὕδρια μὲ πινελιά στὴ ρίζα καὶ ταινία χαμηλότερα στὴν κοιλία. Πηλὸς καστανὸς χοντρόκοκκος, τραχὺς μὲ ἐγκλείσματα, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφή μαύρη. – Λεπτὴ ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη ράχη. – Τριάντα τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων μὲ διακόσμηση ἐπάλλινων ταινιῶν. – Πηνιόσχημο στόμιο μεγάλου ψευδοστόμου μὲ δακτύλιο στὴ βάση. Ὑψ. σωζ. 0.035 μ. – Πλατιά ταινιωτὴ λαβὴ μὲ δύο χιαστί διασταυρούμενες γραμμὲς στὴ ράχη τῆς¹⁰. – Τμῆμα ὅμου μὲ πολὺ τριμμένη ἐπιφάνεια καὶ ἐξίτηλη κόκκινη βαφή. Ἡ διακόσμησή του ἀποτελεῖται ἀπὸ σειρὰ τεθλασμένης μὲ μονὸ περιθώριο καὶ δύο ἱμάντες πρὸς τὰ κάτω. Στὴ συνέχεια, σειρὰ ἀπὸ τετραπλὰ ὁμόκεντρα τόξα, ὀρθὰ καὶ ἀντίστροφα ἐναλλάξ τοποθετημένα, καὶ ἀπὸ κάτω τουλάχιστον τέσσερις ἱμάντες. – Ὅμοιο, μὲ δακτύλιο στὴ βάση τοῦ στομίου. – Ὅμοιο, μὲ ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν. – Τρία κομμάτια ἀπὸ τὴν κοιλία ψευδοστόμων μὲ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Ὅμοιο, ὅπου μεταξὺ ταινιῶν σειρὰ τριπλῶν ἐνάλληλων καμπυλῶν μὲ στιγμὴ στὸ κέντρο. – Δισκοειδὲς κοίλη βάση μὲ ταινία

καὶ ἱμάντα ἐξωτερικά καὶ τέσσερις δακτυλίους γύρω ἀπὸ ὀλόβαφο κύκλο στὸ κέντρο τῆς κάτω ἐπιφάνειας τῆς βάσης (πίν. 47β:5)¹¹. Μαύρη βαφή σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Μεγάλο ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος ὀλόβαφου κρατήρα. Στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐξηρημένη ἐπιφάνεια τοῦ χείλους ὁμάδες ἐγκάρσιων γραμμίδων καὶ ἀνάμεσα κύκλος. Στὸ ἀκριανὸν γραμμίδιο μιᾶς ὁμάδας ἓνα κροσσοπετάλιο (πίν. 47β:6)¹². – Τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη μὲ πλατιά ταινία. Τὸ ἓνα μεγάλο μὲ μέρος τῆς γάστρας. Ἀπὸ κάτω δύο ὀρθιες πορφύρες, ἡ μία σώζεται ὀλόκληρη μὲ περιστρίκτο σῶμα καὶ διάστρικτη οὐρά, καὶ τμῆμα μεικτοῦ ἄνθους μὲ ἀκτινωτὸ στήμονα καὶ περιστρίκτο διπλὸ κάλυκα (πίν. 47β:4)¹³. – Σκύφοι: Πενήντα τέσσερα ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Τρία ἐξώκυρτα καὶ δώδεκα ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμή, στὰ πέντε καὶ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά. Ἐξωτερικά: σπείρα, τμῆμα μετόπης μὲ δέσμη γραμμῶν καὶ ὀξύληκτη κατακόρυφη καμπύλη ταινία¹⁴ μὲ κόκκινη ἐξίτηλη βαφή, τὸ ἄνω τμῆμα ἐλικωτοῦ ἄνθους, στήλη τεθλασμένης μὲ μονὸ ἢ διπλὸ περιθώριο (3) καὶ στήλη ἀπὸ ὁμάδες ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ τριπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικά διακοπτόμενη στήλη κροσσοπεταλίων (πίν. 47β:3)¹⁵. – Πέντε κυλινδρικές λαβὲς μὲ πινελιά στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Ἐννέα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ σπείρες. – Δεκαεπτὰ ὅμοια, μὲ ταινίες, τὰ πέντε καὶ μὲ δακτυλίους στὸ ἐσωτερικό. – Ὅμοιο, μὲ δύο ὀριζόντιες γραμμὲς καὶ ἡμιέλλειψη ἀπὸ κάτω. – Ὅμοιο, μὲ ταινία κάτω ἀπὸ δύο ἀντίνωτες στήλες κροσσοπεταλίων μὲ τριπλὸ περιθώριο. – Δύο ὅμοια, μὲ ἐντελῶς ἐξίτηλη κόκκινη βαφή. – Δισκοειδὲς κοίλη βάση μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις μὲ δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα, οἱ δύο καὶ μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Πενήντα πέντε ὄστρακα ἐνδόβαφον: Δεκαεπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη μὲ πλατιά ταινία ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω: ὁμάδα πέντε γραμμῶν μὲ στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά (πίν. 48α:2)¹⁶, σειρὰ τεθλασμένης γραμμῆς πάνω ἀπὸ ταινία (πίν.

9. *MDP* εἰκ. 62:3, NSC, YE IIIA1.

10. Αὐτόθι εἰκ. 215:1 καὶ 2, Ἀσίνη καὶ Μυκῆνες ἀντίστοιχα, μέση YE IIIΓ.

11. Αὐτόθι εἰκ. 154:1 καὶ 9, Μυκῆνες, YE IIIB2.

12. *RMDP* εἰκ. 309:259-260, Φωκίδα, μέση YE IIIΓ.

13. *MDP* εἰκ. 135:2 καὶ 4, Μυκῆνες, YE IIIB1.

14. French 1966, εἰκ. 8:22-23, YE IIIB1.

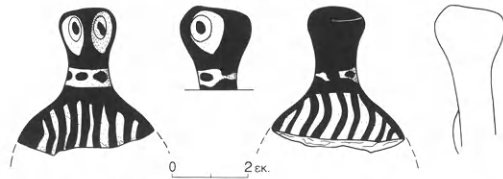
15. French 1967, εἰκ. 20:115b, YE IIIB1.

16. Wardle 1973, εἰκ. 11:64, YE IIIB2.

48α:9)¹⁷, δύο αντίνωτες στήλες κροσσοπεταλιών με τετραπλό περιθώριο και δίπλα στήλη τριπλών όμο-κεντρων τόξων (πίν. 48α:4). – “Όμοιο, με στενή ταινία έξωτερικά, άλλη μία χαμηλότερα και από κάτω σειρά με πλατιά τεθλασμένη γραμμή. – Τέσσερις ρίζες κυλινδρικών λαβών με πινελιά στη ρίζα. – Μία κυλινδρική βαμμένη λαβή. – Είκοσι τμήματα από γάστρες με επάλληλες ταινίες. – “Όμοιο, με στήλη αμειβόντων με διπλό περιθώριο και δίπλα ήμικυκλική γραμμή, ίσως ή στροφή του άγκylου μίσχου σπειράς (πίν. 47β:2)¹⁸. – “Όμοιο, με κυματοειδή ταινία έξωτερικά. – Τέσσερα όμοια, χωρίς διακόσμηση έξωτερικά. – Τέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία έξωτερικά. – Δύο όμοιες, ή μία άκέραιη διαμ. 0.035 μ., χωρίς έξωτερική ταινία. – Σαράντα ένα όστρακα όλόβαφων: Τρία έξώστροφα και τρία έξώκυρτα χείλη, δύο κυλινδρικές λαβές, τριάντα γάστρες και τρεις δακτυλιόσχημες βάσεις, ή μία άκέραιη, διαμ. 0.05 μ. – *Μεταγενέστερα*: Δύο γεωμετρικά όστρακα: “Ένα τμήμα από στενό λαιμό κλειστού άγγείου με σειρά στιγμών μεταξυ όριζοντίων γραμμών. – Μία μεγάλη κατακόρυφη λαβή κλειστού πάλι άγγείου άποτελούμενη από τρεις συνενωμένους λεπτούς κυλίνδρους που σχηματίζουν τρίγωνο και διακοσμούνται ό μεν μεσαίος με δύο σειρές στιγμών καθ’ ύψος, οί δέ πλευρικοί με λοξή διαγράμμιση έντός περιθωρίου. – “Έπτά άγραπτα όστρακα, τó ένα ίσως από λαβή. – Τρία έλληνιστικά μελαμβαφή όστρακα. – Κυλινδρικό κάτω σωμα είδωλίου, πολύ λεπτό, με εύρυνόμενη βάση, διαμ. 0.015 μ. Τέσσερις κόκκινες κυματοειδείς γραμμές στο σωμα. – Είδωλιο γυναικείο τύπου Φ. Σώζεται ή κεφαλή και τó ανώτερο ήμισυ του κυκλικού πεπλατυσμένου κορμού. Κεφαλή τριγωνική, μύτη διήκουσα από τó μέτωπο μέχρι τó σαγόνι. Πλαστικά δηλωμένα τά στήθη και τά μάτια, τά όποια τονίζονται με ένα όλόβαφο κύκλο στο κέντρο των πήλινων δι-σκαρίων. Πηλός κιτρινωπός, όμοιόχρωμο αλείφω-μα, βαφή μαύρη έξίτηλη. Με συμπαγές χρώμα βαμμένη όλόκληρη ή κεφαλή από την τριγωνική κορυφή της μέχρι τó σαγόνι και τόν αύχένα πίσω,

έντός από δύο έξηρημένους κύκλους γύρω από τά διακάρια των ματιών. Γύρω από τόν λαιμό σειρά μικρών στιγμών προς δήλωση περιδεραίου. Ταινία στη βάση του λαιμού και στην περίμετρο του κορ-μού. Στόν κορμό άμφίπλευρα παράλληλες κυματο-ειδείς γραμμές (είκ. 112)¹⁹. “Υψος σωζ. 0.038 μ., πλάτ. σωζ. 0.035 μ.

Είκ. 112. Είδωλιο Φ από τούς χώρους Κ-Α, γύρω από τούς άμφορείς.

– Δεκατέσσερα μεγάλα όστρακα και μία μεγάλη κατακόρυφη ταινιωτή λαβή από τó ίδιο άγγείο, τά όποια όμως δέν συγκολλώνται. Σε ένα από τά όστρακα σχηματίζεται στο χείλος μικρή προχοή με τó τράβηγμα του νωπού πηλού προς τά έξω. “Ισως από μεγάλο άγραπτο κύαθο ή άρύταινα.

– Κύπελλο μόνωτο (ή κύαθος;), συγκολλημένο από πέντε όστρακα, λείπει τμήμα του χείλους και της γάστρας. “Ισως στο έλλειπον τμήμα του χεί-λους νά στερεωνόταν ή λαβή. Χείλος έλαφρά έξώ-στροφο, γάστρα άβαθής σχεδόν ήμισφαιρική, βά-ση επίπεδη (πίν. 48γ)²⁰. Πηλός άνοιχτός καστανός. “Άγραπτο. “Υψ. 0.05 μ., διάμ. χείλους 0.115 μ., διάμ. βάσης 0.045 μ.

– Κύπελλο μόνωτο, συγκολλημένο από πέντε όστρακα. Σώζεται ή βάση, μεγάλο μέρος της γά-στρας μέχρι και τó χείλος και ή ρίζα της κατακό-ρυφης ταινιωτής λαβής. Χείλος έξώστροφο, γά-στρα ήμισφαιρική, βάση επίπεδη. Πηλός κοκκινω-πός. “Άγραπτο. “Υψ. 0.06 μ., διάμ. βάσης 0.04 μ.

– Απίόσχημος τρίωτος πιθανφορίσκος σχεδόν πλήρης, συγκολλημένος από δεκαπέντε όστρακα. Λείπει τμήμα από τόν λαιμό και τó χείλος και ή μία

17. RMDP είκ. 305:216, Φωκίδα, και είκ. 375:176, Μήλος, πρώτη YE IIIΓ.

18. Wardle 1973, είκ. 9:49, όμοια στήλη, YE IIIB2.

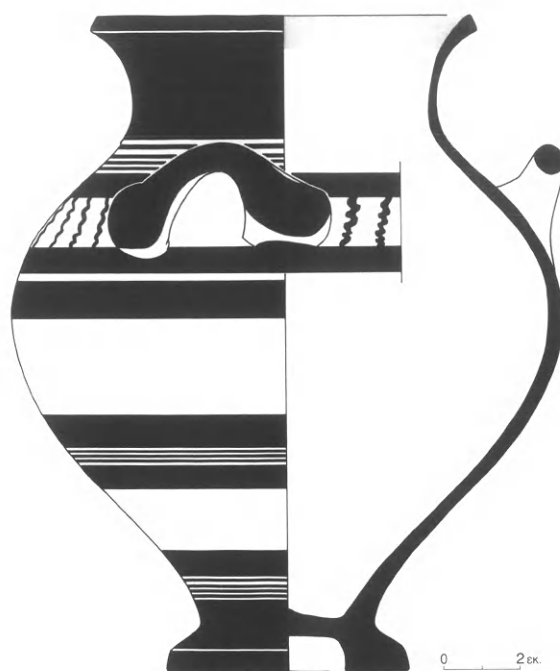
19. French 1971, πίν. 14a:39-206, και πίν. 29c:50-1, YE IIIA1.

20. MP είκ. 15, FS 222, YE IIIΓ1.

ἀπὸ τὶς τρεῖς λαβές. Χεῖλος ἐξώστροφο, λαμὸς βραχὺς εὐρὺς μὲ λεπτὸ ἀνάγλυφο δακτύλιο στὴ βάση του, κοιλιὰ ἀπιόσχημη, βάση εὐρυνόμενη δακτυλιόσχημη, δύο μικρὲς ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές τοποθετημένες λοξὰ στὸ ὕψος τοῦ ἐπικλινούσ ὤμου. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφή καστανὴ ἐξίτηλη καὶ ἀπολεπισμένη καὶ κατὰ τόπους κόκκινη, ἀνάλογα μὲ τὴν πυκνότητα τοῦ χρώματος καὶ τὴν κακὴ ἀνομοιόμορφη ὁπτηση. Ταινία στὸ χεῖλος ἐσωτερικά, λαμὸς καὶ χεῖλος ἐξωτερικά ὀλόβαφα, βαμμένες καὶ οἱ ράχες τῶν λαβῶν. Στὸν ὦμο τέσσερις ἱμάντες, ὁ ἀνώτερος παχύτερος, καὶ ταινία. Δύο ἐπάλληλες ἀνισοπαχεῖς, πλατιὲς ταινίες κάτω ἀπὸ τὶς λαβές καὶ ἄλλες δύο χαμηλότερα στὴν κοιλιὰ καὶ μεταξὺ τῶν τρεῖς ἱμάντες. Πρὸς τὴν βάση ταινία, τέσσερις ἱμάντες καὶ πάλι πλατιά ταινία ποὺ ἐκτείνεται καὶ πάνω σὲ ὅλη τὴν βάση ἐξωτερικά. Στὴ ζώνη μεταξὺ τῶν λαβῶν ὁμάδες ἀπὸ ἔξι ἢ ὀκτὼ μικρὲς παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμές (εἰκ. 113, πίν. 48β²¹). "Υψ. 0.173 μ., μέγ. διάμ. κοιλιᾶς 0.143 μ., διάμ. βάσης 0.062 μ.

– Μολύβδινος ἀσκὸς σὲ κομμάτια. Δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἀποκατάστασή του γιατί σώθηκε πολὺ τσαλακωμένος καὶ σὲ κακὴ κατάσταση διατήρησης, διακρίνεται ὅμως σαφέστατα τὸ σχῆμα του, καθὼς καὶ ἡ προχοὴ καὶ ἡ ἡμικυκλικὴ λαβή.

– Μεγάλος ψευδόστομος ἀμφορέας, συγκολλημένος ἀπὸ πολλὰ ὄστρακα, σχεδὸν πλήρης, λείπει τμῆμα τῆς κοιλιᾶς, συμπληρωμένο. Στόμιο βραχὺ λοξὰ τοποθετημένο ἐπὶ τοῦ ὤμου μὲ ἐξώστροφο χωνοειδὲς χεῖλος, δύο ταινιωτὲς κατακόρυφες λαβὲς ἐκφυόμενες ἀπὸ τὸν ἐπίπεδο δίσκου τοῦ χαμηλοῦ πηνιόσχημου στελέχους τῶν λαβῶν καὶ ἀπολήγουσες στὸν ὦμο, κοιλιὰ σχεδὸν σφαιρική, βάση ἐπίπεδη. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ὁμοιόχρωμο ἀραιὸ ἀλείφωμα, βαφή κόκκινη ἐξίτηλη. Ἀνισοπαχὴς δακτύλιος στὴν περιφέρεια τοῦ δίσκου, στὴν βάση τοῦ στελέχους καὶ τοῦ στομίου καὶ στίς ρίζες τῶν λαβῶν. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ γραμμὴ στὴ ράχη τῶν λαβῶν. Τρεῖς ἐπάλληλες ἰσοπαχεῖς πλατιὲς ταινίες στὸν ὦμο καὶ μία πλατιά λίγο πάνω ἀπὸ τὴν βάση (εἰκ. 114, πίν. 49)²². "Υψ. 0.41 μ., διάμ. χεῖλους ἐξωτερικά 0.095 μ., ἐσωτερικά 0.075 μ., περιφέρεια

Εἰκ. 113. Πιθαμφορίσκος ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.

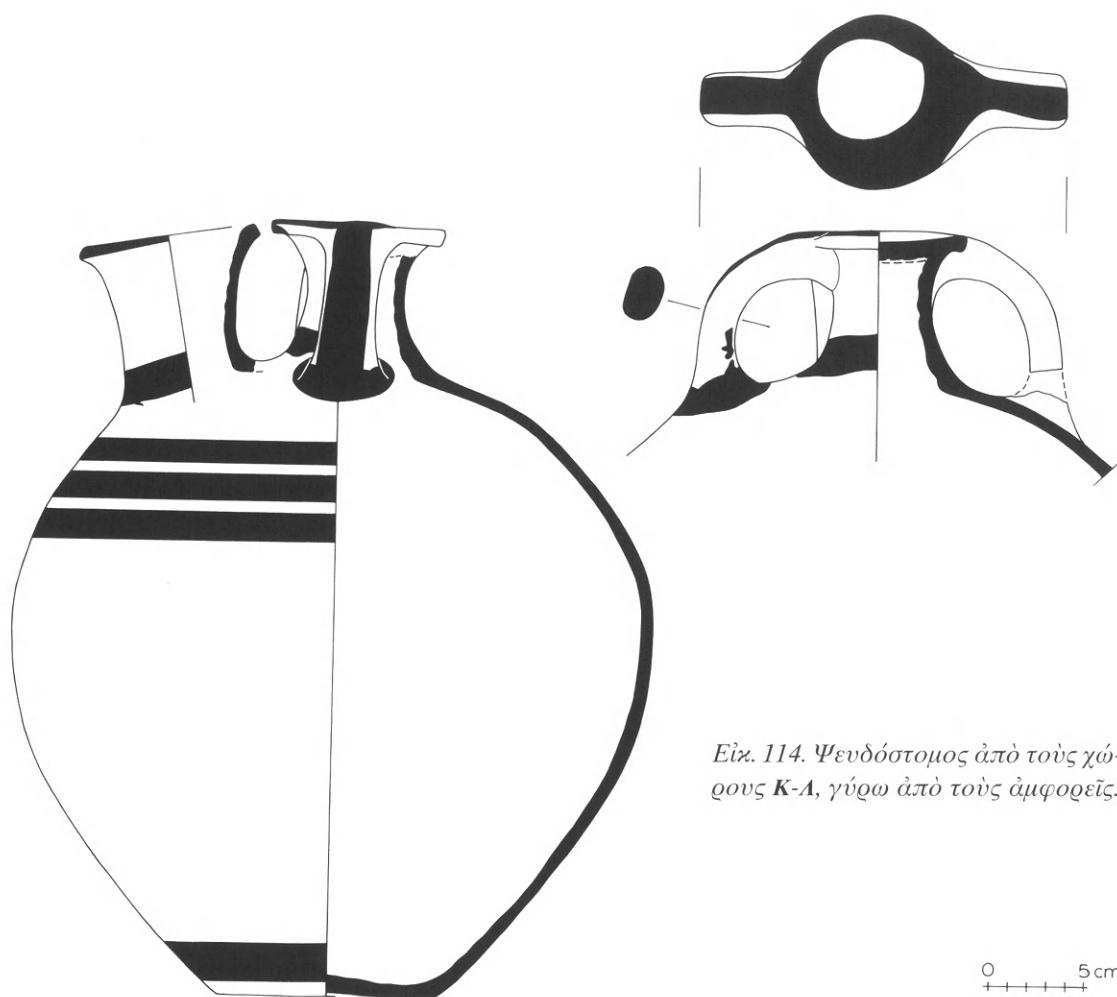
1.05 μ., μέγ. διάμ. 0.334 μ., διάμ. δίσκου στελέχους λαβῶν 0.09 μ., ὕψ. στελέχους 0.07 μ., ὕψ. στομίου 0.076 μ., διάμ. βάσης 0.113 μ.

– Μεγάλος ραδινὸς ἀπιόσχημος ψευδόστομος ἀμφορέας, συγκολλημένος ἀπὸ πολλὰ ὄστρακα, σχεδὸν πλήρης. Λείπει τμῆμα τοῦ χεῖλους καὶ ἐλάχιστα ὄστρακα ἀπὸ τὴν κοιλιὰ. Στόμιο ψηλὸ, λεπτό, λοξὰ τοποθετημένο ἐπὶ τοῦ ὤμου μὲ ἐξώστροφο χεῖλος, δύο ταινιωτὲς κατακόρυφες λαβὲς ἐκφυόμενες ἀπὸ τὸν ἐπίπεδο δίσκου τοῦ πολὺ χαμηλοῦ πηνιόσχημου στελέχους τῶν λαβῶν καὶ ἀπολήγουσες στὸν ὦμο. Κοιλιὰ ἀπιόσχημη, βάση ἐπίπεδη. Πηλὸς κιτρινέρυθρος τραχὺς μὲ μικρὰ ἐγκλείσματα, ἀλείφωμα ὑπόλευκο ἐκασταχοῦ ἀπολεπισμένο, βαφή κόκκινη ἐξίτηλη. Σὲ ἓνα σημεῖο τῆς κοιλιᾶς ἴχνη φωτιάς. Δακτύλιος στὴν βάση τοῦ στελέχους καὶ τοῦ στομίου καὶ στίς ρίζες τῶν λαβῶν. Ταινία

21. French 1967, εἰκ. 5:9-10, FS 48, YE IIIB1.

22. MP εἰκ. 5, FS 154, μὲ βάση, YE IIIA2. Ποβ.

Γλᾶς II 152-153, εἰκ. 37, YE IIIB1-2.

Εἰκ. 114. Ψευδόστομος ἀπὸ τοὺς χώ-
ρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.

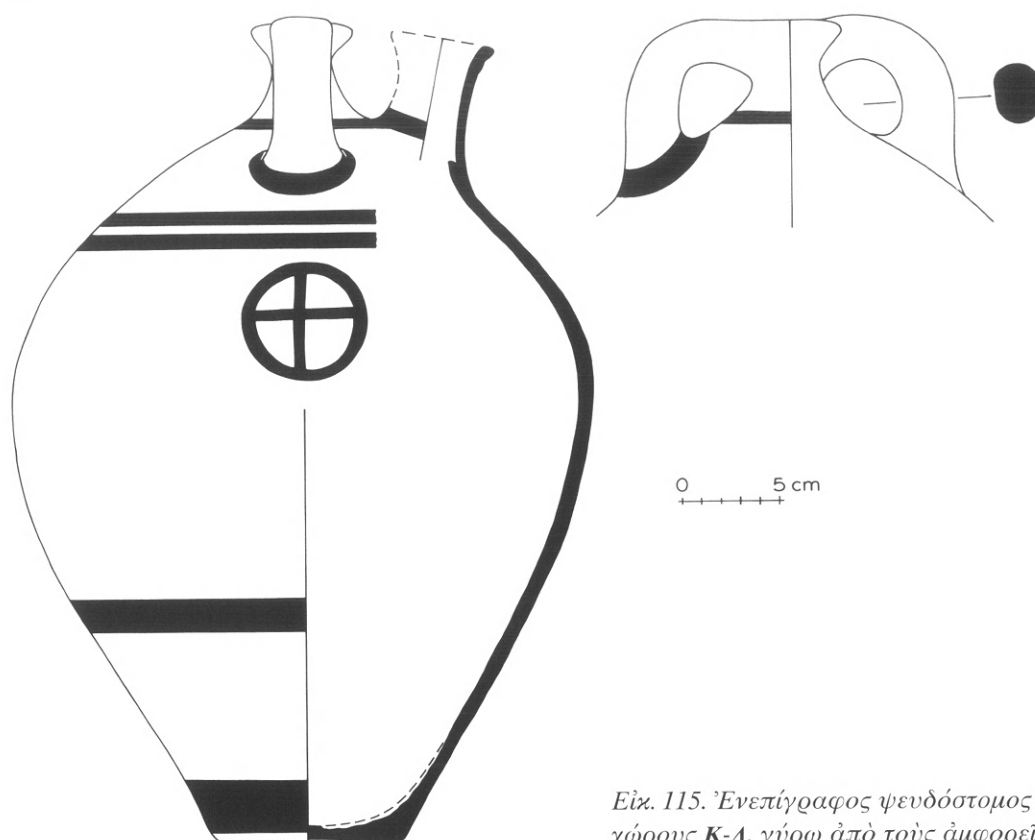
στὸ χεῖλος, δύο ἐπάλληλες ἰσοπαχεῖς ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὶς λαβές, μία πλατύτερη χαμηλὰ στὴν κοιλιά καὶ μία ἀκόμη πλατύτερη ἀμέσως πάνω ἀπὸ τὴ βάση (εἰκ. 115, πίν. 50)²³. Στὸν ὦμο, ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὴ λαβή, διακρίνεται καθαρὰ ἓνα συλλαβόγραμμα τῆς Γραμμικῆς Β γραφῆς: κύκλος μὲ ἐγγεγραμμένο σταυρὸ $\oplus$ = ka. Δεξιότερα ἀνεπαίσθητα ἴχνη χρώματος δηλώνουν τὰ ὑπολείμματα δεύ-

τερου, ἀδιάγνωστου ἐκ πρώτης ὄψεως συλλαβογράμματος. Κατόπιν προσεκτικότερης παρατήρησης καὶ ὑπὸ εἰδικὸ φωτισμὸ (μόλις διαφαίνεται μία σκίαση ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῆς βαφῆς), ὁ καθηγητῆς Σ. Ἰακωβίδης διέγινωσε ὅτι τὸ συλλαβόγραμμα ποὺ ἀκολουθεῖ εἶναι τὸ || = ti. Ἐπομένως ἔχουμε τὴ λέξη ka - ti, λέξη ποὺ ἀκολουθεῖ τὸ ἰδεόγραμμα τῆς ὕδριος (ἢ σημαίνει ἀγγεῖο περιέχον ὕγρα)²⁴.

23. *MP* εἰκ. 8, FS 164, YE II-IIIΓ1. *Γλᾶς* II εἰκ. 38, YE IIIB1-2.

24. Πὰ τὴ λέξη βλ. M. Ventris - J. Chadwick, *Documents in Mycenaean Greek* (1973²) 338 καὶ 551. Ἐπίσης γιὰ ἐνεπίγραφους ψευδόστομους βλ. A. Sacconi, *Corpus delle iscrizioni vascolari in lineare B* (Roma 1974).

E. Hallager, The Inscribed Stirrup Jars: Implications for Late Minoan III B Crete, *AJA* 91, 1987, 178-179. H. W. Catling κ.ἄ., The Linear B Inscribed Stirrup Jars and West Crete, *BSA* 75, 1980, 49-113. Σ. Ἰακωβίδης, Ἐνεπίγραφος ψευδόστομος ἀπὸ τὸν Γλᾶ, *Ἀρτιάδην* 5, 1989, 39-43.

Εἰκ. 115. Ἐνεπίγραφος ψευδόστομος ἀπὸ τὸν χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τὸν ἀμφορεῖς.

Ὑψ. 0.434 μ., διάμ. χεῖλους ἑξωτερικά 0.055 μ., μέσα 0.043 μ., περιφέρεια 0.96 μ., μέγ. διάμ. 0.306 μ., διάμ. δίσκου στελέχους λαβῶν 0.05 μ., ὕψ. στελέχους 0.055 μ., ὕψ. στομίου 0.055 μ., διάμ. βάσης 0.10 μ.

– Κωνίδιο διάτρητο, με ἐπίπεδη βάση καὶ κορυφή, ἀπὸ μαῦρο στεατίτη (εἰκ. 116). Διάμ. μεγάλη 0.022 μ., ὕψ. 0.016 μ., διάμ. ὀπῆς 0.002 μ.

– Ἐνα κομμάτι ἔντονα κόκκινης χρωστικῆς οὐσίας.

Εἰκ. 116. Κωνίδιο ἀπὸ τὸν χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τὸν ἀμφορεῖς.

Στὴ δυτικὴ πλευρὰ τῶν χώρων Κ-Α, στὴ νοτιοδυτικὴ γωνία τοῦ χώρου Α καὶ βόρεια τοῦ τοίχου 10 βρέθηκαν ἀρκετὰ ἀκέραια ἀγγεῖα καὶ πολλὰ συγκεντρωμένα ὄστρακα, μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀνήκουν στὰ ἴδια ἀγγεῖα. Στὴν πλευρὰ αὐτή, τὴ νότια τοῦ χώρου, ἀποκαλύφθηκε, σὲ ἄγνωστο, πάντως ὅμως μικρὸ βάθος, ὁ βράχος πὺν κατηφορίζει πολὺ ἀπότομα πρὸς Β. (πίν. 58α). Ἐξω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10, πρὸς Ν., βρέθηκε ἕνα ἀκόμη ἀγγεῖο, πολλὰ ἀλλὰ μικρὰ τριμμένα καὶ φθαρμένα ὄστρακα, τέσσερα κομμάτια εἰδωλίων καὶ σὲ μικρὸ πάλι βάθος ὁ φυσικὸς βράχος.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὑστρακα 1.513.

Ἀπροσδιόριστα 783.

Ἀγραπτα 455.

Γραπτά 275.

Ἀγραπτα: Τριάντα δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, εἴκοσι ἑπτὰ εὐθέα, τὰ τέσσερα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, δεκαῖξι ἐξώστροφα καὶ δεκατέσσερα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, δεκατρεῖς ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία δακτυλιόσχημη, πενήντα ἑπτὰ γάστρες, δεκαοκτὼ στελέχη καὶ εἴκοσι ὀκτὼ βάσεις κυλίκων, οἱ δύο ἀκέραιες κοίλες, διαμ. 0.058 καὶ 0.07 μ., καὶ δύο ἀκέραιες ἐπίπεδες, διαμ. 0.06 μ., πὺν σώζουν ἀκέραιο καὶ τὸ βραχὺ πόδι. – Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, δύο μὲ τὴ ρίζα καὶ δύο μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – Δύο ἀκέραιες γωνιώδεις ταινιωτὲς λαβές. – *Οἰκιακά*: Δύο τροπιδωτὰ χεῖλη, τὸ ἕνα κλειστοῦ ἀγγείου μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη κυλινδρική λαβή. – Τρία χεῖλη, ἐξώστροφο, περίκυρτο καὶ ἐξώκυρτο ἐπικλινές, ἀπὸ μεγάλα ἀνοιχτὰ ἀγγεῖα. – Δεκαεννέα κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ὀριζόντια ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος, μία πολὺ μεγάλη ἀπὸ κεραμόχρωμο τραχὺ πηλὸ μὲ μίκα καὶ τέσσερις ἀπὸ ὑπόλευκο πηλὸ. – Δύο μεγάλες ταινιωτὲς λαβές. – Ἐκατὸν τριάντα ἔξι κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, κιτρινωποὺς καὶ καστανοὺς πηλοὺς, μερικὰ μὲ ἵχνη φωτιάς. – Μία ἐπίπεδη, μία δακτυλιόσχημη καὶ ὀκτὼ δισκοειδεῖς βάσεις. – Ἀκέραιο ταινιωτὸ πόδι χυτρώποδος, ὕψ. 0.08 μ. – Κυρτὴ βάση ἀρύταινας μὲ μαστοειδὴ ἀπόφυση στὸ κέντρο. – Κομβιόσχημη βάση, διαμ. 0.015 μ. – Πέντε τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων, τὰ τρία μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Ταινιωτὴ πλατιά λαβὴ καὶ ἄλλη μία ὅμοια μικρότερη. – Τμήμα κοιλίας μὲ τὴ ρίζα ταινιωτῆς λαβῆς. – Ἐντεκα κομμάτια τοιχωμάτων. – Ἐννέα ἐπίπεδες καὶ τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις πρόχων. – Πέντε λεπτὲς πλατιεῖς ταινιωτὲς λαβές κλειστῶν ἀγγείων. – Τρία κομμά-

τια τοιχωμάτων. – Ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση, διαμ. 0.045 μ. – Δύο δισκοειδεῖς βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.027 μ. – Δεκατέσσερις ἐπίπεδες βάσεις, οἱ δύο ἀκέραιες, διαμ. 0.04 μ. – Τρία ἐξώκυρτα ἐπίπεδα, δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινή, δύο ἐξώστροφα καὶ δύο ἐξωστρόγγυλα χεῖλη, τρεῖς κυλινδρικές λαβές καὶ μία δισκοειδὴς βάση κρατῆρων.

Γραπτά: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη κυλίκων μὲ ἀνηρημένες συμπαγεῖς κυματοειδεῖς καμπύλες (βραχῶδες κόσμημα). – Ὅμοιο, μὲ ταινία στὴν ἀκμή καὶ χαμηλότερα δεύτερη ταινία μὲ συμπαγεῖς κυματοειδεῖς καμπύλες (βραχῶδες κόσμημα). – Ὅμοιο, χωρὶς ταινία, καὶ ἀπὸ κάτω ὄρθια πορφύρα μὲ μικρὸ κύκλο μέσα στὴν κεφαλὴ καὶ περιστικτὸ σῶμα (πίν. 51:6)²⁵. – Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμή. – Ὅμοιο, μὲ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω μεγάλη ὀριζόντια πορφύρα μὲ διπλὸ περίγραμμα στὴν κεφαλὴ καὶ περιστικτὸ σῶμα (πίν. 51:2)²⁶. Κόκκινη βαφή σὲ πορτοκαλὶ ἀλείφωμα. – Τρεῖς ταινιωτὲς λαβές μὲ βαμμένη ράχη. – Δεκαῖξι τμήματα ἀπὸ γάστρες: Τέσσερα μὲ ὄρθιες πορφύρες μὲ περιστικτὸ σῶμα καὶ διάστικτη οὐρά (πίν. 51:7²⁷, 51:11²⁸ καὶ 51:12²⁹). – Τρία, μὲ ὀριζόντια πορφύρα πάνω ἀπὸ ταινία. – Πέντε μὲ ἱμάντες. – Ἐνα μὲ ἱμάντες κάτω ἀπὸ δύο καμπύλες ταινίες, πλόκαμοι χταποδιοῦ, σὲ βυσσινὶ χρῶμα μὲ ἐπίθετες λευκὲς στιγμές (πίν. 51:8)³⁰. – Ἐνα μὲ καμπύλη γραμμὴ καὶ διπλὸ στικτὸ κύκλο. – Ἐνα μὲ τὴν κεφαλὴ καλογραμμένης πορφύρας μὲ μάτι στὸ κέντρο καὶ τὸ περιστικτὸ σῶμα, ἀπὸ κοκκινωπὸ πηλὸ μὲ καστανέρυθρη βαφή σὲ καστανὸ ἀλείφωμα (πίν. 51:10)³¹. – Ἐνα μὲ δύο ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω δυσδιάκριτη διακόσμηση μὲ πολὺ ἀπολεπισμένη κόκκινη βαφή. Μοιάζουν μὲ ἀκατάστατα γραμμένες φολίδες. – Στέλεχος μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Ὀλόβαφο στέλεχος. – Στέλεχος κύλικος τύπου Ζυγουριῶν. Σὲ κάθε πλευρά, ἔμπρὸς καὶ πίσω, ἀνὰ μία στενὴ στήλη μὲ μονὸ περιθώριο, διάγραμμα μέσα μὲ δικτυωτὸ κόσμημα. Ἀνάμεσα ἀνὰ δύο ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς ὄρθιων πορφυρῶν (πίν. 51:15)³².

25. *MDP* εἰκ. 141:7, NSC, YE IIB1.

26. French 1965, εἰκ. 2:1-504 καὶ εἰκ. 5, YE IIIA2.

27. Αὐτόθι εἰκ. 2:2-549, YE IIIA2.

28. French 1966, εἰκ. 6:19, YE IIB1.

29. French 1965, πίν. 52e:6, YE IIIA2.

30. *MDP* εἰκ. 107:2, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

31. French 1966, εἰκ. 6:3, YE IIB1.

32. Αὐτόθι εἰκ. 4:1, YE IIB1.

– Βάση με τμήμα τοῦ στελέχους, ἐλαφρῶς κοίλη με βαθιά κεντρική κοιλότητα καὶ βαμμένους δακτυλίους. – Ἑπτὰ βάσεις με βαμμένους κόκκινους δακτυλίους. – Ἐξώστροφο χεῖλος κυάθου με ταινία καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση. – Ἐξώκυρτο χεῖλος με ταινία καὶ χαμηλὰ δύο ἱμάντες. – Τμήμα προχοῆς ἀβαθοῦς κυάθου, μικρῆς διαμέτρου καὶ ὀλόβαφης ἐσωτερικά. Πλατιά ταινία στὸ χεῖλος ἐξωτερικά καὶ ἄλλη μία λεπτότερη χαμηλότερα. Βαφή σκούρα καστανὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Τμήμα γάστρας κυπέλλου με ταινία κάτω καὶ ἀπὸ πάνω ἔξι γραμμὲς καὶ μία πλάγια, μίσχος σπείρας. – Ὑστρακο ἀπὸ τὸ μέσο ἀμφίκουλου κυπέλλου με δύο βαθιὲς αὐλακες καλυπτόμενες με πλατιά ταινία. Ἐκατέρωθεν καμπύλες ταινίες. – Ἐπίπεδη βάση με δύο ὁμάδες τριῶν δακτυλίων ἀπὸ κάτω. – Κυρτὴ βάση με κατακόρυφο τοίχωμα. Ταινία στὴ γωνία τῆς βάσης καὶ ἄλλη μία ψηλότερα. – Δύο ὄστρακα ἀπὸ τὸ στενὸ μέρος ρυτῶν με δύο ἐπάλληλες ταινίες ἕκαστο. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν λαίμῳ πρόχων με περικυρτὸ χεῖλος, ὁ ἓνας ὀλόβαφος ἐξωτερικά. – Βάση λαίμου με ταινία στὴν ἔνωση με τὸν ὦμο καὶ ἀνηρτημένα κροσσοπετάλια³³. Κόκκινη ἀπολεπισμένη βαφή. – Δύο βάσεις λαίμων με καστανέρυθρη ταινία στὴ βάση τους. – Ταινιωτὴ λαβὴ με κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Ταινιωτὴ κατακόρυφη ἀκέραιη λαβὴ μαζί με τὸ τοίχωμα. Βαμμένη ἢ ράχη τῆς λαβῆς καὶ κάτω ἀπὸ τὴ ρίζα τῆς δύο ἐπάλληλες ταινίες. – Τμήμα μεγάλης κυλινδρικής λαβῆς πρόχου με πλατιά κυματοειδὴ γραμμὴ κατὰ μῆκος τῆς ράχης. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν ὦμο, πρόχων ἢ καὶ πιθαμορέων, ἓνα με σπείρα πάνω ἀπὸ ταινία καὶ ἓνα με ἀγκυλόμοσχος σπείρες. – Τμήμα κοιλιᾶς με τρεῖς ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ σπείρα με γωνιώδη μίσχο. – Τρία ὅμοια, με καμπύλες γραμμὲς καὶ σπείρα. – Δώδεκα ὅμοια, μόνο με ἐπάλληλες ταινίες. – Τρία συγκολληθέντα ὄστρακα ἀπὸ τὸν βραχὺ λαίμῳ μεγάλου πιθαμορέα. Ὀλόβαφος ἐξωτερικά, πλατιά ταινία ἐσωτερικά καὶ στὴν ἀρχὴ τοῦ ὦμου πέντε ἱμάντες καὶ ταινία. Καστανέρυθρη βαφή σὲ κιτρινέρυθρο ἀλείφωμα. Διάμ. στομίου 0.135 μ. – Ὡμος κλειστοῦ ἀγγείου με σπογγωτὴ διακόσμηση κάτω ἀπὸ ται-

νία. – Σαράντα ἔξι κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων με διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν, τὰ δύο ἀπὸ χοντρόκοκκο τραχὺ κοκκινόξανθο πηλὸ. – Ἐπίπεδη βάση ὀλόβαφη ἐξωτερικά. Λεπτὰ τοιχώματα. Μαύρη βαφή. – Δίσκος στελέχους λαβῶν μεγάλου ψευδοστόμου με τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ δίσκου με πολὺ ἐξίτηλη πορτοκαλιὰ βαφή. Πηλὸς ξανθοκόκκινος τραχὺς με ἐγκλείσματα, ἀλείφωμα ὑπόλευκο. Οἰκιακό. – Δύο ἀκέραια στόμια με περικυρτὸ χεῖλος. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στομίου. Ὑψ. 0.04 καὶ 0.035 μ. καὶ διάμ. χεῖλους 0.03 καὶ 0.02 μ. ἀντίστοιχα. – Ὡμος ψευδοστόμου με ἀκέραιες τὶς κατακόρυφες ταινιωτὲς λαβές, τὸ πηνιόσχημο στέλεχος τῶν λαβῶν με τὸν δίσκο καὶ τὸ κατακόρυφο στόμιο με τὸ χωνοειδὲς περικυρτὸ χεῖλος. Πηλὸς καστανός, ἀλείφωμα κιτρινωπὸ, βαφή μαύρη στιλπνὴ. Ὁμόκεντροι δακτύλιοι στὸν δίσκο με ὀλόβαφο κύκλο στὸ κέντρο. Βαμμένες οἱ ράχες τῶν λαβῶν πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφὴ τους. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στομίου. Στὸν ὦμο δύο σωζόμενα γωνιώδη ἄνθη με τριγωνικὸ κροσσωτὸ κάλυκα καὶ ἀγκιστροειδὴ ὕπερο. Κάτω ἀπὸ τὶς ρίζες τῶν λαβῶν ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν (πίν. 51:16)³⁴. Ὑψ. στομίου καὶ στελέχους τῶν λαβῶν 0.027 μ., διάμ. δίσκου 0.027 μ., διάμ. χεῖλους 0.02 μ. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο με δακτύλιο στὴ βάση τοῦ στομίου. – Ὁμοιο, με ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κύρτωμα πρὸς τὸν ὦμο με διακόσμηση ταινιῶν. – Κομμάτι ἀπὸ τὴν κοιλία με ταινία καὶ ἱμάντες. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο πολὺ πλατὺ χεῖλος κρατήρα με ταινία ἀμφίπλευρα. Στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια τέσσερις ἀνισοπαχεῖς δακτύλιοι. Πάνω στοὺς δύο ἐσωτερικοὺς ἐγγάρακτα σιγμοειδὴ κοσμήματα. – Τροπιδωτὸ χεῖλος κρατήρα με ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἐξωτερικά στήλη συνεχόμενου λεπτοῦ πλοχμοῦ (πίν. 51:1)³⁵. – Δύο μεγάλες κυλινδρικές λαβές με πινελιά στὴ ρίζα καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Πέντε τμήματα γάστρας με: Διπλὰ ἀντιθετικά τρικάμπυλα τόξα καὶ μέσα μικρὴ ἔλικα (πίν. 51:17)³⁶. – Τρεῖς ὀρθιες πορφύρες με περὶ στικτο σῶμα καὶ διάστικτη οὐρά (πίν. 51:3)³⁷.

33. *RMDP* εἰκ. 218:426, Περατὴ, μέση *YE III*Γ.

34. Αὐτόθι εἰκ. 33:250, Ἀργολίδα, *YE III*Β1.

35. Πρβ. *MDP* εἰκ. 223:1, Λευκαντί, μέση *YE III*Γ.

36. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 142:1, Κοράκου, *YE III*Β1.

37. Αὐτόθι εἰκ. 135:2, Μυκῆνες, *YE III*Β1.

Μαύρη ἐξίτηλη βαφή σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Τis ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς δύο ὀρθίων πορφυρῶν πάνω ἀπὸ ταινία. – Δύο ἐπᾶλληλες ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ δεκαπλὸ περιθώριο. Βαφή μαύρη ἐντελῶς ἐξίτηλη. – Μετόπη ἀντιθετικῶν ἐνᾶλληλων ἡμικυκλίων. – *Σκύφοι*: Πενήντα τρία ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Ἐννέα ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμή, στὰ δύο καὶ ἄλλη μία λεπτή χαμηλότερα ἐσωτερικά. Ἐξωτερικά: Τὸ ἄνω τμήμα μεικτοῦ ἄνθους μὲ ἐντελῶς ἐξίτηλη κόκκινη βαφή. – Σπείρα. – Ὡραῖος πλατὺς συνεχόμενος πλοχμός. – Κεντρικὴ μετόπη μὲ στήλη ἀπὸ ὁμάδες ὀριζοντίων τεθλασμένων γραμμῶν μὲ διπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικά, περὶ τὸ μέσο τοῦ ὕψους τῆς, ἀνὰ ἓνα περιγεγραμμένο δόλοβο ὀλόβαφο πέταλο. Στὴν πλαϊνὴ μετόπη ἀνηρημένος στάχυς ἀμειβόντων (πίν. 51:13)³⁸. – Κάτω ἀπὸ δευτέρη ἐξωτερικὰ ταινία, ὁμάδα ἑπτὰ γραμμῶν καὶ ἀνεστραμμένα ὁμόκεντρα τόξα, τμήμα δηλαδὴ μετόπης ἀντιθετικῶν ἐνᾶλληλων ἡμικυκλίων. – Στήλη τεθλασμένης μὲ διπλὸ περιθώριο καὶ δεξιὰ περίστικτο κύκλο. – Τμήμα ὀρθίας λεπτογραμμένης πορφύρας μὲ περίστικτο σῶμα καὶ διάστικτη οὐρὰ δίπλα στὴ σωζόμενη ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς (εἰκ. 117)³⁹. Πηλὸς κυτρι-

Εἰκ. 117. Ὅστρακο ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.

νωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφή καστανὴ στιλπνή. – Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμή, στὸ ἓνα καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικά καὶ στὸ ἄλλο τρέχουσα σπείρα. – Ἐννέα κυλινδρικές λαβὲς μὲ πινελιὲς στὴ ρίζα καὶ στὴν κορυφὴ τῆς

ράχης. – Δεκαεννέα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ταινίες ἢ ἱμάντες, στὰ ἑπτὰ καὶ δακτύλιοι ἐσωτερικά. – Πέντε ὅμοια, μὲ σπείρες. – Ὅμοιο, μὲ τμήμα ἐλικωτοῦ ἄνθους μὲ περίστικτο διπλὸ κάλυκα καὶ δίπλα τμήμα ὀρθίας πορφύρας (πίν. 51:4)⁴⁰. – Ὅμοιο, μὲ στήλη τεθλασμένης μὲ διπλὸ περιθώριο. – Ὅμοιο, μὲ στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά διπλοῦ περιθωρίου. – Ὅμοιο, μὲ τὴ ρίζα τῆς κυλινδρικής λαβῆς ὅπου καὶ ταινία. Δίπλα σειρὰ τριπλῶν ὁμόκεντρων ἡμικυκλίων ἀνηρημένων ἀπὸ ὀριζόντια γραμμῇ. – Μία δακτυλιόσχημη καὶ τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις μὲ ταινία ἐξωτερικά, ἢ μία καὶ μὲ δύο ὁμόκεντρος δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Βάση καὶ πόδι ὑψίποδος σκύφου, μὲ βαμμένο δακτύλιο στὴν περιφέρεια τῆς βάσης καὶ δύο ἐπᾶλληλες ταινίες καστανοῦ χρώματος στὸ πόδι. – Εἴκοσι τέσσερα ὄστρακα ἐνδόβαφων: Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη μὲ πλατιὰ ταινία ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω: Σὲ ἓνα διπλὴ σπείρα μὲ κόκκινη βαφή καὶ σὲ ἓνα ἄλλο δέσμη ὀκτῶ γραμμῶν καὶ ἑκατέρωθεν μετόπη ἀντιθετικῶν ἐνᾶλληλων ἡμικυκλίων, τριπλῶν καὶ πενταπλῶν ἀντίστοιχα (πίν. 51:14)⁴¹. – Κυλινδρική λαβὴ μὲ πινελιὰ στὴ ρίζα. – Δώδεκα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ διακόσμηση ταινιῶν. – Ὅμοιο, μὲ στάχυ ἀμειβόντων (πίν. 51:9)⁴². – Τρία τμήματα ἀπὸ γάστρα ποὺ συνανήκουν καὶ συγκολλήθηκαν. Δύο ἐπᾶλληλες ἰσοπαχεῖς ταινίες κάτω ἀπὸ στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ τριπλὸ περιθώριο. Δίπλα δύο ὁμάδες ὁμόκεντρων τόξων ἀπὸ δύο καὶ τρία ἀντίστοιχα. Τὸ κατώτερο ὀλόβαφο (πίν. 51:5)⁴³. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις μὲ μία ἢ δύο ταινίες ἐξωτερικά. – Πενήντα ὀκτῶ ὄστρακα ὀλόβαφων: Πέντε ἐξώστροφα καὶ ἑννέα ἐξώκυρτα χεῖλη, μία κυλινδρική λαβή, δύο δακτυλιόσχημες βάσεις καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες.

– Ὅστρεο τοῦ εἶδους *murex brandaris*.

– Πεπλατυσμένος κορμὸς εἰδωλίου Φ μὲ πλαστικὰ δηλωμένα στήθη καὶ πλεξίδα. Ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ, κατακόρυφες κυματοειδεῖς ταινίες στὸν κορμὸ ἀμφίπλευρα καὶ ἐγκάρσια γραμμὶα στὴν πλεξίδα. Σωζ. ὕψ. 0.045 μ.

38. Wardle 1973, εἰκ. 9:41, YE IIIB2. *Panagia Houses* πίν. 21:68, ὅμοια μετόπη, YE IIIB.

39. MDP εἰκ. 143:2, NSC, YE IIIB1.

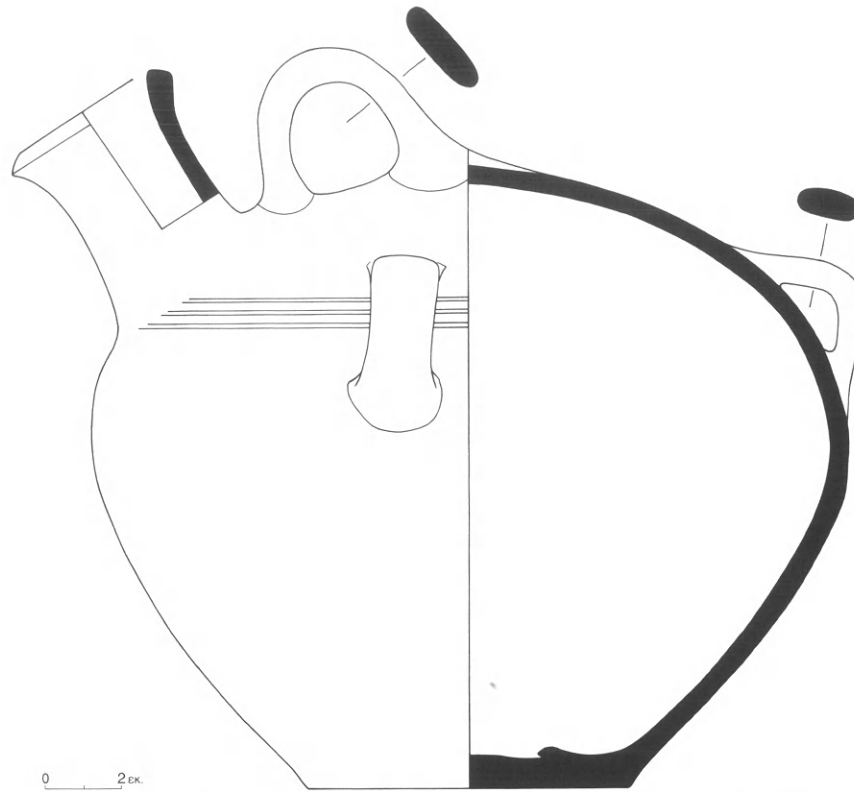
40. French 1965, εἰκ. 11, Μπερμπάτι, YE IIIA2-B1.

41. Mountjoy 1976, εἰκ. 8:20, YE IIIB1. Αὐτὸ ὡς

ἐνδόβαφο ἀνήκει στὴν YE IIIB2.

42. MDP εἰκ. 189:10, NSC, πρώιμη YE IIIF.

43. RMDP εἰκ. 39:297, Μυκήνες, YE IIIB2, καὶ εἰκ. 205:291, Θορικός, YE IIIB2-Γ.

Εἰκ. 118. Ἀσκὸς ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.

- Μικρὸ τμῆμα ἀπὸ τὸν πεπλατυσμένο κορμὸ εἰδωλίου. Πλαστικά διαμορφωμένα στήθη καὶ πλεξίδα πίσω. Γραμμὲς στὸν κορμό.
- Σωληνωτὸ κάτω σῶμα εἰδωλίου μὲ τρεῖς πλατιεὲς ἐξίτηλες γραμμὲς.
- Τμῆμα ἀπὸ τὸ κυλινδρικό σῶμα εἰδωλίου ζῶου μὲ ἐγκάρσιες ταινίες.
- Τρία μεγάλα κομμάτια ἀπὸ μεγάλο ἀνοιχτὸ ἀγγεῖο οἰκιακῆς χρήσεως ποὺ δὲν συγκολλῶνται. Ἀνήκουν σὲ λεβητοειδὲς ἢ καδόσχημο ἀγγεῖο. Τὸ ἓνα κομμάτι, τὸ μεγαλύτερο, σώζει τμῆμα τοῦ ἐξωκυρτοῦ χεῖλους καὶ μία κυλινδρική μεγάλη ὀριζόντια λαβή. Πηλὸς καστανὸς ἀνοιχτὸς μὲ πολλὰ ἐγκλείσματα, χοντροκόκκος τραχύς. Ἄγραπτο.
- Ἀσκὸς πλήρης, συγκολλημένος ἀπὸ πολλὰ ὀστρακα. Ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνειά του τριμμένη. Στόμιο λοξὰ τοποθετημένο ἐπὶ τοῦ ὧμου ἀπολήγει

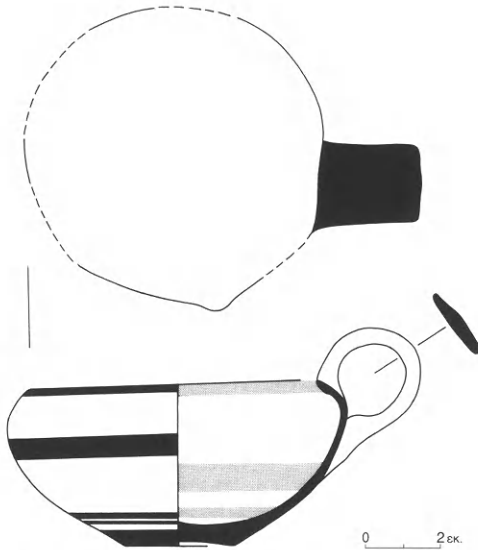
σὲ περίκυρτο χεῖλος. Κοιλιά σφαιρικὴ ἐλαφρῶς πεπιεσμένη, βάση ἐπίπεδη, τέσσερις κατακόρυφες ταινιωτὲς λαβές: μία τοξοειδὴς τοποθετημένη ἐκκεντρα στὴν ἄνω κυρτὴ ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου, δίπλα στὸ στόμιο, καὶ ἄλλες τρεῖς μικρότερες γωνιώδεις τοποθετημένες στὸ ἀνώτερο τμῆμα τῆς κοιλιάς. Ἀπὸ τὸ μέσο τοῦ ὕψους τῶν τριῶν μικρῶν λαβῶν περνοῦν τρεῖς ὀριζόντιες αὐλακες (εἰκ. 118, πίν. 52)⁴⁴. Πηλὸς καστανέρυθρος μὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. Ἄγραπτος. Ὑψ. 0.17 μ., ὕψ. μετὰ λαβῆς 0.195 μ., διάμ. χεῖλους 0.054 μ., διάμ. βάσης 0.085 μ., μέγ. διάμ. κοιλιάς 0.198 μ., ὕψ. στομίου 0.045 μ.

– Κύαθος μὲ δακτυλιόσχημη λαβή, σχεδὸν πλήρης, πλὴν μικροῦ τμήματος τοῦ χεῖλους, συγκολλημένος ἀπὸ ἀρκετὰ ὀστρακα. Χεῖλος ἐνδόστροφο, γάστρα ἡμισφαιρικὴ πεπιεσμένη, βάση ἐλαφρῶς κοίλη μὲ χαμηλὴ μαστοειδὴ ἀπόφυση στὸ κέντρο.

44. Πρβ. Γ. Ε. Μυλωνᾶ, *Τὸ Δυτικὸν Νεκροταφεῖον τῆς Ἐλευσίνος* (Ἀθῆναι 1975) 303, ἀγγεῖο Ηπ3 – 500,

πίν. 62β, ΥΕ ΙΙΑ-Β. Πρβ. καὶ Wace 1953, πίν. 1:ς, ΥΕ ΙΙΒ.

Κοντά στη λαβή τὸ χεῖλος σχηματίζει μία μικρὴ μόλις ἐξέχουσα προχόη. Λαβὴ δακτυλιόσχημη πλατιά ταινιωτὴ καὶ πολὺ λεπτὴ ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ διαγράφουσα κυκλικὴ σχεδὸν τροχιά πάνω ἀπὸ αὐτὸ ἀπολήγει περὶ τὸ μέσο τῆς γάστρας. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο ἀλαμπές, βαφὴ καστανέρυθρη ἐκασταχοῦ ἐξίτηλη. Ἐσωτερικὰ δύο δακτύλιοι. Ταινία λεπτὴ στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους ἀμφίπλευρα, μία ἄλλη πλατύτερη χαμηλότερα ἐξωτερικὰ, πρὸς τὴ βάση δύο ἱμάντες καὶ ταινία γύρω τῆς. Ὀλόβαφη ἢ ράχη τῆς λαβῆς, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία δύο καταλειβάδες (εἰκ. 119, πίν. 53γ)⁴⁵. Ὑψ. 0.042 μ., διάμ. χείλους 0.075 μ., διάμ. βάσης 0.028 μ.

Εἰκ. 119. Κύαθος ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.

– Ἀρυβαλλόσχημη μικκύλη χειροποίητη ὕδρεια, ἀκέραιη. Λεῖπει πολὺ μικρὸ τμῆμα τοῦ χείλους καὶ ἡ κατακόρυφη λαβή. Λαμὸς βραχὺς μὲ εὐθὺ χεῖλος, κοιλία σφαιρικὴ χωρὶς βάση, μὲ κυρτὸ πυθμέ-

να. Ἐπὶ τῆς κοιλίας δύο πολὺ μικρὲς ὀριζόντιες λαβὲς κολλημένες ὁλόκληρες πάνω στὸ τοίχωμα, «ὠτία», ὁ ρόλος τῶν ὁποίων δὲν εἶναι λειτουργικὸς ἀλλὰ μᾶλλον διακοσμητικὸς, καὶ ἀνάμεσά τους μία τρίτη ταινιόσχημη κατακόρυφη, τῆς ὁποίας διακρίνονται τὰ ἴχνη κόλλησης στὸ χεῖλος καὶ στὴν κοιλία. Οἱ τρεῖς αὐτὲς λαβὲς εἶναι ἄνισα κατανεμημένες στὴν περιφέρεια τοῦ ἀγγείου, βρίσκονται δηλαδὴ καὶ οἱ τρεῖς στὸ ἓνα ἡμισυ σχεδὸν τῆς περιφέρειάς του. Πηλὸς κίτρινος, βαφὴ μαύρη πολὺ ἐξίτηλη. Ταινία λεπτὴ στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ μία πλατύτερη στὴ βάση τοῦ λαμποῦ, ἀπὸ τὴν ὁποία ξεκινοῦν καὶ σβήνουν πρὸς τὸν πυθμὲνα ὁμάδες ἀπὸ τέσσερις, ἑξι, ἑπτὰ καὶ δώδεκα παράλληλες γραμμὲς ἀτρακτοειδοῦς σχήματος (εἰκ. 120, πίν. 53α)⁴⁶. Ὑψ. 0.072 μ., διάμ. χείλους 0.038 μ., μέγ. διάμ. 0.064 μ.

Εἰκ. 120. Ὑδρία ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.

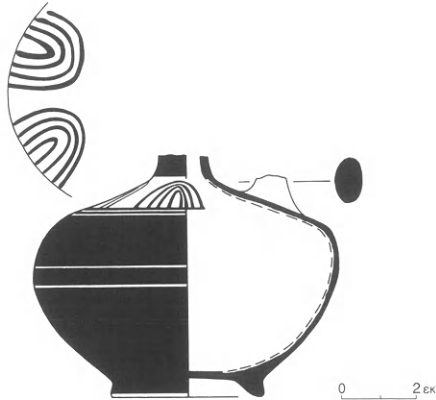
– Ληκύθιο. Σώζεται ἀκέραιο, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν λαμὸ καὶ τὴ λαβή. Κοιλία σφαιρικὴ πεπιεσμένη, βάση δακτυλιόσχημη. Στὸν ἐλαφρῶς ἐπικλινῇ ὤμο διατηρεῖται ἡ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς καὶ ἡ βάση τοῦ στενοῦ λαμποῦ. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανέρυθρη ἐξίτηλη. Ἡ κοιλία καὶ ἡ βάση ὁλόβαφα μὲ δύο ἐξηρημένους ἱμάντες περὶ τὸ μέσο. Στὴ ζώνη τοῦ ὤμου πέντε

45. MDP εἰκ. 52:2, NSC, YE IIB. Ἡ συχνὴ παρουσία τοῦ κυάθου μὲ δακτυλιόσχημη λαβὴ εἶναι χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς περιόδου αὐτῆς.

46. Αὐτόθι εἰκ. 153:1, Τίρυνθα, YE IIIB2. Panagia Houses πίν. 26:109, YE IIIB. Ὅμοια μικκύλη χειροποίητη ὕδρεια ποὺ διατηρεῖ καὶ τὴν ταινιωτὴ κατακόρυ-

φη λαβὴ ἔχει βρεθεῖ καὶ στὸ Δωμάτιο VIa ἀπὸ τὴν ἀκρόπολη τῆς Μιδέας, βλ. K. Demakopoulou, N. Divari-Valakou, P. Åström - G. Walberg, Excavations in Midea 1995-1996, OAth 22-23, 1997-1998, 65, εἰκ. 36 ἀριστερά.

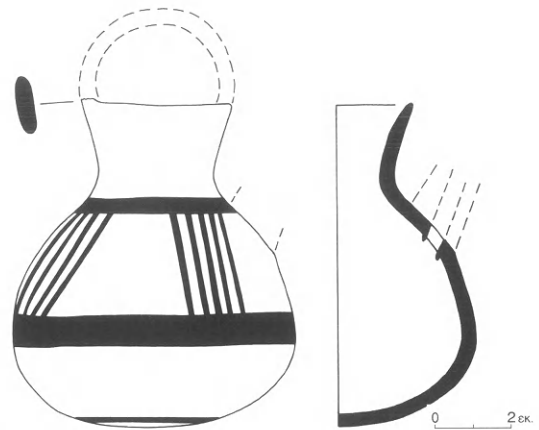
ὁμάδες ἀκτινωτά διατεταγμένες ἀπὸ τέσσερις ὁμόκεντρες ἡμιελλείψεις ἐκάστη (εἰκ. 121, πίν. 54α)⁴⁷. Ὑψ. σωζ. 0.064 μ., διάμ. βάσης 0.038 μ., μέγ. διάμ. κοιλιᾶς 0.078 μ.

Εἰκ. 121. Αἰγκύθιο ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.

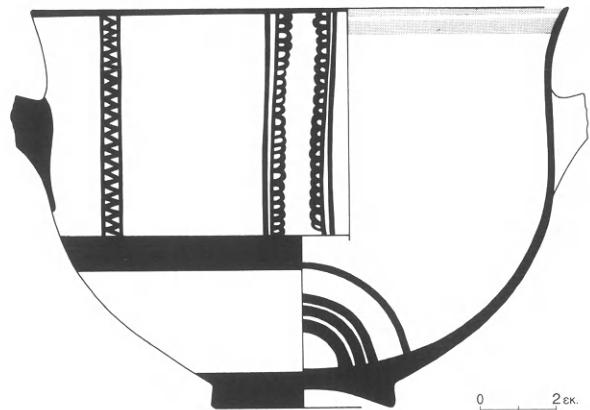
– Ἀρυβαλλόσχημο μικκύλο θήλαστρο, ἀκέραιο, χειροποίητο. Λείπει ἢ ἐκ τῶν ὑστέρων κολλημένη ἐπὶ τοῦ ἀγγείου προχοή, διατηρεῖται ὅμως ἡ συμμετρικὰ ἀνοιγμένη ὀπή στὴν κοιλιὰ του. Λαμὸς βραχὺς κωνικός, κοιλιὰ ἀπιόσχημη, βάση ὁ κυρτὸς πυθμένας τοῦ ἀγγείου. Στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους διατηροῦνται οἱ ρίζες τῆς ἡμικυκλικῆς ταινιωτῆς καλαθόσχημης λαβῆς ποὺ συνήθως ἔχουν τὰ θήλαστρα, τοποθετημένης κατὰ τὸν ἄξονα τῆς προχοῆς. Πηλὸς κοκκινωπός, κατὰ τόπους τριμμένος στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ κόκκινη πολὺ ἐξίτηλη καὶ ἀπολεπισμένη. Δακτύλιος στὸ κάτω μέρος τοῦ ἀγγείου καὶ ταινία στὴ βάση τοῦ λαμοῦ καὶ περὶ τὸ μέσο τοῦ ὕψους τῆς κοιλιᾶς. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο ταινιῶν ὁμάδες ἀπὸ τρεῖς, τέσσερις ἢ πέντε γραμμές (εἰκ. 122, πίν. 53β). Ὑψ. 0.085 μ., διάμ. χείλους 0.038 μ., μέγ. περίμετρος κοιλιᾶς 0.23 μ., μέγ. διάμ. 0.073 μ.

– Σκύφος ἄβαφος ἐσωτερικά, συγκολλημένος ἀπὸ

Εἰκ. 122. Θήλαστρο ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.

δέκα ὄστρακα, σχεδὸν ὁλόκληρος. Λείπει τμήμα ἀπὸ τὴ γάστρα καὶ τὸ χεῖλος, καθὼς καὶ οἱ δύο λαβές. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα βαθιὰ κωδωνόσχημη, λαβές ὀριζόντιες κυλινδρικές, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὶς σωζόμενες ρίζες τους, τοποθετημένες λοξὰ στὴ γάστρα λίγο κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος, βάση

Εἰκ. 123. Σκύφος ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Α, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.

47. Περατὴ πίν. 28β:641 καὶ πίν. 93β:183, πρώτη ἔκδοσις. Πρβ. καὶ RMDP εἰκ. 43:334, Ἀσίνη, μέση ἔκδοσις.

δισκοειδής κοίλη. Πηλός κοκκινωπός, αλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφή κόκκινη εξίτηλη. Ταινία στην άκμή του χείλους και μία άλλη χαμηλότερα έσωτερικά. Πινελιές στις ρίζες των λαβών, ταινία πλατιά στη γάστρα, αμέσως κάτω από τις λαβές, καθώς και μία λεπτότερη γύρω από τη βάση. Στη διακοσμική ζώνη των λαβών, στην κεντρική μετόπη

δύο στήλες αντίκτων κροσσοπεταλίων με διπλό περιθώριο. Έκατέρωθεν, στίς πλαϊνές μετόπες, ανά μία στήλη τεθλασμένης με μονό περιθώριο. Μέσα στον πυθμένα τρεις λεπτοί όμοκεντροί δακτύλιοι και ένας ακόμη λίγο ψηλότερα (είκ. 123, πίν. 54β)⁴⁸. Ύψ. 0.105 μ., διάμ. χείλους 0.138 μ., διάμ. βάσης 0.045 μ.

Στην ανατολική πλευρά του χώρου Λ βρέθηκε ένα παχύ στρώμα, σέ βάθος 1.10-1.20 μ. από την επιφάνεια του εδάφους, που περιείχε, ανάμεσα σε πεσμένες πέτρες που αφαιρέθηκαν, πολλά όστρακα, τριμμένα και με εξίτηλη διακόσμηση, όκτώ ειδώλια, άκέραια μεγάλα και μικρά άγγεϊα, ένα «λίθινο έργαλειο», ένα κωνίδιο και κομμάτια οψιανού και κονιάματος.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Όστρακα 1.673.

Άπροσδιόριστα 820.

Άγραπτα 595.

Γραπτά 249.

Μεταγενέστερα 9.

Όστρακίδιο από ΜΕ τεφρό μινύειο άγγεϊο.

Άγραπτα: Τριάντα έξι έξωστροφα χείλη τροπιδωτών, δεκαοκτώ έξωστροφα, είκοσι τρία εύθια, τὰ τέσσερα συνανήκουν αλλά δεν συγκολλώνται, δεκατρία έξωκυρτα και δύο τροπιδωτά χείλη κυρτόπλευρων κυλίκων. – Έξωστροφο χείλος με άκέραιη την κατακόρυφη ταινιωτή λαβή από μεγάλη κωνική κύλικα. – Τριάντα δύο κομμάτια ταινιωτών λαβών, ή μία άκέραιη δακτυλιόσχημη. – Τριάντα έννέα γάστρες, ή μία τροπιδωτή. – Είκοσι τρία στέλεχη και είκοσι έννέα βάσεις, οί πέντε έπίπεδες, μία έπίπεδη άκέραιη, διαμ. 0.062 μ., και έντεκα με άβαθή κεντρική κοιλότητα, εκ των οποίων μία άκέραιη, διαμ. 0.07 μ., και τρεις με τὸ στέλεχος και τὸν πυθμένα της γάστρας. – Μία άκέραιη έλαφρώς κοίλη βάση με άβαθή κεντρική κοιλότητα, σώζει τὸ στέλεχος και τὸν πυθμένα της γάστρας κύλικος από κιτρινωπό πηλό. Διάμ. βάσης 0.062 μ., σῶζ. ύψ. 0.07 μ. – Εύθυ χείλος λεκανιδίου με άκέραιη την όριζόντια ταινιωτή γωνιώδη λαβή. – Ένα έξω-

κυρτο και δύο έξωστροφα χείλη με τη ρίζα της λαβής. – Άκέραιη γωνιώδης ταινιωτή λαβή. – Οί-κιακά: Δύο μεγάλα κομμάτια από πολύ ρηχό τριποδικό σκεύος που διατηρεί την κατατομή του άγγείου, από τὸ έξωστροφο χείλος μέχρι και την άκρη του ένὸς συγκολληθέντος ταινιωτού ποδιού. Άμέσως κάτω από τὸ χείλος σώζεται ή όριζόντια κυλινδρική λαβή. Η γάστρα, πολύ ρηχή, παρουσιάζει χαμηλά έλαφρά γωνίωση (πίν. 55:6). Έξωτερικά έντονα ίχνη φωτιάς. Πηλός τραχύς χοντρόκοκκος, κεραμόχρωμος. Ύψ. 0.175 μ., ύψ. ποδιού 0.10 μ., βάθ. γάστρας 0.08 μ. – Πέντε έξωκυρτα έπίπεδα χείλη, τρία χοντρά έξωκυρτα έπικλινή, ένα άμφικυρτο έπίπεδο και από ένα έξωκυρτο, έξωστροφο, εύθυ και τροπιδωτό. – Είκοσι δύο μεγάλες κυλινδρικές λαβές, οί δύο πολύ μεγάλες με όπη όπτήσεως στη βάση, και πέντε ταινιωτές. – Διακόσια δεκαέξι μικρά κομμάτια από τοιχώματα άνοιχτών και κλειστών χοντροειδών άγγείων από τραχείς άκαθάριστους κεραμόχρωμους, κιτρινωπούς και καστανούς πηλούς, τὰ περισσότερα με έντονα ίχνη φωτιάς. – Δύο έπίπεδες και τέσσερις δισκοειδείς βάσεις, ή μία άκέραιη, διαμ. 0.083 μ., από κλειστό σκεύος με ίχνη φωτιάς έξωτερικά. – Μία άκόμη πολύ μεγάλη από άνοιχτό άγγεϊο με χοντρά τοι-

48. Wardle 1969, είκ. 6:43, YE IIIB1.

χώματα. – Δύο μεγάλα επίπεδα κομμάτια από πυρραυνο (ψηστήρι) με πυκνές ακατάστατες τυφλές όπες στην άνω επιφάνεια. – Τρία εξώκυρτα χείλη κυάθων. – Τμήμα από την κυρτή βάση αρύταινας με πλαστικό κομβίο στο μέσο. – Δέκα κομμάτια από τόν λαϊμό πρόχων. – Έξι λεπτές ταινιωτές λαβές και δύο μεγάλες κυλινδρικές. – Τριάντα οκτώ κομμάτια από τοιχώματα. – Έξι επίπεδες βάσεις και έπτά δισκοειδείς. – Δεκατρία τμήματα από τοιχώματα κλειστών αγγείων και μία μικρή επίπεδη βάση. – Δύο πλατιές ταινιωτές λαβές ψευδοστόμου από υπόλευκο πηλό. – Δύο εξώκυρτα επικλινή χείλη κρατήρων. – Τρία εξώστροφα και δύο εξώκυρτα χείλη, δύο κυλινδρικές λαβές, μία επίπεδη και πέντε δακτυλιόσχημες βάσεις σκύφων. – Τμήμα από τη βάση και το χαμηλό πόδι ύψιποδος σκύφου.

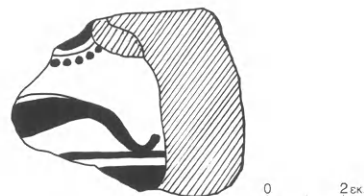
Γραπτά: Έξώστροφο χείλος κύλικος με ταινία στην άκμή και κάτω ή κεφαλή λοξής ανηρτημένης πορφύρας (είκ. 124). – Τμήμα γάστρας με δύο ιμάντες

Είκ. 124. Όστρακο από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.

και ταινία κάτω και από πάνω ακατάστατα γραμμένη στελεχωτή σπείρα. – Όμοιο, με δικτυωτό κόσμημα. – Δύο όμοια, μόνο με ιμάντες. – Κομμάτι από τόν πυθμένα της γάστρας με τμήμα του στελέχους ολόβαφης κύλικος με κόκκινη σκούρα βαφή. – Τέσσερα στελέχη, τὰ δύο ολόβαφα, ένα με μαύρες επάλληλες ταινίες σε κίτρινο αλείφωμα και ένα με τρεις επάλληλες ταινίες που τέμνονται από τις απολήξεις της ούρας τριών ὀρθιων πορφυρών. – Τρεις επίπεδες βάσεις με διακόσμηση δακτυλίων. – Κομμάτι από πολὺ χοντροκόκκο πηλό με ἐγκλείσματα, πάχ. τοιχώματος 0.022 μ., με λείες και τις δύο επιφάνειες. Στην εμπρός ὄψη πλατιά και λε-

πτή ταινία κάτω και από πάνω κυματοειδής ταινία λεπτυνόμενη προς τὸ ἄκρο και με δεύτερη γραμμή πάνω από τὸ παχύτερο μέρος της. Στην ἄνω ἄριστερή γωνία καμπύλη ταινία με περιστρεφόμενη γραμμή ἑξωτερικά (είκ. 125)⁴⁹. Βαφή καστανή ἀλαμπής.

Είκ. 125. Όστρακο από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.

Ίσως προέρχεται από κάποιο καδόσχημο ανοιχτό αγγείο (λόγω της ἐπιμελημένης ἐσωτερικῆς πλευρᾶς) ἢ από λάρνακα. – Τέσσερα χείλη κυάθων: Εὐθὺ με ταινία και ἄλλη μία στενή χαμηλότερα ἑξωτερικά και από κάτω ἄραιη σπογγώτη διακόσμηση. – Όμοιο, με ταινία ἀμφίπλευρα και χαμηλότερα ἑξωτερικά κυματοειδὴ ταινία. – Έξώστροφο χωρίς ταινία με τμήμα καμπύλης χαμηλότερα. – Τροπιδωτὸ με ταινία ἀμφίπλευρα. – Τμήμα γάστρας με τὴ βάση φυτικού κοσμήματος. – Όμοιο, με δύο λεπτές ταινίες και από κάτω φυλλοφόρο ταινία⁵⁰. – Όμοιο, από τὸ πολὺ λεπτὸ τοίχωμα κυαθίου με σειρά κομμένου πλοχμοῦ (πίν. 55:2)⁵¹. – Επίπεδη βάση κυπέλλου με τὴν ἀρχὴ τῶν κοίλων τοιχωμάτων του. Έξωτερικά δύο ιμάντες. Στὸν πυθμένα μέσα δύο ἀνισοπαχεῖς ἀμελῶς σχεδιασμένοι δακτύλιοι, ὁ ἑξωτερικὸς τῶν ὁποίων καλύπτει ἀνάγλυφο δακτύλιο (πίν. 55:7). – Μικρὸ ὄστρακο κυπέλλου με τρεῖς καμπύλους μίσχους φυτοῦ (πίν. 55:4). – Ἐντεκα τμήματα από τὸν λαϊμὸ πρόχων, τὰ τέσσερα με περίκυρτο χείλος με ταινία ἑξωτερικά, ένα με ταινία ἀμφίπλευρα και τὰ ἄλλα ἑξι με ταινία στὴ γένεση τοῦ λαμποῦ. – Εὐθὺ χείλος με ταινία στὴν ἀκμή του και ἄλλη μία χαμηλότερα ἑξωτερικά. – Δύο μεγάλες πλατιές ταινιωτές λαβές με

49. Παρόμοιο σχῆμα ἀπαντᾷ σὲ κύλικα τύπου Ζυγουριῶν και περιγράφεται ὡς πλόκαμος χταποδιοῦ, MDP εἰκ. 141:15, Σχηματάρι, YE ΠΙΒ1.

50. Αὐτόθι εἰκ. 51, Κόκλα, YE ΠΙΒ.

51. Αὐτόθι εἰκ. 104:3, Μυκῆνες, YE ΠΙΙΑ2.

βαμμένα τὰ περιθώρια, δύο κυλινδρικές με βαμμένη τη ράχη και άλλες δύο με δακτύλιο στη ρίζα και γραμμή στη ράχη. – Τρία από τὸν ὦμο με ταινία στη γένεση τοῦ μὴ σωζόμενου λαμποῦ. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο με δύο ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω τρεῖς παράλληλες γραμμὲς καὶ δύο ὁμόροπες λοξές. – Ὅμοιο, με ἓνα μεγάλο θύσανο. – Εἴκοσι τρία ὄστρακα ἀπὸ τοιχώματα με διακόσμηση δυσδιάκριτων ἐπάλλινων ταινιῶν. – Δακτυλιόσχημη βάση βαμμένη ἐξωτερικά καὶ δισκοειδὴς με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Οἱ ρίζες τεσσάρων μεγάλων ὀριζοντίων κυλινδρικῶν λαβῶν, ὅλες με ὅπῃ ὀπτήσεως στὴ βάση καὶ πινελιὲς στὴ ρίζα, προερχόμενες μᾶλλον ἀπὸ ὑδρίες. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὀλόβαφο βραχὺ λαμὸ πιθανοφορίσκου με τὸ ἔντονα ἐξωστροφο χεῖλος. Βαφὴ μαύρη. – Τμήμα τοιχώματος με κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ με βαμμένη ράχη. Ταινίες πάνω καὶ κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ καὶ στὴ συνέχεια ἱμάντες. Ἐκατέρωθεν τῆς λαβῆς κατακόρυφες καμπύλες ταινίες σὰν παρενθέσεις⁵². – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο ἀλαβάστρου με τροχὸ κοσμούμενο με ἕξι ὀλόβαφα ἡμικύκλια κατὰ τὴν περιφέρεια καὶ στιγμή στὸ κέντρο⁵³. – Ὅμοιο, με καμπύλους ἱμάντες καὶ πλατιά καμπύλη ταινία καὶ ἀπὸ πάνω δύο ὁμόροπες καμπύλες γραμμὲς καὶ μία λοξὴ ἀντιθετική, μίσχοι φυτικῶν κοσμήματος (εἰκ. 126). – Τμή-

Εἰκ. 126. Ὅστρακο ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

μα κοιλίας με διακόσμηση περίστικτων συμπαγῶν κυματοειδῶν καμπυλῶν (βραχώδους κοσμήματος)⁵⁴. – Εἴκοσι ἑννέα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστών ἀγγείων με διακόσμηση μιᾶς ἢ περισσοτέρων

ἐπάλλινων ταινιῶν. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος κρατήρα με ταινία ἀμφίπλευρα. – Ἐνα ἐξωστρογόγυλο βαμμένο χεῖλος. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά. – Δακτυλιόσχημη βάση ἐνδόβαφου κρατήρα με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἄλλη μία ψηλότερα. – Σκύφοι: Ἐξήντα ὅκτω ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Δεκατέσσερα ἐξωστροφα χεῖλη, τὰ ἔντεκα με ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ τὰ ἕξι με ἀκόμη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά, δύο με πλατιά ταινία καὶ ἓνα με στενή. Τὸ ἓνα ἐξ αὐτῶν φέρει ταινία χαμηλότερα καὶ ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω δύο ὁμάδες ἐκ τριῶν καὶ ἑννέα παράλληλων γραμμῶν ἀντίστοιχα. Ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἓνα με στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο (ἴσως συνανήκει με τὸν σκύφο), ἓνα με τὸ ἀνώτερο τμήμα ἐλικωτοῦ ἀνθους με τὸν περίστικο καμπύλο ἀλκυκα καὶ ἓνα ἄλλο με τὴν κεφαλὴ, με μάτι στὸ κέντρο, καὶ τὸ περίστικο σῶμα ἀνηρημένης ὀρθίας πορφύρας γραμμένης με κόκκινο χρῶμα (πίν. 55:1)⁵⁵. – Ἐπτὰ συνανήκουν καὶ συγκολλήθηκαν ἀποδίδοντας περὶ τοῦ ἓνα τέταρτο σκύφου, ἀπὸ τὸ ἐξωστροφο χεῖλος μέχρι τὸ κύρτωμα τῆς γάστρας πρὸς τὴ βάση, με ἀκέραιη τὴ μία ὀριζόντια κυλινδρική λαβή. Πολὺ λεπτὰ τοιχώματα. Πηλὸς κοκκινόξανθος, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ καστανέρυθρη ἀλαμπῆς ἐκασταχοῦ ἐξίτηλη. Λεπτὴ ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χεῖλους καὶ ἄλλη μία ἀμέσως ἀπὸ κάτω ἐσωτερικά. Ἀνὰ μία πινελιὰ στὶς ρίζες τῆς λαβῆς καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. Κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ ταινία καὶ ἱμάντες. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη κεντρικὴ μετόπη με δύο στήλες ἀντίστικτων κροσσοπεταλιῶν με διπλὸ περιθώριο ἐξωτερικά καὶ ἐκατέρωθεν ἀνὰ μία στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο (πίν. 55:8)⁵⁶. – Ἐξὶ ὄστρακα ποὺ συνανήκουν ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται: Δύο ἀπὸ τὸ ἐξωστροφο χεῖλος με ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἀνὰ μία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. Δύο ἀπὸ τὴ γάστρα με δύο ταινίες χαμηλά. Δύο τμήματα κυλινδρικῶν λαβῶν με πινελιὰ στὴ ρίζα. – Δύο κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη με πινελιὲς στὶς ρίζες καὶ στὴ ράχη. – Τριάντα ἐν-

52. MDP εἰκ. 115:1 καὶ 2, Μυκῆνες, καὶ εἰκ. 116:4, Μυκῆνες, YE ΠΙΒ1.

53. Ὁ στικτὸς κύκλος ἢ ὁ τροχὸς συνηθίζονται ὡς παραπληρωματικὰ στοιχεῖα στὰ ἀλάβαστρα με συμπαγεῖς κυματοειδεῖς ταινίες (βραχώδες κόσμημα) τῆς

YE ΠΙΑ1, πρβ. αὐτόθι εἰκ. 64:4, Μυκῆνες.

54. Αὐτόθι εἰκ. 43:1, Θορικός, YE ΠΙΒ.

55. Αὐτόθι εἰκ. 143:5, Εὐτρηση, YE ΠΙΒ1.

56. Wardle 1969, εἰκ. 6:43, YE ΠΙΒ1.

νέα γάστρες, οί δύο με δακτύλιο έσωτερικά, πού έξωτερικά φέρουν: Διακόσμηση ὀρθίων πορφύρων (2). – Τή διάστικτη οὐρά πορφύρας. – Τή λοξά διαγραμμισμένη οὐρά πορφύρας. – Τριπλό τρικάμπυλο τόξο. – Τμήματα σπειρών (6). – Τρέχουσα σπείρα. – Στελεχωτή σπείρα (2). – Στήλη τεθλασμένης με διπλό περιθώριο. – Τμήμα συμμετρικοῦ ἑλικωτοῦ ἄνθους: Πενταπλό στέλεχος με δύο σειρές ἑλικοειδῶν φύλλων. Περίστικτος μέσα και ἔξω κάλυκας ἀπό τρεῖς ὁμόκεντρες ἡμιελλείψεις (πίν. 55:3)⁵⁷. – Ὅμόκεντρες ἐνάλληλες ἡμιελλείψεις πάνω ἀπό ταινίες (2). – Δύο στήλες ἀντίκτων κροσσοπεταλίων με διπλό περιθώριο και ἔξωτερικά περὶ τὸ μέσο δύο ὁμόροπες καμπύλες, ἴσως ἡ ἀρχὴ δίλοβου πετάλου. – Ταινίες ἢ ἱμάντες και γραμμὲς εὐθεῖες και καμπύλες (18). – Τμήμα ἀπὸ τὸ στικτὸ χεῖλος σκύφου με τροχό. – Εἴκοσι πέντε ὄστρακα ἐνδόβαφον: Ἔντονα ἐξώκυρτο χεῖλος με πλατιά ταινία ἔξωτερικά. – Τμήμα γάστρας με κεντρικὴ μετόπη ἀποτελούμενη ἀπὸ στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με ἐννεαπλό περιθώριο και στήλη κροσσοπεταλίων ἔξωτερικά (πίν. 55:5)⁵⁸. – Εἴκοσι δύο γάστρες με ἐπάλληλες ταινίες ἔξωτερικά, και μία με τρεῖς παράλληλες καμπύλες γραμμὲς. – Σαράντα ἓνα ὄστρακα ὁλόβαφον: Τέσσερα ἐξώστροφα και ἔξι ἐξώκυρτα χεῖλη. – Ὅριζόντια κυλινδρική λαβή. – Τριάντα κομμάτια ἀπὸ γάστρες. – *Μεταγενέστερα*: Πέντε γεωμετρικά ὄστρακα με γραμμικὴ διακόσμηση, τὰ τέσσερα συνανήκουν και προέρχονται ἀπὸ λαμὸ οἰνοχόης, τὸ πέμπτο ἀπὸ λαβὴ με ἐγκάρσιες γραμμὲς στὴ ράχη. – Ἕνα ἀκόμη γεωμετρικὸ ὄστρακο με μαϊάνδρους και σειρὲς στιγμῶν. – Δύο χοντροειδῆ ἀπὸ πίθους. – Ὅστρακο ἀπὸ κλειστὸ ἀγγεῖο με τὸ ἥμισυ ἀκτινωτοῦ τροχοῦ και δίπλα ἀνεστραμμένο πέταλο,

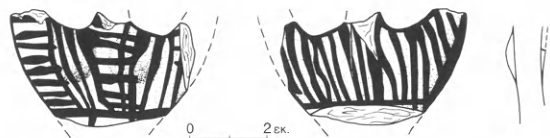
Εἰκ. 127. Ὅστρακο ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

ἐνῶ ἀπὸ κάτω σειρὰ Λ-σχήμων στοιχείων, τὰ τελευταῖα με ὀριζόντια γραμμὴ ἀπὸ πάνω (εἰκ. 127). Πηλὸς καστανόξανθος, βαφὴ καστανέρυθρη. ἴσως μεταγενέστερο.

– Ἕνας ἀστράγαλος.

– Τμήμα ἀπὸ τὸν κορμὸ εἰδωλίου τύπου Φ, πολὺ τριμμένο. Διακρίνεται λίγο μόνον ἡ πλαστικὴ πλεξίδα πίσω και ἵχνη κόκκινης βαφῆς.

– Γυναικεῖο εἰδῶλιο τύπου Ψ. Σῶζεται τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ και ἡ ἀρχὴ τῶν χειρῶν. Πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη και πίσω ἢ πλεξίδα. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα πορτοκαλί, βαφὴ κόκκινη. Ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ και παράλληλες κατακόρυφες κυματοειδεῖς γραμμὲς στὸ πίσω μέρος του πού συνεχίζονται και πάνω στὴν πλεξίδα. Ἀσυνήθιστη εἶναι ἡ διακόσμηση ἐμπρός: στὸ κέντρο στήλη ἀπὸ ὀριζόντιες παράλληλες πυκνὲς γραμμὲς και ἑκατέρωθεν ἀνὰ τέσσερις κατακόρυφες λίγο λοξές, ἐνῶ στὰ πλάγια πάλι παράλληλες ὀριζόντιες (εἰκ. 128). Ὑψ. 0.03 μ., πλάτ. 0.048 μ.

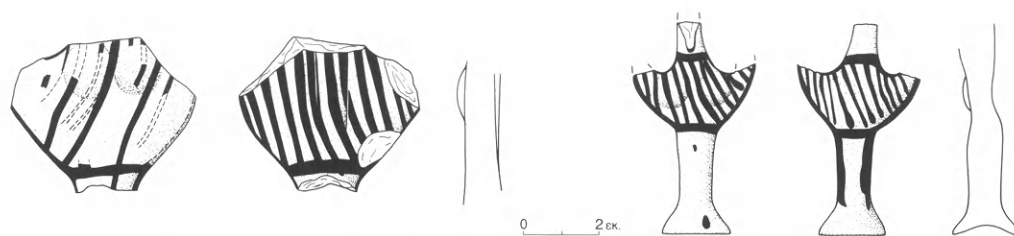

Εἰκ. 128. Εἰδῶλιο Ψ ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο τύπου Ψ. Σῶζεται τμήμα τοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ, ἀπὸ τὸ στήθος μέχρι τὴν ἀρχὴ τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος. Ἀνάγλυφα τὰ στήθη και πίσω ἢ πλεξίδα. Πηλὸς ἀνοιχτὸς καστανός, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ καστανὴ πολὺ ἐξίτηλη. Ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ και περὶ τὴν ὀσφύ, λοξὲς παράλληλες ἀραιὲς γραμμὲς στὸν κορμὸ μπροστά, ἐνῶ πίσω ὅμοιες πυκνὲς κατακόρυφες πού συνεχίζονται και πάνω στὴν πλεξίδα (εἰκ. 129). Ὑψ. 0.04 μ., πλάτ. 0.047 μ.

57. MDP εἰκ. 143:3, NSC, YE IIIB1.

58. French 1969, πίν. 19:2, YE IIIB2. MDP εἰκ. 161:9, NSC, YE IIIB2.

Εἰκ. 129-130. Εἰδώλια Ψ ἀπὸ τὴν ἀνατολική πλευρά τοῦ χώρου Α.

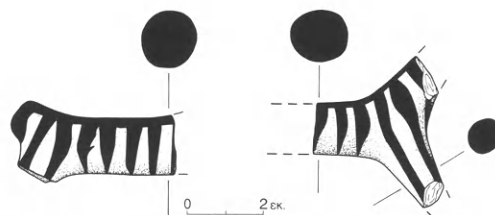
– Εἰδώλιο γυναικεῖο τύπου Ψ, μικρὸ καὶ πολὺ ρα-
δινό. Σώζεται ἀκέραιο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κεφαλὴ καὶ
τὰ ἄκρα τῶν δύο χειρῶν. Στήθη πλαστικά δηλω-
μένα. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κιτρινωπό,
βαφὴ καστανέρυθρη κατὰ τόπους ἐξίτηλη. Ταινία
στὸ περίγραμμα τοῦ κορμοῦ καὶ περὶ τὴν ὀσφύ.
Στὸν κορμὸ ἀμφίπλευρα πλάγιες παράλληλες πυ-
κνὲς γραμμὲς καὶ τρεῖς κατακόρυφες στὸ κάτω κυ-
λινδρικό σῶμα ποὺ συνεχίζονται καὶ πάνω στὴν εὐ-
ρυνόμενη κοιλὴ βάση (εἰκ. 130)⁵⁹. Ὑψ. σωζ. 0.056 μ.,
πλάτ. 0.032 μ., διάμ. βάσης 0.018 μ.

– Εἰδώλιο γυναικεῖο. Σώζεται τὸ κατώτερο τμήμα
τοῦ κορμοῦ καὶ τὸ κυλινδρικό κάτω σῶμα μὲ τὴν
εὐρυνόμενη βάση. Πηλὸς κιτρινωπὸς μὲ ὁμοιό-
χρωμο ἀλείφωμα, βαφὴ καστανή. Ταινία περὶ τὴν
ὀσφύ, πυκνὲς κατακόρυφες κυματοειδεῖς γραμμὲς
στὸν κορμὸ ἐμπρὸς καὶ πίσω, ὅπου συνεχίζονται
καὶ ἐπὶ τῆς πλαστικὰ διαμορφωμένης πλεξίδας.
Στὸ κάτω σῶμα τρεῖς κατακόρυφες γραμμὲς, δύο
ἐμπρὸς καὶ μία πίσω (εἰκ. 131)⁶⁰. Ὑψ. σωζ. 0.058 μ.,
διάμ. βάσης 0.023 μ.

Εἰκ. 131. Τμήμα εἰδωλίου ἀπὸ τὴν ἀνατολική
πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

– Εἰδώλιο ζῶου. Σώζεται τὸ ὀπίσθιο τμήμα τοῦ κυ-
λινδρικοῦ σώματος μὲ τὴν πλαστικὴ οὐρὰ καὶ ἡ
ἀρχὴ τῶν ποδιῶν. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα
κιτρινωπό, βαφὴ κεραμόχρωμη. Μία πλατιά ὀρι-
ζόντια ταινία κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης
ποὺ φθάνει καὶ καλύπτει καὶ τὴν οὐρὰ καὶ ἑπτὰ
σωζόμενες ἐγκάρσιες πλατιὲς γραμμὲς σὰν πινε-
λιὲς ποὺ σταματοῦν στὰ πλευρά (σῶμα διάγραμμα-
μο). Οἱ δύο τελευταῖες συνεχίζονται κατακόρυφα
καὶ πάνω στὰ πόδια (εἰκ. 132)⁶¹. Ὑψ. σωζ. 0.021 μ.,
μῆκ. σωζ. 0.042 μ., διάμ. σώματος 0.014 μ.

Εἰκ. 132-133. Ζωόμορφα εἰδώλια ἀπὸ τὴν ἀνατο-
λική πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

– Εἰδώλιο ζῶου. Σώζεται τὸ ἐμπρόσθιο τμήμα τοῦ
κυλινδρικοῦ σώματος, ὁ λαιμὸς καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν
ποδιῶν. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα πορτοκαλί,
βαφὴ κόκκινη. Μία ὀριζόντια ταινία κατὰ μῆκος
τῆς σπονδυλικῆς στήλης ποὺ ἀνεβαίνει μέχρι καὶ
τὸν λαιμὸ καὶ ἔξι σωζόμενες ἐγκάρσιες γραμμὲς
σὰν πινελιὲς ποὺ σταματοῦν στὰ πλευρά (σῶμα
διάγραμμαμο). Οἱ τρεῖς πρώτες συνεχίζονται κατακό-
ρυφα καὶ πάνω στὰ πόδια (εἰκ. 133)⁶². Ὑψ. σωζ.

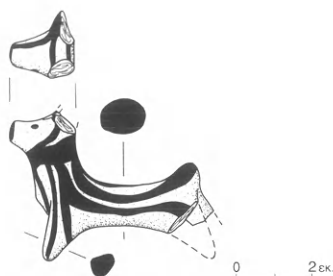
59. French 1971, πίν. 19a:52-391, YE IIIB.

60. Αὐτόθι πίν. 16a-b, YE IIIB.

61. Αὐτόθι πίν. 25a:53-665, YE IIIB.

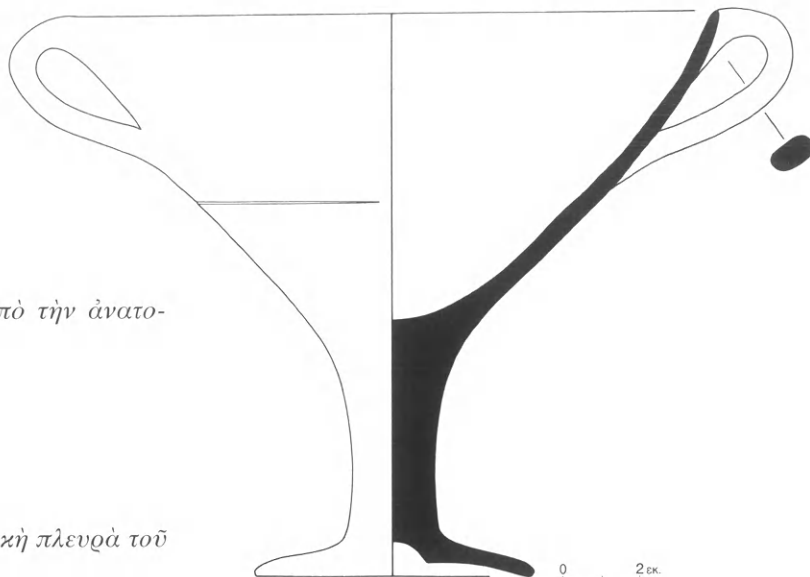
62. Αὐτόθι πίν. 25a:53-665, YE IIIB.

Εἰκ. 134. Ζωόμορφο εἰδώλιο ἀπὸ τὴν ἀνατολική πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

Εἰκ. 135. Κύλιξ ἀπὸ τὴν ἀνατολική πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

0.04 μ., μῆκ. σωζ. 0.032 μ., διάμ. σώματος 0.015 μ.

– Εἰδώλιο κερασφόρου ζώου, ταύρου. Σώζεται τὸ λεπτὸ κυλινδρικό σῶμα, ἡ ἀνασηκωμένη πλαστική οὐρά, τὸ ἕνα πρόσθιο πόδι ἀκέραιο καὶ ἡ ρίζα τοῦ ὀπίσθιου, ὁ λαιμὸς καὶ ἡ κεφαλὴ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ ρύγχους καὶ τὰ κέρατα. Πηλὸς ἀνοιχτὸς καστανός, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ μελανή. Ταινία στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ, γραμμὲς πάνω στὸ ρύγχος καὶ δύο μεταξὺ τῶν κεράτων, καὶ ἕξι πλατιὲς γραμμὲς κατὰ μῆκος τοῦ σώματος, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ ἀκριανὲς συνεχίζουν κατακόρυφα καὶ πάνω στὰ πόδια. Στιγμὲς γιὰ τὴ δῆλωση τῶν ματιῶν (εἰκ. 134). “Υψ. σωζ. 0.04 μ., μῆκ. σωζ. 0.05 μ., διάμ. σώματος 0.011 μ.

– Κύλιξ συγκολλημένη ἀπὸ πολλὰ ὄστρακα. Λεῖπει τμῆμα τῆς γάστρας καὶ τοῦ χεῖλους. Χεῖλος εὐθύ, γάστρα βαθιὰ κωνική, λαβὲς κατακόρυφες ταινιωτὲς ἐκφυόμενες ἀπὸ τὴν ἀκμὴ τοῦ χεῖλους καὶ ἀπολήγουσες στὸ μέσο τῆς γάστρας, στέλεχος ψηλὸ, βάση κοίλη μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα (εἰκ. 135, πίν. 56)⁶³. Πηλὸς καστανέρυθρος ἀνοιχτός. “Αγραπτη.” Υψ. 0.148 μ., διάμ. χεῖλους 0.16 μ., διάμ. βάσης 0.07 μ.

– Φιάλη ἀκέραιη. Χεῖλος ἐξώστροφο, γάστρα κυρτόπλευρη ἡμισφαιρική, βάση ἐπίπεδη. Πηλὸς κοκκινωπός. “Αγραπτη.” Υψ. 0.045 μ., διάμ. χεῖλους 0.115 μ., διάμ. βάσης 0.032 μ.

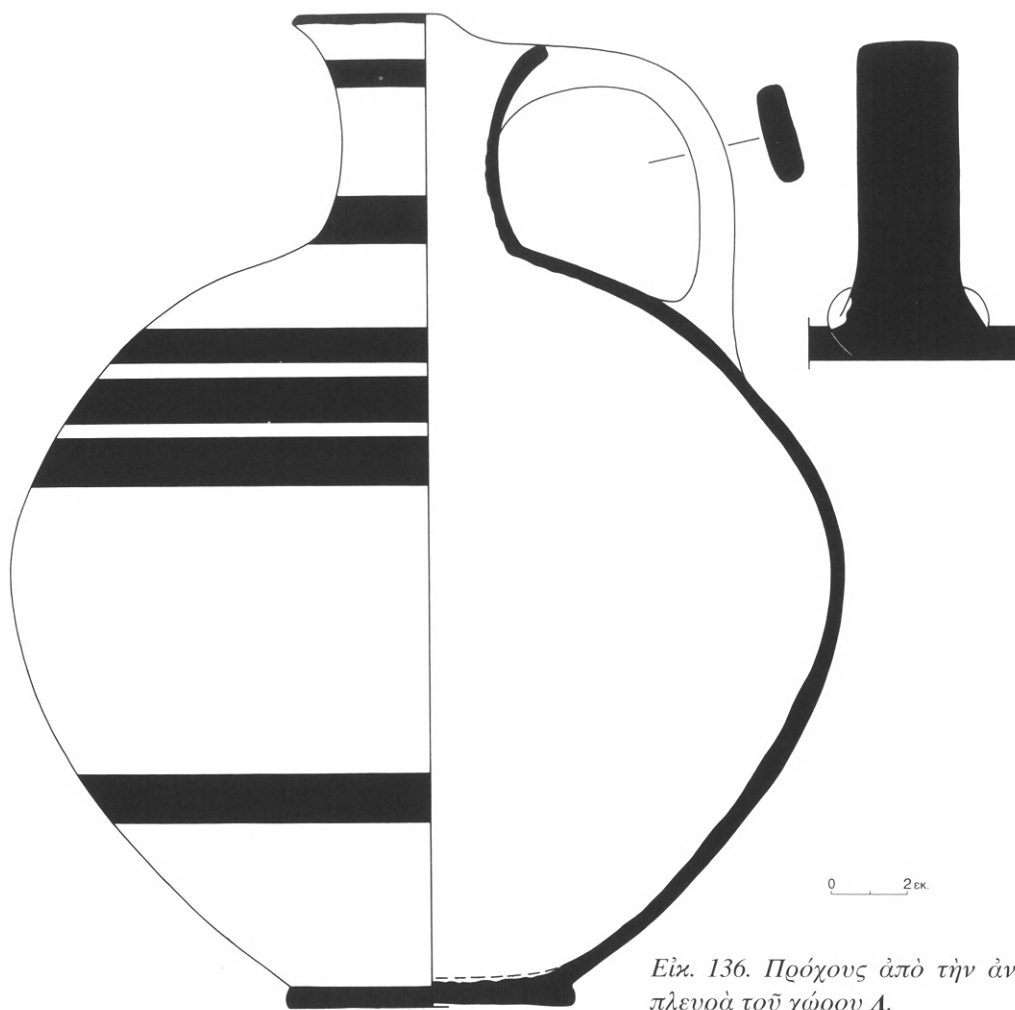
– Ὅπισθόμητη πρόχους. Σώζεται ὁλόκληρη συγκολλημένη ἀπὸ πολλὰ ὄστρακα. Λείπουν λίγα μόνον ὄστρακα ἀπὸ τὴν κοιλιά. Λαιμὸς βραχύς, χεῖλος ἐξώστροφο ὀπισθόμητο, κοιλιά σχεδὸν σφαιρική, βάση δισκοειδὴς ἐπίπεδη, κατακόρυφη τοξοειδὴς πλατιά ταινιωτὴ λαβὴ ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ ἀπολήγουσα στὸν ὦμο. Πηλὸς κίτρινος, βαφὴ ἐντελὼς ἐξίτηλη, θὰ πρέπει νὰ ἦταν κόκκινη. Ταινία λεπτὴ στὸ χεῖλος ἐξωτερικά, μία πλατύτερη χαμηλότερα καὶ μία πρὸ πλατιά στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ. Τρεῖς πλατιὲς ἀνισοπαχεῖς ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ τὴ λαβή, ἄλλη μία χαμηλὰ στὴν κοιλιά καὶ μία γύρω ἀπὸ τὴ βάση. Βαμμένη ἡ ράχη τῆς λαβῆς (εἰκ. 136, πίν. 57)⁶⁴. “Υψ. 0.26 μ., διάμ. χεῖλους 0.062 μ., μέγ. διάμ. κοιλιάς 0.217 μ. διάμ. βάσης 0.075 μ.

– Ἕνα μικρὸ ἐπίμηκες ἀντικείμενο (σὰν πέλεκυς) σπασμένο σὲ δύο κομμάτια. Στὸ ἡμερολόγιο τῆς ἀνασκαφῆς ἀναφέρεται ὡς «λίθινο ἐργαλεῖο». “Ἐχει

63. *MP* εἰκ. 17, FS 274, YE IIIB. Wardle 1969, εἰκ. 10:104, YE IIIB1.

64. *MP* εἰκ. 6, FS 136, YE IIIB. Πρβ. *MDP* εἰκ.

125:1, Μυκῆνες, μὲ διακόσμηση στὸν ὦμο, YE IIIB1. Berbat, εἰκ. 9:2, YE IIIB1.

Εἰκ. 136. Πρόχονς ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

λευκοκίτρινο χρώμα καὶ σπάει εὐκόλα, πράγμα δύσκολο γιὰ λίθινο. Μετὰ τὸν ἐπιμελὴ καθαρισμὸ τοῦ ἀπεδείχθη ὅτι οὔτε λίθινο ἦταν οὔτε καὶ πολὺ περισσότερο ἐργαλεῖο. Πρόκειται γιὰ ἓνα ἀπλὸ κομμάτι ὁστοῦ, ἀρκετὰ διαβρωμένο στὴν κάτω ἐπιφάνεια. Ἴσως παραπλάνησε τὸ σχῆμα τοῦ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶχε παραμείνει ἀπλυτο. Μῆκ. σωζ. 0.08 μ., πλάτ. 0.011-0.016 μ.

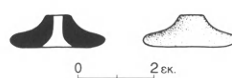
– Δισκοειδὲς διάτρητο κωνίδιο μὲ κοίλη βάση καὶ μικρὴ κωνικὴ ἀπόφυση, ἀπὸ μαῦρο στεατίτη (εἰκ.

137). Διάμ. μεγάλη 0.025 μ., ὕψ. 0.009 μ., διάμ. ὀπῆς ἄνω 0.002 μ.

– Μικρὴ λεπίδα ὀψιανοῦ.

– Δύο κομμάτια, μικρὸ καὶ μεγάλο, ἀπὸ τὸν πυρήνα ὀψιανοῦ.

– Ἐνα κομμάτι κονιάματος μὲ λευκὸ ἐπίχρσιμα.

Εἰκ. 137. Κωνίδιο ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

Στὴ ΒΑ. γωνία τῶν χώρων Κ-Λ ἀποκαλύφθηκε ὁ τοῖχος 25, μὲ ἐλαφρῶς λοξή, καὶ ἀντίθετη πρὸς τὸν τοῖχο 18, κατεύθυνση ΝΔ.-ΒΑ., ὁ ὁποῖος συνεχιζόταν πρὸς Β. καὶ μέσα στὴν ἄσκαφη ἐπίχωση. Καθαρίσθηκε σὲ μῆκος 1.80 μ. καὶ εἶχε πλάτος 0.60 μ. Στὸ ἡμερολόγιο δὲν σημειώνεται τὸ βάθος στὸ ὁποῖο βρέθηκε, καὶ κυρίως ἂν ἦταν θεμελιωμένος ἐπάνω στὸν φυσικὸ βράχο ἢ σὲ ἐπίχωση. Ἀπὸ ὅσο διακρίνεται πάντως στὶς φωτογραφίες,

φαίνεται καθαρά πώς ἦταν θεμελιωμένος ἐπάνω σὲ παχὺ στρῶμα χώματος (πίν. 58α-β) καὶ μάλιστα βρισκόταν ψηλότερα ἀπὸ τὴ γεωμετρικὴ ταφή (τάφος V) ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν τοῖχο 18. Πιθανότατα νὰ ἦταν νεότερος ὅλων καὶ νὰ ἀνῆκε στοὺς ἀρχαῖκους ἢ καὶ στοὺς ἐλληνιστικούς χρόνους. Δὲν ἀπομακρύνθηκε ὅμως ἀπὸ τὴ θέση του καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἀφαιρεθεῖ ὁλόκληρη καὶ ἐνιαῖα ἢ ἐπίχωση τῶν χώρων K-Λ. Ἡ περὶ αὐτὸν ἀνασκαφὴ ἀπέδωσε λίγα ἀνάμεικτα ὄστρακα.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 480.

Ἀπροσδιόριστα 200.

Ἀγραπτα 136.

Γραπτά 136.

Μεταγενέστερα 8.

ΜΕ ὄστρακο ἀπὸ πρασινωπὸ πηλὸ μὲ πλατιά κα-
στανὴ ταινία.

Ἀγραπτα: Ἐπτά ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δέκα εὐθέα καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, τρεῖς ταινιωτὲς μικρὲς λαβές, δεκατρεῖς γάστρες, δεκαπέντε στελέχη καὶ πέντε βάσεις, οἱ δύο μὲ τμή-
μα τοῦ στελέχους, δύο ἐπίπεδες καὶ μία μὲ ἀβαθὴ
κεντρικὴ κοιλότητα, κυλίκων. – Ἐξώστροφο χεῖλος
τροπιδωτοῦ λεκανιδίου μὲ τὴ ρίζα τῆς ταινιωτῆς
λαβῆς. – Ἀκέραια γωνιώδης ταινιωτὴ λαβή. – *Οἰ-
κιακά*: Τροπιδωτὸ χεῖλος μαγειρικοῦ σκεύους μὲ
λεπτὰ τοιχώματα ἀπὸ κεραμόχρωμο τραχὺ πηλὸ. –
Τρία περίκυρτα χεῖλη μεγάλων ἀγγείων ἀπὸ τραχὺ
κοκκινωπὸ πηλὸ μὲ πολλὰ ἐγκλείσματα καὶ ὑπό-
λευκο ἀλείφωμα. Τὸ ἓνα σώζει τὴ ρίζα τῆς μεγάλης
κατακόρυφης κυλινδρικής λαβῆς. – Δεκατέσσερις
κυλινδρικές πολὺ μεγάλες λαβές, οἱ περισσότερες
κατακόρυφες, καὶ δύο ταινιωτὲς. – Τριάντα κομμά-
τια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν
καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάρστους
κεραμόχρωμους καὶ κιτρινωποὺς πηλοῦς, πολλὰ
μὲ ἔντονα ἴχνη φωτιάς. – Τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις,
ἢ μία πολὺ μεγάλη ἀπὸ χοντρὸ ἀγγεῖο. – Δύο μα-
κρὲς ταινιωτὲς λαβές, μᾶλλον ἀπὸ ἀρύταινες. –
Λαμὸς πρόχου μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Δύο ται-
νιωτὲς πλατιὲς λαβές. – Ἐννέα τμήματα ἀπὸ τοι-
χώματα. – Δύο ἐπίπεδες καὶ δύο δισκοειδεῖς βά-
σεις. – Στέλεχος τῶν λαβῶν μικροῦ ψευδοστόμου.

– Τρία ἐξώστροφα χεῖλη κρατήρων. – Δύο ἐξώ-
στροφα χεῖλη σκύφων, τὸ ἓνα μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς γά-
στρας.

Γραπτά: Ἐξώκυρτο χεῖλος κύλικος μὲ ταινία καὶ
ἀπὸ κάτω δύο λεπτοὶ πλόκαμοι χταποδιοῦ καὶ
ἓνας πλατύς, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ λευκὴ ἐπίθετη κυμα-
τοειδὴς γραμμὴ στὸ μέσο καὶ ἐκατέρωθεν μικρὰ
καμπύλα γραμμίδια σὲ κάθε ἐσοχή (πίν. 59α:3)⁶⁵.
Βαφὴ κόκκινη στιλπνὴ σὲ κιτρινέρυθρο ἀλείφωμα.
– Ὅμοιο, μὲ ταινία. Ἐξωτερικὰ διπλὸ τρικάμπυλο
τόξο μὲ ἀνηρτημένη μικρὴ σπείρα μέσα. Ἀπὸ κάτω
ταινία (πίν. 59α:2)⁶⁶. – Δύο λαβές μὲ ὁλόβαφη ράχη
καὶ ἐξηρημένο τρίγωνο στὴν κορυφή. – Στέλεχος
μὲ τέσσερις κόκκινους ἱμάντες στὴν ἀρχὴ του. –
Δύο ὁλόβαφες βάσεις. – Τέσσερα κομμάτια ἀπὸ
μεγάλες ταινιωτὲς κατακόρυφες λαβές μὲ γραμμὴ
στὴ ράχη ἢ ταινία στὰ περιθώρια καὶ μία μεγάλη
κυλινδρική ὁλόβαφη. – Ἐξώστροφο χεῖλος κυάθου
μὲ ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ δια-
κόσμηση μὲ μαύρη βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. –
Κύαθος ρηχὸς μὲ ἐξώκυρτο χεῖλος. Ταινία στὸ χεῖ-
λος καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. Κάτω
ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ ταινία ἱμάντες καὶ στὴν ἐνδιά-
μεση ζώνη σειρὰ κομμένου πλοχοῦ (πίν. 59α:8)⁶⁷.
– Τμήμα γάστρας ὠραίου κυάθου μὲ λεπτὰ τοιχώ-
ματα ἀπὸ κοκκινωπὸ πηλὸ μὲ κιτρινωπὸ ἀλείφω-
μα καὶ κόκκινη βαφή. Σώζει τὸ ἐξώστροφο χεῖλος
καὶ μέρος τῆς γάστρας μὲ τὴ ρίζα τῆς κατακόρυ-
φης ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος ἀμφίπλευ-
ρα καὶ στὴ ράχη τῆς λαβῆς. Δεξιὰ ὁμάδα ἀπὸ ἐπι-
πόλαια γραμμένα κρινοειδῆ ἄνθη (πίν. 59α:10)⁶⁸.
Ἐνα μικρὸ τμήμα γάστρας μὲ τὴν ἴδια διακόσμηση
ποὺ συναντᾷ ἀλλὰ δὲν συγκολλᾶται βρέθηκε καὶ

65. French 1965, εἰκ. 7:13, YE IIIA2.

66. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 3:5-506, YE IIIA2.

67. Αὐτόθι πίν. 51b:6, YE IIIA2.

68. MDP εἰκ. 49:2, NSC, YE IIB.

στον χώρο **Ο** (πίν. 59α:11). – Κομμάτι ρυτοῦ με δύο πλατιές ταινίες και ανάμεσα τέσσερις ἱμάντες⁶⁹. Πηλός κοκκινωπός, αλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφή πορτοκαλιά. – Δύο λαιμοὶ πρόχων με στρογγυλὸ καὶ εὐθὺ χεῖλος ἀντίστοιχα, με ταινία ἐξωτερικά. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὴ βάση λαιμῶν με ταινία στὴν ἔνωση με τὸν ὦμο. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο κλειστοῦ ἀγγείου, πρόχου ἢ ληκύθου, με πενταπλὸ τρικάμπυλο τόξο καὶ μέσα στελεχωτὴ μικρὴ σπείρα (πίν. 59α:4)⁷⁰. – Ὅμοιο, ἀμέσως μετὰ τὴ βάση τοῦ λαιμοῦ, ὅπου τμήμα μεγάλῃς στελεχωτῆς σπείρας (πίν. 59α:7)⁷¹. – Δύο ὅμοια, με μικρὲς σπείρες (πίν. 59α:1)⁷². – Τρία ἀπὸ τοιχώματα με ἐπάλληλες ταινίες. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο μικροῦ θηλάστρου με τὴν ὀπὴ τῆς προχοῆς. Δύο ἀνισοπαχεῖς ταινίες κάτω ἀπὸ τὴν προχοή, δακτύλιος στὴ ρίζα τῆς καὶ δίπλα ἓνας ἀμειβοντας (πίν. 59α:5). – Δεκαεννέα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων με ἐπάλληλες ταινίες. – Ὁ δίσκος με τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν ψευδοστόμου, πολὺ τριμμένη ἐπιφάνεια καὶ στὸ ἐπάνω μέρος καμένη, ὅπου μόλις διακρίνονται ἴχνη κόκκινης βαφῆς. – Τρεῖς ταινιωτὲς μεγάλες λαβὲς με κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τμήμα κοιλιᾶς με σειρὰ τεθλασμένης μεταξὺ ταινιῶν. – Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη κρατήρων με ταινία, στὸ ἓνα καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω δέσμη ὀκτῶ γραμμῶν. – Ἐξωστρόγγυλο χεῖλος με ταινία. – Τρεῖς κυλινδρικές λαβὲς με ταινία στὴ ράχη. – Δύο συνανήκοντα ὄστρακα ἀπὸ τὸ τοίχωμα ἐνδόβαφου κρατήρα με ἐπάλληλες ταινίες ἐξωτερικά. – *Σκύφοι*: Εἴκοσι ἔξι ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Τέσσερα

ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. Ἐξωτερικά, τὸ ἓνα φέρει σειρὰ ἀνηρητημένων ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χεῖλους διπλῶν ὁμόκεντρων ἡμιελλείψεων καὶ ἀπὸ κάτω καὶ δεύτερη σειρὰ ἀντίκωτων ἡμιελλείψεων. – Ὁκτῶ κυλινδρικές λαβὲς με πινελιά ἢ ταινία στὴ ράχη. – Ἐννέα τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες. – Ὅμοιο, με δύο δακτυλίους ἐσωτερικά πρὸς τὸν πυθμένα. – Ὅμοιο, με δύο ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω μετόπη με στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με τετραπλὸ περιθώριο. – Μικρὸ κομμάτι ἀπὸ μικκύλο λεπτὸ σκύφο με στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με διπλὸ περιθώριο. – Δύο βάσεις ὑψιπόδων σκύφων με βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα. Ἡ μία ἀκέραιη ὁλόβαφη ἐξωτερικά, διαμ. 0.073 μ., ἡ ἄλλη με ταινία στὸ πόδι καὶ στὴν περιμέτρο τῆς βάσεως⁷³. – Εἴκοσι τέσσερα ὄστρακα ἐνδόβαφον: Πέντε ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Τρεῖς λαβὲς με πινελιά στὴ ρίζα. – Ἐντεκα γάστρες με ταινίες. – Ὅμοιο, με ταινία κάτω καὶ δύο ἐπάλληλες ὀριζόντιες κυματοειδεῖς γραμμὲς ἀπὸ πάνω (πίν. 59α:6)⁷⁴. – Ὅμοιο, με δύο ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω κεντρικὴ μετόπη με στήλη τεθλασμένης με τριπλὸ περιθώριο καὶ στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά (πίν. 59α:9)⁷⁵. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά. – Πόδι ὑψιπόδος σκύφου με ἐνδόβαφη γάστρα καὶ ταινίες ἐξωτερικά. – Εἴκοσι πέντε ὄστρακα ὁλόβαφον: Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη, μία κυλινδρική λαβὴ καὶ εἴκοσι δύο γάστρες. – *Μεταγενέστερα*: Ὁκτὶ τμήματα ἀπροσδιόριστων ἀγγείων.

Μέσα στοὺς χώρους **Κ-Λ** βρέθηκαν δύο ταφές, μία μυκηναϊκὴ στὸν τάφο **IV** καὶ μία μεταγενέστερη, γεωμετρικῶν χρόνων, στὸν τάφο **V**.

ΤΑΦΟΣ IV

Ὁ τάφος **IV** (πίν. 46α καὶ 59β) βρέθηκε στὴ ΒΔ. γωνία τῶν χώρων **Κ-Λ**, ποὺ σχηματίζεται ἀπὸ τοὺς τοίχους **4** καὶ **18**. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι ἡ ταφὴ αὐτὴ, με προσανατο-

69. *MDP* εἰκ. 133:1, YE IIB1.

70. Αὐτόθι εἰκ. 122:1, Ζυγουριές, YE IIB1.

71. Πρβ. *RMDP* εἰκ. 24:160-161, Πρόσυμα-Μπερ-μπάτι, παρόμοιες σπείρες στὸν ὦμο, YE IIIA2.

72. Πρβ. Αὐτόθι εἰκ. 24:160-161, Πρόσυμα-Μπερ-

μπάτι, παρόμοιες σπείρες στὸν ὦμο, YE IIIA2.

73. *MDP* εἰκ. 112:1, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

74. Αὐτόθι εἰκ. 56:3, NSC, YE IIB.

75. French 1969, εἰκ. 6:11, Μυκήνες, YE IIB2.

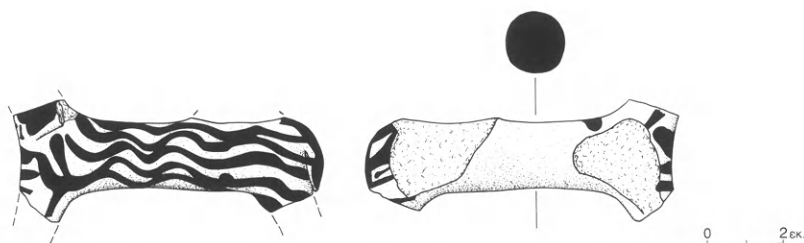
λισμό B.-N., βρισκόταν πολύ κοντά στην ταφή II, από την άλλη πλευρά δηλαδή του τοίχου 18, αλλά αρκετά βαθύτερα, χωρίς να αναφέρεται το βάθος στο όποιο αποκαλύφθηκε εκάστη εξ αυτών. Για τον τάφο IV πάντως αυτό θα πρέπει να ήταν ίσο τουλάχιστον ή μεγαλύτερο του 1.20 μ., διότι μέχρι αυτό το βάθος απέδιδε ή επίχωση όστρακα και άγγεια. Πρόκειται λοιπόν εδώ καθαρά για μία μυκηναϊκή ταφή κάτω από το δάπεδο, χωρίς αυτό βέβαια να σημειώνεται, παλαιότερη ή και σύγχρονη των άγγείων της επίχωσης. Ο νεκρός ήταν τοποθετημένος απευθείας πάνω στον βράχο, σε ύπτια θέση, με την κεφαλή προς B. Σωζόταν μόνον το ανώτερο ήμισυ του σκελετού, το κρανίο σπασμένο και στραμμένο προς τα δεξιά και κάτω, μερικές πλευρές από τον θώρακα και οι βραχίονες λοξά τοποθετημένοι πάνω στο σώμα. Ίσως πρόκειται για παιδική ταφή. Τον νεκρό συνόδευαν δύο ειδώλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

– Ειδώλιο ζώου. Σώζεται το μισό κατά μήκος κυλινδρικό σώμα διπλού ειδωλίου ζώου με την άρχη του λαμπού, ή πλαστική ούρα κολλημένη πάνω στο σώμα ανάμεσα στα σκέλη και οι ρίζες των δύο ποδιών προς την ίδια πλευρά, του προσθίου και του οπισθίου. Στην έσωτερική πλευρά του σώματος, που παρέμεινε άδρη και ακόσμητη, διακρίνονται δύο σχεδόν κυκλικά σημεία, όπου ο πηλός είναι τραχύς και ανώμαλος και όπου θα προσκολλάτο το άλλο μισό του ζώου, ή μάλλον δεύτερο ζώο πάλι κατά το ήμισυ. Πηλός κιτριένυθρος, ομοιόχρωμο αλείφωμα, βαφή μαύρη. Όκτώ όριζόντιες πα-

ράλληλες κυματοειδείς γραμμές ακατάστατα γραμμένες κατά μήκος του σώματος. Η μία προχωρεί και καλύπτει και την ούρα. Έμπρός, κάτω από τον λαμό, τρεις επάλληλες όριζόντιες πινελιές (είκ. 138)⁷⁶. Ύψ. σωζ. 0.032 μ., μήκ. 0.08 μ., διάμ. σώματος 0.015 μ.

– Ένα πολύ μικρό τμήμα ειδωλίου, προφανώς γυναικείου γιατί διακρίνεται κάπως το ένα, πλαστικά διαμορφωμένο, στήθος. Ο κοκκινωπός πηλός τριμμένος και εκασταχού απολεπισμένος. Σε ένα σημείο διακρίνεται άμυδρά λίγο κόκκινο χρώμα.

Είκ. 138. Ζωόμορφο ειδώλιο από τον τάφο IV.

Από την επίχωση του τάφου συγκεντρώθηκαν πολύ λίγα όστρακα:

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Όστρακα 150.
Απροσδιόριστα 81.

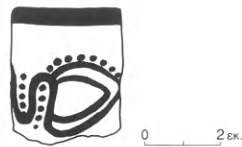
Άγραπτα 59.
Γραπτά 10.

76. Πρβ. French 1969, πίν. 24d:53-309, YE IIIA2-B.

Ἀγραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος τροπιδωτῆς, τρία εὐθέα καὶ τρία ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, δεκαοκτὼ γάστρες, τρία στελέχη καὶ δύο βάσεις κυλίκων. – Τρία τροπιδωτὰ χεῖλη, πέντε μεγάλες κυλινδρικές λαβές καὶ δεκαεπτὰ κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν οἰκιακῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμοχρωμούς καὶ καστανοὺς πηλοῦς. – Τμῆμα λαμποῦ πρόχου μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Δύο ταινιωτὲς λεπτὲς λαβὲς καὶ ἐπίπεδη βάση κλειστῶν ἀγγείων.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μὲ ταινία καὶ κάτω καλογραμμένη ὀριζόντια μεγάλη πορφύρα μὲ περίστικτη κατὰ τὸ ἥμισυ κεφαλὴ καὶ σῶμα (εἰκ. 139)⁷⁷. – Μεγάλῃ δακτυλιόσχημῃ βάση κλειστοῦ ἀγγείου, διαμ. 0.113 μ., μὲ ὀλόβαφῃ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια, ὅσο σῶζεται. Βαφὴ ἀλαμπῆς σκούρα

Εἰκ. 139. Ὅστρακο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση τοῦ τάφου IV.

καστανή. Προέρχεται πιθανότατα ἀπὸ μεγάλο στάμνο. – Σκύφοι: Τέσσερα ὅστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ. – Ὅμοιο, μὲ καμπύλες ταινίες ἀπὸ κάτω, ἴσως τμῆμα σπείρας. – Κυλινδρική λαβὴ μὲ πινελιὲς στὴ ράχη. – Τέσσερα ὅστρακα ἐνδόβαφων: Τρία τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ταινίες καὶ δακτυλιόσχημῃ βάση μὲ ταινία ἐξωτερικά.

ΤΑΦΟΣ V

Ὁ τάφος V (πίν. 58α-β καὶ 60α-β) βρέθηκε στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τῶν χώρων Κ-Λ καὶ δίπλα στὸν τοῖχο 25. Μέσα στὸν χώρο Λ, βόρεια τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου 10, εἶχε παραμείνει ἓνα πολὺ κατηφορικὸ τμῆμα τοῦ φυσικοῦ βράχου (σαπόβραχου). Περί τὰ 0.85 μ. πάνω ἀπὸ αὐτὸν καὶ μέσα στὴν ἐπίχωση βρέθηκε ἡ κτερισμένη γεωμετρικὴ ταφὴ V. Ἀνῆκε σὲ ἐνήλικα. Τὸ κρανίον, τοποθετημένο πρὸς Β., ἦταν σπασμένο καὶ τὰ ὅστα, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴ μέση καὶ κάτω, πολὺ ταραγμένα. Πάνω ἀπὸ τὴ λεκάνη ὑπῆρχε σωρὸς ὀστέων ἄτακτα ριγμένων. Ἡ κεφαλὴ δὲν συνδεόταν μὲ τὴ σπονδυλικὴ στήλη. Στὴν ἀρχικὴ θέση βρισκόνταν μόνον οἱ βραχίονες καὶ τὰ μηριαῖα ὅστα. Στὰ δυτικὰ τοῦ σκελετοῦ βρέθηκε ἀκέραιος σκύφος, βόρεια τοῦ κρανίου οἰνοχόη καὶ λίγο κάτω ἀπὸ τὸ στέρνο μικρὴ οἰνοχόη καὶ δεύτερος σκύφος. Δίπλα στὸ κρανίον σιδερένια περόνη, τμῆμα σιδερένιου ἐγχειριδίου καὶ ἓνα ἄλλο πολὺ ὀξειδωμένο ἀντικείμενο. Δύο χάλκινα δακτυλίδια, ἓνα ἀκέραιο καὶ ἓνα σὲ δύο ἡμίση, βρέθηκαν περασμένα στὶς φάλαγγες τῶν δακτύλων.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

– Γεωμετρικὴ οἰνοχόη, πλήρης, συγκολλημένη ἀπὸ δεκαπέντε περίπου ὅστρακα, λείπουν λίγα μόνον ἀπὸ τὴν κοιλιά, τὸ χεῖλος καὶ τὴ λαβή. Λαμὸς ψηλός, κυλινδρικός, μὲ τριφυλλόσχημο στόμιο καὶ προχοὴ ἔναντι τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς πλατῆς λαβῆς ποὺ θὰ ἐκφυόταν ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ

καταλήγει στὸν ὦμο τοῦ ἀγγείου. Κοιλία σχεδὸν σφαιρική, βάση δακτυλιόσχημη. Πηλὸς κιτρινωπός, γάνωμα μαῦρο. Ἐξωτερικὰ ὀλόβαφῃ, ἐκτὸς ἀπὸ δύο ἐξηρημένες ὀριζόντιες ζώνες, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἡ κατώτερη κοσμεῖται μὲ δύο καὶ ἡ ἀνώτερη, ἡ κάτω ἀπὸ τίς λαβές, μὲ τρεῖς ἱμάντες. Στὸν

77. Πρβ. French 1965, εἰκ. 2:1-504, YE IIIA2.

λαιμό προστά εξηρημένη πλατιά μετόπη περιβαλλόμενη από διπλό περιθώριο πάνω και κάτω και κοσμούμενη με σειρά από ὀρθιους ρόμβους με δικτυωτή διαγράμμιση. Στη ράχη τῆς λαβῆς ὀριζόντιες πινελιές ἀμελῶς γραμμένες (πίν. 61). Ύψ. σωζ. 0.27 μ., διάμ. χείλους 0.09 μ., μέγ. διάμ. κοιλιᾶς 0.187 μ., διάμ. βάσης 0.115 μ. ΠΓ II / ΜΓ I.

– Κοιλιά γεωμετρικῆς οἰνοχόης πού σῶζεται ἀπὸ τὴ βάση μέχρι τὴν ἀρχὴ τοῦ λαιμοῦ, συγκολλημένη ἀπὸ λίγα ὄστρακα. Λεῖπει ὁ λαιμός καὶ ἡ λαβή. Βάση εὐθεία δακτυλιόσχημη, κοιλιά σφαιρικὴ πεπιεσμένη (ἐλλειπτικὴ), ὅμοιος ἐπικλινῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ψηλὰ μία μαστοειδὴς ἀπόφυση. Πηλὸς κοκκινωπός, γάνωμα μαῦρο. Δύο πλατιὲς ταινίες στὴν κοιλιά καὶ μεταξύ τους δύο ἱμάντες. Ψηλότερα δύο ὁμάδες ἀπὸ τρεῖς ἱμάντες ἑκάστη καὶ μεταξύ τους σειρά μεγάλων στιγμῶν. Στὸν ὅμοιο τρίγωνα καὶ στῆλες μὲ δικτυωτὸ μεταξύ ὁμάδων γραμμῶν, καθὼς καὶ λεπτὲς διάγραμμες στῆλες (πίν. 62α). Ύψ. 0.10 μ., περίμετρος 0.44 μ., μέγ. διάμ. 0.14 μ., διάμ. βάσης 0.097 μ. ΠΓ II.

– Γεωμετρικὸς σκύφος. Ἀκέραιος, λείπει μόνον μικρὸ τμήμα τοῦ χείλους. Χεῖλος βραχύ, ἐλαφρὰ ἐξώστροφο, σῶμα εὐρὺ ρηχό, βάση δακτυλιόσχημη κωνικὴ. Ψηλὰ στὴ γάστρα δύο ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβὲς λοξὰ τοποθετημένες. Πηλὸς καστανὸς ἀνοιχτός, γάνωμα καστανόμαυρο ἀλαμπές καὶ ἐξίτηλο. Τὸ κάτω μέρος τοῦ ἀγγείου, ἀπὸ τὴ βάση μέχρι καὶ κάτω ἀπὸ τὶς λαβές, καθὼς καὶ τὸ ἐσωτερικὸ του, ὁλόβαφα. Στὴ συνέχεια δύο ἱμάντες καὶ ἄλλοι τέσσερις ψηλὰ μέχρι τὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν τετραπλὴ σειρά τεθλασμένων γραμμῶν μὲ πενταπλὸ ἢ τετραπλὸ περιθώριο. Στὸν ὑπολειπόμενον μέχρι τὶς λαβὲς χωρὸ ἀστερίσκος ψηλὰ καὶ κατόπιν τέσσερις πλάγιες παράλληλες γραμμές. Πάνω στὴ ράχη τῶν λαβῶν μικρὰ κατακόρυφα, παράλληλα γραμμίδια μεταξύ διπλοῦ περιθωρίου (πίν. 62γ). Ύψ. 0.07 μ., διάμ. χείλους 0.095 μ., διάμ. βάσης 0.053 μ. ΜΓ I.

– Γεωμετρικὸς σκύφος, ἀκέραιος. Χεῖλος εὐθὺ μὲ δύο αὐλακες, σῶμα βαθὺ εὐρυνόμενο πρὸς τὰ ἐπάνω, λαβὲς κυλινδρικές ὀριζόντιες τοποθετημένες λοξὰ πρὸς τὰ ἐπάνω στὸ σημεῖο τροπίδωσης

τῆς γάστρας, βάση δακτυλιόσχημη. Πηλὸς καστανέρυθρος, γάνωμα μελανὸ ἑκασταχοῦ ἐξίτηλο. Ὀλόβαφος ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ ἀπὸ τὴ βάση μέχρι τὸ ὕψος τῶν λαβῶν, στὴ συνέχεια δύο ἱμάντες καὶ ἄλλοι τρεῖς στὸ χεῖλος. Στὴ μεταξύ τους διακοσμητικὴ ζώνη καλογραμμένος διάγραμμος μαῖανδρος καὶ ἀπὸ κάτω σειρά μεγάλων στιγμῶν. Ἐκατέρωθεν τοῦ μαῖανδρου ὁμάδα ἀπὸ τρεῖς παράλληλες κατακόρυφες καὶ ἄλλες τρεῖς πλάγιες γραμμές πού κάτω σχηματίζουν γωνία. Μέσα στὸ οὕτως σχηματιζόμενο τρίγωνο ἀστερίσκος. Στὴ ράχη τῶν λαβῶν λοξὰ γραμμίδια ἀντιθετικὰ τοποθετημένα ἀπὸ τὸ μέσο τῶν λαβῶν μέχρι τὴ ρίζα τους μὲ τριπλὸ περιθώριο. Στὴν πίσω πλευρὰ τοῦ ἀγγείου ἡ διακόσμηση εἶναι πολὺ ἐξίτηλη (πίν. 62δ). Ύψ. 0.10 μ., διάμ. χείλους 0.11 μ., διάμ. βάσης 0.057 μ.

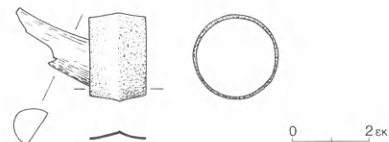
– Χάλκινο δακτυλίδι. Σῶζεται περασμένο στὸ ὅστον τῆς φάλαγγας τοῦ δακτύλου πού τὸ φοροῦσε. Ἐπίπεδο ἐσωτερικὰ, μὲ ἀκμὴ (νεύρωση) στὸ μέσο τοῦ πλάτους τῆς ἄνω ἐπιφανείας του καὶ σὲ ὅλο τὸ μήκος (εἰκ. 140, πίν. 62β). Διάμ. 0.022 μ., πλάτ. 0.014 μ.

– Χάλκινο δακτυλίδι ἐντελὼς ὅμοιο κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὶς διαστάσεις μὲ τὸ ἀνωτέρω, ἀλλὰ περισσότερο ὀξειδωμένο καὶ σπασμένο σὲ δύο κομμάτια. Διασώζεται καὶ σ' αὐτὸ ἓνα τμήμα ἀπὸ τὸ ὅστον τῆς φάλαγγας τοῦ δακτύλου πού τὸ φοροῦσε.

– Σιδερένια περόνη κυλινδρική, σὲ τεμάχια, πολὺ ὀξειδωμένη. Σὲ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ διακρίνεται ἡ κωνικὴ κεφαλὴ τῆς, ἐνῶ σὲ ἓνα ἄλλο τὸ ὀξὺ ἄκρο τῆς.

– Σιδερένιο ἀντικείμενο, πιθανῶς τμήμα ἐγγχειριδίου, πολὺ ὀξειδωμένο. Μήκ. σωζ. 0.055 μ.

– Τεμάχιο σιδερένιου ἀντικειμένου, πολὺ ὀξειδωμένου καὶ δυσδιάκριτου. Βρέθηκε προστά στὸ κρανίον τοῦ νεκροῦ.

Εἰκ. 140. Δακτυλίδι ἀπὸ τὸν τάφο V.

Ἀπὸ τὸν χωρὸ γύρω ἀπὸ τὴν ταφὴ V προέρχονται τὰ παρακάτω ἀνάμεικτα ὄστρακα, ὅλα πολὺ μικρὰ τριμμένα καὶ εὐθρυπτα, πολλὰ δυσδιάγνωστα, καὶ κομμάτι ὀψιανοῦ:

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ώστρακα 435.

Ώπροσδιόριστα 173.

Ώγραπτα 175.

Γραπτά 77.

Μεταγενέστερα 10.

Ώγραπτα: Δεκαέξι έξώστροφα χείλη τροπιδωτών, δέκα εὐθέα, ἑπτὰ έξώστροφα καὶ δύο έξώκυρτα κυρτόπλευρων, ἑπτὰ ταινιωτὲς λαβές, τριάντα δύο γάστρες, ἡ μία μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους, ἑπτὰ στελέχη, τὸ ἓνα ὠραῖο ραδινὸ ψηλὸ, καὶ ἑννέα βάσεις κυλίκων. – **Οἰκιακά:** Τροπιδωτὸ χεῖλος καμένου ἀνοιχτοῦ χυτροειδοῦς ἀγγείου. – Εὐθύ, δύο χοντρά έξώκυρτα ἐπίπεδα χείλη καὶ ἓνα παρόμοιο ἀπὸ μεγάλο χυτροειδὲς ἀγγεῖο. – Πέντε κυλινδρικές λαβές, μεγάλες καὶ μικρές, καὶ ἑννέα ταινιωτὲς, ἡ μία σχεδὸν εὐθεῖα προερχόμενη ἀπὸ ἀρύταινα. – Πενήντα δύο κομμάτια ἀπὸ τὰ τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν χοντροειδῶν οἰκιακῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ κιτρινωποὺς πηλοὺς, μερικὰ μὲ ἴχνη φωτιᾶς. – Δακτυλιόσχημη ψηλὴ βάση ἀπὸ κρατήρα μὲ χοντρά τοιχώματα ἀπὸ κόκκινο τραχὺ πηλὸ μὲ ἐγκλείσματα. – Ἐνα περίκυρτο χεῖλος, ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὴν κοιλιά, μία ἐπίπεδη καὶ δύο δισκοειδείς βάσεις πρόχων. – Δύο ταινιωτὲς λαβές, μεγάλη καὶ μικρή, δύο κομμάτια τοιχωμάτων καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Ἐπίπεδη βάση σκύφου.

Γραπτά: Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες κυλίκων, τὸ ἓνα μὲ δύο ἱμάντες, τὸ ἄλλο μὲ δέσμη ἑπτὰ γραμμῶν. – Ὅμοιο, μὲ φολιδωτὸ κόσμημα. – Ὅμοιο, μὲ σειρὲς ἀπὸ διάγραμμα λέπια. Σῶζεται μία σειρά καὶ ἡ ἀρχὴ δεύτερης καὶ τρίτης πάνω καὶ κάτω (πίν. 62ε:2). – Ὅμοιο ἀπὸ ἐνδόβαφη κύλικα, μὲ μέρος καλογραμμένου ρόδακα μὲ σταγονόσχημα πέταλα (πίν. 62ε:1)⁷⁸. Κόκκινη στιλπνὴ βαφὴ ἐπὶ κιτρινέρυθρου ἀλειφώματος. – Πυθμένας γάστρας μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους ὀλόβαφης κύλικος. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος κυάθου βαμμένο ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω ἑλικοειδὲς ἀπόληξη ταινίας. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς ταινιωτῆς κατακόρυφης λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ στὴ ράχη τῆς λαβῆς καὶ δακτύλιος ἐσωτερικὰ μὲ κόκκινη πολὺ ἀπολεπισμένη καὶ ἐξίτηλη βαφὴ. – Δύο κομ-

Εἰκ. 141. Ώστρακο ἀπὸ τὸν χῶρο γύρω ἀπὸ τὸν τάφο V.

μάτια ἀπὸ γάστρες μὲ ὀριζόντια καὶ καμπύλη ταινία ἀντίστοιχα. – Τμήμα λαμποῦ πρόχου μὲ περίκυρτο βαμμένο χεῖλος καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς ταινιωτῆς λαβῆς. – Τμήμα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμποῦ μὲ ταινία καὶ ἑξὶ τοιχώματα πρόχων μὲ διακόσμηση ταινιῶν. – Τμήμα ὤμου κλειστοῦ ἀγγείου ποὺ σῶζει μέρος κύκλου διαρροῦμενου μὲ καμπύλες γραμμὲς σὲ ζῶνες, ἐκάστη τῶν ὁποίων φέρει μέσα σειρά μεγάλων στιγμῶν (εἰκ. 141). – Ἐννέα κομμάτια τοιχωμάτων μὲ ἐπάλληλες ταινίες ἢ ἱμάντες. – Τμήμα ὤμου ψευδοστόμου μὲ ἀνισοπαχεῖς ταινίες. – Δύο έξώκυρτα ἐπικλινὴ χείλη μὲ ταινία καὶ μία ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ κρατήρων. – **Σκύφοι:** Εἴκοσι ἓνα ὅστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Τὰ τέσσερα συνανήκουν ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται. Ἐλαφρῶς έξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλη μία λεπτὴ χαμηλότερα ἐσωτερικά. Ἐξωτερικὰ σῶζονται δύο στήλες τεθλασμένης μὲ διπλὸ περιθώριο, ἡ μία δίπλα στὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικῆς λαβῆς. – Πέντε έξώστροφα καὶ δύο εὐθέα χείλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ. – Τμήμα ὀριζόντιας κυλινδρικῆς λαβῆς μὲ πινελιὰ στὴ ρίζα. – Ἐπτὰ τμήματα ἀπὸ γάστρες ποὺ ἔχουν έξωτερικά: ταινίες (4), τμήμα στήλης ἀμειβόντων, σπείρα καὶ τμήμα τῆς κεφαλῆς μικρῆς ὀρθιας πορφύρας. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις, ἡ μία μὲ ἐλάχιστο μέρος τῆς γάστρας μὲ ταινία ἐπ' αὐτῆς καὶ περὶ τὴν βάση καὶ ἡ ἄλλη μὲ πλατὺ δακτύλιο μέσα στὸν πυθμένα. – Ἐντεκα ὅστρακα ἐνδόβαφων: Δύο έξώστροφα χείλη μὲ πλατιά ταινία έξωτερικά. – Ὅκτὼ κομμάτια ἀπὸ γάστρες ἀκόσμητα έξωτερικά. – Δακτυλιόσχημη βάση. – Δεκατρία ὅστρακα ὀλόβαφων: Ἐξώκυρτο χεῖλος καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες. – **Μεταγενέστερα:** Ἐπτὰ ὅστρακα ἀπὸ τὸν λαμὸ γεωμετρικῆς τριφυλλόσχημης οἶνοχόης, προερχόμενα πιθανότατα ἀπὸ κτέρισμα τῆς γεωμετρικῆς ταφῆς. – Τρεῖς βάσεις ἀγγείων ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς, δύο δακτυλιόσχημες καὶ μία ἐπίπεδη μὲ δακτύλιος ἀπὸ κάτω. – Ἐλάχιστο κομμάτι ὀψιανοῦ.

78. Πρβ. *MDP* εἰκ. 54:2, Ἀθήνα, *YE IIB*. *RMDP* εἰκ. 18:93, Πρόσυμνα, *YE IIB*.

ΧΩΡΟΙ M-N

Οἱ χώροι **M-N** (εἰκ. 4) εὐρίσκοντο ἀνατολικά τῶν **Θ-I** καὶ βόρεια τῶν **K-A**. Εἶχαν καὶ οἱ δύο ἐπίμηκες παράγωνο σχῆμα καὶ λόγῳ τῶν χώρων ποὺ γειτνίαζαν μὲ αὐτοὺς (π.χ. τὸν πεταλόσχημο χώρο **Ξ**) ἀλλὰ καὶ διότι δὲν εἶχε ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἀνασκαφή τους. Πρὸς τὰ δυτικὰ κλείνοντο ἀπὸ τὸν τοῖχο **4**, ὁ ὁποῖος στὸ βορειότερο ἄκρο του εἶχε διαλυθεῖ καὶ οἱ πέτρες ποὺ τὸν ἀποτελοῦσαν ἦταν διασκορπισμένες γύρω του, ὅπου καὶ ἀφείθηκαν. Πρὸς **B**, εἶχαν τὸν ἡμικυκλικὸ τοῖχο **29**. Πρὸς **N**, στὸ δυτικὸ ἥμισυ, εἶχαν τὸν κάθετο πρὸς τὸν **4** τοῖχο **18**, ἐνῶ στὸ ἀνατολικὸ ἥμισυ τὸ ἄσκαφο ὄριο τῆς ἐπίχωσης. Πρὸς τὰ ἀνατολικά ὁ χώρος **M** εἶχε τὸν τοῖχο **23**, ἐνῶ ὁ χώρος **N** παρέμεινε ἄσκαφος.

Ὁ χώρος **M** εἶχε μέσο πλάτος 9.10 μ. ἀπὸ τὸν τοῖχο **4** μέχρι τὸν τοῖχο **23** καὶ μῆκος 4.20 μ. στὸ δυτικὸ ἄκρο καὶ 2.25 μ. στὸ ἀνατολικό. Εἶχε ἀρχίσει νὰ σκάβεται ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες τῆς ἀνασκαφῆς, χάρις στὴν πρὸς **A**. ἐπέκταση τῆς ἀρχικῆς δοκιμαστικῆς τάφρου **MT 1**. Σὲ ὅλο αὐτὸ τὸν χώρο καὶ ἀπὸ πολὺ μικρὸ βάθος ἀρχισαν νὰ ἐμφανίζονται πέτρες, οἱ ὁποῖες ἦταν μᾶλλον πεσμένες καὶ λόγῳ τοῦ μικροῦ βάθους ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀρχισαν νὰ ἐμφανίζονται, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν παρουσίαζαν καμία κανονικότητα καὶ συνοχὴ μεταξύ τους. Βαθμηδὸν οἱ πέτρες αὐτὲς ἀπομακρύνθηκαν καὶ προχώρησε ἡ ἀφαίρεση τῆς ἐπίχωσης, ἡ ὁποία ἀπέδωσε λίγα ἀνάμεικτα ὄστρακα. Κατὰ τὴν ἀποκάλυψη τοῦ δυτικοῦ ἄκρου τοῦ τοξοειδοῦς τοίχου **29**, ὅπως σημειώνεται στὸ ἐπόμενο κεφάλαιο, ἀποκαλύφθηκε μέσα στὸν χώρο **M** τμῆμα δαπέδου, τὸ ὁποῖο ἔκοψε ἡ θεμελίωση τοῦ τοίχου. Γι' αὐτὸ τὸ θέμα ὁμως τὸ ἡμερολόγιο δὲν παρέχει καμία περαιτέρω πληροφορία.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 380.

Ἀπροσδιόριστα 14.

Ἀγραπτα 73.

Γραπτά 168.

Μεταγενέστερα 125.

Τρία κομμάτια ἀπὸ τεφρὰ μινύεια ἀγγεῖα.

Ἀγραπτα: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δύο ἐξώστροφα καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, τρεῖς ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία ἀκέραιη, ὅκτῳ γάστρες, δεκαεῖς στελέχη, τὸ ἓνα ψηλὸ καὶ ραδινὸ, καὶ ἑπτὰ βάσεις, οἱ τρεῖς ἐπίπεδες, μία τῶν ὁποίων ἀκέραιη διαμ. 0.05 μ., κυλίκων. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβὴ λεκανιδίου. – Δύο τροπιδωτὰ

καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη, τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων καὶ μία μεγάλη κυλινδρική λαβὴ χοντροειδῶν οἰκιακῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ καστανοὺς πηλοῦς. – Τμῆμα λαμοῦ πρόχου μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Τέσσερις κυλινδρικές λαβές καὶ τρεῖς μικρὲς ἐπίπεδες βάσεις. – Δύο ταινιωτὲς λαβές καὶ μία δυσκοειδῆς βάση κλειστῶν ἀγγείων. – Τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα καὶ τρία ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη κρατῆρων. Γραπτά: Ἐξώκυρτο χεῖλος κύλικος μὲ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ περιστικτοῦ σώματος ὀριζόντιας πορφύρας. – Τρία τμήματα ἀπὸ γάστρες, ἓνα μὲ ταινία, ἓνα μὲ τὶς διάστι-

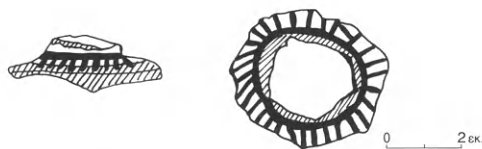
κτες οὐρές δύο ὀρθίων πορφυρῶν καὶ ἓνα μὲ δύο καμπύλες γραμμές. – Πέντε στελέχη μὲ ἐπάλληλες ταινίες. – Κοίλη βάση μὲ λεπτοὺς βαμμένους δακτυλίους. – Εὐθὺ χεῖλος κυάθου μὲ ταινία ἐσωτερικά. Στὴ ράχη τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς δύο χιαστί διασταυρούμενες γραμμές. – Δύο ἐξωστροφα χεῖλη μὲ ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση. – Μικρὸ τμήμα γάστρας μὲ λεπτὸ τοίχωμα καὶ δακτύλιο ἐσωτερικά. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Πλατιά ταινιωτὴ κατακόρυφη λαβὴ μὲ βαμμένη ράχη καὶ κεντρικὴ νεύρωση. – Ἐπίπεδη βάση μεγάλου κυπέλλου μὲ κοῖλο τοίχωμα. Πλατιά ταινία στὴ βάση, ὕψ. 0.03 μ., μετὰ τέσσερις ἱμάντες καὶ πάλι πλατιά ταινία. Κόκκινη στιλπνὴ βαφὴ ἐκασταχοῦ ἀπολεπισμένη. – Κυρτὴ βάση μὲ κατακόρυφο τοίχωμα. Ταινία στὴν ἀκμὴ τῆς βάσης καὶ στὸ τοίχωμα, στὴν κάτω ἐπιφάνεια δακτύλιοι. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ τὸν λαιμὸ πρόχων, ἓνα μὲ εὐθὺ καὶ δύο μὲ περικυρτὸ βαμμένο χεῖλος, καὶ ἓνα μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος μὲ πλατιά ταινία ἐξωτερικά καὶ λεπτότερη ἐσωτερικά. – Τέσσερις βάσεις λαιμῶν μὲ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο. – Δύο μεγάλες κατακόρυφες κυλινδρικές λαβές μὲ δακτύλιο στὴ ρίζα, ἡ μία καὶ μὲ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Μία ταινιωτὴ μὲ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Δεκαεννέα κομμάτια τοιχωμάτων μὲ ἐπάλληλες ταινίες. – Ὅριζόντια κυλινδρική λαβὴ μὲ πινελιά στὴ ρίζα ἀπὸ ὕδρια ἢ στάμνο. – Τμήμα ἀπὸ τὴ βάση πιθανοφρεά, ὀλόβαφη κάτω καὶ ψηλότερα ταινία. – Τριάντα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Μεγάλῃ δακτυλιόσχημῃ βάση μὲ ταινία ἐξωτερικά καὶ ἄλλῃ μία ψηλότερα. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο ψευδοστόμου μὲ ἱμάντες, ταινία καὶ σειρὰ μικρῶν κύκλων μετὰξὺ ἱμάντων. – Δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη κρατήρων μὲ ταινία. – Σκύφοι: Σαράντα τρία ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Ἐννέα ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ. Στὰ δύο ἀπὸ κάτω δέσμη κατακορύφων γραμμῶν μὲ στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά. Σὲ ἄλλα δύο καὶ δευτέρῃ ταινία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω στὸ ἓνα σειρὰ ἀμβόντων καὶ στὸ ἄλλο στήλῃ τεθλασμένης μὲ διπλὸ περιθώριο. – Ἐξὶ λαβές μὲ πινελιές στὴ ράχη. – Δεκαεπτὰ τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ταινίες καὶ ἱμάντες, στὰ πέντε ἀπὸ αὐτὰ καὶ δακτύλιοι στὸ ἐσωτερικό. – Ὅμοιο, μὲ δύο ἀντίκωτες στήλες κροσσοπεταλίων μὲ τριπλὸ περιθώριο. – Ὅμοιο, μὲ δύο ἀντιθετικὰ ζεύγη λοξῶν γραμμῶν, τὸ μετὰξὺ τῶν ὁ-

ποίων τριγωνικὸ διάκενο γεμίζεται μὲ στήλῃ ἀμβόντων (εἰκ. 142). – Ἐπίπεδη καὶ πέντε δακτυλιόσχημες βάσεις μὲ ταινία ἐξωτερικά, στίς δύο καὶ

Εἰκ. 142. Ὅστρακο ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ χώρου Μ.

ὁμάδες δακτυλίων μέσα περὶ τὸν πυθμένα. – Τρεῖς δισκοειδεῖς κοῖλες βάσεις, ἡ μία μόνον μὲ δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα, οἱ ἄλλες δύο μόνον μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Δεκαεπτὰ ὄστρακα ἐνδόβαφων: Πέντε ἐξώστροφα χεῖλη μὲ πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Ἐννέα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ταινίες. – Ὅμοιο, μὲ σπείρα. – Ἀκέραιη δακτυλιόσχημῃ βάση, διαμ. 0.045 μ., χωρὶς ταινία ἐξωτερικά. – Δισκοειδὴς βάση ἄβαφη ἐξωτερικά. – Εἴκοσι τρία ὄστρακα ὀλόβαφων: Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη, δεκαοκτὼ ἀπὸ γάστρες καὶ μία ἀκέραιη δακτυλιόσχημῃ βάση, διαμ. 0.045 μ. – Ἐνα ἀδήλου προελεύσεως καὶ χρήσεως ὄστρακο, ἴσως ἀπὸ βάση, σπασμένο ἐκεῖ πού θὰ στερεωνόταν κάτι σὰν μικρὸ ἀνοιχτὸ ἀγγεῖο. Ὁ ξανθοκόκκινος πηλὸς εἶναι σὲ δύο στρώσεις. Ἀπὸ κάτω κομβίο. Γύρω ἀπὸ τὴ βάση ταινία καὶ κάθετες πρὸς αὐτὴν γραμμές πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις (εἰκ. 143). – Μετεγενέστερα: Ἀρκετὰ ὄστρακα ἀρχαῖα καὶ κορινθιακὰ τῶν τε-

Εἰκ. 143. Ὅστρακο ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ χώρου Μ.

λευταίων ρυθμῶν. Τμήμα ἄγραπτου κορινθιακοῦ κρατήρα καὶ κοτύλης. Πολλὰ ἑλληνιστικὰ ἀπὸ πίθους καὶ περισσότερα μελαμβαφῇ.

Περὶ τὸ μέσο τοῦ χώρου **Μ** διαπιστώθηκε μία παλαιὰ παραβίαση τῆς ἐπίχωσης, ἡ ὁποία ἀπέδωσε ἀρκετὰ μεταγενέστερα ὄστρακα, γεωμετρικά, ἀρχαῖκά καὶ ἑλληνιστικά, ἀνάμεικτα μὲ μυκηναϊκά. Βρέθηκαν ἀκόμη τρία εἰδώλια, ἓνα κωνίδιο καὶ ἓνα κομμάτι ὀψιανοῦ.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 1.138.

Ἀπροσδιόριστα 412.

Ἀγραπτα 335.

Γραπτά 291.

Μεταγενέστερα 100.

Ἀγραπτα: Ἐξώκυρτο καὶ ἑννέα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν κυλίκων, δέκα εὐθέα, ἑντεκα ἐξώστροφα καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων, δεκατρεῖς ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο ὑπερυψωμένες δακτυλιόσχημες, εἴκοσι δύο γάστρες, εἴκοσι τέσσερα στελέχη, ἓνα ραδινὸ καὶ ἓνα ἀρκετὰ βραχὺ, δώδεκα κοῖλες, ἡ μία μὲ βαθιὰ κοιλότητα, καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.05 μ. – Πέντε ἀκέραιες γωνιώδεις ταινιωτὲς λαβὲς λεκανιδίων. – **Οἰκιακά:** Πέντε τροπιδωτὰ χεῖλη, τὸ ἓνα μὲ πολὺ λεπτὰ τοιχώματα καὶ μικρὴ κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, ἓνα εὐθύ, τρία ἐξώστροφα, ἓνα ἐξώκυρτο ἐπίπεδο μεγάλου ἀγγείου μὲ χοντρά τοιχώματα, καὶ δύο ἀμφίκυρτα ἐπίπεδα, τὸ ἓνα πολὺ μεγάλο καὶ χοντρὸ ἀπὸ μεγάλο ἀνοιχτὸ ἀγγεῖο. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος ἀπὸ κλειστὸ ἀγγεῖο μὲ βραχὺ λαϊμό. – Μεγάλῃ γεφυρόστομῃ προχοῇ σπασμένη στὸ ἄκρο (πίν. 63:4). – Εἴκοσι μία κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ὀριζόντια ἀπὸ ὕδρια ἢ στάμνο, καὶ τέσσερις ταινιωτές. – Ἑκατὸν δώδεκα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμιόχρωμους καὶ καστανοὺς πηλοὺς, ἀρκετὰ μὲ ἴχνη φωτιᾶς. – Ἐπίπεδη βάση μὲ εὐρυνόμενα πρὸς τὰ ἐπάνω πολὺ χοντρά τοιχώματα ἀπὸ ἀνοιχτὸ ἀγγεῖο. – Ἀκέραιη μικρὴ ἐπίπεδη βάση κυαθόσχημου ἀγγείου, διαμ. 0.025 μ. – Ἐνα ταινιωτὸ καὶ δύο κυλινδρικά πόδια χυτροπόδων, τὸ ἓνα ἀκέραιο ὕψους 0.08 μ. – Τμῆμα ἀπὸ τὴν περιφέρεια στρογγυλοῦ ψηστηριοῦ (ταψιοῦ) μὲ χαμηλὸ περιχεῖλωμα. Πυκνὲς ἀκατάστατες τυφλὲς ὁπὲς στὴν ἄνω

ἐπίπεδη ἐπιφάνεια. Ἡ κάτω ἐπιφάνειά του καμένη ἀπὸ τὴ φωτιά σὲ ἀρκετὸ βάθος. Ὑψ. μὲ τὸ περιχέλωμα 0.023 μ. – Τρία ἔντονα ἐξώκυρτα χεῖλη ἀβαθῶν κυάθων. – Ἐπίπεδη βάση. – Εὐρὺς λαϊμὸς πρὸχου μὲ ἐξώστροφο χεῖλος. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν λαϊμὸ πρὸχων μὲ περικύρτα χεῖλη. – Βάση λαϊμοῦ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. – Τμῆμα κοιλιάς μὲ προχοῇ κάτω ἀπὸ τὸ ἡθμωτὸ τοίχωμα (πίν. 63:5). – Δύο ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη διαμ. 0.033 μ., καὶ μία μεγάλῃ δισκοειδῆς. – Κυρτὸς πυθμένος μικρῆς χειροποίητης πρὸχου ἢ ὕδριας. – Μία ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ ἀπὸ ὕδρια ἢ στάμνο. – Τέσσερις λεπτὲς ταινιωτὲς καὶ δύο κυλινδρικές λαβές, εἴκοσι ἓνα κομμάτια τοιχωμάτων, τέσσερις δισκοειδεῖς καὶ ἑννέα ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Ὀκτὼ χεῖλη κρατήρων, ἐξώκυρτο ἐπίπεδο, ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς αὐλακωτὸ, τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ καὶ δύο ἀμφίκυρτα ἐπίπεδα. – Δύο κυλινδρικές λαβὲς σκύφων μὲ τὴ ρίζα τους.

Γραπτά: Δακτυλιόσχημη ταινιωτὴ λαβὴ κύλικος μὲ ταινία στὰ περιθώρια. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ γάστρες κυλίκων, τὸ ἓνα μὲ ἱμάντες κάτω, ἓνα μὲ λεπτὲς γραμμὲς, ἓνα μὲ στήλῃ ἀμειβόντων πάνω ἀπὸ ἱμάντες καὶ ἓνα μὲ τοὺς πλοκάμους χταποδιοῦ μὲ ἐπίθετη λευκὴ γραμμὴ στὸ μέσο τους (πίν. 63:3)¹. Βαφὴ βυσσινιά σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Ὀκτὼ στελέχη, τρία ὀλόβαφα, τέσσερα μὲ ἐπάλληλες ταινίες καὶ ἓνα ραδινὸ μὲ δύο ἐπάλληλες ταινίες καὶ τέσσερις ἱμάντες πρὸς τὴ γάστρα ποὺ τέμνονται ἀπὸ τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐράς πέντε τουλάχιστον ὀρθίων πορφυρῶν. – Ραδινὸ στέλεχος μὲ τρεῖς ἐπάλληλες ἀνισοπαχεῖς ταινίες καὶ πρὸς τὰ ἐπάνω δύο σωζόμενους ἱμάντες (πίν. 63:11)². Καστανέρυθη σιλπνὴ βαφὴ σὲ κίτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Ἑπτὰ βάσεις μὲ βαμμένους δακτυλίους. – Ὀλόβαφη βάση μὲ βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα, διαμ. 0.05 μ. – Τρία ἐξώ-

1. *MDP* εἰκ. 107:2, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

2. Αὐτόθι εἰκ. 141:12, Κοπρέζα, YE IIIB1.

στροφα χεῖλη λεκανιδίων με ταινία στήν ἀκμή και δύο δακτυλίους χαμηλότερα ἐσωτερικά. Τὰ δύο προέρχονται ἀπὸ τροπιδωτὰ και τὸ ἓνα ἀπὸ κυρτόπλευρο λεκανίδιο πὺν διατηρεῖ τὴ ρίζα τῆς λαβῆς με πινελιὰ στὴ ράχη. – Τρεῖς ἀκέραιες γωνιώδεις ταινιωτὲς λαβὲς με ταινία στὴ ράχη. – Δύο βαμμένα χεῖλη κυάθων, ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο και ἐξώκυρτο ἐπικλινές, και ἀπὸ κάτω ἀραιὴ σπογγωτὴ διακόσμηση (πίν. 63:1 και 2)³. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος με ταινία ἀμφίπλευρα και ἀπὸ κάτω τμήμα σπείρας. – Ἀμφίκυρτο στρογγυλὸ χεῖλος με ταινία στὸ ἐπάνω μέρος και ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Ταινιωτὴ λαβὴ με βαμμένη ράχη. – Κυρτὴ βάση χειροποίητου κυάθου με τίς ἀπολήξεις κατακορύφων ἀτρακτοειδῶν ταινιῶν. – Δύο τμήματα ἀπὸ ἐπίπεδες βάσεις κυπέλλων με τὴν ἀρχὴ τοῦ τοιχώματος. Ταινία στήν περιφέρεια τῆς βάσεως και ἐπάλληλες ταινίες ψηλότερα στὴ γάστρα. – Ἐξώστροφο στικτὸ με μεγάλες στιγμὲς χεῖλος ἀπὸ ἀρύταινα με βαθιὰ ἡμισφαιρική γάστρα. Τέσσερις ταινίες ἀμελῶς σχεδιασμένες ἐξωτερικά και δακτύλιος στὸ ἐσωτερικό⁴. – Ἐξώστροφο χεῖλος με ταινία ἐξωτερικά, μεγάλες στιγμὲς στήν ἀκμή του και πλατὺ δακτύλιο χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Ἐπίμηκες ὄστρακο, σάν πλάκα, με ἐπιμελημένο τελείωμα στὸ πλάι τῶν δύο μακρῶν πλευρῶν και λίγο τραχύτερο στήν ὀπίσθια ἐπιφάνεια. Σπασμένο πάνω και κάτω και λεπτότερο πρὸς τὰ κάτω. Στὸ ἐπάνω μέρος φαίνονται κολλημένα δύο ξεχωριστὰ κομμάτια πηλοῦ. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κιτρινέρυθρο, βαφὴ καστανέρυθρη σιλπνή. Ταινία στίς στενὲς πλευρές, ὅπου και ρηχὴ αὐλακα. Ἐμπρὸς δύο στήλες με τρέχουσα σπείρα ἀδέξια σχεδιασμένη και στήλῃ τεθλασμένης (πίν. 63:10). Πρόκειται μάλλον γιὰ τὸ πόδι πυξίδας ἢ ἄλλου τριποδικοῦ. Ὑψ. σωζ. 0.081 μ., πλάτ. 0.042 μ., πᾶχ. ἐπάνω 0.008 μ. – Κομμάτι ἀπὸ τὸ τοίχωμα ρυτοῦ. Ζεύγη ἱμάντων ὀρίζουν ζῶνες πὺν διακοσμοῦνται με παπυροειδὲς ριπιδιόσχημο κόσμημα⁵. – Λαμὸς πρὸχου με ἐξώστροφο χεῖλος με ταινία και ἄλλη μία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. Λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος ἐκφύεται ἡ κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ με βαμμένη ράχη. Κάτω ἀπὸ τὴ ρίζα

τῆς λαβῆς ταινία (πίν. 63:9). – Ἐξὶ τμήματα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμοῦ με ταινία στήν ἔνωση με τὸν ὦμο. Τὰ δύο με κυματοειδὴ ταινία στὸν ὦμο. – Ὅμοιο, με ἀνάγλυφο δακτύλιο στὴ βάση τοῦ λαμοῦ και ἀπὸ κάτω, στὸν ὦμο, σειρὰ ἀπὸ ὀμάδες τεσσάρων ἐνάλληλων ὁμόκεντρων ἡμιελλείψεων, περιστικτῶν ἐξωτερικά (πίν. 63:13). – Δύο ἀπὸ τὸν ὦμο με σπείρες, στὸ ἓνα ἀπλή (πίν. 63:12) και στὸ ἄλλο περιστικτὴ με στήλῃ ὀριζοντίων γραμμιδίων δίπλα (πίν. 63:14). – Ἐξὶ μεγάλες κατακόρυφες κυλινδρικές λαβὲς, μία με δακτύλιο στὴ ρίζα και ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση, μία με γραμμὴ, μία με λοξὲς πινελιὲς και τρεῖς με κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τρεῖς κατακόρυφες ταινιωτὲς με ταινία στὰ περιθώρια, ἡ μία και με δακτύλιο στὴ ρίζα, και μία με βαμμένη ράχη. – Μία πολὺ χοντρὴ στρεπτή λαβὴ ἀπὸ πρὸχου ἢ οἶνοχόη, διαμ. 0.035 μ., βαμμένη κόκκινη⁶. – Τέσσερις μεγάλες ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβὲς ἀπὸ στάμνους ἢ ὕδριες με πινελιὰ στίς ρίζες και στήν κορυφὴ τῆς ράχης. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμοῦ και τὴν ἀρχὴ τοῦ ὦμου πιθαμοφρέων. Ταινία στήν ἔνωση λαμοῦ και ὦμου. Ἀπὸ κάτω στὸ ἓνα μόνο ἱμάντες και στὸ ἄλλο ταινία μεταξὺ τριῶν και πέντε ἱμάντων. – Δακτυλιόσχημη βάση με τμήμα τῆς κοιλιᾶς. Κάτω πολὺ πλατιά ταινία ζωροῦ κόκκινου χρώματος και ἄλλες δύο στενότερες ψηλότερα (πίν. 63:6). – Ἐπίπεδη βάση ἀλαβάστρου με ὁμόκεντρους δακτυλίους στήν κάτω ἐπιφάνεια. Βαφὴ ἐντελῶς ἐξίτηλη. – Πενήντα τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων με διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Ἀκέραιος δίσκος τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν ψευδοστόμου με δύο ταινίες στήν περιφέρεια και σταυρὸ στὸ κέντρο. Ἐξίτηλη κόκκινη βαφὴ. Διάμ. δίσκου 0.035 μ. – Σπασμένος δίσκος τοῦ στελέχους με σπείρα. Καστανὴ βαφὴ. – Τμήμα τοῦ δίσκου τῶν λαβῶν με τὴν ἀρχὴ τῆς μιᾶς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στήν περιφέρεια τοῦ δίσκου και ἐγκάρσιες πινελιὲς στὴ ράχη τῆς λαβῆς. Βαφὴ καστανέρυθρη ἐξίτηλη. – Σπασμένο στόμιο με ἐξίτηλη ταινία στὸ περίκυρτο χεῖλος. Σωζ. ὕψ. 0.032 μ. – Τμήμα μικρῆς ταινιωτῆς λαβῆς με βαμμένη ράχη. – Τμήμα ὦμου με ταινία. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὴν

3. MDP εἰκ. 72:1, Μυκῆνες, YE IIIA1.

4. Αὐτόθι εἰκ. 138:2, Μυκῆνες, YE IIIB1.

5. Αὐτόθι εἰκ. 98:2, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

6. Αὐτόθι εἰκ. 175:1, Μυκῆνες, πρῶμη YE IIIG, εἰκ. 213:1 και 3, Μυκῆνες και NSC, και εἰκ. 214:1, Περατὴ, μέση YE IIIG.

κοιλιά ψευδοστόμων με ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Τρία χεῖλη κρατήρων με ταινία: ἓνα ἀπλό, ἓνα ἐξώκυρτο καὶ ἓνα ἀμφίκυρτο καμπύλο. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινές πλατὺ χεῖλος κρατήρα με ταινία καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικά. – Ρίζα ταινωτῆς λαβῆς με πλατιά ταινία. – Τμήμα γάστρας με ταινία ἀμφίπλευρα καὶ πλατιά στήλη ὀριζοντίων τεθλασμένων γραμμῶν με ἔξαπλό περιθώριο καὶ ἐξωτερικά στήλη κροσσοπεταλίων (πίν. 63:17)⁷. – Ὅμοιο, με τὶς διάστικτες οὐρὲς τριῶν ὀρθιων πορφυρῶν (πίν. 63:20)⁸. Τεφρὸς πηλός, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα καὶ καστανὴ βαφή. – Ὅμοιο, με τὴν παράσταση γλυκύτατου πτηνοῦ, τοῦ ὁποῖου σώζεται μόνο ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ ἀνώτερο περίγραμμα τοῦ σώματος. Τὸ μάτι ἀποδίδεται με στιγμὴ ἐγγεγραμμένη σὲ κύκλο, τὸ ράμφος με καμπύλη γραμμὴ καὶ ὁ λαιμὸς καλύπτεται με λοξὲς κυματοειδεῖς γραμμές (πίν. 63:16). Πηλὸς καστανός, ἀλείφωμα καστανοκίτρινο, βαφή καστανὴ στιλπνὴ. – Δύο τμήματα γάστρας ἐνδόβαφου κρατήρα με ταινίες ἐξωτερικά. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά. – Σκύφοι: Ἐξήντα τέσσερα ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Δεκαπέντε ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμὴ, στὰ ἑπτὰ καὶ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά, σὲ ἓνα καὶ ἐξωτερικά, καὶ ἓνα με ἀκέραιη τὴ λεπτὴ ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ με πινελιά στὶς ρίζες καὶ στὴ ράχη τῆς. Ἐξωτερικά: σπείρα ἀπλή, σπείρα με ὀλόβαφο ὀφθαλμό, στήλη ἀμειβόντων καὶ κεντρικὴ μετόπη με στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με τετραπλὸ περιθώριο καὶ στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά. – Ἐξώκυρτο χεῖλος με ταινία ἐξωτερικά. – Δεκαπέντε ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές με πινελιὲς στὴ ρίζα καὶ τὴ ράχη. – Μεγάλον τμήμα γάστρας, ἀρίστης ποιότητος, ποὺ διατηρεῖ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή. Ἐξωτερικά ταινία πάνω καὶ κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς στενὴ στήλη ἀμειβόντων με διπλὸ περιθώριο. – Δεκαπέντε τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες ἐξωτερικά, τὰ δύο καὶ με δακτύλιο ἐσωτερικά. – Τρία με σπείρες πάνω ἀπὸ ταινία. – Ὅμοιο, με σειρὰ ἀμειβόντων. – Ὅμοιο, με τετραπλὰ ὁμόκεντρα περίστικτα τόξα. –

Ὅμοιο, με δύο ἀντίκωτες στήλες κροσσοπεταλίων με διπλὸ περιθώριο πλασιωμένο με δίλοβο πέταλο (πίν. 63:7)⁹. – Ὅμοιο, με δύο καμπύλες ταινίες. – Ὅμοιο, με δέσμη ἑξὶ γραμμῶν. – Ὅμοιο, με ταινία κάτω ἀπὸ πλατιά στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με τετραπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικά στήλη κροσσοπεταλίων (πίν. 63:21)¹⁰. – Δύο δισκοειδεῖς καὶ τέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις, ἡ μία συγκολλημένη ἀπὸ δύο ὄστρακα, με ταινία ἐξωτερικά καὶ δακτυλίους στὸν πυθμένα ἐσωτερικά. – Δύο τμήματα ἀπὸ ὑψίποδες σκύφους, πόδι με δύο ταινίες καὶ δακτυλιόσχημη βάση ὀλόβαφη ἐξωτερικά. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη στικτῶν σκύφων με μικρὲς πυκνὲς στιγμὲς στὴν ἀκμὴ. Τὸ ἓνα φέρει ἀπὸ κάτω περιστικτὸ τροχὸ ἀποτελούμενο ἀπὸ δύο ὁμόκεντρος κύκλους, τὸ μεταξὺ τῶν ὁποίων διάκενο καλύπτουν ἑξὶ ὀλόβαφα τόξα ἀσύμμετρα τοποθετημένα (πίν. 63:19)¹¹. Βαφή καστανόμαυρη ἐντελῶς ἐξίτηλη. – Τριάντα ὀκτὼ ὄστρακα ἐνδόβαφον: Δεκατρία ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. Τὸ ἓνα ἔχει καὶ ἄλλη μία ὅμοια ταινία χαμηλότερα καὶ ἀνάμεσα διακεκομμένη σειρὰ συνεχόμενου πλοχοῦ με κυματοειδὲς περίγραμμα (πίν. 63:15)¹². – Ὅκτὼ κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη με ταινία στὴ ράχη, τρεῖς με βαμμένη τὴ ράχη, τρεῖς με πινελιά στὴ ρίζα καὶ μία με πινελιά στὴ ρίζα καὶ ἐγκάρσιες πινελιὲς στὴ ράχη. – Ὅκτὼ τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες. – Τέσσερα ὅμοια, με σπείρες. – Ὅμοιο, με στήλη μικρῶν ρόμβων πάνω ἀπὸ ταινία (πίν. 63:8). – Ὅμοιο, με μετόπη ἀντιθετικῶν τετραπλῶν ἐνάλληλων τόξων. Κόκκινη πολὺ ἐξίτηλη βαφή. – Ὅμοιο, με καλογραμμένη ἀγκιλόμοιχη σπείρα. Στὸ ἄκρο τῆς ἀγκύλης σειρὰ ἀμειβόντων, ἡ κορυφὴ τοῦ τελευταίου τῶν ὁποίων ἀπολήγει σὲ ἄγκιστρο (πίν. 63:18). – Δισκοειδὲς βάση με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Δακτυλιόσχημη βάση ἄβαφη ἐξωτερικά. – Σαράντα τέσσερα ὄστρακα ὀλόβαφον: Ἐνα ἐξώκυρτο καὶ δεκατέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες. – *Μεταγενέστερα*: Ὅκτὼ γεωμετρικά ὄστρακα, πολλὰ ἐλληνιστικά, τὰ περισσότερα με λαμβανή.

7. French 1969, εἰκ. 7:12, YE IIB2.

8. MDP εἰκ. 135:2, YE IIB2.

9. Wardle 1969, πίν. 18c:2, YE IIB2.

10. Αὐτόθι πίν. 19a:2, YE IIB2.

11. French 1969, εἰκ. 4:1 καὶ 2, YE IIB2.

12. Αὐτόθι εἰκ. 7:10, παρόμοιο με συνεχόμενο πλοχμό, YE IIB2.

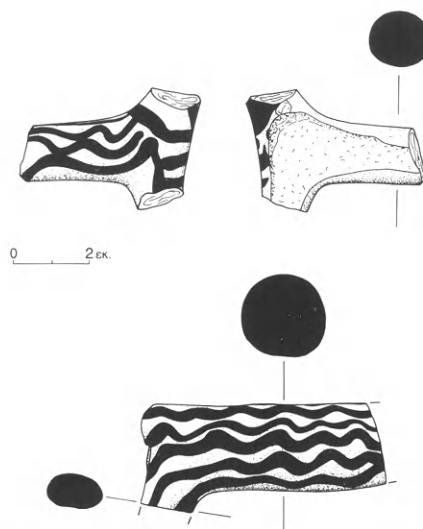
– Ειδώλιο γυναικείο. Σώζεται τὸ κάτω μέρος τοῦ κυλινδρικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος. Πλαστικά δηλωμένη ἢ πλεξίδα. Πηλὸς κίτρινος, βαφὴ μελανή. Ταινία περὶ τὴν ὀσφύ καὶ στὴν περίμετρο τοῦ κορμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διαγώνια διαγράμμιση μπροστὰ καὶ κατακόρυφη πίσω. Στὴν πλεξίδα ὀριζόντια παράλληλα γραμμίδια. Στὸ κάτω σῶμα δύο παράλληλες γραμμὲς ἔμπρὸς καὶ μία πίσω (εἰκ. 144)¹³. Ὑψ. σωζ. 0.035 μ.

Εἰκ. 144. Τμήμα ειδωλίου ἀπὸ τὸν χώρο Μ.

– Ειδώλιο ζώου. Σώζεται τὸ ἔμπροσθιο μέρος τοῦ σώματος, μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ λαμποῦ καὶ τοῦ ἑνὸς ποδίου. Πηλὸς λευκωπός, βαφὴ καστανή. Ταινία γύρω ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμποῦ καὶ κάτω ἀπὸ αὐτόν, ἔμπρὸς ὀριζόντιες παράλληλες γραμμὲς μεταξὺ κατακορύφων, ἐνῶ κατὰ μῆκος τοῦ σώματος πέντε ὀριζόντιες κυματοειδεῖς γραμμὲς (εἰκ. 145). Ὑψ. σωζ. 0.032 μ., μῆκ. σωζ. 0.045 μ., διάμ. σώματος 0.011 μ.

– Ειδώλιο μεγάλου ζώου. Σώζεται τὸ ὀπίσθιο μέρος τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν ποδιῶν μὲ σπασμένη τὴν πλαστικά διαμορφωμένη οὐρά. Πηλὸς κίτρινος, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ μαύρη. Κατὰ μῆκος τοῦ σώματος στὸ ἐπάνω μέρος

Εἰκ. 145-146. Ζωόμορφα ειδώλια ἀπὸ τὸν χώρο Μ.

δέκα ὀριζόντιες παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμὲς ποὺ φθάνουν μέχρι πίσω. Οἱ τρεῖς πρώτες καὶ οἱ τρεῖς τελευταῖες κατεβαίνουν κατακόρυφα πάνω στα πόδια (εἰκ. 146)¹⁴. Μῆκ. σωζ. 0.065 μ., διάμ. σώματος 0.022 μ.

Εἰκ. 147. Κωνίδιο ἀπὸ τὸν χώρο Μ.

– Ἀπλὸ δισκοειδὲς κωνίδιο διάτρητο μὲ ψηλὴ κωνοειδὴ ἀπόφυση, ἀπὸ γκριζο στεατίτη (εἰκ. 147). Διάμ. μέγ. 0.016 μ., ὕψ. 0.01 μ., διάμ. ὀπῆς 0.0015 μ.
– Κυκλικὸ κομμάτι λεπίδας ὀψιανοῦ.

Μεταξὺ τούς οἱ δύο χώροι Μ καὶ Ν ἐχωρίζοντο ἀπὸ τὴ συνέχεια τοῦ σκαμμένου στὸν βράχο ἀγωγού, ὁ ὁποῖος τούς διέσχισε μὲ κατεύθυνση περίπου Α.-Δ. Περὶ τὸ μέσο τῆς διαδρομῆς του σχηματίζε μιὰ σχεδὸν ὀρθή γωνία ἐπιβαλλόμενη ἴσως ἀπὸ τὴ διαμόρφωση τοῦ βράχου. Πρὸς τὰ ἀνατολικά συνεχίζόταν μέσα στὸν ἄσκαφο χώρο. Πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιον αὐτὸν ἀγωγό, ὁ ὁποῖος ξεκινώντας ἀνατολικότερα τῶν χώρων αὐτῶν, διέσχισε ὅλο τὸ οἰκοδόμημα μὲ κατεύθυνση γενικὰ ἀπὸ Α. πρὸς Δ. καὶ διερχόμενος κατὰ σειρὰ κάτω ἀπὸ τοὺς τοίχους 4, 9, 3 καὶ 2 κατέληγε στὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ. Στὸ ἡμερολόγιο τῆς

13. Πρβ. French 1971, πίν. 16a-b:39-452, ΥΕ ΙΙΒ.

14. Πρβ. αὐτόθι πίν. 24d:53-309, ΥΕ ΙΙΑ2-B.

ἀνασκαφῆς ἀναφέρεται ὅτι «τὰ ρεῖθρα τοῦ αὐλακιοῦ εἶναι χτισμένα, ὅπως καὶ στὸ τμήμα ποὺ διερχόταν ἀπὸ τὸν Α5», δηλαδή ἀπὸ τοὺς χώρους **Θ-Ι**, δὲν διευκρινίζεται ὅμως τί ἀκριβῶς σημαίνει «χτισμένα», διότι στὸν χώρο **Ι** σημειώνεται πὼς ὁ φυσικὸς βράχος «κατεβαίνει ἀπότομα πρὸς Βορρᾶν καὶ δημιουργεῖ τὴν νότια πλευρὰ τοῦ αὐλακιοῦ». Ἡ ἀνασκαφὴ στὸν ἀγωγὸ καὶ περὶ αὐτὸν ἀπέδωσε πολλὰ ἀμυγῶς μυκηναϊκὰ ὄστρακα, τέσσερα εἰδῶλια, μία ἄγραπτη κύλικα καὶ τμήμα κρατήρα. Τὸ ἡμερολόγιο γράφει ἀκόμη ὅτι στὴν περιοχὴ αὐτὴ βρέθηκε ἓνα «μικρὸ μολύβδινο σκεῦος πιεσμένο καὶ κατεστραμμένο». Δὲν ἀνευρέθη ὅμως μεταξὺ τῶν εὐρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς στὴν ἀποθήκη τοῦ Μουσείου τῶν Μυκηνῶν, ἴσως διότι θὰ εἶχε διαλυθεῖ λόγῳ τῆς κακῆς του διατήρησης.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 2.769.

Ἀπροσδιόριστα 1.154.

Ἀγραπτα 1.117.

Γραπτά 498.

Ἀγραπτα: Ἐξήντα ἑπτὰ ἐξώστροφα, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, καὶ τέσσερα ἔντονα ἐξώκυρτα χεῖλη τροπιδωτῶν, σαράντα εὐθέα, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, ἔξι ἐξώκυρτα καὶ εἴκοσι δύο ἐξώστροφα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Τριάντα ταινιωτὲς λαβές, οἱ τρεῖς ἀκέραιες καὶ μία δακτυλιόσχημη, ἓκατὸν σαράντα δύο γάστρες καὶ ἐξήντα ἑννέα στελέχη, τὸ ἓνα βραχὺ ἀπὸ κυαθόμορφη κύλικα καὶ ἓνα ἄλλο ὠραῖο ραδινό. – Εἴκοσι τρεῖς κοίλες βάσεις, οἱ δύο ἀκέραιες μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, διαμ. 0.06 καὶ 0.065 μ. – Δεκαεννέα ἐπίπεδες βάσεις, διαμ. 0.052-0.067 μ., ἡ μία ἀκέραιη ποὺ σώζει καὶ τὸ στέλεχος καὶ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας, ἄλλες ἑπτὰ ἀκέραιες, διαμ. 0.05-0.065 μ., καὶ μία ἄλλη μὲ πλαστικὸ δακτύλιο κοντὰ στὸ στέλεχος. – Ἐνα ἐξώκυρτο καὶ τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς καὶ ἓνα αὐλακωτὸ σχεδὸν ἐπίπεδο ἄνω. – Δύο ἀκέραιες γωνιώδεις ταινιωτὲς λαβές. – Τρεῖς ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία ἀπὸ μεγάλο ἄγγεϊο. – **Οἰκιακά:** Τέσσερα ἐξώστροφα, ἐξώκυρτο, δύο τροπιδωτά, δύο εὐθέα, περίκυρτο, ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο, ἀμφίκυρτο ἐπικλινές, ὄρθιο αὐλακωτὸ καὶ ὀκτῶ ἐξώκυρτα ἐπικλινὴ χεῖλη. – Μία κατακόρυφη κυλινδρική λαβὴ μαζί μὲ τὸ τοίχωμα κλειστοῦ ἄγγεϊο καμένου ἐξωτερικά. – Πενήντα ἑννέα μεγάλες καὶ μικρότερες κυλινδρικές λαβές, πολλές μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση, καὶ δεκαεννέα ταινιωτὲς διαφόρων μεγεθῶν, ἡ μία ἀπὸ μεγάλο ἄγγεϊο. –

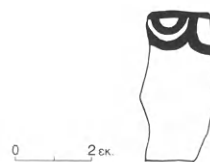
Δύο λαβὲς τετράγωνης τομῆς. – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ χοντρὸ καδόσχημο ἄγγεϊο μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς. Πηλὸς κόκκινος τραχὺς χοντρόκοκκος μὲ ἐγκλείσματα. – Τριακόσια ἐξήντα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἄγγεϊων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, κιτρινωποὺς καὶ καστανοὺς πηλοὺς μὲ ἐγκλείσματα, πολλὰ μὲ ἔντονα ἴχνη φωτιᾶς. – Ὀκτῶ δυσκοειδεῖς βάσεις, ἡ μία μεγάλου κλειστοῦ ἄγγεϊο, πρόχου ἢ ἀμφορέα, καὶ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.065 μ., καὶ ἑπτὰ μεγάλες ἐπίπεδες. – Μεγάλῃ ἀκέραιῃ ἐπίπεδῃ βάσει ἀνοιχτοῦ ἄγγεϊο, διαμ. 0.135 μ., μὲ τμήμα τῶν ἐλαφρῶς πρὸς τὰ ἔξω εὐρυνόμενων τοιχωμάτων του. – Πολὺν μεγάλον ταινιωτὸ πόδι τριποδικοῦ ἄγγεϊο, σωζ. ὕψ. 0.145 μ. – Κυλινδρικό λεπτὸ πόδι χυτρώποδος καὶ ἓνα ὅμοιον μεγαλύτερον, σωζόμενου ὕψ. 0.07 μ. – Τρία ἐντόνως ἐξώκυρτα χεῖλη κυάθων, τὸ ἓνα μὲ λεπτότατο τοίχωμα. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις. – Ἐνα περίκυρτο καὶ δύο ἐξώστροφα χεῖλη κυπέλλων. – Μέρος τοιχώματος μὲ τὴ στροφὴ τῆς βάσης κωνικοῦ κυπέλλου ἀπὸ λεπτόκοκκο καθαρὸ κοκκινωπὸ πηλό. – Ἐπίπεδῃ βάσει μὲ τμήμα τῶν χοντρῶν τοιχωμάτων. – Ὅμοια, μὲ ἐλάχιστον τμήμα ἀπὸ τὸ πολὺ λεπτὸ τοίχωμα. – Κυρτὴ βάση μεγάλου κυπέλλου μὲ κατακόρυφα τοιχώματα. – Ἀκέραιος λαμὸς πρόχου μὲ περίκυρτο χεῖλος, διαμ. 0.042 μ. – Ὀκτῶ κυλινδρικές κατακόρυφες λαβές μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση. – Ὀκτῶ πλατιεῖς ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία μὲ κεντρικὴ νεύρωση καὶ μία ἄλλη μὲ κεντρικὴ αὐλακα στὴ ράχη. – Εἴκοσι ἔξι κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα, ἓνα καὶ μὲ τὴν βάση τοῦ λαμοῦ. – Τέσσερις ἐπίπεδες καὶ δύο δυσκοειδεῖς βάσεις. – Τμήμα ἀπὸ τὸ πᾶν μέρους ἀσκού μὲ ἀκέραιη τὴν

ταινιωτή λαβή και μόλις διακρινόμενο τὸ ἄνοιγμα τοῦ στομίου. – Ἐνα κομμάτι ἀπὸ λαιμό, ἕξι ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο λεπτές, ὀγδόντα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα, δεκαεπτὰ ἐπίπεδες καὶ ὀκτὼ δισκοειδεῖς, ἢ μία μεγάλη, βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Ἐννέα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη καὶ μία δακτυλιόσχημη βάση κρατήρων. – Ἐξώστροφο χεῖλος, τρεῖς δακτυλιόσχημες, ἢ μία ἀκέραιη διαμ. 0.03 μ., δύο δισκοειδεῖς καὶ ἔντεκα ἐπίπεδες βάσεις σκύφων. – Πολὺ φθαγμένη βάση ὑπίποδος σκύφου.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μετὰ ταινία στὴν ἀκμή καὶ ἀπὸ κάτω τὸ ἀνώτερο μέρος μικρῆς λοξῆς πορφύρας (πίν. 65α:11)¹⁵. – Ὅμοιο, μετὰ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω ἢ κεφαλὴ μετὰ διπλὸ περιγράμμα καὶ ἢ ἀρχὴ τοῦ περιστικτοῦ σώματος ὀρθίας ἀνηρητημένης πορφύρας (πίν. 64:5)¹⁶. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ καστανὴ στιλπνὴ. – Τέσσερις ταινιωτὲς λαβές μετὰ βαμμένη ῥάχη. – Τρεῖς γάστρες μετὰ τρεῖς καὶ ἕξι ἱμάντες. – Δύο ὅμοιες, μία μετὰ ταινία κάτω καὶ ἄλλη μετὰ ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς τριῶν κατακορύφων πορφυρῶν. – Ὅμοια, μετὰ μία σειρὰ στιγμῶν ἀπὸ τὸ περιστικτὸ σῶμα καὶ τὴν ὀλόβαφιν οὐρὰ ὀρθίας πορφύρας (πίν. 64:7)¹⁷. Μαύρη βαφὴ σὲ ὑπόλευκο ἀλείφωμα. – Ὅμοια, μετὰ τὶς διάστικτες οὐρὲς δύο ὀρθίων πορφυρῶν (πίν. 64:1)¹⁸. – Ὅμοια, μετὰ μέρος τῆς διάστικτης οὐρᾶς ὀρθίας πορφύρας καὶ δίπλα δύο ὁμόκεντρος κύκλους. – Ὅμοια, μετὰ διακόσμησιν ἄνθους κρῖνου μετὰ ὠραία διπλὰ ἐλικοειδῆ φύλλα καὶ στὸ μέσο τέσσερις μεγάλους στήμονες μετὰ λοξὰ γραμμίδια ἐπ' αὐτῶν. Κόκκινη βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα (πίν. 65α:8)¹⁹. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κατώτερο μέρος τῆς γάστρας μετὰ τὶς ἀπολήξεις τῆς ὀλόβαφιν οὐρᾶς δύο ὀρθίων πορφυρῶν. – Τμήμα ἀπὸ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας μετὰ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους. Σῶζονται χαμηλὰ στὴ γάστρα τέσσερις ἱμάντες ποὺ τέμνονται ἀπὸ ὀκτὼ ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς ὀρθίων πορφυρῶν. – Κομμάτι ἀπὸ τὴ γάστρα ἐνδόβαφιν κύλικος μετὰ τμήμα τῆς κατακόρυφης δακτυλιόσχημης λαβῆς ποὺ ὑπερυψοῦται τοῦ χείλους καὶ φέρει ἐγκάρσιες γραμμὲς στὴ ῥάχη²⁰. – Τμήμα

τοῦ στελέχους μετὰ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας κύλικος ὀλόβαφιν μετὰ μαύρη στιλπνὴ βαφὴ. – Χαμηλὸ πόδι κυαθόμορφης κύλικος μετὰ ταινίες. – Δύο τμήματα βάσεων, μία ὀλόβαφιν κόκκινη καὶ μία ταινιωτὴ μετὰ αὐλακα στὴν περιφέρεια ἄνω. – Τέσσερα κομμάτια ἀπὸ ἐλαφρῶς κοῖλες βάσεις μετὰ μαύρους καὶ καστανέρυθρους δακτυλίους. – Τρία συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα ὄστρακα τροπίδου τοῦ λεκανιδίου, δύο ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος, ποὺ σῶζει καὶ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς, καὶ ἓνα ἀπὸ τὴ γάστρα. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ. Κάτω ἀπὸ τὴν τροπίδωσιν ἐσωτερικὰ δακτύλιος. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος μετὰ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ στὴ ῥάχη τῆς λαβῆς. Ἐσωτερικὰ ὀλόβαφο. – Ὅστρακο ἀπὸ τὸ τοίχωμα κλειστοῦ ἀγγείου οἰκιακῆς χρήσεως, ἀπὸ κεραιόχρωμο πηλὸ μετὰ πυκνὴ μίκα. Τρεῖς ἐπ'ἀλλήλῃς ταινίες μετὰ ἐπίθετο λευκὸ χρῶμα. – Τμήμα φιάλης ἢ λοπάδος ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἀγγείου, ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος μέχρι τὸ κύρωμα τῆς βάσης. Ἐσωτερικὰ ὀλόβαφιν, ἐξωτερικὰ ἐπ'ἀλλήλῃς κυματοειδεῖς ἀσύμμετρες ταινίες (πίν. 64:9)²¹. Ὑψ. 0.045 μ. (Ὅμοιο σχῆμα ἀπὸ τὸν ὥρο Β στὸν πίν 11:1). – Ἐξώστροφο χεῖλος μετὰ τμήμα τῆς γάστρας κυάθου, μετὰ ταινία στὴν ἀκμὴ. Στὴ γάστρα ὀλόβαφιν μαστοειδῆς ἀπόφυση στὸ μέσο καὶ ἐκατέρωθεν τρεῖς ἐν'ἀλλήλῃς καμπύλες γραμμὲς καὶ ἢ ἐλικοειδῆς ἀπόληξις δέσμης τεσσάρων γραμμῶν ἀντίστοιχα (πίν. 65α:12). Πηλὸς κοκκινωπός, κιτρινωπὸ ἀλείφωμα καὶ κοκκινοπορτοκαλιὰ βαφὴ. – Ἐξώστροφο χεῖλος μετὰ μέρος τῆς γάστρας μέχρι χαμηλὰ τὴ στροφὴ πρὸς τὴ βάση, μετὰ ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ καὶ ἐσωτερικὰ δύο σειρὲς ἀνηρητημένων μεγάλων κροσσοπεταλίων (εἰκ. 148), ἐνῶ ἐξωτερικὰ

Εἰκ. 148. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων Μ-Ν.

15. French 1965, εἰκ. 2:1-504, YE IIIA2.

16. Αὐτόθι εἰκ. 7:10, YE IIIA2.

17. French 1966, εἰκ. 6:12 καὶ 17, YE IIIB1.

18. MDP εἰκ. 141:12, Κοπρέζα, YE IIIB1.

19. Αὐτόθι εἰκ. 54:3, Φυλακωπή, YE IIB, καὶ εἰκ.

75:7, NSC, YE IIIA1.

20. Αὐτόθι εἰκ. 55:1, Κόκλα, καὶ εἰκ. 53:2, Ἀγία Εἰρήνη, γὰρ τὴ λαβὴ καὶ τὴ διακόσμησίν της, YE IIB.

21. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 196:3, NSC, πρώτη μὲν YE IIIG.

τρεις ἐπάλληλες καμπύλες ταινίες. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ κάτω ὀλόβαφο καρδιόσχημο ὀξύληκτο φύλλο κισσοῦ. – Ὅμοιο, μὲ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω σειρὰ μεγάλων Ν-σχημῶν κοσμημάτων (πίν. 65α:2)²². – Ἐξώκυρτο ἐπικλινές χεῖλος μὲ ταινία πάνω στὸ χεῖλος καὶ ἄλλη μία ἀπὸ κάτω. Στὴ γάστρα φυλλοφόρος ταινία πάνω ἀπὸ λεπτὴ ταινία. Καστανὴ βαφὴ σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Τμῆμα ταινιωτῆς λαβῆς μὲ βαμμένη ράχη πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφή. – Δύο κομμάτια ἀπὸ τὴ γάστρα κυαθίων μὲ πυκνὴ σπογγωτὴ διακόσμηση, στὸ ἓνα κάτω ἀπὸ ταινία (πίν. 64:10)²³. – Τμῆμα γάστρας κυπέλλου μὲ ἀνάγλυφο δακτύλιο καλυπτόμενο ἀπὸ πλατιά ταινία καὶ ἐκατέρωθεν σπογγωτὴ διακόσμηση²⁴. – Τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ κοίλου τοιχώματος. Πλατιά ταινία ἐξωτερικὰ στὴ βάση, στὸ ἓνα καὶ ἄλλη μία ψηλότερα στὴ γάστρα, καὶ ὁμόκεντροι δακτύλιοι ἀπὸ κάτω. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρό-
χων μὲ περίκυρτο χεῖλος. Ταινία στὸ χεῖλος καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ στὸν λαμὸ, ἓνα καὶ μὲ δευτέρη ταινία ψηλὰ πρὸς τὸ χεῖλος. – Ὅμοιο, μὲ ταινία μόνο στὸ περίκυρτο χεῖλος. – Στενὸς λαμὸς πρόχου ἢ ληκύθου μὲ ταινία περὶ τὸ μέσο τοῦ ὕψους του καὶ ἄλλη μία στὴ βάση. – Εἵκοσι ἕξι ὄστρακα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμοῦ πρό-
χων ἢ ἀμφορέων μὲ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο. Σὲ ἓνα καὶ δευτέρη ταινία ψηλότερα στὸν λαμὸ. – Τμῆμα ἀπὸ τὸν ὦμο μικρῆς πρόχου μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ λαμοῦ καὶ τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ται-
νωτῆς λαβῆς. Ταινία στὴ βάση τοῦ λαμοῦ καὶ κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ καὶ δακτύλιος στὴ ρίζα τῆς. Στὸν ὦμο θηλειὲς διάγραμμες μὲ δικτυωτό (πίν. 65α:1)²⁵. – Δεκατέσσερις μεγάλες κυλινδρικές λαβές μὲ πι-
νελιά ἢ δακτύλιο στὴ ρίζα καὶ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη, ἡ μία μεγάλη, διαμ. 0.035 μ., καὶ μία μὲ ἀπλὴ γραμμὴ στὴ ράχη. Οἱ τρεῖς μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση. – Ἐντεκα ταινιωτές, μία μεγάλη μὲ ὀπὴ

ὀπτήσεως στὴ βάση, ὅπου καὶ δακτύλιος, μία μὲ δακτύλιο στὴ ρίζα καὶ δύο ἐπάλληλες ταινίες στὴν κοιλία κάτω ἀπὸ τὴ λαβή, μία μὲ ταινίες στὰ περι-
θώρια καὶ πλοχμοειδὴ παχιά γραμμὴ στὴ ράχη (κοτσίδα)²⁶, μία μὲ ταινίες στὰ περιθώρια καὶ κυ-
ματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη, δύο μὲ βαμμένη ράχη, μία μεγάλη πλατιά, πλάτ. 0.049 μ., καὶ τέσσερις μι-
κρὲς μὲ βαμμένα τὰ περιθώρια, ἡ μία καὶ μὲ κεν-
τρικὴ νεύρωση. – Ἐξήντα ὀκτὼ κομμάτια ἀπὸ τοι-
χώματα μὲ διακόσμηση μιᾶς ἕως τριῶν ἐπάλληλων
ισοπαχῶν ταινιῶν. – Δισκοειδὴς ἐλαφρῶς κοίλη
βάση ραδινης πρόχου. Τέσσερις λεπτοὶ ὁμόκεντροι
δακτύλιοι στὴν κάτω ἐπιφάνεια. Ἐξωτερικὰ ταινία
στὴ βάση καὶ ψηλότερα δύο ἱμάντες²⁷. – Τμῆμα
τοιχώματος μὲ τὴ ρίζα ὀριζόντιας κυλινδρικής
λαβῆς, ἀπὸ ὕδρια ἢ στάμνο, μὲ γραμμὴ στὴ ράχη. –
Δύο ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία ἀκέραιη, μὲ βαμμένη
ράχη καὶ κεντρικὴ νεύρωση ἀπὸ ἀπιόσχημους πι-
θαμοφορεῖς²⁸. – Κομμάτι ἀπὸ τὴν κοιλία πιθαμοφο-
ρέα, μὲ ταινία κάτω καὶ ἀπὸ πάνω καμπύλῃ ταινία
μὲ σειρὰ στιγμῶν κατὰ μῆκος τῆς ἐξωτερικῆς τῆς
πλευρᾶς, ἐνῶ στὴν ἐσωτερικὴ γωνία τέσσερις πα-
ράλληλες σειρὲς στιγμῶν (πίν. 65α:6)²⁹. – Δακτυ-
λιόσχημη βάση ἀπιόσχημου πιθαμοφορέα μὲ τμῆμα
τοῦ τοιχώματος, ὀλόβαφη μὲ κόκκινο χρῶμα. –
Τμῆμα ἀλαβάστρου μὲ τρεῖς παράλληλες ἰσοπα-
χεῖς ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω τρεῖς παράλληλες
πλάγιες γραμμές, ἴσως ἡ ἀρχὴ τριπλοῦ μίσχου φύλ-
λου κισσοῦ (εἰκ. 149)³⁰. – Τμῆμα ἀπὸ τὴν ἐπίπεδη

Εἰκ. 149. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων Μ-Ν.

22. RMDP εἰκ. 195:189-190, Ἀττική, YE IIIA2.

23. MDP εἰκ. 72:1 καὶ 2, Μυκῆνες καὶ Ὁρχομενὸς ἀντίστοιχα, YE IIIA1.

24. Αὐτόθι εἰκ. 73:2, Βουρβάτσι, YE IIIA1.

25. Αὐτόθι εἰκ. 21:1, Φυλακωπή, YE IIA. Ὅμοια προχοῖσκη μὲ ἴδια διακόσμηση στὸν ὦμο ὑπάρχει στὸ Μουσεῖο τῶν Μυκηνῶν, ἀπὸ τὸ Σουλεϊμάνι.

26. Αὐτόθι εἰκ. 175:1, Μυκῆνες, πρόμη YE IIIΓ.

27. Αὐτόθι εἰκ. 121:2, Βουρβάτσι, παρόμοια βάση χωρὶς δακτυλίους, YE IIIB1.

28. Αὐτόθι εἰκ. 115:2, Μυκῆνες, YE IIIB1.

29. Αὐτόθι εἰκ. 16:1, Θορικός, YE IIA.

30. Αὐτόθι εἰκ. 20:4, NSC, YE IIA.

βάση αλαβάστρου με τέσσερις όμοκεντρους δακτυλίους στο κέντρο και ταινία στην περιφέρεια. – Κυλινδρική λαβή με γραμμή στη ράχη και δύο ταινιωτές, ή μία με δακτύλιο στη ρίζα και ή άλλη με βαμμένα τὰ περιθώρια, κλειστών άγγείων. – Έξήντα έξι κομμάτια τοιχωμάτων με διακόσμηση έπάλληλων ταινιών. – Τμήμα από κλειστό κυλινδρικό άγγείο, ίσως αλαβαστροειδές, με κυρτή βάση και έλαφρώς κοίλο τοίχωμα και τη ρίζα της όριζόντιας κυλινδρικής λαβής. Ταινία στη γωνία της βάσης, κατόπιν ίμάντες και πάλι ταινία άμελώς γραμμένη. Δίπλα στη λαβή σώζονται τρία έπάλληλα γραμμίδια. Βαμμένη ή ράχη της λαβής (πίν. 64:11). – Τμήμα από την ένωση της κατακόρυφης ταινιωτής λαβής ψευδοστόμου με τον δίσκο του στελέχους των λαβών. Βαμμένη ή περίμετρος του δίσκου και ή άρχή της λαβής. – Δίσκος, διαμ. 0.085 μ., με τμήμα του στελέχους των λαβών μεγάλου ψευδοστόμου από τραχύν κοκκινωπό πηλό με άραιό ύπόλευκο αλείφωμα. Στόν δίσκο όμόκεντροι κύκλοι με βυσσινά βαφή. – Μικρός δίσκος του στελέχους των λαβών, διαμ. 0.023 μ., με την άρχή των δύο ταινιωτών λαβών. Όλόβαφο τό κέντρο του δίσκου και δύο όμόκεντροι κύκλοι στην περιφέρεια. Βαμμένες οί ράχες των λαβών πλην έξηρημένου τριγώνου στην κορυφή τους. – Ταινιωτή λαβή με δακτύλιο στη ρίζα, ταινίες στα περιθώρια και στη ράχη έγκάρσιες πλατιές γραμμές (κλιμακωτό θέμα). – Πέντε μικρές ταινιωτές λαβές με βαμμένη ράχη, σέ μία έξηρημένο τρίγωνο άνω. – Πέντε όστρακα από τόν ώμο, την κοιλιά και τη βάση του ίδιου ψευδοστόμου, μή συγκολλώμενα. Διακόσμηση, με μελανή βαφή, με ίμάντες μεταξύ ταινιών, ένώ σ' ένα από τόν ώμο σώζεται τμήμα γωνιώδους άνθους με τριπλό στικτό κάλυκα (πίν. 65α:10)³¹. Πύρω από τη δακτυλιόσχημη βάση του πλατιά ταινία πού άνεβαίνει λίγο και στην κοιλιά και μετά ίμάντες, ένώ στην κάτω έπιφάνειά της όλόβαφος κύκλος και δύο λεπτότατοι όμόκεντροι ίμάντες ή έπιπόλαια γραμμένη μικρή σπείρα (πίν. 65α:9)³². – Τμήμα από τόν ώμο μικρού ψευδοστόμου όπου διακρίνεται οί θέσεις του στομίου και του στελέχους των λαβών. Πλατιά κόκκινη ταινία περί τό μέσο και

άπό κάτω δύο στήλες έλαφρώς καμπύλων γραμμών. – Όμοιο, με στήλη μικρών άνάστροφων άμβόντων. – Όμοιο, με ένάλληλες καμπύλες γραμμές. – Τμήμα από τόν ώμο και την κοιλιά ψευδοστόμου. Στόν ώμο ό τριπλά στικτός κάλυκας άγκυλόμισχου άνθους και δίπλα ή άγκιστροειδής άκρη παρόμοιου άνθους. Πρός τὰ κάτω τρείς ίμάντες μεταξύ ταινιών, σειρά μικρών Ν-σχήμων κοσμημάτων και πάλι ίμάντες μεταξύ δύο ταινιών. – Τρία κομμάτια τοιχωμάτων με ίμάντες μεταξύ ταινιών. – Τέσσερα συνανήκοντα και συγκολληθέντα όστρακα από ένδόβαφο κρατήρα. Πηλός τεφρός, αλείφωμα άνοιχτό πορτοκαλί, βαφή πορτοκαλιά σκούρα. Έξώκυρτο χείλος με πλατιά ταινία έξωτερικά, πλάτ. 0.025 μ. Χαμηλά στη γάστρα τρείς έπάλληλες ίσοπαχείς ταινίες. Στη διακοσμητική ζώνη κεντρική στήλη μικρών ρόμβων με τριπλό περιθώριο και έκατέρωθεν άγκυλόμισχες άνηρημένες μικρές σπείρες με όλόβαφο όφθαλμό. Ό μυχός της άγκύλης γεμίζεται με σειρά άμβόντων, ό τελευταίος των όποιων άπολήγει στην κορυφή σέ άγκιστρο (πίν. 64:13). – Τρία έξώστροφα χείλη κρατήρων με πλατιά ταινία στην άκμή. Τό ένα, άρκετά μεγάλο, σώζει από κάτω και κυματοειδή ταινία, επάνω δεξιά έπιμήκη θηλειά και από κάτω μία καμπύλη και ένα στικτό ήμκύκλιο, τό ήμισυ στικτού κύκλου, με έγγεγραμμένη στιγμή στο κέντρο (πίν. 65α:7)³³. Πρόκειται για τούς πλοκάμους μεγάλου χταποδιού με παραπληρωματικό στικτό κύκλο άνάμεσα. Πηλός κιτρινωπός, αλείφωμα κιτρινέρυθρο, σκούρα πορτοκαλιά βαφή. – Έξώκυρτο έπικλινές χείλος με πλατιά ταινία έξωτερικά. – Δύο έξώκυρτα με ταινία και τρία άμφιστρόγγυλα χείλη ένδόβαφων κρατήρων. – Τρείς μεγάλες όριζόντιες κυλινδρικές λαβές, ή μία με πινελιά στη ρίζα, όπου και όπή όπτησης, ή άλλη με πινελιά στη ρίζα και στην κορυφή της ράχης και ή τρίτη με λοξές πινελιές στη ράχη. – Μία έπίπεδη και έξι δακτυλιόσχημες βάσεις με πλατιά ταινία έξωτερικά, ή μία δακτυλιόσχημη και με δεύτερη ταινία ψηλότερα έξωτερικά και με πλατείες δακτυλίους έσωτερικά. – Σκύφοι: Έκατόν δεκαεπτά όστρακα άβαφων έσωτερικά: Δεκαέξι έξώστροφα, ένα εύθύ, τέσσερα έξώ-

31. Πρβ. *MDP* εικ. 128:1, Αίγινα, YE IIIB1.

32. Πρβ. Wardle 1973, εικ. 7:17-18, YE IIIB2.

33. *RMDP* εικ. 417:101, Ρόδος, YE IIIB.

κυρτα και δύο τροπιδωτά χείλη με ταινία στην άκμή, τὰ πέντε και με δεύτερη λεπτή ταινία χαμηλότερα έσωτερικά, σέ ένα μόνο έξωτερικά. Έξωτερικά μερικά έχουν: Τμήμα καμπύλης ταινίας (2), στήλη ανάστροφων άμειβόντων με τριπλό περιθώριο (είκ. 150), στήλη τεθλασμένης με διπλό περιθώ-

Είκ. 150. Όστρακο από τόν άγωγό τών χώρων M-N.

ριο, τμήμα σπείρας, τετραπλό τρικάμπυλο τόξο με παραπληρωματικό κόσμημα τρεις αντίστροφες ένάλληλες όμόκεντρες ήμελλείψεις, και όρθια μικρή πορφύρα, κεφαλή, περίστικτο σώμα, διάστικτη ούρά, και ίχνη δεύτερης (πίν. 64:4)³⁴. – Έξώστροφο χείλος από ύψιποδα σκύφο με ταινία στην άκμή και από κάτω δεύτερη πλατιά ταινία και στη συνέχεια δέσμη έπτά γραμμών και δύο άντιθετικές ομάδες τεσσάρων όμόκεντρων ήμελλείψεων (πίν. 64:6)³⁵. Καστανή βαφή σέ καστανοκίτρινο αλείφωμα. – Κυλινδρική όριζόντια άγκύλη λαβή με μαστοειδή απόφυση στην κορυφή της, πλατιά πινελιά στη ρίζα και κατακόρυφες πινελιές στη ράχη (πίν. 65α:13). – Δεκαέξι κυλινδρικές λαβές, ή μία άκέραιη μαζί με τó τοίχωμα, με πινελιές στις ρίζες και στην κορυφή της ράχης. – Είκοσι όκτώ γάστρες με ταινίες ή ίμάντες έξωτερικά, οί έπτά και με δακτυλίους έσωτερικά. – Άλλες δώδεκα έχουν έξωτερικά: Τμήμα σπείρας (4), στήλη άμειβόντων, δύο ταινίες κάτω από θηλειά διάγραμμα με δικτυωτό κόσμημα, τρεις παράλληλες άνισοπαχείς γραμμές, τμήματα άνθέων (3), τη σπειροειδή απόληξη άνθους και από κάτω τριπλό μίσχο με στήλη στιγμών έξωτερικά (πίν. 65α:14) και μικρή σπείρα επάνω και από κάτω γραμμή και λογχοειδές φύλλο, τμήμα άνθους (πίν. 65α:15). – Όμοια, με δύο σειρές U-σχημων κοσμημάτων πάνω από ταινία. – Όμοια,

με δύο επάλληλες ταινίες και από πάνω πέντε λοξές γραμμές και δίπλα τέσσερις ένάλληλες όμόροπες καμπύλες. – Όμοια, με όκτώ ίμάντες κάτω από στήλη τεθλασμένης με μονό περιθώριο και δίπλα στήλη μικρών άμειβόντων. – Όμοια, με στενή στήλη τεθλασμένης με μονό περιθώριο. – Όμοια, με δύο ταινίες κάτω από στήλη όριζοντίων κυματοειδών γραμμών με έπταπλό περιθώριο και έξωτερικά στήλη κροσσοπεταλιών. – Όμοια, με δύο επάλληλες ταινίες κάτω και από πάνω τρεις γραμμές και όξύληκτη κατακόρυφη καμπύλη ταινία (ή κροσσοί σέ σχήμα αϊχμής βέλους που πλαισιώνουν μετόπη) (πίν. 65α:5)³⁶. – Δύο όμοιες, με τη ρίζα της όριζόντιας κυλινδρικής λαβής με ταινία στη ρίζα και στη ράχη. Η μία έχει ταινίες και πάνω και κάτω από τη λαβή. – Πέντε όμοιες μόνο με δακτύλιο έσωτερικά. – Τέσσερις όμοιες με πολύ καλοσχεδιασμένες όρθιες πορφύρες: δύο που ένώνονται με διπλή σειρά στιγμών, μία μικρή και χαριτωμένη με στικτό μάτι, περίστικτο σώμα και διάστικτη ούρά, μόνο τó περίστικτο σώμα και μόνο τη διάστικτη ούρά. – Τρία συνανήκοντα αλλά μη συγκολλώμενα τμήματα γάστρας με ταινία κάτω και από πάνω κεντρική στενή στήλη όριζοντίων τεθλασμένων γραμμών με διπλό περιθώριο και έκατέρωθεν άγκυλόμισχος σπείρες (πίν. 64:2 και 65α:3-4)³⁷. Πολύ λεπτή και καλογραμμένη διακόσμηση. – Δεκατέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία έξωτερικά, οί δύο και με σπειροειδώς γραμμένους δακτυλίους έσωτερικά στον πυθμένα (πίν. 64:3)³⁸, μία με ένα δακτύλιο, άλλη μία με έξι, ό έξωτερικός πλατύτερος, και τρία συνανήκοντα με πέντε δακτυλίους μέσα στον πυθμένα. – Δισκοειδής έλαφρώς κοίλη βάση με ταινία έξωτερικά και έξι όμόκεντρους δακτυλίους στον πυθμένα έσωτερικά. – Τμήμα από τó πόδι ύψιποδος σκύφου με πλατιά ταινία. – Δύο έξώστροφα χείλη από στικτούς σκύφους με σειρά μεγάλων καστανών στιγμών στην άκμή του χείλους και από κάτω, στό ένα τρεις στιγμές από πλήρη στικτό κύκλο και στό άλλο διαποίκιλτος τροχός άποτελούμενος από περίστικτο κύκλο με όλόβαφο κέντρο έντός του όποιου έξαιρείται σταυρός με

34. MDP είκ. 110:1, Πρόσυμνα, YE IIIA2.

35. Αυτόθι είκ. 146:1 και 8, Μυκήνες, YE IIIB1. Mountjoy 1976, είκ. 8:7, και πίν. 14d:70, YE IIIB1.

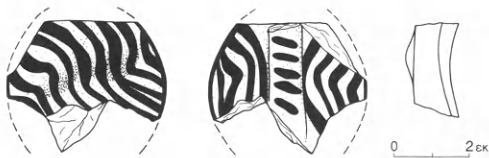
36. French 1966, είκ. 8:22-23, YE IIIB1.

37. RMDP είκ. 39:294, Πρόσυμνα, YE IIIB2, αλλά με πλατιά κεντρική μετόπη. Έπομένως του πίνακος θά πρέπει νά τοποθετηθεί στην YE IIIB1.

38. Αυτόθι είκ. 39:294, Πρόσυμνα, YE IIIB2.

στιγμή στο κέντρο του (πίν. 64:8)³⁹. – Σαράντα ὄστρακα ἐνδόβαφων: Τρία ἐξώκυρτα καὶ πέντε ἐξώστροφα χεῖλη μὲ πλατιά ταινία ἐξωτερικά, τὸ ἓνα καὶ μὲ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω πλάγια σειρὰ παράλληλων γραμμίδων. – Ἑπτὰ κυλινδρικές λαβές μὲ πινελιά στὴν κορυφή τῆς ράχης, ἡ μία ἀκέραιη μὲ πινελιά καὶ στίς ρίζες. – Εἴκοσι τμήματα ἀπὸ γάστρες, τὰ δεκατέσσερα μὲ ταινίες ἐξωτερικά ἢ καμπύλες γραμμές. – Ὅμοιο, μὲ τρέχουσα σπείρα (πίν. 64:12)⁴⁰. – Ὅμοιο, μὲ τρεῖς ἰσοπαχεῖς ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω τμήμα ἀγκυλόμοσης σπείρας. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις μὲ ταινία, ἡ μία ἀκέραιη διαμ. 0.045 μ. – Σαράντα ὀκτὼ ὄστρακα ὀλόβαφων: Τρία ἐξώκυρτα, ἓνα ἐξώκυρτο ἐπίπεδο καὶ πέντε ἐξώστροφα χεῖλη, τὰ δύο μὲ τμήμα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς, δύο κυλινδρικές λαβές, τριάντα ἔξι γάστρες καὶ δακτυλιόσχημη βάση. – Γυναικεῖο εἰδῶλιο. Σῶζεται τμήμα τοῦ κυκλικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ, μὲ πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη καὶ πίσω τὴν πλεξίδα. Πηλὸς κιτρινωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ μελανή. Ταινία στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ, τὸν ὅποιο ἐμπρὸς κοσμοῦν παράλληλες πλάγιες κυματοειδεῖς γραμμές, ἐνῶ πίσω κυματοειδεῖς γραμμές ἀντιθετικὰ διατεταγμένες ἐκατέρωθεν τῆς πλεξίδας, ἐπὶ τῆς ὁποίας παράλληλες ἐγκάρσιες πινελιές (εἰκ. 151)⁴¹. Ὕψ. σωζ. 0.035 μ., πλάτ. σωζ. 0.04 μ.

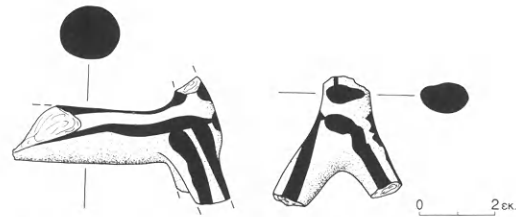

Εἰκ. 151. Εἰδῶλιο Φ ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων Μ-Ν.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο τύπου Φ. Σῶζεται τὸ ἀνώτερο ἥμισυ περίπου τοῦ κυκλικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ. Πλαστικά δηλωμένα τὰ στήθη. Πηλὸς κιτρι-

νέρυθρος, βαφὴ κόκκινη. Ταινία κάτω ἀπὸ τὸ στήθος καὶ στὴν περιφέρεια τοῦ κορμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλάγιες παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμές. Ὕψ. σωζ. 0.03 μ., πλάτ. σωζ. 0.04 μ.

– Εἰδῶλιο ζώου. Σῶζεται τὸ πρόσθιο μέρος τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος, ὁ λαίμκος καὶ τμήμα τῶν δύο πρόσθιων ποδιῶν. Πηλὸς καστανέρυθρος, ἀλείφωμα καστανωπό, βαφὴ σκούρα καστανή. Τρεῖς παράλληλες ὀριζόντιες γραμμές κατὰ μῆκος τοῦ σώματος καὶ ἀπὸ δύο κατακόρυφες σὲ κάθε πόδι. Στὸν λαίμκο μπροστὰ δύο ὀριζόντιες πινελιές (εἰκ. 152). Ὕψ. σωζ. 0.035 μ., μῆκ. σωζ. 0.055 μ.

Εἰκ. 152. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων Μ-Ν.

– Ἐνα μικρὸ, κωνικοῦ σχήματος, κομμάτι εἰδωλίου. Πιθανότατα πρόκειται γιὰ πόδι μεγάλου ζώου. Ἴσως, ὅμως, λόγω καὶ τῆς ἔντονης καὶ πυκνῆς διακόσμησής του μὲ παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμές, νὰ εἶναι καὶ τὸ πόδι κάποιου ὁμοιώματος ἐπίπλου. Ὕψ. σωζ. 0.03 μ.

– Κύλιξ τροπιδωτὴ μόνωτη, σχεδὸν πλήρης, λείπει τμήμα τῆς γάστρας καὶ τοῦ χεῖλους. Χεῖλος εὐθύ, γάστρα κωνικὴ τροπιδωτὴ ρηχὴ, στέλεχος βραχύ, βάση ἐλαφρῶς κοίλη μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, λαβὴ κατακόρυφη ταινιωτὴ ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ χεῖλους καὶ ἀπολήγουσα κάτω ἀπὸ τὴ γωνία τῆς τροπιδώσεως (πίν. 65β)⁴². Πηλὸς κιτρινωπός, ἀλείφωμα ὑπόλευκο. Ἀγραπτή. Ὕψ. 0.11 μ., διάμ. χεῖλους περίπου 0.115 μ., διάμ. βάσης 0.065 μ. – Σῶζεται μεγάλο τμήμα, τὸ ἥμισυ περίπου, κρατήρα, ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι τὴ γάστρα χα-

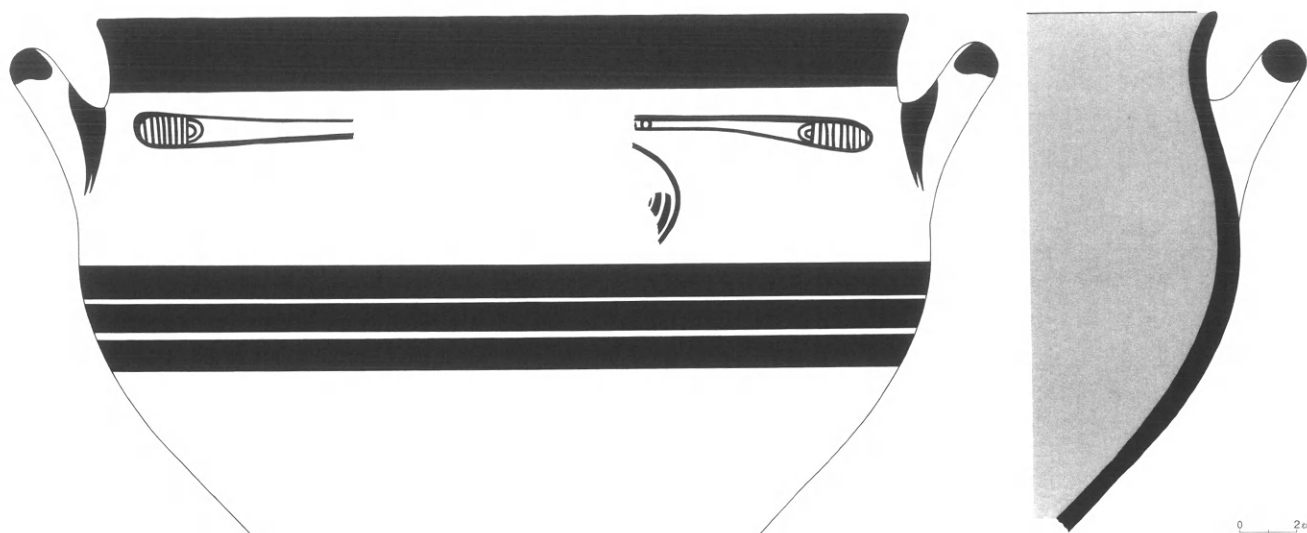
39. Πρβ. *MDP* εἰκ. 162:1, Μυκῆνες, YE ΠΙΒ2, καὶ εἰκ. 190:2, Μυκῆνες, πρώτη YE ΠΙΓ.

40. Αὐτόθι εἰκ. 189:6, NSC, πρώτη YE ΠΙΓ. *RMDP* εἰκ. 305:195, Δελφοί, πρώτη YE ΠΙΓ.

41. Πρβ. French 1971, πίν. 16a-b, YE ΠΙΒ. Σακελλαρίου, τάφος 80, πίν. 105:3103 (YE ΠΙΒ).

42. *MP* εἰκ. 17, FS 267, YE ΠΙΒ.

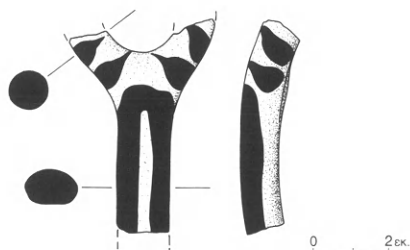

Εἰκ. 153. Κρατήρας ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων M-N.

μηλά πρὸς τὴ βάση καὶ ἀκέραιη ἢ μία ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ λοξὰ τοποθετημένη στὴ γάστρα. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ καστανομέλανη μέσα καὶ καστανέρυθρη ἔξω. Ἐνδόβαφος, μὲ πλατιά ταινία στὸ χεῖλος ἔξωτερικά, τρεῖς πλατιές ἐπάλληλες ἰσοπαχεῖς ταινίες στὴ γάστρα κάτω ἀπὸ τὴ λαβή, πινελιές στὶς ρίζες τῆς λαβῆς καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης τῆς. Στὴ διακο-

σμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν μεγάλη σπείρα, διακρίνεται μόνο τὸ ἄκρο τῆς, μὲ ἀγκύλο μίσχο τοῦ ὁποῖου ὁ μυχὸς τῆς καμπύλης καὶ τὸ ἄκρο γεμίζονται μὲ κατακόρυφα γραμμίδια ποὺ κλείνουν μὲ δύο ὁμόκεντρα ἐνάλληλα τόξα (εἰκ. 153, πίν. 66)⁴³. Ὑψ. σωζ. 0.175 μ., πλάτ. 0.30 μ., διάμ. χεῖλους περίπου 0.284 μ.

– Στέλεχος μὲ διχαλωτὴ ἀπόληξη. Σώζεται ἓνα πλατὺ στέλεχος, ἐλλειψοειδοῦς τομῆς, στὸ ἓνα ἄκρο τοῦ ὁποῖου διακλαδίζονται δύο καμπύλες ἀποφύσεις. Πηλὸς κιτρινοπράσινος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανὴ σκούρα. Δύο ταινίες κατὰ μῆκος τοῦ στελέχους στὴν πρόσθια πλευρά, μία ὀριζόντια στὴν κορυφὴ του καὶ ἀνὰ δύο ἀκτινωτὲς πινελιές στὶς ἀποφύσεις. Πίσω ἀκόσμητο (εἰκ. 154). Κατὰ τὴν κατατομὴ εἶναι λίγο καμπύλο (κυρτό). Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ εἶχε καταγραφεῖ ὡς εἰδῶλιο. Ὅλα τὰ στοιχεῖα ὅμως συνάδουν μᾶλλον πρὸς μία διχαλωτὴ λαβὴ ἀγγείου (σπασμένη). Ὑψ. σωζ. 0.057 μ., πλάτ. στελέχους 0.014 μ.

Εἰκ. 154. Τμῆμα ἀγγείου ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων M-N.

43. Πρβ. French 1965, πίν. 52b:4, μέση ΥΕ ΙΙΙΓ.

Ο χώρος Ν είχε πλάτος 6.85 μ. από τον τοίχο 4 μέχρι το όριο της άσκαφης επίχωσης και μήκος 0.60-1.25 μ. Στη νοτιοδυτική γωνία του, δίπλα και πάνω από τον άγωγο, ή αφαίρεση της επίχωσης απέδωσε πλήθος όστράκων, πολλά μικρά και άπροσδιόριστα, περισσότερα άγραπτα και οικιακής χρήσεως, άρκετά γραπτά και έλάχιστα μεταγενέστερα.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Όστρακα 2.126.

Άπροσδιόριστα 888.

Άγραπτα 939.

Γραπτά 289.

Μεταγενέστερα 10.

Τέσσερα μικρά ΜΕ τεφρά μινύεια όστρακα, τó ένα από έξώκυρτο παχύ χείλος. – Ένα ΜΕ γραπτό όστρακο από φαιό πηλό με χρυσίζουσα μίκα. Έξωτερικά καστανό άραιό αλείφωμα και έπ' αυτού όριζόντιο κρinoειδές κόσμημα με έπίθετη λευκή βαφή (πίν. 67:4).

Άγραπτα: Σαράντα έπτά έξώστροφα, εϋθύ και έννέα έξώκυρτα χείλη τροπιδωτών, τó ένα με άκέραιη την κατακόρυφη ταινιωτή λαβή, τριάντα τέσσερα έξώστροφα, είκοσι δύο έξώκυρτα, τó ένα με άκέραιη τη λαβή, και σαράντα πέντε εϋθέα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Δεκατρείς ταινιωτές λαβές, οί τρείς άκέραιες, μία των οποίων δακτυλιόσχημη ύπερυψωμένη και άκόμη δύο δακτυλιόσχημες. – Όγδόντα τέσσερα τμήματα από γάστρες, τó ένα με τη ρίζα της ταινιωτής λαβής. – Σαράντα έπτά στελέχη. – Σαράντα τέσσερις βάσεις, δεκαέξι έπίπεδες, οί τρείς άκέραιες, διαμ. 0.05 (2) και 0.065 μ., δύο με ανάγλυφο δακτύλιο στην περιφέρεια, τρείς με άβαθή κεντρική κοιλότητα, ή μία μεγάλη, διαμ. 0.068 μ., έλαφρώς κοίλη και με πολύ άβαθή κεντρική κοιλότητα, πέντε κοίλες, ή μία άκέραιη, διαμ. 0.07 μ., και μία πολύ μεγάλη, διαμ. 0.10 μ., και μία άνυψωμένη λίγο κατά την περιφέρεια. – Τó ήμισυ από τη βάση μεγάλης κύλικος που διατηρεί άκέραιο τó ψηλό στέλεχος και τόν πυθμένα της γάστρας. Έλαφρώς κοίλη με βαθιά κεντρική κοιλότητα. Διάμ. βάσης 0.074 μ., σωζ. ύψ. 0.08 μ. – Εϋθύ χείλος τροπιδωτού λεκανιδίου με άκέραιη την όριζόντια ταινιωτή γωνιώδη λαβή. – Δώδεκα έξώστροφα, τά έντεκα με τη ρίζα και ένα με άκέραιη τη λαβή. – Οικιακά: Τέσσερα εϋθέα, όρθιο αϋλακωτό, άμφίκυρτο έπίπεδο, πέντε έξώκυρτα έπικλινή και τρία έντονα έξώκυρτα έπίπεδα χείλη από χοντρόκοκκο κεραμόχρωμο πηλό. – Έξώκυρτο χείλος μεγάλου άγγείου και από κάτω τμήμα

της κατακόρυφης ταινιωτής λαβής. – Τροπιδωτό χείλος από μεγάλο κρατήρα. – Μεγάλη κατακόρυφη ταινιωτή λαβή μαζί με τó τοίχωμα μεγάλου άγγείου, μάλλον άμφορέα. – Δεκαεπτά ταινιωτές, ή μία με όπη όπτήσεως στη βάση από τραχύ κεραμόχρωμο πηλό, και τρείς από ύπόλευκο πηλό. – Σαράντα μεγάλες κυλινδρικές λαβές, οί δύο καμένες και δύο άκέραιες κατακόρυφες μαζί με τó τοίχωμα κλειστοϋ άγγείου, ή μία με ίχνη φωτιάς άμφίπλευρα. – Τριακόσια δέκα έπτά κομμάτια από χοντρά ή λεπτότερα τοιχώματα άνοιχτών και κλειστών άγγείων από τραχείς ακαθάριστους κεραμόχρωμους, κιτρινωπούς και καστανούς πηλούς με έγκλείσματα, πολλά με έντονα ίχνη φωτιάς. – Έννέα έπίπεδες βάσεις μεγάλων άνοιχτών άγγείων, ή μία καμένη και δύο από κεραμόχρωμο τραχύ πηλό που συνανήκουν. – Τρείς δισκοειδείς βάσεις, ή μία από μεγάλο άνοιχτό άγγείο. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις. – Τρία ταινιωτά πόδια χυτροπόδων λεπτυνόμενα προς τά κάτω, τó ένα άκέραιο, ύψ. 0.05 μ. – Τέσσερα έξώκυρτα χείλη, τó ένα με λεπτή αϋλακα έξωτερικά, και δύο τροπιδωτά κυάθων. – Μεγάλο τμήμα κυάθου που διατηρεί την κατατομή του άγγείου από τó έξώστροφο χείλος μέχρι την έπίπεδη βάση ρηχοϋ κυάθου. Ύψ. 0.045 μ. – Πέντε έπίπεδες βάσεις. – Έξώστροφο χείλος κυπέλλου. – Κυρτή βάση με πολύ λεπτά τοιχώματα. – Δύο έπίπεδες βάσεις με έλάχιστο τοίχωμα. – Δύο τμήματα από τόν λαμό πρόχων ή άμφορέων, τó ένα και με τó έξώστροφο χείλος και λεπτά τοιχώματα. – Δύο τμήματα από τη βάση του λαμού με την άρχή του ώμου. – Ένα από την άρχή ταινιωτής λαβής. – Τέσσερις κυλινδρικές και δέκα λεπτές ταινιωτές λαβές, έβδομήντα τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων, είκοσι πέντε έπίπεδες και δέκα δισκοειδείς βάσεις κλειστών άγγείων. – Δύο έξώκυρτα χείλη, ένα έπίπεδο και ένα έπικλινές, καθώς και τρείς μεγάλες δακτυλιόσχημες βάσεις κρατήρων. – Τέσσερα χείλη, ένα εϋθύ, δύο έξώστροφα με τó ήμισυ της όριζόντιας κυλινδρικής λαβής, και ένα έντονα έξώκυρτο, τέσσερις γάστρες και δέκα έπίπεδες βάσεις

σκύφων, όλα πολύ τριμμένα και από τραχύ κα-
στανό πηλό.

Γραπτά: Λεπτό εξώστροφο χείλος κύλικος με ται-
νία στην άκμή εσωτερικά. – Έξωστροφο χείλος με
τμήμα της γάστρας συγκολλημένο από δύο ὄστρα-
κα. Στην άκμή του χείλους, κατά διαστήματα, ομά-
δες από πέντε μεγάλες στιγμές έκαστη. Στη γάστρα
δύο ὄρθιες πορφύρες με περίστικτο σώμα και κύ-
κλο στην κεφαλή πρὸς δήλωση τοῦ ματιοῦ. – Δύο
κατακόρυφες ταινιωτές λαβές με βαμμένη τή ράχη.
– Τμήμα γάστρας με μικρή πορφύρα, τῆς ὁποίας
σώζεται τὸ κατώτερο μέρος τοῦ περιστικτοῦ σώ-
ματος και ἡ οὐρά πού κοσμεῖται με στήλη ἀμειβόν-
των⁴⁴. – Ἑπτὰ γάστρες με ταινίες ἢ ἱμάντες. –
“Ομοιο, με τρεῖς λεπτές ἐπάλλῃλες ταινίες κάτω και
ἀπὸ πάνω δύο πόδια ζῶον, ἴσως ἐλάφου ἢ αἰγά-
γρου (πίν. 67:11). – “Ομοιο, με ἕξι ἱμάντες κάτω και
ἀπὸ πάνω τὴν ἀπόληξη τῆς διάστικτης οὐρᾶς
λοξῆς πορφύρας και ἀριστερά τῆς περιστικτοῦ κύ-
κλο με στιγμὴ στὸ κέντρο (πίν. 67:8)⁴⁵. – “Ομοιο, με
ἑπτὰ ἱμάντες κάτω ἀπὸ τὴ διάστικτη οὐρά πορφύ-
ρας. – “Ομοιο, με τμήμα τοῦ περιστικτοῦ σώματος
λοξῆς πορφύρας. – Δύο ὁμοια, με τὶς διάστικτες
οὐρές ὄρθιων πορφυρῶν. – “Ομοιο, με δύο τμήμα-
τα ἀπὸ λεπτοὺς πλοκάμους χταποδιοῦ με μαύρη
σιλπνὴ βαφή σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. Μέσα σὲ
κάθε πλόκαμο σειρὰ στιγμῶν με ἐπίθετο λευκὸ
χρῶμα (πίν. 67:9)⁴⁶. – “Ομοιο, με μεγάλο φοιιδωτὸ
κόσμημα (πίν. 67:5)⁴⁷. Καστανὴ βαφή σὲ λευκὸ
ἀλείφωμα. – “Ομοιο, ἀπὸ ὀλόβαφη κύλικα με κόκ-
κινη βαφή. – “Ο πυθμένας γάστρας με τὴν ἀρχὴ τοῦ
στελέχους, ὅπου σώζονται πέντε ἱμάντες τεμνόμε-
νοι ἀπὸ τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς πέντε ὄρθιων
πορφυρῶν (πίν. 67:3)⁴⁸. – Τρία στελέχη με ἐπάλλῃ-
λες ταινίες και ἓνα ὀλόβαφο. – Δύο κοῖλες βάσεις,
ἢ μία ὀλόβαφη και μία με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότη-
τα και τρεῖς βαμμένους δακτυλίους. – Τμήμα ται-
νωτῆς λαβῆς λεκανιδίου. – “Εξι κομμάτια ἀπὸ
τροπιδωτὴ γάστρα λεκανιδίου, τὰ δύο συγκολλη-
θηκαν. Ἐσωτερικά δύο δακτύλιοι κάτω ἀπὸ τὴν
τροπιδωση. – Τμήμα τοιχώματος κλειστοῦ ἀγγείου

ἀπὸ κεραμόχρωμο τραχὺ χοντρόκοκκο πηλὸ με
ἐγκλείσματα. Ἐξωτερικά πλατιά ταινία ἀπὸ ἐπίθε-
το λευκὸ χρῶμα. – Τμήμα ἀγγείου οἰκιακῆς χρή-
σεως ἀπὸ κεραμόχρωμο πηλὸ με μίκα. Τρεῖς μαῦ-
ρες ταινίες πάνω σὲ ὑπόλευκο ἀλείφωμα. – “Ενα
εὐθὺ και τρία ἐξώκυρτα χεῖλη κυάθων με ταινία
ἀμφίπλευρα και ἀπὸ κάτω πυκνὴ σπογγωτὴ δια-
κόσμηση. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χείλος με ταινία
ἀμφίπλευρα. – Εὐθὺ χείλος χειροποίητου κυάθου
με λεπτὴ ταινία στην ἀκμή και κάτω δέσμη τεσσά-
ρων κυματοειδῶν γραμμῶν (πίν. 67:10)⁴⁹. – Δύο
συγκολληθέντα ὄστρακα ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεί-
λος κυάθου με γεφυρόστομη προχοή. Λεπτὴ ται-
νία στην ἀκμή τοῦ χείλους και τῆς προχοῆς και
ἄλλη μία χαμηλότερα εσωτερικά. Πινελιά κάτω
ἀπὸ τὴ ρίζα τῆς προχοῆς. Κάτω ἀπὸ τὸ χείλος δεύ-
τερη πλατιά ταινία και ἄλλες δύο ἐπάλλῃλες χαμη-
λότερα. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη, πού στενεύει κά-
τω ἀπὸ τὴν προχοή, ἐπαναλαμβανόμενα θέματα
ἀποτελούμενα ἀπὸ ομάδες τῶν πέντε ἕως ἑπτὰ
γραμμῶν και ἐξωτερικά στήλη ἀνάστροφων κροσ-
σοπεταλίων (πίν. 19:10). Συνανήκοντα ὄστρακα
βρέθηκαν και στὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ και στὸν
χώρο Γ με τὰ ὁποῖα και φωτογραφήθηκαν συγκολ-
λημένα. Ἀποδείχθηκε ὅτι πρόκειται γιὰ βαθὺ κύα-
θο με γεφυρόστομη προχοή. – Τμήμα ἀπὸ τὴ γά-
στρα ἀβαθοῦς κυάθου με τὴ ρίζα τῆς κατακόρυ-
φης ταινιωτῆς δακτυλιόσχημης λαβῆς. – Ταινιωτὴ
λαβὴ κυπέλλου με βαμμένη ράχη. – Τμήμα γά-
στρας ἀπὸ τὸ μέσο ἀμφίκουλου κυπέλλου με δύο
ταινίες ἐκατέρωθεν δύο ἀνάγλυφων δακτυλίων. –
Τμήμα κυπέλλου πού σώζει ἐλάχιστο μέρος τῆς
κοίλης βάσης και ἀρκετὸ τοίχωμα. Στὴ βάση ἐξω-
τερικά δύο ἐπάλλῃλες ταινίες. Ἀπὸ πάνω κατακό-
ρυφος μίσχος ἐλικωτοῦ ἄνθους με τουλάχιστον
δύο ἐλικοειδῆ φύλλα ἀνὰ πλευρά. Δίπλα ἴσως ἢ
ἀπόληξη τῆς οὐρᾶς ὄρθιης πορφύρας (πίν. 67:7)⁵⁰.
– Κυρτὴ βάση με κατακόρυφο τοίχωμα. Δακτύλιοι
κάτω ἀπὸ τὴ βάση και ταινίες στὴ γάστρα. – Ἐξώ-
κυρτο ἐπικλινὲς στικτὸ χείλος ἀρύταινας. – Εὐρὺς
λαμὸς πρὸχου σωζόμενος κατὰ τὸ ἓνα τρίτο ἀπὸ

44. French 1966, εἰκ. 6:13, YE IIB1.

45. Αὐτόθι εἰκ. 3:22, YE IIB1. Πρβ. *MDP* εἰκ. 141:19, NSC, YE IIB1.

46. *MDP* εἰκ. 107:2, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

47. Αὐτόθι εἰκ. 75:3, Φυλακωπή, YE IIIA1.

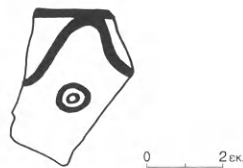
48. Αὐτόθι εἰκ. 141:18, NSC, YE IIB1.

49. Αὐτόθι εἰκ. 123:11 και 14, Μυκῆνες και NSC, YE IIB1.

50. Αὐτόθι εἰκ. 101:2, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

τὸ περίκυρτο χεῖλος μέχρι τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου. Ταινία στὸ χεῖλος, ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ καὶ στὴ βάση τοῦ λαμποῦ. – Ἐξί τμήματα ἀπὸ τὴν βάση λαμποῦ με ταινία στὴν ἔνωση με τὸν ὤμο. – Δύο ταινιωτὲς λαβὲς με δακτύλιο στὴ ρίζα καὶ μία μεγάλη κυλινδρική με κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Ὅμοια κυλινδρική, διαμ. 0.023 μ., ποὺ διατηρεῖ τὶς δύο ὁπὲς ὀπτήσεως στὴ βάση. Δακτύλιος στὴ ρίζα τῆς λαβῆς καὶ πλατιά κυματοειδὴς γραμμὴ στὴ ράχη. – Ὅμοια, με δακτύλιο στὴ ρίζα. – Ὅμοια, με πορτοκαλιᾶς πινελιᾶς στὴ ράχη. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὤμο με ταινία στὴν βάση τοῦ μόλις σωζόμενου λαμποῦ. – Τριάντα ἕνα ὄστρακα ἀπὸ τὴν κοιλιά πρόχων, τὸ ἕνα ἀπὸ τραχὺ ἀμμόωδη χοντροκόκκο πηλὸ με παχιά τοιχώματα, με διακόσμηση μιᾶς ἢ δύο ἐπαλλήλων ταινιῶν. – Ἐπίπεδη βάση με ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἄλλη μία ψηλότερα στὴν κοιλιά. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὤμο ἀπίοσχημον πιθαμφορέα με δύο ἐπάλληλες σειρὲς ὀρθῶν πετάλων⁵¹. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὤμο πιθαμφορίσκου με λεπτὸ τοίχωμα καὶ με δικτυωτὸ κόσμημα κάτω ἀπὸ ταινία. – Ὅμοιο, με χοντρὸ τοίχωμα καὶ με φολιδωτὸ κόσμημα κάτω ἀπὸ ταινία. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κατακόρυφο τοίχωμα κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου με τὸ κύρτωμα τοῦ ὤμου, ὅπου πλατιά ταινία καὶ ἀμέσως ἀπὸ κάτω ἱμάντας. Ἄλλοι τρεῖς ἱμάντες χαμηλότερα. – Κυλινδρική λαβὴ ἀπὸ μεγάλο κλειστὸ ἀγγεῖο με ταινίες στὰ περιθώρια. – Τμήμα ὤμου με τὴν ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. – Δεκατέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων με ἐπάλληλες ταινίες. – Ἐπίπεδη μεγάλη βάση με ταινία ἐξωτερικὰ. – Δύο ταινιωτὲς λαβὲς ψευδοστόμων με βαμμένη ράχη. – Μικρὸ ἀκέραιο πηνιόσχημο στόμιο με περίκυρτο χεῖλος. Κοκκινόξανθος πηλός, κίτρινωπὸ ἀλείφωμα, κόκκινη βαφή. Δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στομίου καὶ ταινία στὸ χεῖλος. Ὑψ. 0.03 μ., διαμ. χείλους 0.02 μ. – Τμήμα ὤμου με δύο σωζόμενα γωνιώδη ἄνθη καὶ ἀπὸ κάτω ἱμάντες μεταξὺ δύο ταινιῶν. – Τρία συνανήκοντα ὄστρακα ἀπὸ τὸν ὤμο ψευδοστόμου. Ταινία στὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου καὶ ἄλλες δύο χαμηλότερα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἑπτὰ ἱμάντες. – Δύο ὄστρακα ἀπὸ τὴν κοιλιά ψευ-

δοστόμων με ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Ὅμοιο, με ἱμάντες, ταινία, σειρὰ ἀμειβόντων με μονὸ περιθώριο καὶ πάλι ταινία. – Δισκοειδὴς κοίλη βάση με ἀποτόμως εὐρυνόμενο τοίχωμα. Δακτύλιοι κάτω ἀπὸ τὴν βάση. Ἐξωτερικὰ ταινία καὶ στὴ συνέχεια ἱμάντες. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος κρατήρα με δακτυλίους στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια. – Ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος με ὁμάδες ἀμειβόντων στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνειά του⁵². Χαμηλότερα ταινία ἀμφίπλευρα. – Τρεῖς κυλινδρικές λαβὲς με ταινία στὴ ράχη ἢ πινελιά στὴ ρίζα. – Πέντε ὄστρακα συγκολληθέντα καὶ ἕνα συνανήκον ἀπέδωσαν τμήμα ἀπὸ τὴν γάστρα μεγάλου κρατήρα. Πάνω ἀπὸ ταινία σειρὰ μεγάλων ὀρθῶν διπλῶν πορφυρῶν, ἐνωμένων ἀνὰ δύο στίς κεραῖες. Σώζονται 4 πορφύρες ὁλόκληρες με περιστικτὰ σώματα καὶ ὁλόβαφες οὐρές (πίν. 67:1)⁵³ καὶ δύο ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς (πίν. 67:2). Μελανὴ πολὺ ἐξίτηλη βαφή ἐπὶ γκριζοποῦ ἀλειφώματος. Συνανήκει με τὴν λαβὴ με πορφύρα ἀπὸ τὸν χώρο Π (πίν. 67:1). – Ἐνα τμήμα γάστρας με καμπύλη ταινία, ἕνα με ταινία, ἕνα με δακτύλιο ἐσωτερικὰ, ἕνα ὁλόβαφο ἐξωτερικὰ ἀπὸ τὸ κατώτερο μέρος τῆς γάστρας καὶ δύο με τὶς ρίζες κυλινδρικών λαβῶν με ταινία γύρω τους. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις ὁλόβαφες ἐξωτερικὰ. – Σκύφοι: Ἐβδομήντα ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικὰ: Δέκα ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμή, στὰ δύο καὶ δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικὰ καὶ σὲ ἄλλα δύο ἐξωτερικὰ καὶ δακτύλιο ἐσωτερικὰ. Ἐξωτερικὰ: Στήλη ἀμειβόντων. – Ἀνηρτημένο ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χείλους μονὸ τρικάμπυλο τόξο καὶ μέσα δύο μικροὶ ὁμόκεντροι κύκλοι (εἰκ. 155). Πιθανὸν καὶ ἀπὸ κύλικα⁵⁴. – Στήλη τεθλασμένης με

Εἰκ. 155. Ὅστρακο ἀπὸ τὴ ΝΔ. γωνία τοῦ χώρου Ν.

51. *MDP* εἰκ. 79:5, NSC, με σειρὲς ἀνεστραμμένων πετάλων, YE IIIA2.

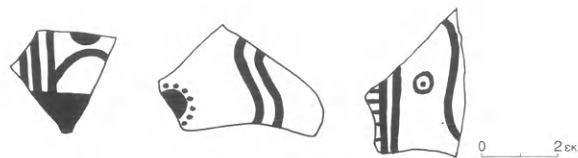
52. Αὐτόθι εἰκ. 224:1, Μυκῆνες, μέση YE IIIΓ.

53. Αὐτόθι εἰκ. 134:1, Μυκῆνες, YE IIIB1, καὶ εἰκ.

156:2, NSC, YE IIIB2.

54. French 1965, πίν. 51b:5, σὲ κύλικα, YE IIIA2. Πρβ. καὶ *MDP* εἰκ. 146:4, NSC, σὲ ὑψίποδα σκύφο, YE IIIB1.

διπλό περιθώριο πάνω από ταινία. Μαύρη έντελως ἐξίτηλη βαφή. – Δέσμη γραμμῶν με έντελως ἐξίτηλη μαύρη βαφή. – Τμήμα προχειρογραμμένου τρι-κάμπυλου τόξου. – Κάτω από δεύτερη ἐξωτερική ταινία, σειρά θέματος ἀποτελούμενου ἀπὸ δέσμη ἑξι γραμμῶν καὶ ἐκατέρωθεν ἐξωτερικά στήλη τε-θλασμένης. Ἀπὸ ὑψίποδα σκύφο. – Δύο ἐξώκυρτα βαμμένα χεῖλη. – Δεκατρεῖς λεπτές κυλινδρικές λα-βές με πινελιές στή ράχη καὶ πέντε μεγαλύτερες με πινελιά στή ρίζα. – Εἴκοσι κομμάτια ἀπὸ γάστρες με ὀριζόντιες καὶ καμπύλες ταινίες ἢ ἱμάντες καὶ ἓνα με δύο ταινίες ἐξωτερικά καὶ μία ἐσωτερικά. – Ὅμοιο, με στήλη ἀμειβόντων. – Ὅμοιο, με τέσσε-ρις κατακόρυφες καὶ πέντε καμπύλες γραμμές. – Ὅμοιο, με μέρος δύο παράλληλων ὀρθίων πορ-φυρῶν. – Τρία ὅμοια, με τμήμα σπείρας. – Ὅμοιο, με στήλη τεθλασμένης με διπλό περιθώριο. – Ὅμοιο, με πλατιά ταινία κάτω ἀπὸ τρεῖς παράλλη-λες γραμμές καὶ δύο ἀντιθετικά τόξα (εἰκ. 156). – Ὅμοιο, με δύο κυματοειδείς γραμμές καὶ ἀριστερά τὸ σωζόμενο ἥμισυ ὀλόβαφου περιστiktου κύκλου (εἰκ. 157). – Ὅμοιο, με τὸ στέλεχος ὑβριδικοῦ ἄνθους ἀποτελούμενο ἀπὸ στήλη γραμμιδίων με παχὺ διπλό περιθώριο. Δεξιότερα μικρὸς κύκλος με στιγμή στὸ κέντρο του καὶ ἡ κυματοειδής ἀπό-ληξη τῆς κερατοειδοῦς ἀπόφυσης τοῦ ἄνθους (εἰκ. 158)⁵⁵. – Ὅμοιο, με ζώνη κυματοειδῶν γραμμῶν μεταξὺ ταινιῶν (πίν. 67:6)⁵⁶. – Πέντε δακτυλιόσχη-μες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά, σὲ τρεῖς καὶ μία δεύτερη ψηλότερα, ἐνῶ σὲ δύο καὶ ἱμάντες. Ἐσω-

Εἰκ. 156-158. Ὅστρακα ἀπὸ τῇ ΝΔ. γωνία τοῦ χώ-
ρου Ν.

τερικά, τρεῖς με ὁμόκεντρος δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα καὶ μία ἄλλη με τρεῖς πλατύτερους καὶ ἀραιότερους. – Δισκοειδής βάση με ταινία ἐξω-τερικά. – Δύο συνανήκοντα καὶ συγκολληθέντα ὅστρακα ἀπὸ τὸ χαμηλὸ πόδι ὑψίποδος σκύφου με δύο ταινίες ἐξωτερικά καὶ δύο πλατεῖς δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Εἴκοσι ἑξι ὅστρακα ἐνδόβα-φον: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη, στὸ ἓνα πλατιά ταινία ἐξωτερικά καὶ πινελιά στή σωζόμενη ρίζα τῆς κυ-λινδρικής λαβῆς. Στὸ ἄλλο, πολὺ τριμμένο, δὲν δια-κρίνεται τίποτα ἐξωτερικά. – Ἐξώκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Δεκαεννέα γάστρες, οἱ δεκατρεῖς με ται-νίες ἐξωτερικά. – Μία δισκοειδής καὶ τρεῖς δακτυ-λιόσχημες βάσεις, ἡ μία με ταινία ἐξωτερικά. – Σα-ρῶντα ἑπτὰ ὅστρακα ὀλόβαφον: Ἐνα εὐθύ, ἑξι ἔντονα ἐξώκυρτα καὶ ἑξι ἐξώστροφα χεῖλη. – Δύο ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές. – Τριάντα μία γά-στρες. – Τὸ πόδι καὶ τμήμα τῆς κωνικῆς βάσης ὀλό-βαφου ὑψίποδος σκύφου. – Μεταγενέστερα: Δέκα μελαμβαφή ἐλληνιστικά ὅστρακα.

Κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίχωση τῆς ΝΔ. γωνίας τοῦ χώρου Ν, πού σχηματίζουν οἱ τοῖχοι 4 καὶ 18, καὶ δίπλα ἀλλὰ λίγο ψηλότερα ἀπὸ τὸν ἀγωγό, ἀποκαλύφθηκε ταφή, τάφος II.

Περὶ τὸ μέσο τῆς νότιας πλευρᾶς τοῦ χώρου Ν βρέθηκε ἓνα «μεγάλον πῆλινον σκεῦος» με κάλυμμα, στερεωμένο πάνω σὲ στρώμα ἀπὸ μικρὲς πέτρες καὶ χαλίκια. Πρόκειται γιὰ τὴ λάρνακα τῆς παιδικῆς ταφῆς τοῦ τάφου III.

Στὴν ἴδια περιοχὴ τοῦ χώρου Ν καὶ κάτω ἀπὸ τὴ λάρνακα, σὲ βάθος 1 μ. ἀπὸ τὴν ἐπι-φάνεια τοῦ ἐδάφους, ἀποκαλύφθηκαν ἀρκετὰ μεγάλα ὅστρακα, τὰ ὅποια μετὰ τὸν καθα-ρισμὸ τους ἀποδείχθηκε ὅτι ἀνήκαν σὲ ἓνα μεγάλο πίθο κατεστραμμένο ἀπὸ τὶς πεσμέ-νες πέτρες (πίν. 68α). Κάτω ἀπὸ τὸν πίθο ὑπῆρχαν κομμάτια πλέσιας, με τὴ βοήθεια τῆς

55. Τὸ ὑβριδικὸ ἄνθος ἀπαντᾷ κυρίως σὲ κύλικες, ἀλλὰ καὶ σὲ σκύφους, πρβ. MDP εἰκ. 114:3, καὶ εἰκ.

143:3, NSC, YE IIIB1.

56. Πρβ. Wardle 1973, πίν. 58:67, YE IIIB2.

ὁποίας θὰ στερεωνόταν προφανῶς στὴ θέση του, πράγμα ἀρκετὰ σύνηθες ποὺ ἐξασφάλιζε τὴ σταθερότητα τῶν μεγάλων πίθων. Πιθανῶς ὅμως νὰ ἀποτελοῦσε καὶ τμήμα τοῦ στρωμένου μὲ πλέσια δαπέδου ποὺ σώθηκε χάρις στὸ ἀγγεῖο ποὺ πατοῦσε ἐπάνω. Κοντὰ στὸν πίθο βρέθηκε ἓνα ἀκόμη μεγάλο χοντροειδὲς ἀνοιχτὸ ἀγγεῖο, μᾶλλον καδόσχημο. Γύρω ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο μεγάλα ἀγγεῖα συγκεντρώθηκαν πολλὰ ἀμιγῶς μυκηναϊκά ὄστρακα.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 1.089.

Ἀπροσδιόριστα 421.

Ἀγραπτα 431.

Γραπτά 237.

Ἀγραπτα: Δέκα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δεκαπέντε εὐθέα, δέκα ἐξώστροφα καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Ἑπτὰ ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία δακτυλιόσχημη, εἴκοσι ὁκτὼ τμήματα ἀπὸ γάστρες, πενήντα ἓνα στελέχη, τὰ δύο πολὺ ραδινα, καὶ εἴκοσι μία βάσεις, οἱ πέντε ἐπίπεδες καὶ δεκαεἴμι με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. – Ἐνα ἐξώκυρτο ἐπίπεδο καὶ δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, τὸ ἓνα μεγαλύτερο τῶν συνήθων, μετὰ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Δύο εὐθέα χεῖλη, τὸ ἓνα μετὰ τὴ ρίζα καὶ τὸ ἄλλο με ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – *Οἰκιακά:* Ὅκτὼ χεῖλη, εὐθύ, δύο ἐξώστροφα, ἐξώκυρτο ἐπίπεδο, ἐξώκυρτο στρογγυλὸ μετὰ χοντρὸ τοίχωμα, ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς παχὺ καὶ δύο τροπιδωτά. – Εἴκοσι ὁκτὼ μεγάλες κυλινδρικές καὶ ἑννέα ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία μετὰ αὐλακα κατὰ μῆκος τῆς ράχης. – Ἑκατὸν σαράντα ἓνα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν χοντροειδῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάρστους κεραμόχρωμους, καστανοκίτρινους καὶ ξανθοκόκκινους πηλοῦς. – Ἐννέα δισκοειδεῖς βάσεις ἀπὸ ἀνοιχτὰ καὶ κλειστὰ ἀγγεῖα. – Ἐπίπεδη βάση μετὰ εὐρυνόμενο πρὸς τὰ ἐπάνω πολὺ χοντρὸ τοίχωμα μεγάλου λεκανόσχημου ἀγγείου. – Δύο ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων λεπτυνόμενα πρὸς τὰ κάτω, τὸ ἓνα ἀκέραιο, ὕψ. 0.06 μ. – Δύο χεῖλη, ἐξώκυρτο ἐπίπεδο καὶ ἐξώκυρτο ἐπικλινές, καὶ ἑπτὰ ἐπίπεδες βάσεις κυάθων. – Δύο συνανήκοντα

ὄστρακα ἀπὸ τὴν κυρτὴ βάση ἀρύταινας. – Εὐρὺς λαιμὸς πρόχου καὶ τμήμα λαιμοῦ μετὰ περικυρτὸ χεῖλος. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαιμοῦ. – Πέντε ταινιωτὲς καὶ δύο κυλινδρικές λαβές. – Ὅκτὼ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα. – Τμήμα ἀπὸ τὴν δισκοειδῆ βάση καὶ τὴν ἀπιόσχημη κοιλία μετὰ τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς μικρῆς πρόχου. – Μία ἐπίπεδη καὶ τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις. – Ὅριζόντια κυλινδρική λαβὴ ἀπὸ στάμνο ἢ ὕδρια. – Πέντε κυλινδρικές καὶ τέσσερις ταινιωτὲς λαβές, δεκαεπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων, πέντε ἐπίπεδες καὶ ἑννέα δισκοειδεῖς βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Ἐξώκυρτο χεῖλος σκύφου. – Δύο δισκοειδεῖς καὶ δύο δακτυλιόσχημες βάσεις. – Πόδι ὑψίποδος σκύφου.

Γραπτά: Ἐξώκυρτο ἄβαφο χεῖλος κύλικος μετὰ δύο μικροὺς στικτοὺς κύκλους ἀπὸ κάτω⁵⁷. – Τμήμα γάστρας μετὰ δύο ἱμάντες ἐναλλάξ μετὰ ταινίες κάτω ἀπὸ σπεῖρες μετὰ γωνιώδη μίσχο (πίν. 68β:2)⁵⁸. Καστανόμαυρη βαφή σὲ κίτρινο ἀλείφωμα. – Δύο ὅμοια, ἓνα μετὰ τὴν ἀπολήξει τῆς οὐρᾶς δύο πορφύρων καὶ ἓνα μετὰ δύο πλατιῆς ταινίες. – Δύο ὅμοια, μετὰ ἱμάντες. – Δύο ὅμοια, τὸ ἓνα μετὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ ἄλλο μετὰ τὴν ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς μετὰ βαμμένη τὴν ράχη. – Μεγάλον στέλεχος ὁλόβαφο κάτω καὶ μετὰ δύο ἐπάλληλες ταινίες πρὸς τὰ ἐπάνω. – Δύο στελέχη μετὰ ἐπάλληλες ταινίες καὶ ἓνα ὁλόβαφο. – Τρεῖς βάσεις, δύο μικρὲς ὁλόβαφες καὶ μία μεγάλη ἀκέραιη (διαμ. 0.09 μ.) μετὰ μικρὴ ἀβαθὴ κοιλότητα καὶ ἐπάνω τρεῖς δακτυλίους στὴν βάση καὶ μία ταινία στὸ στέλεχος. – Κοίλη βάση μετὰ βαμμένους δακτυλίους. – Τμήμα χείλους μετὰ τὴν ἀρχὴν τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς κυάθου. Ταινία στὸ

57. MDP εἰκ. 141:1 καὶ 8, Ζυγουριῆς καὶ NSC, YE ΠΙΒ1.

58. Αὐτόθι εἰκ. 107:9, NSC, YE ΠΙΑ2.

χειλος και ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. Ἡ ράχη τῆς λαβῆς ὁλόβαφη πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφή. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κατακόρυφο τοίχωμα κυπέλλου. Πλατιά ταινία στὸ μέσο καὶ ἐκατέρωθεν καμπύλες γραμμές, προφανῶς μίσχοι φυτῶν, μὲ καστανὴ πολὺ στιλπνὴ βαφή. – Μεγάλο κομμάτι ἀπὸ τὸ μέσο τῆς γάστρας ἀμφίκιουλο κυπέλλου ὅπου τρεῖς ἀβαθεῖς αὐλακες καλυπτόμενες ἀπὸ ταινία. Ἐκατέρωθεν τρέχουσα σπείρα μὲγωνιώδη μίσχο (πίν. 68β:3)⁵⁹. – Ἐξώστροφο σικτὸ χειλὸς μὲ τὴ ρίζα τῆς ταινιωτῆς λαβῆς ἀπὸ ἀρύταινα μὲ βαθιὰ ἡμισφαιρικὴ γάστρα. Μεγάλες στιγμές στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους, τέσσερις ἀνισοπαχεῖς ταινίες ἀμελῶς σχεδιασμένες ἐξωτερικά⁶⁰. Βαφὴ κόκκινη. – Τμήμα ρυτοῦ μὲ ταινία κάτω ἀπὸ τὴν ἀόληξη τῆς οὐρᾶς ὀρθίας πορφύρας. Δίπλα πλοχμοειδὲς κόσμημα ἀποτελούμενο ἀπὸ κυματοειδὴ γραμμὴ μὲ μικρὴ καμπύλη μέσα σὲ κάθε ἐσοχὴ (πίν. 68β:4)⁶¹. – Τέσσερις λαίμοι πρόχων, οἱ δύο μὲ εὐθέα χεῖλη καὶ δύο μὲ περικυρτο μὲ ταινία, στοὺς τρεῖς καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά στὸν λαίμο. – Ὁκτὼ τμήματα ἀπὸ τὴ βάση λαίμων μὲ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο, τὰ δύο καὶ μὲ ἀνάγλυφο δακτύλιο. Στὸ ἓνα, κάτω ἀπὸ τὴν ταινία, λοξὲς ὁμόρροπες γραμμές. – Τέσσερις μεγάλες κυλινδρικές λαβές μὲ δακτύλιο στὴ ρίζα καὶ ὀκτὼ, ἡ μία πολὺ μεγάλη, μὲ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Ἐντεκα ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο πολὺ μεγάλες μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση καὶ ταινίες στὰ περιθώρια, δύο μόνο μὲ ταινίες στὰ περιθώρια, δύο μὲ βαμμένη ράχη, ἡ μία καὶ μὲ κεντρικὴ νεύρωση, καὶ οἱ ἄλλες μὲ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο πρόχου ἢ ἀμφορέα μὲ ἓνα μεγάλο θύσανο κάτω ἀπὸ ταινία⁶². – Ὡμος μὲ δύο ταινίες καὶ ἀπὸ κάτω σπείρα. – Δώδεκα κομμάτια τοιχωμάτων μὲ ἐπάλληλές ταινίες. – Τμήμα ἀπὸ τὸν χαμηλὸ ὁλόβαφο λαίμο πιθαμφορέα μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὦμου, ὅπου καὶ ταινία. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου μὲ μικρὸ μέρος ἀπὸ τὸ κα-

τακόρυφο τοίχωμα. Δύο ταινίες στὸ τοίχωμα καὶ μία στὴ γωνία τοῦ ὦμου, ἐπὶ τῆς ὁποίας πατάει σειρὰ ἀπὸ ὁμάδες τριῶν ἢ τεσσάρων ὁμόκεντρων τόξων. Στὸ πάνω μέρος τοῦ ὦμου, ὅπου ἀρχίζει νὰ σχηματίζεται ὁ λαίμος, σειρὰ κροσσοπεταλίων ἀνηρημένων ἀπὸ ταινία (πίν. 68β:1)⁶³. – Τμήμα ἀπὸ τὸ τοίχωμα μὲ δύο ταινίες. – Τριάντα τέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Δακτυλιόσχημη βάση μὲ ταινία ἐξωτερικά καὶ ἄλλες δύο ψηλότερα στὴν κοιλία. Τριμμένη ἐπιφάνεια, ἐξίτηλη βαφή. – Μεγάλη ταινιωτὴ λαβὴ ψευδοστόμου μὲ βαμμένα τὰ περιθώρια καὶ ἐγκάρσιες γραμμές στὴ ράχη (κλιμακωτὸ θέμα). – Τμήμα ὦμου μὲ τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Στὸν ὦμο δύο μεγάλοι ἀμείβοντες, βαμμένη ἢ ράχη τῆς λαβῆς. – Κομμάτι τοιχώματος μὲ ταινία καὶ ἱμάντες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω σειρὰ μικρῶν παράλληλων κυματοειδῶν γραμμῶν⁶⁴. – Τμήμα κοιλίας μὲ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Τρία ἐξώστροφα, δύο εὐθέα χοντρά καὶ δύο μεγάλα ἐξώκυρτα χεῖλη κρατῆρων, ὅλα μὲ ταινία. – Τρεῖς μεγάλες ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές μὲ ταινία στὴ ράχη. – Τμήμα γάστρας μὲ τὸ ἀνώτερο μέρος ἐλικωτοῦ ἄνθους μὲ κροσσωτὸ κάλυκα καὶ διπλὸ ὕπερο. Δίπλα τρεῖς ἀνάστροφοι ἀμείβοντες (πίν. 68β:5). – Ὅμοιο, μὲ ταινία. – Τρεῖς μεγάλες δακτυλιόσχημες βάσεις μὲ ταινία ἐξωτερικά, οἱ δύο ἀπὸ ἐνδόβαφους κρατῆρες. – *Σκύφοι*: Εἴκοσι ἐννέα ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Ἐξὶ ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Ἐξωτερικά: Στήλη τεθλασμένης μὲ διπλὸ περιθώριο. – Στάχυν ἀμείβοντων. – Ἑπτὰ κυλινδρικές λαβές μὲ πινελιὲς στὴ ράχη. – Πέντε γάστρες μὲ ταινίες. – Τμήμα γάστρας μὲ μέρος τῆς κεφαλῆς πορφύρας. – Τρία ὅμοια, δύο μὲ σπείρα καὶ ἓνα μὲ δέσμη κυματοειδῶν γραμμῶν πάνω ἀπὸ ἱμάντες. – Ἐξὶ δακτυλιόσχημες βάσεις μὲ ταινία ἐξωτερικά, ἡ μία καὶ μὲ ἑπτὰ ὁμόκεντρους δακτυλίους ἐσωτερικά στὸν πυθμένα, μία ἄλλη μὲ πέντε

59. *MDP* εἰκ. 101:8, Μυκῆνες, YE IIIA2.

60. Αὐτόθι εἰκ. 138:2 καὶ 7, Μυκῆνες καὶ Φυλακωπὴ, YE IIIB1.

61. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 133:5 καὶ 7, NSC, YE IIIB1.

62. Αὐτόθι εἰκ. 175:2, Λευκαντί, πρῶμῃ YE IIIG.

63. Τὰ διακοσμητικὰ θέματα τῶν ἀνηρημένων

ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ λαίμου κροσσοπεταλίων καὶ τῶν ὁμόκεντρων τόξων ἢ ἡμιελλείψεων ἀπαντοῦν στὴν πρῶμῃ YE IIIG περίοδο.

64. *MDP* εἰκ. 127:8, NSC, 128:1, Αἶγινα, καὶ 129:1, Σχηματάρι, YE IIIB1.

δακτυλίους με παχύτερο τὸν ἐξωτερικό, καὶ δύο με ταινία ἐξωτερικά καὶ πρὸς τὰ ἐπάνω ἱμάντες καὶ δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Δισκοειδὴς βάση με ταινία. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη στικτῶν σκύφων, ἓνα με μεγάλες στιγμές στὴν ἀκμή καὶ ἓνα με μικρὲς πυκνὲς στιγμές. – Σαράντα τρία ὄστρακα ἐνδόβαφον: Ἐξὶ ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Ἐντεκα κυλινδρικές λαβὲς με πινελιά στὴ ρίζα ἢ στὴ ράχη. – Δεκατρεῖς γάστρες με μία ἢ δύο ἐπάλληλες ταινίες καὶ πέντε ἀκόσμητες ἐξωτερικά. – Ὅμοια, με διπλὴ σπείρα πάνω ἀπὸ ταινία. – Ἑπτὰ δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά. – Τριάντα ἔξι ὄστρακα ὀλόβαφον: Ἐξὶ ἐξώστροφα καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη. – Δύο ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβὲς, ἢ μία ἀκέραιη. – Εἴκοσι τρεῖς γάστρες. – Πόδι ὑψίποδος σκύφου.

– Σαράντα μεγάλα κομμάτια πίθου με χοντρά τοιχώματα, ἀπὸ τραχὺ χοντρόκοκκο κοκκινόξανθο πηλὸ με πολλὰ καὶ μεγάλα ἐγκλείσματα. Μερικά φέρουν ἐξωτερικά ἴχνη φωτιάς. Ὅλα εἶναι πολὺ τριμμένα στὶς ἀκμὲς καὶ δὲν συγκολλῶνται.

– Τριάντα πέντε κομμάτια ἀπὸ μεγάλο ἀγγεῖο οἰκιακῆς χρήσεως. Σῶζονται δύο τμήματα ἀπὸ τὴν ἐπίπεδη βάση του καί, ὅπως ἀποδεικνύουν καὶ τὰ σχεδὸν κατακόρυφα τοιχώματα, φαίνεται νὰ προέρχεται ἀπὸ καδόσχημο ἀγγεῖο. Ἐχει πολὺ χοντρά τοιχώματα, καμένα ἐσωτερικά, ἀπὸ χοντρόκοκκο τραχὺ πηλὸ με προσημείξεις καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα ἐγκλείσματα, εὐθρυπτο στὶς ἀκμὲς. Ἐξωτερικά φέρει ἀραιὸ ξανθοκάστανο ἀλείφωμα.

– Ὅστρακο ἀπὸ τὴ γάστρα κύλικος ποὺ διασώζει κάτω ὁμάδα ἀπὸ πέντε ἱμάντες καὶ ἐπάνω καμπύλη ταινία καστανοῦ χρώματος με σειρὰ ἀπὸ ἐξηρημένες στιγμές στὸ μέσο, ἄρα πρόκειται γιὰ τμήμα πλοκάμου χταποδιοῦ. Μικρὸ στενότερο τμήμα διακρίνεται καὶ στὴν πάνω ἀριστερὴ γωνία. Πηλὸς κίτρινος με ὁμοίochρωμο ἀλείφωμα, βαφὴ καστανή (πίν. 68β:7)⁶⁵.

– Δύο μεγάλα τμήματα ἀπὸ τὴν κοιλία μεγάλου κλειστοῦ ἀγγείου, συγκολλημένα ἀπὸ ἑπτὰ ὄστρακα καὶ δύο ἀκόμη ποὺ συναντῶνται ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται. Μᾶλλον πρόκειται γιὰ ἀπίοσχημο πιθαμφορέα, με λεπτὰ τοιχώματα πᾶχ. 0.005 μ. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ καστανή κατὰ τὸν τύπο ἀπολεπισμένη. Δύο πλατιὲς

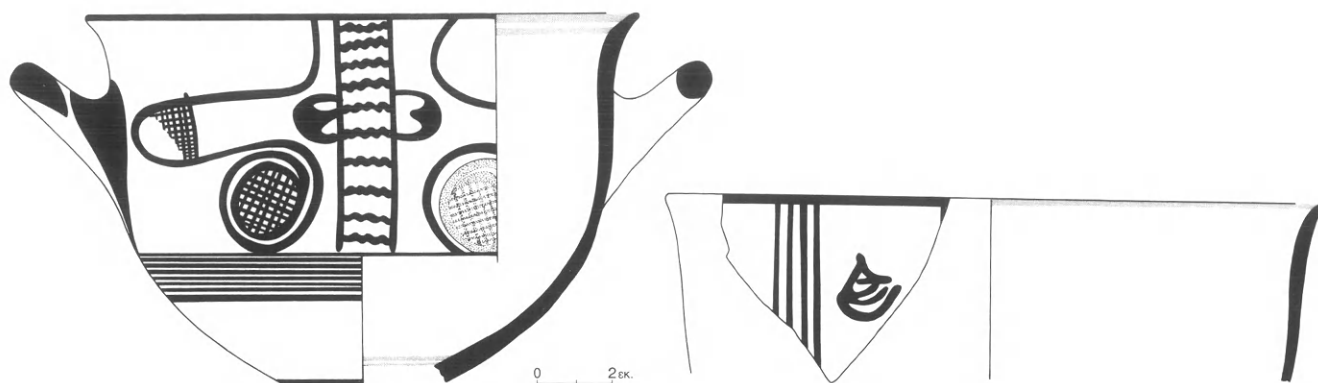
ταινίες κοσμοῦν τὴν κοιλία περὶ τὸ μέσο τῆς καὶ ἄλλες δύο πλατιέστερες πρὸς τὴ βάση (πίν. 69:4-5). Ὑψ. σωζ. 0.20-0.22 μ.

– Δύο μεγάλα ὄστρακα ἀπὸ τὸν ἴδιο ἄβαφο ἐσωτερικά σκύφο ποὺ δὲν συγκολλῶνται. Τὸ μεγαλύτερο συγκολλημένο ἀπὸ ἔξι μικρότερα σώζεται ἀπὸ τὸ χεῖλος μέχρι τὴ γάστρα χαμηλὰ καὶ με ἀκέραιη τὴ μία ὀριζόντια κυλινδρική λαβή. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανέρυθρη. Ταινία στὴν ἀκμή τοῦ ἐξώστροφου χεῖλους καὶ μία ἄλλη λεπτὴ χαμηλότερα ἐσωτερικά, στὸν πυθμένα τμήμα δύο δακτυλίων, ἐξωτερικά πινελιὲς στὶς ρίζες τῆς λαβῆς καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. Κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ ὁμάδα ἀπὸ ὀκτὼ ἱμάντες, ὁ τελευταῖος παχύτερος, καὶ χαμηλότερα πρὸς τὴν βάση μόλις διακρίνεται τὸ ἀνώτερο τμήμα ταινίας. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν στὸ κέντρο στενὴ στήλη ἀραιῶν ὀριζόντιων παράλληλων κυματοειδῶν γραμμῶν με μονὸ περιθώριο, ἐκατέρωθεν τοῦ ὁποῦ ἐξωτερικά καὶ περὶ τὸ μέσο τοῦ ὕψους τοῦ ἀνὰ ἓνα δίλοβο πέταλο. Ἐκατέρωθεν ἀνηρτημένοι ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χεῖλους ἀγκύλοι μίσχοι ποὺ καταλήγουν σὲ μικρὲς ἀπλὲς σπείρες, τῶν ὁποῦ ὁ μεγάλος ὀφθαλμὸς γεμίζεται με δικτυωτὸ κόσμημα. Παρόμοιο κόσμημα γεμίζει καὶ τὸν μυχὸ τῆς καμπύλης τῶν μίσχων (εἰκ. 159, πίν. 69:3). Ὑψ. 0.098 μ., διάμ. χεῖλους 0.144 μ., διάμ. βάσης 0.042 μ. Τὸ ἄλλο μικρότερο ὄστρακο περιλαμβάνει τὸ ἴδιο διακοσμητικὸ θέμα καὶ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ σκύφου. Οἱ μικρὲς διαφορὲς μεταξὺ τῶν δύο πλευρῶν συνίστανται στὶς πυκνότερες κυματοειδεῖς γραμμὲς τῆς κεντρικῆς στήλης καὶ στὴν πιὸ προσημειωμένη καὶ κανονικὴ ἀπόδοση τῆς σπείρας (πίν. 69:2).

– Ἐξώκυρτο χεῖλος σκύφου με λεπτὴ ταινία στὴν ἀκμή καὶ ἐξωτερικά ὁμάδα ἀπὸ τέσσερις παράλληλες γραμμὲς καὶ δίπλα, πρὸς τὰ δεξιὰ, σχηματισμένο ἄνθος παπύρου (ριπιδιόσχημο κόσμημα). Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανέρυθρη (εἰκ. 160, πίν. 68β:6).

– Ὅστρακο ἀπὸ τὴ γάστρα στικτοῦ σκύφου ποὺ διασώζει τὸ 1/3 διαποίκιλτου τροχοῦ ἀποτελούμενου ἀπὸ περιστικτὸ κύκλο με ὀλόβαφες ἡμιελλείψεις στὸ ἐσωτερικὸ του, σταυρωτὰ διατεταγμένες, καὶ κύκλο στὸ κέντρο. Πηλὸς κίτρινος με ὁμοιό-

65. Πρβ. *MDP* εἰκ. 107:2, Βουρβάτσι, ΥΕ ΠΙΑ2.

Εἰκ. 159-160. Σκύφοι ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ πίθου τοῦ χώρου Ν.

χρωμο ἀλείφωμα, βαφή καστανομέλανη (πίν. 69:1)⁶⁶.

– Τὰ ἄλλα ὅστρακα προέρχονται: τρία ἀπὸ χεῖλη

καὶ τέσσερα ἀπὸ τὴ γάστρα σκύφων, ἐκ τῶν ὁποίων ἓνα διασώζει ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή.

Ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη ἐπίχωση τοῦ χώρου Ν, πολὺ πλούσιου σὲ ὅστρακα, συγκεντρώθηκαν πολλὰ ἀμιγῶς μυκηναϊκά, καθὼς καὶ τρία εἰδώλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 1.508.

Ἀπροσδιόριστα 675.

Ἀγραπτα 505.

Γραπτά 328.

Ἀγραπτα: Δώδεκα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δεκατέσσερα εὐθέα, ἑννέα ἐξώστροφα καὶ δύο ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Ἐντεκα ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία δακτυλιόσχημη, δεκαεννέα γάστρες, σαράντα ἑννέα στελέχη, μερικὰ μὲ τμήμα γάστρας. – Δεκατρεῖς ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη, οἱ τέσσερις μὲ τμήμα τοῦ στελέχους. – Ἑπτὰ κοῦλες. – Μεγάλῃ ἀκέραιῃ, διαμ. 0.07 μ., ἐλαφρῶς κοίλῃ βάση μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. – Τρία ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Δύο ἀκέραιες γωνιώδεις λεπτὲς ταινιωτὲς λαβές. – *Οἰκιακά:* Δύο

εὐθέα χεῖλη ἀπὸ ἀνοιχτὰ ἀγγεῖα, τὸ ἓνα καμένο. – Ἐξώστροφο χεῖλος οἰκιακοῦ ἀγγείου μὲ λεπτὸ τοίχωμα καὶ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη κυλινδρική λαβή. – Τρία ἔντονα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινή, τὸ ἓνα πολὺ χοντρό. – Πενήντα ὀκτὼ μεγάλες κυλινδρικές λαβές, οἱ ἕξι μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση καὶ ἀρκετὲς καμένες ἢ μὲ ἔχνη φωτιάς. – Δύο ἀκέραιες κυλινδρικές μαζὶ μὲ τὸ τοίχωμα, ἡ μία κατακόρυφη μαζὶ μὲ τὸ τροπιδωτὸ χεῖλος. – Ἐννέα ταινιωτὲς, ἡ μία ἀπὸ μεγάλη ἀρύταινα. – Μεγάλον τμήμα ἀνοιχτοῦ ἀγγείου, ἴσως καδόσχημου, μὲ εὐθὺ χεῖλος, λίγο χαμηλότερα τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἀνάγλυφη ταινία μὲ ἐγκοπές, ἡ ὁποία σ' ἓνα σημεῖον πλαταίνει σχηματίζοντας ἡμικυκλικὸ ὠτίον, χωρὶς ὀπὴ. Καμένο κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος του. – Ἑκατὸν πενήντα ἕξι κομμάτια

66. Ποβ. *MDP* εἰκ. 162:1, Μυκῆνες ΥΕ ΠΙΒ2.

ἀπὸ χοντρὰ ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανούς καὶ καστανοκίτρινους πηλούς, μερικὰ μὲ ἴχνη φωτιάς. – Τέσσερις ἐπίπεδες, δύο δακτυλιόσχημες καὶ ὁκτὼ μεγάλες δυσκοειδεῖς βάσεις, μία ἀπὸ ἀνοιχτὸ ἀγγεῖο, μᾶλλον κρατήρα, καὶ πέντε ἀπὸ κλειστά. – Τὸ ἓνα τρίτο περίπου μικροῦ κλειστοῦ ἀγγείου μὲ κυρτὴ βάση καὶ ἔντονα ἴχνη φωτιάς, ἀπὸ τραχὺ κακοποιημένο πηλό. Στὸ μέσο τοῦ ὕψους τοῦ διατηρεῖ τὴ ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. – Ἑπτὰ πόδια χυτροπόδων, πέντε ταινιωτά, τὸ ἓνα ἀκέραιο, ὕψ. 0.072 μ., καὶ δύο κυλινδρικά, στενούμενα πρὸς τὸ ἄκρο τους. – Ἐπίπεδη βάση κυάθου. – Δύο μεγάλα τμήματα ἀπὸ ἀρύταινες μὲ ἡμισφαιρική γάστρα ποὺ διατηροῦν τὴν κατατομή τοῦ ἀγγείου ἀπὸ τὸ ἐλαφρὰ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι τὴν κυρτὴ βάση, μὲ πολὺ λεπτὰ τοιχώματα ἀπὸ κοκκινόξανθο καὶ κεραμόχρωμο χοντρόκοκκο πηλὸ ἀντίστοιχα. – Πέντε κομμάτια ἀπὸ τὸν λαίμο, τὸ ἓνα μὲ περικυρτὸ χεῖλος, καὶ δύο ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαίμου πρόχων. – Τρεῖς πλατιεῖς ταινιωτὲς λαβές. – Δεκαεπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων καὶ ὁκτὼ βάσεις, ἔξι δυσκοειδεῖς καὶ δύο ἐπίπεδες. – Πέντε κυλινδρικές λαβές, ἡ μία μεγάλη, καὶ τέσσερις λεπτές ταινιωτές, ἡ μία μὲ αὐλακα στὸ μέσο, κλειστῶν ἀγγείων. – Εἴκοσι ἑννέα κομμάτια τοιχωμάτων. – Τρία συνανήκοντα κομμάτια ἀπὸ μεγάλη δυσκοειδὴ βάση, τέσσερις μεγάλες δυσκοειδεῖς, δύο δακτυλιόσχημες, ἡ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.06 μ., καὶ ὁκτὼ ἐπίπεδες, οἱ τρεῖς ἀκέραιες, διαμ. 0.07, 0.05 καὶ 0.035 μ. ἀντίστοιχα. – Δύο χεῖλη κρατήρων, ἐξώκυρτο στρογγυλὸ καὶ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο. – Δακτυλιόσχημη βάση. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη, ἓνα κομμάτι μικρῆς κυλινδρικής λαβῆς, μία δυσκοειδὴ κοίλη, δύο δακτυλιόσχημες καὶ τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις σκύφων. – Πόδι μεγάλου ὑψίποδος σκύφου.

Γραπτά: Ταινιωτὴ λαβὴ κύλικος μὲ βαμμένη ράχη. – Γάστρα μὲ δύο δακτυλίους ἐσωτερικά, μία μὲ ἱμάντες καὶ μία μὲ τὴν ἀπόληξη τῆς οὐρᾶς ὀρθίας πορφύρας. – Δύο στελέχη ἀπὸ τὴ συμβολή τους μὲ τὴ γάστρα. Τὸ ἓνα μὲ μία ταινία, τὸ ἄλλο ὁλόβαφο μὲ τρεῖς ἱμάντες πρὸς τὴ γάστρα. – Τμήμα στελέ-

χους μὲ ἱμάντες τεμνόμενους ἀπὸ τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς ὁκτὼ ὀρθίων πορφυρῶν. – Τέσσερις κοῖλες βάσεις ὁλόβαφες μὲ κόκκινο ἢ καστανό-μαυρο χρῶμα. – Μεγάλῃ ἀκέραιη, διαμ. 0.095 μ., κοίλη βάση, μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, μαζὶ μὲ τμήμα τοῦ στελέχους. Δύο ἐπᾶλληλες ταινίες στὸ στέλεχος καὶ δύο δακτύλιοι στὴ βάση. Μαύρη βαφή σὲ ὑπόλευκο ἀλείφωμα. – Τέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς, τοποθετημένης ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος. – Στὰ δύο ποὺ συνανήκουν, πολὺ τριμμένα, μόλις διακρίνεται ταινία στὸ χεῖλος. – Τὰ ἄλλα δύο μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ δύο δακτυλίους ἐσωτερικά, ἐνῶ ἐξωτερικά στὸ ἓνα ταινία στὴν τροπίδωση καὶ στὴ ρίζα τῆς λαβῆς ποὺ ἴσως συνεχιζόταν καὶ στὴ ράχη τῆς. – Ἐξώκυρτο χεῖλος μὲ ταινία καὶ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. Τριμμένη ἐπιφάνεια. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβὴ μὲ ταινία στὴ ράχη. – Δεκατρεῖς κυλινδρικές λαβές, ἡ μία μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση καὶ τρεῖς μεγάλες, μὲ δακτύλιο ἢ πινελιὰ στὴ ρίζα καὶ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τρεῖς μεγάλες ταινιωτὲς λαβές βαμμένες ἢ μὲ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τροπιδωτὸ χεῖλος κυάθου μὲ πλατιὰ ταινία ἀμφίπλευρα καὶ πολὺ λεπτὰ τοιχώματα. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλῃ μία πλατύτερη χαμηλότερα

Εἰκ. 161-162. Ὅστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση τοῦ χώρου Ν.

ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω ὀφιοειδὴ γραμμὴ μὲ κόκκινη στιλπνὴ βαφή σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα (εἰκ. 161)⁶⁷. – Ἐξώστροφο χεῖλος ἐνδόβαφου κυάθου. Ταινία στὸ χεῖλος ἐξωτερικά καὶ ἄλλῃ μία χαμηλότερα. Ἀνάμεσα δύο σειρὲς ἀντιθετικῶν τόξων (εἰκ. 162). – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος κυπέλ-

67. Πορβ. *MDP* εἰκ. 75:11, NSC, σὲ κύλικα, YE ΠΙΑ2. Τὸ διακοσμητικὸ θέμα ἀπαντᾷ καὶ σὲ ὑψίπο-

δες σκύφους τῆς ἴδιας περιόδου, βλ. *RMDP* εἰκ. 408:55, Ρόδος, YE ΠΙΑ2.

λου με τρεις άβαθεις αύλακες έξωτερικά. Λεπτή ταινία στην άκμή του χείλους και άλλη μία χαμηλότερα έσωτερικά. Έξωτερικά κάτω από τις αύλακες δύο επάλληλες ανισοπαχείς ταινίες και από κάτω σπείρα (πίν. 70α:4)⁶⁸. Καστανή βαφή σε κίτρινο αλείφωμα. – Τμήμα γάστρας κυπέλλου τύπου Βαφειού με ανάγλυφο δακτύλιο στο μέσο καλυπτόμενο από πλατιά ταινία. Από πάνω λοξή ταινία. – Το ήμισυ έλαφρά κυρτής βάσης και μέρος των κατακορύφων τοιχωμάτων, επί των οποίων διακρίνονται τὰ ίχνη πλατιάς ταινιωτής λαβής. Ταινία στη βάση έξωτερικά. – Επίπεδη βάση με ταινία έξωτερικά. Κάτω από τη βάση σπείρα με όλόβαφο όφθαλμό. Μέσα στον πυθμένα πέντε δακτύλιοι. – Μεγάλο κομμάτι άρύταινας που διατηρεί την κατατομή του άγγείου από το έλαφρώς έξώστροφο χείλος μέχρι κάτω την κυρτή βάση, με πολύ λεπτά τοιχώματα από καστανόξανθο πηλό με υπόλευκο αλείφωμα και κόκκινη βαφή. Στη γάστρα δύο επάλληλες ίσοπαχείς ταινίες και κάτω από τη βάση δακτύλιος στο κέντρο και δύο όμοκεντροι πλατύτεροι κατά την περιφέρεια. Ύψ. 0.043 μ. – Δεκαπέντε τμήματα από τον λαμό πρόχων με ταινία στη βάση. Ένα με έξώστροφο και έξι με περίκυρτο χείλος με ταινία έξωτερικά, σε ένα και δεύτερη πλατιά ταινία χαμηλότερα έσωτερικά στον λαμό. – Έπτά κομμάτια από τη βάση του λαμού με πλατιά ταινία στην ένωση με τον ώμο. Το ένα από μεγάλο άγγείο. – Δύο κυλινδρικές λαβές με δακτύλιο στη ρίζα και μία με γραμμή στη ράχη. – Έπτά ταινιωτές λαβές με κυματοειδή γραμμή στη ράχη. Η μία και με όπη όπτησεως στη βάση. – Όμος με σειρά πλατιάς τεθλασμένης γραμμής μεταξύ δύο ταινιών. – Σαράντα δύο κομμάτια από τοιχώματα με ταινιωτή διακόσμηση. – Μεγάλο τμήμα από τον ώμο κλειστού άγγείου, ύδριας ή πρόχου. Επάνω τρεις ανισοπαχείς ταινίες και προς τα κάτω μικρή κατακόρυφη τρέχουσα σπείρα (πίν. 70α:3)⁶⁹. Πηλός τραχύς τεφρός με έγκλείσματα, αλείφωμα άραιό γκριζοπράσινο, βαφή μαύρη άλαμπής (άμαυρή). – Μικρό κομμάτι από το τοίχωμα πιθαμοφρέα μάλλον ή στάμνου με ταινία στο μέσο, από πάνω πέντε όμόκεντρες ήμι-

Είκ. 163. Όστρακο από την επίχωση του χώρου Ν.

ελλείψεις και από κάτω φολιδωτό τρίγωνο (είκ. 163)⁷⁰. – Δακτυλιόσχημη όλόβαφη βάση πιθαμοφρίσκου με έντελως έξιτιη και άπολεπισμένη βαφή, ίσως κόκκινη. – Τριάντα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστών άγγείων με διακόσμηση επάλληλων ταινιών. – Τρεις μεγάλες ταινιωτές λαβές ψευδοστόμων, ή μία και με τμήμα του δίσκου του στελέχους των λαβών. Ταινία στην περίμετρο του δίσκου και στα περιθώρια της λαβής. – Στις άλλες δύο βαμμένα τα περιθώρια και κυματοειδής γραμμή στη ράχη. – Δύο όστρακα από τον ώμο. Στο ένα δύο επάλληλες ταινίες, εκατέρωθεν των οποίων συνεχής τεθλασμένη γραμμή. – Στο άλλο, ταινία με ίμάντες και από κάτω σειρά Ν-σχήμου κοσμήματος. – Τέσσερα τμήματα από την κοιλιά με ταινίες ή ίμάντες μεταξύ ταινιών. – Τρία χείλη, έξώστροφο και δύο έντονα έξώκυρτα επίπεδα, ένδόβαφων κρατήρων με πλατιά ταινία έξωτερικά. – Τρία έξώκυρτα επίπεδα. Το ένα με πλατιά ταινία έξωτερικά και δακτύλιο χαμηλότερα έσωτερικά. – Το άλλο, με ταινία στην άνω επίπεδη επιφάνεια, δεύτερη χαμηλότερα έξωτερικά και από κάτω μετόπη δύο ομάδων αντιθετικών ενάλληλων ήμικυκλίων: ανά έξι μεγάλα και στη βάση τους τρία μικρά (πίν. 70α:2)⁷¹. – Ένα αύλακωτό και τρία έντονα έξώκυρτα χείλη, το ένα από όλόβαφο κρατήρα και ένα με πλατιά ταινία άμφίπλευρα και άλλες τρεις χαμηλότερα έξώτερικά. – Έξώκυρτο στρογγυλό χείλος με ταινία. – Τρία κομμάτια κυλινδρικών λαβών με πινελιά στη ρίζα τους. – Τμήμα τοιχώματος με πλατύ δακτύλιο έσωτερικά, ενώ έξωτερικά μεταξύ δύο ταινιών ομάδες πέντε αντιθετικών ενάλληλων ήμικυκλίων. – Τέσσερα τμήματα από γάστρες με ταινίες. – Δισκοειδής έλαφρώς κοίλη

68. MDP είκ. 101:2, Βουρβάτσι, για το χείλος, και είκ. 101:8, Μυκήνες, για τη σπείρα, ΥΕ ΙΙΑ2.

69. Πρβ. αυτόθι είκ. 201:1, Φυλακωπή, μέση ΥΕ

ΙΙΓ.

70. Πρβ. αυτόθι είκ. 201:5, NSC, μέση ΥΕ ΙΙΓ.

71. Πρβ. French 1969, πίν. 19b:1, ΥΕ ΙΙΒ2.

βάση ἐνδόβαφου κρατήρα με ταινία ἐξωτερικά, καὶ μία ἐπίπεδη ὀλόβαφου. – Δύο μεγάλες δακτυλιόσχημες βάσεις βαμμένες ἐξωτερικά. – Σκύφοι: Πενήντα δύο ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Δεκατέσσερα ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στήν ἀκμή, σὲ ἓνα καὶ δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα, σὲ δύο μόνον ἐσωτερικά καὶ σὲ τρία μόνον ἐξωτερικά. Ἐνα με στήλη τεθλασμένης με μόνον περιθώριο δίπλα στή ρίζα τῆς λαβῆς. – Δεκαπέντε κυλινδρικές λαβές με πινελιά στή ρίζα ἢ στή ράχη, οἱ δύο με βαμμένη τῇ ράχη καὶ τέσσερις με ἐγκάρσιες παχιές πινελιές. – Δεκαπέντε γάστρες με διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν ἐξωτερικά, οἱ πέντε καὶ με δακτυλίους ἐσωτερικά. – Ὅμοιο, με σπείρα. – Ὅμοιο, με στήλη τεθλασμένης με διπλὸ περιθώριο καὶ δίπλα μέρος ἐλικωτοῦ ἄνθους με περίστικο τριπλὸ κάλυκα. – Δισκοειδῆς βάση χωρὶς ταινία ἐξωτερικά. Μέσα σὲ κέντρο τοῦ πυθμένα μικρὴ σπείρα με ὀλόβαφο ὀφθαλμό (πίν. 70α:1)⁷². – Ἄλλες δύο δισκοειδεῖς, ἢ μία με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἢ ἄλλη με σπειροειδῆ δακτύλιο μέσα σὲ πυθμένα. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά, ἢ μία καὶ με ὁμόκεντρους δακτυλίους μέσα σὲ πυθμένα. – Ἐξήντα ἑξὶ ὄστρακα ἐνδόβαφον: Δεκαεπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Τὸ ἓνα με σπείρα ἀπὸ κάτω. Ἐνα με στενὴ ταινία ἐξωτερικά καὶ χαμηλότερα τῇ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς με πλατιά πινελιά. Ἐνα με τῇ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής

λαβῆς με ταινία γύρω καὶ μία καμπύλη χαμηλότερα, καὶ ἓνα ἄλλο με τρεῖς καμπύλες γραμμὲς ποὺ ἐνώνονται στὰ ἄκρα καὶ σχηματίζουν λογχοειδῆ φύλλο με σειρὰ στιγμῶν πάνω καὶ κάτω. – Πέντε κυλινδρικές λαβές με πινελιά στή ρίζα καὶ ταινία στή ράχη. – Εἴκοσι δύο γάστρες με διακόσμηση μιᾶς ἢ περισσοτέρων ἐπάλληλων ταινιῶν, ἓνα μόνο καὶ με τμήμα τρέχουσας σπείρας. – Πέντε ὅμοια, με σπείρες. – Τρία ἀκόσμητα. – Δέκα δακτυλιόσχημες, ἢ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.045 μ., καὶ τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις, ἢ μία κοίλη, με ταινία ἐξωτερικά. – Δακτυλιόσχημη χωρὶς ταινία ἐξωτερικά. – Εἴκοσι ὀκτὼ ὄστρακα ὀλόβαφον: Ἑπτὰ ἐξώστροφα καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη. – Δεκατρεῖς γάστρες. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις, ἢ μία ἀπὸ ὑψίποδα σκύφο. – Πόδι ὑψίποδος σκύφου.

– Κεφαλὴ γυναικείου εἰδωλίου με πόλο. Ταινία στήν ἀκμή καὶ στή βάση τοῦ πόλου, καθὼς καὶ στήν κατατομή τοῦ πτηνόμορφου προσώπου. Στιγμὲς γιὰ τὴ δήλωση τῶν ματιῶν. Ὑψ. σωζ. 0.018 μ., διαμ. πόλου 0.014 μ.

– Τὸ κυλινδρικό κάτω σῶμα μικροῦ εἰδωλίου με τέσσερις καστανοῦ χρώματος γραμμὲς.

– Εἰδώλιο ζώου. Σώζεται τὸ ὀπίσθιο μέρος τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος, ἢ οὐρὰ καὶ τὸ ἓνα ὀπίσθιο πόδι. Τέσσερις παράλληλες ὀριζόντιες γραμμὲς κατὰ μῆκος τοῦ σώματος. Ἡ ἀκριανὴ συνεχίζεται καὶ πάνω σὲ πόδι, ὅπου ἔχει γραφεῖ καὶ ἄλλη μία κατὰκόρυφη. Μῆκ. σωζ. 0.05 μ., ὕψ. 0.037 μ.

Ἡ περιοχὴ νότια τοῦ χώρου Ν καὶ ἀνατολικά τοῦ χώρου Α ἦταν κατάσπαρτη ἀπὸ «πλῆθος μικρῶν καὶ μεγάλων λίθων, ἀρμακάς». Καθαρίσθηκε ἡ περιοχὴ τόσο ἀπὸ τὶς πέτρες ὅσο καὶ ἀπὸ τὰ δεντράκια καὶ τοὺς θάμνους, δὲν συνεχίσθηκε ὁμως καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ ἡ ἀνασκαφή, ὥς ἔδει, λόγῳ πίεσης χρόνου γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ νέου μουσείου.

ΤΑΦΟΣ II

Ὁ τάφος II (εἰκ. 4, πίν. 70β, 71α-β) βρέθηκε στή ΝΔ. γωνία τοῦ χώρου Ν, σὲ βάθος 0.68 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἀκριβῶς στή γωνία ποὺ σχηματίζουν οἱ τοῖχοι 4 καὶ 18 καὶ δίπλα ἀλλὰ ψηλότερα ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ ποὺ διερχόταν κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο 4. Ὁ νεκρὸς εἶχε ἀποτεθεῖ σὲ ὄρυγμα μέσα στήν ἐπίχωση, με προσανατολισμὸ Δ.-Α. Ἡ νότια

72. RMDP εἰκ. 39:294, Πρόσυμνα, ΥΕ ΠΙΒ2.

μακρὰ πλευρὰ ὀριζόταν ἀπὸ τὸν τοῖχο 18, ἐνῶ στὴ βόρεια μακρὰ πλευρὰ διασώθηκε ἕνας μόνον μεγάλος ἐπιμήκης λίθος, ἀκανονίστου σχήματος. Προφανῶς ὁμοῦ παρόμοιοι λίθοι θὰ ὑπῆρχαν καθ' ὅλο τὸ μῆκος της, ὅπως καὶ στὸν τάφο I. Στὶς δύο στενὲς πλευρὲς δὲν ὑπῆρχε ὄριο τοῦ τάφου, ὁ ὁποῖος καλυπτόταν ἀπὸ ἀκατέργαστες ἀκανόνιστες πλάκες.

Ὁ νεκρὸς ἦταν τοποθετημένος μὲ τὴν κεφαλὴ πρὸς τὰ δυτικά, σὲ ὕπτια θέση καὶ μέχρι τὴ λεκάνη ἦταν ἐντελῶς ἀδιατάρακτος. Τὸ κρανίον, πεσμένο πλαγίως πρὸς τὴν ἀριστερὴ τοῦ πλευρὰ (βόρεια), διετηρεῖτο σὲ πολὺ καλὴ κατάσταση μὲ πλήρη τὴν ὀδοντοστοιχία τῆς ἄνω τουλάχιστον γνάθου. Ἀκουμποῦσε ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ αὐχένα πάνω στὸν τοῖχο 4, σὲ στρώση χώματος σὰν προσκέφαλο καὶ ἔτσι ὁ αὐχένος καμπτόταν λίγο πρὸς τὰ πίσω. Τὰ χέρια λυγισμένα στοὺς ἀγκῶνες ἔφεραν τὶς παλάμες πρὸς τὸν λαμβόν. Ἀπὸ τὸν θώρακα διασώθηκαν μερικὲς πλευρὲς, ἐνῶ ἡ σπονδυλικὴ στήλη εἶχε ὅλους τοὺς σπονδύλους, αὐχενικούς, θωρακικούς καὶ ὀσφυϊκούς, στὴ θέση τους. Τὰ πόδια δὲν βρέθηκαν ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς λεκάνης. Ὁ σκελετὸς θὰ πρέπει νὰ ἀνῆκε σὲ γυναῖκα, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ εὖρος τῆς λεκάνης καὶ ἀπὸ τὸ σχῆμα τοῦ πίσω μέρους τοῦ κρανίου. Τὸ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἦταν 0.39 μ. καὶ τὸ πλάτος τῆς λεκάνης 0.32 μ. Τὸ πλάτος τοῦ ὀρύγματος ἦταν 0.50 μ.

Στὰ ἀριστερὰ τῆς κεφαλῆς ἦταν τοποθετημένο ἓνα χοντροειδὲς ἀγγεῖο οἰκιακῆς χρήσεως καὶ ἓνα ἀκόμη ὅμοιο στὰ δεξιὰ τῆς λεκάνης (πίν. 70β). Ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ ἀγγεῖα, τὰ ὁποῖα συνόδευσαν τὴν ταφή, δὲν βρέθηκε κανένα στὴν ἀποθήκη τοῦ Μουσείου, ὑπῆρχε ὁμοῦ στὸ ἡμερολόγιο ἢ περιγραφὴ τοῦ ἑνὸς τουλάχιστον, ἢ ὁποία καὶ δίδεται στὸν κατάλογο τῶν εὗρημάτων.

Πάνω ἀπὸ τὸν τάφο, ἀπὸ τὸ ἐπιφανειακὸ στρώμα, συγκεντρώθηκαν λίγα ἀνάμεικτα ὄστρακα, ἐλάχιστα μυκηναϊκὰ καὶ περισσότερα ἐλληνιστικά, ὅλα σὲ κακὴ διατήρηση, τριμμένα καὶ μὲ ἰζήματα:

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 73.

Ἀγραπτά 8.

Μεταγενέστερα 65.

Ἀγραπτά: Τμῆμα γάστρας καὶ ἕξι στελέχη κυλίκων. – Μεγάλῃ ταινιωτῇ λαβὴ πρόχου ἢ ἀμφορέα.

– Μεταγενέστερα: Ἐξήντα πέντε ὄστρακα κυρίως

ἐλληνιστικά, μόνο τὰ δέκα γραπτὰ μελαμβαφή. Τὰ ἄλλα χοντροειδῆ οἰκιακὰ, πιθόσχημα καὶ προχοειδῆ.

– Δύο μεγάλες ἀκέραιες κωνικὲς ἀγνύθες, διάτρητες στὴν κορυφή, ἀπὸ κοκκινόξανθο καὶ καστανὸ πηλό, ἄβαφες.

Ἀπὸ τὸ γέμισμα τοῦ τάφου προέρχονται:

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 570.

Ἀπροσδιόριστα 281.

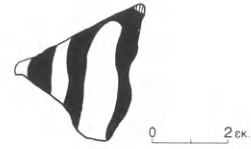
Ἀγραπτά 184.

Γραπτὰ 103.

Μεταγενέστερα 2.

Ἀγραπτά: Δεκαπέντε ἐξώστροφα, δύο ἐξώκυρτα

καὶ ἓνα εὐθὺν χεῖλος τροπιδωτῶν, δώδεκα εὐθέα καὶ δύο ἐξώκυρτα χεῖλη κυρτόπλευρων κυλίκων. – Ταινιωτὴ λαβή. – Τμήμα γάστρας μετὰ τῇ ρίζᾳ τῆς ταινιωτῆς λαβῆς. – Εἵκοσι δύο τμήματα ἀπὸ γάστρας, ἢ μία τροπιδωτὴ, ἐννέα στελέχη, δύο ἐπίπεδες βάσεις καὶ πέντε μετὰ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. – Μεγάλῃ ἀκέραιῃ ἐπίπεδῃ βάσει κύλικος μετὰ τὸ ἥμισυ τοῦ στελέχους, μετὰ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, ἀπὸ λεπτόκοκκο κοκκινωπὸ πηλὸ μετὰ κίτρινο ἀλειφωμά, διάμ. βάσης 0.075 μ. καὶ σωζ. ὕψ. 0.05 μ. – Τέσσερα εὐθέα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μετὰ τῇ ρίζᾳ τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – *Οἰκιστὰς*: Τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χοντρά χεῖλη ἀπὸ μεγάλα ἀνοιχτὰ ἀγγεῖα, τὸ ἓνα ἀπὸ πρασινωπὸ πηλὸ μετὰ πολλὰ ἐγκλείσματα. – Τροπιδωτὸ ψηλὸ χεῖλος ἀπὸ ἀγγεῖο μετὰ λεπτὰ τοιχώματα ἀπὸ κεραμοχρῶμο τραχὺ πηλὸ. – Εὐθὺν ἐπίπεδο χεῖλος πιθοειδοῦς ἀγγείου ἀπὸ ἀκάθαρτο πρασινωπὸ πηλὸ μετὰ δύο ἀβαθεῖς αὐλακες ἐξωτερικά. – Ἑπτὰ μεγάλες ταινιωτὲς λαβὲς καὶ μία πολὺ μεγάλη κυλινδρική μετὰ ὀπτήσεως στὴ βάση. – Πολὺ μεγάλη ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ ἀπὸ μεγάλο πιθοειδὲς ἢ λεκανοειδὲς ἀγγεῖο. – Ἐξήντα πέντε κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμοχρῶμους καὶ καστανοὺς πηλοὺς μετὰ ἐγκλείσματα, πολλὰ μετὰ ἴχνη φωτιάς. – Ταινιωτὸ πόδι χυτρώποδος ἀπὸ κόκκινο τραχὺ πηλὸ. – Τμήμα ψηθηριοῦ (ταιψιοῦ) μετὰ πυκνὲς βαθιεῖς ὁπὲς ἀσύμμετρα ἀνοιγμένες στὴν ἄνω ἐπίπεδῃ ἐπιφάνειᾳ. Ἀπὸ κάτω πολὺ καμένο σὲ βάθος. – Τμήμα λαμποῦ πρόχου μετὰ περίκυρτο χεῖλος. – Τμήμα ὤμου μετὰ τὴν ἀρχὴ τοῦ λαμποῦ. – Δύο λαβὲς, ταινιωτὴ καὶ κυλινδρική. – Δύο κομμάτια τοιχωμάτων. – Δύο δισκοειδεῖς καὶ ἑπτὰ ἐπίπεδες βάσεις μεγάλων πρόχων. – Μία ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ ἀπὸ ὕδρῃ ἢ καὶ πιθοειδὲς. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος κρατήρων, τὰ δύο συνανήκουν, καὶ μία δακτυλίοσχημη βάση. – Δύο δισκοειδεῖς, ἢ μία ἐλαφρῶς κοίλῃ, καὶ δύο ἐπίπεδες βάσεις σκύφων. *Γραπτὰ*: Δύο τμήματα γάστρας κυρτόπλευρης κύλικος, συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα, μετὰ παράστασι πλοκάμων χταποδιοῦ (εἰκ. 164)⁷³, ἀπὸ κοκκινωπὸ πηλὸ μετὰ καστανέρυθρη βαφὴ ἐπὶ κιτρι-

Εἰκ. 164. Ὀστρακο ἀπὸ τὸ γέμισμα τοῦ τάφου II.

νέρυθρου ἀλειφώματος. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρας, τὸ ἓνα μετὰ πέντε καὶ τὸ ἄλλο μετὰ τέσσερις ἱμάντες ποὺ τέμνονται ἀπὸ τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς δύο ὀρθίων πορφυρῶν. – Πυθμένας γάστρας μετὰ τὸ ἀνώτερο τμήμα τοῦ στελέχους ἐνδόβαφης μετὰ καστανέρυθρο χρῶμα κύλικος. – Στέλεχος μετὰ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας ὀλόβαφης μετὰ ἔντονο κόκκινο χρῶμα. – Μεγάλῃ βάσει μετὰ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα καὶ πλατιά ταινία στὴν περιφέρεια. – Ἐξώστροφο χεῖλος λεκανοειδοῦς μετὰ πολὺ λεπτὰ τοιχώματα. Ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλῃ μία πλατύτερη χαμηλότερα ἐσωτερικά. Κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος ἢ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Τρεῖς γωνιώδεις ταινιωτὲς λαβὲς λεκανιδίων, οἱ δύο ἀκέραιες μετὰ κόκκινῃ ταινίᾳ στὴ ράχη, καὶ μία μετὰ μαύρῃ. – Λεπτὴ ταινιωτὴ λαβὴ κυάθου μετὰ βαμμένα τὰ περιθώρια καὶ τεθλασμένη γραμμὴ στὴ ράχη. – Μικρὸ τμήμα κυάθου μετὰ πολὺ λεπτὰ τοιχώματα καὶ μετὰ σπογγωτὴ διακόσμηση κάτω ἀπὸ ταινία, μετὰ κοκκίνοπορτοκαλιὰ βαφὴ. – Δύο συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα ὄστρακα ἀπὸ τὸ μέσο ἀμφίκουλου κυτέλλου μετὰ δύο βαθιεῖς αὐλακες καλυπτόμενες ἀπὸ ταινία. Πρὸς τὰ πάνω ἀνὰ μία γραμμὴ σὲ κάθε κομμάτι. – Τρία κομμάτια ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων μετὰ περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμποῦ μετὰ ταινία στὴν ἔνωση μετὰ τὸν ὤμο. – Πλατιά ταινιωτὴ λαβὴ μετὰ βαμμένη ράχη. – Δώδεκα κομμάτια τοιχωμάτων μετὰ ἐπάλληλες ταινίες, τὸ ἓνα φέρει ἀπὸ πάνω καὶ ἄλλῃ μία καμπύλη. – Ἐπίπεδῃ βάσει μετὰ δύο ἐπάλληλες ταινίες ψηλότερα στὴν κοιλία. – Δύο συνανήκοντα καὶ συγκολληθέντα ὄστρακα ἀπὸ τὸν ὤμο μικροῦ ψευδοστόμου. Σώζεται ἡ βάση τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν καὶ ἡ ρίζα τῆς μιᾶς λαβῆς. Ἀπὸ τῇ διακόσμηση διατηροῦνται δύο ἄνθη: ἡ ἐπίστεψη ὀριζόντιου γωνιώδους, ἀποτελούμενη ἀπὸ τρεῖς παράλληλες σειρὲς

73. French 1965, εἰκ. 3:2-523 καὶ 3-523c, YE IIIA2.

στιγμών, καὶ ἡ τριγωνικὴ βάση ὁμοίου μὲ ἀγκιστροειδεῖς ἀπολήξεις τῶν ἄκρων καὶ ὀφιοειδὴ γραμμὴ μέσα. – Δύο κομμάτια ἀπὸ τὸ κύρτωμα τοῦ ὅμου ψευδοστόμου μὲ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Περίκυρτο χεῖλος κρατήρα μὲ ταινία ἐξωτερικά καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Τμῆμα γάστρας ἐνδόβαφου κρατήρα ποὺ σώζει καὶ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικοῦ λαβῆς μὲ ταινία στὴ ρίζα καὶ κάθετες πινελιές στὴ ράχη. – Δύο ἀκόμη ὀλόβαφα πολὺ τριμμένα ὀστρακίδια. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις, ἡ μία μὲ τμῆμα γάστρας καὶ ἐξωτερικά τρεῖς τουλάχιστον πλατιὲς ταινίες μὲ ζωερὴ κόκκινη βαφή, καὶ ἡ ἄλλη μὲ μία πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – *Σκύφοι*: Τριάντα τρία ὀστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Ὅκτω ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ στὰ πέντε ἀπὸ αὐτὰ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά, ἔνῳ σὲ δύο καὶ ἐξωτερικά. Σὲ ἓνα διακρίνεται ἀπὸ κάτω ἡ κορυφὴ μεικτοῦ ἄνθους ἀποτελούμενη ἀπὸ περιστικτο ὀλόβαφο ἡμικύκλιο καὶ δύο ὁμόροπες λοξὲς γραμμές. Ἐνα σώζει δέσμη ἕξι γραμμῶν καὶ ἓνα ἄλλο στενὴ στήλη ὀριζοντίων τεθλασμένων γραμμῶν μὲ ἐξαπλὸ τουλάχιστον περιθώριο. – Ὅκτω ὀριζόντιες κυλινδρικοὺς λαβὲς μὲ ταινία στὴ ρίζα, οἱ ἕξι μὲ πινελιά στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Δεκατέσσερα ἀπὸ γάστρες μέ: Σειρὰ Ν-σχήμων πάνω ἀπὸ δύο ἱμάντες. – Μικρὴ διπλὴ σπείρα. – Τὶς ρίζες τῆς ὀριζόντιας

κυλινδρικοῦ λαβῆς ποὺ τονίζονται μὲ πινελιές καὶ πρὸς τὰ κάτω δέσμη ἀπὸ πέντε ἱμάντες. – Τμῆμα πενταπλοῦ τρικάμπυλου τόξου καὶ δίπλα πέταλο. – Δύο ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω καμπύλη ταινία. – Ταινία καὶ ἱμάντες χαμηλά. – Ταινίες καὶ ἱμάντες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω τμῆμα τρέχουσας σπείρας μὲ ὀλόβαφο κεντρικὸ ὀφθαλμὸ. – Ταινίες ἐξωτερικά (7), στὰ τέσσερα καὶ δακτύλιοι ἐσωτερικά. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Δώδεκα ὀστρακα ἐνδόβαφων: Δύο ἐλαφρῶς ἐξώστροφα χεῖλη μὲ πλατιά (0.018 καὶ 0.028 μ.) ταινία ἐξωτερικά. – Τέσσερις γάστρες μὲ ἐπάλληλες ταινίες καὶ τρεῖς ἀκόσμητες. – Ὅμοια, μὲ ταινία κάτω ἀπὸ λεπτὴ καλογραμμένη σπείρα μὲ ὀλόβαφο κεντρικὸ ὀφθαλμὸ καὶ ἀγκύλο μίσχο. – Ὅμοια, μὲ δύο ἐπάλληλες ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω δέσμη τεσσάρων γραμμῶν καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ τριῶν καμπύλων. – Μία δακτυλιόσχημη βάση. – Δεκατρία ὀστρακα ὀλόβαφων: Ἐξώστροφο καὶ ἔντονα ἐξώκυρτο χεῖλος, κυλινδρικοῦ λαβὴ καὶ δέκα κομμάτια ἀπὸ γάστρες. – Δύο ὀστρακα μεταγενέστερα. – Χοντροειδὲς ἀκέραιο ἀγγεῖο, σὲ σχῆμα λοπάδος, συγκολλημένο ἀπὸ πέντε κομμάτια. Πηλὸς τραχὺς χοντρόκοκκος κοκκινωπὸς μὲ προσμίξεις. Ἄγραπτο. Ὑψ. 0.085 μ., διάμ. χεῖλους 0.06 μ. καὶ διάμ. βάσης 0.12 μ.

Ὅστρακα συγκεντρώθηκαν ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὰ χώματα γύρω καὶ κάτω ἀπὸ τὸν τάφο, τὰ ὅποια θὰ πρέπει νὰ ἀνήκουν στὴν ἐπίχωση ποὺ συσσωρεύθηκε μέσα στὸν χώρο μετὰ τὴν ἐγκατάλειψή του καὶ ποὺ διαταράχθηκε κατὰ τὴ διάνοιξη τοῦ τάφου. Βρέθηκαν ἀκόμη καὶ σβῶλοι καμένης χρωστικῆς οὐσίας.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 751.

Ἀπροσδιόριστα 430.

Ἄγραπτα 227.

Γραπτά 94.

Ἄγραπτα: Ἑπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, εἴκοσι ἓνα εὐθέα, τὰ δύο σώζουν ἀκέραιη τὴν κατακόρυφὴ ταινωτὴ λαβή, ἓνα ἐξώκυρτο καὶ τέσσερα ἐξώστροφα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Ἐξὶ ταινωτὲς λαβές, οἱ τρεῖς δακτυλιόσχημες. – Δεκαοκτὼ γάστρες, δεκαεννέα στελέχη καὶ δεκαῆξι βά-

σεις, πέντε ἀκέραιες ἐπίπεδες καὶ μία ἀκέραιη, διάμ. 0.067 μ., μὲ τμῆμα τοῦ στελέχους καὶ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. – Ἐξώστροφο χεῖλος καὶ δύο κομμάτια τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινωτῆς λαβῆς. – Εὐθὺ παχὺ, περίκυρτο, ἐξώκυρτο, τροπιδωτὸ καὶ δύο ἐξωστρογγύλα χεῖλη, δεκαπέντε μεγάλες κυλινδρικοὺς λαβές, ἑβδομήντα ἑννέα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα καὶ τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις οἰκιακῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμο-

χρωμους καὶ καστανούς πηλούς, μερικά μὲ ἴχνη φωτιάς. – Τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις κυάθων μὲ λεπτά τοιχώματα. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις κυπέλλων μὲ κατακόρυφα τοιχώματα. – Δύο τμήματα ἀπὸ εὐρεῖς λαιμούς πρόχων μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Τμήμα ἀπὸ τὴν ἔνωση λαιμοῦ καὶ ὤμου. – Τρεῖς ταινιωτὲς λαβές, πέντε κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα, τέσσερις ἐπίπεδες καὶ δύο μεγάλες δισκοειδεῖς βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Ἐξωστρόγγυλο καὶ δύο ἐξώκυρτα χεῖλη κρατήρων. – Ἐξώκυρτο χεῖλος, κυλινδρική λαβὴ καὶ δισκοειδὴς βάση σκύφων.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μὲ λεπτή ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἀπὸ κάτω ἐλαφρῶς λοξὴ πορφύρα μὲ περίστικτο σῶμα (πίν. 72α:1)⁷⁴. – Κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβὴ στὴ βάση τῆς ὁποίας μία μικρὴ ὀρθία πορφύρα μὲ περίστικτο σῶμα καὶ διάστικτη οὐρὰ (πίν. 72α:2)⁷⁵. Προφανῶς στήλη ὁμοίων πορφυρῶν θὰ κάλυπτε ὅλη τὴ ράχη τῆς λαβῆς γιατί στοῦ ἐπάνω μέρους διακρίνεται ἡ γωνιώδης ἄκρη δεύτερης οὐρᾶς. Στὴ γάστρα ἡ διάστικτη οὐρὰ ἄλλης λοξῆς πορφύρας. – Τμήμα γάστρας μὲ πέντε ἱμάντες. – Τρεῖς ὀλόβαφες βάσεις καὶ μία μὲ δακτυλίους, πολὺ τριμμένη. – Τμήμα γάστρας κυπέλλου μὲ κοῖλα τοιχώματα. Βαφὴ μαύρη πολὺ ἐξίτηλη. Δύο πλατιῖς ταινίες καὶ μεταξύ τους σειρὰ δικτυωτῶν ρόμβων. Δεύτερη σειρὰ ρόμβων ἀπὸ κάτω (εἰκ. 165). – Ταινιωτὴ κατακόρυφη λαβὴ μὲ βαμμένη ράχη. – Τμήμα ἀπὸ τὴν ἐπίπεδη βάση καὶ τὸ κοῖλο τοίχωμα κυπέλλου. Ταινία στὴ γωνία τῆς βάσης. – Τμήμα πρόχου ἀπὸ τὴν ἔνωση λαιμοῦ καὶ ὤμου, ὅπου ἀνάγλυφος δακτύλιος. Καστανὴ ταινία στὸν δακτύλιο καὶ ἄλλη μία στὸν ὦμο. – Τέσσερις μεγάλες κυλινδρικές λαβές πρόχων ἢ ἀμφορέων, οἱ δύο μὲ γραμμὴ στὴ ράχη καὶ ὅπῃ ὀπτήσεως στὴ βάση καὶ μία πολὺ μεγάλη, διαμ. 0.032 μ., μὲ δακτύλιο στὴ ρίζα καὶ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Δύο ταινιωτὲς λαβές, μία πλατιά μὲ δακτύλιο στὴ ρίζα καὶ μία λεπτὴ μὲ βαμμένη ράχη. – Ἐπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων μὲ ἐπάλληλες ταινίες. – Ταινιωτὴ λεπτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη ράχη καὶ τμήμα τοι-

0 2 εκ.

Εἰκ. 165. Ὅστρακο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω καὶ κάτω ἀπὸ τὸν τάφο II.

χώματος κλειστῶν ἀγγείων μὲ τρεῖς πλατιῖς ἐπάλληλες ταινίες. – Τμήμα ἀπὸ τὴν κοιλιά μικροῦ ψευδοστόμου μὲ ταινίες καὶ ἱμάντες. – Ὅμοιο, μὲ δύο ταινίες καὶ μεταξύ τους σειρὰ μικρῶν κυματοειδῶν γραμμῶν μεταξύ δύο ἀμειβόντων⁷⁶. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος κρατήρα μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Τμήμα γάστρας μὲ μεγάλη σπείρα καὶ τέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Σκύφοι: Τριάντα ὅστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Τρία εὐθέα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. Τὸ ἓνα ἔχει κεντρικὴ μετόπη μὲ δύο στήλες ἀντίκρινων κροσσοπεταλιῶν μὲ διπλὸ περιθώριο (πίν. 72α:5)⁷⁷. Τὸ ἄλλο στήλη τεθλασμένης μὲ μονὸ περιθώριο. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ. Ἀπὸ κάτω, στοῦ ἓνα κύκλος μὲ στιγμὴ στοῦ κέντρο καὶ στοῦ ἄλλο δεύτερη πλατιά ταινία καὶ μετὰ μετόπη μὲ στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ ὀκταπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικά ἀντιθετικά ὁμόκεντρα ἡμικύκλια. – Δώδεκα κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη μὲ πινελιές στὶς ρίζες καὶ στὴ ράχη καὶ οἱ ἄλλες μὲ ταινία ἢ πινελιές στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Ἐννέα γάστρες, οἱ τέσσερις μὲ ταινίες ἢ ἱμάντες, μία μὲ στήλη ἀμειβόντων, μία μὲ διπλὴ σπείρα καὶ μία μὲ ἕξι ἱμάντες κά-

74. MDP εἰκ. 141:12, Κοπρέζα, YE III B1.

75. Διακόσμηση πάνω στὴ λαβὴ ἔχουν συνήθως οἱ ἐφυραϊκὲς κύλικες τῆς YE IIB περιόδου. ὅπως π.χ. στήλη ἀμειβόντων, βλ. αὐτόθι εἰκ. 54:16 καὶ 19, Εὐτρηση καὶ NSC. Τὴν περίοδο ὅμως αὐτὴ δὲν ἦταν σὲ

χρῆση ἢ πορφύρα, ποὺ ἐμφανίζεται στοῦ τέλος τῆς YE III A2.

76. Αὐτόθι εἰκ. 128:1, Αἴγινα, YE III B1.

77. Wardle 1969, εἰκ. 6:43, YE III B1.

τω, οί εξωτερικοί πλατύτεροι, και από πάνω στάχυν άμελώς γραμμένων άμειβόντων (πίν. 72α:3)⁷⁸. – Δύο δακτυλιόσχημες και δύο δισκοειδείς βάσεις με όμόκεντρους δακτυλίους μέσα στον πυθμένα και ταινία έξωτερικά. Σέ τρεις, και άλλοι τέσσερις ιμάντες ψηλότερα. – Έξώστροφο χεῖλος σικτοῦ σκύφου με μικρές στιγμές στην άκμή. – Εἴκοσι όστρακα ένδόβαφων: Ένα έξώστροφο και ένα έξώκυρτο χεῖλος με πλατιά ταινία έξωτερικά κάτω από τó πρῶτο, στήλη τεθλασμένης με διπλό περιθώριο. – Έπτά γάστρες με ταινίες. – Όμοιο, με σπείρα πάνω από ταινία. – Όμοιο, με δύο ταινίες κάτω και από πάνω, δίπλα στη ρίζα της λαβής, στήλη τεθλασμένης με τριπλό περιθώριο (πίν. 72α:4)⁷⁹. Καστανή βαφή σε κιτρινωπό αλείφωμα. –

Όμοιο, με την έλικοειδή απόληξη μεικτοῦ άνθους. – Όμοιο, με δυσδιάκριτο κόσμημα, ἴσως άνθος. – Τέσσερα όμοια, έντελώς τριμμένα, με ἔχνη χρώματος. – Τά υπόλοιπα άκόσμητα. – Έννέα όστρακα όλόβαφων: Όκτώ γάστρες και μία άκέραιη δακτυλιόσχημη βάση, διαμ. 0.032 μ. – Δύο μεγάλα δόντια ζώου.

– Σβῶλοι καμένης χρωστικῆς οὔσιας, μαύρης ή σκούρας καφέ. «Κάτω από την ταφή 2. Βάθος 0.70 μ. από τοίχο αναλημματικό», ὅπως ακριβῶς αναγράφεται έξω από τον φάκελο. Τό εύρημα αυτό δέν καταγράφεται στον κατάλογο εύρημάτων του ήμερολογίου, άνευρέθη όμως στην αποθήκη του Μουσείου των Μυκηνών.

ΤΑΦΟΣ III

Ό τάφος III (πίν. 72β-74β) βρέθηκε στη νότια πλευρά του χώρου N, ανατολικότερα του τάφου II, στα όρια της άσκαφτης επίχωσης. Πρόκειται για μία μικρή πήλινη λάρνακα με κάλυμμα που περιείχε άκτέριστη ταφή νηπίου. Ήταν στερεωμένη πάνω σ' ένα στρώμα από πέτρες και χαλίκια, με προσανατολισμό Δ.-Α.

Τό κάλυμμα και ή λάρνακα ήταν σπασμένα και για τον λόγο αυτό πρῶτα στερεώθηκαν πρόχειρα με γύψο και κατόπιν αποκολλήθηκαν για την περαιτέρω συντήρηση (πίν. 74β). Η λάρνακα έχει σχήμα ὠοειδές με πλατὺ περιχέλωμα. Τό κάλυμμα, που σώζεται σε κομμάτια, διακοσμεῖται από δύο ανάγλυφες σχοινοειδείς ταινίες περι τó μέσο του μήκους του. Ό πηλός εἶναι χοντρόκοκκος ρόδιнос. Από τον νεκρὸ σωζόταν μόνον τó σπασμένο κρανίο, οί αυχενικοί και λίγοι θωρακικοί σπόνδυλοι και ελάχιστα άκόμε ὀστά. Τό κρανίο ήταν δυσανάλογα μεγάλο ὡς πρὸς τó υπόλοιπο σῶμα, ὅπως εἶναι τó χαρακτηριστικό της νηπιακῆς ήλικίας. Μετά την αφαίρεση των ὀστων του κρανίου διατηρεῖται μέχρι τώρα άκόμη τó πετρωμένο χῶμα που γέμιζε τή θόλο του. Διαστάσεις: Μήκος έσωτ. 0.49 μ., πλάτος 0.27 μ., βάθος 0.17 μ., ὕψος έξωτ. 0.20 μ., πλάτος περιχελώματος 0.03 μ.

Μέσα και γύρω από τή λάρνακα βρέθηκαν πολὺ λίγα όστρακα, τά όποια δέν απέδωσαν ιδιαίτερα χρήσιμες πληροφορίες για τή χρονολόγησή της. Από τά 27 συνολικά όστρακα, όλα πολὺ μικρά και φθαρμένα, μόνον 9 ήταν γραπτά με διακόσμηση ταινιῶν και δύο ένδόβαφα με κόκκινο και μαῦρο χρώμα αντίστοιχα. Τά υπόλοιπα ήταν άγραπτα.

78. Mountjoy 1976, εἰκ. 6:42-43, YE IIIB1.

79. French 1969, εἰκ. 7:11, YE IIIB2.

ΧΩΡΟΙ Ε-Ο-Π

Ὁ πεταλόσχημος χώρος **Ξ** (εἰκ. 4 καὶ πίν. 75α-β, 76α-β) βρισκόταν βόρεια τοῦ χώρου **Μ**, καὶ περικλείετο ἀπὸ τὸν τοξοειδῆ τοῖχο **29**. Οἱ διαστάσεις του ἦταν: 6.15 μ. πλάτος στὴ βάση τοῦ πετάλου καὶ 2.10 μ. μήκος στὸ μέσο του. Τὸ χῶμα τῆς ἐπίχωσης ἦταν πετρώδες καὶ σκληρό, προερχόμενο ὅλο ἀπὸ «μπαζώματα», μὲ μεγάλες πέτρες ἀνάμεσα. Ἡ ἐργασία ἀφαίρεσης ὑπῆρξε ἰδιαίτερα ἐπίπονη. Τὰ ὄστρακα ποὺ προῆλθαν ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στρώματα ἦταν ἀνάμεικτα, κατὰ τὸ πλεῖστον χοντροειδῆ καὶ κακῆς ποιότητος. Βρέθηκαν ἀκόμη ἓνα εἰδῶλιο, ἓνα κορινθιακὸ ἀγγεῖο καὶ δύο κομμάτια ὀψιανοῦ.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 1.071.

Ἀπροσδιόριστα 457.

Ἀγραπτα 366.

Γραπτά 182.

Μεταγενέστερα 66.

Ἀγραπτα: Τριάντα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, δώδεκα εὐθέα, δύο ἐξώκυρτα καὶ εἴκοσι τρία ἐξώστροφα χεῖλη κυρτόπλευρων κυλίκων, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Ἐξι ταινιωτὲς λαβές, σαράντα μία γάστρες, δεκατρία στελέχη καὶ δώδεκα βάσεις, ἡ μία ἐπίπεδη ἀκέραιη, διαμ. 0.06 μ. – Δεκατρία ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων, τὰ ὀκτὼ μὲ τὴ ρίζα καὶ τέσσερα μὲ ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια γωνιώδη ταινιωτὴ λαβή. – *Οἰκιακά*: Τέσσερα τροπιδωτὰ χεῖλη ἀπὸ μεγάλα ἀγγεῖα, ἓνα εὐθὺ καὶ ἓνα ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο. – Δεκαεἴς κυλινδρικές καὶ ἑπτὰ ταινιωτὲς μεγάλες λαβές. – Ἐκατὸν εἴκοσι ἑπτὰ κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ καστανοκίτρινους πηλοῦς. – Ὀκτὼ δισκοειδεῖς βάσεις ἀπὸ κλειστὰ ἀγγεῖα, ἡ μία μεγάλη ἀκέραιη, διαμ. 0.10 μ. καὶ μία μικρὴ ἀκέραιη, διαμ. 0.032 μ. – Δύο ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων λεπυνόμενα πρὸς τὰ κάτω, τὸ ἓνα ἀκέραιο ὕψ. 0.06 μ. καὶ τὸ ἄλλο σωζ. ὕψ. 0.07 μ. – Ἐνα εὐθὺ καὶ τρία ἐξώκυρτα χεῖλη, δύο τμήματα ἀπὸ

γάστρες καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις κυάθων. – Δύο τμήματα λαμῶν πρόχων μὲ περὶκυρτο χεῖλος. – Δύο κυλινδρικές λαβές, ἡ μία μεγάλη κατακόρυφη μὲ τὴν ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση. – Δεκαεπτὰ κομμάτια τοιχωμάτων. – Δισκοειδὲς ἀκέραιη βάση, διαμ. 0.04 μ. – Τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις, ἡ μία ἀκέραιη διαμ. 0.04 μ. – Μεγάλῃ ὀριζόντια ἀκέραιη κυλινδρική λαβὴ ἀπὸ ὕδρια ἢ στάμνο. – Τμήμα λαμοῦ κλειστοῦ ἀγγείου μὲ τροπιδωτὸ χεῖλος. – Κυλινδρική καὶ τρεῖς λεπτὲς ταινιωτὲς λαβές, πέντε κομμάτια τοιχωμάτων καὶ δύο δισκοειδεῖς βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος κρατήρα.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κυρτόπλευρης κύλικος ποὺ διατηρεῖ καὶ μεγάλο τμήμα τῆς γάστρας. Ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος ἐξωτερικὰ ἀβαθὲς αὐλακα. Πηλὸς κοκκινωπὸς, ἀλείφωμα κιτρινέρο, βαφὴ σιλπνὴ πορτοκαλιὰ σκούρα. Ταινία ἀμφίπλευρα στὸ χεῖλος καὶ πέντε ἱμάντες χαμηλὰ στὴ γάστρα. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν τετραπλὰ τρικάμπυλα τόξα, ἀπὸ τὴν κορυφὴ τῶν ὁποίων ἀναρτᾶται εὐθεία γραμμὴ μὲ κυματοειδῆ ἐπίστεψη (πίν. 23α). Συγκολλήθηκε μὲ ὄστρακα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου **Γ**. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία καὶ χαμηλὰ στὴ γάστρα δύο ὁμάδες ἀπὸ τέσσερις ἱμάντες ἑκάστη. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη σειρά ἀπὸ πλάγια γωνιώδη ἄνθη μὲ διπλὸ στέλε-

χος με έλικοειδή απόληξη στο κάτω μέρος, κροσσωτό κάλυκα και μεγάλο ύπερο με διπλή τοξοειδή επίστεψη (πίν. 45α:7)¹. Πηλός κυτρινέρυθρος, αλείφωμα κίτρινο, βαφή κόκκινη στιλπνή. – Τρεις ταινιωτές λαβές με βαμμένη ράχη. – Τρία τμήματα από γάστρες με ιμάντες. – “Ομοιο, με το περιστρίκτο σώμα ὀρθιας πορφύρας με κόκκινη βαφή σε κοκκινωπό αλείφωμα. – “Ομοιο, με τις απολήξεις της οὐράς δύο ὀρθίων πορφύρων πάνω από δύο επάλληλες ταινίες. – Στέλεχος με δύο επάλληλες ταινίες. – Τρεις κοίλες βάσεις με βαμμένους δακτύλιους. – “Ενα μικρό κομμάτι μεγάλης κυλινδρικής ὀλόβαφης λαβής, μία λεπτή κυλινδρική και μία ταινιωτή με βαμμένη τή ράχη. – Τμήμα γάστρας κνάθου με σπογγωτή διακόσμηση. – Λαιμός πρόχου ή αμφορέα, συγκολλημένος από τρία ὄστρακα, με περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. Πλατιά ταινία στη βάση του λαιμοῦ. – Τρία περίκυρτα χεῖλη πρόχων με ταινία. – Δύο κομμάτια από τή βάση του λαιμοῦ με ταινία στην ἔνωση με τὸν ὦμο. – Μία μικρή και μία μεγάλη κυλινδρική λαβή με βαμμένα τὰ περιθώρια. – Τρεις ταινιωτές λαβές, ή μία με βαμμένη ράχη, μία με ταινίες στα περιθώρια και ἐγκάρσια λοξή γραμμή στη ράχη και μία μεγάλη με δακτύλιο στη ρίζα και στα περιθώρια ταινίες που στο κάτω μέρος ἑνώνονται με καμπύλη. – Τμήμα κοιλιᾶς από πρόχου, αμφορέα ή στάμνο με λεπτή κυματοειδή ταινία πάνω από πλατιά ταινία. – “Ομοιο, με ὀφιοειδή ταινία. – Εἴκοσι πέντε ὄστρακα από τοιχώματα με διακόσμηση επάλληλων ταινιών. – Μικρό τμήμα του ὀλόβαφου χείλους ἀπιόσχημου πιθανοφορίσκου. – Δεκατέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων κλειστών ἀγγείων με διακόσμηση επάλληλων ταινιών. – Τμήμα ὦμου, ἀμέσως κάτω από τήν ταινία στη βάση του λαιμοῦ, με τήν κεφαλή ψαριοῦ με ἀνοιχτό τὸ στόμα. “Ολόβαφο με πορτοκαλί χρώμα σε ὑπόλευκο αλείφωμα. Με λευκή ἐπίθετη βαφή πυκνές στιγμές στο περίγραμμα. Τὸ μάτι ἀποδίδεται με μεγάλη συμπαγή στιγμή στο μέσο ἐξηρημένου κύκλου. Από κάτω δύο μικρές λοξές λευκές

γραμμές δηλώνουν τὰ βράγχια (ἐγχρ. πίν. Γα και πίν. 77α:2). – Τμήμα ὦμου ψευδοστόμου, από τρία συγκολληθέντα ὄστρακα, με ἀκέραιο τὸ στέλεχος τῶν λαβῶν με τὸν δίσκο και τή μία κατακόρυφη ταινιωτή λαβή. “Ολόβαφο τὸ κέντρο του δίσκου και ταινία στην περιφέρεια. Βαμμένος ὁ ἀνάγλυφος δακτύλιος στη βάση του στελέχους και ή ράχη τῆς λαβῆς. Στὸν ὦμο σειρά ὀριζοντίων γωνιωδῶν ἀνθέων με διπλά φύλλα, κροσσωτό κάλυκα και ὕπερο με καμπύλη ἐπίστεψη. Δίπλα στη λαβή στήλη κομμένου πλοχμοῦ. Από κάτω ταινία και ιμάντες (πίν. 77α:1)². Κοκκινοπορτοκαλιά βαφή σε κίτρινο αλείφωμα. – Τμήμα ὦμου με ιμάντες μεταξύ ταινιών. – Τμήμα από τὸ κύρτωμα του ὦμου με σειρά ἀμειβόντων και τεθλασμένης μεταξύ ταινιών. – “Ομοιο, με διακόσμηση από διάγραμμα λέπια³. – Τμήμα από τήν κοιλιά με πλατιές και στενές ταινίες ἐναλλάξ. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κρατήρα με ταινία και ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικά. – Δύο ἔντονα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη, τὸ ἕνα ὀλόβαφο και στο ἄλλο ταινία στο χεῖλος και ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικά. – Δύο χεῖλη ἐνδόβαφων κρατήρων. Τὸ ἕνα ἀμφίκυρτο ἐπίπεδο με ταινίες ἐξωτερικά. – Τὸ ἄλλο, ἐξώκυρτο ἐπίπεδο με ταινία ἐξωτερικά και πλαστικό δακτύλιο και από κάτω σπείρα και ὁμάδα τριῶν σωζομένων γραμμῶν. Πάνω στην ἐπίπεδη ἐπιφάνεια του χείλους σειρά ἀμειβόντων⁴. – Τρεις κυλινδρικές λαβές, μία μεγάλη ὀλόβαφη και μία μικρότερη με γραμμή στη ράχη. Ἡ τρίτη με πινελιά στη ρίζα. – Τρία τμήματα από τοιχώματα κρατήρων με ταινίες ἐξωτερικά, τὸ ἕνα ἐνδόβαφο. – Σκύφοι: Σαράντα ἕνα ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά σκύφων: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στην ἀκμή. Ἐξωτερικά: Τετραπλὸ τρικάμπυλο τόξο. Ἡ κορυφή διπλοῦ τρικάμπυλου τόξου. Κύκλος με στιγμή στο κέντρο του. – Ἐντονα ἐξώκυρτο χεῖλος με ταινία και ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Δεκατέσσερις κυλινδρικές λαβές με πινελιά στη ρίζα και πινελιές ή ταινία στη ράχη. – Δεκαεπτά τμήματα από γάστρες με ὀριζόντιες ή καμπύ-

1. Πρβ. Benzi, *Rodi* πίν. 147:α, παρόμοιο πλάγιο ἄνθος και δύο ὁμάδες ιμάντων από κάτω, YE IIIA2. *RMDP* εἰκ. 444:33, Κῶς, παρόμοιο ἄνθος, YE IIIA2.

2. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 189:149, Ἀττική, YE IIIA2.

3. *MDP* εἰκ. 216:6, NSC, μέση YE IIIΓ.

4. Αὐτόθι εἰκ. 224:1, Μυκήνες, γὰ τοὺς ἀμειβόντες, εἰκ. 223:5, NSC, γὰ τή σπείρα, και εἰκ. 225:1, Μυκήνες, γὰ τὸν πλαστικό δακτύλιο στο χεῖλος, μέση YE IIIΓ.

λες ταινίες, τὸ ἓνα καὶ μὲ πλατὺν δακτύλιο ἐσωτερικά. – Ὅμοιο, μὲ ταινία κάτω ἀπὸ στήλη τεθλασμένης μὲ μονὸ περιθώριο. – Τρία ὅμοια, μὲ σπείρες. – Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις μὲ ταινία ἐξωτερικά, στὴ μία καὶ ἱμάντες ἀπὸ πάνω. Μέσα στὸν πυθμένα ὁμόκεντροι δακτύλιοι. – Ἐξώστροφο χεῖλος στικτοῦ σκύφου μὲ λεπτές στιγμές στὴν ἀκμή. – Εἴκοσι ἓνα ὄστρακα ἐνδόβαφον: Πέντε ἐλαφρῶς ἐξώκυρτα χεῖλη μὲ ταινία ἐξωτερικά ποικίλου πλάτ. 0.01-0.035 μ. Τὰ δύο μὲ τὴ ρίζα τῆς κυλινδρικής λαβῆς καὶ ἓνα μὲ δώδεκα παράλληλες γραμμές, τμήμα κεντρικῆς μετόπης. – Δύο ἀκέραιες κυλινδρικές λαβές μὲ ταινία στὴ ράχη. – Δεκατρεῖς γάστρες μὲ διακόσμηση ταινιών. – Δακτυλιόσχημη βάση μὲ ταινία. – Εἴκοσι ἑννέα ὄστρακα ὁλόβαφον: Τέσσερα ἐξώκυρτα καὶ δύο ἐξώστροφα χεῖλη. – Τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες. – *Μεταγενέστερα*: Δύο γεωμετρικά ὄστρακα, τρία ἀπὸ πιθοειδῆ ἀγγεῖα μὲ πολὺ χοντρά τοιχώματα, τέσσερις βάσεις καὶ πολλὰ μελαμβαφῆ ἑλληνιστικά. – Εἰδώλιο γυναικεῖο πολὺ μικρό, σανιδόμορφο, καμπύλο κατὰ τὴν τομῇ. Σῶζεται ἀκέραιο μέχρι τὰ γόνατα, πεπλατυσμένο μὲ ἐλαφρὰ κύρτωση στὸ ὕψος τῆς ὀσφύος καὶ πτηνόμορφο πρόσωπο. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, βαφῇ καστανῇ. Πλαστικά δηλωμένα μάτια, περιγεγραμμένα καὶ μὲ στιγμὴ στὸ κέντρο. Ἡ κόμη ἀποδίδεται μὲ συμπαγὲς χρῶμα ποὺ καλύπτει τὴν τριγωνικὴ κορυφὴ τῆς κεφαλῆς καὶ τὸν αὐχένα. Ταινία γύρω ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαιμοῦ. Στὸν κορμὸ ἐμπρὸς μία συνεχὴς ταινία σὲ σχῆμα Π περικλείει τέσσερις παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμές ποὺ τὸ κοσμοῦν, ἐνῶ στὴν πίσω πλευρὰ παρέμεινε ἐντελῶς ἀκόσμητο καὶ ἄδρὰ κατεργα-

Εἰκ. 166. Εἰδώλιο ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ χώρου Ξ.

σμένο. Πρόκειται μάλλον γιὰ εἰδώλιο τῆς κατηγορίας τῶν καθιστῶν πάνω σὲ μικροὺς κοίλους θρόνους (εἰκ. 166). Ὑψ. σωζ. 0.048 μ., πλάτ. 0.023 μ.

– Κοτύλη κορινθιακῆ, ποὺ σῶζεται περίπου κατὰ τὸ ἡμισυ, ἀπὸ τὸ χεῖλος μέχρι τὴν ἀκέραιη βάση, μαζί μὲ τὴ μία λαβή. Συγκολλημένη ἀπὸ ἑπτὰ ὄστρακα μὲ πολὺ λεπτὰ τοιχώματα. Γάστρα κωνική, λαβὴ ὀριζόντια κυλινδρική τοποθετημένη ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ λίγο λοξὰ πρὸς τὰ κάτω, βάση δακτυλιόσχημη ταπεινῇ. Πηλὸς ἀνοιχτὸς κοκκινωπός, βαφῇ στιλπνὴ σὲ χρῶμα κεραμιδί. Ὅλόβαφη, μὲ ἐξηρημένη ταινία πρὸς τὴ βάση, ὕψ. 1.5 ἐκ., ἡ ὁποία κοσμεῖται μὲ λεπτὰ κατακόρυφα παράλληλα γραμμίδια. Στὸ χεῖλος, κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ καὶ πάνω ἀπὸ τὴν ἐξηρημένη ταινία ἀνὰ δύο ἱμάντες μὲ ἐπίθετο λευκὸ χρῶμα. Στὴν κάτω ἐπιφάνεια τῆς βάσης δακτύλιος κατὰ τὴν περιφέρεια καὶ στὸ κέντρο ὁλόβαφος περιγεγραμμένος ὀφθαλμός (πίν. 77β). Ὑψ. 0.063 μ., διάμ. βάσης 0.05 μ., διάμ. χείλους 0.096 μ.

– Λεπίδα ὀψιανοῦ, τριγωνικῆς τομῆς μὲ δύο κόψεις.

– Μικρὸ παραλληλόγραμμο κομμάτι ὀψιανοῦ.

Στὴ ΒΔ. γωνία τοῦ χώρου Μ, σὲ βάθος 1.20 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, φάνηκαν οἱ πρῶτες πέτρες τοῦ τοξοειδοῦς τοίχου 29, τοποθετημένες στὴ σειρὰ, ἡ ὁποία ἀρχικὰ εἶχε θεωρηθεῖ εὐθεία καὶ κάθετη πρὸς τὸν τοῖχο 4. Στὰ νότια τῆς σειρᾶς αὐτῆς βρέθηκε «δάπεδο», τὸ ὁποῖο ἦταν κομμένο προκειμένου ἀκριβῶς νὰ τοποθετηθοῦν οἱ πέτρες τοῦ τοίχου. Ἡ συνέχιση ὁμως τῆς ἀνασκαφῆς ἀποκάλυψε τὴ συνέχεια τῆς σειρᾶς τῶν λίθων καὶ ἀπέδειξε ὅτι δὲν ἦταν εὐθεία ἀλλὰ καμπύλη. Ἐπρόκειτο δηλαδὴ γιὰ ἓναν τοξοειδῆ τοῖχο ποὺ ἀρχίζε ἀπὸ τὸν τοῖχο 4, στὸ ΒΔ. ἄκρο τοῦ χώρου Μ, συνεχιζόταν πρὸς Α. διαγράφοντας ἓνα κανονικὸ ἡμικύκλιο καὶ κατέληγε στὸ ΒΑ. ἄκρο τοῦ ἴδιου χώρου. Ἦταν γενικὰ πολὺ ἐπιμελημένης κατασκευῆς, ἰσχυρός, μὲ μέτωπο πρὸς τὸν χώρο Ξ. Περὶ τὸ μέσο τοῦ μήκους του, στὴν κορυφὴ τοῦ τόξου, ὁ τοίχος εἶχε διατηρηθεῖ σὲ ὅλο του τὸ πλάτος, 0.90 μ., καὶ σὲ ὕψος 1 μ. (πίν. 75β). Ἦταν χτισμένος μὲ μεγάλες καὶ μικρὲς πλα-

κοιδοίς κατὰ τὸ πλεῖστον πέτρες στὴ σειρά, σὲ ὄχι πολὺ κανονικοὺς δόμους, ἀπὸ ὅ,τι φαίνεται, μὲ πηλὸ γιὰ τὴ σύνδεσή τους. Στὸ δυτικὸ ἄκρο, **29α**, καὶ σὲ βάθος 1.40 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἀποκαλύφθηκε μέτωπο τοῦ τοίχου, πράγμα ποὺ ὑποδεικνύει ὅτι σταματοῦσε ἐκεῖ. Σὲ ἀπόσταση 1 μ. πρὸς Β. ὑπῆρχε ἀναλημματικὸς τοίχος πλάτους 0.60 μ. Ἡ ἴδια ἀκριβῶς κατάσταση διαπιστώθηκε καὶ στὸ ἀνατολικὸ τοῦ ἄκρου, **29β**, δηλαδή ὁ τοίχος **29** σχημάτιζε μέτωπο καὶ βορειότερα περνοῦσε ὁ ἀναλημματικὸς τοίχος, ὁ ὁποῖος δὲν ἀποκαλύφθηκε σὲ ὅλο τὸ μῆκος του, ἀλλὰ μόνον ἀποσπασματικά. Θὰ πρέπει νὰ ἀποτελοῦσε τὴν πρὸς τὰ ἀνατολικά συνέχεια τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου **12** ποὺ εἶχε ἀποκαλυφθεῖ στὴ βόρεια πλευρὰ τοῦ χώρου **Η** καὶ θὰ συνεχιζόταν καὶ ἀνατολικότερα μέσα στὴν ἄσκαφη ἐπίχωση.

Ἀπὸ τὴν ἀνασκαφὴν στὰ ἄκρα τοῦ τοίχου **29** καὶ ἀπὸ τὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο συγκεντρώθηκαν λίγα ἀνάμεικτα ὄστρακα καὶ δύο κομμάτια ὀψιανοῦ.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 373.

Ἀπροσδιόριστα 164.

Ἀγραπτα 122.

Γραπτά 72.

Μεταγενέστερα 15.

Ἀγραπτα: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, εὐθύ, πέντε ἐξώστροφα καὶ δύο ἔντονα ἐξώκυρτα χεῖλη κυρτόπλευρων κυλίκων. – Μεγάλον τμήμα κωνικῆς κύλικος μὲ ἐξώστροφο χεῖλος καὶ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή. – Ἐξὶ ταινιωτὲς λαβές, δεκαπέντε γάστρες, δεκαέξι στελέχη καὶ ἑννέα βάσεις, τρεῖς ἐπίπεδες καὶ δύο ἀκέραιες ἐπίπεδες, διαμ. 0.05 καὶ 0.055 μ. ἀντίστοιχα. Τὰ περισσότερα ὄστρακα ἀπὸ χοντρόκοκκο κοκκινωπὸ ἢ κίτρινο πηλὸ μὲ προσμίξεις. – Ἐλαφρὰ ἐξώστροφο χεῖλος λεκανιδίου μὲ τὴν ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβή. – **Οἰκίακά:** Δύο τροπιδωτὰ χεῖλη, τὸ ἓνα ἀπὸ ἀμφορίσκο ἢ χυτροειδὲς μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη κυλινδρική λαβή. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο πλατὺ χεῖλος ἀνοίχτου κρατηροειδοῦς ἄγγειου. – Δεκαπέντε μεγάλες κυλινδρικές λαβές, οἱ δύο μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση καὶ μερικὲς μὲ ἴχνη φωτιᾶς, ἀπὸ τραχὺ χοντρόκοκκο πηλὸ μὲ ἐγκλείσματα. – Μικρὴ κυλινδρική ἀπὸ καθαρὸ κίτρινο πηλὸ. – Τρεῖς μεγάλες ταινιωτὲς ἀπὸ τραχὺ ἀνάμεικτο

βυσσινί πηλὸ, ἢ μία ἀπὸ ἀρύταινα. – Δεκατέσσερα κομμάτια ἀπὸ τὰ τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν χοντροειδῶν ἄγγειων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ καστανοὺς πηλοῦς. – Δισκοειδὲς βάση μεγάλου κλειστοῦ ἄγγειου. – Τὸ ἓνα τρίτο περίπου κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἄγγειου ἀπὸ τὸ ἐξώστροφο χεῖλος μέχρι τὴν δισκοειδῆ ἐλαφρῶς κοίλη βάση. Γάστρα ἡμισφαιρική ποὺ σώζει τὴν ρίζα τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Ὕψ. 0.04 μ., διάμ. βάσης 0.032 μ. – Τρία μεγάλα ὄστρακα, ἓνα μὲ ἐξώστροφο καὶ δύο μὲ εὐθὺ χεῖλος. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων, τὸ ἓνα μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Ὁκτὼ ἀπὸ τοιχώματα, δύο ἐπίπεδες καὶ δύο δισκοειδεῖς βάσεις. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος κρατήρα. – Ἐξώστροφο χεῖλος σκύφου μὲ ἀκέραιη ὀριζόντια ὑποτυπώδη λαβή, «ὠτίον» (πίν. 77γ:2). – Τμήμα κυλινδρικής λαβῆς. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες καὶ δύο δισκοειδεῖς βάσεις σκύφων, ἢ μία πολὺ φθαρμένη.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος ὀλόβαφης κύλικος μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς πλατιᾶς ταινιωτῆς βαμμένης λαβῆς⁵. – Τμήμα γάστρας μὲ τὴν διάστικτη οὐρὰ λοξῆς πορφύρας καὶ δίπλα στικτὸς κύκλος (πίν. 77γ:1)⁶. Κόκκινη βαφή σὲ κίτρινο-ερυθρὸ ἀλείφωμα. – Τμήμα ἀπὸ τὸν πυθμὲν τῆς γάστρας ὀλόβαφης κύλικος μὲ κανελία στιλπνὴ βαφή. – Πυθμῆνας γάστρας μὲ

5. MDP εἰκ. 108:1, Ρόδος, YE IIIA2.

6. Αὐτόθι εἰκ. 141:1, Ζυγουριές, YE IIIB1.

τήν ἀρχή τοῦ στελέχους. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφή καστανή στυλπνή. Δύο ἀνισοπαχεῖς ἐπάλληλες ταινίες κάτω, τὴν ἀνώτερη τῶν ὁποίων τέμνουν οἱ ἀπολήξεις τῆς διάστικτης οὐρᾶς ὁκτῶ ὀρθίων πορφυρῶν. Μεταξὺ δύο ἐξ αὐτῶν, κύκλος περιστικτός ἐσωτερικά (πίν. 77γ:4)⁷. – Τμήμα βάσης με δακτυλίους καστανοῦ χρώματος, ἐκασταχοῦ ἐξίτηλου. – Ἐξώστροφο χεῖλος κυάθου με ταινία στὴν ἀκμή καὶ ἄλλες δύο χαμηλότερα ἐσωτερικά, λεπτὴ καὶ πλατιά. Ἐξωτερικά, κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ πάνω ἀπὸ ταινία, σειρὰ κοιμμένου πλοχμοῦ καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τρεῖς λεπτές κυματοειδεῖς γραμμές, με κόκκινη βαφή σὲ ρόδινο ἀλείφωμα (εἰκ. 167)⁸. – Τμήμα γάστρας με πυκνὴ

Εἰκ. 167. Ὑστρακο ἀπὸ τὸν τοῖχο 29 τοῦ χώρου Ξ.

μαύρη σπογγωτὴ διακόσμηση. Ἐσωτερικά μόλις διακρίνεται ψηλὰ τὸ κάτω μέρος ταινίας ποῦ ἀνῆκει στὸ χεῖλος. – Ἐλαφρὰ ἐξώστροφο χεῖλος κυπέλλου τύπου Βαφειοῦ με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω τμήμα διπλῆς καμπύλης γραμμῆς, ὃ καμπύλος διπλὸς μίσχος φύλλου κισσοῦ (εἰκ. 168)⁹. Καστανὴ βαφή σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Τμήμα γάστρας κυπέλλου, ἀπὸ κοκκινωπὸ πηλὸ, με κιτρινωπὸ ἀλείφωμα καὶ μαύρη βαφή. Δύο

Εἰκ. 168-169. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν τοῖχο 29 τοῦ χώρου Ξ.

ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ τέσσερις ὁμόροπες καμπύλες πλατιές γραμμές, ἡ μία με ἐξωτερικὴ στίξη, ἴσως ἡ βάση φυτικού κοσμήματος (εἰκ. 169). – Εὐρὺς λαμὸς πρόχου με περίκυρτο χεῖλος. Μία ταινία στὸ χεῖλος καὶ δύο στὸν λαμὸ ἐξωτερικά. – Λαμὸς με περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο με δύο ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω δύο μίσχους με ἐλικοειδὴ ἀπόληξη (πίν. 77γ:7). – Πέντε ὄστρακα ἀπὸ τὴν κοιλία πρόχου, τὰ τέσσερα με διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν, τὸ ἓνα με τμήμα σπείρας με μαῦρο-ἐντελὼς ἐξίτηλο χρῶμα. – Τμήμα ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς οἰκιστοῦ ἀγγείου, ὑδρίας ἢ στάμνου, με δακτύλιο στὴ ρίζα, ἀπὸ τραχὺ πηλὸ με προσμίξεις. – Δέκα τμήματα ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων με διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Τμήμα ἀπὸ τὸ κύρτωμα τοῦ ὦμου μεγάλου ψευδοστόμου, με χοντρὰ τοιχώματα, με διακόσμηση τριῶν ἱμάντων μεταξὺ δύο ταινιῶν καστανόμαυρου χρώματος. – Μία μεγάλη κυλινδρική λαβὴ κρατήρα με πινελιὰ στὴ ρίζα. – Σκύφοι: Εἴκοσι δύο ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Τμήμα σκύφου συγκολλημένο ἀπὸ δύο μεγάλα ὄστρακα. Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα πολὺ ἀνοιχτὸ καστανό, βαφή σκούρα καστανὴ στυλπνή. Χεῖλος ἐξώστροφο με ταινία στὴν ἀκμή. Χαμηλὰ στὴ γάστρα τρεῖς ἱμάντες. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν δύο ἀνηρημένες ἀντιθετικὲς ἀγκυλόμισχες σπείρες με ὀλόβαφο ὀφθαλμὸ ἐκατέρωθεν ἀνηρημένου διπλοῦ ρόμβου (πίν. 77γ:3)¹⁰. – Τρία ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμή καὶ δεύτερη χαμηλότερα ἐσωτερικά. Στὸ ἓνα ἀνηρημένη στήλη ἀμειβόντων. – Στὸ ἄλλο στήλη τεθλασμένης με διπλὸ περιθώριο. – Αὐλακωτὸ χεῖλος με ταινία στὴν ἀκμή. – Πέντε κυλινδρικές λαβές με πινελιὰ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης. – Τμήμα γάστρας με δύο ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω δέσμη ἑπτὰ γραμμῶν καὶ ἐκατέρωθεν στήλη κροσσοπεταλιῶν (πίν. 77γ:5)¹¹. – Ἐξὶ ὅμοια, με ταινίες ἢ ἱμάντες. – Δύο ἐπίπεδες, ἐλαφρῶς κοῖλες βάσεις με ταινίες ἐξωτερικά καὶ δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά καὶ μέσα στὸν πυθμένα πλατὺ δακτύλιο. – Δισκοειδὴς βάση με

7. French 1966, πίν. 48:2, Μυκῆνες, ΥΕ ΙΙΒ1.

8. MDP εἰκ. 104:3, Μυκῆνες, ΥΕ ΙΙΑ2.

9. Αὐτόθι εἰκ. 50:10, Κοράκου, ΥΕ ΙΙΒ.

10. Πρβ. RMDP εἰκ. 72:163, Κόρινθος, ΥΕ ΙΙΒ2-πρώμη Γ.

11. French 1969, εἰκ. 6:3, ΥΕ ΙΙΒ2.

ελάχιστη γάστρα, όπου μόλις διακρίνεται καστανή ταινία. – Δέκα ὄστρακα ἐνδόβαφων: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη με πλάτια ταινία ἐξωτερικά. – Τμήμα γάστρας με στήλη δικτυωτῶν ρόμβων με τριπλὸ περιθώριο (πίν. 77γ:6)¹². – Ἐξί ὅμοια, τὰ τέσσερα με πλάτια ταινία ἐξωτερικά. – Δέκα ὄστρακα ὁλόβαφων: Ἔντονα ἐξώκυρτο χεῖλος. – Ἐπτὰ γάστρες, ἡ μία με τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς. – Μία δακτυλιόσχημη καὶ μία ἐπίπεδη βάση. – *Μεταγενέστερα*: Μεγάλο κομμάτι χοντροῦ ἀγγείου με δύο ἔντυπες σφραγίδες (μετάλλια) με ρόδακα μέσα. – Ἐνα γεωμετρικὸ ὄστρακο με μαίανδρο. – Ποικίλα ἐλληνιστικὰ ὄστρακα: Τμήμα λυχνου ποὺ διασώζει τὴν ἀρχὴ τῆς ταινιωτῆς δακτυλιόσχημης λαβῆς καὶ μέρος ἀπὸ τὴν ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου με ὅπες ἀνοιγμένες ἀπὸ πάνω πρὸς τὰ κάτω. – Δύο κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀπὸ μικρὸ ἀγγεῖο. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος ἀπὸ μελαμ-

βαφὴ κρατήρα ποὺ στὴν ἐπίπεδη ἐπιφάνεια φέρει δακτυλίους με ἐπίθετο λευκὸ χρῶμα. – Χεῖλος ἐλαφρὰ ἐξώστροφο ἀπὸ μελαμβαφὴ σκύφο με μία ἰώδη ταινία ἐξωτερικά κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ δύο ἐσωτερικά, μία στὸ χεῖλος καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα, μεταξὺ τῶν ὁποίων δύο γραμμές με ἐπίθετο λευκὸ χρῶμα. – Ἐξώκυρτο χεῖλος χοντροειδοῦς ἀγγείου με ἴχνη χρώματος ἐσωτερικά καὶ πολὺ φθαρμένο ἐξωτερικά. – Δύο ἐνδόβαφα στυλπνὰ ὄστρακα με πλάτιες ταινίες ἐξωτερικά. – Τμήμα δακτυλιόσχημης βάσης με μελανὴ ταινία ἐξωτερικά καὶ μία κόκκινη λίγο ψηλότερα. Στὴν κάτω ἐπιφάνεια ὁμόκεντροι δακτύλιοι. – Ἄλλα τέσσερα μελαμβαφὴ ἐλληνιστικὰ ὄστρακα, ἓνα ἀπὸ χεῖλος καὶ τρία ἀπὸ βάσεις.

– Ἐνα ὄστρεο.

– Λεπίδα ὀψιανοῦ καὶ μικρὸ ἀπολέπισμα.

Ὁλος ὁ χώρος Ξ ἦταν γεμάτος ὀγκώδεις καὶ ἀκατέργαστες κυρίως πέτρες ποὺ δυσκόλευαν τὴν ἀνασκαφὴ (πίν. 75α-β). Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ καὶ δὲν συνεχίσθηκε σὲ μεγαλύτερο βάθος. Κοντὰ ὅμως στὸν τοῖχο 4 καὶ στὴν πρὸς Β. συνέχειά του, ὅπου δὲν ὀλοκληρώθηκε ἡ ἀνασκαφὴ καὶ δὲν φάνηκε τελικὰ ἐὰν ἐπρόκειτο γιὰ πεσμένες πέτρες ἢ γιὰ τοῖχο, πολλές πέτρες ἦταν πλακοειδεῖς καὶ βρέθηκαν μέσα στὴν ἐπίχωση ἀνακατεμένες με μεγάλα κομμάτια ἐλληνιστικῶν κεράμων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κρατήθηκαν μόνο τρία. Συγκεντρώθηκαν πολλὰ ἀνάμεικτα ὄστρακα, πέντε εἰδῶλια, δύο κομμάτια ὀψιανοῦ καὶ μία μεγάλη ποσότητα κόκκινης χρωστικῆς οὐσίας.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὁστρακα 1.043.

Ἀπροοδιόριστα 423.

Ἀγραπτα 374.

Γραπτά 105.

Μεταγενέστερα 141.

ΜΕ ὄστρακο ἀπὸ τεφρὸ μινύειο ἀγγεῖο.

Ἀγραπτα: Δώδεκα ἐξώστροφα καὶ δύο εὐθέα χεῖ-

λη τροπιδωτῶν, δέκα εὐθέα καὶ δύο ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Ἐννέα ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο ἀκέραιες καὶ μία δακτυλιόσχημη. – Εἴκοσι δύο γάστρες, σαράντα στελέχη καὶ ἔντεκα βάσεις, οἱ τέσσερις ἐπίπεδες, μία με ἀβαθὴ αὐλακα κατὰ τὴν περιφέρεια ἀπὸ κάτω καὶ δύο με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα. – *Οἰκιακά*: Εὐθὺ χεῖλος ἀπὸ με-

12. *MDP* εἰκ. 143:16, *NSC*, ὅμοια διακόσμηση ἀλλὰ σὲ ἄβαφο ἐσωτερικά σκύφο, *YE* ΠΙΒ1, τὸ ἐνδόβαφο ὅμως *YE* ΠΙΒ2.

γάλο άγγείο. – Τμήμα από τὸ ἐπάνω μέρος μικροῦ κλειστοῦ χρηστικοῦ ἄγγείου, μικροῦ πίθου ἢ πιθαμφορίσκου, μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς, ἀπὸ κεραμόχρωμο χοντρόκοκκο πηλό. – Ὁκτὼ χεῖλη μεγάλων ἄγγείων, τὰ τρία ἀπὸ πιθαμφορεῖς μὲ λεπτὰ τοιχώματα καὶ δύο μὲ πλατὺ περιχέλωμα ἀπὸ μεγάλα πιθάρια μὲ χοντρά τοιχώματα ἀπὸ καστανόξανθο πηλό. – Τρία τροπιδωτὰ καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χοντρά χεῖλη. – Εἴκοσι δύο μεγάλες κυλινδρικές καὶ δώδεκα ταινιωτὲς λαβὲς ἀπὸ χοντρόκοκκο ἀλλὰ καθαρὸ κεραμόχρωμο πηλό. – Ἐκατὸν σαράντα πέντε κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἄγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ καστανοὺς πηλοὺς, μερικά μὲ ἴχνη φωτιάς. – Τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἄγγείων μὲ χοντρά τοιχώματα. – Μεγάλῃ δισκοειδῆς βάση, διαμ. 0.138 μ., ἀνοιχτοῦ ἄγγείου ἀπὸ τραχὺ καστανὸ πηλό, καὶ μία δισκοειδῆς κοίλῃ κλειστοῦ ἄγγείου. – Τέσσερα πολὺ μεγάλα πόδια χυτροπόδων, ἓνα κυλινδρικό καὶ τρία ταινιωτά, μὲ ἔντονα ἴχνη φωτιάς. – Πέντε τμήματα ἀπὸ τὸν λαϊμὸ πρόχων μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου, τὸ ἓνα μὲ ἀνάγλυφο δακτύλιο στὴ βάση του καὶ δύο μὲ περικυρτὸ χεῖλος. – Μία κυλινδρική καὶ ἑξὶ ταινιωτὲς λαβὲς. – Ἐννέα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα. – Ἀέρραι ἐπίπεδη βάση, διαμ. 0.035 μ. – Δύο τμήματα ἀπὸ λαϊμό, τρεῖς μεγάλες ταινιωτὲς καὶ πέντε κυλινδρικές λαβὲς, εἴκοσι τρία κομμάτια τοιχωμάτων καὶ δύο ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἄγγείων. – Τρία ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη κρατήρων. – Δύο ἀέρραιες βάσεις σκύφων, μία δισκοειδῆς καὶ μία δακτυλίσχημη, διαμ. 0.036 καὶ 0.024 μ. ἀντίστοιχα.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κυρτόπλευρης κύλικος χωρὶς ταινία. Ἐξωτερικὰ τμήμα καλογραμμένου φοίνικα: Τρεῖς κυματοειδεῖς γραμμὲς ποὺ στρέφονται πρὸς τὰ κάτω. Ἀπὸ πάνω ἀνὰ δύο λογχοειδῆ φύλλα καὶ ἓνας μίσχος ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ ὀλόβαφου ἀτρακτοειδοῦς στελέχους. Τὸ ἐσωτερικὸ τῶν φύλλων κοσμεῖται μὲ λοξὰ γραμμὶδια κατὰ τὴν περιφέρεια (πίν. 78β:1)¹³. – Ἐνα μὲ

ἐπάλληλες ταινίες καὶ δύο ὀλόβαφα στελέχη. – Δύο συνανήκοντα καὶ συγκολληθέντα κομμάτια ἀπὸ τὴ βάση κύλικος μὲ πέντε τουλάχιστον βαμμένους δακτυλίους. – Τρεῖς βάσεις μὲ βαμμένους δακτυλίους καὶ δύο ὀλόβαφες. – Τμήμα μεγάλης κυλινδρικής λαβῆς ἀπὸ τραχὺ χοντρόκοκκο πηλό, ἀπὸ ἄγγείο οἰκιακῆς χρήσεως. Δακτύλιος στὴ ρίζα τῆς λαβῆς. – Μικρὸ ὄστρακο ἀπὸ τὸ ἐξώκυρτο χεῖλος κυαθίου μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἀπὸ κάτω τμήμα ὀλόβαφου φύλλου κισσοῦ μὲ τριπλὸ μίσχο. – Τμήμα γάστρας μὲ σπογγωτὴ διακόσμηση. – Ὅμοιο, μὲ ταινία ἀμφίπλευρα. – Τμήμα γάστρας κυπέλλου μὲ ταινία ἐσωτερικὰ κάτω ἀπὸ τὸ μὴ σωζόμενο χεῖλος. Ἐξωτερικὰ κάτω ἀπὸ ταινία ὁ γωνιώδης μίσχος τρέχουσας σπείρας¹⁴. – Λεπτὴ ταινιωτὴ λαβὴ ὀλόβαφῃ πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφή. – Μικρὸ τμήμα ρυτοῦ μὲ τετράφυλλα ἐμπλεκόμενα κοσμήματα σχεδιασμένα μόνον κατὰ τὸ περιγράμμα (εἰκ. 170). Πολὺ ἐξίτηλῃ κόκκινῃ βαφῇ. – Τρία

Εἰκ. 170. Ὅστρακο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 4 τοῦ χώρου Ξ.

τμήματα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμποῦ πρόχων μὲ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὤμο. – Δύο κυλινδρικές λαβὲς μὲ γραμμὴ στὴ ράχη. – Δύο ταινιωτὲς λαβὲς, ἢ μία μὲ γραμμὴ στὴ ράχη καὶ ἡ ἄλλῃ μὲ ἐπάλληλες ἐγκάρσιες γραμμὲς. – Δεκατέσσερα κομμάτια ἀπὸ τὴν κοιλία πρόχων μὲ ἐπάλληλες ταινίες. – Τμήμα ἀπὸ τὴν κυρτὴν βάση κυλινδρικοῦ ἀλαβάστρου μὲ μέρος τοῦ κατακόρυφου τοιχώματος ὅπου ταινίες. – Τρία κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν ἄγγείων μὲ ἐπάλληλες ταινίες. – Τμήμα μικροῦ στομίου ψευδοστόμου μὲ περικυρτὸ χεῖλος μὲ λεπτὴ ταινία, διαμ. 0.018 μ. – Ἡ ἀρχὴ μεγάλης ταινιωτῆς λαβῆς

13. Ὁ τύπος τοῦ ἄγγείου ἀνήκει στὶς κύλικες τύπου Ζυγουριῶν, YE ΠΙΒ1. Καὶ τὸ διακοσμητικὸ θέμα τοῦ φοίνικα ἀπαντᾷ αὐτὴ τὴν περίοδο ὡς «Palm II», βλ. MDP εἰκ. 114:1. Ὑπάρχει παρόμοιο ἀλλὰ σὲ κύλι-

κα μὲ ταινία στὸ χεῖλος, βλ. French 1965, εἰκ. 2:6-505, YE ΠΙΑ2.

14. MDP εἰκ. 101:8, Μυκῆνες, YE ΠΙΑ2.

μέ τὸ ἄκρο τοῦ δίσκου τοῦ στελέχους. Βαμμένα τὰ περιθώρια τῆς λαβῆς. – Τμήμα ἀπὸ ὧμο με δύο ταινίες καὶ ἐνδιάμεσα σειρὰ μικρῶν ἀραιῶν ρόμβων με στιγμὴ στὸ κέντρο, συνδεομένων με εὐθεία γραμμὴ. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο βαμμένο χεῖλος κρατήρα. – Τρία κομμάτια ἀπὸ γάστρες ἄβαφων καὶ ἔξι ἐνδόβαφων κρατήρων με ταινίες ἐξωτερικά. – Μία ἐπίπεδη βάση. – *Σκύφοι*: Εἴκοσι τέσσερα ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Ἐξώστροφο χεῖλος με ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ δευτέρη χαμηλότερα ἐσωτερικά. – Ἐξι κυλινδρικές λαβὲς με πινελιὲς στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη. – Δεκατρία κομμάτια ἀπὸ γάστρες με ταινίες ἐξωτερικά, τὰ δύο καὶ με δακτύλιο ἐσωτερικά. – Ὅμοιο, με ἐπᾶλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ δέσμη πέντε γραμμῶν. Τριμμένη ἐπιφάνεια καὶ πολὺ ἐξίτηλη κόκκινη βαφή. – Ὅμοιο, με στήλη ἀμειβόντων καὶ ἓνα ἄλλο με τετραπλὸ τόξο. – Δισκοειδὲς κοίλη βάση με ταινία ἐξωτερικά. – Τμήμα ἀπὸ τὴ γάστρα στικτοῦ σκύφου με παράσταση τροχοῦ: κύκλος με κροσσοπετάλια ἐξωτερικά καὶ δύο μικροὺς ὁμόκεντρος κύκλους στὸ κέντρο, περικεῖται τῶν ὁποίων σταυροειδῶς διατεταγμένα τέσσερα συμπαγὴ τόξα (πίν. 78β:2)¹⁵. – Εἴκοσι τρία ὄστρακα ἐνδόβαφων: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά. Στὸ ἓνα ἀπὸ κάτω κεντρικὴ μετόπη με στήλη τεθλασμένης με τετραπλὸ περιθώριο καὶ στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά. Ἀριστερὰ ἀνηρτημένη λοξὴ καμπύλη γραμμὴ, ἡ ἀρχὴ ἀγκυλόμισχης σπείρας. – Πέντε ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβὲς με ταινία στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη. – Δώδεκα γάστρες με ταινίες ἐξωτερικά, σὲ δύο, ἀπὸ πάνω, καὶ τμήματα σπειρῶν. – Δύο ὅμοια, με σπείρες. – Δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά. – *Μεταγενέστερα*: Ἀρχαῖα ὄστρακα, μεταξὺ τῶν ὁποίων δακτυλιόσχημη βάση ἐνδόβαφου σκύφου με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω κατὰ τὴν περιφέρεια, ἐνῶ στὸ κέντρο δακτύλιοι. Στὸ κατώτερο μέρος τῆς γάστρας σειρὰ ἀπὸ τριγωνικὲς ἀκτίνες. – Πλακίδιο, σωζόμενο κατὰ τὸ ἥμισυ περι-

που, με τὴν καμπύλη κορυφὴ τῆς κυλινδρικής λαβῆς ἀπὸ κάτω. Πρόκειται γιὰ τὸ συνήθως τετράγωνο πλακίδιο ποὺ ἐνώνει τὸ χεῖλος με τὴν κορυφὴ τῶν λαβῶν στοὺς κιονωτοὺς κρατήρες¹⁶. Πηλὸς ὑπόλευκος, βαφὴ ἐντελὼς ἐξίτηλη, συνήθως χρησιμοποιεῖται μαύρη στὰ περιγράμματα καὶ κόκκινη στὸ γέμισμα τῶν φύλλων. Στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια ὠραῖο συμμετρικὸ φυτικὸ κόσμημα ἀποτελούμενο ἀπὸ τετράφυλλο, με φύλλα ἐνωμένα με διπλὰ τόξα, με μικρὰ πέταλα ἐξωτερικά. Στὸ κέντρο δύο χιαστὶ τεμνόμενα γραμμίδια (πίν. 78α). Μῆκ. 0.10 μ., πλάτ. σωζ. 0.06 μ. καὶ πᾶχ. 0.016 μ. Ὁ ὑπόλευκος πηλὸς καὶ τὸ σπάνιο κόσμημα ὑποδεικνύουν κορινθιακὴ προέλευση καὶ τὸν 6ο π.Χ. αἰ.¹⁷ – Ἀρκετὰ μικρὰ γεωμετρικά ὄστρακα. – Πολλὰ ἐλληνιστικά ὄστρακα, τὰ περισσότερα μελαμβαφὴ με ἱριδίζον στιλπνὸ γάνωμα.

– Τρία μεγάλα κομμάτια κεραμίδων, πᾶχ. 0.05, 0.03 καὶ 0.027 μ. ἀντίστοιχα, με ἐλαφρῶς κοίλη τὴν ἄνω ἐπιφάνεια, ἀπὸ πολὺ χοντρόκοκκο κιτρινωπὸ πηλὸ με πολλὰ ἐγκλείσματα, ἀπολύτως λεῖα ὅμως στὶς ἐξωτερικὲς τοὺς ἐπιφάνειες.

– Λίγα ὀστάρια.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σώζεται ἡ κεφαλὴ με τὸν κωνικὸ κοῖλο πόλο. Πτηνόμορφο πρόσωπο. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, βαφὴ κόκκινη στιλπνή. Πάνω στὸν πόλο ἀνηρτημένα καὶ ἀμελῶς σχεδιασμένα κροσσοπετάλια, ταινία στὴ βάση τοῦ πόλου, ἀπὸ τὴν ὁποία κρέμονται πυκνὰ κρόσσια (μαλλιά), καὶ στὴν ἀκμὴ τῆς κατατομῆς. Στιγμὲς γιὰ τὴ δήλωση τῶν ματιῶν. Πίσω στὸν αὐχένα γραπτὴ δήλωση τῆς πλεξίδας με μικρὲς κατακόρυφες σιγμοειδεῖς πινελιές, σὺν κομμένος πλοχμός (εἰκ. 171)¹⁸. Ὑψ. σωζ. 0.042 μ.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σώζεται τὸ κυλινδρικὸ πολὺ λεπτὸ κάτω σῶμα καὶ ἡ εὐρυνόμενη κοίλη βάση, ποὺ κοσμοῦνται με δύο παράλληλες γραμμές. Πηλὸς κίτρινος, βαφὴ μελανή. Ὑψ. σωζ. 0.05 μ., διάμ. κάτω σώματος 0.01 μ.

15. Πρβ. French 1969, εἰκ. 4:2, YE IIB2.

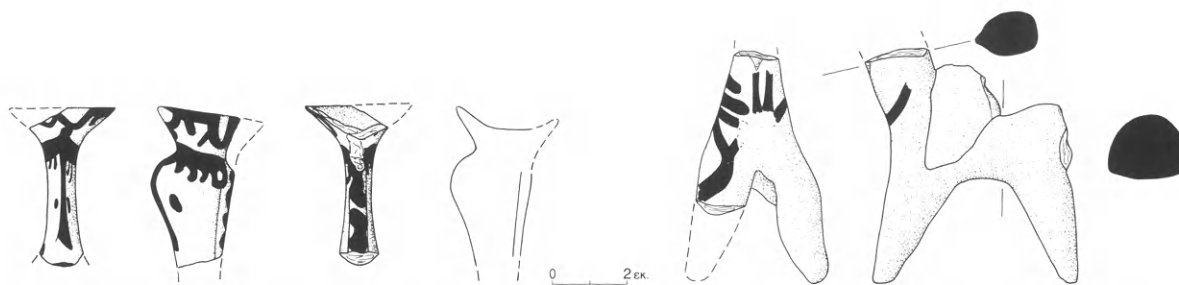
16. Εὐχαριστῶ τὴν καθηγήτρια Ἀλ. Μουστάκα καὶ τὶς συναδέλφους Μ. Πιπλὴ καὶ Β. Σαμπετάγια γιὰ τὶς ὑποδείξεις τοὺς.

17. A. N. Stillwell and J. L. Benson, *Corinth XV, III: The Potters' Quarter. The Pottery* (Princeton, New Jersey 1984) 132, ἀρ. 661, πίν. 30, πλακίδιο με ὅμοια

διακόσμηση σὲ κορινθιακὸ κιονωτὸ κρατήρα. Κατὰ τὸν Amyx ὑπάρχουν τρία μόνον γνωστὰ παρόμοια πλακίδια, τὰ δύο ἀδημοσίευτα, βλ. D. A. Amyx, *Corinthian Vase-Painting of the Archaic Period* (Berkeley 1988) 507 σημ. 264.

18. Σακελλαρίου πίν. 64:2264 (1) καὶ (2), YE IIB.

Εικ. 171-172. Κεφαλή ειδωλίου με πόλο και ειδώλιο ίππεία από την επίχωση γύρω από τὸν τοῖχο 4 τοῦ χώρου Ξ.

– Ειδώλιο κερασφόρου ζώου πολὺ φθαρμένο. Σώζεται ὁ λαίμκος καὶ ἡ κεφαλὴ μετὰ τὸ ἓνα λοξὸ κέρατο. Λείπει τὸ ρύγχος. Πηλὸς κίτρινος, βαφὴ καστανέρουθρη πολὺ ἐξίτηλη. Ταινία γύρω ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαίμου καὶ τὸ ρύγχος, καθὼς καὶ στὸ κέρατο. Στιγμές γιὰ τὴ δήλωση τῶν ματιῶν.

– Ὅστροσκο ἀγγείου καὶ ὄχι τμήμα ειδωλίου, ὅπως ἀναγράφεται στὴν ἐτικέτα. Στὸ ἀριστερὸ ἄκρο μαστοειδὴς ἀπόφυση, ἡ πίσω πλευρὰ λεία. Πηλὸς κιτρινέρουθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανὴ σιλιπνή. Ἡ ἀπόφυση ὀλόβαφη καὶ γύρω τῆς τρία πέταλα ἀνεστραμμένα. Στὸ ἄνω ἄκρο ἐξίτηλοι ἱμάντες.

– Ειδώλιο ἱππεία μαζί με τὸ ἄλογο. Σώζεται τὸ σῶμα τοῦ ἄλόγου καὶ τοῦ ἀναβάτη, πλαστικά

ἀλλὰ ἄδρομερῶς διαμορφωμένο καὶ κολλημένο πάνω στὴ ράχη τοῦ ἄλόγου. Λείπει ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀναβάτη καὶ τοῦ ἄλόγου, καθὼς καὶ τὸ μισὸ πρόσθιο πόδι καὶ ὀλόκληρο τὸ ἓνα ὀπίσθιο. Ὁ κοκκινωπὸς πηλὸς εἶναι πολὺ τριμμένος. Φέρει στὸν λαίμκο μπροστὰ ὀριζόντιες καὶ κατακόρυφες γραμμὲς καὶ μία καμπύλη πάνω στὸ πρόσθιο κομμένο πόδι ποὺ μόλις διακρίνονται. Γενικῶς, δὲν εἶναι ἐπιμελημένης κατασκευῆς (εἰκ. 172). Ὑψ. σωζ. 0.06 μ., πλάτ. 0.045-0.052 μ.¹⁹

– Δύο μικρὰ κομμάτια λεπίδων ὀψιανοῦ.

– Μία ὀλόκληρη σακκούλα, βάρους περὶ τὰ 2-2.5 κιλά, κεραμόχρωμης χρωστικῆς οὐσίας, σὲ σκόνῃ καὶ σβώλους.

Στὰ ἀνατολικά τοῦ χώρου Ξ ἀποκαλύφθηκαν καὶ ἄλλοι τοῖχοι, οἱ ὁποῖοι γώνιαζαν μεταξύ τους καὶ σχηματίζαν τοὺς χώρους Π καὶ Ο. Ὁ χώρος Π ἦταν σχεδὸν τετράγωνος καὶ περιεκλείετο ἀπὸ τοὺς τοίχους 21 στὰ ἀνατολικά, 23 στὰ δυτικά καὶ 24 πρὸς Β., οἱ ὁποῖοι ὅμως δὲν ἦταν ὅλοι σύγχρονοι μεταξύ τους. Ὁ τοῖχος 21, γερὸς καὶ καλοχτισμένος, πλάτους 0.50 μ. καὶ μήκους 3.05 μ., λίγο λοξὸς μετὰ κατεύθυνση ΒΑ.-ΝΔ., φαινόταν μὲν νὰ γωνιάζει μετὰ τὸν 24, ἦταν ὅμως νεότερος ἀπὸ αὐτὸν καὶ πατοῦσε πάνω του (πίν. 78γ). Πρὸς Β. καὶ πρὸς Ν. συνεχιζόταν μέσα στὴν ἄσκαφη ἐπίχωση. Ὁ τοῖχος 24, σωζομένου πλάτους 0.60 μ., ποὺ ἄρχιζε ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ ἄκρο τοῦ τοξοειδοῦς τοίχου 29 καὶ

19. Σπάνιος τύπος ειδωλίου. Ἔχουν βρεθεῖ ἄλλα δύο στὶς Μυκῆνες, ἓνα δυτικὰ τῆς Οἰκίας τῆς Περγασίας Κρήνης, κοντὰ στὸν θολωτὸ τάφο τῆς Κλυταιμνήστρας (M. S. F. Hood, *A Mycenaean Cavalryman*, *BSA* 48, 1953, 84-93, ὅπου καὶ ἄλλα) καὶ ἓνα στὸ Συγκρότημα Γ-Δ-Ε τῆς ΝΔ. κλιτύος τῆς ἀκρόπολης (Σ. Ἰακωβίδης *Μυκῆναι, Ἡ ΝΔ. Συνοικία*, ὑπὸ ἐκδοσῇ). Πὰ δύο πιθανὰ δείγματα βλ. Hood 86 σημ. 6 καὶ 7. Τὸ 1991 ἀποκαλύφθηκαν παρόμοια ειδώλια στὸ ἱερὸ τῶν

Μεθάνων (*AA* 46, 1991, B1, 71-74 καὶ E. Konsolaki-Yannopoulou, *A Group of New Mycenaean Horsemen from Methana, Meletemata II, Aegaeum* 20, 1999, 427-433, καὶ τῆς ἰδίας, *Τὰ μυκηναϊκὰ ειδώλια ἀπὸ τὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο Μεθάνων, Ἀργοσαρωνικός, Πρακτικά 1ου Διεθνoῦς Συνεδρίου Ἱστορίας καὶ Ἀρχαιολογίας τοῦ Ἀργοσαρωνικοῦ, Πόρος 1998*, τόμος Α' (Ἀθήνα 2003) 375-406.

προχωρούσε με έλαφρῶς λοξή κατεύθυνση ΒΔ.-ΝΑ. κάτω από τὸν νεότερο τοῖχο **21**, δὲν φάνηκε νὰ συνεχιζόταν καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὸν πρὸς τὰ ἀνατολικά. Πάνω ἀπὸ τὸν τοῖχο **24** ὑπῆρχε ἕνας ἄλλος στενός, ὁ **22**, χτισμένος πάνω σὲ ἐπίχωση, ἄρα καὶ αὐτὸς νεότερός του. Ὁ τοῖχος **23** ἦταν στενός, πλάτους 0.35-0.40 μ., ἐλαφρῶς λοξὸς με κατεύθυνση πάλι ΒΑ.-ΝΔ., παράλληλος τοῦ τοῖχου **21**, καὶ πρὸς Ν. προχωροῦσε καὶ μέσα στὴν ἄσκαφη ἐπίχωση. Στὴ νότια πλευρὰ τοῦ χώρου **Π** εἶχαν ἀρχίσει νὰ φαίνονται κάποιες πέτρες, ἀλλὰ ἡ συνέχεια παρέμεινε ἄσκαφη. Γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο **23** συγκεντρώθηκαν πάρα πολλὰ ὄστρακα, τὰ περισσότερα ἀπροσδιόριστα ἢ ἄγραπτα, ἀρκετὰ γραπτὰ καὶ ἐλάχιστα μεταγενέστερα, τρία ἀγγεῖα, ἓνα πήλινο περίαπτο καὶ ἓνα λίθινο κωνίδιο.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 3.177.

Ἀπροσδιόριστα 1.266.

Ἄγραπτα 1.240.

Γραπτὰ 666.

Μεταγενέστερα 5.

Ἄγραπτα: Ἐξήντα ἑννέα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, τὰ δύο με ἀκέραιη τὴν κατακόρυφη ταινιωτὴ λαβή, τριάντα τρία ἐξώστροφα, δεκαπέντε ἐξώκυρτα καὶ σαράντα τέσσερα εὐθέα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Σαράντα δύο ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία ἀκέραιη καὶ τρεῖς δακτυλιόσχημες. – Ἐκατὸν πενήντα τμήματα ἀπὸ γάστρες, τὰ δύο με τὴ ρίζα τῆς ταινιωτῆς λαβῆς. – Σαράντα ἑπτὰ στελέχη, τὸ ἓνα ἀρκετὰ μεγάλο. – Πενήντα ἑννέα βάσεις, οἱ ἑξὶ με τμήμα τοῦ στελέχους, δώδεκα ἐπίπεδες, ἡ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.06 μ., καὶ ἄλλες τρεῖς ἀκέραιες με τὸ στέλεχος καὶ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας, καὶ δεκάξι κοίλες με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, ἡ μία ἀκέραιη με τμήμα τοῦ στελέχους. – Τρία ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων με τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. – Δύο κομμάτια ταινιωτῶν γωνιδωτῶν λαβῶν. – **Οἰκιακά:** Δεκαοκτὼ χεῖλη: Δύο εὐθέα, δύο ἀμφιστρόγγυλα, ἐξώκυρτο ἐπικλινές, τρία τροπιδωτά, δύο περίκυρτα, δύο ἐξώστροφα, δύο ἐξώκυρτα καὶ τέσσερα ἔντονα ἐξώκυρτα ἐπίπεδα, τὸ ἓνα ἀπὸ μεγάλο ἄγγειο, κρατήρα ἢ λεκανοειδές. – Μεγάλον κομμάτι με ἔντονα ἐξώκυρτο ἐπικλινές χεῖλος ἀπὸ μεγάλο ἄγγειο, πίθο ἢ στάμνο. Στὴν κοιλιά ἢ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς. Πηλὸς τραχὺς ἀμμόδης, τεφρὸς με κιτρινέρυθρον ἀλείφωμα στὴ λεῖα ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια. – Τροπιδωτὸ χεῖλος ἀνοικτοῦ ἄγγειου με τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς, ἀπὸ κεραμόχρωμο τραχὺ χοντρόκοκκο πηλό. –

Δύο κομμάτια ἀπὸ μεγάλο ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος μεγάλου πιθοειδοῦς ἄγγειου. Ὑπόλευκος πηλὸς με μικρὰ ἐγκλείσματα. – Μεγάλον γεφυρόστομη προχὴ ἀπὸ τραχὺ χοντρόκοκκο κιτρινοκάστανο πηλό. – Κομμάτι καμπύλου πώματος με ἴχνη φωτιάς ἐσωτερικά. – Ἐξήντα τρεῖς κατακόρυφες κυλινδρικές λαβές ἀπὸ μεγάλα ἀνοιχτὰ καὶ κυρίως κλειστὰ ἄγγεῖα, οἱ δεκατέσσερις ἀπὸ τραχὺ χοντρόκοκκο κεραμόχρωμο πηλό με ἐγκλείσματα, δέκα ἀπὸ καθαρὸ λεπτόκοκκο κιτρινωπὸ καὶ ὑπόλευκο πηλό καὶ τέσσερις με ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση. – Μία μεγάλη ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ με ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση, ἀπὸ κεραμόχρωμο τραχὺ πηλό. – Δέκα μεγάλες ταινιωτὲς λαβές ἀπὸ καστανὸ πηλό. – Τριακόσια ὀγδόντα πέντε κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοικτῶν καὶ κλειστῶν ἄγγειων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, καστανούς καὶ κιτρινωπούς πηλούς, πολλὰ με ἔντονα ἴχνη φωτιάς. – Ἐπίπεδη βάση ἀνοικτοῦ ἄγγειου με εὐρυνόμενο πρὸς τὰ ἐπάνω τοίχωμα. Στὴ γωνία τῆς βάσης ἐγχάρακτες γραμμές. Πηλὸς κιτρινοπράσινος με πολλὰ ἐγκλείσματα. Σωζ. ὕψ. 0.075 μ. – Δεκαπέντε δισκοειδὲς βάσεις, οἱ πέντε ἀπὸ κλειστὰ ἄγγεῖα, μία κοίλη καὶ μία πολὺ μεγάλη ἀπὸ ἀνοικτὸ ἄγγειο με χοντρά τοιχώματα καὶ ὑπόλευκο πηλό με πολλὰ ἐγκλείσματα. – Μία δακτυλιόσχημη. – Ἐξὶ ἐπίπεδες ἀπὸ κλειστὰ ἄγγεῖα καὶ τρεῖς ἀπὸ ἀνοιχτὰ. – Πέντε ταινιωτὰ πόδια χυτροπόδων, τὰ δύο ἀκέραια, ὕψ. 0.065 καὶ 0.07 μ. ἀντίστοιχα, καμένα στὰ ἄκρα. – Τὸ ἓνα τέταρτον περίπου κυάθου ποὺ διατηρεῖ τὴν κατατομὴ τοῦ ἄγγειου ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος μέχρι τὴν ἐπίπεδη βάση. Ὑψ. 0.047 μ., διαμ. βάσης 0.04 μ. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου με τρεῖς λεπτὲς αὐλακες

έξωτερικά. – Κομμάτι από την κυρτή βάση και μέρος του κοίλου τοιχώματος μεγάλου κυπέλλου, διάμ. βάσης 0.14 μ. – Άκεραιη μεγάλη πλατιά ταινιωτή λαβή άρτύταινας. – Τό ήμισυ μικρής χειροποίητης πρόχου, από την έλαφρώς κυρτή βάση μέχρι το εϋθύ χεῖλος. Ύψ. 0.06 μ., διάμ. στομίου 0.04 μ. – Περίκυρτο χεῖλος πρόχου με τη ρίζα της κατακόρυφης ταινιωτής λαβής. – Δεκατρία τμήματα από τον λαμιο πρόχων, τὰ δύο με έξωστρογγυλο χεῖλος και τέσσερα από την ένωση λαμποῦ και ὤμου, στο ένα και άβαθής αὔλακα. – Τμήμα ὤμου με τη βάση του λαμποῦ, ὅπου ανάγλυφος δακτύλιος. – Κομμάτι στρεπτής λαβής. – Μία πολὺ μεγάλη και έντεκα μικρές ταινιωτές λαβές και τέσσερις κυλινδρικές. – Πενήντα τρία κομμάτια από τοιχώματα. – Εἴκοσι τρεῖς επίπεδες, οἱ τρεῖς άκέραιες, διαμ. 0.035-0.04 μ., και εἴκοσι δύο δισκοειδείς βάσεις, οἱ δύο από μεγάλα άγγεῖα. – Μικρὸ κομμάτι από τον σχετικὰ ψηλὸ λαμιο πιθανφορίσκου με έλαφρὰ έξωστροφο χεῖλος. – Τμήμα λαμποῦ, μία κυλινδρική λαβή, ένενήντα τρία κομμάτια τοιχωμάτων, τρεῖς επίπεδες και πέντε δισκοειδείς βάσεις κλειστών άγγείων. – Έξωκυρτο επίπεδο χεῖλος κρατήρα. – Τμήμα γάστρας με τη ρίζα της ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβής και μία δακτυλιόσχημη βάση. – Τρία έξωκυρτα χεῖλη, δύο κυλινδρικές λαβές, τρεῖς επίπεδες, ἔξι δακτυλιόσχημες, οἱ δύο άκέραιες, διαμ. 0.038 και 0.052 μ. αντίστοιχα, και ἔξι δισκοειδείς βάσεις σκύφων, ἡ μία άκέραιη, διαμ. 0.045 μ., μαζί με τμήμα της γάστρας.

Γραπτά: Έξωστροφο χεῖλος κύλικος με ταινία στην άκμή και κάτω ἡ κεφαλή ὀριζόντιας πορφύρας, με διπλὸ περίγραμμα και στο κέντρο κύκλο για τη δῆλωση του ματιοῦ (εἰκ. 173). – “Ομοιο, με λεπτή ται-

Εἰκ. 173. “Οστρακο από την έπίχωση γύρω από τον τοῖχο 23 του χώρου Ο.

νία στην άκμή και από κάτω ἡ κεφαλή πορφύρας με διπλὸ περίγραμμα, τὸ περιστικτο σῶμα και τμήμα της διάστικτης οὐρᾶς (πίν. ἔγχρ. Γβ και πίν. 80:4)²⁰. – Έλαφρώς έξωστροφο χεῖλος κωνικής κύλικος με ταινία έξωτερικά και δακτύλιο πολὺ χαμηλότερα έσωτερικά. – Δύο έξωκυρτα επικλινῆ χεῖλη, στο ένα από κάτω διπλή σπείρα, τὸ άλλο από ένδόβαφη κύλικα. – Τρεῖς ταινιωτές λαβές με βαμμένη τη ράχη, στίς δύο και ἔξηρημένο τρίγωνο στην κορυφή. – Τρία τμήματα από γάστρες, δύο με τέσσερις ἱμάντες και ένα με πέντε ἱμάντες τεμνόμενους από τις ἀπολήξεις της οὐρᾶς δύο ὀρθων πορφύρων. – Τρία ὅμοια, μόνον με ἱμάντες. – “Ομοιο, με τις ένωμένες κεφαλές διπλῆς ὀρθιας πορφύρας. – “Ομοιο, με την κεφαλή και τὸ περιστικτο σῶμα ὀρθιας καλοσχεδιασμένης με κόκκινο χρώμα πορφύρας. – “Ομοιο, με τὸ δεξί ἡμισυ ὀρθιας καλογραμμένης πορφύρας. Διπλὸ περίγραμμα στην κεφαλή, περιστικτη έσωτερικά κατὰ τὸ ἡμισυ, και περιστικτο σῶμα (πίν. 79:8)²¹. Πηλὸς κοκκινόξανθος, αλείφωμα κίτρινο, βαφή μαύρη. – Δύο ὅμοια, με πορφύρες, μία μικρὴ με περιστικτο σῶμα και διάστικτη οὐρά και μία μεγάλη με περιστικτο σῶμα και τρεῖς παράλληλες γραμμὲς για την οὐρά (πίν. ἔγχρ. Γβ και πίν. 80:5). Καστανέρυθη βαφή. – “Ομοιο, με ταινία κάτω από τη διάστικτη με δύο στήλες στιγμών οὐρά πορφύρας. Μαύρη βαφή. – “Ομοιο, από ἐφυραϊκή κύλικα, με παράσταση άνθεμίου. – “Ομοιο, με ταινία κάτω από σπείρα. – “Ομοιο, με δύο λοξές γραμμὲς πὺ στην προέκτασή τους θὰ σχημάτιζαν γωνία και δύο ὁμάδες διπλῶν ὁμόκεντρων τόξων, ἡ μία περιστικτη έξωτερικά (πίν. ἔγχρ. Γβ και πίν. 80:8). Ίσως πρόκειται για τὸν τριπλὸ κάλυκα μεικτοῦ πλάγιου άνθους. – Δύο ὅμοια, με μεγάλο φοιδωτὸ κόσμημα. – Πυθμένας γάστρας με την άρχή του στελέχους ὀλόβαφης κύλικος με κόκκινη σιλική βαφή. – Στέλεχος κύλικος τύπου Ζυγουριῶν με ἑπτὰ γραμμὲς ἐναλλάξ εϋθεῖες και κυματοειδείς πὺ στο κάτω μέρος ένώνονται με πλατιά καμπύλη ταινία (πίν. ἔγχρ. Γβ και πίν. 80:10)²². Πορτοκαλόχρωμη βαφή σὲ κιτρινέρυθρο αλείφωμα. – Δύο στελέχη με κόκκινες ἡ καστανόμαυρες ἐπάλληλες ταινίες. – Επίπεδη βάση με τμήμα του στελέχους και

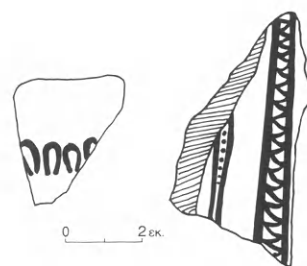
20. French 1965, εἰκ. 7:10 και πίν. 51:1, YE IIIA2.

21. French 1966, εἰκ. 3:22, για την κεφαλή, YE IIIB1.

22. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 4, για παρόμοια στελέχη, YE IIIB1.

ἀμελῶς γραμμένη ταινία στήν ἔνωση. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις ὀλόβαφες κόκκινες. – Τέσσερις κοίλες βάσεις με βαμμένους δακτύλιους. – Ἄλλες δύο μικρὲς με βαμμένο δακτύλιο στήν περιφέρεια καὶ μία μεγάλη με βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα καὶ ἐπάνω πλατὺ δακτύλιο κατὰ τὴν περιφέρεια καὶ ἕναν ἀκόμη στὴ βάση τοῦ στελέχους. – Ἐξώστροφο χεῖλος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου με τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς καὶ τρεῖς ἰσοπαχεῖς δακτύλιους ἐσωτερικά. – Τρία κομμάτια ἀπὸ τὴ γάστρα φιάλης με ἐπᾶλληλες ταινίες ἐξωτερικά καὶ πλατὺ δακτύλιο ἐσωτερικά. – Ἐξώστροφο χεῖλος κυάθου με ἐπᾶλληλες λεπτὲς ταινίες στὴ γάστρα. – Ὅμοιο, με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση. – Ἐξώκυρτο με ταινία καὶ ἀπὸ κάτω δύο καμπύλες γραμμὲς. – Ὅμοιο, με ταινία ἀμφίπλευρα καὶ τὴ ρίζα τῆς λεπτῆς ταινιωτῆς δακτυλιόσχημης λαβῆς με γραμμὴ στὴ ράχη. Ἐκατέρωθεν τῆς λαβῆς μίσχοι φυτῶν. – Ὅμοιο, με ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω ἐξωτερικά τμήμα σπείρας με καμπύλο μίσχο (πίν. 79:1)²³. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος κυάθου με ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω μεγάλη σπείρα. – Γεφυρόστομη καλοδιατηρημένη προχοὴ ἀπὸ μόνωτο ἀβαθὴ κυάθο²⁴, με ταινία σ' ὅλες τὶς ἀκμὲς τῆς καὶ ἀπὸ κάτω. Μήκ. προχοῆς 0.03 μ. – Τρία τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινία χαμηλά, στὸ ἓνα ἀπὸ πάνω καὶ δευτέρη κυματοειδὴς ταινία. – Τρία με σπογγωτὴ διακόσμηση, στὸ ἓνα πάνω ἀπὸ δύο ταινίες. – Ὅμοιο, με ταινία πάνω ἀπὸ σειρὰ ἀκατάστατα γραμμένων μεγάλων πεταλόσχημων κοσμημάτων. – Ὅμοιο, με παυροειδὲς κόσμημα κάτω ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χείλους. Μαύρη βαφὴ σὲ καστανοκίτρινο ἀλείφωμα. – Τμήμα γάστρας ἐνδόβαφου κυάθου με σειρὰ ὀρθῶν πετάλων ἐξωτερικά (εἰκ. 174)²⁵. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου με λεπτὴ ταινία στήν ἀκμὴ, ἀπὸ κάτω δύο αὐλακες καὶ μετὰ πάλι ταινία. Κόκκινη βαφὴ. – Ὅμοιο, με λεπτὴ ταινία στήν ἀκμὴ, αὐλακα ἀπὸ κάτω καὶ μετὰ ταινία ἀμφίπλευρα. – Ὅμοιο, με τρεῖς

αὐλακες ἐξωτερικά ποὺ καλύπτονται με πλατιά ταινία, καὶ μία στενὴ ἐσωτερικά τοῦ χείλους²⁶. – Ὅμοιο, ἀνάγλυφο βαμμένο χεῖλος. Ἀπὸ κάτω σειρὰ μεγάλων στιγμῶν καὶ χαμηλότερα δύο ταινίες. – Τμήμα γάστρας ἀπὸ τὸ μέσο τοῦ ὕψους τοῦ κυπέλλου, ὅπου ὑπάρχουν δύο βαθιὲς αὐλακες με ταινία ἐκατέρωθεν²⁷. – Ὅμοιο, με τρεῖς μίσχους φυτικῆς κοσμήματος πάνω ἀπὸ ταινία. – Τμήμα ἀπὸ ἀμφίκυκλο τοίχωμα με ἀνάγλυφο δακτύλιο περὶ τὸ μέσο. Ταινία στὸν δακτύλιο καὶ ἄλλη μία πρὸς τὰ κάτω, ἐνῶ πάνω ἀπὸ τὸν δακτύλιο ἡ ἀρχὴ δύο καμπύλων γραμμῶν, ἴσως μίσχοι φυτῶν. – Ἐπίπεδη βάση με

Εἰκ. 174-175. Ὅστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

τμήμα τοῦ κοίλου τοιχώματος. Πλατιά ταινία στὴ βάση ἐξωτερικά, ἐνῶ στήν κάτω ἐπιφάνεια πλατεῖς ὀμόκεντροι δακτύλιοι πέριξ ὀλόβαφου κύκλου στὸ κέντρο (πίν. ἔγχρ. Γβ καὶ πίν. 80:9)²⁸. – Τρεῖς λεπτὲς ταινιωτὲς λαβὲς ἀπὸ ἀρύταινες: Στὴ μία ἐγκάρσιες πινελιὲς στὴ ράχη. Στὴν ἄλλη κυματοειδὴς γραμμὴ καὶ λοξὰ γραμμίδια ἀπὸ κάτω. Ἡ τρίτη ὀλόβαφη. – Κομμάτι ἀπὸ τοίχωμα ρυτοῦ με ἀλαμπὴ διακόσμηση ἀποτελούμενη ἀπὸ στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο καὶ στὰ ἀριστερὰ τὴ διάστικτη οὐρὰ ὀρθίας πορφύρας (εἰκ. 175)²⁹. – Τμήμα ἀπὸ παχὺ τοίχωμα με ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Μεγάλον τμήμα ἀπὸ τὸν λαμό, ἀπὸ τὸ χεῖ-

23. Πρβ. French 1964, πίν. 71c:2 καὶ 4-6, YE IIIA1. RMDP εἰκ. 408:48, Ρόδος, YE IIIA2.

24. MP εἰκ. 13, FS 253, YE IIIA2.

25. Πρβ. French 1965, πίν. 53d:4, σὲ σκύφο, YE IIIA2. RMDP εἰκ. 419:114, Ρόδος, σὲ σκύφο, YE IIIB.

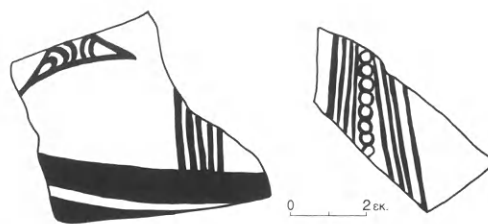
26. MDP εἰκ. 101:3 καὶ 4, NSC, YE IIIA2.

27. Αὐτόθι εἰκ. 101:6 καὶ 8, NSC καὶ Μυκήνες ἀντίστοιχα, YE IIIA2.

28. Αὐτόθι εἰκ. 101:1, Αἴγινα, YE IIIA2.

29. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 133:5, NSC, γιὰ τὸ σχῆμα, YE IIIB1.

λος μέχρι τὸν ὦμο, μετὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς μικρῆς χειροποίητης πρόχου. Ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χεῖλους καὶ στὴ βάση τοῦ λαμποῦ καὶ γραμμὴ στὴ ράχη τῆς λαβῆς. – Κυρτὴ βάση μετὶ λίγο ἀπὸ τὸ τοίχωμα ὁμοίας πρόχου μετὶ μοναδικὴ διακόσμηση. Κατακόρυφες ἀτρακτοειδεῖς λεπτές ταινίες ἀμελέστατα σχεδιασμένες τέμνονται ἀπὸ μία ὀριζόντια. Στὰ κενὰ ἀσύμμετρες μεγάλες στιγμές καὶ V (πίν. 80:13)³⁰. – Ὁ λαμὸς καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ὦμου μεγάλης πρόχου, ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Ταινία στὸ περίκυρτο χεῖλος, στὴ βάση τοῦ λαμποῦ καὶ στὸ ἄκρο τοῦ ὦμου. – Δέκα τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ μετὶ περίκυρτο, ἐξωστρόγγυλο καὶ ἀμφίκυρτο καμπύλο χεῖλος μετὶ ταινία. Τὸ ἓνα μετὶ ἐξώστροφο χεῖλος βαμμένο μετὶ κόκκινη βαφὴ πού ἔχει κυλήσει σὲ καταλιβάδες ἀμφίπλευρα. – Τρεῖς ὁλόβαφοι λαμποὶ πρόχων ἢ ἀμφορέων μετὶ περίκυρτο χεῖλος. Ταινία ἐσωτερικὰ τοῦ χεῖλους. – Ὁκτὼ τμήματα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμποῦ μετὶ ταινία στὴν ἐνωση μετὶ τὸν ὦμο. Τὸ ἓνα καὶ μετὶ ἀνάγλυφο δακτύλιο. – Τέσσερα ἀπὸ τὸν ὦμο μετὶ ταινία στὸ σημεῖο γένεσης τοῦ λαμποῦ. – Ὅμοιο, μετὰ τὰ δύο τρίτα θυσάνου. – Τρία ὅμοια: μετὶ κυματοειδὴ ταινία, μετὶ φυλλοειδὴ ταινία καὶ μετὶ σειρὰ μεγάλου κομμένου πλοχοῦ ἀντίστοιχα. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν ὦμο πρόχου πού συνανήκουν ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται. Στὸ ἓνα, δύο ἐπάλλῃλες ταινίες κάτω ἀπὸ δέσμη πέντε γραμμῶν καὶ τμήμα διαποίκιλτου ρόμβου στὶς γωνίες τοῦ ὁποῖου ἐγγράφονται 2 ἢ 3 ἐνάλληλα τόξα (εἰκ. 176). Στὸ ἄλλο, στήλη συνεχόμενου πλοχοῦ μετὶ τετραπλὸ λοξὸ περιθώριο (εἰκ. 177). Καὶ τὰ δύο ἀνήκουν σὲ ὀπισθόστητη πρόχου, ἀπὸ τὸν ἴδιο χῶρο, πού περιγράφεται κατωτέρω (πίν. 82). – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο πρόχου ἢ ληκύθου, μετὶ ταινία στὴν βάση τοῦ λαμποῦ καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα στὸν ὦμο. Στὴν ἐνδιάμεση ζώνη σειρὰ πενταπλῶν τρικάμπυλων τόξων μετὶ δίλοβα πέταλα μέσα ὡς παραπληρωματικὸ κόσμημα (πίν. ἔγχρ. Γβ καὶ πίν. 80:6)³¹. – Ἐννέα μεγάλες κυλινδρικές λαβές μετὶ δα-

Εἰκ. 176-177. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

κτύλιο στὴ ρίζα, οἱ τρεῖς μετὶ εὐθεία καὶ τέσσερις μετὶ πλατιά κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Ἐξι ὅμοιες, μετὶ βαμμένη ράχη, οἱ δύο πολὺ μεγάλες καὶ μετὶ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴν βάση. – Κυλινδρική πολὺ μεγάλη κατακόρυφη λαβὴ, διαμ. 0.033 μ., μετὶ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη καὶ δακτύλιο στὴ ρίζα, ἀπὸ λεπτόκοκκο ὑπόλευκο πηλόν. – Τρεῖς ταινιωτές μετὶ ταινία στὰ περιθώρια. – Κομμάτι ἀπὸ τὴν κοιλιὰ μικρῆς ὁλόβαφης πρόχου. – Ἐκατὸν δεκαεννέα κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα μετὶ διακόσμηση ἐπάλλῃλων ταινιῶν, τὰ πέντε συνανήκουν ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται. – Ὅμοιο, μετὶ τμήμα σπειρας μετὶ καμπύλο μίσχο (πίν. 79:5)³². Μαύρη βαφὴ σὲ κιτρινωπὸ ἀλείφωμα. – Τρία ὅμοια, μετὶ καμπύλες. – Μεγάλῃ ἐπίπεδῃ βάση μετὶ κόκκινη πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Ἀκέραιη δισκοειδὴς βάση στάμνου, διαμ. 0.058 μ., μετὶ λίγο ἀπὸ τὸ τοίχωμα. Ἐξωτερικά ὁλόβαφη³³. – Μικκύλο ἀρτόσχημο ἀλάβαστρο μετὶ τὴν ἀρχὴ τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικῆς ὁλόβαφης λαβῆς. Στὴν κοιλιὰ συμπαγεῖς κυματοειδεῖς καμπύλες (βραχῶδες κόσμημα) καὶ ἀπὸ κάτω δύο ἱμάντες (πίν. 80:15)³⁴. Βαφὴ κόκκινη σὲ ρόδινο ἀλείφωμα. – Τμήμα ἀπὸ τὴν ἐπίπεδῃ βάση ἀλάβαστρο μετὶ ὁμόκεντρος δακτυλίους. – Τριάντα τρία κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων μετὶ διακόσμηση μῆς, δύο ἢ καὶ τριῶν ἐπάλλῃλων ταινιῶν. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἑπτὰ συνανήκουν ἀλλὰ δὲν συγκολλῶν-

30. Πρβ. *MDP* εἰκ. 123:9, *YE* ΠΙΒ1.

31. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 122:1, Ζυγουριές, *YE* ΠΙΒ1. *RMDP* εἰκ. 32:235, Μπερμπάτι, *YE* ΠΙΒ1. *MDP* εἰκ. 142:1, Κοράκου, σὲ κρατήρα μετὶ ὅμοιο διακοσμητικὸ θέμα καὶ μετὶ ὅμοιο παραπληρωματικὸ, *YE* ΠΙΒ1. Πρβ. καὶ Wardle 1969, πίν. 60:a καὶ εἰκ. 4:15, παρόμοιο τρι-

κάμπυλο τόξο, *YE* ΠΙΒ1.

32. Πρβ. *MDP* εἰκ. 69:1, ὅμοιο θέμα σὲ θήλαστρο, *YE* ΠΙΑ1.

33. Αὐτόθι εἰκ. 238:1, Μυκῆνες, πρόμνη *YE* ΠΙΓ.

34. Αὐτόθι εἰκ. 64:3, Μυκῆνες, *YE* ΠΙΑ1.

ται, ἐνῶ τρία κοσμοῦνται μὲ πλατιά κυματοειδή ταινία. Ὁ πηλὸς τραχὺς τεφρὸς καὶ κακοψημένους μὲ ἐγκλείσματα, ἔχει κιτρινέουθρο ἀλείφωμα καὶ πορτοκαλιὰ βαφή³⁵. – Στέλεχος τῶν λαβῶν ψευδοστόμου μὲ τὸν δίσκο καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς. Ὀλόβαφο τὸ κέντρο τοῦ δίσκου καὶ τέσσερις δακτύλιοι στὴν περιφέρεια. Δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στελέχους. Βαμμένα τὰ περιθώρια τῆς λαβῆς. – Τὸ ἥμισυ μικροῦ στομίου μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ τοῦ χεῖλους. – Ταινιωτὴ λαβὴ μὲ ἀνισοπαχεῖς ταινίες στὰ περιθώρια καὶ στήλη ἀμβόντων στὴ ράχη (πίν. ἔγχρ. Γβ καὶ πίν. 79:18)³⁶. – Τμήμα ὅμου μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν καὶ τὴν βάση τοῦ στομίου. Δακτύλιος στὴν βάση τοῦ στελέχους καὶ στομίου. Στὴν βάση τοῦ στελέχους δημιουργεῖται πλαστικὸς δακτύλιος ποὺ δὲν συνεχίζεται καὶ στὸ σημεῖο μεταξὺ στελέχους καὶ στομίου. Στὸν ὅμο διακρίνεται ἡ ἀρχὴ στήλης ἀμβόντων μὲ μελανὴ ἀλαμπὴ βαφή σὲ τεφρὸ ἀλείφωμα³⁷. – Τρία τμήματα ἀπὸ τὸν ὅμο, ἓνα μὲ στήλη ἀμβόντων³⁸ καὶ ἓνα μὲ ταινίες καὶ ἱμάντες καὶ ἐνδιάμεσα σειρὰ ἀμβόντων³⁹. – Τὸ τρίτο, ἀπὸ τραχὺ χοντροκόκκο πηλὸ μὲ ἐγκλείσματα καὶ ἀραιὸ ὑπόλευκο ἀλείφωμα, φέρει, μετὰ τὸν δακτύλιο στὴν βάση τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν, φυτικὰ κοσμήματα μαύρου χρώματος, ἄδρὰ γραμμένα μὲ παχιὲς γραμμές. – Δύο τμήματα ἀπὸ τοιχώματα μὲ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν. – Δακτυλιόσχημη βάση μικροῦ ψευδοστόμου μὲ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ψηλότερα ἱμάντες. Κόκκινη ἀπολεπισμένη βαφή. – Περικλυτὸ χεῖλος κρατήρα μὲ ταινία. – Δύο ἐξώκυρτα χεῖλη, ἓνα πλατὺ μὲ ταινία καὶ δύο πλαστικοὺς δακτυλίους ἐξωτερικὰ ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὴν ταινία καὶ ἓνα μὲ ταινία ἀμφίπλευρα. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος ἐνδόβαφου κρατήρα μὲ ταινία ἐξωτερικὰ κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος. – Ὅμοιο, μὲ ταινία στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια καὶ ἄλλη μία πλατιά χαμηλότερα ἐξωτερικὰ. Ἀπὸ κάτω δύο ὁμόκεντροι μικροὶ κύκλοι. – Τέσσερα ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη

μὲ ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικὰ. Τὸ ἓνα, χωρὶς δευτέρη ταινία, σώζει τὶς κεραῖες διπλῆς ὀρθίας πορφύρας. – Τρία τμήματα λαβῶν μὲ πινελιὲς στὴ ράχη. – Τμήμα γάστρας μὲ τὴ ρίζα τῆς λαβῆς ὅπου πλατιά πινελιά. – Δύο ὅμοια, μὲ ταινία ἐξωτερικὰ καὶ δακτύλιο ἐσωτερικὰ. – Ἐξὶ ὅμοια, μὲ ἐπάλληλες ταινίες καὶ ἱμάντες. – Δύο κομμάτια ἀπὸ γάστρα, συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα⁴⁰, μὲ ταινία κάτω καὶ δακτύλιο ἐσωτερικὰ. Πηλὸς ἀνοιχτὸς καστανός, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, βαφὴ μαύρη ἐξίτηλη. Στὸ ἓνα σώζεται τὸ κάτω μέρος τοῦ σώματος καὶ τὰ πόδια μεγάλου πτηνοῦ στραμμένου πρὸς τὰ ἀριστερά. Τὸ σῶμα, μὲ διπλὸ περίγραμμα στὸ στήθος, καὶ τὸ ἄνω ἥμισυ τῶν ποδιῶν καλύπτονται μὲ λοξὴ κυματοειδὴ διαγράμμιση. Στὸ κάτω ἥμισυ τῶν ποδιῶν δύο ἐπάλληλες τοξοειδεῖς ἀποφύσεις (πίν. ἔγχρ. Γα καὶ πίν. 80:11). Κάτω ἀπὸ τὸ στήθος τοῦ διακρίνεται τὸ ράμφος καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς κεφαλῆς ἄλλου μικρότερου πτηνοῦ. Στὸ ἄλλο κομμάτι σώζεται, κάτω ἀπὸ τὸ στήθος μεγάλου πτηνοῦ, ἓνας νεοσσός (πάπιας;) μὲ ὀλόβαφο σῶμα, ψηλὸ λεπτὸ καμπύλο λαιμὸ, κεφαλὴ ἀποδιδόμενη μὲ περίγραμμα καὶ στιγμὴ στὸ κέντρο γιὰ τὸ μάτι καὶ μακρὸν ράμφος. Δὲν ἔχει πόδια, προφανῶς κάθετα, ἢ μὴπως κολυμπάει; (πίν. ἔγχρ. Γα καὶ πίν. 80:14). – Ἄλλο ἓνα μεγάλο κομμάτι γάστρας μὲ εἰκονιστικὴ παράσταση: Τὸ πρόσθιο τμήμα ζώου, βοοειδοῦς, πρὸς τὰ δεξιὰ χωρὶς τὴν κεφαλὴ καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδιῶν. Ἀποδίδεται μὲ περίγραμμα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἄκρο τοῦ ρύγχους ποὺ εἶναι σὲ σκιαγραφία (διακρίνεται μικρὸ τμήμα τοῦ μπροστὰ στὸν λαιμὸ). Τὸ σῶμα καὶ ὁ λαιμὸς γεμίζονται μὲ μικρὲς κουκκίδες σχήματος T. Τὰ λεπτά καὶ μακριὰ πόδια, χωρὶς τὴν ἀπόδοση γονάτων, εἶναι περιστικτὰ ἐσωτερικὰ καὶ λυγισμένα, τὸ πίσω περισσότερο. Μπροστὰ ἀπὸ τὸ ζῶο μεγάλη ὀρθία πορφύρα μὲ περιστικτὸ σῶμα καὶ διαστικτὴ οὐρά. Πάνω ἀπὸ τὴ ράχη τοῦ ὀριζόντια πορφύρα, ἡ κεραία τῆς ὁποίας ἀκουμπάει στὸν αὐχένα

35. Πρβ. *MDP* εἰκ. 169:2, Ἀσίνη, στάμνος μὲ ἴδιο κόσμημα, πρόμη *YE IIIΓ*.

36. Πρβ. *RMDP* εἰκ. 232:563, Ἀθήνα, ὕστερη *YE IIIΓ*.

37. *MDP* εἰκ. 93:1, Μυκῆνες, γιὰ τὸ κόσμημα τοῦ

ὅμου καὶ τὸν πλαστικὸ δακτύλιο, *YE IIIA2*.

38. Αὐτόθι εἰκ. 93:1, Μυκῆνες, *YE IIIA2*.

39. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 154:7, NSC, *YE IIIB2*.

40. Τὰ δύο ὄστρακα βρέθηκαν σὲ διαφορετικὲς ομάδες.

του ζώου. Έχει διπλό περίγραμμα στη μία πλευρά της κεφαλής με έσωτερική στίξη, περίστικτο σώμα και διάστικτη ουρά (πίν. έγχρ. Γβ και πίν. 80:2). – Ένα ακόμη μικρό κομμάτι που συνανήκει με το προηγούμενο: ίσως τμήμα της κεφαλής με κύκλο με έγγεγραμμένη στιγμή, ή ή απόληξη του ποδιού λόγω του περιστικτού έσωτερικά περιγράμματος. Διακρίνονται στη γωνία δύο παράλληλες έλαφρώς καμπύλες γραμμές, ίσως ή απόληξη της ουράς πορφύρας (πίν. έγχρ. Γβ και πίν. 80:1). – Όμοιο, με δύο ταινίες κάτω από ώραίο φολιδωτό, με άνεστραμμένο πέταλο μέσα σε κάθε φολίδα⁴¹. – Όμοιο, με λοξές παράλληλες γραμμές, μάλλον μίσχοι φυτών. – Όμοιο, με τρεις έπάλληλες ταινίες τεμνόμενες από δύο ομάδες από δύο γραμμές έκάστη και μεταξύ τους, στο μέσο του ύψους τους, μία λεπτή κυματοειδής ταινία. – Όμοιο, με τη ρίζα μεγάλης όριζόντιας κυλινδρικής λαβής με ταινία. Δίπλα το περίστικτο σώμα και ή όλόβαφη ουρά μεγάλης όρθιας πορφύρας (πίν. 67:1). Βαφή μαύρη πολύ στιλπνή όπου έχει διατηρηθεί. Συνανήκει με τα όστρακα του κρατήρα με πορφύρες από τον χώρο Ν (πίν. 67:1-2). – Δύο όμοια, από ένδόβαφους κρατήρες με ταινίες έξωτερικά. – Τέσσερις δακτυλιόσχημες μεγάλες βάσεις με ταινία έξωτερικά, στη μία και δακτύλιος στον πυθμένα. – *Σκύφοι*: Διακόσια έπτά όστρακα άβαφων έσωτερικά: Τριάντα τέσσερα έξωστροφα χείλη με ταινία στην άκμή. Δέκα έχουν και δεύτερη ταινία χαμηλότερα έσωτερικά. Στη γάστρα: Το δεξι ήμισυ έλικωτου άνθους με περίστικτο κάλυκα. – Το κροσσωτό περίγραμμα άνθους. – Δύο γραμμές και στήλη κροσσοπεταλίων (2). – Αντίκωτες στήλες κροσσοπεταλίων με διπλό περιθώριο. – Στήλη τεθλασμένης με μονό περιθώριο (4). – Άνηρτημένη από την ταινία του χείλους στήλη άμειβόντων γραμμένη με κόκκινη στιλπνή βαφή (2), (πίν. 79:7)⁴². – Ήμικυκλική ταινία. – Τεταρτημόριο στικτού κύκλου. – Τμήμα άγκύλου μίσχου σπείρας. – Στήλη συνεχόμενου πλοχμού με διπλό περιθώριο. – Έπτά φέρουν και δεύτερη ταινία χαμηλότερα έξωτερικά, ενώ δύο άμφίπλευρα. – Έξω-

στροφο χείλος με λεπτή ταινία μόνο στην άκμή και από κάτω στήλη κομμένου πλοχμού με διπλό περιθώριο και έξωτερικά διπλά όμόκεντρα τόξα (πίν. έγχρ. Γβ και πίν. 79:19)⁴³. – Δύο έξωστροφα χείλη ύψιπόδων σκύφων με λεπτή ταινία στην άκμή και δεύτερη χαμηλότερα έξωτερικά. Από κάτω: λοχοειδές φύλλο με δύο σειρές στιγμών μέσα, ίσως τμήμα κερατόμορφου μεικτού άνθους⁴⁴, και στήλη όριζοντίων κυματοειδών γραμμών με διπλό περιθώριο αντίστοιχα. – Δεκαέξι όστρακα συνανήκοντα αλλά μη συγκολλώμενα από σκύφο με πολύ τριμμένα τοιχώματα και έξίτηλη άπολεπισμένη κόκκινη βαφή. Χείλος έξωστροφο με ταινία στην άκμή και δακτύλιο χαμηλότερα έσωτερικά. Ταινία κάτω από τις όριζόντιες κυλινδρικές λαβές, στη ρίζα και στη ράχη τους. Στη ζώνη των λαβών σειρά κομμένου πλοχμού⁴⁵. – Έξωκυρτο χείλος με πλατιά ταινία και άλλη μία χαμηλότερα έσωτερικά. – Είκοσι έξι κυλινδρικές λαβές με πινελιές στη ρίζα και στη ράχη, ή μία με έγγεγραμμένη στιγμή στην κορυφή της ράχης (πίν. 80:7). Δύο άκέραιες και μία άλλη έχει δίπλα σειρά συνεχόμενου πλοχμού. – Έξήντα έπτά κομμάτια από γάστρες με διακόσμηση έπάλληλων ταινιών και καμπύλων γραμμών. Τα έννέα με τη ρίζα της όριζόντιας κυλινδρικής λαβής όπου πινελιά και έννέα και με δακτυλίους έσωτερικά. – Πέντε μεγάλα κομμάτια με άκέραιη την όριζόντια κυλινδρική λαβή. Πινελιές στη ρίζα και στην κορυφή της ράχης ή σε όλη τη λαβή. Ένα φέρει στο ύψος των λαβών σειρά συνεχόμενου πλοχμού (άλυσίδα). – Από το ίδιο άγγείο υπάρχει και άλλο ένα συνανήκον αλλά μη συγκολλώμενο κομμάτι με όμοια διακόσμηση. Συνανήκει επίσης και το παραπάνω άναφερόμενο όστρακο με την άρχή της σειράς του πλοχμού. Πορτοκαλιά βαφή. – Τρία όμοια, με ίμάντες. – Τριάντα δύο όμοια με: Στήλη τεθλασμένης με μονό περιθώριο (5), στα δύο πάνω από ίμάντες. – Όμοια στήλη πάνω από ταινία (5). – Στήλη τεθλασμένης με διπλό περιθώριο πάνω από ταινία (2). – Στήλη μικρών άμειβόντων (πίν. 79:6). – Στενή στήλη με όξυκόρυφα κύματα με μονό περι-

41. Πρβ. *MDP* εικ. 99:6, Μυκήνες, YE IIIA2.

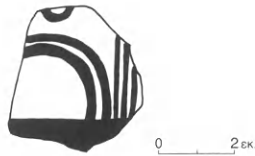
42. Mountjoy 1976, εικ. 6:42-43, YE IIIB1.

43. Πρβ. *MDP* εικ. 143:12, NSC, YE IIIB1.

44. Πρβ. αυτόθι εικ. 146:2, NSC, YE IIIB1.

45. Πρβ. αυτόθι εικ. 112:2, σε ύψιποδα σκύφο, YE III A2.

θώριο πάνω από τρεις ἱμάντες (πίν. 79:9)⁴⁶. – Ταινία κάτω από δέσμη ἑξι σωζόμενων γραμμῶν με στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά (πίν. 79:16)⁴⁷. – Ταινία κάτω από δύο ἀντίνωτες στήλες κροσσοπεταλίων με διπλό περιθώριο. Περί τὸ μέσο τοῦ ὕψους ἐξωτερικά μόλις διακρίνεται ἓνα δίλοβο πέταλο. – Δύο ἀντίνωτες στήλες κροσσοπεταλίων με διπλό περιθώριο πάνω από ἱμάντες. – Δίλοβο πέταλο ἐξωτερικά γραμμῆς. – Ταινία κάτω από μετόπη διπλῶν ἐνᾶλληλων ἀντιθετικῶν τόξων με τριπλό περιθώριο (εἰκ. 178). – Ταινία κάτω από δύο

Εἰκ. 178. Ὅστρακο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

ὁμόκεντρα τόξα περιστικτά ἐξωτερικά. – Τρία ὁμόκεντρα τόξα. – Φολιδωτὸ κόσμημα μέσα σὲ τετραπλό περιθώριο. Κάτω δύο ἐπᾶλληλες ταινίες (πίν. 81α:1)⁴⁸. – Σπείρες (4), (πίν. 81α:5). – Ἀγκύλο μίσχο σπείρας. – Τμῆμα σπείρας καὶ δίπλα ἑλικοειδὲς κόσμημα. – Τμῆμα μεικτοῦ ἑλικωτοῦ ἄνθους: πάνω μία ἑλικά καὶ ἀπὸ κάτω τὸ πλατὺ στέλεχος διάγραμμα με δικτυωτὸ καὶ ἐξωτερικά στήλη κροσσοπεταλίων (πίν. ἔγχρ. Γβ καὶ πίν. 80:3)⁴⁹. – Κροσσωτὸ περίγραμμα ἄνθους. – Ἀκρόμονας διάγραμμου ρόμβου. – Μικρὸ τμῆμα ὀρθίας περιστικτῆς πορφύρας. – Τμῆμα γάστρας ἀπὸ κοκκινόξανθο πηλὸ με ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα καὶ σκούρα πορτοκαλιὰ στιλπνὴ βαφή ἐκασταχοῦ ἀπολεπισμένη. Ἀπεικονίζεται μικρὸ ψάρι με τὴν κεφαλὴ πρὸς τὰ πάνω, ὀρθίῳ ἢ ἐλαφρῶς λοξό. Ὀλόβαφο σῶμα καὶ μάτι ἀποδιδόμενο με ἡμικύκλιο ἐντὸς ἐξηρημένου κύ-

κλου. Δίπλα κατακόρυφη ἐλαφρῶς καμπύλη ταινία (πίν. 80:12)⁵⁰. – Ἐπίπεδη βάση με ταινία ἐξωτερικά. – Ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση με ταινία ἐξωτερικά καὶ μέσα στὸν πυθμένα τρεῖς λεπτοὺς δακτυλίους στὸ κέντρο καὶ ἄλλους ἑξι ψηλότερα, με πολὺ πλατύτερο τὸν ἐξωτερικό. – Τέσσερις ὅμοιες, ἢ μία ἀκέραιη διαμ. 0.045 μ., με ταινία ἐξωτερικά, ἐνὼ ἐσωτερικά στὸν πυθμένα στῖς τρεῖς πλατὺς δακτύλιος καὶ στὴν ἄλλη τέσσερις λεπτοὶ ὁμόκεντροι. – Ὅκτὼ ὅμοιες, με ταινία ἐξωτερικά, μία καὶ με ἱμάντες ψηλότερα. Ἐσωτερικά: τρεῖς ἀκόσμητες, τρεῖς με ἱμάντες στὸν πυθμένα, μία με σπείρα καὶ μία με δύο ὁμάδες ὁμόκεντρων ἱμάντων. – Ὅμοια, με ταινία ἐξωτερικά, δακτύλιο στὸ κέντρο τοῦ πυθμένα καὶ ἄλλους πέντε ψηλότερα. – Δακτυλιόσχημη βάση ἄβαφη ἐξωτερικά καὶ με τρεῖς ἀνισοπαχεῖς δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Δισκοειδὲς βάση με τὸν πυθμένα τῆς γάστρας, βαμμένη με πορτοκαλιὰ βαφή. – Δισκοειδὲς κοίλη βάση με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀνισοπαχὴ δακτύλιο μέσα στὸν πυθμένα. – Δεκαπέντε ὅστρακα στικτῶν σκύφων: Ἑπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη με σειρὰ μικρῶν στιγμῶν στὴν ἀκμή. Τὸ ἓνα με τὸ ἥμισυ τῆς λαβῆς με μία πινελιὰ στὴ ρίζα καὶ δύο στὴ ράχη. Σὲ ἓνα ἄλλο μία γωνία ρόμβου με ἀκρόμονα (πίν. 79:10)⁵¹. – Δύο τμήματα ἀπὸ ἐξώστροφο χεῖλος ποὺ συνανήκουν ἀλλὰ δὲν συγκολλῶνται. Χωρὶς στιγμὲς οὔτε καὶ ταινία στὸ χεῖλος. Ἀπὸ κάτω, στὸ ἓνα, περιστικτὸς κύκλος με δέκα ὀλόβαφα ἀνισομεγέθῃ τόξα στὴν περιφέρεια καὶ κύκλο στὸ κέντρο (πίν. ἔγχρ. Γβ καὶ πίν. 79:17)⁵². Στὸ ἄλλο τμῆμα μόνο τῆς περιστιξῆς τοῦ κύκλου. Μαύρη βαφή. – Κομμάτι γάστρας με τμῆμα περιστικτοῦ διαποίκιλτου τροχοῦ με ὀλόβαφο κέντρο καὶ ὀλόβαφα τρίγωνα σταυροειδῶς διατεταγμένα (πίν. 79:11)⁵³. – Ὅμοιο, με δύο ὁμόκεντρος κύκλους περιστικτους ἐξωτερικά. – Ὅμοιο, με τὸ ἥμισυ διαποίκιλτου τροχοῦ ἀποτελούμενου ἀπὸ περιστικτὸ κύκλο με ὀλόβαφο κέντρο καὶ τρεῖς σωζόμενες τριγωνικὲς κεραῖες σταυροῦ (εἰκ. 180). – Ὅμοιο, με περιστικτὸ κύκλο με ἑξι ὀλόβαφα τό-

46. Wardle 1973, εἰκ. 11:74, YE IIB2.

47. Mountjoy 1976, εἰκ. 7:59, YE IIB1.

48. MDP εἰκ. 146:1, Μυκῆνες, YE IIB1.

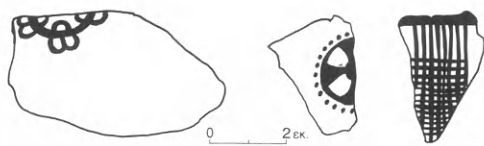
49. French 1966, εἰκ. 5:16, YE IIB1.

50. Ποβ. MDP 228:3, Μυκῆνες, μέση YE IIIΓ.

51. Ποβ. αὐτόθι εἰκ. 162:3, NSC, YE IIB2.

52. Wardle 1973, εἰκ. 10:59, YE IIB2.

53. French 1969, εἰκ. 4:5, YE IIB2.

Εἰκ. 179-181. Ὅστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

ξα στὴν περιφέρεια καὶ στὸ κέντρο κύκλο. – Ὅμοιο, μὲ τμῆμα κύκλου μὲ τρία (σωζόμενα) ἐγγεγραμμένα καὶ σταυροειδῶς διατεταγμένα ἡμικύκλια, σὲ καθένα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξωτερικὰ ἀντιστοιχοῦν δύο συνεχόμενα κροσσοπετάλια (εἰκ. 179). Πηλὸς φαιὸς, ἀλείφωμα ἀνοιχτὸ καστανό, βαφὴ μαύρη πολὺ στιλπνὴ. – Ὅμοιο, μὲ τρεῖς ὁμόκεντρους κύκλους περιστικτοὺς ἐξωτερικὰ καὶ στὸ κέντρο ἐγγεγραμμένη στιγμὴ. – Πενήντα τέσσερα ὅστρακα ἐνδόβαφων: Ἔντεκα ἐξώστροφα χεῖλη μὲ πλατιά ταινία ἐξωτερικά, ἀπὸ 0.02-0.04 μ., τὸ ἓνα καὶ μὲ τὴ ρίζα τῆς κυλινδρικοῦ λαβῆς μὲ πινελιά. Ἐξωτερικὰ στὴ γάστρα: Πάνω ἀπὸ ταινία ἑνὸς μικροῦ περιστικτοῦ κύκλου καὶ δίπλα ἡ ὀξεία ἀπόληξη τῆς οὐρᾶς ὀρθίας πορφύρας. – Λεπτὸ φοιδωτὸ κόσμημα (πίν. 79:4)⁵⁴. – Ἐξὶ κατακόρυφες καὶ μία λοξὴ γραμμὴ, ἀρχὴ ἀγκύλου μίσχου σπείρας (πίν. 79:14). – Ἀνοιχτὴ θηλειά, ἴσως ἡ στρόφι ἀγκύλου μίσχου σπείρας (πίν. 79:3)⁵⁵. – Στήλη ὁμάδων ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ διπλὸ περιθώριο (πίν. 79:2). – Δύο ἰσοπαχεῖς ἐπάλλληλες ταινίες χαμηλὰ στὴ γάστρα καὶ ἀπὸ πάνω μετόπη τριπλῶν ἀντικτικῶν ἐνάλληλων ἡμικυκλίων σὲ ἄνισες μεταξὺ τους ἀποστάσεις. Πρὸς τὰ δεξιὰ ἐννεαπλὸ περιθώριο (πίν. 81α:4)⁵⁶. – Τμῆμα γάστρας μὲ δύο πλατιεῖς ἐπάλλληλες ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω κεντρικὴ μετόπη μὲ ὀρθὰ ὀξυκόρυφα κύματα μὲ ἐξαπλὸ περιθώριο καὶ στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά (πίν. 79:13)⁵⁷. – Ἐννέα ὅμοια μέ: Στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικά τετραπλοῦ περιθωρίου. – Στήλη

ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ ἐπταπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικὰ στήλη κροσσοπεταλίων. – Τμῆμα σπείρας πάνω ἀπὸ δύο ἐπάλλληλες ταινίες (πίν. 81α:2)⁵⁸. – Ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικοῦ λαβῆς. Πινελιά στὴ ρίζα καὶ στὴν κορυφὴ τῆς λαβῆς. Ἀπὸ κάτω δύο λεπτὲς ἰσοπαχεῖς ἐπάλλληλες ταινίες. Δίπλα στὴ λαβὴ πλατὴν μετόπη μὲ στενὴ στήλη ἀμειβόντων μὲ διπλὸ περιθώριο (πίν. 81α:3)⁵⁹. Βαφὴ πορτοκαλιὰ στιλπνὴ σὲ πολὺ ἀνοιχτὸ πορτοκαλόχρωμο ἀλείφωμα. – Ταινία κάτω ἀπὸ δύο δέσμες ἀπὸ τέσσερις καὶ ἕξι ἀντίστοιχα ὁμόκεντρες ἐνάλληλες ἡμιελλείψεις (πίν. 79:12)⁶⁰. – Ταινία κάτω ἀπὸ στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ ὀκταπλὸ περιθώριο (πίν. 79:15)⁶¹. – Τμῆμα ὀρθίας πορφύρας. – Δέσμη πέντε ἀραιὰ διατεταγμένων κυματοειδῶν γραμμῶν πάνω ἀπὸ ἕξι ἱμάντες. – Ὀκτὼ κατακόρυφες παράλληλες γραμμὲς πού ἀπὸ ἓνα σημεῖο καὶ κάτω διασταυρῶνται μὲ ὀριζόντιες σχηματίζοντας πλέγμα (εἰκ. 181). – Τριάντα ὅμοια, μὲ διακόσμηση ταινιῶν καὶ ἓνα ἀκόσμητο ἐξωτερικά. – Δακτυλιόσχημη βάση μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Βραχὺ πόδι ὑψίποδος σκύφου μὲ τμῆμα τῆς γάστρας καὶ τῆς βάσης. Ἐξωτερικὰ ταινίες. – Πενήντα ὀκτὼ ὅστρακα ὀλόβαφων: Ἐξὶ ἐξώστροφα, ἓνα ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς καὶ πέντε ἐξώκυρτα χεῖλη. – Κομμάτι λαβῆς. – Σαράντα τρεῖς γάστρες βαμμένες μὲ μελανή, κόκκινη καὶ καστανὴ βαφὴ. – Δύο πόδια ὑψιπόδων σκύφων. – Μεταγενέστερα: Πέντε ὅστρακα, τὰ τέσσερα μελαμβαφῇ, τὸ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ σώζει ἀκέραιη τὴ λεπτὴ κυλινδρικοῦ ὀριζόντια λαβὴ, καὶ ἓνα μὲ τὶς μελανὲς ἀπολήξεις ἰουλῶν βοστρύχων κόμης πού ἀνιμίζουν σὲ ἐρυθρὸ βάθος.

– Σκύφος μικρὸς πλήρης. Χεῖλος ἐλαφρὰ ἐξώστροφο, γάστρα κωδωνόσχημη μὲ ἐλαφρὰ τροπίδωση κάτω ἀπὸ τὶς ὀριζόντιες, κυλινδρικοῦς λοξὰ τοποθετημένες λαβές, βάση ψηλὴ δακτυλιόσχημη (πίν. 81γ)⁶². Πηλὸς κιτρινέρυθρος. Ἄγραπτος. Ὑψ. 0.058 μ., διάμ. χεῖλους 0.088 μ., διάμ. βάσης 0.036 μ.

54. Πρβ. *RMDP* εἰκ. 302:157-158, Δελφοί, YE IIIB2.

55. Πρβ. *MDP* εἰκ. 189:7, Λευκαντί, πρώτη YE IIIG.

56. Πρβ. *RMDP* εἰκ. 302:159, Δελφοί, YE IIIB2.

57. French 1969, εἰκ. 7:6 καὶ 11, YE IIIB2.

58. Πρβ. *RMDP* εἰκ. 302:162, Δελφοί, YE IIIB2.

59. Πρβ. Wardle 1973, εἰκ. 9:54 καὶ εἰκ. 11:75, YE IIIB2.

60. French 1969, εἰκ. 7:2, YE IIIB2.

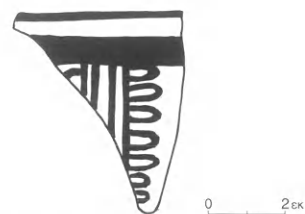
61. Αὐτόθι εἰκ. 7:12, YE IIIB2.

62. *MP* εἰκ. 13 καὶ 14, FS 284, YE IIIA2 - YE IIIG1.

– Όπισθότιμητη πρόχους. Σώζεται σχεδόν πλήρης, συγκολλημένη από πολλά ὄστρακα, λείπουν μικρά τμήματα τῆς κοιλιᾶς. Στόμιο με ψηλὸ λεπτὸ λαίμο, χεῖλος πλατὺ ἐξώκυρτο ἀπεστρογγυλευμένο κομμένο πίσω στὸ σημεῖο πρόσφυσης τῆς λαβῆς, λαβὴ κατακόρυφη ταινιωτὴ με κεντρικὴ νεύρωση ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖλος καὶ ἀπολήγουσα στὸν ὦμο, κοιλιὰ σχεδὸν σφαιρικὴ, βάση δισκοειδὴς ἐπίπεδη. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανέρυθρη στιλπνὴ. Ταινία στὸ χεῖλος, μία λεπτὴ στὸ μέσο περίπου τοῦ ὕψους τοῦ λαίμου καὶ ἄλλη μία στὴ βάση του, ὅπου ὑπάρχει καὶ πλαστικός δακτύλιος. Τρεῖς πλατιεῖς ἰσοπαχεῖς ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ τὴ ρίζα τῆς λαβῆς, ἄλλες τρεῖς στὸ μέσο τοῦ ὕψους τῆς κοιλιᾶς καὶ μία ἀκόμη πρὸς τὴ βάση. Βαμμένα τὰ περιθώρια τῆς λαβῆς καὶ ἡ ρίζα τῆς. Στὸν ὦμο φέρει δύο διακοσμητικὰ θέματα ἐναλλάξ τοποθετημένα: Τὸ ἓνα ἀποτελεῖται ἀπὸ στήλη συνεχόμενου πλοχοῦ ἢ ἁλυσίδας μέσα σὲ τετραπλὸ ἢ πενταπλὸ λοξὸ περιθώριο, καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ ἓναν ἐπιμήκη ἀνηρτημένο ἀπὸ τὴν ταινία τῆς βάσης τοῦ λαίμου ῥόμβο, στίς τέσσερις γωνίες τοῦ ὁποῖου ἐγγράφονται τρία ἢ δύο ἐνάλληλα τόξα (εἰκ. 184, πίν. 82)⁶³. Σ' αὐτὴν τὴν πρόχου ἀνήκουν καὶ τὰ δύο ὄστρακα ποὺ περιγράφονται ἀνωτέρω (εἰκ. 176-177). Ὑψ. 0.33 μ., διάμ. χεῖλους 0.075 μ., διάμ. κοιλιᾶς μέγιστη 0.25 μ., διάμ. βάσης 0.095 μ.

– Δώδεκα ὄστρακα ἀπὸ ἄγραπτο ἐσωτερικὰ ὑψίποδα σκύφο. Πέντε ὄστρακα προέρχονται ἀπὸ τὸ χεῖλος, τὰ τέσσερα τῶν ὁποίων ἀνὰ δύο συγκολλῶνται, καὶ ἄλλα τέσσερα ἀπὸ τὴ γάστρα. Δύο ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές, ἡ μία ἀκέραιη καὶ ἡ ἄλλη συγκολλημένη ἀπὸ δύο κομμάτια. Πηλὸς καστανέρυθρος, κίτρινο ἀλείφωμα, καστανὴ σκούρα βαφὴ. Χεῖλος ἐξώστροφο με λεπτὴ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ δεύτερη χαμηλότερα ἐξωτερικά. Ἀπὸ κάτω κεντρικὴ μετόπη με δέσμη τεσσάρων γραμμῶν, ἐξωτερικά τῶν ὁποίων στήλη με μεγάλα διάκριτα κροσσοπετάλια (εἰκ. 182)⁶⁴. Στίς πλαϊνὲς μετόπες στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο πάνω ἀπὸ ταινία. Πινελιὰ στίς ρίζες καὶ στὴν κορυφὴ τῆς ράχης τῶν λαβῶν. Στὸ ἡμερολόγιο τῆς ἀνασκαφῆς ἀναφέρεται ὅτι ὁ σκύφος σώζεται σχεδὸν ὁλόκλη-

Εἰκ. 182. Σκύφος ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου O.

ρος καὶ δίνονται οἱ διαστάσεις: Ὑψ. 0.06 μ., διάμ. χεῖλους 0.085 μ., διάμ. βάσης 0.035 μ.

Ὑπὸ τὸν ἴδιο ἀριθμὸ μουσεῖου ὑπῆρχε καὶ ἓνα ὄστρακο ἀπὸ τὴ γάστρα κρατήρα με εἰκονιστικὴ παράσταση: Σώζεται τὸ ἐπάνω καὶ πίσω μέρος ἀπὸ τὸ σῶμα μεγάλου ζώου, μᾶλλον βοοειδοῦς. Πάνω/πίσω ἀπὸ αὐτὸ διακρίνεται τμήμα τοῦ ἐνδύματος ἀνθρώπινης μορφῆς. Τὸ σῶμα τοῦ ζώου κοσμεῖται με ἐλαφρῶς λοξὲς πυκνὲς παράλληλες κυματοειδεῖς γραμμές, ἐνῶ τὸ ἐνδυμα με ὀριζόντιες παράλληλες τεθλασμένες γραμμές (εἰκ. 183). Πλα-

Εἰκ. 183. Εἰκονιστικὸ ὄστρακο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου O.

τιὰ ταινία στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀγγείου. Πηλὸς καστανόκιτρινος, ὁμοιόχρωμο ἀλείφωμα, καστανὴ ἀλαμπὴς βαφὴ. Διαστ. ὄστράκου 0.059×0.031 μ.

– Πήλινο μικρὸ περίαπτο. Πηλὸς πολὺ ἀνοιχτὸς καστανὸς ἕως ὠχροκίτρινος, ἀλείφωμα κιτρινωπὸ, βαφὴ μαύρη. Τὸ κωδωνόσχημο σῶμα εἶναι στὸ κάτω μέρος κοῖλο ἐσωτερικά, ἐνῶ ἀπὸ τὴν στὸ ἐπάνω μέρος σχηματιζόμενη ὀσφύ, ὅπου καὶ ἡ ὀριζόντια ὀπὴ ἀνάρτησης, ἐκφύονται τρεῖς μικρὲς ἀποφύσεις ποὺ ἐκτείνονται λοξὰ πρὸς τὰ ἐπάνω, ὀλόβαφες ἐξωτερικά. Ταινία περὶ τὴ βάση καὶ ἀπὸ κάτω σταυρὸς με παχιὲς ἀμελῶς γραμμένες κεραῖες (εἰκ. 185, πίν. 81β). Ὑψ. 0.03 μ., διάμ. βάσης 0.02 μ.

63. Γιὰ τὸ σχῆμα, FS 136, βλ. MDP εἰκ. 125:1, Μυκῆνες, με ὅμοιο στόμιο καὶ ἀνάγλυφο δακτύλιο στὴ βάση τοῦ λαίμου, YE IIIB1. Γιὰ τὴ διακόσμηση τοῦ

ὦμου πρβ. εἰκ. 152:2, Μυκῆνες, ἀλλὰ σὲ λήκυθο, YE IIIB2.

64. Πρβ. French 1969, πίν. 19b:1, YE IIIB2.

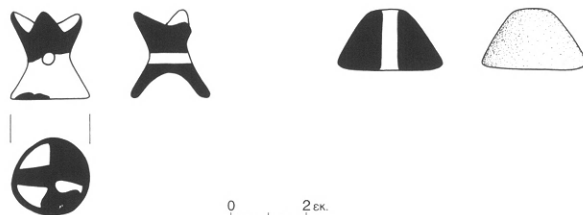

Εἰκ. 184. Ὅπισθότιμητη πρόχους ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

– Μεγάλο κωνίδιο διάτρητο, με ἐπίπεδη βάση καὶ κορυφή, ἀπὸ μαῦρο στεατίτη (εἰκ. 186). Διάμ. με-

γάλη 0.027 μ., ὕψ. 0.016 μ., διάμ. ὀπῆς 0.004 μ.

Εἰκ. 185-186. Περίαπτο καὶ κωνίδιο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

Ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ ἄκρο τοῦ τοξοειδοῦς τοίχου **29**, ποὺ ἀποτελοῦσε σημεῖο συνάντησης τριῶν τοίχων, ξεκινοῦσε ἓνας μικρὸς λοξὸς τοῖχος, ὁ **20**, μὲ κατεύθυνση ΒΔ.-ΝΑ., μήκους 2.50 μ. περίπου καὶ πλάτους 0.50-0.55 μ., ὁ ὁποῖος σταματοῦσε μέσα στὸν χώρο **Π** καὶ δημιουργοῦσε στὴ ΝΔ. γωνία του ἓνα μικρὸ τριγωνικὸ χώρο, τὸν χώρο **Ο**. Ἡ ἀνασκαφὴ στὴ ΒΔ. γωνία τοῦ χώρου **Π**, στὴ συμβολὴ τῶν τριῶν τοίχων, **29**, **24** καὶ **20**, ἔδειξε ὅτι οἱ τοῖχοι αὐτοὶ ἦταν ἀνεξάρτητοι μεταξύ τους καὶ μὲ τὸν ἀναλημματικὸ. Μεσολαβοῦσε ἓνα μικρὸ διάστημα ἀνάμεσά τους καὶ οἱ τοῖχοι **20** καὶ **24**, ὅπως καὶ ὁ **29**, σχηματίζαν μέτωπο. Ἐπειδὴ τὸ ἡμερολόγιο τῆς ἀνασκαφῆς δὲν ἀναφέρει οὔτε τὸ σχετικὸ βάθος στὸ ὁποῖο βρέθηκαν οἱ τοῖχοι οὔτε καὶ τὴν ἀλληλουχία τους, εἶναι δύσκολο τώρα νὰ διακριθοῦν χρονολογικά. Πιθανότατα ὁ **20** νὰ ἦταν νεότερος τοῦ **23** καὶ σύγχρονος μὲ τὸν **21** (ὅπως φαίνεται στὸν πίν. 76α-β). Γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο **20** συγκεντρώθηκαν πολλὰ ἀνάμεικτα καὶ πολλὰ τριμμένα ὄστρακα, τέσσερα εἰδῶλια, ἓνα λίθινο πηνίο, ἓνα κωνίδιο καὶ κομμάτι ὀψιανοῦ.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 974.

Ἀπροσδιόριστα 421.

Ἀγραπτα 349.

Γραπτά 171.

Μεταγενέστερα 33.

Ἀγραπτα: Δώδεκα ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, ἓνα ἐξώστροφο, ὀκτὼ ἐξώκυρτα καὶ δεκατρία εὐθέα κυρτόπλευρων κύλικων. – Ἐννέα ταινιωτὲς λαβές, οἱ τρεῖς δακτυλιόσχημες. – Σαράντα ὀκτὼ κομμάτια ἀπὸ γάστρες. – Εἴκοσι ἑννέα στελέχη. – Εἴκοσι τρεῖς βάσεις, ἡ μία μεγάλη σχεδὸν ἀκέραιη, διαμ. 0.083 μ., μὲ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, δύο ἐπίπεδες καὶ δύο ἀκέραιες ἐπίπεδες, διαμ. 0.058 μ. – Μεγάλον κομμάτι ἀπὸ τὴ γάστρα βαθιᾶς κωνικῆς κύλικος. – Χαμηλὸ πόδι κυρθόμορφης κύλικος μὲ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας καὶ τὴν ἐλαφρῶς κοίλη βάση μὲ βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα. – Ἀκέραιη γωνιώδης ταινιωτὴ λαβὴ λεκανιδίου. – *Οἰκιακά*: Δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη, τὸ ἓνα παχὺ ἀπὸ μεγάλο στόμιο κλειστοῦ ἀγγείου. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινές, τέσσερα εὐθέα καὶ τρία τροπιδωτὰ χεῖλη μικρότερων ἀγγείων. – Κομμάτι σὲ σχῆμα ἀνεστραμμένου Π, ἀπὸ χοντρόκοκκο κεραμόχρωμο πηλό, ἴσως τμήμα προχοῆς μεγάλου ἀγγείου. Ὑψ. 0.02 μ., πλάτ. 0.03 μ., σωζ. μήκ. 0.055 μ. – Εἴκοσι τρεῖς μεγάλες κυλινδρικές λαβές, μερικὲς καμένες. – Ὀκτὼ

ταινιωτὲς λαβές, ἡ μία δακτυλιόσχημη. – Ἐκατὸν ἑντεκα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους καὶ καστανούς πηλούς, ἀρκετὰ μὲ ἴχνη φωτιάς. – Ἐξὶ δισκοειδεῖς βάσεις κλειστῶν ἀγγείων, ἡ μία μεγάλη. – Τμήμα ταινιωτοῦ ποδιοῦ χυτρώποδος. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κυάθου μὲ ἐλαφρὰ γωνίωση στὴ γάστρα. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις κυπέλλων μὲ εὐρυνόμενο πρὸς τὰ πάνω ἐλαφρῶς κοῖλο τοίχωμα, στὴ μία σωζ. ὕψ. 0.04 μ., ἀπὸ ξανθοκόκκινο πηλό. – Βάση ἀρύταινας μὲ κομβιόσχημη ἀπόφυση. – Ἐξὶ τμήματα ἀπὸ τὸν λαϊκὸ πρόχων, τὰ δύο μὲ ἀπεστρογγυλευμένο χεῖλος καὶ ἓνα μὲ περίκυρτο. – Τέσσερις λεπτὲς ταινιωτὲς λαβές. – Δεκατρία κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα. – Μία δισκοειδὴς καὶ δώδεκα ἐπίπεδες βάσεις. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος κρατήρα. – Δύο δισκοειδεῖς βάσεις.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος χωρὶς ταινία μὲ μέρος τῆς γάστρας κυρτόπλευρης κύλικος μὲ τὴν παράσταση μεγάλου μεικτοῦ ρακετόμορφου ἄνθους μὲ διάγραμμα δικτυωτὸ γέμισμα, ἀγκιστροειδεῖς καὶ κερατοειδεῖς ἀποφύσεις καὶ κατακόρυφο διπλὸ στέλεχος. Ἐκατέρωθεν τοῦ στελέχους διάγραμμα δικτυωτὸς ρόμβος καὶ στικτὸς κύκλος μὲ στιγμὴ στὸ κέντρο ἀντίστοιχα (πίν. 83α:4)⁶⁵. – Τμήμα γά-

65. MDP εἰκ. 141:3, NSC, YE IIIB1.

στρας κύλικος με όμορροπες ενάλληλες καμπύλες, απολήξεις φύλλων φοινικοειδούς. – Όμοιο, με δύο όρθιες μικρές πορφύρες (πίν. 83α:5)⁶⁶. – Όμοιο, με πορφύρα ανάστροφη. – Όμοιο, με διπλή όρθια πορφύρα: ένα περιστρεφόμενο σώμα και δύο διάστικτες ούρες (πίν. 83α:1)⁶⁷. – Δύο όμοια, με πέντε ιμάντες. – Τρία στελέχη με καστανέρυθρες επάλληλες ταινίες. – Στέλεχος με τον πυθμένα της γάστρας. Καστανή ταινία στην ένωση. – Βάση κοίλη με άβαθη κεντρική κοιλότητα και το μεγαλύτερο μέρος ραδιονού στελέχους με πλαστικό δακτύλιο στην ένωση με τη βάση κύλικος τύπου Ζυγουριών. Στο ανώτερο μέρος του στελέχους γραμμή και εκατέρωθεν στήλη τεθλασμένης με μονό περιθώριο. Από κάτω εφραπτομένη όριζόντια γραμμή (πίν. 83α:7)⁶⁸. – Πέντε ολόβαφες βάσεις, δύο με καστανέρυθρο χρώμα, μία μεγάλη άκραιο με άβαθη κοιλότητα και μία όμοια μικρότερη. – Έλαφρώς εξώστροφο χείλος κυάθου με λεπτότατο τοίχωμα. Ταινία στην άκμή του χείλους και άλλες δύο χαμηλότερα εσωτερικά. Έξωτερικά δεύτερη ταινία κάτω από το χείλος και στη συνέχεια λεπτό φοιλιωτό κόσμημα (εικ. 187)⁶⁹.

Εικ. 187. Όστρακο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 20 του χώρου Π.

– Άκραιο προχοή κυάθου με λεπτή ταινία στην άκμή της (πίν. 83α:8)⁷⁰. – Τμήμα γάστρας άμφικουλου κυπέλλου με τη ρίζα της κατακόρυφης ταινιωτής λαβής και από κάτω πλαστικό δακτύλιο. Ταινία στα περιθώρια της λαβής και στον δακτύλιο. Δίπλα στη λαβή, τρεις όμορροπες καμπύλες γραμμές, στελέχη φυτικής διακόσμησης (πίν. 83α:6)⁷¹. – Τέσσερα συνανήκοντα κομμάτια από τον λαμμό

πρόχου. Τα τρία από το περίκυρτο χείλος με ταινία έξωτερικά και άλλη μία χαμηλότερα εσωτερικά. Το άλλο από τη βάση του λαμμού με ταινία στην ένωση με τον ώμο. Έξιτληλη καστανέρυθρη βαφή. – Δύο συνανήκοντα όστρακα από ολόβαφο λαμμό πρόχου ή άμφορέα με περίκυρτο χείλος⁷². Βαφή κόκκινη. – Τέσσερα τμήματα από τον λαμμό πρόχου με περίκυρτο βαμμένο χείλος. Τα δύο φέρουν και δεύτερη ταινία χαμηλότερα εσωτερικά στον λαμμό. – Έξι από τη βάση του λαμμού με ταινία στην ένωση με τον ώμο, στο ένα και ανάγλυφος δακτύλιος. – Τρεις ταινιωτές λαβές με βαμμένα τα περιθώρια. – Κομμάτι από τον ώμο με καμπύλη κόκκινη ταινία. – Δύο όμοια, με διακόσμηση θυσάνου. – Δέκα κομμάτια από τοιχώματα με επάλληλες ταινίες. – Τμήμα λαμμού και ώμου πιθαμφορέα. Λαμμός ολόβαφος άμφιπλευρα. Στον ώμο έξι άραιοι ιμάντες, κατόπιν ταινία και τέλος δικτυωτό κόσμημα. – Τμήμα από τον ώμο πιθαμφορίσκου με δύο επάλληλες ταινίες κάτω από σειρά βοτρυοειδών φοιλιωτών τριγώνων, όρθων και αναστροφών (πίν. 83α:3)⁷³. – Επίπεδη βάση αλαβάστρου με τέσσερις δακτυλίους, ανά δύο, στην κάτω επιφάνειά της. – Είκοσι ένα κομμάτια από τοιχώματα κλειστών άγγείων με επάλληλες ταινίες. – Τμήμα από το κύρτωμα του ώμου ψευδοστόμου, πολύ τριμμένο, με ίχνη μόνον μαύρης ταινίας. – Τμήμα από την κοιλία με ταινία και ιμάντες κάτω και από πάνω σειρά κυματοειδών γραμμίδων⁷⁴. – Τρία συνανήκοντα αλλά μη συγκολλώμενα κομμάτια από άπιοσχημο ψευδόστομο: Το ένα από τη δακτυλιόσχημη βάση με βραχύ πόδι και κωνική άπιοσχημη κοιλία. Όλόβαφη ή βάση και το πόδι, κατόπιν τέσσερις ιμάντες και λεπτή ταινία (πίν. 83α:10)⁷⁵. Τα άλλα δύο προέρχονται από την κοιλία και φέρουν επτά ιμάντες μεταξύ δύο ταινιών και από πάνω σειρά ομάδων άμβιόντων μεταξύ δύο όριζοντίων γραμμών (πίν. 83α:9, 11). – Έξωκυρτο επίπεδο χείλος κρατήρα με πλατιά ταινία. – Δύο μεγάλες κυ-

66. French 1966, εικ. 3:20, YE ΠΙΒ1.

67. Πρβ. αυτόθι εικ. 6:20-21, YE ΠΙΒ1.

68. Πρβ. MDP εικ. 141:11, NSC, YE ΠΙΒ1. French 1966, εικ. 4:10, YE ΠΙΒ1.

69. Πρβ. RMDP εικ. 22:133, Πρόσφυμα, YE ΠΙΑ1.

70. Πρβ. MDP εικ. 105:1, Άγία Ειρήνη, YE ΠΙΑ2.

71. Πρβ. αυτόθι εικ. 101:2, Βουρβάτσι, για το

σχήμα, και 101:7, Μυκήνες, για το διακοσμητικό θέμα, YE ΠΙΑ2.

72. Αυτόθι εικ. 201:1, Φυλακωπή, πρώτη YE ΠΙΓ.

73. Πρβ. αυτόθι εικ. 201:5, NSC, μέση YE ΠΙΓ.

74. Αυτόθι εικ. 129:1, Σχηματάρι, YE ΠΙΒ1.

75. Αυτόθι εικ. 127:1 και 2, Μυκήνες και Βουρβάτσι αντίστοιχα, YE ΠΙΒ1.

λινδρικές λαβές με πινελιά στη ρίζα. – Δύο ὅμοιες ἐνδόβαφων κρατήρων με ταινία στη ρίζα καὶ στη ράχη τους. Ἡ μία ἀπὸ ἀσπριδερό πηλὸ με μεγάλα μαῦρα ἐγκλείσματα. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες ἐξωτερικά. – *Σκύφοι*: Τριάντα ἐννέα ὄστρακα ἄβαφων ἐσωτερικά: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στὴν ἀκμή. Τὸ ἓνα καὶ με δευτέρη ταινία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. – Στὸ ἄλλο κάτω ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χεῖλους τέσσερα ὁμόκεντρα τόξα με σειρὰ στιγμῶν ἐξωτερικά. – Δεκαέξι κυλινδρικές λαβές με πινελιά στη ρίζα καὶ ταινία ἢ πινελιὲς στη ράχη. – Δώδεκα τμήματα ἀπὸ γάστρες με ταινίες ἐξωτερικά καὶ ἓνα με ἱμάντες. – Δύο ὅμοια, με ταινίες ἐξωτερικά καὶ δακτυλίους ἐσωτερικά, τέσσερις καὶ δύο ἀντίστοιχα. – “Ὅμοιο, με στήλη στιγμῶν μεταξὺ γραμμῶν. – “Ὅμοιο, με στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με τετραπλὸ περιθώριο πάνω ἀπὸ ταινία. – “Ὅμοιο, με τμήμα τριπλοῦ τρικάμπυλου τόξου. Περὶ τὸ μέσο καὶ ἐκατέρωθεν ἀντικριστὰ τόξα με μισὴ διχοτόμο μέσα (εἰκ. 188). –

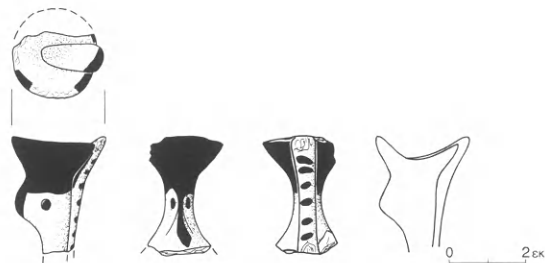

Εἰκ. 188. “Ὅστρακο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 20 τοῦ χώρου II.

Δύο δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά, στὴ μία καὶ ἱμάντες ψηλότερα, στὴν ἄλλη καὶ με τρεῖς δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. – Εἴκοσι πέντε ὄστρακα ἐνδόβαφων: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά καὶ στενὴ ταινία ἀντίστοιχα ἐξωτερικά. – “Ὅμοιο, με πλατιά ταινία ἐξωτερικά, πλάτ. 0.025 μ., καὶ ἀπὸ κάτω μετόπη ἀντιθετικῶν ἐνᾶλληλων ἡμικυκλίων με ἐννεαπλὸ τουλάχιστον περιθώριο (πίν. 83α:2)⁷⁶. – Τέσσερις κυλινδρικές λαβές με πινελιὲς στὴ ρίζα. – Δώδεκα γάστρες με ταινίες κάτω. – Δύο ὅμοια, με τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς δύο ὄρθιων πορφυρῶν, στὸ ἓνα πάνω ἀπὸ ταινία. – “Ὅμοιο, με δύο ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω στήλη ὀριζοντίων

κυματοειδῶν γραμμῶν με ἑπταπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικά στήλη κροσσοπεταλίων. – “Ὅμοιο, με κυματοειδὴ γραμμὴ πάνω ἀπὸ ταινία. – “Ὅμοιο, με ἐντελῶς ἐξίτηλη καὶ δυσδιάκριτη διακόσμηση με σπείρες καὶ δικτυωτό. – Δακτυλιόσχημη βάση χωρὶς ταινία ἐξωτερικά. – Δεκαεννέα ὄστρακα ὁλόβαφων: Τρία ἐξώστροφα, δύο ἐξώκυρτα καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη. – Τρεῖς κυλινδρικές λαβές. – “Εἴς γάστρες. – Μικρὴ δακτυλιόσχημη βάση. – Δύο πόδια ὑψιπόδων σκύφων, τὸ ἓνα με ἐλαφρῶς κοίλη βάση με βαθιὰ κεντρικὴ κοιλότητα. “Εξωτερικά σκοῦρο καστανὸ χρῶμα, ἐνῶ ἐσωτερικά ζωηρὸ κόκκινο. – *Μεταγενέστερα*: Ἑπτὰ γεωμετρικά ὄστρακα. – Τρία ἀπὸ μεγάλη ὁλόβαφη πρόχου. – Εἴκοσι τρία μελαμβαφὴ ἐλληνιστικά.

– Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σῶζεται μόνο ἡ κεφαλὴ με τὸν κωνοειδὴ κοῖλο πόλο. Πτηνόμορφο πρόσωπο. Πίσω στὸν αὐχένα πλαστικά δηλωμένη ἡ πλεξίδα ποὺ ξεκινάει ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ πόλου καὶ ἀκολουθεῖ τὸ περίγραμμά του. Πηλὸς ρόδινος, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ καστανέρυθη. Ὁ πόλος ὁλόβαφος, ταινία στὴν ἀκμὴ τῆς κατατομῆς, στιγμές γιὰ τὴ δῆλωση τῶν ματιῶν καὶ ὀριζόντιες ἀκατάστατες πινελιὲς πάνω στὴν πλεξίδα (εἰκ. 189)⁷⁷. “Υψ. σωζ. 0.03 μ., διαμ. πόλου 0.023 μ.

Εἰκ. 189. Κεφαλὴ εἰδωλίου με πόλο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 20 τοῦ χώρου II.

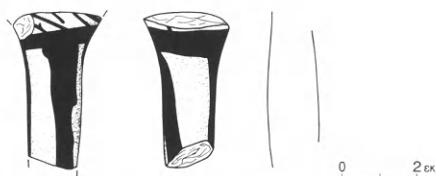
– Εἰδῶλιο γυναικεῖο. Σῶζεται τμήμα τοῦ κυλινδρικοῦ κάτω σώματος με τὸ τέλος τοῦ κυκλικοῦ πεπλατυσμένου κορμοῦ. Πηλὸς κιτρινέρυθος, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ μαύρη κατὰ τόπους ἐξίτη-

76. Πρβ. *MDP* εἰκ. 161:3, NSC, YE IIIB2.

77. Πρβ. French 1971, πίν. 18a:39-263, YE IIIB.

Σακελλαρίου, τάφος 91, πίν. 128:3193, YE IIIB.

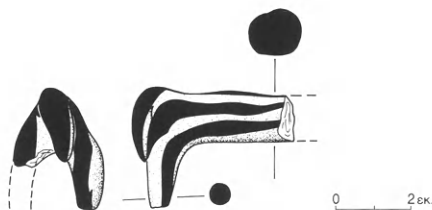
λη. Ταινία περιὶ τὴν ὀσφὺ καὶ τρεῖς κατακόρυφες παράλληλες γραμμὲς στὸ κάτω σῶμα, μία μπροστὰ καὶ ἄνὰ μία στὰ πλάγια, ἐνῶ στὸν κορμὸ διακρίνονται ἀμυδρὰ λεπτὰ παράλληλα λοξὰ γραμμίδια (εἰκ. 190). Ὕψ. σωζ. 0.041 μ.

Εἰκ. 190. Τμήμα εἰδωλίου ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 20 τοῦ χώρου Π.

– Εἰδῶλιο ζῶου, μᾶλλον βοοειδοῦς. Σῶζεται τὸ ὀπίσθιο τμήμα τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος, ἡ πλαστική οὐρὰ κολλημένη πάνω στὸ σῶμα, τὸ ἓνα πόδι καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄλλου. Πηλὸς κοκκινωπός, βαφὴ κόκκινη ἐξίτηλη. Πέντε ὀριζόντιες παράλληλες γραμμὲς κατὰ μῆκος τοῦ σώματος, ἄνὰ δύο πάνω σὲ κάθε πόδι καὶ μία στὴν οὐρὰ (εἰκ. 191)⁷⁸. Ὕψ. σωζ. 0.032 μ., μῆκ. σωζ. 0.038 μ., διάμ. σώματος 0.013 μ.

– Εἰδῶλιο μεγάλου ζῶου, πιθανὸν βοοειδοῦς. Σῶ-

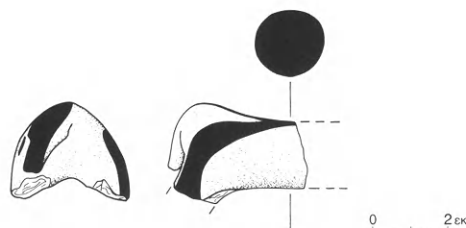

Εἰκ. 191. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 20 τοῦ χώρου Π.

Μέσα στὸν τριγωνικὸ χῶρο Ο, στὴ ΝΔ. γωνία του, βρέθηκε κατὰ χώραν ἓνας ἀκέραιος ψευδόστομος ἀμφορέας (πίν. 84α-β) καὶ δίπλα του μία κύλιξ. Ὁ χῶρος, πλούσιος σὲ ὄστρακα, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα συνανήκουν καὶ συγκολλήθηκαν σὲ ἀγγεῖα, ἀπέδωσε ἀκόμη τέσσερα εἰδῶλια καὶ κομμάτι ὀψιανοῦ.

ζεταὶ τὸ ὀπίσθιο τμήμα τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος, ἡ πλαστική οὐρὰ κολλημένη λοξὰ πάνω στὸ σῶμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν ποδιῶν. Πηλὸς καστανοκίτρινος, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ σκούρα καστανὴ ἐξίτηλη. Τρεῖς ὀριζόντιες παράλληλες γραμμὲς κατὰ μῆκος τοῦ σώματος, οἱ δύο ἀκριανὲς συνεχίζονται κατακόρυφα πάνω στὰ πόδια, ἐνῶ ἡ μεσαία πάνω στὴν οὐρὰ (εἰκ. 192). Ὕψ. σωζ. 0.026 μ., μῆκ. σωζ. 0.036 μ., διάμ. σώματος 0.018 μ.

– Πηνίο/κουβαρίστρα, λίθινο. Στὴ μία ἐπίπεδη

Εἰκ. 192. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 20 τοῦ χώρου Π.

ἐπιφάνεια εἶναι σκαλισμένο ἓνα τριφυλλόσχημο κόσμημα μὲ μία ἀνάγλυφη στιγμὴ μέσα σὲ κάθε φύλλο του (πίν. 83β-γ). Διάμ. βάσης 0.058 μ., ὕψ. 0.053 μ.⁷⁹

– Κωνίδιο διάτρητο, μὲ ἐπίπεδη βάση καὶ κορυφή, ἀπὸ μαῦρο στεατίτη (εἰκ. 193). Διάμ. μεγάλῃ 0.018 μ., ὕψ. 0.013 μ., διάμ. ὀπῆς 0.003 μ.

– Ἐπιμήκης λεπίδα ὀψιανοῦ.

Εἰκ. 193. Κωνίδιο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 20 τοῦ χώρου Π.

78. Παρβ. French 1971, πίν. 26a:50-340, YE IIIA2-B.

79. Για παρόμοια πηνία βλ. Σπ. Μαρινάτο, Αἶ ἐν

Κεφαλληνίᾳ ἀνασκαφαὶ Goekoop, AE 1933, 93-94, εἰκ. 38, ὅπου σχετικὰ σχόλια.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

*Όστρακα 1.114.

*Απροσδιόριστα 348.

*Αγραπτα 511.

Γραπτά 250.

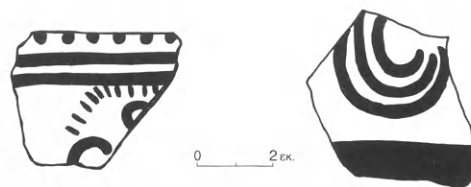
Μεταγενέστερα: 5.

*Αγραπτα: Ξεώκυρτο και δεκαπέντε ξεώστροφα χείλη τροπιδωτών, είκοσι ένα ευθέα, οκτώ ξεώστροφα και έννέα ξεώκυρτα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Είκοσι πέντε ταινιωτές λαβές, οί δύο ακέραιες. – Πενήντα έννέα γάστρες, τριάντα ένα στελέχη και είκοσι έννέα βάσεις, έξι επίπεδες και τέσσερις με άβαθη κεντρική κοιλότητα. Ή μία ακέραιη μεγάλη, διαμ. 0.078 μ., διατηρεί και μέρος του ψηλού και ραδινοῦ στελέχους, σωζ. ύψ. 0.046 μ., και άλλη μία όμοια διαμ. 0.08 μ. – Ευθύ χείλος κύλικος με μιὰ πλατιά ταινιωτή δακτυλιόσχημη λαβή που σώζεται σε ύψ. 0.06 μ. πάνω από το χείλος. – Δύο μεγάλα συγκολληθέντα όστρακα απέδωσαν το ένα τρίτο περίπου ανοιχτοῦ άγγείου με ξεώστροφο χείλος και όριζόντια ταινιωτή λαβή. Το σχήμα παραπέμπει σε κύλικα, ή λαβή σε σκύφο (κύλιξ κατά τον καθηγητή Ίακωβίδη). – Τέσσερα ξεώστροφα και ένα έντονα ξεώκυρτο χείλος τροπιδωτών λεκανιδίων, τὰ τρία με τη ρίζα και δύο με ακέραιη την όριζόντια ταινιωτή γωνιώδη λαβή. – Δύο ακέραιες γωνιώδεις ταινιωτές λαβές. – *Οίκιακά:* Ένα άμφιστρόγγυλο χείλος μεγάλου ανοιχτοῦ άγγείου, ένα τροπιδωτό, τρία ξεώκυρτα επίπεδα, τρία ευθέα και δύο περίκυρτα χείλη. – Τριάντα τέσσερις χοντρές κυλινδρικές λαβές, ή μία πολύ μεγάλη, τρεις διατηρούν την όπη όπτήσεως στη βάση και μία μεγάλη κατακόρυφη μαζί με το τοίχωμα από χυτροειδές άγγείο με έντονα ίχνη φωτιάς. – Δύο ταινιωτές μεγάλες λαβές, ή μία κακοφτιαγμένη με όπη άναρτήσεως στο άκρο της, ίσως από μεγάλη άρύταινα ή πύραυνο. – Τμήμα κοιλιάς με τη ρίζα της κατακόρυφης κυλινδρικής λαβής. – Έκατόν έπτά κομμάτια από τοιχώματα ανοιχτών και κλειστών άγγείων από τραχείς ακαθάριστους κεραμόχρωμους και κιτρινωπούς πηλούς, πολλά με έντονα ίχνη φωτιάς. – Πέντε δισκοειδείς βάσεις, ή μία ακέραιη μεγάλη, διαμ. 0.14 μ., από ανοιχτό άγγείο, και δύο επίπεδες, ή μία έλαφρώς κοίλη από μεγάλο κλειστό άγγείο. – Βάση ρηχοῦ ανοιχτοῦ άγγείου συγκολλημένη από δύο όστρακα. Διατηρεί την κατατομή του άγγείου ως το άμφιστρόγγυ-

λο χείλος με βαθιά αύλακα έξωτερικά. Ή βάση άποτελείται από δύο τόρους, διπλή δισκοειδής, με ταξὺ τῶν όποιων ανά μία βαθιά αύλακα. Τρεις λεπτοί όμόκεντροι άνάγλυφοι δακτύλιοι κάτω από τη βάση (πίν. 85:1). Χοντρά τοιχώματα από ύπόλευκο τραχύ πηλό με σκουρόχρωμα πυκνά έγκλείσματα. Διάμ. βάσης 0.102 μ., ύψ. 0.09 μ. – Δύο πόδια από χυτρόποδες, ένα κυλινδρικό σωζ. ύψ. 0.06 μ., και ένα ακέραιο ταινιωτό πολύ μεγάλο λεπτυνόμενο προς τὰ κάτω, με έντονα ίχνη φωτιάς. *Ύψ. 0.18 μ., πλάτ. άνω 0.055 μ. και κάτω 0.04 μ. – Τρία ξεώστροφα και δέκα έντονα ξεώκυρτα χείλη κυάθων, το ένα με μικρή προχοή που δημιουργήθηκε με την πίεση του πηλοῦ προς τὰ έξω, όσο ήταν άκόμη νωπός. – Ταινιωτή λαβή. – Τρεις μικρές επίπεδες βάσεις, ή μία με τμήμα της κωνικής γάστρας. – Κυρτή βάση με λίγο από το κοίλο τοίχωμα μεγάλου κυπέλλου. – Έπτά τμήματα από τον λαμῶ πρόχων ή άμφορέων, το ένα με χωνοειδές και πέντε με περίκυρτο χείλος. – Μία κυλινδρική λαβή και έξι ταινιωτές, ή μία με περιχείλωμα στα περιθώρια. – Τμήμα από τον όμο. – Δεκατέσσερα μεγάλα όστρακα από τοιχώματα πρόχου ή άμφορέα, πολλά από τὰ όποια συνανήκουν αλλά δεν κολλάνε. – Έντεκα δισκοειδείς και πέντε επίπεδες βάσεις. – Μία μεγάλη όριζόντια από ύδρία ή στάμνο ή πιθόσχημο. – Βάση ευρέος λαμῶ, δύο κυλινδρικές λαβές, πενήντα οκτώ κομμάτια από τοιχώματα, μία επίπεδη και έπτά δισκοειδείς βάσεις κλειστών άγγείων. – Ένα άμφίκυρτο επίπεδο, ένα ξεώκυρτο και δύο ξεώκυρτα επίπεδα χείλη κρατήρων. – Κωνική βάση ύψίποδος σκύφου από τραχύ κεραμόχρωμο πηλό.

Γραπτά: Ταινιωτή λαβή κύλικος με βαμμένη τη ράχη. – Τρία τμήματα από γάστρες με ίμάντες. – Όμοιο, με πέντε ίμάντες που τέμνονται από την απόληξη της ούρας λοξής πορφύρας. – Όμοιο, με οκτώ κατακόρυφες γραμμές που διασταυρώνονται με όριζόντιες και προς τὰ δεξιά λοξή στήλη άνισομερών άμειβόντων ή ένάλληλες γωνιώδεις γραμμές (πίν. 85:14). Βαφή μαύρη πολύ έξίτηλη σε κιτρινωπό αλείφωμα. – Όμοιο, με δύο επάλληλες ταινίες κάτω από σχηματοποιημένο άνθος πατύρου (ριτιδιόσχημο κόσμημα). Πάνω άριστερά τμήμα από τρεις λοξές παράλληλες γραμμές, τμήμα τριπλοῦ τρικάμπυλου τόξου (πίν. 85:17). Πιθανό-

τατα από σκύφο. – “Ομοιο, από έφυραϊκή κύλικα, με τμήμα καλογραμμένου ρόδακα με σταγονόσχημες ακτίνες (πίν. 85:11)⁸⁰. Βαφή κόκκινη σιλπνή σε πορτοκαλόχρωμο αλείφωμα. – “Ομοιο, με τὸ στέλεχος ύβριδικού μεικτοῦ ἄνθους, ἀποτελούμενου ἀπὸ στήλη με ὁμάδες ἑπτὰ ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν ἑκάστη μέσα σὲ διπλὸ περιθώριο. Δεξιότερα ἢ ἀπόληξη τῆς κερατοειδοῦς ἀποφύσεως τοῦ ἄνθους καὶ ἐνδιάμεσα δύο στικτοὶ κύκλοι (πίν. 85:16)⁸¹. – “Ομοιο, με καλογραμμένη ὀρθια πορφύρα, τῆς ὁποίας σώζεται ἡ κεφαλή, τὸ περιστικτὸ σῶμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ὀλόβαφης οὐρᾶς. – Κομμάτι ἀπὸ τῆ συμβολῆ στελέχους-γάστρας με πέντε γραμμές. – Μεγάλο στέλεχος με τέσσερις ἐπᾶλληλες ταινίες καστανοῦ χρώματος καὶ στὸ ἐπάνω μέρος τέσσερις ἱμάντες ὅπου καταλήγει δέσμη πέντε γραμμῶν. – Στέλεχος με ταινία τεμνόμενῃ ἀπὸ τὴν ἀπόληξη τῆς οὐρᾶς ὀρθιας πορφύρας. – “Ενα στέλεχος ὀλόβαφο, ἕνα ὀλόβαφο ἐπάνω καὶ πρὸς τὴ βάση ταινία με πολὺ ἐξίτηλῃ κόκκινῃ βαφῇ καὶ ἕνα ὄλο με ἐπᾶλληλες ταινίες. – Μία σπασμένη στὴν περιφέρεια βάση, ἐλαφρῶς κοίλῃ με ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα, με τὸ κοντὸ στέλεχος καὶ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας, σὲ ἕνα σημεῖο τῆς ὁποίας διακρίνονται δύο καμπύλες γραμμές. – Τέσσερις βάσεις ὀλόβαφες καὶ πέντε, οἱ δύο συνανῇκουν, με κόκκινους δακτύλιους. – Δύο ἐξώκυρτα βαμμένα χεῖλη κυαθίων, τὸ ἕνα με τὴν ἀρχὴ τῆς ταινιωτῆς λαβῆς. – “Ομοιο, με πυκνὴ σπογγωτὴ διακόσμηση κάτω ἀπὸ τὴν ταινία. – “Εξώστροφο χεῖλος με ταινία ἐξωτερικὰ καὶ ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση. – Τμήμα μικκύλου χειροποίητου κύαθου: σώζεται τὸ κάτω μέρος με τὴν κυρτὴν βάση ὅπου δύο ὁμόκεντροι δακτύλιοι καὶ πρὸς τὰ πάνω ὁμάδες παράλληλων ὀξύληκτων γραμμῶν. Διακρίνεται μία πλήρης ὁμάδα ἀπὸ ἑξὶ γραμμές καὶ ἀριστερὰ ἄλλες τέσσερις γραμμές (πίν. 85:13)⁸². – Πολὺ μικρὸ κομμάτι ἀπὸ τὴ γάστρα κυάθου με διακόσμηση ἀμελῶς σχεδιασμένων κρινοειδῶν (πίν. 59α:11). Συνανῇκει, ἀλλὰ δὲν κολλάει, με

Εἰκ. 194-195. “Οστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο τοῦ χώρου Ο.

ὄστρακο ἀπὸ τὸν χώρο Κ-Λ. – Τμήμα γάστρας με κυματοειδεῖς παράλληλες γραμμές πάνω ἀπὸ δύο ταινίες. – “Επίπεδη βάση καὶ πρὸς τὰ πάνω δύο ταινίες, μία πλατιὰ καὶ μία λεπτότερη. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου με μεγάλες σιγμές στὴν ἀκμὴ του. Ἀπὸ κάτω δύο λεπτές ταινίες καὶ ἄνθος με κροσσωτὸ περίγραμμα καὶ τριπέταλο κάλυκα (εἰκ. 194)⁸³. – Ταινιωτὴ λαβὴ με βαμμένη ράχη. – Τμήμα γάστρας με κοῖλα τοιχώματα. Τρεῖς ἀνεστραμμένες ἐνάλληλες καμπύλες γραμμές, ἀδρὰ γραμμένες, πάνω ἀπὸ ταινία (εἰκ. 195). – “Επίπεδη βάση κυπέλλου με δακτύλιο ἀπὸ κάτω στὴν περιφέρεια καὶ ταινία στὴ βάση ἐξωτερικὰ. – “Ομοια, με ταινία στὴ γωνία με τὴ γάστρα. – Τμήμα ρυτοῦ με ταινίες ἀπὸ καστανόμαυρη ἐξίτηλῃ βαφῇ. – Τμήμα ἀπὸ τὸ τροπιδωτὸ χεῖλος καὶ τὴν κοιλιά μικρῆς χειροποίητης πρόχου με ὁμάδα ἑπτὰ ἀσύμμετρων γραμμῶν κόκκινου ἐξίτηλου χρώματος. – Πέντε ὄστρακα συγκολληθέντα ἀπέδωσαν τὸν εὐρὺ λαμό, τὸν ὦμο μέχρι τὸ κύρτωμα πρὸς τὴν κοιλιά καὶ τὴν κατακόρυφῃ κυλινδρική λαβὴ πρόχου. Ταινία στὸ περίκυρτο χεῖλος καὶ στὴν βάση τοῦ λαμοῦ καὶ τρεῖς ἐπᾶλληλες στὸ κύρτωμα τοῦ ὦμου. Γραμμὴ στὴ ράχη τῆς λαβῆς. – “Επτὰ συγκολληθέντα ὄστρακα ἀπὸ τὸν λαμό μεγάλης εὐρύστομης πρόχου, διάμ. στομίου 0.155 μ., με τὴν ἀρχὴ τῆς μεγάλης κυλινδρικής κατακόρυφης λαβῆς με βαμμένη ράχη. – Τμήμα ἀπὸ λαμό με ταινία ψηλά. – Τρία ὄστρακα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαμοῦ πρόχων με ταινία στὴν ἔνωση με τὸν ὦμο. – Τέσσερις κυλινδρικές λαβές, ἡ

80. MDP εἰκ. 54:2, Ἀθήνα, YE IIB.

81. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 141:19, NSC, YE IIB1. French 1966, εἰκ. 5:11, YE IIB1.

82. MDP εἰκ. 123:11 καὶ 13, σκύφος καὶ κύαθος,

Μυκῆνες καὶ NSC ἀντίστοιχα, YE IIB1.

83. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 101:2-3, Βουρβάτσι καὶ NSC, YE IIA2.

μία πολύ μεγάλη, διαμ. 0.03 μ., με την όπη όπτίσεως στη βάση και δακτύλιο στη ρίζα, και δύο με γραμμή στη ράχη. – Δύο συγκολληθέντα όστρακα από τον ώμο μικρής πρόχου με τη βάση του λαιμοῦ, όπου πλατιά ταινία καλύπτει ανάγλυφο δακτύλιο. Πηλός κοκκινωπός, αλείφωμα κιτρινωθρο, βαφή ζωηρή κόκκινη στιλπνή. Στο κύρτωμα του ώμου τρείς επάλληλες ταινίες και από πάνω πέντε καμπύλες γραμμές, ίσως τμήμα τρικάμπυλου τόξου και μέσα δίλοβο πέταλο ως παραπληρωματικό κόσμημα (πίν. 85:6). Συνανήκουν και συγκολλώνται με όστρακο από τον χώρο Π (έκατέρωθεν τοίχου 23), (πίν. 80:6). – Τμήμα ώμου με ταινία κάτω από τρείς όμόκεντρες ήμελλείψεις, δύο άμελως γραμμένες κυματοειδείς λεπτές ταινίες από πάνω και δίπλα τρείς όμορροπες λοξές γραμμές (πίν. 85:5). – Μεγάλο κομμάτι συγκολλημένο από τέσσερα μικρότερα από τον ώμο και την άρχή της κοιλιάς πρόχου. Τρείς πλατιές ισοπαχείς επάλληλες ταινίες στο κύρτωμα του ώμου κάτω από τη σωζόμενη ρίζα της λαβής. Στόν ώμο στελεχωτή σπείρα με διάγραμμα δικτυωτό όφθαλμό (πίν. 85:15)⁸⁴. Κόκκινη βαφή σε κοκκινωπό αλείφωμα. – Είκοσι πέντε κομμάτια από τοιχώματα με επάλληλες ταινίες. – “Όμοιο, με όλόβαφο στοιχείο πάνω από πλατιά ταινία. – “Όμοιο, με τμήμα στελεχωτής σπείρας πάνω από δύο επάλληλες λεπτές ταινίες (πίν. 85:10)⁸⁵. – “Όμοιο, με δύο καμπύλες τεμνόμενες γραμμές. – “Όμοιο, με τμήμα σπείρας. – “Όμοιο, με τη βάση φυτικού κοσμήματος πάνω από επάλληλες ταινίες. – “Αέριος στενός λαμός ληκύθου με ταινία κάτω από το χείλος (που δέν σώζεται) και άλλη μία στη γένεση του λαιμοῦ. Κάτω από την πρώτη ταινία σώζεται ή ρίζα της κατακόρυφης ταινιωτής λαβής. – Τμήμα από τον ώμο κλειστοῦ άγγείου, πιθαμοφορέα ή αλαβάστρου, με ταινία κάτω και από πάνω έντεκα (σώζονται) κυματοειδείς γραμμές άκτινωτά διατεταγμένες (πίν. 85:12). – Δύο μεγάλα συνανήκοντα αλλά μη συγκολλώμενα όστρακα από τον ώμο πιθαμοφορέα με τρείς ισοπαχείς επάλληλες ταινίες κάτω και από πάνω φολι-

ωτό κόσμημα (πίν. 86β)⁸⁶. Μαύρη βαφή σε κιτρινωθρο αλείφωμα. – Τμήμα από τον ώμο άρτοσχήμου ή κυλινδρικού αλαβάστρου με τη ρίζα της όλόβαφης όριζόντιας κυλινδρικής λαβής. Στιλπνή σκούρα πορτοκαλιά βαφή σε κιτρινοπορτοκαλί αλείφωμα. Στόν ώμο συμπαγείς κυματοειδείς περίστικτες καμπύλες (βραχώδες κόσμημα), (πίν. 85:3)⁸⁷. – Τμήμα από το κύρτωμα του ώμου άρτοσχήμου αλαβάστρου όπου με πολύ στιλπνή πορτοκαλιά βαφή έχουν γραφεί συμπαγείς κυματοειδείς περίστικτες καμπύλες (βραχώδες κόσμημα). – Τμήμα από την επίπεδη βάση αλαβάστρου. Έξωτερικά δύο παράλληλες κυματοειδείς γραμμές και προς το κέντρο μέρος περιφερείας κύκλου, τμήμα του τροχοῦ που θα κοσμούσε τη βάση (πίν. 85:8)⁸⁸. Βαφή ζωηρή κόκκινη. – Είκοσι πέντε κομμάτια από τοιχώματα κλειστών άγγείων με διακόσμηση επάλληλων ταινιών. Τα επτά που συνανήκουν φέρουν τρείς επάλληλες ταινίες με ζωηρό κόκκινο χρώμα. – Τμήμα από το έξωκυρτο βαμμένο χείλος του στομίου ψευδοστόμου. – Δύο τμήματα από τη βάση του στομίου με δακτύλιο στο σημείο γένεσης. – Το ήμισυ περίπου του δίσκου του στελέχους των λαβών με διακόσμηση σπείρας με μεγάλο όφθαλμό. – Μικρό κομμάτι από ώμο με ταινία και ιμάντες. – Τμήμα του δίσκου του στελέχους των λαβών με την άρχή της ταινιωτής λαβής μεγάλου ψευδοστόμου. Δύο δακτύλιοι με καστανόμαυρη βαφή στην κοίλη άνω επιφάνεια του δίσκου και γραμμή στη ράχη της λαβής. – Ταινιωτή λαβή με βαμμένη ράχη. – Μέρος του ώμου με τη ρίζα της ταινιωτής λαβής μεγάλου ψευδοστόμου. Πηλός ύπόλευκος, βαφή μαύρη. Γραμμή στη ράχη της λαβής και δύο ταινίες στόν ώμο. – Τμήμα από τον ώμο με στήλη άμειβόντων πάνω από ταινία. – Τμήμα τοιχώματος με ταινίες και ιμάντες. – Έξωστροφο χείλος κρατήρα με ταινία άμφίπλευρα. – Έξωκυρτο επίπεδο με δύο ταινίες στην άνω επιφάνεια, ή μία των όποιων κατεβαίνει λίγο και προς το έσωτετικό, ένω έξωτερικά είναι όλόβαφο. – “Όμοιο, με ομάδες από όριζόντιους άμείβοντες στην άνω επιφάνεια⁸⁹. –

84. Το διακοσμητικό θέμα της στελεχωτής σπείρας με διάγραμμα όφθαλμό άπαντά για πρώτη φορά σε πρόχους και σκύφους της YE ΠΙΒ2 περιόδου, βλ. MDP εικ. 148:15.

85. Πρβ. αυτόθι εικ. 122:6, NSC, YE ΠΙΒ1.

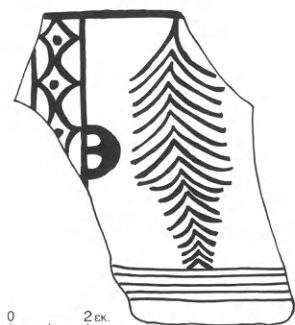
86. Αυτόθι εικ. 149:2-3, NSC, YE ΠΙΒ2.

87. Αυτόθι εικ. 43:1, Θεοικός, YE ΠΙΒ.

88. Αυτόθι εικ. 43:1, Θεοικός, YE ΠΙΒ.

89. Αυτόθι εικ. 224:1, Μυκήνες, YE ΠΙΓ.

Τμήμα από εὐθὺ παχὺ χεῖλος με ταινία ἐξωτερικά. – Δύο κομμάτια κυλινδρικών λαβῶν, ἓνα ἀπὸ γάστρα με τμήμα σπείρας, ἀλλὰ με πολὺ τριμμένη ἐπιφάνεια καὶ ἀπολεπισμένη κόκκινη βαφή, καὶ τέσσερα ὅμοια με ἐπάλληλες ταινίες. – “Ὅμοιο, με δύο ταινίες κάτω ἀπὸ στήλη ἀμειβόντων με τετραπλὸ περιθώριο. Πολὺ ἐξίτηλη μαύρη βαφή. – Σκύφοι: Ἐξήντα τέσσερα ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Ἐξὶ ἐξώστροφα χεῖλη με ταινία στήν ἀκμή, στὸ ἓνα καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐξωτερικά. – “Ὅμοιο, με δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω τρία ὁμόκεντρα τόξα. – “Ὅμοιο, με δεύτερη ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά καὶ ἐξωτερικά στενὴ κεντρικὴ στήλη με ὀριζόντιες κυματοειδεῖς γραμμὲς με μονὸ περιθώριο, περὶ τὸ μέσο τοῦ ὕψους τοῦ ὁποῖου ἐκατέρωθεν ἀνὰ ἓνα δίλοβο πέταλο ἢ διχότομο ἡμικύκλιο. Πρὸς τὰ δεξιὰ στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο. Πορτοκαλιὰ βαφή σὲ ἀνοιχτὸ καστανὸ ἀλείφωμα. – “Ὅμοιο, με ἀνηρητημένη στήλη ἀμειβόντων. – “Ὅμοιο, ἀρκετὰ μεγάλο, με κεντρικὴ μετόπη με στήλη μικρῶν ρόμβων με στιγμὴ στὸ κέντρο ἐκάστου. Ἐκατέρωθεν μονὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικά περὶ τὸ μέσο τοῦ ὕψους διχότομο ἡμικύκλιο (δίλοβο πέταλο). Στὴν πλαϊνὴ μετόπη ἀνηρητημένος στάχυς ἀμειβόντων. Ἀπὸ κάτω πέντε ἱμάντες (εἰκ. 196)⁹⁰. Βαφή πορτοκαλιὰ ἐξίτηλη, τριμμένη ὅλη ἢ ἐπιφάνεια τοῦ ὀστράκου. – Δέκα

Εἰκ. 196. Ὅστρακο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο τοῦ χώρου Ο.

λαβὲς ὀριζόντιες κυλινδρικές με πινελιὰ στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη. – Δεκατέσσερις γάστρες μέ: Τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς ὀρθίων πορφυρῶν πάνω ἀπὸ ταινία (2). – Δύο ἐπάλληλες ταινίες κάτω καὶ ἀπὸ πάνω πέντε παράλληλες γραμμὲς καὶ ἐξωτερικά μία κυματοειδὴς γραμμὴ. – Στήλη τεθλασμένης γραμμὴς με μονὸ περιθώριο. – Στήλη ἀμειβόντων με ἐξαπλὸ περιθώριο πάνω ἀπὸ δύο ταινίες (δύο συνανήκοντα ὄστρακα). – Μεγάλη σπείρα κάτω ἀπὸ ταινία. – Δύο πλατιὲς ἐπάλληλες ταινίες καὶ ἀπὸ πάνω μετόπη με στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν με τετραπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικά στήλη κροσσοπεταλίων. – Ταινία κάτω καὶ ἀπὸ πάνω μικρὲς σπείρες (2), (πίν. 85:4)⁹¹. Στὸ ἓνα διακρίνεται καὶ δέση ἑξὶ γραμμῶν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μίσχου δεύτερης σπείρας (πίν. 85:9). – Κυματοειδὴς γραμμὴ. – Δύο παράλληλες γραμμὲς πάνω ἀπὸ ταινία. – Δύο ταινίες κάτω ἀπὸ τρία μικρὰ ὁμόκεντρα τόξα (πίν. 85:7)⁹². – Περίστικτο σῶμα καὶ διάστικτη οὐρὰ ὀρθίας πορφύρας (πίν. 85:2). – Εἴκοσι μία ὅμοιες, με ἱμάντες, ταινίες καὶ γραμμὲς κατακόρυφες καὶ καμπύλες, δύο ἀπὸ τὶς ὁποῖες καὶ με δακτύλιο ἐσωτερικά. – Ὁκτὼ δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά, οἱ τέσσερις καὶ με ὁμόκεντρος δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα καὶ δύο με δεύτερη ταινία λίγο ψηλότερα ἐξωτερικά καὶ ἀνάμεσα τρεῖς ἱμάντες. – Τὸ βραχὺ καὶ πλατὺ πόδι ὑψίποδος σκύφου ὅπου μόλις διακρίνεται ταινία. Ἀπὸ κάτω ἢ βαθιὰ καὶ εὐρεία κοιλότητα τῆς βάσης⁹³. – Δύο ἐξώστροφα χεῖλη στικτῶν σκύφων, τὸ ἓνα με δύο μικροὺς ὁμόκεντρος κύκλους δίπλα στὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικῆς λαβῆς. – Τρία ἐξώκυρτα χεῖλη, τὸ ἓνα ἔχει ἀπὸ κάτω ρόμβο με δικτυωτὴ διαγράμμιση, ἢ κορυφὴ τοῦ ὁποῖου ἀπολήγει σὲ ἀκρόεμονα⁹⁴. – Ἑπτὰ ὄστρακα ἐνδόβαφον: Τέσσερα ἀπὸ γάστρες με ταινίες ἐξωτερικά, δύο ἀκόσμητα καὶ ἓνα με σειρὰ κομμένου πλοχμοῦ⁹⁵. – Εἴκοσι δύο ὄστρακα ὀλόβαφον: Δύο ἐξώστροφα καὶ δύο ἐξώκυρτα χεῖλη, δύο κυλινδρικές λαβὲς καὶ δεκαπέντε γάστρες. – Πόδι ὑψίποδος σκύφου. – Μεταγενέστερα: Πέντε μελαμβαφὴ ἐλληνιστικά ὄστρακα.

90. Πρβ. Wardle 1973, πίν. 58:42, YE IIIB2.

91. French 1966, εἰκ. 7:5, YE IIIB1. RMDP εἰκ. 300:130, Δελφοί, YE IIIB.

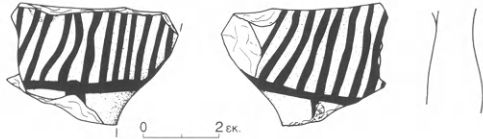
92. MDP εἰκ. 146:1, Μυκῆνες, YE IIIB1.

93. Αὐτόθι εἰκ. 146:1, 9 καὶ 10, Μυκῆνες, YE IIIB1.

94. Αὐτόθι εἰκ. 162:3, NSC, YE IIIB2, καὶ εἰκ. 190:5, NSC, πρώμη YE IIIG.

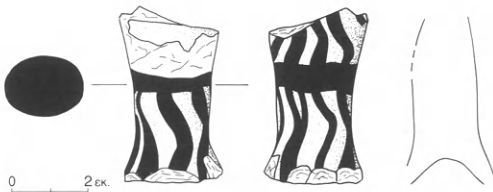
95. Αὐτόθι εἰκ. 161:2, NSC, YE IIIB2.

– Γυναικείο ειδώλιο. Σώζεται τμήμα του κυκλικού πεπλατυσμένου κορμού και ή αρχή του κάτω σώματος. Πηλός καστανοκίτρινος, βαφή καστανή. Ταινία στην περιφέρεια του κορμού, τόν όποιο κοσμοῦν ἀμφίπλευρα παράλληλες ἐλαφρῶς λοξές κυματοειδείς γραμμές (εἰκ. 197). Ύψ. σωζ. 0.03 μ., πλάτ. σωζ. 0.042 μ.

Εἰκ. 197. Τμήμα ειδωλίου ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο τοῦ χώρου O.

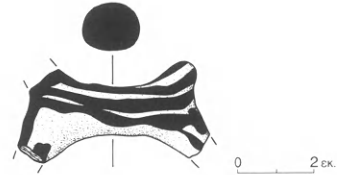
– Εἰδώλιο γυναικείο. Σώζεται τὸ κυλινδρικό κάτω σῶμα εὐρυνόμενο πρὸς τὴν κοίλη βάση. Πηλός κίτρινος, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφή καστανή. Ταινία περὶ τὴν ὀσφύ, ἐνῶ γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα κυματοειδείς πλατιές γραμμές ἀμελῶς σχεδιασμένες πὺν στὸ πίσω μέρος φθάνουν μόνο μέχρι τὴν ταινία τῆς ὀσφύος (εἰκ. 198)⁹⁶. Ύψ. σωζ. 0.045 μ., διάμ. κάτω σώματος 0.02 μ., διάμ. βάσης 0.025 μ.

Εἰκ. 198. Τμήμα ειδωλίου ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο τοῦ χώρου O.

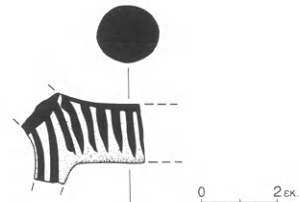
– Μικρὸ εἰδώλιο ζῶου. Σώζεται τὸ κυλινδρικό σῶμα, οἱ ρίζες τῶν ποδιῶν, περισσότερο τῶν προσθίων, καὶ ἡ ἀνασηκωμένη πλαστικὴ οὐρά. Λεῖπει ἡ κεφαλὴ. Πηλός κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα πορτο-

καλί, βαφὴ κόκκινη σκούρα. Ταινία στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ καὶ ἕξι ὀριζόντιες παράλληλες κυματοειδείς γραμμές κατὰ μῆκος τοῦ σώματος, ἀπὸ τίς ὁποῖες οἱ δύο ἀκριανές κατεβαίνουν λοξὰ πάνω στὰ πόδια, ἐνῶ μία συνεχίζει καὶ πάνω στὴν οὐρά (εἰκ. 199). Ύψ. σωζ. 0.025 μ., μῆκ. σωζ. 0.05 μ., διάμ. σώματος 0.014 μ.

Εἰκ. 199. Ζωόμορφο εἰδώλιο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο τοῦ χώρου O.

– Εἰδώλιο ζῶου. Σώζεται τὸ ἐμπρόσθιο τμήμα τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος, ἡ ρίζα τοῦ λαιμοῦ καὶ τῶν δύο ποδιῶν. Πηλός κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα πορτοκαλί, βαφὴ κόκκινη. Ταινία στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ, μία ὀριζόντια κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ κάθετες πρὸς αὐτὴν γραμμές πὺν σταματοῦν στὰ πλευρά (σῶμα διάγραμμα), (εἰκ. 200)⁹⁷. Μῆκ. σωζ. 0.031 μ., διάμ. σώματος 0.016 μ.

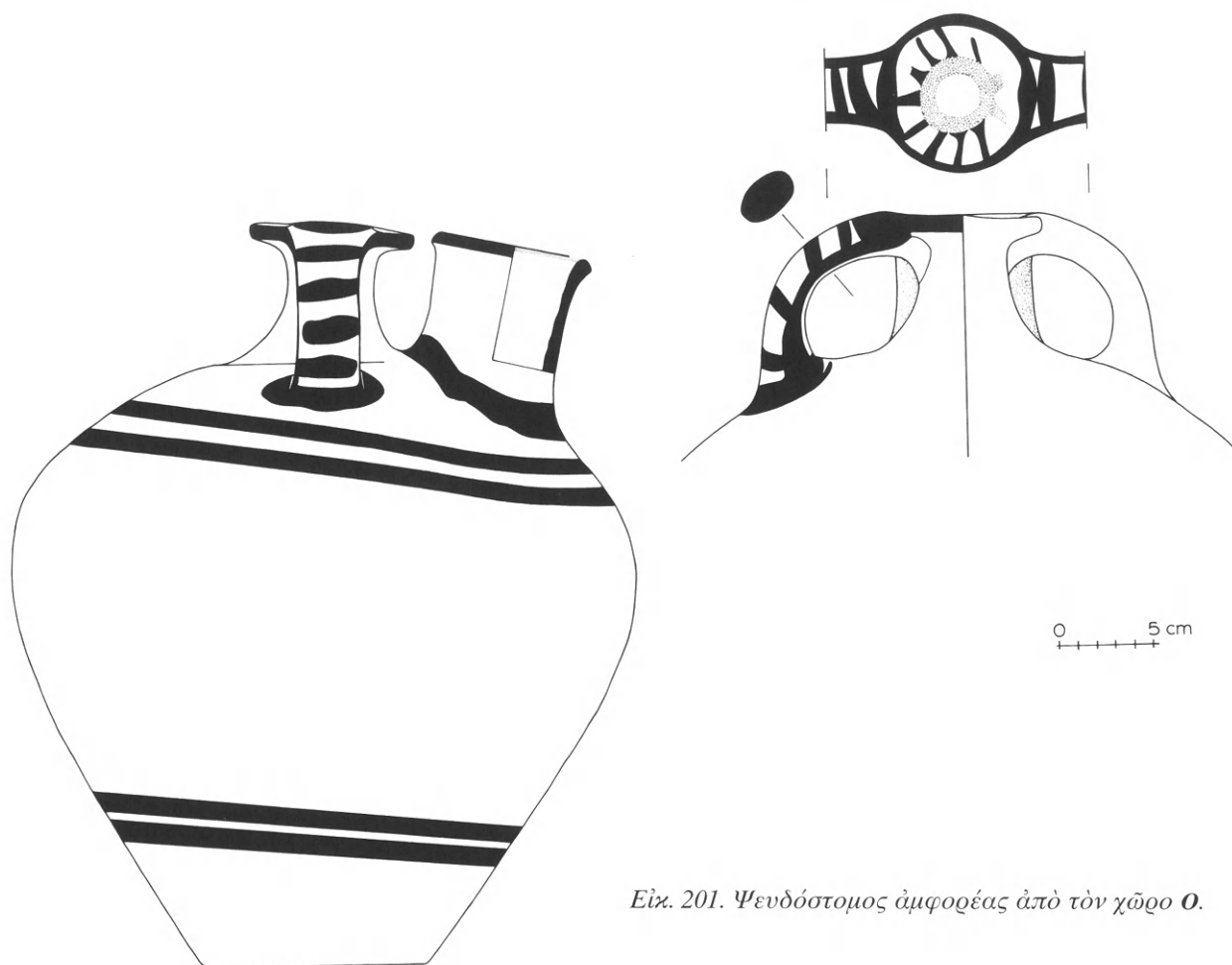
Εἰκ. 200. Ζωόμορφο εἰδώλιο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο τοῦ χώρου O.

– Κύλιξ ἀκέραιη τροπιδωτὴ μόνωτη, πολὺ ραδινή. Λεῖπει μόνο μικρὸ τμήμα τῆς βάσης. Χεῖλος ἐξωστροφος, γάστρα ἀβαθὴς τροπιδωτὴ, μία κατακόρυφη στενὴ ταινιωτὴ λαβὴ ἐκφυόμενη ἀπὸ τὸ χεῖ-

96. Tamvaki 1973, πίν. 49d:38, YE IIIB2.

97. French 1971, πίν. 25a:53-665, YE IIIB.

Εἰκ. 201. Ψευδόστομος ἀμφορέας ἀπὸ τὸν χώρο Ο.

λος καὶ ἀπολήγουσα στὴ γάστρα κάτω ἀπὸ τὸ σημεῖο τῆς τροπίδωσης, στέλεχος λεπτὸ καὶ ψηλὸ, βάση μὲ μικρὴ ἀβαθὴ κεντρικὴ κοιλότητα (πίν. 86α)⁹⁸. Πηλὸς καστανέρυθρος ἀνοιχτός. Ἄγραπτη. Ὑψ. 0.12 μ., διάμ. βάσης 0.063 μ., διάμ. χεῖλους 0.12 μ.

– Ὅκτῳ ὄστρακα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα συγκολλήθηκαν τὰ ἐπτά καὶ ἀπέδωσαν τμήμα τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ ὤμου μεγάλου πιθαμφορέα. Πηλὸς κιτρινέρυθρος, ἀλείφωμα κίτρινο, βαφὴ καστανόμαυρη στιλπνή. Ὁ λαιμός, σχετικὰ στενὸς καὶ ψηλός, ὀλόβαφος ἐξωτερικά, φέρει μία ταινία ψηλὰ ἐσωτερικά καὶ πλαστικὸ δακτύλιο στὴ βάση του. Στὸ πάνω καὶ κάτω μέρος τοῦ ὤμου ἀνὰ δύο πλατιεὲς ταινίες. Στὴ

διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν συνεχὴς τεθλασμένη ὀριζόντια γραμμὴ μεταξὺ δύο ἢ τριῶν σειρῶν ἀνηρτημένου φολιδωτοῦ κοσμήματος στὸ ἄνω καὶ κάτω μέρος ἀντίστοιχα. Δακτύλιος γύρω ἀπὸ τὶς ρίζες τῶν κατακορύφων ταινιωτῶν λαβῶν, σώζονται οἱ δύο ἀπὸ τὶς τρεῖς (πίν. 86γ)⁹⁹. Σωζ. ὕψ. λαιμοῦ 0.05 μ., διάμ. λαιμοῦ 0.062 μ.

– Μεγάλος ἀκέραιος ἀπιόσχημος ψευδόστομος ἀμφορέας. Λεῖπει μόνο ἓνα μικρὸ κομματάκι ἀπὸ τὸ χεῖλος τοῦ στομίου. Στόμιο εὐρὺ χαμηλὸ λοξὰ τοποθετημένο ἐπὶ τοῦ ὤμου μὲ ἐξώστροφο χωνοειδὲς χεῖλος, δύο λαβὲς ταινιωτὲς κατακόρυφες ἐκφυόμενες ἀπὸ τὸν ἐπίπεδο δίσκο τοῦ χαμηλοῦ πηνιόσχημου στελέχους τῶν λαβῶν καὶ ἀπολήγου-

98. MP εἰκ. 16, FS 267, YE IIIA2.

99. MDP εἰκ. 149:2, NSC, YE IIIB2.

σες στὸν ὦμο, κοιλιά ἀπιόσχημη, βάση ἐπίπεδη. Πηλὸς κοκκινωπός, τραχύς, μὲ ἐγκλείσματα, ἀλείφωμα ἀραιὸ κιτρινωπὸ, ἐκασταχοῦ ἀπολεπισμένο, βαφή μαύρη ἐξίτηλη. Ἐπὶ τοῦ δίσκου τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν ταινία στὴν περιφέρεια, πρὸς τὸ κέντρο ἐξίτηλος δακτύλιος καὶ ἀνάμεσα ἀκτινωτὰ διατεταγμένα γραμμίδια. Δακτύλιος στὴ βάση τοῦ στομίου καὶ στὶς ρίζες τῶν λαβῶν καὶ ταινία στὰ περιθώριά τους, ἐνῶ στὴ ράχη τους ἐγκάρσιες πα-

χιᾶς πινελιές (κλιμακωτὸ θέμα). Ταινία στὸ χεῖλος τοῦ στομίου, δύο ἐπάλληλες στὸν ὦμο καὶ ἄλλες δύο παχύτερες χαμηλὰ πρὸς τὴ βάση (εἰκ. 201, πίν. 87)¹⁰⁰. Ὑψ. 0.395 μ., διάμ. χείλους ἐξωτερικὰ 0.086 μ., μέσα 0.065 μ., περιφέρεια 1.03 μ., μέγ. διάμ. 0.328 μ., διάμ. δίσκου στελέχους λαβῶν 0.085 μ., ὕψ. στελέχους 0.055 μ., ὕψ. στομίου 0.08 μ., διάμ. βάσης 0.12 μ.

– Λεπίδα ὀψιανοῦ.

100. Ὡνάσογλου πίν. 48α, ΥΕ ΠΙΒ2. Ἡ ἴδια διάκοσμηση στὴ ράχη τῆς λαβῆς συνεχίζεται καὶ στὴν ΥΕ ΠΙΓ.

ΧΩΡΟΙ P-Σ-T

Οί χώροι **P-Σ-T** (είκ. 4, πίν. 78γ και 88α) εϋρίσκοντο ανατολικά τοῦ χώρου **Π**, στο ἀνατολικότερο ἄκρο τῆς ἀνασκαφῆς. Ὁ χώρος **P** εἶχε τραπεζιόσχημη κάτοψη καὶ κλεινόταν ἀπὸ τοὺς τοίχους **21** στὰ δυτικά καὶ **26** στὰ ἀνατολικά, ποὺ εἶχαν λοξὴ ἀλλὰ ἀντιθετικὴ κατεύθυνση, τὸν **21** ΒΑ.-ΝΔ. καὶ τὸν **26** ΒΔ.-ΝΑ. Τὸ πλάτος τοῦ στο νότιο ἄκρο ἦταν 2.80 μ., ἐνῶ στο βόρειο μόλις 1.10 μ. Τὸ ἀποκαλυφθὲν μῆκος τοῦ, 3 μ., συνέπιπτε μὲ τὸ πλάτος τῆς ἀνασκαφικῆς τάφρου καὶ εἶναι ἄγνωστο πόσο ἀκόμη θὰ ἐκτεινόταν, ἀφοῦ καὶ οἱ δύο τοῖχοι ἐκατέρωθεν προχωροῦσαν πρὸς τὶς δύο κατευθύνσεις μέσα στὴν ἄσκαφη ἐπίχωση. Στὸν χώρο αὐτὸ βρέθηκε μεγάλη πέτρα, διαστάσεων 0.60×0.33 μ., λεία καὶ κοίλη στὴν ἄνω ἐπιφάνεια, ὅπου φέρει ἔντονα ἴχνη τριβῆς. Πρόκειται ἀναμφίβολα γιὰ μεγάλο τριβεῖο. Πατάει πάνω σὲ ἐπίχωση χώματος, ἀλλὰ τὸ ἡμερολόγιο δὲν σημειώνει ἐὰν εἶχε βρεθεῖ κατὰ χώραν ἢ θεωρήθηκε πεσμένη ἢ ἔστω μετακινημένη. Ἡ ἀνασκαφὴ προχώρησε σὲ βάθος μέχρι τὸν φυσικὸ βράχο, δὲν ἀναφέρεται ὅμως σὲ ποιοὺ βάθος ἀποκαλύφθηκε αὐτός. Πάντως, σὲ βάθος 1.30 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἀμέσως ἀνατολικά τοῦ τοίχου **21**, εἶχε ἐμφανιστεῖ τμῆμα «δαπέδου». Ἄρα ὁ βράχος θὰ πρέπει νὰ βρισκόταν χαμηλότερα. Ἀπὸ τὴν ἐπίχωση τοῦ χώρου συγκεντρώθηκαν πολλὰ ἀνάμεικτα ὄστρακα, δύο εἰδῶλια καὶ μία ὀστεινὴ βελόνη.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ὅστρακα 1.492.

Ἀπροσδιόριστα 614.

Ἀγραπτα 597.

Γραπτά 258.

Μεταγενέστερα: 23.

Ἀγραπτα: Τριάντα δύο ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν, τριάντα εὐθέα, ἔντεκα ἐξώστροφα, τὸ ἓνα μὲ ἀκέραιη τὴν κατακόρυφην ταινιωτὴ λαβή, καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα κυρτόπλευρων κυλίκων. – Εἴκοσι δύο ταινιωτὲς λαβές, οἱ δύο δακτυλιόσχημες, πενήντα τρεῖς γάστρες, πενήντα ὀκτὼ στελέχη καὶ εἴκοσι δύο βάσεις, ἢ μία ἀκέραιη ἐλαφρῶς κοίλη μὲ πολὺ μικρὴ κεντρικὴ κοιλότητα, δύο ἐπίπεδες καὶ δύο ἀκέραιες ἐπίπεδες, διαμ. 0.052 καὶ 0.057 μ. ἀντίστοιχα. – Ἐξὶ ἐξώστροφα χεῖλη τροπιδωτῶν λεκανιδίων μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ται-

νιωτῆς λαβῆς. – Ἀκέραιη ταινιωτὴ γωνιώδης λαβή. – *Οἰκιακά*: Δεκατρία χεῖλη, ἓνα εὐθὺ μὲ λεπτὰ τοιχώματα ἴσως ἀπὸ πιθαμοφρίσκο, ἓνα τροπιδωτό, δύο ἐξώστροφα μὲ ἴχνη φωτιάς, δύο ἐξώκυρτα, τρία ἐξώκυρτα ἐπίπεδα, τρία ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ καὶ ἓνα ἐξώστροφο καδόσχημου ἀγγείου. – Δεκαέξι ταινιωτὲς λεπτὲς λαβὲς μεγάλων ἀγγείων ἀπὸ ἀσπριδερὸ ἢ κεραμόχρωμο πηλὸ καὶ τριάντα ὀκτὼ κυλινδρικές μεγάλες, οἱ δύο καμένες καὶ μία μὲ τὴν ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση. – Ἐκατὸν ἑνενήντα τέσσερα κομμάτια ἀπὸ χοντρά ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν χοντροειδῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμόχρωμους, κιτρινωποὺς καὶ ὑπόλευκους πηλοὺς, πολλὰ μὲ ἴχνη φωτιάς. – Τρεῖς δισκοειδεῖς καὶ τέσσερις ἐπίπεδες βάσεις μεγάλων κλειστῶν ἀγγείων. – Ἐνα εὐθὺ

καὶ τέσσερα ἐξώκυρτα χεῖλη, καθὼς καὶ τρεῖς ἐπίπεδες βάσεις κυάθων. – Δύο ἐπίπεδες βάσεις κυπέλλων μὲ κατακόρυφα τοιχώματα. – Τμήμα ἀπὸ τὸ εὐθὺ χεῖλος ἀρύταινας, τὸ ὁποῖο σ' ἓνα σημεῖο στρέφεται πρὸς τὰ ἔξω δημιουργώντας μικρὴ προχοή, καμένη στήν ἄκρη. – Λεπτὴ ἐπιμήκης ταινιωτὴ λαβὴ μὲ τὴν πρὸς τὰ κάτω στροφή γιὰ τὴν ἀναδίπλωση. – Εὐθὺ χεῖλος ἀνοιχτοῦ ἀγγείου, ἴσως λεκανοειδοῦς, καὶ ἀπὸ κάτω κολλημένη στὴ γάστρα μικρὴ ὀριζόντια ὑποτυπώδης λαβή, «ῶτιον», μὲ κατακόρυφο τμήμα. – Μεγάλο ὄστρακο ἀπὸ τὸν λαίμῳ πρόχου ἢ ἀμφορέα μὲ περίκυρτο χεῖλος καὶ ἄλλα τέσσερα μικρότερα. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαίμου. – Ἐνα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὤμου μὲ τὴν βάση τοῦ λαίμου, ὅπου καὶ πλαστικὸς δακτύλιος. – Μία πολὺ μεγάλῃ κυλινδρική στρεπτή λαβὴ καὶ μία πλατιά ταινιωτή. – Ἑπτὰ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα, πέντε δισκοειδεῖς, ἢ μία μεγάλη, καὶ ἑπτὰ ἐπίπεδες βάσεις. – Μεγάλῃ ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ ὑδρίας ἢ στάμνου μὲ ὅπῃ ὀπήσεως στὴ ρίζα. – Δύο εὐρεῖς λαίμοι κλειστῶν ἀγγείων. – Στενὸ στόμιο εὐρύτατου, ὅπως δείχνει τὸ ἀνοιγμα τοῦ ὤμου, κλειστοῦ ἀγγείου. – Δύο κυλινδρικές καὶ τρεῖς ταινιωτὲς λαβές, δέκα κομμάτια τοιχωμάτων, δύο δισκοειδεῖς βάσεις, ἢ μία μεγάλη, καὶ πέντε ἐπίπεδες. – Πηνιόσχημο στόμιο ψευδοστόμου μὲ περίκυρτο χεῖλος. – Λεπτὸ στόμιο μὲ περίκυρτο χεῖλος. Ὑψ. 0.03 μ., διάμ. χείλους 0.02 μ. – Ὁ δίσκος τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς κατακόρυφης ταινιωτῆς λαβῆς μεγάλου ψευδοστόμου. Διάμ. δίσκου 0.073 μ. – Ἐξωστρόγγυλο καὶ τρία ἐξώκυρτα χεῖλη κρατῆρων. – Ἐνα εὐθὺ καὶ τρία ἐξώστροφα χεῖλη σκύφων. – Δύο κυλινδρικές λαβές. – Δύο δακτυλιόσχημες, δύο ἐπίπεδες καὶ πέντε δισκοειδεῖς βάσεις, ἢ μία ἀκέραη, διαμ. 0.03 μ.

Γραπτά: Ἐξώστροφο χεῖλος κύλικος μὲ ταινία στήν ἀκμὴ καὶ ἀπὸ κάτω τμήμα μεικτοῦ ἐλικωτοῦ ἀνθους ἀποτελούμενου ἀπὸ περιστικτὸ διπλὸ κάλυκα καὶ ἐλικοειδὲς φύλλο (πίν. 88β:7)¹. – Πέντε γάστρες κύλικων, τέσσερις μὲ ἱμάντες καὶ μία μὲ λοξὴ πορφύρα, τῆς ὁποίας μόνις διακρίνεται τὸ περιστικτὸ σῶμα λόγῳ τῆς πολὺ ἐξίτηλης μαύρης βαφῆς

σὲ ὑποκίτρινο ἀλείφωμα. – Τμήμα γάστρας, ἀριστῆς ποιότητος, μὲ πέντε ἱμάντες κάτω ἀπὸ διπλὰ τρικάμπυλα τόξα καὶ μέσα, ὡς παραπληρωματικὸ στοιχεῖο, ἀπλὸ ριπιδιόσχημο κόσμημα μὲ στιγμὴ στὸ κέντρο (ἢ ἀχιβάδα ἢ ἀπλὸ παπυροειδὲς σχηματοποιημένο ἄνθος). Πηλὸς κοκκινωπός, ἀλείφωμα κιτρινωπό, βαφὴ καστανέρυθη (πίν. 88β:2)². – Κομμάτι ἀπὸ τὸν πυθμένα ἐνδόβαφης γάστρας μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους. – Ὁ πυθμένας τῆς γάστρας μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ στελέχους ὀλόβαφης κύλικος μὲ ζωερὸ στιπλνὸ κόκκινο χρῶμα. – Στέλεχος μὲ δύο καστανὲς ἐπάλληλες ταινίες. – Δύο ἐλαφρῶς κοῖλες βάσεις μὲ τέσσερις καὶ τρεῖς ἀντιστοιχῶς κόκκινους δακτυλίους. – Τρεῖς ὀλόβαφες βάσεις. – Ἐξώστροφο χεῖλος τροπιδωτοῦ λεκανιδίου μὲ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος, μία ἄλλῃ χαμηλότερα ἐσωτερικά, στὴ ράχη τῆς λαβῆς καὶ μία κάτω ἀπ' αὐτήν. – Τρία μικρὰ κομμάτια λαβῶν, μία κυλινδρική μὲ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη, καὶ δύο ταινιωτές, ἢ μία βαμμένη καὶ μία μεγάλη μὲ ἐγκάρσιες λοξὲς γραμμὲς στὴ ράχη. – Εὐθὺ χεῖλος κυάθου μὲ ταινία στήν ἀκμὴ καὶ ἓνα ἐξώστροφο μὲ ταινία ἀμφίπλευρα καὶ ἀπὸ κάτω ἐξωτερικά τμήμα θηλειᾶς. – Ἐξώκυρτο χεῖλος κυάθου μὲ ταινία. Στὴ γάστρα μόνις διακρίνονται ἴχνη κόκκινου χρώματος. – Τμήμα γάστρας μὲ δύο ταινίες ἄνω καὶ ἀμέσως ἀπὸ κάτω σπογγωτὴ διακόσμηση (πίν. 88β:5)³. – Εὐθὺ χεῖλος κυπέλλου μὲ τρεῖς αὐλακες ἐξωτερικά. Ταινία στὸ χεῖλος ἀμφίπλευρα καὶ ἄλλῃ μία χαμηλότερα πάλι ἀμφίπλευρα⁴. – Δύο τμήματα γάστρας μὲ ὀριζόντια καὶ καμπύλη ταινία ἀντίστοιχα. – Ὅμοιο, μὲ ὀριζόντια φυλλοφόρο ταινία μὲ πολὺ ἐξίτηλῃ καστανέρυθρῃ βαφῇ. – Τμήμα ἀπὸ τὴν ἐλαφρῶς κυρτὴν βάση κυπέλλου μὲ κατακόρυφο τοίχωμα. Ταινία στὴ γωνία τῆς βάσης καὶ ἀπὸ κάτω δακτύλιοι. Στὰ τοιχώματα τρεῖς ἱμάντες χαμηλὰ καὶ ψηλότερα πλατιά ταινία (πίν. 88β:4)⁵. – Ἐπίπεδη βάση μὲ τμήμα τοῦ τοιχώματος. Κάτω ἀπὸ τὴν βάση τρεῖς ὁμόκεντροι δακτύλιοι. Στὴ γάστρα πλατιά ταινία στὸ κατώτερο μέρος ὅπου τρεῖς βαθιὲς αὐλακες. – Εὐρὺς λαίμὸς πρόχου μὲ πλατιά ταινία κοντὰ στὸ

1. Πρβ. French 1966, εἰκ. 3:3 καὶ 17, YE IIIB1.

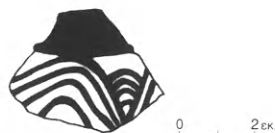
2. MDP εἰκ. 107:11, NSC, YE IIIA2.

3. Αὐτόθι εἰκ. 72:1, Μυκῆνες, YE IIIA1.

4. Αὐτόθι εἰκ. 101:2, 3 καὶ 4, Βουρβάτσι καὶ NSC, YE IIIA2.

5. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 73:2, Βουρβάτσι, YE IIIA1.

ἐλλείπον χεῖλος. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ τὸν λαϊμὸ πρόχων μὲ περικυρτὸ χεῖλος βαμμένο ἐξωτερικά. – Τέσσερα τμήματα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμποῦ μὲ ταινία στήν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο. – Τμήμα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμποῦ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὦμου. Ταινία στήν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο καὶ ἀπὸ κάτω θύσανος μὲ πολὺ ἐξίτηλη καὶ ἀπολεπισμένη καστανέρυθρη βαφή⁶. – Ὅμοιο, μὲ πλαστικὸ δακτύλιο καὶ πλατιά ταινία στὴ βάση τοῦ λαμποῦ. Στὸν ὦμο σειρὰ τετραπλῶν τρικάμπυλων τόξων, ὁ μεταξὺ τῶν ὁποίων τριγωνικὸς χώρος γεμίζεται μὲ τέσσερα ἐνάλληλα τόξα (εἰκ. 202)⁷. – Ἐννέα ταινιωτὲς λαβὲς, οἱ δύο μὲ ται-

Εἰκ. 202. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν χώρο Ρ.

νίες στὰ περιθώρια, μία μὲ γραμμὴ στὴ ράχη καὶ ἔξι μὲ ταινίες στὰ περιθώρια καὶ λοξὴ γραμμὴ στὴ ράχη, ἴσως καὶ ἀπὸ ἀμφορεῖς. – Πέντε μεγάλες κυλινδρικές λαβὲς μὲ πινελιὲς στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη. Ἡ μία καὶ μὲ ὅπες ὀπτήσεως στὴ βάση. – Μία κυλινδρική μὲ γραμμὴ στὴ ράχη. – Τριάντα ἕνα τμήματα ἀπὸ τοιχώματα μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν. – Ὅμοιο, μὲ ταινία καὶ ἀπὸ πάνω καμπύλη γραμμὴ. – Ὅμοιο, μὲ ὀριζόντια γραμμὴ τεμνόμενη ἀπὸ δύο ἀντιθετικὲς λοξές. – Τέσσερις ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβὲς ἀπὸ ὑδρίες ἢ στάμνους μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση καὶ πινελιά στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη. – Δύο συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συγκολλώμενα ὅστρακα ἀπὸ τὸ χεῖλος πιθαμφορίσκου, μὲ ταινία ἐσωτερικά καὶ ὀλόβαφο ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ κάτω δύο ἱμάντες. – Δύο πολὺ τριμμένα κομμάτια ἀπὸ τὸν ὦμο ἀλαβάστρων. Τὸ ἕνα μὲ σειρὴς παρὰλληλων ταινιῶν. – Τὸ ἄλλο μὲ πλατιά ταινία γύρω ἀπὸ τὸν μόνις διακρινόμενον λαϊμὸ. Στὸ ἄκρο, τμήμα ἀπὸ τὴ ρίζα τῆς ὀριζόντιας κυλινδρικής λαβῆς μὲ ταινία γύρω τῆς. – Τμήμα ὦμου κλειστοῦ ἀγγείου μὲ δύο λογχοειδῆ φύλλα ἀπὸ φυτικὴ δια-

κόσμηση. – Εἴκοσι πέντε κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα κλειστῶν ἀγγείων μὲ διακόσμηση μιᾶς ἕως τεσσάρων ἐπάλληλων ταινιῶν. – Μεγάλῃ βάσῃ, διαμ. 0.115 μ., μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Δίσκος τοῦ στελέχους μὲ τὴν ἀρχὴ τῶν λαβῶν ψευδοστόμου, πολὺ κακοδιατηρημένος. Μόλις διακρίνονται στὸν δίσκο δακτύλιοι καὶ στίς λαβὲς ταινίες στὰ περιθώρια καὶ ἐγκάρσιες γραμμὲς στὴ ράχη (κλιμακωτὸ θέμα). – Τρεῖς μεγάλες ταινιωτὲς λαβὲς ψευδοστόμων μὲ ὀλόβαφη ράχη, μὲ κυματοειδῆ γραμμὴ στὴ ράχη καὶ μὲ βαμμένα τὰ περιθώρια ἀντίστοιχα. – Τέσσερα ὅστρακα ἀπὸ τὴν κοιλία ψευδοστόμων μὲ ταινίες καὶ ἀνάμεσα ἱμάντες. – Ἐξώκυρτο ἐπικλινὲς χεῖλος μεγάλου κρατήρα μὲ ταινία καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἀμφίπλευρα. – Ἐξωστρόγγυλο βαμμένο χεῖλος. – Τρεῖς ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβὲς μὲ ταινία στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη, ἡ μία καὶ μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴ βάση. – Τμήμα γάστρας μὲ τρεῖς πλατιὲς ἐπάλληλες ταινίες κάτω ἀπὸ τρεῖς κυματοειδεῖς γραμμὲς. – Ἐπίπεδη βάση μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Ἐπίπεδη βάση ὀλόβαφου κρατήρα, ἐξωτερικά ἢ βαφὴ σκούρα καστανὴ καὶ ἐσωτερικά μαύρη. – Σκύφοι: Ἑβδομήντα ἐπτὰ ὅστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Δεκαοκτὼ ἐξώστροφα χεῖλη μὲ ταινία στήν ἀκμή, στὰ δύο καὶ δευτέρῃ ταινία χαμηλότερα ἐξωτερικά, σὲ ἄλλα πέντε ἐσωτερικά. – Ὅμοιο, καὶ μὲ δευτέρῃ λεπτὴ ταινία χαμηλότερα ἐσωτερικά, καὶ ἐξωτερικά μὲ τὸν καμπύλο μίσχο σπείρας. Στὸν μυχὸ τῆς καμπύλης δύο ὁμόκεντροι μικροὶ κύκλοι ὡς παραπληρωματικὸ στοιχεῖο (πίν. 88β:3). – Ὅμοιο, μὲ δευτέρῃ ταινία χαμηλότερα καὶ ἀπὸ κάτω κεντρικὴ μετόπη μὲ στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ δεκαπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικά στήλη κροσσοπεταλίων. – Ὅμοιο, μὲ τὸ κοινὸ περιστικτὸ σῶμα διπλῆς ὀρθίας πορφύρας μὲ δύο κεφαλὲς μὲ μάτι στὸ κέντρο καὶ δύο ὀλόβαφες οὐρές (πίν. 88β:1)⁸. Πιθανὸν καὶ ἀπὸ κρατηρίσκο. – Ὅμοιο, μὲ ἀνηρητημένη στήλη καλογραμμένων ἀμειβόντων. – Ὅμοιο, μὲ πλατιά στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν. – Δώδεκα κυλινδρικές λαβὲς μὲ πινελιά στὴ ρίζα ἢ ταινία στὴ ράχη. – Δεκαῆξι τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ταινίες ἐξωτερικά, οἱ πέντε καὶ μὲ δακτυλίους ἐσωτερικά. –

6. Αὐτόθι εἰκ. 175:2, Λευκαντί, πρόμη YE IIIΓ.

7. Πρβ. αὐτόθι εἰκ. 125:1, Μυκῆνες, YE IIIB1.

8. Πρβ. Wardle 1973, πίν. 60b:214, YE IIIB2.

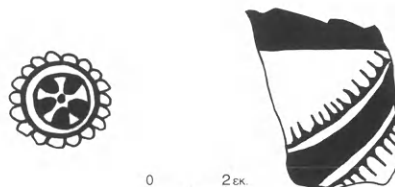
Τρία ὅμοια, με σπείρες. – Δύο ὅμοια, πού μάλλον συνανήκουν, με κεντρική μετόπη με στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν καὶ δεκαπλὸ περιθώριο. – Δύο ὅμοια, με ἀντιθετικὰ ἐνάλληλα ἡμικύκλια πάνω ἀπὸ ταινία. – Δύο ὅμοια, με στήλη τεθλασμένης με μονὸ περιθώριο. – Ὅμοιο, με τὴ διάστικτη οὐρὰ ὀρθιας πορφύρας. – Ὅμοιο, με ἀβακωτὸ κόσμημα πάνω ἀπὸ ταινία (πίν. 88β:6)⁹. – Ὅμοιο, με πολὺ καλογραμμμένη στήλη δικτυωτῶν ρόμβων με διπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικὰ περὶ τὸ μέσο τοῦ ὕψους διχότομο ἡμικύκλιο (δίλοβο πέταλο) με περίγραμμα (εἰκ. 203). – Ὅμοιο, με ταινία

Εἰκ. 203. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν χῶρο P.

κάτω καὶ ἀπὸ πάνω δέσμη πέντε γραμμῶν καὶ δίπλα τέσσερις ἐνάλληλες καμπύλες (τμήμα μετόπης ἀντιθετικῶν ἐνάλληλων ἡμικυκλίων με πενταπλὸ περιθώριο). – Ὅμοιο, με ταινία κάτω ἀπὸ στήλη λοξῶν γραμμίδων με μονὸ περιθώριο. – Ὅμοιο, με λοξὸ συνεχόμενο πλοχμό. – Ὅμοιο, με τέσσερις ἱμάντες κάτω ἀπὸ δέσμη ἐννέα γραμμῶν. – Ὅμοιο, με δύο στενὲς ταινίες κάτω ἀπὸ σειρὰ ἀραιῶν ρόμβων με γραμμίδιο στὸ κέντρο. – Ὅμοιο, με δύο ταινίες κάτω ἀπὸ σειρὰ ἐφαπτομένων ὠοειδῶν κοσμημάτων με γραμμίδιο στὸ κέντρο, σὰν προχειρογραμμένοι ρόμβοι. – Τρεῖς δακτυλιόσχημες βάσεις με ταινία ἐξωτερικά, ἢ μία ἀκέραιη, διαμ. 0.035 μ., στὴν ἄλλη τέσσερις ὁμόκεντροι δακτύλιοι ἐσωτερικά στὸν πυθμένα καὶ μία με ταινία ἐξωτερικά καὶ ἀπὸ πάνω τρεῖς ἱμάντες. – Τρεῖς δισκοειδεῖς βάσεις με ταινία ἐξωτερικά καὶ ὁμόκεντρος δακτύλιος μέσα στὸν πυθμένα. – Δύο πόδια με μικρὸ τμήμα τῆς βάσης ὑψηλῶδων σκύφων με εὐρεία βαθιὰ κοιλότητα. Ταινία στὸ πόδι καὶ στὴν περιφέρεια τῆς βάσης, στὸ ἓνα καὶ δακτύλιος μέσα στὸν πυθμένα. – Δύο στικτὰ ἐλαφρῶς ἐξώστροφα χεῖλη.

– Τμήμα γάστρας με διαποίκιλτο τροχό: Δύο ὁμόκεντροι κύκλοι με κροσσοπετάλια ἐξωτερικά. Μέσα στὸν κύκλο πέντε ὀλόβαφα ἡμικύκλια κατὰ τὴν περιφέρεια καὶ στιγμὴ στὸ κέντρο (εἰκ. 204). – Ὅμοιο, με τμήμα διαποίκιλτου τροχοῦ: περίστικτος κύκλος με τέσσερα σταυροειδῶς διατεταγμένα ὀλόβαφα τόξα στὸ ἐσωτερικό. – Δεκατρία ὄστρακα ἐνδόβαφων: Τρία ἐξώστροφα χεῖλη με πλατιά ταινία ἐξωτερικά, ἀπὸ 0.02 ἕως 0.035 μ. Στὸ ἓνα ἀπὸ κάτω στήλη τεθλασμένης με διπλὸ περιθώριο. – Μία κυλινδρική λαβή. – Ἐξι γάστρες με ἐπάλληλες ταινίες, τὸ ἓνα καὶ με στελεχωτὴ σπείρα πάνω ἀπὸ ταινία. – Τμήμα γάστρας ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος, ἀπὸ τὸ ὁποῖο σώζεται μέρος τῆς πλατιάς ταινίας. Ἀπὸ κάτω καμπύλη λογχοειδῆς (γλωσσοειδῆς) ταινία με περίγραμμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐκφύονται κάθετα γραμμίδια (ἀκιδωτὸ περιθώριο), (εἰκ. 205)¹⁰. – Δύο δακτυλιόσχημες βά-

Εἰκ. 204-205. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο P.

σεις με ταινία ἐξωτερικά. Στὴ μία ἄλλες δύο ταινίες ψηλότερα στὴ γάστρα. – Εἴκοσι πέντε ὄστρακα ὀλόβαφων: Τρία ἐξώστροφα καὶ δύο ἐξώκυρτα χεῖλη. – Τμήμα γάστρας με ἀκέραιη τὴν ὀριζόντια κυλινδρική λαβή. – Δεκαεννέα γάστρες. – Μεταγενέστερα: Ἐξι γεωμετρικά ὄστρακα καὶ δεκαεπτὰ μελαμβαφὴ ἐλληνιστικά. – Μία κωνικὴ ἀγνύθα, διάτρητη στὴν κορυφή, ἀπὸ καστανόξανθο πηλὸ, ἄβαφη.

– Ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ λαμὸς μικροῦ εἰδωλίου πτηνοῦ. Ὅλόβαφο με κόκκινο χρῶμα. Ὑψ. σωζ. 0.023 μ.

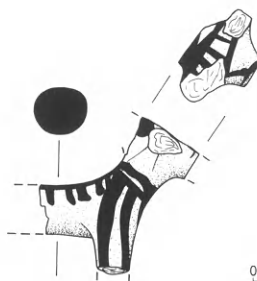
– Εἰδῶλιο κερασφόρου ζώου. Σώζεται τὸ ἐμπρόσθιο τμήμα τοῦ κυλινδρικοῦ σώματος, τμήμα τῶν προσθίων ποδιῶν, ὁ λαμὸς καὶ ἡ κεφαλὴ με τὶς βάσεις τῶν κεράτων. Πηλὸς καστανέρυθρος, ἀλείφω-

9. Πρβ. MDP εἰκ. 223:6, Φυλακωπή, μέση YE IIIΓ.

10. Αὐτόθι εἰκ. 227:8, NSC, μέση YE IIIΓ.

μα κιτρινέρυθρο, βαφή καστανή. Ταινία στη βάση του λαιμού και στο ρύγχος, που μόλις διακρίνεται, τρεις κατακόρυφες γραμμές στα πόδια, μία όριζόντια κατά μήκος της σπονδυλικής στήλης και πέντε σωζόμενες εγκάρσιες μικρές γραμμές που σταματούν στα πλευρά (σώμα διάγραμμα). Στην κεφαλή ανάμεσα στα κέρατα δύο παράλληλες όριζόντιες γραμμές και μεταξύ τους κατακόρυφα λεπτά γραμμίδια (είκ. 206). Ύψ. σωζ. 0.04 μ., μήκ. σωζ. 0.041 μ.

– Όστεινη βελόνη κυλινδρική, λεπτυνόμενη προς το κάτω όξυ άκρο της. Σώζεται σε δύο συγκολλημένα κομμάτια, συν. μήκ. 0.082 μ., στυλινού κιτρινωπού χρώματος (πίν. 88γ).

Είκ. 206. Ζωόμορφο είδωλιο από τον χώρο Ρ.

Είκ. 207. Χάλκινη περόνη από την επίχωση των χώρων Σ-Τ.

Άνατολικά του τοίχου 26 αποκαλύφθηκε κάθετος προς αυτόν τοίχος, ο τοίχος 27, με ελαφρώς λοξή κατεύθυνση από ΒΑ. προς ΝΔ. Σχημάτιζαν σχεδόν όρθη γωνία, δημιουργώντας έτσι ένα τριγωνικό χώρο, τον χώρο Σ (είκ. 4, πίν. 78γ). Είναι όμως πολύ αμφίβολο αν ήταν και σύγχρονοι μεταξύ τους, πράγμα το οποίο δεν σχολιάζει το ήμερολόγιο. Ίσως ο 26 ήταν νεότερος, πιθανόν σύγχρονος με τον 21. Ο τοίχος 26 είχε πλάτος 0.65 μ. και αποκαλύφθηκε σε μήκος 2.20-2.35 μ., ενώ η συνέχειά του χανόταν κάτω από την άσκαφη επίχωση.

Στη ΝΑ. γωνία του χώρου εμφανίστηκε, την τελευταία ημέρα της ανασκαφής, το τοιχάριο 28, κάθετο και αυτό προς τον τοίχο 26 και σχεδόν παράλληλο προς τον 27. Έτσι διαγράφηκε ο τελευταίος χώρος της ανασκαφής, ο χώρος Τ, του οποίου όμως δεν προχώρησε η ανασκαφή. Είχε σχήμα ελαφρώς τραπεζιόσχημο, με μήκος 1.55 μ. δυτικά και 1.40 ανατολικά, ενώ το πλάτος του αποκαλύφθηκε μόνο κατά 2-1.50 μ., διότι συνεχίζεται ανατολικά και μέσα στην άσκαφη επίχωση.

Από την όλη επίχωση της περιοχής συγκεντρώθηκαν αρκετά ανάμεικτα όστρακα, πολλά των οποίων ήταν μικρά, τριμμένα και απροσδιόριστα, καθώς και δύο καρφιά, μία περόνη και κομμάτι χρωστικής ουσίας.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Όστρακα 1.431.

Απροσδιόριστα 672.

Άγραπτα 506.

Γραπτά 233.

Μεταγενέστερα 20.

Άγραπτα: Είκοσι έννέα έξωστροφα χείλη τροπιδωτών και είκοσι ευθέα, πέντε έξωστροφα και δώδεκα έξωκυρτα χείλη κυρτόπλευρων κυλίκων. – Δεκαεννέα ταινιωτές λαβές, οι δύο δακτυλιόσχη-

μες και τρεις ακέραιες. – Πενήντα οκτώ τμήματα από γάστρες, το ένα με τη ρίζα της κατακόρυφης ταινιωτής λαβής και δύο με τμήμα του πυθμένα της γάστρας και την αρχή του στελέχους. – Σαράντα στελέχη. – Είκοσι δύο βάσεις, οι τέσσερις ακέραιες επίπεδες και δύο ελαφρώς κοίλες με βαθιά κεντρική κοιλότητα και τμήμα του στελέχους. – Έπτα ευθέα χείλη τροπιδωτών λεκανιδίων, τρία με ακέραιη την όριζόντια γωνιώδη ταινιωτή λαβή

καὶ τέσσερα μὲ τὴ ρίζα τῆς. – Δύο ἀκέραιες γωνιώδεις ταινιωτὲς λαβές. – Τμῆμα μεγάλης ταινιωτῆς λαβῆς μὲ νεύρωση κατὰ μῆκος τῆς ράχης, τμῆμα κυλινδρικής λαβῆς μεγάλου ἀγγείου καὶ τμῆμα ἡμικυκλικῆς ταινιωτῆς. – *Οἰκιακά*: Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο, εὐθύ, ἑπτὰ ἐξώστροφα, δύο τροπιδωτὰ καὶ δύο ἐξώκυρτα ἐπικλινῆ χεῖλη. – Τριάντα τρεῖς μεγάλες κυλινδρικές καὶ πέντε μεγάλες ταινιωτὲς λαβές. – Ἐκατὸν πενήντα ἔξι κομμάτια ἀπὸ χοντρὰ ἢ λεπτότερα τοιχώματα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων ἀπὸ τραχεῖς ἀκαθάριστους κεραμοχρωμους, καστανούς καὶ κιτρινωπούς πηλοὺς μὲ ἐγκλείσματα, πολλὰ μὲ ἔντονα ἵχνη φωτιάς. – Τρεῖς βάσεις, ἐπίπεδη, δισκοειδὴς καὶ δακτυλιόσχημη, μικρῶν ἀγγείων. – Πέντε δισκοειδεῖς βάσεις, ἡ μία ἀνοιχτοῦ ἀγγείου καὶ μία κλειστοῦ καμένη ἐξωτερικά. – Τρία πόδια χυτροπόδων, ἓνα κυλινδρικό καὶ δύο ταινιωτά, τὸ ἓνα μὲ ἔντονα ἵχνη φωτιάς. – Πέντε τμήματα ἀπὸ τὸν λαμὸ πρόχων, τὰ δύο μὲ περικυρτο χεῖλος. – Τέσσερα ἀπὸ τὴ βάση τοῦ λαμοῦ μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὧμου, στὸ ἓνα ἀνάγλυφος δακτύλιος στὴν ἔνωση. – Ἐξὶ ταινιωτὲς λεπτὲς λαβές καὶ μία κυλινδρική. – Ἐξὶ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα. – Τέσσερις ἐπίπεδες καὶ ἑπτὰ δισκοειδεῖς βάσεις. – Τέσσερις ταινιωτὲς λαβές, οἱ τρεῖς πολὺ λεπτές, δέκα τμήματα ἀπὸ τοιχώματα, μία δισκοειδὴς καὶ δέκα ἐπίπεδες βάσεις κλειστῶν ἀγγείων. – Ἐνα ἐξώκυρτο καὶ τρία ἐξώκυρτα ἐπίπεδα χεῖλη κρατῆρων. – Δύο δισκοειδεῖς, δύο μικρὲς ἐπίπεδες καὶ τέσσερις δακτυλιόσχημες βάσεις σκύφων. – Πόδι ὑψίποδος σκύφου.

Γραπτά: Δύο ἐξώστροφα χεῖλη κυλίκων μὲ λεπτὴ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἀπὸ κάτω τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ περιστικτοῦ σώματος ὀριζόντιας πορφύρας στὸ ἓνα καὶ στὸ ἄλλο τὸ ἄνω μέρος διπλῆς ὀρθίας πορφύρας μὲ τριγωνικὴ κεφαλὴ καὶ περιστικτὸ σῶμα (πίν. 89α:3)¹¹. – Ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη τὴ ράχη. – Τμῆμα γάστρας μὲ τὴν οὐρὰ ὀρθίας πορφύρας, μέσα στὴν ὁποία κυματοειδὴς γραμμὴ ἀντὶ στιγμῶν. – Ὅμοιο, μὲ τὴ διάστικτὴ οὐρὰ ὀρθίας πορφύρας. – Ὅμοιο, μὲ δύο ἱμάντες κάτω ἀπὸ στικτὸ κύκλο μὲ στικτὸ στέλεχος. – Ὅμοιο, μὲ ται-

νίες. – Δύο στελέχη μὲ ἰσοπαχεῖς ἐπάλλῃλες ταινίες. – Ὅμοιο, μὲ τὸν πυθμένα ἐνδόβαφης γάστρας. – Ὅμοιο, μὲ τὸν πυθμένα τῆς γάστρας, μὲ ταινία ψηλὰ στὸ στέλεχος καὶ ἀπὸ πάνω τέσσερις ἱμάντες, στὸν ἀνώτερο τῶν ὁποίων σταματοῦν οἱ ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς πέντε ὀρθίων πορφυρῶν. – Ὅμοιο, μὲ πέντε ἱμάντες τεμνόμενους ἀπὸ τὶς ἀπολήξεις τῆς οὐρᾶς ὁκτὼ ὀρθίων πορφυρῶν. – Πέντε βάσεις μὲ κόκκινους καὶ καστανούς δακτυλίους, ἡ μία καὶ μὲ ἀνάγλυφο δακτύλιο κατὰ τὴν περιφέρειαν. – Βάση ἀπὸ ὀλόβαφη κύλικα. – Τέσσερα ὄστρακα, ποὺ συνανήκουν καὶ συγκολλήθηκαν ἀνὰ δύο, ἀπὸ τὸ τροπιδωτὸ χεῖλος κυάθου μὲ πολὺ λεπτὰ τοιχώματα καὶ στενὴ ταινιωτὴ λαβὴ ἐκφυομένη ἀπὸ τὴν ἀκμὴ τοῦ στικτοῦ χείλους. Σειρὰ μικρῶν στιγμῶν στὴ βάση τοῦ χείλους. Ἀμείβοντες στὴ ράχη τῆς λαβῆς. – Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία καὶ ἓνα ἀκόμη ὅμοιο μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς ταινιωτῆς λαβῆς. Βαμμένη ἡ ράχη τῆς λαβῆς. Κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος τὸ ἀνώτερο τμῆμα ἄνθους μὲ κροσσωτὸ κάλυκα (πίν. 89α:7)¹². – Ἐξώκυρτο χεῖλος μὲ ταινία καὶ ἀπὸ κάτω τμῆμα μεγάλης σπείρας. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος ἀβαθοῦς ἐνδόβαφου κυάθου μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς ταινιωτῆς λαβῆς. Ταινία στὸ χεῖλος ἐξωτερικά, ἐνῶ στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια γραμμίδα ἀκτινωτὰ διατεταγμένα καὶ ἀμελῶς γραμμένα (πίν. 89α:6)¹³. Βαμμένη ἡ ράχη τῆς λαβῆς. Βαφὴ καστανέρουθρη. – Ἀβαφο εὐθὺ χεῖλος μὲ διπλὴ σπείρα ἀπὸ κάτω. – Μία ταινιωτὴ λαβὴ μὲ βαμμένη ράχη καὶ μία ὅμοια πλατιά μὲ νεύρωση στὴ ράχη. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸ λεπτὸ τοίχωμα κυάθου μὲ ἀλαμπὴ σπογγωτὴ διακόσμηση (πίν. 89α:1)¹⁴. – Δύο τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ καμπύλες γραμμές. – Ὅμοιο, μὲ δύο λεπτὲς ταινίες κάτω ἀπὸ τρεῖς ὁμόρροπους καμπύλους μίσχους φυτῶν. – Τμῆμα γάστρας κυπέλλου μὲ δύο ἀνάγλυφους δακτυλίους καλυπτόμενους ἀπὸ ταινίες. Ἀπὸ πάνω τρεῖς ὁμόρροπες καμπύλες, ὥσως οἱ μίσχοι φυτικοῦ κοσμήματος (πίν. 89α:8). Βαφὴ πορτοκαλιά. – Τμῆμα τοιχώματος ἀπὸ τὸ μέσο τοῦ ὕψους κυπέλλου, ὅπου πλατιά ταινία καλύπτει τρεῖς βαθιὲς αὐλάκες. – Τμῆμα κυπέλλου μὲ κυρτὴ βάση καὶ ἐλα-

11. French 1966, εἰκ. 6:10 καὶ πίν. 49ε:1, YE ΠΙΒ1.

12. Ποβ. RMDP εἰκ. 90:109, Λακωνία, σὲ κύλικα, YE ΠΙΑ2.

13. French 1966, εἰκ. 2:4 καὶ 7, YE ΠΙΒ1.

14. MDP εἰκ. 72:1, Μυκήνες, YE ΠΙΑ1.

φρῶς κοῖλο τοίχωμα. Κάτω δύο ἐπάλληλες ταινίες καὶ ἀπὸ πάνω δύο ὁμόροπες καμπύλες γραμμὲς καὶ μία ἀντίθετη λεπτὴ πλάγια. Πρόκειται γιὰ τμήμα τρέχουσας σπείρας μὲ γωνιώδη μίσχο (πίν. 89α:4)¹⁵. – Μικρὸ τμήμα ἀπὸ τὴν ἐπίπεδη βάση μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ κοίλου τοιχώματος. Στὴ βάση λεπτὴ ταινία, ἀπὸ πάνω πλατύτερη καὶ μετὰ τρεῖς παρόλληλες καμπύλες γραμμὲς, μίσχοι φυτικού κοσμήματος. – Ἐπίπεδη βάση μὲ κοῖλα τοιχώματα, διαμ. 0.06 μ. Ὁμόκεντροι δακτύλιοι κάτω ἀπὸ τὴν βάση καὶ δύο ταινίες στὸ τοίχωμα. – Κυρτὴ βάση μὲ κατακόρυφα τοιχώματα. Πλατιά ταινία στὴ στρογγυλεμένη γωνία τῆς βάσης μὲ τὴν γάστρα. – Στενὴ, πλάτ. 0.008 μ., μακριὰ κυλινδρική λαβὴ ἀρύταινας μὲ ταινίες στὰ περιθώρια καὶ πυκνὲς ἐγκάρσιες παχιὲς γραμμὲς στὴ ράχη τῆς¹⁶. – Τμήμα λαιμοῦ πρόχου, βαμμένου ἐξωτερικά, μὲ ἐξώκυρτο χεῖλος. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν λαιμὸ μὲ περίκυρτο βαμμένο χεῖλος. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὴν βάση τοῦ λαιμοῦ μὲ καστανὴ ταινία στὴν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο. – Τμήμα ὦμου μὲ τὴν βάση τοῦ λαιμοῦ, ὅπου ἀνάγλυφος δακτύλιος καλυπτόμενος μὲ καστανέφυθη ταινία. Στὸν ὦμο περίτεχνη φυλλοφόρος ταινία μὲ σταγονόσχημα φύλλα (πίν. 89α:2)¹⁷. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο μὲ μέρος τοῦ λαιμοῦ. Ταινία καὶ ἀνάγλυφος δακτύλιος στὴν ἔνωση τοῦ λαιμοῦ καὶ τμήμα σπείρας στὸν ὦμο. – Ἑπτὰ κυλινδρικές λαβές. Ἡ μία πολὺ μεγάλη, μὲ ὀπὴ ὀπτήσεως στὴν βάση καὶ δακτύλιο στὴ ρίζα, ἄλλες δύο μὲ πλατιά γραμμὴ στὴ ράχη καὶ τέσσερις μὲ κυματοειδὴ γραμμὴ στὴ ράχη. – Δύο πολὺ μεγάλες ταινιωτὲς λαβές. Ἡ μία μὲ δακτύλιο στὴ ρίζα, ἡ ἄλλη μὲ δύο χιαστί διασταυρούμενες γραμμὲς στὴ ράχη. – Δεκατέσσερα κομμάτια τοιχωμάτων μὲ διακόσμηση ἐπάλληλων ταινιῶν καὶ τρία μὲ τὶς ρίζες τῶν λαβῶν ὅπου γραπτὸς δακτύλιος. – Μεγάλον τμήμα ἀπὸ τὸ χεῖλος πιθαμορίσκου, βαμμένο ἀμφίπλευρα μὲ μαύρη βαφή. – Κομμάτι ἀπὸ τὸν κοντὸ λαιμὸ μικροῦ πιθαμορίσκου μὲ λεπτὰ τοιχώματα. Ταινία στὴν βάση τοῦ λαιμοῦ. – Πολὺ μικρὴ ὀριζόντια κυλινδρική λαβὴ μὲ ταινία στὴ ράχη τῆς. – Εἴκοσι

τρία τμήματα τοιχωμάτων κλειστῶν ἀγγείων μὲ μία ἕως τρεῖς ἐπάλληλες ταινίες. – Τμήμα ἀπὸ τὸν ὦμο ψευδοστόμου μὲ τὴν ρίζα τῆς ταινιωτῆς λαβῆς μὲ βαμμένη τὴ ράχη. Δίπλα ὁ στικτὸς κάλυκας πλάγιον γωνιώδους ἄνθου μὲ τὴν κυματοειδὴ ἐπιστεψη τοῦ ὕπερου. Κάτω ταινία καὶ ἱμάντες (πίν. 89α:9)¹⁸. – Δύο τμήματα ἀπὸ τὸν ὦμον μικρῶν ψευδοστόμων μὲ ταινίες καὶ ἱμάντες. – Ὁκτὼ κομμάτια ἀπὸ τοιχώματα μὲ ἱμάντες μετὰ τῶν ταινιῶν. – Ἐξώστροφο χεῖλος κρατήρα μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος μὲ δακτυλίους στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια. – Τέσσερις μεγάλες κυλινδρικές λαβές μὲ βαμμένη τὴ ράχη ἢ μὲ ταινία στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη. – Τρεῖς γάστρες μὲ ταινίες. – Εὐρεία δακτυλιόσχημη βάση μεγάλου κρατήρα μὲ πλατιά ταινία ἐξωτερικά. – Σκύφοι: Σαράντα τρία ὄστρακα ἄβαφον ἐσωτερικά: Τέσσερα κομμάτια ἀπὸ τὸν ἴδιον σκύφον, τὰ τρία συγκολλήθηκαν. Ἐξώστροφο χεῖλος μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά. Στὴ γάστρα χαμηλὰ ταινία. Κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος κεντρικὴ μετόπη μὲ στενὴ στήλη ἀραιῶν ὀριζοντίων τεθλασμένων γραμμῶν μὲ διπλὸ περιθώριον. Ἐκατέρωθεν οἱ ἀγκύλοι μίσχοι δύο σπειρῶν (πίν. 89α:12)¹⁹. – Τρία ἐξώστροφα καὶ δύο ἐξώκυρτα χεῖλη μὲ ταινία στὴν ἀκμὴ, στὰ δύο καὶ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά καὶ σὲ ἓνα ἐξωτερικά. – Ἐντεκα κομμάτια κυλινδρικών λαβῶν μὲ πινελιὲς στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη. – Τμήμα γάστρας μὲ σπείρες. – Δύο ὅμοια, μὲ ἐφαπτόμενες σπείρες πάνω ἀπὸ ἱμάντες. Στὸ ἓνα, στὸ τριγωνικὸ διάκενον μετὰ τῶν δύο σπειρῶν δύο ὁμόκεντρα ἡμικύκλια ἀμελῶς σχεδιασμένα. – Ὁμοιοι, μὲ στήλη ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ διπλὸ περιθώριον (πίν. 89α:10)²⁰. – Ὁμοιοι, μὲ ταινία πάνω ἀπὸ μετόπη ἀντιθετικῶν τριπλῶν ὁμόκεντρων ἡμικυκλίων μὲ τετραπλὸ τουλάχιστον περιθώριον (πίν. 89α:5)²¹. – Δεκαπέντε ὅμοια μὲ ταινίες, στὸ ἓνα καὶ δακτύλιος ἐσωτερικά. – Μία δακτυλιόσχημη καὶ δύο δισκοειδεῖς βάσεις μὲ ταινία ἐξωτερικά. – Ἐξώστροφο χεῖλος στικτοῦ σκύφου μὲ μεγάλες στιγμὲς στὴν ἀκμὴ. Ἀπὸ κάτω ταινία

15. Αὐτόθι εἰκ. 101:7, Μυκῆνες, YE IIIA2.

16. Αὐτόθι εἰκ. 103:1, Βουρβάτσι, YE IIIA2.

17. Αὐτόθι εἰκ. 67:3, NSC, YE IIIA1.

18. Αὐτόθι εἰκ. 127:1, Μυκῆνες, καὶ εἰκ. 129:2, NSC, YE IIIB1.

19. Wardle 1969, εἰκ. 6:50, μὲ διαφορετικὴ κεντρικὴ στήλη, YE IIIB1.

20. MDP εἰκ. 143:17, Μυκῆνες, YE IIIB1.

21. Αὐτόθι εἰκ. 146:8, Μυκῆνες, YE IIIB1.

καὶ ἄλλη μία πλαγία πλατιά. – Εἴκοσι τέσσερα ὄστρακα ἐνδόβαφων: Ἑπτὰ ἐξώστροφα χεῖλη, τὰ ἕξι μὲ πλατιά ταινία ἐξωτερικά καὶ ἓνα μὲ στενή. – Τέσσερις κυλινδρικές λαβὲς μὲ πινελιὲς στὴ ρίζα καὶ στὴ ράχη. – Ἐννέα τμήματα ἀπὸ γάστρες μὲ ἱμάντες ἢ ταινίες. – Ὅμοιο, μὲ συνεχόμενο πλοχμὸ μεταξὺ ταινιῶν. – Ὅμοιο, μὲ πλατιά ταινία κάτω καὶ ἀπὸ πάνω ἀνὰ μία στήλη τεθλασμένης μὲ διπλὸ περιθώριο ἐκατέρωθεν κεντρικῆς στήλης ἀνάστροφον διάγραμμα σχηματοποιημένων ἀνθέων παπύρου (ριπιδιόσχημων κοσμημάτων) (πίν. 89α:11)²². – Ἀκέραιη δακτυλιόσχημη βάση, διαμ. 0.045 μ., συγκολλημένη ἀπὸ δύο κομμάτια. – Σαράντα τέσσερα ὄστρακα ὀλόβαφων: Δύο ἐξώκυρτα καὶ τρία ἐξώστροφα χεῖλη. Τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ γάστρες. – *Μεταγενέστερα*: Εἴκοσι ὄστρακα γεωμετρικά καὶ μελαμβαφὴ ἑλληνιστικά.

– Μία σπασμένη κωνικὴ ἀγνύθα ἀπὸ κοκκινόξανθο πηλὸ, ἄβαφη.

– Ἐνα ἀκέραιο κέρας, τράγου ἢ αἰγάγου, κοῖλο ἐσωτερικά, μὲ σειρὲς μικρῶν ἀποφύσεων ἐξωτερικά. Σωζ. μῆκ. 0.12 μ., διάμ. μέγ. 0.025 μ., μικρὴ 0.017 μ.

– Δύο πολὺ ὀξειδωμένα σιδερένια; καρφιά μὲ κυλινδρικό στέλεχος. Τὸ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ σώζει τὴν ἡμισφαιρική κεφαλὴ.

– Χάλκινη περόνη, σχεδὸν ἀκέραιη, ἐλαφρῶς ὀξειδωμένη, κυλινδρική λεπτυνόμενη πρὸς τὸ κάτω ὁξὺ ἐλλεῖπον ὅμως ἄκρο. Κεφαλὴ μὲ καρδιόσχημη ἐπίστεψη (κωνικὴ) καὶ πλαστικούς δακτυλίους στὸ κάτω μέρος (εἰκ. 207, πίν. 89β). Μῆκ. σωζ. 0.063 μ.

– Ἐνα κομμάτι ἀνοιχτῆς κοκκίνοπορτοκαλιᾶς χρωστικῆς οὐσίας.

22. Πρβ. *RMDP* εἰκ. 200:251, Ἀττική, ΥΕ ΙΙΒ1.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟ

ΓΕΝΙΚΑ

Ἡ ἀνασκαφή τοῦ κτιρίου τοῦ «Ἐργαστηρίου» ὑπῆρξε μία ταχύρρυθμη σωστική ἀνασκαφή. Βρισκόταν πολὺ κοντὰ στὸ βόρειο σκέλος τοῦ κυκλώπειου τείχους τῆς ἀκρόπολης. Ἡ κατωφέρεια σ' αὐτὴν τὴν πλευρὰ τῆς κλιτύος τοῦ λόφου εἶναι πολὺ ἀπότομη μὲ φορὰ ἀπὸ Ν. πρὸς Β., ἀπὸ τὸ τεῖχος τῆς ἀκρόπολης πρὸς τὸ βαθὺ ρέμα τῆς Κοκορέτσας. Σ' αὐτὴν τὴν κλιτὺ σχηματίζονταν τρία μικρὰ φυσικὰ ἄνδρα. Στὸ τρίτο καὶ μεγαλύτερο ἀπὸ αὐτά, χαμηλὰ πρὸς τὸ ρέμα, διαμορφωμένο εἰδικὰ ἀνάμεσα σὲ δύο ἰσχυροὺς ἀναλημματικούς τοίχους, οἰκοδομήθηκε τὸ κτίριο τοῦ «Ἐργαστηρίου». Σὲ ὅλη τὴν ἔκταση ὑπῆρχαν πολλὲς λιθορριπές, πέτρες ἄτακτα πεσμένες σὲ σωρούς, προερχόμενες ἀπὸ καταρρεύσαντες τοίχους τῆς ἀνωδομῆς ἢ ἀπὸ κατολισθήσεις ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ λόφου. Ἡ ἀφθονία τῶν ἐπιφανειακῶν ὀστέων πού ἐμφανίζοντο κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ χώρου ἐπέβαλλε τὴν ἀνίχνευσή του γιὰ τὴν πιθανότητα ὑπαρξῆς βαθύτερα ἀρχιτεκτονικῶν καταλοίπων. Ἡ πρώτη δοκιμαστικὴ τάφρος ἀπέδωσε ἀφθονὴ καὶ καλὴ κεραμεικὴ, καθὼς καὶ σειρὰ τοίχων πού μαρτυροῦσαν τὴν ὑπαρξὴ κτιρίου. Ὡς ἐκ τούτου ἐπεκτάθηκε ἡ ἀνασκαφή πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις καὶ ἀποκάλυψε τὸ κτίριο τοῦ «Ἐργαστηρίου», πού ἔχει πολλὰ κοινὰ χαρακτηριστικὰ μὲ ἄλλα ἐκτὸς τῶν τειχῶν κτίρια, ἀλλὰ καὶ ἀρκετὲς ἀρχιτεκτονικὲς ιδιαιτερότητες. Τὸ γεγονός ὅτι ἦταν ἄσκαπτο καὶ ἀπαρβίαστο ἀπὸ παλαιότερες καὶ νεότερες ἐπεμβάσεις ὑποδείκνυε ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ μία ἐπιστημονικὴ καὶ συστηματικὴ ἀνασκαφή, ὥστε νὰ μὴ χαθοῦν τυχόν μοναδικὲς καὶ πολυτιμὲς πληροφορίες γιὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τὴν κεραμεικὴ. Δυστυχῶς ὅμως, ἴσως λόγῳ τοῦ ταχύρρυθμου τῆς ἀνασκαφῆς, ἡ στρωματογραφία τοῦ χώρου παραμελήθηκε σὲ μεγάλο βαθμό, καὶ ἔτσι εἶναι ἡ περιστασιακὰ μόνον σημειωμένη ἢ ἐξακριβωμένη κατόπιν τωρινῶν συγκριτικῶν παρατηρήσεων. Ἀκόμη, τὸ μικρὸ σὲ ὀρισμένα μέρη βάθος τῆς ἐπίχωσης, τὸ ἐπικλινὲς τοῦ ἐδάφους καὶ ἡ κατολίσθησις οἰκοδομικοῦ ὑλικοῦ ἀπὸ ψηλότερα ἄνδρα δημιούργησαν στὰ ἀνώτερα κυρίως στρώματα προβλήματα ἀλλὰ καὶ σύγχυση στὴν ἀναγνώριση καὶ διάκρισή τους. Ἡ ἀφθονὴ κεραμεικὴ θὰ μπορούσε νὰ καλύψει τὰ κενὰ τῆς στρωματογραφίας τῶν κτιριακῶν καταλοίπων, ἐὰν εἶχε συλλεγῇ σωστὰ καὶ προσεκτικὰ κατὰ διακεκριμένα στρώματα καὶ περιοχές. Ἡ ἀνασκαφὴ ὅμως ἐγίνε ὑπὸ τὴν ἀδήριτη πίεση τοῦ χρόνου γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ Μουσείου, πράγμα πού ὀδήγησε σὲ ἀπλούστερες μεθόδους πού δυσκολεύουν τὴ συναγωγὴ ὀρθῶν καὶ πλήρως τεκμηριωμένων συμπερασμάτων ὡς πρὸς τὸν τρόπο καὶ χρόνο τῆς οἰκοδόμησις τοῦ κτιρίου, τὶς οἰκοδομικὲς φάσεις καὶ τὴ στρωματογραφία του. Ἐξάλλου οἱ ἄγωγοί, τὸ περιεχόμενο τῶν ὀπείων θὰ μπορούσε νὰ συμβάλει οὐσιαστικὰ στὴ χρονολόγησι, βρέθηκαν ἀκάλυπτοι καὶ συνεπῶς χάθηκε καὶ αὕτῃ ἡ δυνατότητα τεκμηρίωσης τῆς φάσεως χρήσεως τοῦ κτιρίου ἀπὸ τὸ σφραγισμένο περιεχόμενό τους. Ἔτσι, μὲ τὴ συνδρομὴ τοῦ σχεδίου καὶ τῶν ἐλάχιστων φωτογραφιῶν καταβλήθηκε προσπάθεια ὥστε νὰ ἐκφραστοῦν κατὰ τὸ δυνατόν θετικότερα συμπεράσματα, πάντοτε μὲ ἐπιφύλαξη, ἢ τουλάχιστον νὰ διατυπωθοῦν συστηματικὰ οἱ προβληματισμοὶ καὶ οἱ πιθανὲς ἀπαντήσεις τους.

ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ

ΔΙΑΤΑΞΗ. Τὸ κτίριο τοῦ «Ἐργαστηρίου» εἶχε διασωθεῖ στοῦ ἐπίπεδο τοῦ ὑπογείου, ὅπως καὶ οἱ περισσότερες ἀπὸ τὶς ἐκτὸς τῆς ἀκροπόλεως οἰκίαι τῶν Μυκηνῶν. Ἡ κάτοψή του εἶναι ἀρκετὰ ιδιόμορφη, διότι παρουσιάζει κατὰ τὸ πλεῖστον μεγάλους χώρους, χωρὶς πολλοὺς ἐγκάρσιους τοίχους, οἱ ὅποιοι θὰ δημιουργοῦσαν δωμάτια διακεκρυμένα ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τους ἀπὸ τὸ περιεχόμενό τους. Ὅπως ἀναφέρθηκε ἤδη, τὸ κτίριο εἶχε οἰκοδομηθεῖ στοῦ κατώτερο ἀπὸ τὰ τρία ἄνδρα πού σχηματίζοντο στὴν κλιτὺ τοῦ λόφου. Σ' αὐτὸ καθαρίστηκε ἀπὸ τὴ βλάστηση καὶ τὶς πεσμένες πέτρες μίᾳ ἔκτασι διαστάσεων 40×20 μ., ἓνας χώρος δηλαδὴ συνολικοῦ ἐμβαδοῦ 800 μ^2 . Τὸ κτίριο πού ἀποκαλύφθηκε εἶχε μέγιστο μῆκος 32.50 μ. ἀπὸ Δ.-Α. καὶ πλάτος κυμαινόμενο μεταξὺ 9.50 μ. στοῦ δυτικοῦ ἄκρου καὶ 3 μ. στοῦ ἀνατολικό, κατελάμβανε δηλαδὴ χώρο ἐμβαδοῦ 218.75 μ^2 . Ἐξετείνετο κατὰ πλάτος μὲ κατεύθυνση ἀπὸ Δ. πρὸς Α., διότι κατ' αὐτὴ τὴ διάστασι ὑπῆρχε μεγαλύτερος χώρος γιὰ τὴν ἀνάπτυξή του. Τὸ φυσικὸ ἄνδρρο συνεκρατεῖτο καὶ ἐνισχύετο ἀπὸ δύο ἰσχυροὺς παράλληλους ἀναλημματικούς τοίχους, τὸν τοῖχο **12** πρὸς Β. καὶ τὸν τοῖχο **10** πρὸς Νότον. Τὰ δωμάτια, ἢ καλύτερα οἱ δεκαεννέα χώροι (Α-Τ), πού διακρίθηκαν συμβατικά, ἦταν διατεταγμένοι οἱ περισσότεροι κατὰ παράταξιν, ὁ ἓνας δίπλα στὸν ἄλλο, καὶ ὀρίζονταν ἀπὸ τοίχους κάθετους πρὸς τοὺς δύο ἀναλημματικούς, μὲ κατεύθυνση περίπου Β.-Ν. Πρόκειται γιὰ τοὺς τοίχους **5, 1, 2, 3, 4, 23, 21** καὶ **26**, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ **5, 3** καὶ **4** ἦταν ἀρκετὰ ἰσχυροί, τόσο ὅσο νὰ ὑποδηλώνουν τὴν ὑπαρξιν καὶ ἄλλου ὀρόφου πλὴν τοῦ ἰσογείου. Οἱ ἐγκάρσιοι τοῖχοι, δηλαδὴ οἱ παράλληλοι πρὸς τοὺς δύο ἀναλημματικούς, μὲ κατεύθυνση περίπου Α.-Δ., ἦταν λίγοι, μικροί, στενοί, καὶ τὸ κυριότερο, ὅχι ὅλοι σύγχρονοι μεταξὺ τους. Πρόκειται γιὰ τοὺς τοίχους **8, 13, 14, 18, 25, 24, 27** καὶ **28**. Ἀποκαλύφθηκε ἐπίσης καὶ ἓνας τοξοειδὴς τοῖχος, ὁ **29**, πού δημιουργοῦσε τὸν πεταλόσχημο χώρο **Ξ**. Στὴ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ κτιρίου ἦταν συγκεντρωμένοι οἱ τέσσερις μικρότεροι χώροι ἀπὸ Β. πρὸς Ν., οἱ **Η, Α, Β** καὶ **Γ**, ἀπὸ τοὺς σημαντικότερους τοῦ κτιρίου, καὶ εἶχαν παράπλευρη διάταξιν, δηλαδὴ **Η, Α-Β** καὶ **Γ**. Οἱ χώροι **Δ-Ε-Ζ** ἀλλὰ καὶ οἱ **Θ-Ι** θὰ πρέπει νὰ ἦταν ἐνιαῖοι, διότι παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀνασκαφὴ προχώρησε σὲ βάθος μέχρι τὸν φυσικὸ βράχο, δὲν βρέθηκε κανένα ἶχνος ἐγκάρσιου τοίχου πού θὰ τοὺς χώριζε σὲ δύο ἢ περισσότερους χώρους. Πιθανότατα οἱ **Δ-Ε-Ζ** νὰ ἀποτελοῦσαν ἀνοιχτὴ αὐλὴ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ὅπως ὑποδεικνύει ἡ πλακόστρωση στοῦ δυτικὸ τμήμα τοῦ χώρου **Δ**, ἀλλὰ καὶ οἱ περιφερειακὲς αὐλακες οἱ σκαμμένες στὸν βράχο. Ἴσως ὁμως νὰ πρόκειται καὶ γιὰ ἀποθήκη, ὅπως συμβαίνει μὲ τοὺς ὁμοιοὺς χώρους **Θ-Ι**, καθὼς ὑποδηλώνει ἡ κυκλικὴ ὑποδοχὴ γιὰ στερέωση πίθου στὸν **Δ** καὶ ὑποδεικνύει ὁ μεγάλος πιθαμορῆς στὸν **Θ**.

Δύο βασικά χαρακτηριστικὰ τῶν ιδιωτικῶν οἰκιῶν, οἱ διάδρομοι πού ἐνώνουν καὶ συνδέουν τὴν κεντρικὴ μονάδα μὲ τοὺς βοηθητικούς χώρους ἢ καὶ αὐτοὺς μεταξὺ τους καὶ οἱ ἀνοιχτὲς αὐλὲς ἀπουσιάζουν ἀπὸ τὸ κτίριο τοῦ «Ἐργαστηρίου». Διάδρομοι δὲν πιστο-

ποιήθηκαν πουθενά, σ' αὐτὸ τουλάχιστον τὸ ἐπίπεδο. Οἱ ἀνοιχτὲς αὐλὲς πάλι, εἶναι κατὰ κανόνα τοποθετημένες στὴν πρόσοψη ἢ στὸ πίσω μέρος τῆς οἰκίας, ὀπισθαύλια, ἢ ἀκόμη καὶ στὸ κέντρο, ὥστε νὰ ἀνοίγονται γύρω τους τὰ δωμάτια. Στὸ «Ἐργαστήριον», ἀκόμη καὶ ἂν θεωρηθεῖ βέβαιο ὅτι οἱ χώροι **Δ-Ε-Ζ** εἶναι ἀνοιχτὴ αὐλή, τὸ ἀρχιτεκτονικὸ σχέδιο ξεφεύγει ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω γενικὸ κανόνα, διότι ἡ αὐλὴ θὰ ἦταν τοποθετημένη μεταξὺ δύο μόνο χώρων. Πιθανὸν οἱ ἰδιομορφίαι αὐτοῦ τοῦ κτιρίου νὰ ὀφείλονται σὲ κάποια ἐξειδικευμένη χρῆση τοῦ ὡς «Ἐργαστηρίου», ἂν καὶ συχνὰ τὸ ἴδιο οἰκοδόμημα συνδύαζε τὴ χρῆση κατοικημένων τμημάτων μὲ αὐτὰ τῶν ἐργαστηριακῶν καὶ ἀποθηκευτικῶν χώρων, τὰ μὲν τοποθετημένα στὸν ἢ στοὺς ὁρόφους, τὰ δὲ στὰ ὑπόγεια.

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ

ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ. Ἡ ἐπίχωση τοῦ κτιρίου, λόγῳ κυρίως τῆς ἀπότομης κατωφέρειας τῆς κλιτύος πρὸς τὸ ὑπάρχον πάντοτε ἐνεργὸ βαθὺ ρέμα τῆς Κοκορέτσας, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς ἐντατικῆς μέχρι σήμερα ἀγροτικῆς ἐκμετάλλευσης τῆς περιοχῆς, ἦταν σχετικὰ μικρὴ, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀνασκαφὴ ἔφθασε στὰ περισσότερα σημεῖα μέχρι τὸν μαλακὸ φυσικὸ βράχο. Στοὺς περισσότερους χώρους, στοὺς **Β, Δ-Ε-Ζ, Η** καὶ **Θ**, ὁ βράχος βρέθηκε σὲ μέσο βάθος 1.20 μ.: ἀπὸ τὸν χώρο **Μ** καὶ πρὸς τὰ ἀνατολικά ἄρχισε νὰ ἐμφανίζεται βαθύτερα, ἀπὸ 1.25 ἕως 1.40 μ. στὸν χώρο **Ρ** στὴ νότια πλευρὰ τοῦ χώρου **Ι**, ἦταν ἀρκετὰ βαθύτερα, κάτω ἀπὸ 1.30 μ., ἐνῶ στὴ νότια πλευρὰ τοῦ χώρου **Λ** ἦταν ἀρκετὰ ψηλότερα, χωρὶς ὅμως νὰ συνάγεται ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο ἢ ἀπὸ ἄλλα στοιχεῖα τὸ ἀκριβὲς βάθος. Ἐπομένως, φαίνεται ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴ φυσικὴ κλίση τοῦ βράχου ἀπὸ **Ν** πρὸς **Β**, θὰ πρέπει νὰ ὑπῆρχε καὶ μιά, ἔστω καὶ μικρὴ, ἀπὸ **Δ** πρὸς **Α**. Ἐνδιάμεσα, φυσικὸ εἶναι νὰ σχηματίζε κάποιες ἀπότομες διακυμάνσεις, ὅπως στὰ σημεῖα ποὺ ἀναφέρθηκαν στοὺς χώρους **Ι** καὶ **Λ**, ἀλλὰ καὶ κυρίως στὸν βόθρο τοῦ χώρου **Γ**, ὅπου θὰ πρέπει, κατὰ πᾶσα πιθανότητα, νὰ εἶχαν ἐκμεταλλευθεῖ κάποιο φυσικὸ κοίλωμα τοῦ βράχου, παρὰ νὰ τὸν εἶχαν ἐξορύξει ἀπὸ τὴν ἀρχή, ἢ νὰ ἔγινε ἓνας συνδυασμὸς καὶ τῶν δύο, νὰ προϋπῆρχε δηλαδὴ ἓνα μικρὸ φυσικὸ κοίλωμα τὸ ὁποῖο μεγέθυναν σὲ τεχνητὸ ὄρυγμα. Ἐπὶ πλέον, σὲ πολλὰ σημεῖα θὰ πρέπει νὰ εἶχε προηγηθεῖ κάποια ἐπεξεργασία τοῦ βράχου, νὰ εἶχε ἐξομαλυνθεῖ, νὰ εἶχαν ἀποκοπεῖ δηλαδὴ οἱ πιὸ ἔντονες προεξοχές του, παρέμενε ὅμως ὅπωςδήποτε ἀρκετὰ ἀνώμαλος καὶ κατηφορικός. Κατὰ συνέπεια, ὅπως συμβαίνει σὲ ὅλες τὶς ἀνάλογες περιπτώσεις οἰκοδομημάτων, οἱ τοῖχοι θὰ χρειάστηκαν κάποιου εἶδους ὑποθεμελίωση, σὲ διαφορετικὸ ἴσως βαθμὸ κατὰ σημεῖα, ὥστε νὰ δημιουργηθεῖ ἡ «πατούρα», ἢ κατάλληλη ὑποδομὴ ποὺ θὰ δεχόταν τὸν τοῖχο. Δυστυχῶς, καμία παρόμοια παρατήρηση δὲν κάνει τὸ ἡμερολόγιο τῆς ἀνασκαφῆς, ἴσως μάλιστα δὲν ἔγινε καὶ καθόλου σχετικὴ ἔρευνα, μιά τομὴ δηλαδὴ ποὺ θὰ διαφώτιζε τὶς ἀπορίες. Τὸ μόνο βέβαιο ποὺ θὰ μπορούσε νὰ λεχθεῖ εἶναι ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν τοίχων πατοῦσαν στὸν φυσικὸ βράχο, εἴτε ἀπ' εὐθείας στὰ ὁμαλότερα σημεῖα, εἴτε πάνω σὲ μιά ἐξισωτικὴ ὑποθεμελίωση χώματος, κονιάματος, λίθων ἢ λάξευσης τοῦ ἴδιου τοῦ βράχου. Ὁ τοῖχος **2** καὶ ὁ προσκτισμένος σ' αὐτὸν τοῖχος φαίνεται πὼς χτίστηκαν ἀπ' εὐθείας πάνω στὸν βράχο, ὁ ὁποῖος στὸ σημεῖο αὐτὸ δείχνει πολὺ ὁμαλός (πίν. 5β). Ἀντίθετα, οἱ τοῖχοι **3, 4** καὶ **10** θὰ πρέπει νὰ οἰκοδομήθηκαν ἐπάνω σὲ

μία ἐξισωτική ὑποθεμελίωση ἀπὸ μία ἢ καὶ περισσότερες κατὰ τόπους σειρὲς μικρῶν λίθων, προκειμένου νὰ καλυφθοῦν οἱ ἀνωμαλίες τοῦ βράχου πού θὰ συναντοῦσαν στὴ μακρὰ πορεία τους (πίν. 32β, 33α, 37α καὶ 41α). Ὁ τοῖχος 7 στὸν χώρο **H** καὶ ὁ τοξοειδὴς τοῖχος 29 στὸν χώρο **Ξ** σημειώνεται ὅτι παραβίασαν καὶ ἔκοψαν στρῶμα δαπέδου, προκειμένου νὰ θεμελιωθοῦν ἐπάνω στὸν βράχο. Οἱ τοῖχοι πάλι 8 καὶ 13 στὸν χώρο **B**, θεμελιωμένοι καὶ αὐτοὶ στὸν βράχο, περνοῦσαν ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τοῦ χώρου. Ὑπῆρχαν καὶ ἀρκετοὶ τοῖχοι, οἱ 9 (πίν. 41β καὶ 42α), 18 (πίν. 45γ καὶ 46α), 22 (πίν. 76β) καὶ 25 (πίν. 58α-β), βεβαιωμένα θεμελιωμένοι ἐπάνω σὲ μικρότερο ἢ μεγαλύτερο στρῶμα χώματος, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἢ μυκηναϊκοὶ ἀνήκοντες σὲ νεότερη φάση ἢ νεότερων περιόδων, γεωμετρικοὶ ἕως καὶ ἐλληνιστικοί. Γιὰ τοὺς ὑπόλοιπους τοίχους δὲν ὑπάρχουν πληροφορίες ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐνδείξεις.

Τὸ τοιχάριο **T**, ἀποτελούμενο ἀπὸ δύο πλακοειδεῖς πέτρες τοποθετημένες κάθετα πρὸς τὸ χῶμα καὶ λοξὰ πρὸς τὸν τοῖχο 2, πατοῦσε ἐπάνω σὲ χωμάτινη ἐπίχωση μικροῦ βάθους καὶ ἀπὸ κάτω σώζονταν δύο ὀριζόντιοι δόμοι κτιστοῦ τοίχου θεμελιωμένου ἐπάνω στὸν βράχο. Δὲν διαφαίνεται οὔτε καὶ σχολιάζεται ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο ἡ σχέση μεταξὺ αὐτοῦ τοῦ τοίχου καὶ τοῦ 2, ἃν καὶ δείχνουν θεμελιωμένοι στὸ ἴδιο ἐπίπεδο μὲ διαφορετικὴ ὅμως τοιχοδομία.

ΤΟΙΧΟΙ. Ὅλοι οἱ τοῖχοι οἱ ὁποῖοι διασώθηκαν ἀποτελοῦν τὸ κατώτερο λίθινο τμήμα τῶν τοίχων πού θὰ εἶχαν προφανῶς ἀνωδομή ἀπὸ ὠμές πλίνθους μὲ ξυλοδεσιά, πού σ' αὐτὸ τὸ κτίριο δὲν σώθηκε πουθενά. Τὸ λίθινο αὐτὸ τοιχοβάθρο διατηρήθηκε σὲ ὀρισμένα σημεῖα σὲ ἀρκετὸ ὕψος, ἀπὸ 1-1.20 μ. στοὺς τοίχους 2, 3, 4, 10 καὶ 29, καὶ μέχρι 0.30-0.40 μ. κατὰ προσέγγιση στοὺς τοίχους 8, 23, 21 καὶ 26. Ὁ 7 διατηρήθηκε σὲ ὕψος 0.70 μ. ἐπάνω ἀπὸ τὸν βράχο. Τὸ πλάτος τῶν τοίχων κυμαίνονταν ἀπὸ 0.35-0.40 μ. στὸν τοῖχο 23, τὸν στενότερο τοῦ κτιρίου, 0.50-0.55 μ. στοὺς 21 καὶ 20, 0.60-0.65 μ. στοὺς 24 καὶ 26, 0.70-0.90 μ. στὸν 2, 0.90 μ. στοὺς 10 καὶ 29, καὶ 1-1.10 μ. στὸν τοῖχο 3, τὸν ἰσχυρότερο ὅλων. Ὁ τοῖχος 2 παρουσίαζε μία ἰδιομορφία: ἦταν στενότερος στὸ νότιο ἄκρο του, μὲ πλάτος 0.70 μ., πρὸς τὸ μέσο του διευρυνόταν σὲ πλάτος 1.50 μ. ἐξ αἰτίας ἐνὸς προσκτισμένου σ' αὐτὸν τοίχου, ὁ ὁποῖος βορειότερα ἐνσωματωνόταν μὲ αὐτόν, πού κατέληγε σὲ πλάτος 0.90 μ. Τὸ ἡμερολόγιο τῆς ἀνασκαφῆς δὲν δίνει περισσότερα στοιχεῖα γι' αὐτὴ τὴν ἰδιαίτερη κατασκευή.

Τὸ μεγαλύτερο μῆκος, 6.90 μ., διέσωσε ὁ τοῖχος 3, ὁ ὁποῖος ἀποδείχθηκε ὁ πιὸ ἰσχυρὸς καὶ στιβαρὸς τοῖχος τοῦ κτιρίου, δυνατότερος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου 10 (πίν. 32β, 33β καὶ 41α). Τὸ μῆκος του θὰ πρέπει νὰ ἦταν ἴσο μὲ τὸ μέσο πλάτος τοῦ κτιρίου. Πρὸς **B**. καὶ **N**. ἐφαπτόταν μὲ τοὺς ἀναλημματικούς τοίχους 12 καὶ 10 ἀντίστοιχα, πού σημαίνει ὅτι χτίστηκε συγχρόνως ἢ μετὰ ἀπὸ αὐτούς. Ἀκολουθεῖ ὁ τοῖχος 4, ἰδιαίτερα καλοχτισμένος καὶ καλοδιατηρημένος, μὲ πλάτος 0.90-1 μ. καὶ μέγιστο σωζόμενο μῆκος 5.80 μ. Στὸ βόρειο ἄκρο του εἶχε καταρρεύσει ὅλος μαζὶ καὶ ἴσως ἀπότομα, καὶ οἱ πεσμένες πέτρες του σχημάτιζαν καμπύλη, ἓνα περίπου τεταρτοκύκλιο. Αὐτὸ ὁδήγησε στὴν ἀρχικὴ παρατήρηση ὅτι πρόκειται γιὰ «τοξοειδὲς κατασκευάσμα, πού διακόπτεται ἀπότομα στὸ μέσον τῆς τάφρου», ὅπως γράφεται στὸ ἡμερολόγιο τῆς ἀνασκαφῆς. Δὲν φαίνεται ὅμως γιὰ ἡμικυκλικὴ συνέχεια τοῦ τοίχου, ἀλλὰ μάλλον γιὰ ἀπότομη κατάρ-

ρευση, ίσως από σεισμό, όλου του τοίχου. Παρόμοια παραμόρφωση-καμπύλωμα τοίχων είναι συνήθης σε περιπτώσεις σειсмоῦ, καὶ ἀπαντᾶται καὶ σὲ ἄλλα κτίρια μέσα στὴν ἀκρόπολη. Ἀργότερα, τὸ ἡμερολόγιο, περιγράφοντας τὸν τοξοειδῆ τοῖχο **29**, σημειώνει: «... Κοντὰ ὅμως στὸν τοῖχο **4** καὶ στὴν ἀνατολική συνέχειά του, ποὺ ἀκόμη δὲν ἔχει καθαριστεῖ καὶ δὲν ἔχει φανεῖ ἂν πρόκειται γιὰ πεσμένες πέτρες ἢ γιὰ τοῖχο...», δὲν καταλήγει ὅμως σὲ συμπέρασμα. Τὸ ἐρώτημα θὰ παραμείνει διότι ἡ ἀνασκαφὴ σταμάτησε χωρὶς νὰ ἐλεγχθεῖ τὸ πρόβλημα καὶ νὰ ξεκαθαριστεῖ ἡ κατάσταση.

Εὐθὺς καὶ ἰσχυρὸς φαίνεται καὶ ὁ τοῖχος **5**, ὁ δυτικότερος τοῦ κτιρίου. Ἀποκαλύφθηκε σὲ μῆκος 6.70 μ. καὶ μέγιστο πλάτος 0.85 μ. Πρέπει νὰ ἀποτελοῦσε τὸ δυτικὸ ὄριο τοῦ κτιρίου, διότι ὁ ἀγωγὸς ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ τὰ ἀνατολικά σταματοῦσε μέσα στὸν χώρο **Γ**, στὸν βόθρο, καὶ δὲν συνεχιζόταν πρὸς **Δ**. κάτω ἀπὸ αὐτόν. Πιθανότατα μάλιστα νὰ ἦταν συγχρόνως καὶ ἀναλημματικὸς τῆς πλαγιάς πρὸς τὰ δυτικά, διότι πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἡ κλιτὺς παρουσιάζει μία σχετικὰ ἀπότομη κλίση.

Πὰ τὴν τοιχοδομίᾳ δὲν ἀναφέρονται λεπτομέρειες. Οἱ τοῖχοι ἦταν χτισμένοι, ὅπως διακρίνεται στὶς φωτογραφίες, μὲ ἀκανόνιστου μεγέθους μεγάλες καὶ μικρὲς πέτρες, τοποθετημένες ἄλλοτε κατὰ σειρὰ σχηματίζοντας ὀριζόντιους δόμους, ὅπως στοὺς τοίχους **2**, **3**, **4**, **7** καὶ **21** (πίν. 5α-β, 32β καὶ 88α), καὶ ἄλλοτε ἀκανόνιστα σύμφωνα μὲ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῶν λίθων, ὅπως στὸν τοῖχο **12** (πίν. 5α). Τὰ διάκενα ποὺ παρέμεναν, ὅπου οἱ πέτρες δὲν συναρμόζοντο καλὰ μεταξύ τους, γέμιζαν μὲ ἄλλες μικρότερες πέτρες, ποὺ συγκρατοῦσαν τὶς μεγάλες στὴ θέση τους, καὶ μὲ συνδετικὸ πηλό, ὅπως στοὺς τοίχους **2**, **7**, **8** καὶ **10** (πίν. 5β, 38β καὶ 41β). Μερικοὶ τοῖχοι ἦταν χτισμένοι μὲ ὁμοιόμορφες πέτρες χωρὶς συνδετικὸ ὑλικὸ ἀνάμεσά τους (ξερολιθιά), ὅπως ὁ τοῖχος πάνω ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τοῦ χώρου **Γ** καὶ κάτω ἀπὸ τὸ τοιχάριο **Τ**. Ὁ τοξοειδὴς τοῖχος **29** εἶχε μέτωπο πρὸς τὸν χώρο **Ξ** καὶ εἶχε χτισθεῖ μὲ μεγάλες καὶ μικρὲς πλακοειδεῖς κατὰ τὸ πλεῖστον πέτρες στὴ σειρὰ, σὲ ὄχι πολὺ κανονικοὺς δόμους, μὲ πηλὸ στοὺς ἄρμους (πίν. 75β). Πιθανότατα νὰ μὴν ἦταν σύγχρονος μὲ τοὺς ἄλλους, νὰ ἦταν δηλαδὴ νεότερος, γιὰτὶ στὰ δυτικά του βρέθηκαν ἀρκετοὶ παρόμοιοι λίθοι μαζί μὲ ἐλληνιστικὰ κεραμίδια. Ὁ λόγος κατασκευῆς ἑνὸς παρόμοιου τοίχου, καθὼς καὶ ὁ προσορισμὸς του, παραμένουν ἄδηλα.

Ὅλοι οἱ τοῖχοι τοῦ κτιρίου, ἐκτὸς τῶν **5**, **1** καὶ **13**, ἦταν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον λοξοὶ πρὸς τὴ μία ἢ τὴν ἄλλη κατεύθυνση, δηλαδὴ οἱ μὲν ἀπὸ ΒΑ.-ΝΔ. (τοῖχοι **3**, **4**, **23** καὶ **21**) ἢ ἀντίστροφα ἀπὸ ΒΔ.-ΝΑ. (τοῖχοι **2**, **19**, **20** καὶ **26**), οἱ δὲ ἄλλοι ἀπὸ ΝΔ.-ΒΑ. (τοῖχοι **12**, **7**, **14**, **8**, **27** καὶ **28**) ἢ ἀπὸ ΒΔ.-ΝΑ. (τοῖχοι **18** καὶ **24**). Ὁ ἀναλημματικὸς τοῖχος **10** ἦταν ὁ μόνος ποὺ δὲν ἀκολουθοῦσε εὐθεῖα γραμμὴ, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ πορεία 9.50 μ. ἀπὸ **Δ**. πρὸς **Α.**, ἂν θεωρηθεῖ ὅτι ἔφθανε στὰ δυτικά μέχρι τὸν τοῖχο **5**, ἐκάμπτετο κατ' ἀμβλείᾳ γωνία καὶ προχωροῦσε ἀνατολικά κατὰ 7.50 μ. ἀπὸ ΒΔ. πρὸς ΝΑ., ὡς τὸ ἄκρο τῆς ἀσκαφῆς ἐπίχωσης. Ἀποκαλύφθηκε σὲ συνολικὸ μῆκος 12.20 μ. Συγκριτικὰ πρὸς ἄλλους ἀναλημματικούς τοίχους δὲν ἦταν ἰδιαίτερα ἰσχυρὸς, πράγμα ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ αἰτιολογηθεῖ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι πρὸς αὐτὴ τὴ νότια πλευρὰ τοῦ ἀνδῆρου ὁ φυσικὸς βράχος βρισκόταν πολὺ ψηλά, καὶ προφανῶς θὰ συνέβαλλε στὴ συγκράτηση καὶ ἀπορρόφηση τῶν πιέσεων τῆς ἀνωφέρειας. Ὁ ἄλλος ἀναλημματικὸς τοῖχος, ὁ **12**, ἀποκαλύφθηκε σὲ μῆκος μόνο 3 μ. ἀπὸ τὴ δυτικὴ ἀρχὴ του στὸ ἄκρο τῆς ἀνασκαφῆς καὶ στὴ συνέχεια ἡ γραμμὴ του παρακολουθεῖται σὲ τρία μόνο σημεία, βόρεια τοῦ τοίχου **3** καὶ τῶν δύο ἄκρων τοῦ

τοξοειδοῦς τοίχου **29**, ὅπου ἀποκαλύφθηκαν στή σειρά οἱ πεσμένες πέτρες του. Εἶχε κατεύθυνση γενικῶς Δ.-Α., με μία ἐλαφρὰ κλίση ἀπὸ ΝΔ. πρὸς ΒΑ. Θὰ πρέπει νὰ εἶχε ἀρκετὸ πλάτος, τουλάχιστον 0.90-1 μ., δεδομένου ὅτι αὐτὸς κυρίως θὰ συγκρατοῦσε τὸ κτίριο ἀπὸ τὴν κατάρρευση πρὸς τὸ ρέμα τῆς Κοκορέτσας. Φαίνεται πὼς τελικὰ ὄντως θὰ διολίσθησε ἓνα μεγάλο μέρος του συμπαρασύροντας καὶ ὅλη αὐτὴ τὴν πλευρὰ τοῦ κτιρίου. Πιθανότατα νὰ ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἐκδοχή. Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ κατάλοιπα στὸ δυτικὸ ἄκρο τῆς ἀνασκαφῆς δείχνουν ὅτι στὸ σημεῖο αὐτό, στή βόρεια πλευρὰ τοῦ χώρου **H**, ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἴδια κατεύθυνση καὶ ἄλλος παλαιότερος τοῖχος, ὁ **7**, πάνω καὶ πίσω ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἦταν χτισμένος ὁ **12**. Ἴσως λοιπόν, τὰ ἀποκαλυφθέντα τμήματα νὰ ἀνῆκαν στὸν τοῖχο **7**, ὁ ὁποῖος σὲ κάποια φάση γκρεμίστηκε ἢ ὑπέστη ζημιές ἢ ἐν μέρει κατολίσθησε καὶ ἀντικαταστάθηκε ἢ καὶ ἐνισχύθηκε ἀπὸ τὸν νεότερο τοῖχο **12**. Ὅλα αὐτὰ ὅμως παραμένουν εἰκασιές, ἐφόσον ἡ ἀνασκαφὴ δὲν προχώρησε περαιτέρω ὥστε νὰ ξεκαθαρίσει τὴν κατάσταση.

Ἐνα ἀκόμη ἀρχιτεκτονικὸ στοιχεῖο, πὺν θὰ βοηθοῦσε στὴ διάκριση τῆς ἀλληλουχίας τῶν τοίχων καὶ θὰ ἀποδείκνυε τὴ σειρά τῆς κατασκευῆς τους, γενικὰ παραβλέφθηκε ἀπὸ τὶς σημειώσεις τοῦ ἡμερολογίου. Πρόκειται γιὰ τὸν τρόπο με τὸν ὁποῖο οἱ τοῖχοι δένουν ἢ γωνιάζουν μεταξύ τους, ἢ ἀπλῶς ἐφάπτονται, ὅπως συμβαίνει με τὸν τοῖχο **3** στὶς δύο ἀπολήξεις του, βόρεια καὶ νότια. Ὁ τοῖχος **1** φαίνεται πὼς ἐφάπτεται με τοὺς **14** καὶ **13**, ὁ ὁποῖος δένει με τὸν **5**, ἐνῶ ἐφάπτεται με τὸν **2** (πίν. 5α καὶ 16β). Ὁ **8** σχηματίζει γωνία με τὸν **2**. Σύμφωνα με τὸ ἀρχιτεκτονικὸ σχέδιο τοῦ κτιρίου φαίνεται πὼς καὶ ὁ τοῖχος **5** σχηματίζει γωνία με τὸν **12**, ἀλλὰ καὶ με τὸν **7**. Ἡ φωτογραφία ὅμως δείχνει ὅτι εἶναι πιθανότερο πὼς ὁ τοῖχος **5** ἐφάπτετο με τοὺς **7** καὶ **12**, σχηματίζοντας ἄρμό. Ὁ τοξοειδὴς τοῖχος **29** τοῦ χώρου **Ξ** καὶ στὰ δύο ἄκρα του, **29α** καὶ **29β**, σχηματίζει μέτωπα σὲ ἀπόσταση 1 μ. πρὸ τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου. Στὸ **29β** μάλιστα, σημεῖο συνάντησης τριῶν τοίχων, τῶν **29**, **20** καὶ **24**, ἐνῶ στὸ σχέδιο φαίνεται πὼς ὅλοι ἐνώνονται μεταξύ τους, προσεκτικότερος καθαρισμὸς ἀπέδειξε ὅτι καὶ οἱ τρεῖς ἦταν ἀνεξάρτητοι μεταξύ τους, χωρὶς νὰ ἐφάπτονται. Στὸ ἀνατολικὸ ἥμισυ τὰ δεδομένα δὲν εἶναι τόσο σαφῆ. Ἀπὸ ὅ,τι μπορεῖ νὰ συναχθεῖ, ὁ τοῖχος **21** ἦταν νεότερος τοῦ **24**, ἀφοῦ πατοῦσε ἐπάνω του, ἐνῶ ὁ **20** ἦταν νεότερος τοῦ **23** καὶ τοῦ **24**. Ἄρα, οἱ τοῖχοι **20** καὶ **21** εἶναι σύγχρονοι μεταξύ τους, καὶ νεότεροι τῶν ἐπίσης σύγχρονων **23** καὶ **24**. Γιὰ τοὺς ὑπόλοιπους, τοὺς **26**, **27** καὶ **28**, οὔτε τὸ ἡμερολόγιο ἀλλὰ οὔτε καὶ οἱ φωτογραφίες παρέχουν ἀρκετὰ στοιχεῖα.

Ἐπομένως, σύμφωνα με τὶς διαπιστώσεις αὐτές, πρῶτα θὰ κατασκευάστηκαν οἱ δύο ἀναλημματικοὶ τοῖχοι **12/7** καὶ **10**, προκειμένου νὰ δημιουργήσουν καὶ νὰ σταθεροποιήσουν τὸ ἄνδηρο. Κατόπιν χτίστηκαν οἱ τοῖχοι **5**, **3** καὶ **4**, κάθετοι καὶ ἐφαπτόμενοι με τοὺς ἀναλημματικούς. Μαζὶ με τὸν **5** χτίστηκε καὶ ὁ **13**, ἐφόσον οἱ δύο τους σχηματίζουν γωνία. Ἀκολούθησαν οἱ **14/8** καὶ **2**, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ γωνιάζουν, καὶ μετὰ ὁ **1**, πὺν ἐφάπτεται με τοὺς **14** καὶ **13**. Ὁ **14/8** καὶ ὁ **13** πατοῦσαν στὸν βράχο καὶ περνοῦσαν ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τοῦ χώρου **B**, ἄρα ἦταν σύγχρονοι μεταξύ τους καὶ σύγχρονοι ἢ παλαιότεροι τῶν δαπέδων στοὺς χώρους **A** καὶ **Γ**. Μαζὶ με αὐτοὺς πιθανότατα κατασκευάστηκαν καὶ οἱ **23** καὶ **24**. Νεότεροι εἶναι οἱ τοῖχοι **9**, **18**, **22** καὶ **25**, ἀφοῦ πατοῦν σὲ χωμάτινη ἐπίχωση.

Ἀπὸ τὰ παραπάνω διαπιστώνεται ἡ ἀκολουθία κατασκευῆς τῶν τοίχων, δὲν ἀποδεικνύεται ὅμως καὶ τὸ χρονικὸ διάστημα πὺν μεσολαβεῖ. Ὅπωςδήποτε, οἱ περισσότεροι ἀπὸ

τούς τοίχους αὐτούς, τούς θεμελιωμένους στὸν φυσικὸ βράχο, εἶναι γενικὰ σύγχρονοι μεταξὺ τους ἢ ἔστω τούς χωρίζει μικρὴ χρονικὴ ἀπόσταση. Οἱ ἄλλοι πιθανὸν νὰ ἀνήκουν σὲ νεότερες φάσεις τῆς ἴδιας περιόδου ἢ σὲ νεότερες περιόδους. Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ μποροῦσαν νὰ συνδράμουν τὰ εὐρήματα καὶ ἰδιαίτερα ἡ κεραμεικὴ, ἐὰν εἶχε συγκεντρωθεῖ προσεκτικὰ καὶ διακεκριμένα κατὰ τόπους καὶ στρώματα. Αὐτὸ δὲν ἔχει γίνεи παντοῦ. Ἀντίθετα, εἶναι ἀξιοσημεῖωτο ὅτι οἱ κυριότεροι ἀπὸ τούς τοίχους τοῦ κτιρίου, οἱ **2, 3, 4, 8** καὶ **13**, περνοῦν ἐπάνω ἀπὸ τούς ἀγωγούς, οἱ ὅποιοι θὰ εἶχαν σκαφεῖ μέσα στὸν μαλακὸ βράχο πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνέγερση τοῦ κτιρίου, σύμφωνα προφανῶς μὲ συγκεκριμένο καὶ προδιαγεγραμμένο ἀρχιτεκτονικὸ σχέδιο, ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ περισσότερα κτίρια ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἀκρόπολης τῶν Μυκηνῶν. Ἐπομένως, λογικὸ εἶναι νὰ προηγήθηκε ὁ σχεδιασμὸς καὶ ἡ χάραξη τοῦ κτιρίου, στὴ συνέχεια νὰ χτίστηκαν οἱ ἀναλημματικοὶ τοῖχοι, ὕστερα νὰ διανοίχτηκαν οἱ ἀγωγοί, κατόπιν νὰ κατασκευάστηκαν οἱ κύριοι τοῖχοι καὶ τέλος οἱ ἐπὶ μέρος διαχωριστικοί.

Σὲ κανένα τοῖχο δὲν διασώθηκε ἡ ἀνωδομή οὔτε καὶ διατηρήθηκαν ἵχνη τῆς μέσα στὴν ἐπίχωση. Ἐπίσης, δὲν διαπιστώθηκε πουθενὰ ἐπιχρισμένη ἐπιφάνεια τοῖχου. Ἀπὸ τίς ἐπιχώσεις τῶν χώρων συγκεντρώθηκαν ἀρκετὰ μὲν, μικρότατα ὅμως κομμάτια ἀσβεστοκονιάματος, λευκοῦ καὶ χρωματισμένου, καθὼς καὶ λίγα κομμάτια χρωστικῆς ὕλης. Θὰ πρέπει νὰ προέρχονται ἀπὸ ἀνώτερο ὄροφο ἢ ὀρόφους, δεδομένου ὅτι τὰ κατώγεια σπάνια ἦταν τοιχογραφημένα. Κομμάτια κονιάματος βρέθηκαν στοὺς χώρους **B, Γ, Θ-I** καὶ **K-A**, σὲ χρῶμα λευκὸ, λευκὸ μὲ ἵχνη καστανοῦ, λευκὸ μὲ μία μαύρη γραμμὴ, γαλάζιο, κίτρινο καὶ κόκκινο/πορτοκαλὶ μὲ μαύρη γραμμὴ στὴν ἄκρη. Βῶλοι χρώματος κίτρινου, ὠχρας, κόκκινου καὶ πορτοκαλὶ συγκεντρώθηκαν ἀπὸ τούς χώρους **B, Δ-E, K-A** καὶ **P**. Ὁ χώρος **Ξ** μάλιστα μᾶς προμήθευσε κεραμιδι χρῶμα σὲ μεγάλη ποσότητα, περὶ τὰ 2.5 κιλά.

ΔΑΠΕΔΑ. Κατὰ τὴ μυκηναϊκὴ ἐποχὴ τὰ δάπεδα διαμορφώνοντο κατὰ τρεῖς βασικοὺς τρόπους, ἀναλόγως μὲ τὴ σπουδαιότητα ἀλλὰ καὶ τὴ χρῆση τοῦ χώρου. Ὁ ἀπλούστερος ἦταν τὸ καλὰ ἰσοπεδωμένο καὶ σκληρὰ πατημένο χῶμα, «πατημένη γῆ». Ὁ δεύτερος, ἀνθεκτικότερος καὶ συνηθέστερος, τρόπος ἦταν ἡ ἐπίστρωση τοῦ δαπέδου μὲ στῶμα κιτρινωποῦ πηλοχρώματος (πλέσιας¹), ἐνίοτε ἀναμεμιγμένου μὲ χαλίκια ἢ μικρὰ ὄστρακα, πού δημιουργεῖ μία ὁμαλὴ, σκληρὴ καὶ κυρίως ὑδατοστεγὴ ἐπιφάνεια. Ὁ τρίτος, τέλος, ἦταν στῶση ἀσβεστοκονιάματος ἀνάμεικτου μὲ ἄμμο.

Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ τοῦ κτιρίου τοῦ «Ἐργαστηρίου» ἀποκαλύφθηκαν ἀρκετὰ δάπεδα, λίγα ὅμως ἀπολύτως βεβαιωμένα. Ἀναφέρονται στρώματα πλέσιας πού χαρακτηρίζονται ὡς δάπεδα, στρώματα πλέσιας ἀχαρακτήριστα, ἀλλὰ καὶ δάπεδα χωρὶς ἀναφορὰ τοῦ τρόπου κατασκευῆς τους. Εἶναι ἀδύνατον τώρα πιά νὰ δοθεῖ σαφὴς ἀπάντηση στὸ πόσα ἀπὸ αὐτὰ ἦταν πραγματικὰ δάπεδα ἢ ἀπλῶς κομμάτια πλέσιας πού ἔπесαν ἀπὸ ψηλότερα ἢ, καὶ κυρίως, ἐὰν ὑπῆρχαν καὶ ἄλλα δάπεδα, ἀπὸ πατημένη γῆ π.χ., ἐφόσον

1. Ἡ πλέσια χρησιμοποιεῖτο κατὰ τὴ μυκηναϊκὴ ἐποχὴ ὡς μονωτικὸ ὕλικὸ σὲ ἐπιστρώσεις δαπέδων, ἐστιῶν, βωμῶν, δεξαμενῶν κλπ.

βρισκόμαστε και σὲ επίπεδο ὑπογείων, ἡ παρουσία τῶν ὁποίων δὲν ἔγινε ἀντιληπτή. Ἐνα τουλάχιστον παρόμοιο δάπεδο, καὶ πιθανότατα δύο, πρέπει ἀναμφισβήτητα νὰ ὑπῆρχαν στὸν χώρο **K**.

Βεβαιωμένα δάπεδα εἶναι τὰ δύο ποὺ ἀποκαλύφθηκαν στοὺς χώρους **A** καὶ **Γ**. Στὸν **A** τὸ δάπεδο, ποὺ καλύπτει ὁλόκληρη σχεδὸν τὴν ἔκτασή του (1.55×1.05 μ.), ἀποκαλύφθηκε σὲ βάθος 0.20-0.30 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους καὶ ἀποτελεῖτο ἀπὸ παχὺ καλὰ λειασμένο στρώμα πλέσιας τοποθετημένης πάνω σὲ σχιστολιθικὲς πλάκες, χωρὶς νὰ σημειώνεται ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ διακρίνεται τὸ ὑπόστρωμα. Στὸν **Γ** τὸ διασωθὲν τμῆμα δαπέδου κάλυπτε στενὴ λωρίδα κατὰ μῆκος τῆς βόρειας καὶ δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ χώρου, βρισκόταν στὸ ἴδιο περίπου βάθος μὲ αὐτὸ τοῦ **A**, ἦταν λεπτότερο, εἶχε ἐξίσου λεία ἐπιφάνεια καὶ πατοῦσε ἐπάνω σὲ χωμάτινο γέμισμα. Λίγο νοτιότερα ἀπὸ αὐτό, ἡ ἀνασκαφὴ ἔφερε στὸ φῶς ἕνα ἀκόμη στρώμα πλέσιας στὸ ἴδιο βάθος μὲ τὸ προηγούμενο, μικρῆς ἔκτασης καὶ πάχους 0.04 μ., χωρὶς νὰ σημειώνει τὸ ἡμερολόγιο ἐὰν πρόκειται γιὰ δάπεδο ἢ ὄχι. Πιθανότατα ἐπρόκειτο γιὰ τμῆμα τοῦ ἴδιου δαπέδου.

Χαρακτηρισμένα δάπεδα χωρὶς διευκρίνιση τοῦ τρόπου κατασκευῆς τους ἀναφέρονται στοὺς χώρους **H**, **M** καὶ **P**. Τὸ δάπεδο τοῦ **H** βρέθηκε σὲ βάθος 1.10 μ., καὶ συνανῆκε, ὅπως ἔχει ἀναφερθεῖ, μὲ τὸ τμῆμα δαπέδου ποὺ ἀποκαλύφθηκε λίγο βαθύτερα (1.25 μ.). Στὸν χώρο **M** ὑπῆρχε τὸ δάπεδο ποὺ ἔκοψε ὁ τοξοειδὴς τοῖχος **29** γιὰ νὰ θεμελιωθεῖ, σὲ βάθος 1.20 μ. Στὸν χώρο **P** ἐμφανίστηκε δάπεδο σὲ βάθος 1.30 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους.

Στρώματα πλέσιας, χωρὶς ἐπιβεβαίωση τῆς χρήσης τους ὡς δάπεδα, σημειώνονται δύο στὸν χώρο **B**, σὲ βάθος 0.70 καὶ 1 μ., καὶ τρία στὸν **Θ**, σὲ βάθος 0.70, 0.90 καὶ 1 μ. Στὸν χώρο **N** καὶ σὲ βάθος πάλι 1 μ. ἀποκαλύφθηκε μεγάλος σπασμένος πίθος, κάτω ἀπὸ τὸν ὁποῖο βρέθηκαν κομμάτια πλέσιας. Ἐὰν αὕτῃ ἡ πλέσια δὲν συνεπικουροῦσε στὴ στατικότητα τοῦ πίθου, τότε θὰ μπορούσε καὶ πάλι νὰ ἀνήκει σὲ δάπεδο. Παραμένει ἀμφίβολο.

Στὸν χώρο **K** τὰ «κατὰ χώραν» ἀγγεῖα προϋποθέτουν δάπεδο ποὺ δὲν ἀναφέρεται. Θὰ βρισκόταν σὲ μικρὸ βάθος, σύγχρονο ἴσως μὲ τῶν χώρων **A** καὶ **Γ**, πιθανότατα θὰ ἦταν ἀπὸ πατημένη γῆ καὶ δὲν θὰ ἔγινε ἀντιληπτό. Στὸ ἴδιο σημεῖο μὲ τὰ ἀγγεῖα, στὴ ΒΔ. γωνία τοῦ **K**, ἀλλὰ ἀρκετὰ βαθύτερα, ἦρθε στὸ φῶς ἡ μυκηναϊκὴ ταφὴ **IV** κάτω ἀπὸ τὸ δάπεδο, τὸ ὁποῖο διακρίνεται κομμένο στὸν πίνακα 59β, δὲν σχολιάζεται ὁμως ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο.

Στὸν **Δ**, δίπλα στὸν τοῖχο **19**, ἀποκαλύφθηκαν μικρὲς ἀκανόνιστες πέτρες, τοποθετημένες πάνω στὸν φυσικὸ βράχο, ποὺ θεωρήθηκαν ὅτι ἀποτελοῦσαν τὸ λιθόστρωτο δάπεδο αὐλῆς.

Συμπέρασμα: Ὁ φυσικὸς βράχος στὸ δυτικὸ ἥμισυ τοῦ κτιρίου βρισκόταν σὲ βάθος 1.20 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἐνῶ ἀπὸ τὸ μέσο του περίπου καὶ ἀνατολικότερα ἔφθανε τὰ 1.30-1.40 μ. ἀντίστοιχα. Παρουσιάζει δηλαδὴ μία ἐλαφρὰ κλίση ἀπὸ **Δ**. πρὸς **A**. Ἐπομένως, τὰ βαθύτερα δάπεδα (ἀπὸ 1.10-1.30 μ.) ἀποκαλύφθηκαν στοὺς χώρους **H**, **Δ** (πλακόστρωτο), **M**, **P** καὶ ἴσως **K** (τὸ δεύτερο). Περὶ τὰ 0.10 μ. ψηλότερα (1 μ.) βρέθηκαν τὰ δάπεδα τῶν χώρων **B** (τὸ δεύτερο), **Θ** (τὸ τρίτο) καὶ ἴσως **N**. Στὰ 0.90 μ. τὸ δεύτερο τοῦ **Θ**, ἐνῶ στὰ 0.70 μ. τὰ πρῶτα τῶν **B** καὶ **Θ**. Πλησιέστερα πρὸς τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, 0.20-0.30 μ., ἀποκαλύφθηκαν τὰ δάπεδα τῶν χώρων **A**, **Γ**, καὶ ἴσως **K** (τὸ πρῶτο).

ΘΥΡΕΣ. Οί ανασκαφέντες στο κτίριο του «Εργαστηρίου» χώροι ήταν υπόγειοι και δεν επικοινωνούσαν μεταξύ τους στο ύψος των δαπέδων, διότι δεν αποκαλύφθηκαν σε κανένα τοίχο ανοίγματα θυρών ούτε και κατώφλια, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς διατηρήθηκαν σὲ ἀρκετὸ ὕψος. Ἀπὸ αὐτὸ συνάγεται ὅτι οἱ χώροι ἦταν κατώγεια προσιτὰ ἀπὸ τὸν ὑπερκείμενο ὄροφο μὲ καταπακτὴ καὶ ξύλινη σκάλα γιὰ κάθε ἓνα χωρὸ χωριστά. Ὁ τρόπος αὐτὸς ἐπικοινωνίας ἦταν εὐρύτατα διαδεδομένος κατὰ τὴ μυκηναϊκὴ ἐποχὴ σὲ πολλὰ κτίρια καὶ οἰκίες ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἀκρόπολης. Λογικὰ θὰ ἔπρεπε τουλάχιστον στὴ θεωρούμενη αὐλὴ τῶν χώρων Δ-Ε-Ζ νὰ ὑπῆρχε μιὰ πρόσβαση πρὸς τοὺς ἐκατέρωθεν χώρους καὶ ἀντίστροφα.

ΑΓΩΓΟΙ. Ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴ λειτουργία ἐνὸς ὁποιουδήποτε κτιρίου εἶναι ἡ ὑπαρξὴ ἀποχετευτικοῦ συστήματος γιὰ τὴν ἀπομάκρυνση καὶ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων ἀπὸ τοὺς ὑπαίθριους χώρους, ἀλλὰ καὶ ἄλλων λυμάτων ἀπὸ τὴ χρῆση νεροῦ μέσα στὰ δωμάτια. Στὸ «Εργαστήριο» εἶχαν κατασκευαστεῖ δύο ἀγωγοί (εἰκ. 4): Ὁ πρῶτος, μικρὸς σὲ μῆκος, τὸ μέγιστο 5 μ., ἄρχιζε ἀπὸ τὸν χωρὸ Η, περνοῦσε κάτω ἀπὸ τὸν τοίχο 8, διέσχιζε κάθετα τὸν χωρὸ Β καὶ διερχόμενος κάτω καὶ ἀπὸ τὸν τοίχο 13 κατέληγε στὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ. Ὁ δεύτερος μεγάλος σκεπαστὸς ἀγωγὸς διέσχιζε κατὰ μῆκος ὅλο τὸ κτίριο ἀκολουθώντας μιὰ πορεία γενικὰ Α.-Δ. Θὰ ξεκινοῦσε ἀπὸ κάποιο σημεῖο στὸ ἀνατολικὸ ἄκρο τοῦ κτιρίου, ὅπου ὅμως δὲν προχώρησε ἡ ἀνασκαφή, θὰ διερχόταν μέσα ἀπὸ τοὺς χώρους Μ-Ν, Θ-Ι, Ε-Ζ καὶ Γ, περνώντας κάτω ἀπὸ τοὺς τοίχους 4, 9, 3 καὶ 2, καὶ θὰ ἐξέβαλλε μέσα στὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ. Ἀποκαλύφθηκε σὲ μῆκος 20.40 μ., καὶ εἶχε πλάτος 0.30-0.50 μ. καὶ βάθος 0.20-0.55 μ.

Ἡ πορεία τοῦ πρώτου ἦταν εὐθεία, μὲ κατεύθυνση Β.-Ν., ἐνῶ ὁ δεύτερος, ὁ μεγαλύτερος, ἦταν ἀναγκασμένος νὰ ἀκολουθήσει τὴ διαμόρφωση τοῦ βράχου μᾶλλον παρὰ τὶς ἀνάγκες τῶν χώρων ἀπὸ τοὺς ὁποίους διερχόταν, καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ δὲν ἦταν εὐθύς. Στους χώρους Μ-Ν εἶχε στὴν ἀρχὴ εὐθεία πορεία ἀπὸ Α.-Δ., σὲ μῆκος 3.80 μ., περὶ τὸ μέσο σχημάτιζε μιὰ σχεδὸν ὀρθή γωνία πρὸς Ν., μήκους 1 μ., ὑπαγορευόμενη ἀπὸ ἀνωμαλία τοῦ βράχου, καὶ συνέχιζε σχεδὸν σὲ εὐθεία πάλι μέχρι τὸν τοίχο 4, κατὰ 3 μ. Στους χώρους Θ-Ι ἀκολουθοῦσε λοξὴ πορεία, μὲ κατεύθυνση ἀπὸ ΒΑ.-ΝΔ., σὲ μῆκος 3.35 μ., ἐνῶ στους χώρους Ε-Ζ καὶ Γ ἐλαφρῶς λοξὴ ἕως εὐθεία, σὲ μῆκος 2.90 καὶ 3.15 μ. ἀντίστοιχα. Γενικῶς ἡ πορεία του θὰ πρέπει νὰ ἦταν κατηφορικὴ ἀπὸ Α. πρὸς Δ. Δεδομένου ὅμως ὅτι ἡ φυσικὴ κλίση τοῦ ἐδάφους ἦταν ἀντίθετη, ἀπὸ Δ. πρὸς Α., θὰ ἔπρεπε τὸ βάθος τοῦ ἀγωγοῦ νὰ ἦταν ἀρκετὰ μεγαλύτερο στὰ δυτικά, ὥστε νὰ κερδίζεται ἡ διαφορὰ τοῦ ὕψους τῆς κλίσης, ποὺ ἦταν 0.10-0.30 μ. Ἐὰν δηλαδὴ στὸν χωρὸ Ν καὶ ἀνατολικότερα ὁ ἀγωγὸς εἶχε βάθος 0.20-0.25 μ., τότε στὸν χωρὸ Γ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε βάθος τουλάχιστον 0.50-0.55 μ. Αὐτὸ ὅμως δὲν σχολιάζεται στὸ ἡμερολόγιο, οὔτε καὶ διακρίνεται στὶς φωτογραφίες ἢ στὸ σχέδιο ἐφόσον δὲν δίνεται τομὴ κατὰ μῆκος. Πάντως, τὸ ἀπαιτούμενο αὐτὸ βάθος θὰ μπορούσε νὰ κερδηθεῖ ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ βόθρου, τὸ ὁποῖο ὅμως θὰ παραμείνει ἄγνωστο.

Θὰ μπορούσε νὰ ἐκφραστεῖ καὶ μιὰ ἀκόμη πολὺ λογικὴ ἐκδοχὴ. Ὁ βόθρος τοῦ χώρου Γ νὰ ἀποτελοῦσε τὴν ἀρχὴ τοῦ ἀγωγοῦ, ἀπὸ ὅπου ξεκινώντας νὰ διέσχιζε τὸ κτίριο μὲ κατεύθυνση ἀπὸ Δ. πρὸς Α. καὶ νὰ χυνόταν ἔξω ἀπὸ τὸ κτίριο ἢ μέσα σὲ ἄλλον ἀγωγό,

πού θα διοχέτευε τὸ περιεχόμενό του πρὸς τὸ ρέμα τῆς Κοκορέτσας. Ἡ λύση αὐτὴ θὰ ἐκμεταλλευόταν καὶ τὴ φυσικὴ κλίση τοῦ ἐδάφους, ἡ ὁποία θὰ ἐνισχύετο ὅσο χρειαζόταν καὶ ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο βάθος τοῦ ἀγωγοῦ πρὸς τὰ ἀνατολικά. Ἡ πιθανότητα αὐτὴ ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τὸ πλάτος τοῦ ἀγωγοῦ, τὸ ὁποῖο αὐξανόταν σταδιακὰ ἀπὸ 0.30 μ. στὸ δυτικὸ ἄκρο μέχρι 0.50 μ. στὸ ἀνατολικό, πράγμα πὺν σημαίνει ὅτι βαθμιαία θὰ πολλαπλασιαζόταν ἀντίστοιχα καὶ τὸ περιεχόμενό του.

Στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ τοίχου **1**, μέσα στὸν χῶρο **B**, ἀποκαλύφθηκε ἓνα κομμάτι πῆλινου ἀγωγοῦ (εἰκ. 4), πὺν σύμφωνα μὲ τὸ ἡμερολόγιο θὰ διοχέτευε τὰ νερὰ στὸν σκαμμένο στὸν βράχο ἀγωγὸ τῶν χώρων **H, B, Γ**, ἂν καὶ βρέθηκε περὶ τὰ 0.45 μ. ψηλότερα. Ἡ κατασκευὴ του ἦταν πολὺ ἐπιμελημένη: στηριζόταν πάνω σὲ δύο πλακοειδεῖς «κάθετες» πέτρες, ὅπως ἀκριβῶς σημειώνεται στὸ ἡμερολόγιο, ἐνῶ ἀπὸ ἐπάνω καλυπτόταν ἀπὸ δύο ἐπίπεδες πωρολιθικὲς πέτρες, συνδεδεμένες μὲ ἄρμὸ καὶ ἐπικαλυμμένες μὲ κονίαμα, προφανῶς ὕδατοστεγὲς γιὰ στεγανοποίηση. Τμῆμα παρόμοιου πῆλινου ἀγωγοῦ ἀποκαλύφθηκε ἀνεστραμμένο καὶ κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο **3/9** (πίν. 42α).

Οἱ δύο βασικοὶ ἀγωγοὶ ἦταν σκαμμένοι στὸν μαλακὸ βράχο, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ παντοῦ καὶ τὸν πυθμένα τους. Γιὰ τὰ τοιχώματα ὁμως οἱ πληροφορίες τοῦ ἡμερολογίου διίστανται. Σὲ ἄλλα σημεῖα ἀναφέρει ὅτι ὁ φυσικὸς βράχος κατέβαινε ἀπότομα πρὸς **B**. δημιουργώντας ἔτσι καὶ τὴ νότια πλευρὰ τοῦ ἀγωγοῦ, ὅπως στὸν χῶρο **I**, σὲ ἄλλα πάλι ὅτι «τὰ ρεῖθρα τοῦ αὐλακιοῦ εἶναι χτισμένα», ὅπως στοὺς χώρους **M-N** καὶ **Θ-I**, ὅπως πράγματι διακρίνεται στὸν πίνακα 41α. Πιθανότατα, καὶ λόγω των ἀνωμαλιῶν τοῦ βράχου, νὰ ἐφαρμόζονταν κατὰ περίπτωσιν καὶ οἱ δύο τρόποι. Ἀπὸ ὅσο διακρίνεται, εἶναι χτισμένα ἀπὸ σχετικὰ πλακοειδεῖς πέτρες διαφόρων μεγεθῶν, τοποθετημένες στὴ σειρὰ κατὰ δύο ἢ τρεῖς ὀριζόντιους δόμους. Δὲν ἀναφέρεται τίποτα σχετικὰ μὲ τὴ μέριμνα γιὰ τὴ στεγανοποίηση τῶν τοιχωμάτων οὔτε καὶ γιὰ τὸν τρόπο κάλυψης τοῦ ἀγωγοῦ.

Στὸν χῶρο **Δ** κυρίως, ἀλλὰ καὶ στὸν **Θ**, ὑπῆρχαν σκαμμένες κατὰ μῆκος τῶν τοίχων αὐλακες, εἴτε συνεχόμενες εἴτε μεμονωμένες. Στὸν **Δ**, τὸν θεωρούμενο ὡς ἀνοιχτὴ αὐλή, μία βαθιὰ συνεχόμενη αὐλακα, σκαμμένη στὸν βράχο, διέτρεχε τὸν χῶρο γύρω-γύρω, σχηματίζοντας πρὸς **N**. ἀμβλεία γωνία, μέσα στὸ ἄνοιγμα τῆς ὁποίας ὑπῆρχε τεχνητὴ στρογγυλὴ κοιλότητα (πίν. 32β). Θεωρεῖται πιθανὸν ὅτι χρησίμευε ὡς ὑποδοχὴ γιὰ τὴ στήριξιν τῆς βάσης μεγάλου πίθου. Ἡ αὐλακα βρέθηκε σὲ βάθος 1.75 μ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, ἄρα εἶχε βάθος ἀπὸ τὸν φυσικὸ βράχο περὶ τὰ 0.55 μ. Στὸν χῶρο **Θ**, στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ τοίχου **3**, ἀποκαλύφθηκε παρόμοια αὐλακα, στὸ νότιο ἄκρο τῆς ὁποίας δημιουργεῖτο στρογγυλὸ κοίλωμα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶχε βρεθεῖ καὶ ὁ μεγάλος τρίωτος πιθαμφορέας. Ἡ παρουσία καὶ χρῆσιν παρόμοιων αὐλάκων ἦταν συνήθης στὰ μηχαναῖκὰ κτίρια, καὶ ἰδιαίτερα σὲ ἀποθηκευτικοὺς χώρους, γιὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν καὶ ἀπορροή τῶν ὀμβρίων ὕδατων ἢ προκειμένου νὰ προλαμβάνουν τὴ διασπορὰ τοῦ περιεχομένου μεγάλων ἀγγείων καὶ πίθων σὲ περίπτωσιν θραύσεως ἢ καταστροφῆς τους. Δὲν χαρακτηρίζουν ὁμως πάντοτε ὑπαίθριο χῶρο, διότι παρόμοιες αὐλακες ἦ καὶ ὀχετοὶ ὑπῆρχαν καὶ μέσα σὲ στεγασμένους κλειστοὺς χώρους, ἀποθήκες ἢ ἐργαστήρια.

Οἱ ἀποκαλυφθέντες χῶροι καὶ στὸ ἐπίπεδο πὺν διασώθηκαν ἦταν ὑπόγειοι, ἀποθηκευτικοὶ ἢ καὶ ἐργαστηριακοί, μὲ ἄφθονη κεραμεικὴ καὶ εἰδώλια, λιγοστὰ εἶδη μικροτεχνίας, καὶ καθόλου κοσμήματα ἢ ἄλλα πολὺτιμα ἀντικείμενα.

ΤΑΦΟΙ. Μία πολύ διαδεδομένη συνήθεια, που έχει παρατηρηθεί σε πολλές οίκες στις Μυκήνες, είναι οι ταφές που έγινοντο μεταξύ των τοίχων τους και σηματοδοτοῦν τὴν ἐγκατάλειψή τους. Ἀνήκουν στοὺς προχωρημένους ΥΕ ΙΙΙΓ ἕως καὶ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. Οἱ ταφές γίνονται πάντοτε κοντά, δίπλα ἢ ἐπάνω στοὺς τοίχους, τοὺς ὁποίους κατὰ κανόνα ἐκμεταλλεύονται ὡς ὅρια τοῦ τάφου, ὥστε νὰ ἀποτελέσουν τὴ μία ἢ, συχνότερα στὶς γωνίες, καὶ τὶς δύο πλευρές τοῦ τάφου, καθὼς καὶ γιὰ τὴ στήριξη τῶν καλυπτηρίων πλακῶν².

Στὸ «Ἐργαστήριον» ἀποκαλύφθηκαν πέντε συνολικά ταφές, στὴ ΝΑ. γωνία τοῦ χώρου Ζ (τάφος Ι), στὴ ΒΔ. γωνία τοῦ χώρου Κ (τάφος ΙV), στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου Λ (τάφος V, γεωμετρικός), στὴ ΝΔ. γωνία τοῦ χώρου Ν (τάφος ΙΙ) καὶ στὴ νότια πλευρὰ τοῦ χώρου Ν (τάφος ΙΙΙ, παιδικὴ ταφή σὲ λάρνακα). Ἀπὸ αὐτὲς οἱ τέσσερις ἦταν ἐνηλίκων καὶ ἡ μία νηπίου. Χρονολογικά οἱ τέσσερις τοποθετοῦνται στοὺς ὕστερους μυκηναϊκοὺς χρόνους καὶ μία στοὺς πρώιμους γεωμετρικοὺς. Ἦταν ἢ ἀπλοὶ λάκκοι, ὅπως οἱ τάφοι ΙΙ (πίν. 70β, 71α-β) καὶ ΙV (πίν. 46α) ἢ ὀρίζοντο ἀπὸ σειρὲς λίθων κατὰ τὶς δύο μόνο πλευρές τους, ἐκμεταλλεζόμενοι τὶς γωνίες τῶν τοίχων ποὺ ἐκλείναν τὶς ἄλλες δύο πλευρές, ὅπως οἱ τάφοι Ι (πίν. 37α), ΙΙ ἀλλὰ καὶ ΙV. Ἡ ταφή νηπίου, τάφος ΙΙΙ (πίν. 72β, 73α-β, 74α), περιείχετο μέσα σὲ μικρὴ πήλινη καλυμμένη λάρνακα. Δύο τάφοι εἶχαν καλυπτήριες πλάκες, οἱ Ι καὶ ΙΙ. Περιεῖχαν ἓνα μόνο νεκρὸ ὃ καθέννας, τοποθετημένο σὲ ὕπτια στάση ἐπάνω σὲ ἐπίχωση, μὲ τὴν κεφαλὴ πρὸς Δ. στοὺς τάφους Ι καὶ ΙΙ καὶ πρὸς Β. στὸν ΙV. Τὴ μόνη ἐξαιρέση ἀποτελεῖ ἡ ταφή ΙV, ὃ νεκρὸς τῆς ὁποίας ἦταν τοποθετημένος ἀπεναντίας ἐπάνω στὸν βράχο. Οἱ τάφοι Ι καὶ ΙΙ ἦταν ἀκτέριστοι, ὃ ΙΙ περιεῖχε δύο χοντροειδῆ ἀγγεῖα καὶ ὃ ΙV δύο εἰδώλια. Στὸν τάφο Ι εἶναι ἀξιοσημεῖωτο ἀλλὰ καὶ ἀπορίας ἄξιο τὸ γεγονός ὅτι προτίμησαν νὰ ἀφαιρέσουν πέτρες ἀπὸ τὸν τοῖχο 3, προκειμένου νὰ χωρέσει ὃ νεκρός, παρὰ νὰ τὸν μετακινήσουν λίγο δυτικότερα, ὅπου ὑπῆρχε ἄφθονος χώρος. Ὅπωςδήποτε δὲν εἶναι τυχαῖο, διότι τὸ ἴδιο εἶχε παρατηρηθεῖ καὶ στὴν «Οἰκία τοῦ τάφου τῶν τριπόδων»³. Ἐπίσης στὸν τάφο ΙΙ εἶχε χρησιμοποιηθεῖ μία ἀπὸ τὶς πέτρες τοῦ τοίχου 4 ὡς προσκέφαλο τοῦ νεκροῦ.

Ἡ γεωμετρικὴ ταφή V (πίν. 58α καὶ 60α) ἀποκαλύφθηκε σὲ μικρὸ βάθος ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους. Περιλάμβανε ἓνα σχετικὰ διαταραγμένο σκελετὸ μὲ τὴν κεφαλὴ πρὸς Β. καὶ πλούσια κτερισμένο.

Τὰ ὄστρακα ποὺ ἔχουν συγκεντρωθεῖ γύρω ἀπὸ τοὺς τάφους θὰ πρέπει νὰ ἀνήκουν στὰ κατάλοιπα τῆς ἐπίχωσης ποὺ συσσωρεύθηκε μέσα στοὺς χώρους μετὰ τὴν ἐγκατάλειψή τους καὶ ποὺ διαταράχθηκε κατὰ τὴ διάνοιξη καὶ κατασκευὴ τοῦ τάφου.

2. Τὸ ἴδιο φαινόμενο ἔχει διαπιστωθεῖ καὶ στὴν «Οἰκία τοῦ τάφου τῶν τριπόδων» (Ὡνάσογλου 25, 62, 66, 77, 83, 103 καὶ 105), στὶς οἰκίες τοῦ λόφου τῆς

Παναγίτσας (*Panagia Houses 3*), κ.ἀ.

3. Ὡνάσογλου 26, σχ. VIII.

ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

ΚΕΡΑΜΕΙΚΗ

Ἡ ἀνασκαφή τοῦ «Ἐργαστηρίου», παρ' ὅλα τὰ ἀνασκαφικά προβλήματα, ἀποδείχθηκε ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρουσα διότι ἀπέδωσε ἄφθονη καὶ καλὴ κεραμεικὴ, ὅπως καὶ ἂν συγκεντρώθηκε. Δεδομένου μάλιστα ὅτι διατηρήθηκε μετὰ τὴν πρώτη διαλογὴ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ὀστράκων, τὸ 99% τῶν ἄγραπτων καὶ τὸ 100% τῶν γραπτῶν, τὸ ὑλικὸ προσφέρεται γιὰ ἀσφαλεῖς στατιστικὲς παρατηρήσεις. Ἡ σημασία τῆς ἀφθονίας τοῦ ὑλικοῦ ἔγκειται κυρίως στὴν παρουσίᾳ του, διότι δὲν εἶναι στρωματογραφικὰ συγκεντρωμένο. Ἡ μεγάλη ποικιλία τῶν κύριων διακοσμητικῶν θεμάτων ἀλλὰ καὶ τῶν παραλλαγῶν τους, τὸ πλῆθος τῶν συνδυασμῶν γνωστῶν θεμάτων μὲ ποικίλα καὶ διαφορετικὰ ἐκάστοτε παραπληρωματικὰ στοιχεῖα, ἡ ποιότητα καὶ ἡ λεπτότητα τῶν σχεδίων θὰ πλουτίσουν τὶς γνώσεις μας γιὰ τὴ μυκηναϊκὴ κεραμεικὴ.

Συνήθως ἡ κεραμεικὴ διακρίνεται σὲ κατηγορίες σύμφωνα μὲ τὴ στρωματογραφικὴ προέλευση, δηλαδή ὄστρακα ποὺ βρέθηκαν πάνω ἢ κάτω ἀπὸ δάπεδα, ὄστρακα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ γέμισμα ἀγωγῶν καὶ αὐτὰ ποὺ συγκεντρώθηκαν ἀνάμεικτα ἀπὸ ὅλη τὴν ἐπίχωση καὶ ἀπὸ διάφορα βάθη, τὰ ὁποῖα χρονολογοῦν τὴν κατασκευὴ, χρῆση καὶ ἐγκατάλειψη τοῦ κτιρίου. Δεδομένων ὅμως τῶν προαναφερθεῖσιν δυσκολιῶν, ἡ κεραμεικὴ θὰ ἐκτεθεῖ ὁμαδικὰ κατὰ τὶς παραδεδεγμένες χρονολογικὲς περιόδους – χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ ἐπαληθευθεῖ ἡ ἀκολουθία τους μὲ βάση τὰ ἀνασκαφικά δεδομένα – καὶ κατὰ σχήματα καὶ μόνον ὅσες ὁμάδες δίνουν χρονολογικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸ κτίριο θὰ ἀναφερθοῦν μεμονωμένες κατὰ χώρους.

ΑΓΓΕΙΑ. Ἐχουν συλλεγεῖ ἑκατὸν ἑπτὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκέραια ἀγγεῖα, ἐνενήντα ἐννέα μυκηναϊκὰ καὶ ὀκτὼ μεταγενέστερα. Προέρχονται ἀπὸ ὅλους σχεδὸν τοὺς χώρους τοῦ κτιρίου, ἀλλὰ τὰ περισσότερα καὶ καλύτερα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ. Δὲν βρέθηκαν ἀγγεῖα στοὺς χώρους Α, Δ-Ε-Ζ, Η, Π καὶ Ρ-Σ-Τ. Ἐπίσης τμήματα ἀγγείων προέκυψαν καὶ ἀπὸ τὰ ὄστρακα, μετὰ τὴ συγκόλληση τῶν συνανηκόντων κομματιῶν. Ἀπὸ τὰ μυκηναϊκὰ ἀγγεῖα, τὰ τριάντα ἑπτὰ εἶναι ἄγραπτα καὶ τὰ ἑξήντα δύο γραπτὰ, δηλαδή ποσοστὸ 37.4% καὶ 62.6% ἀντίστοιχα. Ἀντιπροσωπεύονται οἱ περισσότεροι τύποι ἀγγείων. Στὰ ἄγραπτα ἐπικρατοῦν οἱ κύλικες, μὲ δεκαπέντε δείγματα καὶ ποσοστὸ 40.55%, καὶ ἀκολουθοῦν τὰ ἀγγεῖα οἰκιακῆς χρήσεως μὲ ἐννέα δείγματα καὶ τὰ λεκανίδια μὲ πέντε, ποσοστὸ 24.35% καὶ 13.5% ἀντίστοιχα. Ἔπονται τὰ κύπελλα καὶ οἱ λύχνοι μὲ δύο δείγματα ἀνὰ κατηγορία καὶ ποσοστὸ 5.4%. Τὰ ὑπόλοιπα σχήματα, φιάλες, κύαθοι, ἀσκοὶ καὶ σκύφοι, ἔχουν δώσει ἀπὸ ἓνα δεῖγμα καὶ ἀντιπροσωπεύουν ποσοστὸ 2.7%.

Ἡ κατανομή τῶν ἄγραπτων ἀγγείων κατὰ χώρους ἀντιστοιχεῖ σὲ τέσσερα ἀγγεῖα ἀπὸ τὸν χώρο **B**: δύο κύλικες τῆς YE ΠΙΑ2 (πίν. 9α καὶ 12:16) καὶ δύο οἰκιακῆς χρήσεως (εἰκ. 27). Εἴκοσι ἓνα ἀγγεῖα ἀπὸ τὸν χώρο **Γ** (τὰ 12 ἀπὸ τὸν βόθρο): δέκα κύλικες τῆς YE ΠΙΑ2 (πίν. 26β) καὶ τῆς YE ΠΙΒ (πίν. 30α, γ, 31α καὶ 32α), πέντε λεκανίδια τῆς YE ΠΙΑ-B (πίν. 26γ, 30β καὶ 31β), τέσσερα οἰκιακῆς χρήσεως καὶ δύο λύχνοι τῆς YE ΠΙΒ (πίν. 28β-γ). Ἑπτὰ ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**: μία κύλιξ τῆς YE ΠΙΒ1 (πίν. 56), ἓνα οἰκιακό, μία φιάλη, ἓνας κύαθος τῆς YE ΠΙΓ1 (πίν. 48γ), δύο κύπελλα καὶ ἓνας ἀσκὸς τῆς YE ΠΙΑ-B (πίν. 52). Τρία ἀπὸ τοὺς χώρους **M-N**: μία κύλιξ τῆς YE ΠΙΒ (πίν. 65β) καὶ δύο οἰκιακά. Τέλος, δύο ἀπὸ τὸν χώρο **O**: μία κύλιξ τῆς YE ΠΙΑ2 (πίν. 86:1) καὶ ἓνας σκύφος (πίν. 81γ).

Στὰ γραπτὰ πάλι πλεονάζουν οἱ κύλικες μὲ δεκαεῖς μοναδικὰ δείγματα καὶ ποσοστὸ 25.81%, καὶ ἀκολουθοῦν οἱ ἄβαφοι ἐσωτερικὰ σκύφοι, τύπου A, μὲ δεκατέσσερα δείγματα καὶ ποσοστὸ 22.58%. Βρέθηκαν ἀκόμη ἕξι πρόχοι, ποσοστὸ 9.68%, ἀπὸ τέσσερις πιθαμορεῖς καὶ ὑψίποδες σκύφοι, 6.45%, καὶ ἀπὸ τρεῖς ψευδόστομοι καὶ κρατήρες, 4.84%. Ἀπὸ δύο δείγματα ἔδωσαν οἱ κύαθοι, τὰ κύπελλα καὶ οἱ ἀσκοί, μὲ ποσοστὸ 3.23% ἀνὰ σχῆμα, καὶ ἀπὸ ἓνα οἱ ἀρύταινες, οἱ λαβὲς ἀδήλων ἀγγείων, τὰ ρυτά, οἱ λήκυθοι, τὰ θήλαστρα καὶ οἱ ὀλόβαφοι σκύφοι, τύπου Γ, μὲ ποσοστὸ 1.61% ἕκαστο.

Ἡ κατανομή τῶν γραπτῶν ἀγγείων κατὰ χώρους ἀντιστοιχεῖ σὲ δεκατρία ἀγγεῖα ἀπὸ τὸν χώρο **B**: τέσσερις κύλικες, ἓνας κύαθος, ἓνα κύπελλο, ἓνα ρυτὸ καὶ ἓνας ὀλόβαφος σκύφος, τρεῖς πρόχοι καὶ δύο ὑψίποδες σκύφοι. Δεκαοκτὼ ἀγγεῖα ἀπὸ τὸν χώρο **Γ** (τὰ 16 ἀπὸ τὸν βόθρο): ἔντεκα κύλικες, ἀπὸ δύο ἄβαφοι ἐσωτερικὰ καὶ ὑψίποδες σκύφοι καὶ ἀπὸ ἓνα κύπελλο, ἀρύταινα καὶ κρατήρας. Δύο ἀγγεῖα ἀπὸ τοὺς χώρους **Θ-I**: ἓνας πιθαμορεάς καὶ ἓνας ἀσκός (μολύβδινος). Δέκα ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**: δύο ψευδόστομοι, δύο πρόχοι καὶ ἀπὸ ἓνας κύαθος, λήκυθος, πιθαμορεάς, θήλαστρο, ἀσκὸς καὶ ἄβαφος ἐσωτερικὰ σκύφος. Δεκατέσσερα ἀπὸ τοὺς χώρους **M-N**: μία κύλιξ, δέκα ἄβαφοι ἐσωτερικὰ σκύφοι, ἓνας πιθαμορεάς, ἓνας κρατήρας καὶ μία λαβὴ καί, τέλος, πέντε ἀπὸ τοὺς χώρους **Ξ-O**: μία πρόχους, ἓνας πιθαμορεάς, ἓνας ψευδόστομος, ἓνας κρατήρας καὶ ἓνας ἄβαφος ἐσωτερικὰ σκύφος.

Χρονολογικὰ ἡ πλειονότης τῶν γραπτῶν ἀγγείων τοποθετεῖται στὴν YE ΠΙΑ2 περίοδο, κατὰ τὴν ὁποία ἐμφανίζονται λίγα βασικά θέματα, ὅπως πορφύρες, χταπόδια, ἄνθη, σπεῖρες καὶ τρικάμπυλα τόξα, ἀλλὰ μὲ μεγάλη ποικιλία στὴ σύνθεση τῶν θεμάτων καὶ στὴν ἀπόδοση τῶν λεπτομερειῶν. Ἐπίσης χρησιμοποιοῦνται πολλὰ καὶ ποικίλα παραπληρωματικὰ θέματα δεδομένου ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν περίοδο ἐπικρατεῖ στὴ διακόσμηση ὁ «φόβος τοῦ κενοῦ» (horror vacui). Αὐτὸ φαίνεται καθαρὰ σὲ τρία ἀγγεῖα τῆς περιόδου, σὲ δύο κύλικες (πίν. 8:5 καὶ 23β) καὶ σὲ ἓνα κύπελλο (πίν. 27α).

Εἰδικότερα οἱ κύλικες ἀνήκουν ὅλες στὴν YE ΠΙΑ2, καὶ μάλιστα οἱ περισσότερες ἀποτελοῦν μοναδικὰ δείγματα τόσο γιὰ τὴν ποιότητα τοῦ σχεδίου καὶ τῶν χρωμάτων ὅσο καὶ γιὰ τὴ διακόσμησή τους. Ὑπάρχουν τρεῖς κύλικες μὲ καλογραμμένα χταπόδια (πίν. 25 καὶ 68β:7), τρεῖς μὲ σειρὲς ἐλικωτῶν ἢ γωνιωδῶν ἀνθέων μὲ διαφοροποίηση στὴν ἀπόδοση τῶν στοιχείων τους, ὅπως π.χ. στέλεχος ἀποδιδόμενο μὲ ἀπλὴ γραμμὴ ἢ μὲ στήλη γραμμίδων (πίν. 22β, 27β:1 καὶ 24), πέντε μὲ τρικάμπυλα τόξα καὶ ποικίλα παραπληρωματικὰ θέματα (πίν. 8:1,3, 9β, 23α καὶ 27β:3), μία μὲ μεγάλη ὀριζόντια πορφύρα (εἰκ. 65), μία μὲ σειρὰ ἀπὸ ὁμάδες καμπύλων ἐνάλληλων γραμμῶν καὶ μεταξύ τους μονὸς πλοχμός (πίν.

23β), μία με τρέχουσα σπείρα (πίν. 8:5) και μία με σειρά διακοσμητικῶν στοιχείων ἀποτελούμενων ἀπὸ τέσσερις παράλληλες γραμμὲς καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῶν ἀνὰ τέσσερα ὁμόκεντρα ἡμικύκλια περιστρίκτα ἐξωτερικά (εἰκ. 62).

Ἔχουν βρεθεῖ ἀκόμη ἓνας κύαθος με τρέχουσα σπείρα (πίν. 8:2), ἓνα τροπιδωτὸ κύπελλο με σειρά στηλῶν ἀμειβόντων (πίν. 27α) καὶ ἓνα με τρικάμπυλα τόξα (πίν. 8:4). Χωρὶς παράλληλο παραμένει καὶ τὸ ρυτὸ με τὰ παπυροειδῆ φυτά.

Στὴν ΥΕ ΙΙΒ περίοδο ἀνήκει μία ἀρύταινα με κομβιόσχημη βάση (πίν. 28α), δύο ὀπισθόμητες πρόχοι, μία με ταινιωτὴ διακόσμηση (πίν. 57) καὶ μία με διακόσμηση στὸν ὦμο (πίν. 82), δύο μικκύλα χειροποίητα ἀγγεῖα, μία ὑδρία (πίν. 53α) καὶ ἓνα θήλαστρο (πίν. 53β), δύο πιθαμοφορεῖς με διακόσμηση στὸν ὦμο, ἓνας με ὁμάδες κυματοειδῶν γραμμῶν (πίν. 48β) καὶ ἓνας με ἀνηρητημένο φολιδωτὸ καὶ ἀνάμεσα συνεχὴ τεθλασμένη ὀριζόντια γραμμὴ (πίν. 86γ), δύο μεγάλοι ψευδόστομοι, ὁ ἓνας ἐνεπίγραφος (πίν. 49-50), ἓνας κρατήρας με σειρά στηλῶν ἀμειβόντων (πίν. 27β:2), δύο σκύφοι: ὁ ἓνας με στήλη διάγραμμα ῥόμβων, δίλοβα πέταλα στὸ περιθώριο καὶ στήλη ἀμειβόντων ἐκατέρωθεν (πίν. 29α) καὶ ὁ ἄλλος με κεντρικὴ στήλη ἀντίνωτων κροσσοπεταλίων με διπλὸ περιθώριο καὶ ἐκατέρωθεν στήλη τεθλασμένης (πίν. 54β), καὶ σκύφος με στρικτὸ χεῖλος καὶ διαποίκιλτο τροχὸ (πίν. 69:1).

Τὴν ΥΕ ΙΙΓ περίοδο ἀντιπροσωπεύουν μία μικρὴ λήκυθος με διακόσμηση ὁμόκεντρων τόξων στὸν ὦμο (πίν. 54α), ἓνας μεγάλος ψευδόστομος με ταινιωτὴ διακόσμηση καὶ ἐγκάρσιες πινελιὲς στὴ ράχη τῆς λαβῆς (πίν. 87), καὶ ἓνας ἐνδόβαφος κρατήρας με ἀγκυλόμιση σπείρα με διαποίκιλτὴ τὴν καμπύλῃ τοῦ μίσχου (πίν. 66).

Ἀξιοσημεῖωτο εἶναι ὅτι ἀπὸ τοὺς σκύφους ἐκπροσωποῦνται μόνον οἱ ἄβαφοι ἐσωτερικά, τύπου Α, ἐνῶ ὑπάρχει καὶ ἓνα δεῖγμα ὁλόβαφο. Λεῖπουν ἐντελῶς ἀπὸ τὰ ἀκέραια ἀγγεῖα οἱ ἐνδόβαφοι σκύφοι, τύπου Β.

ΟΣΤΡΑΚΑ. Ἐντυπωσιακὸς εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν συλλεγέντων ὀστράκων, ποὺ ἀνέρχονται σὲ 52.519. Ἀπὸ αὐτὰ θὰ πρέπει νὰ ἀφαιρεθοῦν 21.534 ἀπροσδιόριστα ὀστράκα, τὰ ὁποῖα ἦταν κατὰ τὸ πλεῖστον μικρὰ τριμμένα ἢ με πολὺ ἴζημα καὶ δυσδιάκριτα, 36 μεσοελλαδικῶν χρόνων καὶ 2.079 μεταγενέστερα, κυρίως ἐλληνιστικά, ἀλλὰ καὶ λίγα γεωμετρικά καὶ ἀρχαϊκά. Ἔτσι ἀπομένουν 28.870 ἀναγνωρισμένα μυκηναϊκὰ ὀστράκα. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ δεκαεννέα χιλιάδες εἴκοσι ἐννέα εἶναι ἄγραπτα καὶ τὰ ἐννέα χιλιάδες ὀκτακόσια σαράντα ἓνα γραπτὰ, ἥτοι ποσοστὸ 65.91% καὶ 34.09% ἀντίστοιχα.

ΜΕΣΟΕΛΛΑΔΙΚΑ. Τὰ παλαιότερα ὀστράκα ποὺ βρέθηκαν στὸ κτίριο χρονολογοῦνται στὴ μεσοελλαδικὴ ἐποχὴ καὶ περιορίζονται σὲ τριάντα ἑξὶ κομμάτια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ εἴκοσι τρία εἶναι ἄγραπτα καὶ τὰ δεκατρία γραπτὰ, ἥτοι ποσοστὸ 63.89% καὶ 36.11% ἀντίστοιχα. Τὰ ἄγραπτα ἀντιπροσωπεύονται ἀπὸ τεφρὰ μινύεια ὀστράκα καὶ προέρχονται ἀπὸ τοὺς χώρους **Β** (3), **Γ** (1), **Δ-Ε-Ζ** (4), **Θ-Ι** (6), **Κ-Λ** (1), **Μ-Ν** (7) καὶ **Ξ** (1). Τὰ γραπτὰ ἀντιπροσωπεύονται ἀπὸ ὀστράκα ἀνοιχτῶν καὶ κλειστῶν ἀγγείων με ἀμαυρὴ διακόσμηση ταινιῶν καὶ γραμμῶν, καὶ προέρχονται ἀπὸ τίς τάφρους **ΜΤ 1** (1) καὶ **Δ3** (2), καὶ ἀπὸ τοὺς χώρους **Β** (1), **Γ** (4), **Δ-Ε-Ζ** (1), **Θ-Ι** (2), **Κ-Λ** (1) καὶ **Μ-Ν** (1). Ἀπὸ τὰ εὐρήματα αὐτὰ δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ συναχθεῖ συμπεράσμα γιὰ τὴν κατοίκηση τοῦ συγκεκριμένου χώρου ἥδη

από τη μεσοελλαδική εποχή, διότι τὰ ὄστρακα εἶναι πολὺ λίγα, προέρχονται ἀπὸ διάφορα βάθη καὶ σημεία, καὶ ἔχουν βρεθεῖ ἀκόμη καὶ μέσα σὲ δοκιμαστικὲς τάφρους, σὲ ἐπιφανειακά στρώματα ἀλλὰ καὶ σὲ βαθύτερα. Ἐπομένως θὰ ἦταν πιθανότερο νὰ προέρχονται ἀπὸ ψηλότερα ἐπίπεδα, ἐκτὸς κτιρίου, ποὺ ἐναποτέθηκαν ἐδῶ λόγῳ τῆς κατωφέρειας τοῦ λόφου ἢ νὰ προέκυψαν ἀπὸ τὴ διάλυση τῶν πλίνθων μέσα στὶς ὁποῖες ἦταν ζυμωμένα, ὅπως συμβαίνει καὶ σὲ ἄλλα ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἀκροπόλεως κτίρια.

ΜΥΚΗΝΑΪΚΑ. Τὰ ὑπόλοιπα ὄστρακα κατανέμονται σὲ ὅλες τὶς περιόδους τῆς ὑστεροελλαδικῆς ἐποχῆς, ἀπὸ τὴν ΥΕ I-II, μὲ λίγα δείγματα, ἕως τὴν ΥΕ IIIΓ. Ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ὀστράκων ἀνήκει στὴν ΥΕ IIIΑ1 καὶ κυρίως στὴν ΥΕ IIIΑ2 περίοδο, μὲ δείγματα ἀρίστης ποιότητος καὶ μοναδικῆς διακόσμησης. Πολλὰ ἐπίσης ἀντιπροσωπεύουν καὶ τὴν ΥΕ IIIΒ περίοδο, ἐνῶ λιγότερα ἀνήκουν στὴν ΥΕ IIIΓ.

Ἄγραπτα. Τὰ ἄγραπτα ὄστρακα (19.029) στὸ σύνολό τους εἶναι σχεδὸν διπλάσια τῶν γραπτῶν (9.841). Τὰ ἀγγεῖα ποὺ ἀντιπροσωπεύονται ἀνήκουν σὲ ὅλα σχεδὸν τὰ γνωστὰ σχήματα τῆς ἐποχῆς, μὲ ἰδιαίτερη ἔμφαση στὶς κύλικες, τροπιδωτὲς καὶ κυρτόπλευρες, μὲ 8.303 δείγματα καὶ ποσοστὸ 43.63%, καὶ στὰ οἰκιακῆς χρήσεως ἀγγεῖα, μὲ 7.187 δείγματα καὶ ποσοστὸ 37.77%, ὅπως χύτρες καὶ ποικίλα χυτροειδή, πρόχοι, ἀμφορεῖς, κάδοι, λεκάνες, ψευδόστομοι, κρατῆρες, σκύφοι, πίθοι, πύραυνα καὶ πολλὰ τριποδικὰ ἀγγεῖα, τὰ περισσότερα μὲ ἔντονα ἵχνη φωτιᾶς. Ἀκολουθοῦν τὰ διάφορα κλειστὰ ἀλλὰ ἀπροσδιόριστου τύπου ἀγγεῖα μὲ 1.558 (8.18%), οἱ πρόχοι/προχοειδή καὶ λήκυθοι μὲ 945 (4.975%), τὰ λεκανίδια μὲ 322 (1.69%), οἱ σκύφοι μὲ 224 (1.18%), οἱ κρατῆρες μὲ 192 (1.01%), οἱ κύαθοι μὲ 173 (0.91%), τὰ κύπελλα μὲ 61 (0.32%), οἱ ἀρύταινες μὲ 24 (0.13%), οἱ ὑδρίες καὶ ἀμφορεῖς μὲ 15 (0.08%), οἱ ψευδόστομοι μὲ 10 (0.05%), λαβὲς ἀδήλου προελεύσεως μὲ 6 (0.03%), οἱ πιθαμορεῖς διαφόρων εἰδῶν μὲ 4 (0.02%), τὰ ἀλάβαστρα μὲ 2 (0.01%) καὶ ἀπὸ ἓνα ὄστρακο ἀπὸ πινάκιο, λεκάνη καὶ ἀσκό (0.005%).

Γραπτά. Στὰ γραπτὰ ὄστρακα ἐντυπωσιάζει ὁ μεγάλος ἀριθμὸς τῶν σκύφων, διαφορῶν κατηγοριῶν, ποὺ ἐκπροσωποῦν σὲ ποσοστὸ τὸ 45.8% τοῦ συνόλου. Σὲ 9.841 ὄστρακα δηλαδὴ τὰ 4.503 προέρχονται ἀπὸ σκύφους. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ 2.278 εἶναι ἄβαφοι ἐσωτερικά, οἱ 35 εἶναι σκύφοι μὲ στικτὸ χεῖλος, οἱ 937 εἶναι ἐνδόβαφοι καὶ οἱ 1.253 ὀλόβαφοι, καὶ σὲ ποσοστὰ 50.6%, 0.8%, 20.8% καὶ 27.8% ἀντίστοιχα. Οἱ ἄβαφοι ἐσωτερικά εἶναι σχεδὸν ἴσοι μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους μαζί. Ἀκολουθοῦν οἱ πρόχοι καὶ τὰ διάφορα προχοειδή μὲ 1.688 δείγματα (17.15%), οἱ κύλικες μὲ 1.148 δείγματα (11.67%), τὰ ἀπροσδιόριστα κλειστὰ μὲ 1.104 δείγματα (11.2%), οἱ κρατῆρες μὲ 406 (4.13%), οἱ ψευδόστομοι μὲ 277 (2.8%), οἱ κύαθοι μὲ 265 (2.68%), τὰ κύπελλα μὲ 164 (1.67%), οἱ πιθαμορεῖς μὲ 62 (0.63%), τὰ λεκανίδια μὲ 51 (0.52%), τὰ ἀλάβαστρα μὲ 38 (0.39%), οἱ λαβὲς ἀδήλων ἀγγείων μὲ 35 (0.36%), οἱ ὑδρίες/ἀμφορεῖς μὲ 28 (0.28%), οἱ ἀρύταινες μὲ 24 (0.24%), τὰ ρυτὰ μὲ 23 (0.23%), οἱ φιάλες μὲ 8 (0.08%), τὰ οἰκιακῆς χρήσεως μὲ 6 (0.06%), τὰ θήλαστρα μὲ 4 (0.04%), τὰ πινάκια μὲ 3 (0.03%), οἱ κάλαθοι μὲ 2 (0.02%), οἱ πυξίδες καὶ οἱ ἀσκοὶ μὲ 1 δεῖγμα (0.01%).

ΥΕ Ι-ΙΙ. Πρώιμη κεραμική ύπηρχε διάσπαρτη σὲ ὅλη τὴν ἐπίχωση καὶ ἀντιπροσωπεύει μικρὸ ἀριθμὸ ὀστράκων ποὺ βρέθηκαν ἀνάμεικτα ἀνάμεσα σὲ νεότερα. Ἀνήκουν κυρίως σὲ κύπελλα τύπου Βαφειοῦ, κύλικες κυαθόμορφες καὶ ἐφυραϊκοῦ τύπου (πίν. 72α:2), κυάθους, πρόχους, πιθαμοφορεῖς καὶ ἀλάβαστρα (πίν. 85:8), καὶ διακοσμοῦνται μὲ φυτική διακόσμηση φύλλων κισσοῦ (πίν. 12:7, 45α:2), μὲ φυλλοφόρες ταινίες, μὲ φοινικοειδή, μὲ κρίνα (πίν. 59α:10-11, 65α:8), μὲ καλογραμμένους ρόδακες (πίν. 62ε:1, 85:11), μὲ συμπαγεῖς κυματοειδεῖς καμπύλες (βραχῶδες) συχνὰ περιστρίκτες (πίν. 85:3), μὲ καμπυλόσχημες ὁμόρροπες γραμμὲς συνδυασμένες μὲ καλαμοειδή (πίν. 20:6), μὲ φολιδωτὰ καὶ μὲ στικτὴ διακόσμηση (πίν. 45α:4 καὶ 48α:5). Λόγω τοῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ τους, ἴσως καὶ αὐτὰ νὰ προέρχονται πιθανότατα ἀπὸ διαλυμένους τοίχους ὠμῶν πλίνθων, μέσα στὶς ὁποῖες ἦταν ζυμωμένα.

ΥΕ ΙΙΑ1. Στὴν περίοδο αὕτὴ ἀνήκουν ὄστρακα προερχόμενα ἀπὸ: Κύλικες μὲ φολιδωτὸ κόσμημα (πίν. 45α:3, 45α:5, 67:5) ἢ δικτυωτὸ (πίν. 48α:6), σπεῖρες καὶ φοινικοειδή. Ἀνοιχτά (κυάθους, κύπελλα) καὶ κλειστά (πρόχους, πιθάκια) ἀγγεῖα μὲ ἀραιή ἢ πυκνὴ σπογγωτὴ διακόσμηση (πίν. 17:5, 19:1, 20:8, 40β:2, 43α:1-2, 44β:3). Κυάθους μὲ ἀγκυλόμοσχη σπείρα (πίν. 79:1). Κύπελλα, μὲ κατακόρυφα τοιχώματα, μὲ φολιδωτὸ ἢ δικτυωτὸ κόσμημα (πίν. 43β:4), μὲ ἀργοναύτη (πίν. 44β:5), μὲ σπεῖρες καὶ μὲ ἱμάντες ἢ ταινίες. Πρόχους μὲ φυλλοφόρο ταινία στὴ βάση τοῦ λαμποῦ (πίν. 43α:6 καὶ 89α:2). Πιθαμοφορεῖς μὲ φολιδωτὴ ἢ δικτυωτὴ διακόσμηση στὸν ὦμο (πίν. 7β:2), μὲ τρέχουσα σπείρα (πίν. 45α:1), μὲ κυματοειδὴ ταινία καὶ μὲ σειρὰ ὀρθῶν ἢ ἀνάστροφων πετάλων. Ἀλάβαστρα ἀτρόσχημα μὲ καρδιόσχημα ὀξύληκτα φύλλα κισσοῦ καὶ συμπαγὴ κυματοειδὴ ταινία (βραχῶδες κόσμημα) στὸν ὦμο καὶ στὴν κοιλία ἀντίστοιχα (πίν. 80:15), καὶ μὲ ὁμόκεντρος δακτυλίους στὴν κάτω ἐπιφάνεια τῆς βάσης. Κρατῆρες μὲ φολιδωτὸ κόσμημα καὶ στιγμὴ μέσα σὲ κάθε φολίδα (πίν. 44α:2).

ΥΕ ΙΙΑ2. Ἡ περίοδος αὕτὴ ἔχει νὰ παρουσιάσει τὰ καλύτερα δείγματα κεραμικῆς. Κύλικες κυρτόπλευρες μὲ ἐλικωτὰ ἄνθη (πίν. 38α:5) σὲ συνδυασμὸ μὲ στῆλες πλοχοῦ ἢ πορφύρες (πίν. 10:10 καὶ 89α:7), μὲ γωνιώδη ἄνθη (πίν. 45α:7), μὲ φοίνικες (πίν. 11:5-6, 19:3), μὲ σπεῖρες (πίν. 20:1) καὶ μὲ ἀπλὰ ἢ πολλαπλὰ τρικάμπυλα τόξα, συνδυαζόμενα μὲ ποικίλα παραπληρωματικὰ κοσμήματα στὰ πλάγια ἢ μέσα, ὅπως ὁμόκεντρα τόξα, ἀντιμέτωπα ἐμπλεκόμενα πέταλα (πίν. 7α:2), κύκλους ἀπλούς, στικτοὺς ἢ περιστρίκτους (πίν. 7α:6, 12:2-3, 11), μίσχους μὲ ἐλικοειδὴ ἀπόληξη (πίν. 21:1-2), μικρὲς στῆλες ἀμειβόντων (πίν. 10:5), σπεῖρες (πίν. 59α:2), διαποικίλο σχηματοποιημένο ἄνθος παπύρου (ριπιδιόσχημο κόσμημα) (πίν. 85:17 καὶ 88β:2) κ.ἄ. Οἱ περισσότερες ὁμως διακοσμοῦνται μὲ χταπόδια καὶ πορφύρες, ποικίλης μορφῆς καὶ ἀπόδοσης. Τὰ χταπόδια ἔχουν τέσσερις ἢ ἑξὶ πλοκάμους κατανεμημένους ἐκατέρωθεν τοῦ ὁλόβαφου σώματος, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ δύο ἄνωτεροι εἶναι πολὺ μικροὶ καὶ λεπτοὶ καὶ πλαισιώνουν τὴν κεφαλὴ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι καλύπτουν κυματοειδῶς ἢ ἐλικοειδῶς ὅλη τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου, λεπτυνόμενοι βαθμιαῖα πρὸς τὰ ἄκρα. Ἀποδίδονται ὁλόβαφοι ἢ ποικιλμένοι μὲ μία λευκὴ ἐπίθετη γραμμὴ στὸ μέσο καὶ κατὰ μῆκος ἢ μὲ σειρὰ λεπτῶν ἐπίθετων λευκῶν στιγμῶν στὰ περιθώρια, ποὺ

ἀποδίδουν πολὺ φυσιοκρατικὰ τοὺς μυζητήρες τῶν πλοκάμων τῶν χταποδιῶν. Τὰ μάτια, πολὺ ζωηρὰ καὶ ἐκφραστικά, ἀποδίδονται μὲ δύο ἐξηρημένους κύκλους ἐπάνω στὴν ὁλόβαφη κεφαλὴ (πίν. 7α:5, 10:1, 12:1,6, 13, 16α:4 καὶ 21:3). Οἱ πορφύρες, μονές ἢ διπλές, ὀρθιές, πλάγιες ἢ ὀριζόντιες, ἀπεικονίζονται κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ ἀπλὸ περίγραμμα στὴν κεφαλὴ καὶ μικρὴ καμπύλη κεραία, σῶμα περίστικτο καὶ διάστικτη οὐρά (πίν. 7α:1). Παράλληλα ἐμφανίζονται καὶ διάφορες ποικιλίες. Κεφάλι μικρὸ ἢ δυσανάλογα μεγάλο (πίν. 18:6), μὲ διπλὸ περίγραμμα ἢ/καὶ μικρὸ κύκλο στὸ κέντρο γιὰ τὴν ἀπόδοση ἴσως τοῦ ματιοῦ, τὸ ὁποῖο συνήθως παραλείπεται (πίν. 51:6). Ἄλλοτε πάλι εἶναι περίστικτο ἐξωτερικὰ ἢ ἐσωτερικὰ, ἢ φέρει μικρὰ γραμμίδια ἀκτινωτὰ διατεταγμένα, σὰν μικρὲς ἀποφύσεις (πίν. 12:15, 16α:2). Τὸ σῶμα ἀποδίδεται καὶ χωρὶς περίστιξη (πίν. 21:7). Ἡ τριγωνικὴ οὐρά συχνὰ παραμένει χωρὶς στίξη (πίν. 18:6) ἢ κοσμεῖται μὲ κυματοειδὴ γραμμὴ ἢ στήλη ἀμειβόντων, ἐνῶ σὲ μία περίπτωσι ἀποδίδεται μὲ τρεῖς παράλληλες γραμμές (πίν. 80:5).

Κύαθοι ἀπλοὶ ἢ μὲ προχοή, μὲ σπείρες (πίν. 18:11), μὲ σειρὰ πλοχμοῦ συνεχοῦς ἢ κομμένου (πίν. 59α:8), μὲ σειρὰ πετάλων (πίν. 20:3) ἢ κυματοειδοῦς, ὀφιοειδοῦς ἢ τεθλασμένης γραμμῆς (πίν. 10:4) ἢ σειρὰ Ν-σχήμων κοσμημάτων (πίν. 11:10, 43β:1), μὲ φυτικὰ κοσμήματα, μὲ ὀριζόντια ἄνθη (πίν. 17:1) καὶ μὲ δέσμες γραμμῶν ἀπλῶν (πίν. 39:3) ἢ μὲ στήλη κροσσοπεταλίων ἐξωτερικὰ (πίν. 19:10).

Κύπελλα μὲ κοῖλο ἢ ἀμφίκοιλο τοίχωμα καὶ αὐλακες στὸ εὐθὺ χεῖλος, καλυπτόμενες ἀπὸ μία ἢ περισσότερες ταινίες (πίν. 18:9). Παρόμοιες αὐλακες ἢ ἀνάγλυφο δακτύλιο φέρουν καὶ περὶ τὸ μέσο τῆς γάστρας, καλυπτόμενο μὲ ταινία. Ἐκατέρωθεν ἔχουν διακόσμηση ἀποτελούμενη ἀπὸ δέσμες κυματοειδῶν γραμμῶν, συνδυασμένες μὲ σπείρες μὲ γωνιώδη μίσχο (πίν. 68β:3, 70α:4)· τρικάμπυλα τόξα μὲ ἀμειβόντες (πίν. 12:9) ἢ καὶ μὲ ἐπ'ἀλλήλα ἡμικύκλια ἀνάμεσα (πίν. 16α:5), καθὼς καὶ φυτικὰ κοσμήματα. Κάτω ἀπὸ τὴ βάση ἔχουν συχνὰ ὁμόκεντρος δακτύλιους (πίν. 17:11-12).

Ἀρύταινες μὲ δακτυλιόσχημες ταινιωτὲς λαβὲς κοσμούμενες στὴ ράχη μὲ ἐγκάρσιες πινελιές.

Ρυτὰ μὲ διακόσμηση ἱμάντων μεταξὺ ταινιῶν, μὲ ἐλικωτὰ ἄνθη μὲ κροσσωτὸ κάλυκα (πίν. 10:7), μὲ τετράφυλλα κοσμήματα ἀποδιδόμενα μόνον κατὰ τὸ περίγραμμα (εἰκ. 170) καὶ μὲ ζώνη ἀπὸ παπυροειδὲς ριπιδιόσχημο κόσμημα (χῶρος Ν περὶ τὸν πίθο).

Πρόχοι καὶ λήκυθοι μὲ διακοσμημένο τὸν ὦμο μὲ φυτικὰ κοσμήματα, σπείρες (πίν. 16α:7), πορφύρες (πίν. 39:5), κυματοειδὴ ταινία, σειρὰ μὲ κομμένο πλοχμό (πίν. 18:2) ἢ μὲ U-σχημο κόσμημα ἢ τρικάμπυλα τόξα μὲ παραπληρωματικὰ στοιχεῖα ἀνάμεσα. Πιθαμφορεῖς μὲ γραμμικὴ διακόσμηση στὸν ὦμο ἢ καὶ μὲ πορφύρες.

Ἀλάβαστρα μικρὰ ἀρτόσχημα μὲ συμπαγεῖς κυματοειδεῖς καμπύλες στὸ κατώτερο μέρος τῆς κοιλιᾶς (βραχῶδες κόσμημα, πίν. 7α:4) ἢ μὲ σειρὰ ἀμειβόντων στὸν ὦμο (πίν. 38α:1). Κυλινδρικὰ ἀλάβαστρα μὲ δικτυωτὸ κόσμημα στὸν ὦμο.

Ψευδόστομοι, μικροὶ κατὰ τὸ πλεῖστον, μὲ δίσκους ἐπίπεδους ἢ ἐλαφρῶς κυρτοὺς διακοσμημένους μὲ ὁμόκεντρος δακτύλιους, μὲ ἐγγεγραμμένο σταυρὸ ἢ μὲ σπείρα μὲ ὁλόβαφο ὀφθαλμό. Οἱ λαβὲς εἶναι ὁλόβαφες στὴ ράχη μὲ ἐξηρημένο τρίγωνο στὴν κορυφή, ἐνῶ τὸ στόμιο καὶ τὸ στέλεχος τῶν λαβῶν φέρουν κλειστὸ δακτύλιο στὴ βάση. Στὸ πεδίο τοῦ ὦμου κοσμοῦνται μὲ γωνιώδη ἄνθη μὲ κροσσωτὸ κάλυκα καὶ ὑπερὸ μὲ ποικίλη ἐπίστεψη (πίν. 77α:1), μὲ ἐνᾶλληλες καμπύλες (πίν. 21:5) ἢ μὲ μικρὲς στήλες ἀμειβόντων (πίν.

40α:4). Στη γάστρα ἀπαντοῦν οἱ συνήθεις ἱμάντες μεταξύ ταινιῶν. Παρόμοια διακόσμηση ὑπάρχει καὶ περὶ τὴ βάση (πίν. 18:14).

Κρατῆρες μὲ σειρὰ μεγάλων ἐλικωτῶν ἀνθέων μὲ διπλὸ κροσσωτὸ κάλυκα (πίν. 22α) καὶ μὲ μεγάλο φοιιδωτὸ κόσμημα, διαποικιλτο ἐνίστε μὲ κύκλους, πέταλα ἢ σταγόνες (πίν. 21:13).

Ὁ ἀριθμὸς τῶν σκύφων αὐτὴ τὴν περίοδο εἶναι περιορισμένος. Εἶναι ἄβαφοι ἐσωτερικά, τύπου Α, ἔχουν λεπτὴ ταινία στὸ χεῖλος καὶ συχνὰ ἄλλη μία χαμηλότερα ἐσωτερικά, πινελιὲς στὶς ρίζες καὶ στὴν κορυφὴ τῶν λαβῶν, ταινία στὴ βάση καὶ ψηλότερα ἱμάντες, καὶ ὁμόκεντρος λεπτοὺς δακτυλίους μέσα στὸν πυθμένα. Ἐξωτερικά κοσμοῦνται μὲ τρέχουσα ἢ καμπυλόμοιχη σπείρα μὲ γέμισμα στὰ τριγωνικά διάκενα ἀνάμεσα στὶς ἔλικες, μὲ σειρὰ ὄρθιων μικρῶν πορφύρων, κ.ἄ. Ὑπάρχουν καὶ μόνωτοι σκύφοι μὲ σειρὰ μεγάλων Ν-σχήμων ἢ ἄλλων κοσμημάτων (πίν. 6β:1).

Ὁ κύριος ὄγκος τῶν ὀστράκων ἀνήκει στὴν ΥΕ ΙΙΒ περίοδο.

ΥΕ ΙΙΒ1. Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ τὸ χαρακτηριστικότερο σχῆμα εἶναι οἱ κύλικες τύπου Ζυγουριῶν, οἱ ὁποῖες ἐκπροσωποῦνται ἀπὸ ἀρκετὰ μεγάλο ἀριθμὸ ὀστράκων. Ἔχουν κυρτόπλευρη ἔως κωνικὴ γάστρα, λεπτὸ καὶ ψηλὸ στέλεχος, κοσμούμενο μὲ ἐπᾶλληλες ταινίες (πίν. 44β:8, 63:11) καὶ κοίλη βάση μὲ κεντρικὴ κοιλότητα. Ἀντιπροσωπεύονται καὶ οἱ δύο τύποι διακόσμησης. Ὁ ἓνας χωρὶς ταινία στὸ χεῖλος καὶ στὸ στέλεχος, μὲ ἐνιαία διακόσμηση στὴ γάστρα ἀπὸ ὄρθιες πορφύρες ἢ μεγάλα μεικτὰ ἄνθη (πίν. 18:10, 35β:2, 83α:4), ποὺ συνεχίζεται καὶ πάνω στὸ στέλεχος, τὸ ὁποῖο κοσμεῖται ἐπίσης μὲ γραμμικά θέματα (πίν. 43α:8-9, 44β:7, 51:15, 80:10, 83α:7) καὶ μὲ πορφύρες. Ὁ ἄλλος τύπος ἔχει λεπτὴ ταινία στὸ χεῖλος, ἱμάντες στὸ κατώτερο μέρος τῆς γάστρας, ἐπᾶλληλες ταινίες στὸ στέλεχος καὶ ἱμάντες ἢ ταινίες στὴ βάση (πίν. 1β). Ἡ γάστρα διακοσμεῖται μὲ πορφύρες, τῶν ὁποίων ἢ ἀπόληξη τῆς οὐρᾶς τέμνει τοὺς ἱμάντες (πίν. 77γ:4), μὲ χταπόδια (πίν. 39:1-2), μὲ πορφύρες σὲ συνδυασμὸ μὲ ἐλικωτὰ ἄνθη (πίν. 88β:7), μὲ διπλὲς πορφύρες (πίν. 83α:1), μὲ ἄνθη μὲ κερατοειδεῖς ἀποφύσεις (πίν. 85:16), μὲ τρικάμπυλα τόξα, μὲ σπείρες καὶ μὲ ὑβριδικὰ ἄνθη ὁ κορμὸς τῶν ὁποίων διακοσμεῖται ποικιλοτρόπως, μὲ στήλες ἢ μὲ ὁμάδες ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν μέσα σὲ πλαίσιο, μὲ στήλη διάγραμμων ῥόμβων καὶ μὲ στήλη δικτυωτοῦ, διακόσμηση δηλαδὴ ποὺ ὁμοιάζει μὲ τὴ στήλη τῆς κεντρικῆς μετόπης τῶν σκύφων.

Κύαθοι ἄβαθεῖς μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο βαμμένο χεῖλος, ἢ ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ ὁποίου κοσμεῖται μὲ σειρὰ μικρῶν ἀμειβόντων ἢ ἐγκάρσιων καὶ λοξῶν γραμμιδίων (πίν. 48α:8, 89α:6).

Ἀρύταινες μὲ στικτὸ χεῖλος, ἡμισφαιρικὴ γάστρα, κομβιόσχημη βάση καὶ μεγάλες ὑπερυψωμένες λαβές, διακοσμημένες στὴ ράχη τοὺς μὲ γραμμὴ ἅπλῃ, τεθλασμένη ἢ κυματοειδῇ, μὲ ἀμειβόντες ἢ μὲ πλοχμό.

Ρυτὸ μὲ τὴν ἀπόληξη τῆς οὐρᾶς ὄρθιας πορφύρας δίπλα σὲ ἐλικωτὸ ἄνθος (πίν. 35β:8) ἢ σὲ κατακόρυφο πλοχοειδὲς κόσμημα (πίν. 68β:4).

Πρόχοι καὶ ἀμφορεῖς μεγάλου καὶ μικροῦ μεγέθους μὲ κυλινδρικές κυρίως ἀλλὰ καὶ ταινιωτὲς λαβές μὲ ὁλόβαφες ράχες ἢ κοσμούμενες μὲ ἅπλῃ ἢ μὲ κυματοειδῇ γραμμῇ. Ταινία στὸ χεῖλος, στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ καὶ ἐπᾶλληλες στὴν κοιλία. Στὸν ὦμο ἅπλῃ στελεχωτὴ σπείρα (πίν. 85:10).

Λήκυθοι παρόμοιες με την προηγούμενη περίοδο, με διακόσμηση στὸν ὦμο με τρικάμπυλα τόξα (πίν. 80:6, 85:6), με σπείρες καὶ με σειρές κυματοειδῶν ἢ ὀφιοειδῶν γραμμῶν, πετάλων ὀρθῶν καὶ ἀνάστροφων, Ν-σχῆμων (πίν. 43α:4) ἢ Υ-σχῆμων κοσμημάτων. Ἐπάλλῃλες ταινίες στὴν κοιλιά.

Ἀπιόσχημοι πιθαμφορεῖς μικροῦ μεγέθους καὶ χαρακτηριστικοῦ σχήματος καὶ διακόσμησης. Ἔχουν βραχὺν λαιμὸ ὀλόβαφο ἢ βαμμένο ἐξωτερικὰ καὶ με μία ἢ περισσότερες ταινίες ἐσωτερικὰ τοῦ χεῖλους. Στὸν ὦμο φέρουν ἢ τρεῖς κατακόρυφες λαβές, περιβαλλόμενες ἀπὸ δακτύλιο σὰν παρενθέσεις, ἢ τρεῖς ὀριζόντιες με βαμμένη ράχη. Ἡ διακόσμηση τοῦ ὦμου ἀποτελεῖται ἀπὸ ζῶνες κομμένου ἢ συνεχοῦς πλοχοῦ (πίν. 38α:2), Ν-σχῆμων ἢ Υ-σχῆμων κοσμημάτων, καὶ ἀπὸ παράλληλες κατακόρυφες ἢ λοξές εὐθεῖες ἢ κυματοειδεῖς γραμμές. Ἡ κοιλιά ποικίλλεται με ὁμάδες ἀπὸ ἱμάντες μεταξὺ ταινιῶν, ἐνῶ ἡ βάση συνήθως εἶναι ὀλόβαφη με ἱμάντες καὶ ταινία ψηλότερα.

Μικρὰ χειροποίητα ἀγγεῖα, πρόχοι (πίν. 19:7), ὑδρίες με μία κατακόρυφη καὶ δύο ὀριζόντιες λαβές, θήλαστρο με καλαθόσχημη λαβὴ καὶ μικρὴ προχὴ, κύαθοι (πίν. 48α:1, 67:10, 85:13) καὶ μικροὶ σκύφοι (πίν. 40β:3). Ὅλα διακοσμοῦνται με ταινίες στὸ χεῖλος, στὴ βάση τοῦ λαιμοῦ καὶ στὸν πυθμένα καὶ με παχιές ἀτρακτοειδεῖς ἢ ἀπλές γραμμές σὲ ὀλόκληρη τὴν ἐπιφάνεια ἢ κατὰ δέσμες.

Θήλαστρα με λεπτὴ ἢ με σπασμένη τὴν προχὴ, ποὺ φέρει δακτύλιο περὶ τὴ βάση της (πίν. 59α:5).

Ψευδόστομοι μικροὶ με ἐπίπεδους ἢ ἐλαφρῶς κυρτοὺς δίσκους, διακοσμημένους με ὁμόκεντρος κύκλους (πίν. 51:16) ἢ σπείρες με ὀλόβαφο ὀφθαλμὸ (πίν. 35β:12). Δακτύλιοι στὴ βάση τοῦ στομίου καὶ τοῦ δίσκου, ποὺ μερικὲς φορὲς ἐνώνονται καὶ σχηματίζουν θηλειά. Ὁ ὦμος διακοσμεῖται συνήθως με γωνιώδη ἄνθη σὲ μεγάλη ποικιλία (πίν. 7β:3, 51:16, 65α:10). Στὴν κοιλιά, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ὁμάδες ἱμάντων μεταξὺ ταινιῶν, ὑπάρχουν κάτω ἀπὸ τὸν ὦμο καὶ στενές ζῶνες με ὁμάδες τεθλασμένων ἢ κυματοειδῶν γραμμῶν, με σειρές ἀμειβόντων (πίν. 83α:11), τεθλασμένης γραμμῆς ἢ μικρῶν διάγραμμων ρόμβων. Στὴν κάτω ἐπιφάνεια τῆς βάσης ὁμόκεντροι δακτύλιοι (πίν. 65α:9).

Κρατῆρες μεγάλοι με ἐξώκυρτο χεῖλος βαμμένο ἀμφίπλευρα, με κάθετες ἢ ὀριζόντιες λαβές καὶ ψηλὴ βάση. Χαρακτηριστικὴ διακόσμηση με σειρὰ ἀνηρημένων μεγάλων πορφύρων ἀπλῶν (πίν. 35β:7, 51:3, 63:20) ἢ ἐνωμένων ἀνὰ δύο στίς κεραῖες (πίν. 67:1), συχνὰ καὶ ἐκατέρωθεν μεγάλου ὑβριδικοῦ ἄνθους (πίν. 47β:4) ἢ με παραπληρωματικὸ στικτὸ κύκλο (πίν. 38α:6, 40α:10). Ἐπίσης με φοίνικα (πίν. 21:8,12, 35β:1, 39:10) ἢ με φοίνικα σὲ συνδυασμὸ με πορφύρα (πίν. 40α:1), με χταπόδι (πίν. 65α:7), με σειρὰ ὀρθῶν καὶ ἀνεστραμμένων στηλῶν ἀμειβόντων (πίν. 20:13 καὶ 27β:2), με τρικάμπυλα τόξα με παραπληρωματικὸ κόσμημα μέσα, καὶ με κεντρικὴ μετόπη στήλης ὀριζοντίων τεθλασμένων ἢ κυματοειδῶν γραμμῶν με πολλαπλὸ περιθώριο. Ἀκόμη σὲ κεντρικὴ μετόπη κρατήρα ἐμφανίζεται λεπτὸ φολιδωτὸ κόσμημα με μικρὸ κύκλο μέσα σὲ κάθε φολίδα καὶ δίπλα στήλῃ με σχηματοποιημένα ἄνθη παπύρου (διαποίκιλτο ριπιδιόσχημο κόσμημα) (πίν. 34:10). Ὑπάρχουν καὶ ἄρκετὰ ὄστρακα κρατῆρων με εἰκονιστικὲς παραστάσεις, ὅπως βοοειδὴ (πίν. 10:2, 80:2), πτηνὰ διαφόρων εἰδῶν (πίν. 63:16, 80:11, 14), ψάρια καὶ ἀνθρώπινη μορφή πίσω ἀπὸ ζῶο (εἰκ. 138).

Χαρακτηριστικὸ σχῆμα αὐτῆς τῆς περιόδου εἶναι οἱ ἄβαφοι ἐσωτερικὰ σκύφοι, τύπου

Α, πού αναπτύσσονται και υποκαθιστούν βαθμιαία τις κύλικες και συνεχίζουν μέχρι και την ΥΕ ΙΙΙΓ1. Έχουν εξώστροφο συνήθως χεῖλος, κωδωνόσχημη γάστρα με δύο ὀριζόντιες κυλινδρικές λαβές και ἐπίπεδη ἢ δακτυλιόσχημη βάση. Διακοσμοῦνται με λεπτή ταινία στην ἀκμή τοῦ χεῖλους, και συχνά και μία δεύτερη χαμηλότερα ἐσωτερικά, στη γάστρα ταινία ἢ ἱμάντες ἢ και τὰ δύο κάτω ἀπὸ τις λαβές, και ταινία στη βάση. Ἐσωτερικά στὸν πυθμένα ἔχουν ἐνίοτε ταινία ἢ δακτυλίους ἢ και σπείρα ἀπλή ἢ με ὀλόβαφο ὀφθαλμό (πίν. 64:3 και 70α:1). Στις λαβές ἀπὸ μία πινελιά στις ρίζες και μία στην κορυφή τῆς ράχης. Ἡ διακόσμηση τῆς γάστρας περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία κοσμημάτων σὲ διάταξη ὀριζόντια, ὅπως τρικάμπυλα τόξα με τρίγωνο μέσα, σπείρες (πίν. 12:4 και εἰκ. 83 και 84) ἢ σειρὰ πλοχοῦ, ἀμειβόντων και πετάλων ὀρθῶν ἢ ἀναστροφῶν, κυρίως ὅμως σὲ κατακόρυφη, με ἰδιαίτερη ἔμφαση στὶς μετόπες, μία κεντρική και δύο πλευρικές. Οἱ κεντρικές μετόπες γεμίζουν με πολλαπλὰ ὁμόκεντρα ἀντιθετικά ἡμικύκλια (πίν. 89α:5), ἢ με στενή στήλη ἀμειβόντων, μικρῶν ρόμβων ἀπλῶν ἢ διάγραμμων με δικτυωτό (πίν. 29α), ἀντίνοτων κροσσοπεταλίων (πίν. 34:14, 72α:5) και ὀριζοντίων κυματοειδῶν ἢ τεθλασμένων γραμμῶν (πίν. 29β, 43α:12, 64:2, 65α:3-4) ἢ γραμμῶν με Ν-σχημο κόσμημα (πίν. 38α:4), πλαισιωμένη ἀπὸ δέσμες γραμμῶν πού συχνά φέρουν ἐξωτερικά δίλοβα πέταλα (πίν. 29α) ἢ μικρὰ διπλὰ ὁμόκεντρα τόξα (πίν. 43α:12) με ὀλόβαφο τὸ ἐσωτερικό (πίν. 29β), καθὼς και στήλες κροσσοπεταλίων (πίν. 79:16) ἢ ὀξύληκτων κατακόρυφων καμπύλων ταινιῶν (πίν. 18:13, 65α:5). Ἐπίσης σὲ κεντρική μετόπη ἐμφανίζεται και τὸ τετράφυλλο κόσμημα με ὀλόβαφα φύλλα (εἰκ. 53). Οἱ πλευρικές ἔχουν ἀπλούστερα σχέδια, συνήθως στήλες τεθλασμένης (πίν. 29β, 43α:12) ἢ κυματοειδοῦς γραμμῆς, στήλες ἀμειβόντων (πίν. 29α), ἀλλὰ και ἀνηρτημένες ἀντιθετικές ἀγκυλόμισχες σπείρες ἐκατέρωθεν τῆς κεντρικῆς μετόπης (πίν. 64:2, 65α:3).

Οἱ ὑψίποδες σκύφοι εἶναι λιγότεροι, διότι ἐὰν δὲν σώζεται τὸ χεῖλος με τὴν δεύτερη ταινία χαμηλότερα δὲν διακρίνονται τὰ ὄστρακά τους ἀπὸ τῶν ἄλλων σκύφων, γενικῶς ὅμως ἢ διακόσμηση εἶναι ὅμοια με τοὺς ἄλλους (πίν. 35β:3, 64:6).

ΥΕ ΙΙΙΒ2. Ἡ περίοδος αὕτη ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ σαφῶς πολὺ λιγότερα δείγματα. Τὰ περισσότερα συνεχίζουν τὰ χαρακτηριστικά τῆς προηγούμενης περιόδου. Νέα σχήματα ἢ διακοσμητικά θέματα εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Λεκανίδια ἄβαφα ἐσωτερικά με πλατεῖς δακτυλίους μέσα, ἀλλὰ και ἐνδόβαφα, ὅλα με ταινίες ἐξωτερικά.

Πρόχοι και ἀμφορεῖς με περίκυρτο βαμμένο χεῖλος και κλειστά ἀγγεῖα με ταινιωτὴ διακόσμηση. Στοὺς ὤμους σπείρες ἀπλές (πίν. 63:12), σπείρα περιστῆκτη (πίν. 63:14), στελεχωτὴ σπείρα με διάγραμμα ὀφθαλμό (πίν. 85:15) και τρέχουσα σπείρα (πίν. 6β:5), ὁμάδες γραμμῶν και ἀνάμεσα στήλη ἀμειβόντων (πίν. 18:4), ἀνάγλυφος βαμμένος δακτύλιος στη βάση τοῦ λαμποῦ και σειρὰ ὁμόκεντρων ἡμιελλειψῶν (πίν. 63:13) σὲ συνδυασμὸ με ἀνηρτημένη σειρὰ κροσσοπεταλίων (πίν. 68β:1).

Ἀπιοσχημος πιθαμορέας, ὁ ὁποῖος στη διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν ἔχει συνεχὴ τεθλασμένη ὀριζόντια γραμμὴ μεταξὺ δύο ἢ τριῶν σειρῶν ἀνηρτημένου φολιδωτοῦ κοσμήματος ἢ κροσσοπεταλίων (πίν. 86γ). Παρόμοια διακόσμηση και στὸν πιθαμορέα τοῦ πίν. 86β.

Ψευδόστομοι με ἐλαφρῶς κυρτὸ δίσκο τοῦ στελέχους τῶν λαβῶν κοσμούμενο με

σπείρα ἢ ὁμόκεντρος κύκλους, μὲ τοὺς ὁποίους διακοσμεῖται καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνεια τῆς βάσης (πίν. 47β:5). Στὸν ὦμο ὑπάρχουν γωνιώδη ἄνθη μὲ ἀγκιστροειδῆ ἢ σιγμοειδῆ ὕπερο ἀλλὰ καὶ μικρὲς στήλες ἀμειβόντων (πίν. 1α:2), σπείρα μὲ ἀμείβοντες (πίν. 40β:5), σειρὰ ἐνάλληλων γραμμιδίων καὶ διπλῶν ὁμόκεντρων τόξων, τὸ μεταξὺ τῶν ὁποίων διάστημα γεμίζεται μὲ ἐγκάρσια γραμμίδια.

Κρατῆρες μὲ ἐξώκυρτο ἐπίπεδο χεῖλος, κοσμούμενο ἐπάνω μὲ ταινία. Στὴ γάστρα φέρουν ὀρθιες πορφύρες (πίν. 35β:7) ἢ στήλη ὀριζοντίων τεθλασμένων γραμμῶν μὲ πολλαπλὸ περιθώριο καὶ ἐξωτερικὰ στήλη κροσσοπεταλίων (πίν. 63:17) ἢ μετόπη ἀντιθετικῶν ἐνάλληλων ἡμικυκλίων (πίν. 70α:2).

Ἀβαφοὶ ἐσωτερικὰ σκύφοι, τύπου Α, βρέθηκαν ἀρκετοὶ καὶ ἐμφανίζουν τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ καὶ διακοσμητικὰ θέματα τῆς προηγούμενης περιόδου, σὲ διάταξη ὀριζόντια, μὲ σειρὰ πλοχμοῦ (πίν. 63:15) ἢ τρικάμπυλων τόξων (πίν. 7β:1) ἢ στελεχωτῶν σπειρῶν μὲ διάγραμμα ὀφθαλμοῦ, καὶ κατακόρυφη. Οἱ κεντρικὲς μετόπες περιλαμβάνουν τὰ ἴδια θέματα, ἀλλὰ εἶναι πλατύτερες, ἐνῶ στὶς πλαϊνὲς μετόπες ὑπάρχουν συχνὰ στήλες ἀμειβόντων. Στὶς ἀγκυλόμισχες σπείρες ὁ ὀφθαλμὸς ἀποδίδεται ἐνίοτε διάγραμμα ὁλόβαφος (πίν. 77γ:3). Ἐπίσης ἐμφανίζεται καὶ τὸ ἀνηρτημένο ἀπὸ τὴν ταινία τοῦ χείλους βοτρυοειδὲς φολιδωτὸ τρίγωνο. Ὑπάρχει καὶ ὄστρακο μὲ διπλὴ πορφύρα μὲ δύο κεφαλές, ἓνα σῶμα καὶ δύο οὐρές (πίν. 88β:1). Ἐσωτερικὰ στὸν πυθμένα συνεχίζονται νὰ ἔχουν δακτυλίουσ ἢ σπείρα (πίν. 64:3, 70α:1).

Τὰ περισσότερα δείγματα σκύφων ἀνήκουν στοὺς ἐνδόβαφους, τύπου Β, ποὺ ἐμφανίζονται αὐτὴ τὴν περίοδο. Τὸ σχῆμα εἶναι ἴδιο ἀλλὰ λίγο μεγαλύτερο. Ἔχουν χαρακτηριστικὴ πλατιά ταινία ἐξωτερικὰ τοῦ χείλους (πίν. 48α:2) καὶ στὴ γάστρα διακόσμηση πάλι σὲ ὀριζόντια διάταξη μὲ περιθέοντα θέματα (σπείρες, πλοχμοῦ, κυματοειδῆ ἢ τεθλασμένη ταινία κ.ἄ.) καὶ σὲ κατακόρυφη κατὰ μετόπες. Οἱ κεντρικὲς μετόπες περιλαμβάνουν στενὴ στήλη ἀμειβόντων (πίν. 47β:2), στήλη τεθλασμένης (πίν. 59α:9), στήλη διάγραμμων ρόμβων (πίν. 77γ:6) ἢ πλατιὲς στήλες φολιδωτοῦ (πίν. 79:4), ὀρθιων ὀξυκόρυφων κυμάτων (πίν. 79:13), κυματοειδῶν γραμμῶν μὲ πολλαπλὸ περιθώριο, πλαισιωμένο μὲ στήλη κροσσοπεταλίων (πίν. 55:5, 59α:9, 79:13) καὶ ἐκατέρωθεν ἀγκυλόμισχες σπείρες ἀπλές (πίν. 35α:2) ἢ μὲ διάγραμμα ὀφθαλμοῦ ἢ στήλες τεθλασμένης μὲ πολλαπλὸ περιθώριο (πίν. 72α:4), καθὼς καὶ δέσμες γραμμῶν μὲ ομάδες ἀντιθετικῶν ὁμόκεντρων τόξων ἢ ἡμιελλείψεων ἀνάμεσά τους (πίν. 51:5, 14, 81α:4, 83α:2). Στὶς πλαϊνὲς μετόπες παραμένουν οἱ στενὲς στήλες μὲ μονὸ ἢ διπλὸ περιθώριο καὶ τὰ ἴδια κοσμήματα προστιθέμενων καὶ τῶν ἀραιῶν ἀμειβόντων (πίν. 81α:3).

Οἱ σκύφοι μὲ στικτὸ χεῖλος ποὺ ἐμφανίζονται καὶ αὐτοὶ σ' αὐτὴ τὴν περίοδο ἀντιπροσωπεύονται μόνο μὲ 35 δείγματα. Τὸ σχῆμα τους εἶναι ἴδιο μὲ αὐτὸ τῶν σκύφων τύπου Α. Ἡ διακόσμησή τους περιορίζεται σὲ σειρὰ μεγάλων ἢ μικρῶν στιγμῶν, πυκνῶν ἢ ἀραιότερων, στὴν ἀκμὴ τοῦ χείλους καὶ σὲ ἓνα κόσμημα στὸ κέντρο κάθε πλευρᾶς, ἀποτελούμενο συνήθως ἀπὸ ἓνα περιστικτὸ τετράκτινο τροχὸ ἢ διαποίκιλτο κύκλο. Ὁ κύκλος αὐτὸς συνήθως εἶναι περιστικτός ἀλλὰ καὶ κροσσωτός (πίν. 78β:2 καὶ εἰκ. 204), ἔχει στιγμὴ στὸ κέντρο ἢ μικρὸ ὁμόκεντρο κύκλο καὶ στὴν περιφέρεια τέσσερα ὁλόβαφα τόξα ἢ τρίγωνα σταυροειδῶς διατεταγμένα (πίν. 64:8, 79:11), ἢ περισσότερα, πέντε ἢ ἕξι, κυκλοτερεῶς διατεταγμένα (πίν. 79:17). Ὑπάρχει καὶ στικτὸς σκύφος μὲ διαποίκιλτο ρόμβο (πίν. 79:10).

ΥΕ ΙΙΙΓ. Ἡ περίοδος αὕτη θὰ θεωρηθεῖ ἐνιαία γιατί πολλά ἀπὸ τὰ ὄστρακα προέρχονται ἀπὸ τὰ πρῶτα στρώματα τῶν δοκιμαστικῶν τάφρων καὶ τὰ ἄλλα βρέθηκαν ἀνάμεικτα μὲ τῶν ἄλλων περιόδων.

Κύαθοι ἐνδόβαφοι μὲ βαθιὰ ἡμισφαιρική γάστρα.

Λεκανίδια τροπιδωτὰ ἢ κυρτόπλευρα μὲ γωνιώδη ὀριζόντια ταινιωτὴ λαβὴ καὶ μὲ διακόσμηση ταινιῶν στὸ χεῖλος καὶ στὴ γάστρα, ἐνίστε καὶ μὲ δακτυλίους στὸ ἐσωτερικό.

Κάλαθοι μὲ ταινίες καὶ ἱμάντες ἐξωτερικά καὶ δακτυλίους στὸ ἐσωτερικό, ὅπου καὶ παράσταση ψαριοῦ (πίν. 38α:3).

Πρόχοι καὶ ἀμφορεῖς μὲ ὀλόβαφο λαϊμό, μὲ ταινία στὸ χεῖλος, ἐνίστε καὶ δεύτερη χαμηλότερα ἐσωτερικά, στὴ βάση τοῦ λαμποῦ καὶ στὴν κοιλιά, ἐνῶ στὸν ὦμο φέρουν συχνὰ ἓνα μεγάλο θύσανο, σπείρες ἢ κατακόρυφη τρέχουσα σπείρα (πίν. 70α:3). Ὑπάρχουν λίγες βάσεις λαμπῶν μὲ ἀνηρημένα κροσσοπετάλια ἀπὸ τὴν ταινία ποὺ καλύπτει τὴν ἔνωση μὲ τὸν ὦμο (πίν. 68β:1). Μεγάλος ἀριθμὸς κατακόρυφων κυλινδρικών καὶ ταινιωτῶν λαβῶν, διαφόρων διαστάσεων ἀλλὰ κυρίως μεγάλων, μὲ ἀπλὴ ἢ κυματοειδὴ γραμμὴ ἢ δύο χιαστί διασταυρούμενες γραμμὲς ἢ καὶ ἐγκάρσιες πινελιὲς στὴ ράχη καὶ μὲ δακτύλιο ἢ πινελιά στὴ ρίζα, προερχόμενων ἀπὸ πρόχους, ἀμφορεῖς, ληκύθους καὶ ὕδριες. Ἀκόμη ὀριζόντιες μεγάλες λαβὲς μὲ βαμμένη ράχη ἢ μὲ πινελιὲς στὶς ρίζες καὶ στὴ ράχη ἀνήκουσες σὲ ὕδριες καὶ στάμινους. Ὑπάρχουν καὶ τρία δείγματα μεγάλων στρεπτῶν λαβῶν ἀπὸ πρόχους ἢ ἀμφορεῖς.

Ληκύθια μὲ τρικάμπυλα τόξα στὸν ὦμο καὶ σπείρα μέσα (πίν. 59α:4) ἢ μόνο μὲ σπείρα (πίν. 59α:1,7) ἢ μὲ στήλη τεθλασμένης μὲ μονὸ παχὺ περιθώριο. Βρέθηκε καὶ ὦμος κλειστοῦ ἀγγείου μὲ σειρὰ ἀπὸ πέντε ὁμάδες τεσσάρων ὁμόκεντρων ἡμιελλείψεων, καὶ ἄλλος μὲ σειρὰ διπλῶν ὁμόκεντρων ἡμιελλείψεων καὶ ἀνάμεσα στήλῃ ἀμειβόντων μὲ ἐπίθετες λευκὲς στιγμὲς στὸν ἀνώτερο ἀμειβόντα (πίν. 1α:1).

Ψευδόστομοι μὲ βαμμένη τὴ ράχη τῶν λαβῶν πλὴν ἐξηρημένου τριγώνου στὴν κορυφή, ἐνῶ στὸν ὦμο ἔχουν γωνιώδη ἄνθη μὲ τριγωνικὸ κροσσωτὸ κάλυκα καὶ ἀγκιστροειδὴ ὕπερο (πίν. 51:16), καὶ ἀκόμη σειρὰ ἀπὸ διάγραμμα λέπια. Ὑπάρχει καὶ ἓνα μόνο ὄστρακο ἀπὸ τὴν κοιλιά ψευδοστόμου μὲ διακόσμηση πυκνοῦ ρυθμοῦ (πίν. 12:8).

Κρατῆρες ἄβαφοι ἐσωτερικά, ἐνδόβαφοι καὶ ὀλόβαφοι. Ἔχουν ἀμφιστρογγυλὰ ἢ ἔντονα ἐξώκυρτα ἐπικλινὴ χεῖλη, συχνὰ μὲ δακτύλιο ἢ ὁμάδες ἀμειβόντων στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια. Ὑπάρχουν καὶ δείγματα μὲ ἀνάγλυφο δακτύλιο κάτω ἀπὸ τὸ χεῖλος. Στὴ γάστρα ἔχουν ταινίες ἀμφίπλευρα ἢ μόνο ἐξωτερικά στοὺς ἐνδόβαφους. Στὴ διακοσμητικὴ ζώνη τῶν λαβῶν ἐμφανίζονται μεγάλες σπείρες, μετόπες μὲ ὁμάδες ἀντιθετικῶν ἐνάλιων τόξων ἢ ἡμικυκλίων καὶ ἀκόμη κεντρικὴ μετόπη μὲ στήλῃ μικρῶν ρόμβων μὲ τριπλὸ περιθώριο καὶ ἐκατέρωθεν ἀντιθετικὲς ἀγκυλόμοιχες σπείρες μὲ ὀλόβαφο ὀφθαλμὸ καὶ μὲ σειρὰ μικρῶν ἀμειβόντων μὲ ἀγκιστροειδὴ ἀπόληξη στὸν μυχὸ τῆς καμπύλης (πίν. 64:13). Τὴν κεντρικὴ μετόπη διακοσμοῦν ἀκόμη φολίδες (πίν. 81α:1) καὶ ἀβακωτὸ κόσμημα (πίν. 3β:8, 43β:3 καὶ 88β:6).

Ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν σκύφοι ἄβαφοι ἐσωτερικά, ἓνας μάλιστα μὲ παράσταση ψαριοῦ (πίν. 80:12). Οἱ ἐνδόβαφοι σκύφοι συνεχίζουν καὶ αὐτοὶ νὰ ἐμφανίζουν ὅμοια γενικὰ χαρακτηριστικὰ μὲ τὴν προηγούμενη περίοδο ἢ μὲ μικρὲς μόνο διαφορὲς στὰ διακοσμητικὰ θέματα. Ὑπάρχουν πολλὰ δείγματα μὲ τρέχουσες σπείρες, μὲ στάχεις ἀμειβόν-

των και με μετόπη με αντιθετικές άγκυλόμισχες σπείρες που τώρα έχουν συχνά διαποίκιλτο τον όφθαλμό της σπείρας, διάγραμμα ή όλόβαφο, και τον μυχό και το άκρο της άγκύλης με σειρά μικρών άμειβόντων ή με κατακόρυφα γραμμίδια. Ύπάρχει και όστρακο με στήλη όλόβαφων ρόμβων στη μετόπη και με βοτρυοειδή τρίγωνα περι το μέσο του ύψους του διπλού περιθωρίου (εϊκ. 77). Πολλές κυλινδρικές λαβές με ταινία στη ράχη. Ύπάρχουν και αρκετά δείγματα ένδόβαφων σκύφων χωρίς ταινία στο χεῖλος και στη βάση.

Στους σκύφους με στικτό χεῖλος, εκτός από τους διαποίκιλτους τροχούς, εμφανίζεται τώρα και ό διαποίκιλτος ρόμβος, συνήθως διάγραμμα με δικτυωτό και με άκρέμονες στίς γωνίες.

Όλόβαφοι σκύφοι αντιπροσωπεύονται από μεγάλο αριθμό όστράκων, μεγαλύτερο των ένδόβαφων, και προέρχονται οί περισσότεροι από τους χώρους **M-N**.

Σύμφωνα με τη γενική εϊκόνα που προκύπτει από τη μελέτη της κεραμεικής, παρατηρείται μιá μεγαλύτερη συγκέντρωση πρώιμης κεραμεικής, της YE IIIA2 περιόδου, στη δυτική πλευρά, στο δυτικό ήμισυ του κτιρίου, δηλαδή στους χώρους **A, B, Γ, Δ-E-Z** και **H**, ή όποία μειώνεται υπέρ της YE IIIB πρὸς το άνατολικό ήμισυ, δηλαδή στους χώρους **Θ-I, K-Λ, M-N, Ξ-O-Π** και **P-Σ-T**, όπου άπαντούν και τὰ περισσότερα δείγματα της YE IIIG περιόδου.

ΚΕΡΑΜΕΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ. Από τους γεωμετρικούς χρόνους προέρχονται τὰ άκέραια άγγεϊα του γεωμετρικού τάφου, δύο οίνοχόες (πίν. 61, 62α) και δύο σκύφοι (πίν. 62γ-δ), λίγα χαρακτηριστικά όστρακα με διακόσμηση μαιάνδρων, τεθλασμένων γραμμών κ.ά., καθώς και δύο όστρακα με παράσταση άλόγου και άνθρώπινης μορφής (πίν. 3α, 3β:7).

Από την αρχαϊκή εποχή, 7ο-6ο π.Χ. αϊ., διασώθηκε μιá άκέραιη κορινθιακή κοτύλη (πίν. 77β), όστρακα από άλλες παρόμοιες και άλλα άγγεϊα. Χαρακτηριστικό εῖναι ένα πλακίδιο που άποτελεί τμήμα των λαβών κιονωτου κορινθιακού κρατήρα και διακοσμείται με σχηματοποιημένο φυτικό κόσμημα (πίν. 78α).

Μετά από σιγή λίγων αίωνων έρχονται τὰ εύρήματα που κατέλιπε πίσω της ή εύρεία εγκατάσταση της έλληνιστικής κώμης. Πολλά όστρακα προέρχονται ιδιαίτερα από μελαμβαφή άγγεϊα, βαμμένα δηλαδή έσωτερικά και έξωτερικά με το χαρακτηριστικό σιλπνό μαύρο γάνωμα των έλληνιστικών χρόνων που ιριδίζει. Ύπάρχουν και αρκετά από άγγεϊα οικιακής χρήσεως και πίθους. Στον χώρο **Ξ** βρέθηκαν και πολλά κομμάτια έλληνιστικών κεράμων. Έχουμε άκόμη όκτώ κωνικές άγνύθες διάτρητες στην κορυφή, τρία ειδώλια (εϊκ. 15), τρία άκέραια άγγεϊα, ένα οικιακής χρήσεως (πίν. 2γ) και δύο λυχνάρια, μιá πήλινη κεφαλή (πίν. 2β) και ένα μικρό νόμισμα, τελείως κατωμένο.

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΕΙΔΩΛΙΑ είναι συνολικά 125 και βρέθηκαν όλα σὲ τεμάχια. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ 73 (ποσοστὸ 58.4%) εἶναι γυναικεῖα διαφόρων τύπων, τὰ 42 (ποσοστὸ 33.6%) εἶναι ζωόμορφα (εἰκ. 36, 42, 81, 134), τὰ 3 εἶναι κομμάτια ἀπὸ μικρογραφίες ἐπίπλων (2.4%), καὶ ἓνα εἶναι ὁμοίωμα πλοίου (0.8%) (πίν. 20:2). Τέσσερα εἶναι μεταγενέστερα/ἐλληνιστικά (3.2%) καὶ 2 ἀδήλου τύπου καὶ χρήσεως (1.6%). Ἀπὸ τὰ 73 γυναικεῖα εἰδώλια τὰ 19 εἶναι τύπου Φ (εἰκ. 24, 40, 92, 112), τὰ 12 τύπου Ψ (εἰκ. 18, 19, 75, 101, 102, 103, 130), καὶ τὰ 2 τύπου Τ (εἰκ. 95). Τὰ 32 προέρχονται ἀπὸ τὸ κάτω σῶμα (εἰκ. 25, 39, 90, 131), 2 ἀπὸ τὸν κορμό, 5 εἶναι μόνο κεφαλές (εἰκ. 171, 189) καὶ ἓνα ἀνήκει σὲ κουροτρόφο (εἰκ. 35).

Ἡ κατανομή τῶν εἰδωλίων ἀνὰ τοὺς χώρους εἶναι ἄνιση. Τὰ περισσότερα εἰδώλια, 17, ἔδωσε ὁ χώρος Β, ἀκολουθοῦν οἱ χώροι Θ-Ι μὲ 15 δείγματα, Κ-Λ μὲ 14, Ε-Ο-Π μὲ 13, Δ-Ε-Ζ μὲ 12, Μ-Ν μὲ 10, Γ μὲ 7, Η μὲ 6 καὶ οἱ χώροι Α καὶ Ρ-Σ-Τ μὲ 2 δείγματα. Δύο εἰδώλια βρέθηκαν στὸν τάφο ΙV καὶ ἓνα στὸν τάφο Ι. Ἀπὸ τὶς δοκιμαστικὲς τάφρους συγκεντρώθηκαν 20 εἰδώλια.

Χρονολογικὰ ἀνήκουν τὰ περισσότερα στὴν ΥΕ ΙΙΑ περίοδο, τύπου πρωτοφί καὶ Φ καθὼς καὶ ζωόμορφα, καὶ πολλὰ στὴν ΥΕ ΙΙΒ, κυρίως Ψ καὶ ζωόμορφα, ἐνῶ ἐλάχιστα ἀντιπροσωπεύουν τὴν ΥΕ ΙΙΓ, τὰ περισσότερα σὲ κακὴ διατήρηση.

ΤΑ ΛΙΘΙΝΑ ἀντικείμενα ἐκπροσωποῦνται μόνον ἀπὸ ἓνα πηνίο, ἀπὸ ὀκτὼ κωνίδια καὶ δεκαεννέα κομμάτια ὀψιανοῦ. Τὸ πηνίο προέρχεται ἀπὸ τὸν χώρο ΙΙ, καὶ ἔχει τριφυλλόσχημο σκαλιστὸ κόσμημα στὴν ἄνω ἐπίπεδη ἐπιφάνεια (πίν. 83β-γ). Τὰ κωνίδια, ἀπὸ μαῦρο ἢ ἰώδη στεατίτη τὰ περισσότερα, κατανέμονται σὲ διάφορους χώρους, ἓνα ἀπὸ τὸν χώρο Γ (εἰκ. 48), ἀνὰ ἓνα ἀπὸ τοὺς χώρους Θ καὶ Ι (εἰκ. 99, 109), δύο ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Λ (εἰκ. 116, 137), ἓνα ἀπὸ τὸν χώρο Μ (εἰκ. 147) καὶ δύο ἀπὸ τὸν χώρο Π (εἰκ. 186, 193). Ἀπὸ αὐτὰ ἕξι εἶναι κωνικά καὶ δύο δισκοειδή. Οἱ ὀψιανοὶ εἶναι ὅλοι μικρὰ κομμάτια, ἀπολείσματα κυρίως, ἀπὸ τὰ ὁποῖα διακρίνονται ἑπτὰ μικρὲς λεπίδες.

ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΙΝΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ εἶναι συνολικά ἑπτὰ. Πέντε προέρχονται ἀπὸ τὸν γεωμετρικὸ τάφο τοῦ χώρου Α καὶ δύο ἀπὸ τοὺς χώρους Σ-Τ. Στὸν τάφο βρέθηκαν δύο χάλκινα ὅμοια δακτυλῖδια περασμένα στὴ φάλαγγα τῶν δακτύλων (πίν. 62β), μία σιδερένια κυλινδρική περόνη μὲ κωνικὴ κεφαλὴ καὶ τμήμα ἐγχειριδίου. Στὸν χώρο Σ-Τ βρέθηκαν δύο καρφιά μὲ κυλινδρικό στέλεχος καὶ ἡμισφαιρική κεφαλὴ, καὶ μία χάλκινη κυλινδρική περόνη μὲ καρδιόσχημη ἐπίστεψη καὶ πλαστικούς δακτυλίους στὴν κεφαλὴ (πίν. 89β).

ΤΑ ΟΣΤΕΪΝΑ ἀντικείμενα ἀντιπροσωπεύονται μόνο ἀπὸ τρεῖς βελόνες προερχόμενες ἀπὸ τὸν χώρο Γ (πίν. 16γ), ἀπὸ τὸν τάφο Ι καὶ ἀπὸ τὸν χώρο Ρ (πίν. 88γ).

ΟΙ ΧΡΩΣΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ περιλαμβάνουν τέσσερα μικρὰ κομμάτια κόκκινης, μαύρης καὶ κίτρινης, προερχόμενα ἀπὸ διάφορους χώρους καὶ μιὰ μεγάλη ποσότητα κεραμόχρωμης σὲ σκόνη καὶ σβώλους ἀπὸ τὸν χώρο Ξ.

ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΝΙΑΜΑΤΑ βρέθηκαν ἑντεκα μικρὰ κομμάτια με διάφορα χρώματα, λευκό, κόκκινο, κίτρινο καὶ γαλάζιο, προερχόμενα ἀπὸ διάφορους χώρους, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου **Γ** καὶ ἀπὸ τοὺς χώρους **Θ-Ι**.

Στὰ μικρὰ εὐρήματα καταλέγεται καὶ τὸ πῆλινο μικρὸ **περίαπτο**, ποὺ βρέθηκε στὸν χῶρο **Π** (πίν. 81β), καθὼς καὶ ἓνα μικρὸ κομμάτι ὀρείας κρυστάλλου ἀπὸ τὸν χῶρο **Β**.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ

Ἡ ἱστορία τοῦ κτιρίου τοῦ «Ἐργαστηρίου», ἀκολούθησε, σὲ γενικὲς γραμμὲς, τὴν ἱστορία τοῦ χώρου τῶν Μυκηναίων, καὶ ἰδιαίτερα τῶν ἐκτὸς τῆς ἀκροπόλεως οἰκιῶν⁴, καὶ ἴσως μάλιστα, ἀπὸ τὰ μέχρι σήμερα δεδομένα, ἀκολούθησε πιστότερα τὴν τύχη τῆς Οἰκίας Πέτσα⁵, ἡ ὁποία σύμφωνα μὲ τὴν κεραμεικὴ καταστρέφεται στὸ τέλος τῆς ΥΕ ΙΙΑ2 περιόδου ἀπὸ ἄγνωστη μέχρι στιγμῆς αἰτία, πού δὲν τὴν συνόδευσε πυρκαγιά. Τὴν καταστροφή αὐτὴ ἀκολούθησε περίοδος ἀνοικοδόμησης καὶ ἀνθησης καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ΥΕ ΙΙΒ1 καὶ 2 περιόδου, στὴν ὁποία ἀνήκει καὶ ὁ κύριος ὄγκος τῆς κεραμεικῆς. Πρὸς τὸ τέλος τῆς ΥΕ ΙΙΒ2 περιόδου οἱ Μυκηῆνες, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερα ὅλη ἡ Ἀργολίδα, δέχθηκαν μία ἐκτεταμένη καταστροφή, ἓνα μεγάλο σεισμὸ πού δὲν ἄφησε τίποτα ὀρθιο καὶ πού εὐθύνεται γιὰ κάποιες τοπικοῦ χαρακτήρα πυρκαγιές. Κατὰ τὴν ἐπομένη, ΥΕ ΙΙΓ περίοδο, ἡ περιοχὴ τοῦ ἀνακτόρου καὶ κάποιες ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἀκροπόλεως οἰκίαι συνέχισαν νὰ κατοικοῦνται. Ἡ διάρκεια αὐτῆς τῆς κατοίκησης ἦταν διαφορετικὴ σὲ κάθε περίπτωση, δεδομένου ὅτι οἱ οἰκίαι μία-μία ἐγκαταλείπονταν καὶ παραδίνονταν στὴν ἀργὴ φθορά⁶. Εἶναι βεβαιωμένο ὅτι στὶς Μυκηῆνες δὲν συνέβη ἀπότομη καὶ ἐκτεταμένη καταστροφή στὸ τέλος τῆς ΥΕ ΙΙΓ περιόδου, οὔτε καὶ ἄλλος σεισμός⁷.

Ἀπὸ τὴν ἔκθεση τοῦ κεραμικοῦ ὑλικοῦ, ἀγγείων, ὀστράκων καὶ εἰδωλίων, συνάγεται ὅτι καὶ στὸ κτίριο τοῦ «Ἐργαστηρίου» βεβαιώνονται τρεῖς φάσεις κατοίκησης κατὰ τὴ μυκηναϊκὴ ἐποχὴ: Ἡ ΥΕ ΙΙΑ2 κεραμεικὴ ἀντιπροσωπεύει τὴν πρώιμη κατοίκηση τοῦ χώρου, ἀφοῦ ἔχουμε πολλὰ συγκολλώμενα ὀστρακα καὶ ἀκέραια ἀγγεῖα. Στὸ τέλος αὐτῆς τῆς περιόδου καὶ γιὰ τὸν σοβαρὸ προαναφερθέντα λόγο, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ κεραμικοῦ ὑλικοῦ αὐτῆς τῆς περιόδου σκοπίμως ἀπορρίφθηκε στὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ, ἐνῶ παρέμεινε διάσπαρτο στὸ ὑπόλοιπο κτίριο. Ἀξιοσημείωτο μάλιστα εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ὀστρακα πού βρέθηκαν σὲ ἄλλους χώρους συνανῆκαν καὶ συγκολλήθηκαν μὲ ἀντίστοιχα ἀπὸ τὸν βόθρο⁸, ὅπως ἀπὸ τὸν χώρο Β (πίν. 13 καὶ 17:7), ἀπὸ τὸν Θ (πίν. 20:1) καὶ ἀπὸ τὸν Ξ (πίν. 23α).

4. Iakovidis, Destruction Horizons 258 κέ.

5. Ἡ ἀνασκαφὴ τῆς, πού συνεχίζεται ἀπὸ τὸ 2000 ἀπὸ τὴν καθηγήτρια Kim Shelton, ἀποδεικνύει καὶ ἐπιβεβαιώνει αὐτὴν τὴ συσχέτιση. Ἀνασκάπτεται μέχρι σήμερα ἓνα φρεατοειδὲς ὄρυγμα/βόθρος πού ἀποδίδει καὶ αὐτὸς ἄριστη ΥΕ ΙΙΑ2 κεραμεικὴ, βλ. ΠΑΕ 2003, 23, εἰκ. 2 καὶ πίν. 20β.

6. Iakovidis, Destruction Horizons 259.

7. Αὐτόθι 260.

8. Τὸ ἴδιο παρατηρήθηκε καὶ στὴν Οἰκία Πέτσα, ὅπου μέσα ἀπὸ τὸ φρεατοειδὲς ὄρυγμα/βόθρο βγήκαν ὀστρακα ρυτοῦ πού συγκολλήθηκαν μὲ ἄλλα πού εἶχαν βρεθεῖ ἔξω ἀπὸ αὐτόν, βλ. Ἔργον 2003, 29, εἰκ. 20.

Συστηματική κατοίκηση διαπιστώθηκε ότι υπήρχε και κατά τη διάρκεια της ΥΕ ΙΙΒ περιόδου, με ιδιαίτερη έμφαση στην ΥΕ ΙΙΒ1 (περί το 1300 π.Χ.), περίοδο κατά την οποία παρατηρείται σε όλη την περιοχή ένας οικόδομικός όργασμος. Σ' αυτήν ανήκει και ο κύριος όγκος της κεραμεικής, και αντιπροσωπεύει την κύρια φάση χρήσης του κτιρίου. Προς το τέλος αυτής της περιόδου, στην ΥΕ ΙΙΒ2 (1200 π.Χ.), συνέβη ή μεγάλη βίαιη καταστροφή από σεισμό ή και φωτιά που σημειώνεται σε όλες σχεδόν τις οικότιες τών Μυκηνών. Στο «Έργαστήριο» δέν παρατηρήθηκαν πουθενά ίχνη πυρκαγιᾶς, ή πάντως δέν αναφέρονται, ένῳ άποτέλεσμα τοῦ σεισμοῦ μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ή πτώση τοῦ βόρειου άκρου τοῦ τοίχου 4. Στην πρώτη ΥΕ ΙΙΓ περίοδο ό χώρος επανακατοικήθηκε, αλλά ή διάρκεια αυτής της κατοίκησης δέν είναι μεγάλη, δεδομένου ότι, σύμφωνα και με την κεραμική, φθάνει μέχρι τις αρχές της μέσης ΥΕ ΙΙΓ όπου και σταματάει, εφόσον δέν έχουν βρεθεῖ δείγματα της προχωρημένης φάσης αυτής της περιόδου. Μετά την όριστική εγκατάλειψη τοῦ κτιρίου, ό χώρος χρησιμοποιήθηκε για ταφές, σύμφωνα με τις συνήθειες της εποχής.

Κατά τούς ιστορικούς χρόνους ή περιοχή τοῦ κτιρίου θά πρέπει νά επανακατοικήθηκε. Άπό τή γεωμετρική εποχή έχουμε λίγα όστρακα και έναν τάφο κτερισμένο με τέσσερα άγγεῖα και άλλα εύρήματα. Στους αρχαίους χρόνους ανήκουν πολύ λίγα όστρακα, και ένα άγγείο και τὸ τμήμα πλάκας κιονωτοῦ κρατήρα. Εὐρύτερη και μονιμότερη θά πρέπει νά ήταν ή κατοίκηση κατά τούς έλληνιστικούς χρόνους, όποτε είχε δημιουργηθεῖ στις Μυκῆνες μία άνθοῦσα έλληνιστική κόμη που κάλυψε τὰ ύστεροελλαδικά και λοιπά ερείπια.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΩΡΟΥΣ

ΑΓΓΕΙΑ												
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΦΙΑΛΕΣ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΣΚΟΙ	ΛΥΧΝΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΜΕΤΑΓΕΝ/ΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
τάφρος Ε 1										0	3	3
χώρος Β - κάτω τοίχ. 6	1		1							2		2
χώρος Β - κάτω τοίχ. 6	1		1							2		2
χώρος Γ - βόθρος	5	3	2					2		12		12
χώρος Γ - μάρτυρας	4	2	2							8		8
χώρος Γ - νότια	1									1		1
χώρος Κ - άμφορείς					1	2				3		3
χώροι Κ-Λ - νοτιοδυτ.			1				1			2		2
χώρος Λ - ανατολικά	1			1						2		2
χώροι Μ-Ν - άγωγός	1									1		1
χώρος Ν - περί πίθον			2							2		2
χώρος Ο - τοίχος 23									1	1		1
χώρος Ο - ψευδόστομος	1									1		1
Σύνολα	15	5	9	1	1	2	1	2	1	37	3	40

ΑΓΓΕΙΑ																		
ΓΡΑΦΤΑ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΑΒΕΣ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΡΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ/ ΥΑΡΙΕΣ	ΑΗΚΥΘΟΙ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΘΗΛΑΣΤΡΑ	ΑΣΚΟΙ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΥΨΗΛΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΛΟΒΑΦΟΙ	ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΑΡΧΑΪΚΑ	ΣΥΝΟΛΑ
χώρος Β - κάτω τοίχ. 6	4		1	1												1		7
χώρος Β - κάτω τοίχ. 6						1	3								2			6
χώρος Γ - τοιχάριο Τ															1			1
χώρος Γ - βόθρος	11			1	1								1	1	1			16
χώρος Γ - μάρτυρας														1				1
χώρος Θ - περι πύλας									1									1
χώρος Ι - τοίχος 9											1							1
χώρος Κ - αμφορείς									1		1	2						4
χώροι Κ-Λ - νοτιοδυτ.			1				1	1		1				1				5
χώρος Λ - ανατολικά							1											1
τάφος V																	4	4
χώροι Μ-Ν - άνωγός		1											1					2
χώρος Ν - περι πύλον	1								1					10				12
χώρος Ξ - έπιφαν.																	1	1
χώρος Ο - τοίχος 23							1						1	1				3
χώρος Ο - ψευδόστομος									1			1						2
Σύνολα	16	1	2	2	1	1	6	1	4	1	2	3	3	14	4	1	5	67

ΣΥΝΟΛΑ ΟΣΤΡΑΚΩΝ																								
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΔΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΛΑΒΕΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΠΙΝΑΚΙΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΔΕΚΑΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΑΡΙΕΣ/ ΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΑΣΚΟΙ	ΚΑΕΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ	
τάφρος ΜΤ 1		300	11	211				1			5	1				64		2	5	600	1908	21	2529	
τάφρος ΜΤ 2																						728	728	
τάφρος Ε 1		66		48	2						4					15					135	87	178	400
τάφρος Ε 2		60	1	214							21								3	299	176	124	599	
τάφρος Δ 3		265	1	285	4	3					52	1				14	1		5	631	790	155	1576	
ἐπιταφινεαυὰ		4		4																8	2		10	
χῶρος Α		59	3	78												39			3	182	268		450	
χῶρος Β	3	487	30	63	1	23	3				21		1			51		3	2	688	38	16	742	
χῶρος Γ	1	1469	117	722		44	6	2			80	2		2		184	2	36	23	2690	3111	32	5833	
χῶροι Δ-Ε-Ζ	4	559	23	507		8	6	6			53	3				130		29	21	1349	1212	16	2577	
χῶρος Η		507	12	212		11	4	1			41	1	2			51	1	25	14	882	663	48	1593	
χῶροι Θ-Ι	6	948	19	802		9	9	1			52	2				296		12	15	2171	2454	112	4737	
χῶροι Κ-Λ	1	658	17	615		6		6			131					58	3	21	17	1533	2157	39	3729	
χῶροι Μ-Ν	7	1375	44	1695		26	22	4			150	2			1	387		41	62	3819	4275	302	8396	
λάφραξ																					16		16	
χῶροι Ξ-Ο-Π	1	1109	28	1245		32	5	2			273	2	1			219		15	30	2962	3079	265	6306	
χῶροι Ρ-Σ-Τ		437	16	3		8	2	2	1		62	1				50	3	8	24	1103	1286	43	2432	
Σύνολα	23	8303	322	6	7187	1	173	61	24	1	945	15	4	2	1	1558	10	192	224	19052	21522	2079	42653	

ΣΥΝΟΛΑ ΟΣΤΡΑΚΩΝ																												
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΔΕΚΑΝΔΙΑ	ΛΑΒΕΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΠΙΝΑΚΙΑ	ΦΙΛΑΦΕΣ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΚΑΛΑΘΟΙ	ΠΥΞΙΑ	ΠΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΑΡΙΕΣ/ ΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΑΝΑΒΑΣΤΡΑ	ΘΗΛΑΣΤΡΑ	ΑΣΚΟΙ	ΚΑΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΣΤΙΚΤΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΔΟΒΑΦΟΙ	ΑΙΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΑ	ΣΥΝΟΛΑ	
τάφρ. ΜΤ 1	1	30						10	2	1				35						1	8	2	56		51	47		244
τάφρ. ΜΤ 2																												
τάφρ. Ε 1		6								1				2						11	3	3	11		2	5		44
τάφρ. Ε 2		3						1						7								4	10		8	8		41
τάφρ. Δ 3	2	15						9	1				1	46	1		1		1	12	6	19	60		46	43		263
ἐπιφανειακά																							1		2	1		4
χῶδρ. Α		4												10							1	3	7			8		33
χῶδρ. Β	1	185	2		2	3		32	11	1			4	56	1	5	6			97	27	29	142		11	109		724
χῶδρ. Γ	4	291	10					57	32	6			3	179		3	1			107	29	27	234		35	57		1075
χῶδρ. Δ-Ε-Ζ	1	84	1	8			1	18	25		1		2	174	1	2	7			78	18	40	171		70	73		775
χῶδρ. Η		71						10	14	1	1		3	75	2	3	3	1		81	25	24	113		16	75		518
χῶδρ. Θ-Ι	2	100	8		1	1		21	15	2			1	187	4	14	3			177	22	28	291	1	137	171		1186
χῶδρ. Κ-Λ	1	86	1	5	1			22	9	3			3	107	4	10	3	2		144	24	30	226	1	143	178		1003
χῶδρ. Μ-Ν	1	128	27	16	3	1	1	33	25	5		1	2	380	8	14	6			239	61	102	438	7	262	248	1	2008
τάφρ. ΙΙΙ																										11		11
χῶδρ. Ξ-Ο-Π		112	1	3	1		3	32	18	3			4	338	3	6	7			107	34	77	397	22	117	161		1446
χῶδρ. Ρ-Σ-Τ		33	1	3				20	12	1				92	4	5	2			50	19	18	121	4	37	69		491
Σύνολα	13	1148	51	35	6	3	8	265	164	24	2	1	23	1688	28	62	38	4	1	1104	277	406	2278	35	937	1253	12	9866

ΤΑΦΡΟΙ															
ΑΓΡΑΠΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΔΕΚΑΝΙΔΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΑΡΙΕΣ	ΚΑΕΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝ/ΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
τάφρος ΜΤ 1 - έπιφ.		68		40				4				112	196	16	324
τάφρος ΜΤ 1-α' στρ.		69		87		4	1	21			2	184	228	5	417
τάφρος ΜΤ 1-β' στρ.		163	11	84	1	1		39		2	3	304	1484		1788
τάφρος ΜΤ 2-α' στρ.												728			728
τάφρος Ε 1		66		48	2	4		15				135	87	178	400
τάφρος Ε 2		60	1	214		21					3	299	176	124	599
τάφρος Δ 3		265	1	285	4	3	1	14	1		5	631	790	155	1576
έπιφανειακά		4		4								8	2		10
Σύνολα	0	695	13	762	6	4	0	82	2	93	1	2401	2963	478	5842

ΤΑΦΡΟΙ																		
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΔΕΚΑΝΙΔΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΡΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΑΡΙΕΣ	ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΑΣΚΟΙ	ΚΑΕΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ
τάφος ΜΤ 1 - έπιφ.		1										1	3		8		12	25
τάφος ΜΤ 1-α' στρ.	1	2		3				16					2	2	9	51	14	100
τάφος ΜΤ 1-β' στρ.		27		7	2	1		19					3		39		21	119
τάφος Ε 1		6				1		2				11	3	3	11	2	5	44
τάφος Ε 2		3		1				7						4	10	8	8	41
τάφος Δ 3	2	15		9	1		1	46	1	1	1	12	6	19	60	46	43	263
έπιφανειακά																1	2	4
Σύνολα	3	54	0	20	3	2	1	90	1	1	1	24	17	28	138	109	104	596

ΧΩΡΟΣ Α																
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΤΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔΙΩΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝ/ΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
Σύνολα		59	3	78						39		3	182	268		450

ΧΩΡΟΣ Α																
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΛΟΒΑΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ
Σύνολα		4						10			1	3	7		8	33

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΧΩΡΟΣ Γ																		
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΛΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΑΛΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
χ. Γ- α΄ στρώμα		141	4	81							27		1	2		660	8	
χ. Γ- β΄ στρώμα		119	6	77	2			3			37		2			301	2	
χ. Γ- τοιχάρ. Τ		264	10	178	11	3		42	1	1	10	2	16	1		488		
χ. Γ- βόθρος		702	84	239	28	1	2	18	1	1	103		13	15		965		
χ. Γ- μάρτυρας	1	93	9	12	3	1					7					57		
χ. Γ- νότια		150	4	135		1		17					4	5		640	22	
Σύνολα	1	1469	117	722	44	6	2	80	2	2	184	2	36	23	2690	3111	32	5833

ΧΩΡΟΣ Γ																	
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΚΥΛΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΡΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΘΗΛΑΣΤΡΑ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΛΟΒΑΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ
χ. Γ- α' στρώμα		3		3	1			5					1	22	3	6	
χ. Γ- β' στρώμα		15		5	6			10			6	1	3	15	8	7	
χ. Γ- τοιχάρ. Τ	4	36		22	15		2	64		2	8	11	11	79	10	16	
χ. Γ- βόθρος		213	10	17	10	2		75	1		64	17	11	65	9	6	
χ. Γ- μάρτυρας		18		8		3	1	4		1	29			48	3	20	
χ. Γ- νότια		6		2		1		21					1	5	2	2	
Σύνολα	4	291	10	57	32	6	3	179	1	3	107	29	27	234	35	57	1075

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΩΡΟΥΣ

ΧΩΡΟΙ Δ-Ε-Ζ														
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΑ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ
χώρος Δ-α' στρ.		31		37				2					70	93
χώρος Δ-αύλακες		88	5	21	3	1		7		22	7		154	35
χώρος Δ-αύλη	3	55	8	7				7	1	2	4		87	18
χώροι Ε-Ζ - β' στρ.	1	229	7	311	5	5	5	35	2	62	10	16	688	735
χώρος Ε-Ζ - γ' στρ.		140	3	125				2		42	8	5	325	292
χώροι Ε-Ζ - άγωγός		7		3			1			2			13	17
τάφος Ι		9		3									12	22
Σύνολα	4	559	23	507	8	6	6	53	3	130	29	21	1349	1212

ΧΩΡΟΙ Δ-Ε-Ζ																	
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΛΑΒΕΣ	ΦΙΑΛΕΣ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΚΑΛΑΘΟΙ	ΡΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ/ ΛΗΚΥΘΟΙ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ
χ. Δ-α' στρ.						1	1			4						2	5
χ. Δ-αύλακες	1	30				2	9		1	47		1	3	22	7	9	50
χ. Δ-αύλη		14				1	4			18				10	2	3	24
χ. Ε-Ζ-β' στρ.		20	1	8		5	6	1		80	1		1	17	4	18	57
χ. Ε-Ζ-γ' στρ.		19			1	9	3		1	25		1	2	23	4	8	31
χ. Ε-Ζ-άγωγός		1					2						1	3			4
τάφος Ι														3	1		
Σύνολα	1	84	1	8	1	18	25	1	2	174	1	2	7	78	18	40	171

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΧΩΡΟΣ Η																		
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ/ ΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
χώρος Η		118	2	29	5			11						1		106	48	
χ. Η - τοίχ. 7-8		119	2	21		1	1	11		2	9		10	5		25		
χ. Η - τοίχ. 12-14		161	6	101	5	1		9	1		26		9	6		373		
χ. Η - δάπεδο		109	2	61	1	2		10			16	1	6	2		159		
Σύνολα	0	507	12	212	11	4	1	41	1	2	51	1	25	14	882	663	48	1593

ΧΩΡΟΣ Η																			
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΚΑΛΑΘΟΙ	ΡΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ-ΛΗΚΥΘΟΙ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΘΗΛΑΣΤΡΑ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΛΟΒΑΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ
χωρος Η		10	2	1	1	1	2	37		2	1			4	3	15	8	11	98
χ. Η - τοίχοι 7-8		38	4	8			1	7	2	1	1		76	12	15	72	8	40	285
χ. Η - τοίχοι 12-14		10	4	5				21				1	3	4	6	16		18	88
χ. Η - δάπεδο		13						10			1		2	5		10		6	47
Σύνολα	0	71	10	14	1	1	3	75	2	3	3	1	81	25	24	113	16	75	518

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΩΡΟΥΣ

ΧΩΡΟΙ Θ-Ι																
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔ/ΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝ/ΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
χώρος Θ	1	47	1	11		1		5		8	4	1	79	71	1	151
χ. Θ-περι πιθαμφ.	3	147	3	24	2	1				9	2	4	195	120	1	316
χ. Θ - αὔλακα		109		110		1		7		38			265	314	24	603
χ. Θ - πέτρα		130	2	145	1	1	1	1		66	1	1	349	286	20	655
χ. Θ - ἀνατ.	1	96	2	92		1		5		58		3	258	266	26	550
χ. Θ-Ι - ἀγωγός		101	2	89	3			3		20		1	219	293	17	529
χώρος Ι		277	8	308	1			25	2	80	3	4	708	1087	23	1818
χ. Ι - τοίχος 9	1	41	1	23	2	4		6		17	2	1	98	17		115
Σύνολα	6	948	19	802	9	9	1	52	2	296	12	15	2171	2454	112	4737

ΧΩΡΟΙ Θ-Ι																					
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΠΙΝΑΚΙΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΡΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΣΤΙΚΤΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΛΟΒΑΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ
χώρος Θ		22				3	8			12		1		61	3	3	63		14	38	228
χ. Θ-περι πιθαμφ.	1	7				3	1			10		2		11	1	1	20	1	6	13	77
χ. Θ - αὔλακα		9				1	1			10	4			17	1	5	28		14	16	106
χ. Θ - πέτρα		12	2			3	1			38		2		32	4	4	41		35	23	197
χ. Θ - ἀνατολ.		9	4	1		1	3			29		1		15		8	22		21	22	136
χ. Θ-Ι - ἀγωγός		12				5		1		27			1	4	8		18			15	91
χώρος Ι	1	23	2			4	1	1	1	59		7	2	14	5	6	75		43	26	270
χ. Ι - τοίχος 9		6			1	1				2		1		23		1	24		4	18	81
Σύνολα	2	100	8	1	1	21	15	2	1	187	4	14	3	177	22	28	291	1	137	171	1186

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΧΩΡΟΙ Κ-Λ																	
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔ/ΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝ/ΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
χώρος Κ - άμφορείς		59	4	25	3		1	9		9		3		113	100	12	225
χ. Κ-Λ - νοτιοδυτ.		205	6	173			2	31		25		13		455	783		1238
χ. Λ - ανατολικά	1	217	5	267	3		1	69		14	2	2	14	595	820	9	1424
χ. Κ-Λ - τοίχος 25		57	2	53			2	16			1	3	2	136	200	8	344
τάφος IV - επίχωση		30		25				1		3				59	81		140
τάφος V - πέριξ		90		72				5		7			1	175	173	10	358
Σύνολα	1	658	17	615	6	0	6	131	0	58	3	21	17	1533	2157	39	3729

ΧΩΡΟΙ Κ-Λ																						
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΛΑΒΕΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΡΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΘΗΛΑΣΤΡΑ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΣΤΙΚΤΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΛΟΒΑΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ
χ. Κ - άμφορείς		22	1			5	3	3		14		5		1	37	10	5	54		55	41	256
χ. Κ-Λ - νοτιοδυτ.		37				3	4		2	26		3			48	8	9	53		24	58	275
χ. Λ - ανατολικά		13			1	7	2			48	4	2	3		29		5	68	1	25	41	249
χ. Κ-Λ - τοίχος 25	1	7		5		3			1	11				1	19	5	8	26		24	25	136
τάφος IV - επίχωση		1													1			4		4		10
τάφος V - πέριξ		6				4				8					10	1	3	21		11	13	77
Σύνολα	1	86	1	5	1	22	9	3	3	107	4	10	3	2	144	24	30	226	1	143	178	1003

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΩΡΟΥΣ

ΧΩΡΟΙ Μ-Ν																		
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΛΑΒΕΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΑΣΚΟΙ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔ/ΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝ/ΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
χ. Μ - άνωτ. στρ.	3	42	1		9				8			3	7		73	14	125	212
χ. Μ - παραβίαση		109	5		157	4			9	1		40	8	2	335	412	100	847
χ. Μ-Ν - άγωγός		422	8	3	482	5	7		49		1	112	10	18	1117	1154		2271
χ. Ν-ΝΔ. γωνία	4	347	13		408	12	4		5			123	5	18	939	888	10	1837
χ. Ν-περι πίθον		146	5		198		9	2	24	1		40		6	431	421		852
χώρος Ν		137	5		256	1		2	35			55	3	11	505	675		1180
τάφ. ΙΙ - από επάνω		7							1						8		65	73
τάφ. ΙΙ - επίχωση		73	4		82				16				5	4	184	281	2	467
τάφ. ΙΙ - επίχ. γύρω		92	3		103	4	2		3			14	3	3	227	430		657
τάφ. ΙΙΙ															16			16
Σύνολα	7	1375	44	3	1695	26	22	4	150	2	1	387	41	62	3835	4275	302	8412

ΧΩΡΟΙ Μ-Ν																								
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΛΑΒΕΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΦΙΔΑΛΕΣ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΥΞΙΔΑ	ΡΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΑΛΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΣΤΙΚΤΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΛΟΒΑΦΟΙ	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟ	ΣΥΝΟΛΑ
χ. Μ - άνώτ. στρ.		10					4	4				30	1	1		31	1	2	43		17	23	1	168
χ. Μ - παραβίαση		22	6				6	2	2	1	1	21	4	3	1	54	9	11	64	2	38	44		291
χ. Μ-Ν - άγωγός		26	4		1	1	8	4				126	1	4	2	70	21	23	117	2	40	48		498
χ. Ν-ΝΔ. γωνία	1	28	7		2		9	4	1			46		3	1	17	11	16	70		26	47		289
χ. Ν-περι πίθον		16					1	2	1		1	49		1	2	35	4	15	29	2	43	36		237
χώρος Ν		12	6	16			3	4	1			75	1	2		30	9	23	52		66	28		328
τάφ. ΙΙ - από επάνω																								0
τάφ. ΙΙ - επίχ.		7	4				2	2				19	1				4	6	33		12	13		103
τάφ. ΙΙ - επίχ. γύρω		7						3				14				2	2	6	30	1	20	9		94
τάφ. ΙΙΙ																								11
Σύνολα	1	128	27	16	3	1	33	25	5	1	2	380	8	14	6	239	61	102	438	7	262	248	1	2019

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΧΩΡΟΙ Ξ-Ο-Π																	
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔ/ΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝ/ΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
χ. Ξ-έπιφαν.		139	13	166	9			25	1		12	1		366	457	66	889
χ. Ξ-τοίχ. 29		57	2	37	4			14				1	7	122	164	15	301
χ. Ξ-τοίχ. 4	1	108		203				22			35	3	2	374	423	141	938
χ. Ο-τοίχ. 23		459	5	514	1	2	1	131		1	103	3	20	1240	1266	5	2511
χ. Π-τοίχ. 20		145	1	160	1	2	1	36				3		349	421	33	803
χ. Ο-ψευδόστ.		201	7	165	17	1		45	1		69	4	1	511	348	5	864
Σύνολα	1	1109	28	1245	32	5	2	273	2	1	219	15	30	2962	3079	265	6306

ΧΩΡΟΙ Ξ-Ο-Π																						
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΛΑΒΕΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΦΙΛΑΛΕΣ	ΚΥΑΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΡΥΤΑ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ/ ΣΤΑΜΝΟΙ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΣΤΙΚΤΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΛΟΒΑΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ
χ. Ξ - έπιφαν.		14		3			1				40		1		15	5	11	41	1	21	29	182
χ. Ξ - τοίχ. 29		5					2	2			8	1			10	1	1	22		10	10	72
χ. Ξ - τοίχ. 4		11			1		3	2		1	21			1	3	3	11	24	1		23	105
χ. Ο - τοίχ. 23		39	1			3	16	8	3	2	179	1		2	33	10	35	207	15	54	58	666
χ. Π - τοίχ. 20		17					2	1			32		2	1	21	5	7	39		25	19	171
χ. Ο - ψευδόστ.		26					8	5		1	58	1	3	3	25	10	12	64	5	7	22	250
Σύνολα	0	112	1	3	1	3	32	18	3	4	338	3	6	7	107	34	77	397	22	117	161	1446

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΩΡΟΥΣ

ΧΩΡΟΙ Ρ-Σ-Τ																			
ΑΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΛΑΒΕΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΛΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΛΕΚΑΝΗ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ	ΑΠΡΟΣΔΡΙΣΤΑ	ΜΕΤΑΓΕΝ/ΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
χώρος Ρ		232	7		268	8	2	2	1	29	1	25	3	4	15	597	614	23	1234
χώροι Σ-Τ		205	9	3	218					33		25		4	9	506	672	20	1198
Σύνολα	0	437	16	3	486	8	2	2	1	62	1	50	3	8	24	1103	1286	43	2432

ΧΩΡΟΙ Ρ-Σ-Τ																				
ΓΡΑΦΤΑ	ΜΕ	ΚΥΛΙΚΕΣ	ΛΕΚΑΝΙΔΙΑ	ΛΑΒΕΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ	ΚΥΛΘΟΙ	ΚΥΠΕΛΛΑ	ΑΡΥΤΑΙΝΕΣ	ΠΡΟΧΟΙ	ΥΔΡΙΕΣ	ΠΙΘΑΜΦΟΡΕΙΣ	ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ	ΚΛΕΙΣΤΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΑ	ΨΕΥΔΟΣΤΟΜΟΙ	ΚΡΑΤΗΡΕΣ	ΣΚΥΦΟΙ ΑΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΣΤΙΚΤΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΕΝΔΟΒΑΦΟΙ	ΣΚΥΦΟΙ ΟΛΟΒΑΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ
χώρος Ρ		15	1	3		4	6		59	4	2	2	27	8	8	77	4	13	25	258
χώροι Σ-Τ		18				16	6	1	33		3		23	11	10	44		24	44	233
Σύνολα	0	33	1	3	0	20	12	1	92	4	5	2	50	19	18	121	4	37	69	491

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΕΙΔΩΛΙΑ	ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΤΥΠΟΥ Φ	ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΤΥΠΟΥ Ψ	ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΤΥΠΟΥ Τ	ΚΟΥΡΟΤΡΟΦΟΙ	ΚΟΡΜΟΣ	ΚΑΤΩ ΣΩΜΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ	ΚΕΦΑΛΙΑ	ΑΔΗΛΑ	ΖΩΟΜΟΡΦΑ	ΕΠΠΛΑ	ΠΛΟΙΟ	ΣΥΝΟΛΑ	ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	ΣΥΝΟΛΑ
τάφρος ΜΤ 1	1	1				5	1		3	1		12		12
τάφρος ΜΤ 2												0	3	3
τάφρος Ε 1												0		0
τάφρος Ε 2	1	1				1			1			4		4
τάφρος Δ 3	1	2						1				4		4
χῶρος Α	1					1						2		2
χῶρος Β	4	1		1		3			7	1		17		17
χῶρος Γ						3			3		1	7		7
χῶροι Δ-Ε-Ζ	1	1	1			4			4	1		12		12
τάφος Ι									1			1		1
χῶρος Η	2					2			2			6		6
χῶροι Θ-Ι	3	3	1			1	1		6			15		15
χῶροι Κ-Λ	3	3			1	3			4			14		14
τάφος ΙV						1			1			2		2
χῶροι Μ-Ν	1				1	2	1		5			10		10
χῶροι Ξ-Ο-Π	1					4	2	1	5			13	1	14
χῶροι Ρ-Σ-Τ						2						2		2
Σύνολα	19	12	2	1	2	32	5	2	42	3	1	121	4	125

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΕΙΚΟΝΕΣ

- Είκ. 1. Τοπογραφικό σχέδιο με τη θέση τοῦ Μουσείου καὶ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ «Ἐργαστηρίου» σὲ σχέσηη πρὸς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Μυκηνῶν (᾽Ωνάσογλου σχ. 1).
- Είκ. 2. Ἡ θέση τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ «Ἐργαστηρίου» σὲ σχέσηη μετὰ τὴν θέσιν τοῦ Μουσείου (᾽Ωνάσογλου σχ. V).
- Είκ. 3. Γενικὸ τοπογραφικὸ σχέδιον τῆς περιοχῆς μετὰ τὴν θέσιν τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ «Ἐργαστηρίου».
- Είκ. 4. Γενικὴ ἀτάπηξ τῶν ἀνασκαφέντων χώρων τοῦ «Ἐργαστηρίου» καὶ τῶν δοκιμαστικῶν τάφρων.
- Είκ. 5. Ὑστρακο σκύφου ἀπὸ τὸ πρῶτον στρώμα τῆς τάφρου **MT 1**.
- Είκ. 6. Κωνικὸς πόλος γυναικείου εἰδωλίου ἀπὸ τὸ πρῶτον στρώμα τῆς τάφρου **MT 1**.
- Είκ. 7. Ὑστρακο κύλικος ἀπὸ τὸ δεῦτερον στρώμα τῆς τάφρου **MT 1**.
- Είκ. 8. Εἰδῶλιον ἀπὸ τὸ δεῦτερον στρώμα τῆς τάφρου **MT 1**.
- Είκ. 9. Κεφαλὴ κερασφόρου ζώου ἀπὸ τὸ δεῦτερον στρώμα τῆς τάφρου **MT 1**.
- Είκ. 10. Ὅμοιωμα ἐπίπλου ἀπὸ τὸ δεῦτερον στρώμα τῆς τάφρου **MT 1**.
- Είκ. 11. Πήλινη κεφαλὴ ἀπὸ τὸ δεῦτερον στρώμα τῆς τάφρου **MT 2**.
- Είκ. 12-14. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν τάφρον **E 1**.
- Είκ. 15. Ἑλληνιστικὸ γυναικεῖον εἰδῶλιον ἀπὸ τὴν τάφρον **E 1**.
- Είκ. 16. Ὑστρακο ἀπὸ τὴν τάφρον **E 2**.
- Είκ. 17. Εἰδῶλιον Φ ἀπὸ τὴν τάφρον **E 2**.
- Είκ. 18. Εἰδῶλιον Ψ ἀπὸ τὴν τάφρον **E 2**.
- Είκ. 19-20. Εἰδῶλια Ψ ἀπὸ τὴν τάφρον **Δ 3**.
- Είκ. 21. Εἰδῶλιον Φ ἀπὸ τὴν τάφρον **Δ 3**.
- Είκ. 22. Πήλινον ἀντικείμενον ἀπὸ τὴν τάφρον **Δ 3**.
- Είκ. 23. Ὑστρακο κάτω ἀπὸ τὸν ἀγωγὸν τοῦ χώρου **B**.
- Είκ. 24. Εἰδῶλιον Φ ἀπὸ τὸν χώρον **B**.
- Είκ. 25. Τὸ κάτω σῶμα γυναικείου εἰδωλίου ἀπὸ τὸν χώρον **B**.
- Είκ. 26. Ζωόμορφον εἰδῶλιον ἀπὸ τὸν χώρον **B**.
- Είκ. 27. Ἀγγεῖον ἀπὸ τὸν χώρον **B**.
- Είκ. 28. Κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρον **B**.
- Είκ. 29. Κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρον **B**.
- Είκ. 30. Χεῖλος κύλικος ἀπὸ τὸν χώρον **B**.
- Είκ. 31. Κύαθος ἀπὸ τὸν χώρον **B**.
- Είκ. 32. Κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρον **B**.

- Εικ. 33. α. "Οστρακο από τὸν χῶρο Β. β. "Οστρακο από τὸ δεύτερο στρώμα τοῦ χώρου Γ. γ. "Οστρακο από τὸ πρῶτο στρώμα τοῦ χώρου Γ. δ. "Οστρακο από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 34. Εἰδῶλιο Ψ από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 35. Εἰδῶλιο Ψ, κουροτρόφος, από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 36. Ζωόμορφο εἰδῶλιο από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 37. "Οστρακο από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 38. "Οστρακο από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 39. Τμήμα εἰδωλίου από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 40. Εἰδῶλιο Φ από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 41. Τμήμα εἰδωλίου από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 42. Ζωόμορφο εἰδῶλιο από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 43. Κύλιξ από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 44. Ρυτὸ από τὸν χῶρο Β, μὲ ἀνάπτυγμα τῆς διακόσμησής του.
- Εικ. 45. Ὑψίπους ὀλόβαφος σκύφος από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 46. Ζωόμορφο εἰδῶλιο από τὸν χῶρο Β.
- Εικ. 47. Τμήμα ζωόμορφου εἰδωλίου από τὸ δεύτερο στρώμα τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 48. Κωνίδιο από τὸν χῶρο Γ, τοιχάριο Τ.
- Εικ. 49. "Οστρακο από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 50. "Οστρακο από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 51. "Οστρακο από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 52. "Οστρακο από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 53. "Οστρακο από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 54. Λεκανίδιο από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 55. Λύχνος από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 56. Κύλιξ από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 57. Κύλιξ από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 58. Κύλιξ από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 59. Κύλιξ από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 60-62. Κύλικες από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 63. Κύλιξ από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 64. Κύλιξ από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 65. Κύλιξ από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 66. Κύπελλο από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 67. Ἀρύταινα από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 68. Κρατήρας από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 69. Κύλιξ από τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 70. Λεκανίδιο από τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 71. Σκύφος από τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.
- Εικ. 72. "Οστρακο από τὸν χῶρο νότια τοῦ Γ.
- Εικ. 73. "Οστρακο από τὸ πρῶτο στρώμα τοῦ χώρου Δ.
- Εικ. 74. Εἰδῶλιο Ψ από τὸν χῶρο Δ.
- Εικ. 75. Εἰδῶλιο Ψ από τὸν χῶρο Δ.

- Εικ. 76-77. Ώστρακα ἀπὸ τὸ δεϋτερο στρῶμα τῶν χώρων E-Z.
- Εικ. 78. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὸ δεϋτερο στρῶμα τῶν χώρων E-Z.
- Εικ. 79. Εἰδῶλιο τύπου T ἀπὸ τὸ τρίτο στρῶμα τῶν χώρων E-Z.
- Εικ. 80. Εἰδῶλιο Φ ἀπὸ τὸ τρίτο στρῶμα τῶν χώρων E-Z.
- Εικ. 81. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὸ τρίτο στρῶμα τῶν χώρων E-Z.
- Εικ. 82-85. Ώστρακα ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων E-Z.
- Εικ. 86. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὴν ἐπίχωση τοῦ τάφου I.
- Εικ. 87-89. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο H, μεταξὺ τῶν τοίχων 7-8.
- Εικ. 90. Τμῆμα εἰδωλίου ἀπὸ τὸν χῶρο H, μεταξὺ τῶν τοίχων 7-8.
- Εικ. 91. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὸν χῶρο H, μεταξὺ τῶν τοίχων 7-8.
- Εικ. 92. Εἰδῶλιο Φ ἀπὸ τὸν χῶρο H, μεταξὺ τῶν τοίχων 12 καὶ 14.
- Εικ. 93-94. Εἰδῶλια Φ ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- Εικ. 95. Εἰδῶλιο T ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- Εικ. 96. Ώστρακο ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- Εικ. 97-98. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- Εικ. 99. Κωνίδιο ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- Εικ. 100. Ώστρακο ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- Εικ. 101. Εἰδῶλιο Ψ ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- Εικ. 102. Εἰδῶλιο Ψ ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- Εικ. 103. Εἰδῶλιο Ψ ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- Εικ. 104. Ώστρακο ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων Θ-I.
- Εικ. 105-107. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο I.
- Εικ. 108. Τμῆμα εἰδωλίου ἀπὸ τὸν χῶρο I.
- Εικ. 109. Κωνίδιο ἀπὸ τὸν χῶρο I.
- Εικ. 110. Ζωόμορφο εἰδῶλιο ἀπὸ τὸν χῶρο I.
- Εικ. 111. Ἀσκοειδὲς ἀγγεῖο ἀπὸ τὸν χῶρο I.
- Εικ. 112. Εἰδῶλιο Φ ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.
- Εικ. 113. Πιθαμφορίσκος ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.
- Εικ. 114. Ψευδόστομος ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.
- Εικ. 115. Ἐνεπίγραφος ψευδόστομος ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.
- Εικ. 116. Κωνίδιο ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.
- Εικ. 117. Ώστρακο ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.
- Εικ. 118. Ἀσκὸς ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.
- Εικ. 119. Κύαθος ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.
- Εικ. 120. Ὑδρία ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.
- Εικ. 121. Ληκύθιο ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.
- Εικ. 122. Θήλαστρο ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.
- Εικ. 123. Σκύφος ἀπὸ τοὺς χώρους K-A, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 10.
- Εικ. 124. Ώστρακο ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου A.
- Εικ. 125. Ώστρακο ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου A.
- Εικ. 126. Ώστρακο ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου A.
- Εικ. 127. Ώστρακο ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ χώρου A.

- Εικ. 128. Ειδώλιο Ψ από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.
- Εικ. 129-130. Ειδώλια Ψ από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.
- Εικ. 131. Τμήμα ειδωλίου από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.
- Εικ. 132-133. Ζωόμορφα ειδώλια από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.
- Εικ. 134. Ζωόμορφο ειδώλιο από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.
- Εικ. 135. Κύλιξ από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.
- Εικ. 136. Πρόχους από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.
- Εικ. 137. Κωνίδιο από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.
- Εικ. 138. Ζωόμορφο ειδώλιο από τον τάφο IV.
- Εικ. 139. Όστρακο από την επίχωση του τάφου IV.
- Εικ. 140. Δαχτυλίδι από τον τάφο V.
- Εικ. 141. Όστρακο από τον χώρο γύρω από τον τάφο V.
- Εικ. 142. Όστρακο από τα ανώτερα στρώματα του χώρου M.
- Εικ. 143. Όστρακο από τα ανώτερα στρώματα του χώρου M.
- Εικ. 144. Τμήμα ειδωλίου από τον χώρο M.
- Εικ. 145-146. Ζωόμορφα ειδώλια από τον χώρο M.
- Εικ. 147. Κωνίδιο από τον χώρο M.
- Εικ. 148. Όστρακο από τον άγωγό των χώρων M-N.
- Εικ. 149. Όστρακο από τον άγωγό των χώρων M-N.
- Εικ. 150. Όστρακο από τον άγωγό των χώρων M-N.
- Εικ. 151. Ειδώλιο Φ από τον άγωγό των χώρων M-N.
- Εικ. 152. Ζωόμορφο ειδώλιο από τον άγωγό των χώρων M-N.
- Εικ. 153. Κρατήρας από τον άγωγό των χώρων M-N.
- Εικ. 154. Τμήμα αγγείου από τον άγωγό των χώρων M-N.
- Εικ. 155. Όστρακο από τη ΝΔ. γωνία του χώρου N.
- Εικ. 156-158. Όστρακα από τη ΝΔ. γωνία του χώρου N.
- Εικ. 159-160. Σκύφοι από την περιοχή του πίθου του χώρου N.
- Εικ. 161-162. Όστρακα από την επίχωση του χώρου N.
- Εικ. 163. Όστρακο από την επίχωση του χώρου N.
- Εικ. 164. Όστρακο από το γέμισμα του τάφου II.
- Εικ. 165. Όστρακο από την επίχωση γύρω και κάτω από τον τάφο II.
- Εικ. 166. Ειδώλιο από τα ανώτερα στρώματα του χώρου Ξ.
- Εικ. 167. Όστρακο από τον τοίχο 29 του χώρου Ξ.
- Εικ. 168-169. Όστρακα από τον τοίχο 29 του χώρου Ξ.
- Εικ. 170. Όστρακο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 4 του χώρου Ξ.
- Εικ. 171-172. Κεφαλή γυναικείου ειδωλίου με πόλο και ειδώλιο ίππεία από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 4 του χώρου Ξ.
- Εικ. 173. Όστρακο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 23 του χώρου Ο.
- Εικ. 174-175. Όστρακα από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 23 του χώρου Ο.
- Εικ. 176-177. Όστρακα από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 23 του χώρου Ο.
- Εικ. 178. Όστρακο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 23 του χώρου Ο.
- Εικ. 179-181. Όστρακα από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 23 του χώρου Ο.

- Εικ. 182. Σκύφος από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 23 του χώρου Ο.
- Εικ. 183. Εικονιστικό ὄστρακο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 23 του χώρου Ο.
- Εικ. 184. Ὀπισθόστητη πρόχους από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 23 του χώρου Ο.
- Εικ. 185-186. Περίαπτο καὶ κωνίδιο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 23 του χώρου Ο.
- Εικ. 187. Ὅστρακο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 20 του χώρου Π.
- Εικ. 188. Ὅστρακο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 20 του χώρου Π.
- Εικ. 189. Κεφαλή ειδωλίου με πόλο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 20 του χώρου Π.
- Εικ. 190. Τμήμα ειδωλίου από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 20 του χώρου Π.
- Εικ. 191. Ζωόμορφο ειδώλιο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 20 του χώρου Π.
- Εικ. 192. Ζωόμορφο ειδώλιο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 20 του χώρου Π.
- Εικ. 193. Κωνίδιο από την επίχωση γύρω από τον τοίχο 20 του χώρου Π.
- Εικ. 194-195. Ὅστρακα από την επίχωση γύρω από τον ψευδόστομο του χώρου Ο.
- Εικ. 196. Ὅστρακο από την επίχωση γύρω από τον ψευδόστομο του χώρου Ο.
- Εικ. 197. Τμήμα ειδωλίου από την επίχωση γύρω από τον ψευδόστομο του χώρου Ο.
- Εικ. 198. Τμήμα ειδωλίου από την επίχωση γύρω από τον ψευδόστομο του χώρου Ο.
- Εικ. 199. Ζωόμορφο ειδώλιο από την επίχωση γύρω από τον ψευδόστομο του χώρου Ο.
- Εικ. 200. Ζωόμορφο ειδώλιο από την επίχωση γύρω από τον ψευδόστομο του χώρου Ο.
- Εικ. 201. Ψευδόστομος ἀμφορέας από τον χώρο Ο.
- Εικ. 202. Ὅστρακο από τον χώρο Ρ.
- Εικ. 203. Ὅστρακο από τον χώρο Ρ.
- Εικ. 204-205. Ὅστρακα από τον χώρο Ρ.
- Εικ. 206. Ζωόμορφο ειδώλιο από τον χώρο Ρ.
- Εικ. 207. Χάλκινη περόνη από την επίχωση τῶν χώρων Σ-Τ.

ΕΓΧΡΩΜΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

- Αα-β. Κύλικες από τον βόθρο του χώρου Γ.
- Βα. Τμήμα κρατήρα από τον βόθρο του χώρου Γ.
- Ββ. Τμήμα πρόχου από τον χώρο Β.
- Γα-β. Ὅστρακα από διάφορους χώρους.
- Δ. Ρυτό από τον χώρο Β.

ΠΙΝΑΚΕΣ

- 1α. Ὅστρακα από τὰ ἐπιφανειακά χρώματα τῆς τάφρου ΜΤ 1.
- 1β. Βάση κύλικος από τὸ πρῶτο στρώμα τῆς τάφρου ΜΤ 1.
- 1γ. Ὅστρακα από τὸ δεύτερο στρώμα τῆς τάφρου ΜΤ 1.
- 2α. Ἀποψη τοῦ ἀνασκαφικοῦ χώρου ἀπὸ Α. Τάφροι Ε 2, Δ 3, Ε 1 καὶ ΜΤ 2.
- 2β. Πήλινη κεφαλή από τὸ δεύτερο στρώμα τῆς τάφρου ΜΤ 2.
- 2γ. Ἀγγεῖο ἀπὸ τὴν τάφρο Ε 1.
- 3α. Γεωμετρικὸ ὄστρακο ἀπὸ τὴν τάφρο Ε 2.

- 3β. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν τάφρο Δ 3.
- 4α. Ρυτὸ ἀπὸ τὴν τάφρο Δ 3.
- 4β. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν τάφρο Δ 3.
- 5α. Τὸ δυτικὸ ἄκρο τῆς ἀνασκαφῆς ἀπὸ Ν. Χῶροι Γ, Α, Β καὶ Η.
- 5β. Χῶροι Α, Β, Γ καὶ τοιχάριο Τ ἀπὸ Β.
- 6α. Τὸ δυτικὸ ἄκρο τῆς ἀνασκαφῆς ἀπὸ Ν. Χῶροι Α, Β, Γ καὶ Η καὶ τοιχάριο Τ.
- 6β. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Α.
- 7α. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
- 7β. Ὑστρακα κάτω ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τοῦ χῶρου Β.
8. Τμήματα ἀγγείων ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
- 9α. Κύλιξ ἀγραπτή ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
- 9β. Τμήματα κύλικος ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
10. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
11. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
12. Ὑστρακα καὶ ἀγραπτή κύλιξ ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
13. Τμήμα κύλικος ἀπὸ τὸν χῶρο Β καὶ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
- 14α. Τμήμα ὀλόβαφου ὑψίποδος σκύφου ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
- 14β. Ὀλόβαφος ὑψίπους σκύφος ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
15. Ρυτὸ ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
- 16α. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Β.
- 16β. Χῶρος Γ καὶ βόθρος ἀπὸ τὰ Δ. Κάτω διακρίνεται ἡ αὐλάκα τοῦ χῶρου Β ποὺ καταλήγει στὸν βόθρο.
- 16γ. Ὑστρίνη βελόνη ἀπὸ τὸ πρῶτο στρώμα τοῦ χῶρου Γ.
17. Ὑστρακα ἀπὸ τὸ δεῦτερο στρώμα τοῦ χῶρου Γ (1-11) καὶ ὕστρακο ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ τοιχαρίου Τ τοῦ χῶρου Γ (12).
18. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ τοιχαρίου Τ τοῦ χῶρου Γ.
- 19α. Ὑστρακα (1-8) καὶ ὑψίπους σκύφος (9) ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ τοιχαρίου Τ τοῦ χῶρου Γ.
- 19β. Κύαθος μὲ γεφυρόστομη προχὴ (10), ὕστρακα τοῦ ὁποίου βρέθηκαν στὸν μάρτυρα τοῦ χῶρου Γ, στὴν περιοχὴ τοῦ τοιχαρίου Τ τοῦ χῶρου Γ καὶ στὸν χῶρο Ν.
20. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
21. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
- 22α. Τμήμα κρατήρα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
- 22β. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
- 23α. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ, συγκολλημένη μὲ ὕστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Ξ.
- 23β. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
24. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
25. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
- 26α. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
- 26β. Κύλιξ ἀγραπτή ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
- 26γ. Λεκανίδιο ἀγραπτο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
- 27α. Κύπελλο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.
- 27β. Κύλικες (1 καὶ 3) καὶ κρατήρας (2) ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χῶρου Γ.

- 28α. Ἀρύταινα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- 28β. Λύχνος ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- 28γ. Λύχνος ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- 28δ. Ἀγγεῖο οἰκιακῆς χρήσεως ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
- 29α-β. Σκύφοι ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.
30. Ἀγγεῖα ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ: α. Κύλιξ ἄγραπτη· β. Λεκανίδιο ἄγραπτο· γ. Κύλιξ ἄγραπτη.
- 31α. Κύλιξ ἄγραπτη ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.
- 31β. Λεκανίδιο ἄγραπτο ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.
- 32α. Κύλιξ ἀπὸ τὴν περιοχὴ νότια τοῦ χώρου Γ.
- 32β. Χῶρος Δ ἀπὸ Ν.
- 33α. Χῶροι Δ, Ε, Ζ καὶ τάφος Ι ἀπὸ Β.
- 33β. Τὸ βόρειο ἄκρο τοῦ τοίχου 3.
34. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Δ καὶ κύπελλο (12) συγκολλημένο ἀπὸ ὅστρακα τῶν χώρων Δ καὶ Η.
- 35α. Ὅστρακα ἀπὸ τὸ δεῦτερο στρώμα τῶν χώρων Ε-Ζ. 3: Ὅστρακο ἀπὸ τὴ ΝΔ. γωνία τοῦ χώρου Ν.
- 35β. Ὅστρακα ἀπὸ τὸ τρίτο στρώμα τῶν χώρων Ε-Ζ.
- 36α-β. Τάφος Ι ἀπὸ Ν.
- 37α. Τάφος Ι ἀπὸ Β.
- 37β. Τάφος Ι ἀπὸ Δ.
- 38α. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Η.
- 38β. Χῶρος Η. Τοῖχοι 7 καὶ 8 ἀπὸ Ν.
39. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Η, μεταξὺ τῶν τοίχων 7-8.
- 40α. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Η, μεταξὺ τῶν τοίχων 12 καὶ 14.
- 40β. Ὅστρακα ἀπὸ τὸ δάπεδο τοῦ χώρου Η.
- 41α. Χῶροι Θ-Ι ἀπὸ Ν.
- 41β. Χῶροι Θ-Ι ἀπὸ Β.
- 42α. Χῶροι Θ-Ι ἀπὸ Α. Στὸ κέντρο τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἀγωγοῦ κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο 3.
- 42β. Ἀποψη τῆς ἀνασκαφῆς ἀπὸ τὸν χῶρο Θ καὶ πρὸς Δ.
- 43α. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- 43β. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- 44α. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- 44β. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Θ.
- 45α. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Ι (1-6) καὶ κύλιξ ἀπὸ τὸν χῶρο Ξ (7).
- 45β. Ὅστρακο ἀπὸ τὸν χῶρο Ι.
- 45γ. Χῶρος Κ μὲ τὰ ἀγγεῖα κατὰ χώραν, ἀπὸ Ν. Διακρίνεται ὁ τοῖχος 18, ποὺ πατάει πάνω στὸν 4.
- 46α. Τάφος ΙV ἀπὸ Ν. Διακρίνεται ὁ νεότερος τοῖχος 18, θεμελιωμένος πάνω σὲ ἐπίχωση καὶ ἐπὶ τοῦ τοίχου 4.
- 46β. Χῶρος Κ μὲ τὰ ἀγγεῖα κατὰ χώραν, ἀπὸ Δ.
- 47α. Χῶρος Κ μὲ τὰ ἀγγεῖα κατὰ χώραν, ἀπὸ Β.
- 47β. Ὅστρακα ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Λ, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.

- 48α. Ὑστρακα ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.
- 48β. Ἀπιόσχημος πιθαμφορέας ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.
- 48γ. Κύπελλο ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.
49. Ἀμφορέας ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**.
50. Ἀμφορέας ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**.
51. Ὑστρακα ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, πέριξ τοῦ τοίχου **10**.
52. Ἀσκὸς ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, πέριξ τοῦ τοίχου **10**.
- 53α. Μικκύλη χειροποίητη ὑδρία ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, πέριξ τοῦ τοίχου **10**.
- 53β. Μικκύλο χειροποίητο θήλαστρο ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, πέριξ τοῦ τοίχου **10**.
- 53γ. Κύαθος ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, πέριξ τοῦ τοίχου **10**.
- 54α. Ληκύθιο ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, πέριξ τοῦ τοίχου **10**.
- 54β. Σκύφος ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, πέριξ τοῦ τοίχου **10**.
55. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν ἀνατολικήν πλευρά τοῦ χώρου **A**.
56. Κύλιξ ἀγραπτή ἀπὸ τὴν ἀνατολικήν πλευρά τοῦ χώρου **A**.
57. Ὁπισθότμητη πρόχους ἀπὸ τὴν ἀνατολικήν πλευρά τοῦ χώρου **A**.
- 58α. Ὁ γεωμετρικὸς τάφος **V** ἀπὸ **Δ**. Ἀριστερὰ διακρίνεται ὁ τοῖχος **25**, θεμελιωμένος ἐπάνω σὲ ἐπίχωση.
- 58β. Χῶρος **A**, ὁ γεωμετρικὸς τάφος **V** καὶ ὁ τοῖχος **25**, θεμελιωμένος ἐπάνω σὲ ἐπίχωση.
- 59α. Ὑστρακα ἀπὸ τοὺς χώρους **K-A**, γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο **25**.
- 59β. Ὁ τάφος **IV** ἀπὸ **N**.
- 60α. Ὁ γεωμετρικὸς τάφος **V** ἀπὸ **N**.
- 60β. Ὁ γεωμετρικὸς τάφος **V** ἀπὸ **Δ**.
61. Οἶνοχόη ἀπὸ τὸν γεωμετρικὸν τάφο **V**.
- 62α-β. Τμήμα οἶνοχόης καὶ δαχτυλίδι ἀπὸ τὸν γεωμετρικὸν τάφο **V**.
- 62γ-δ. Σκύφοι ἀπὸ τὸν γεωμετρικὸν τάφο **V**.
- 62ε. Ὑστρακα γύρω ἀπὸ τὸν γεωμετρικὸν τάφο **V**.
63. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο **M**.
64. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων **M-N**.
- 65α. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων **M-N**.
- 65β. Ἀγραπτή κύλιξ ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων **M-N**.
66. Κρατήρας ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων **M-N**.
67. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν **NΔ**. γωνία τοῦ χώρου **N**.
- 68α. Χῶρος **N**. Πίθος κατὰ χώραν.
- 68β. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο **N**, γύρω ἀπὸ τὸν πίθο.
69. Ὑστρακα καὶ τμήματα ἀγγείων ἀπὸ τὸν χῶρο **N**, γύρω ἀπὸ τὸν πίθο.
- 70α. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση τοῦ χώρου **N**.
- 70β. Χῶρος **N**, τάφος **II** ἀπὸ **B**.
- 71α-β. Χῶρος **N**, τάφος **II** ἀπὸ **A**.
- 72α. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω καὶ κάτω ἀπὸ τὸν τάφο **II**.
- 72β. Ἡ λάρνακα τῆς παιδικῆς ταφῆς **III** κατὰ χώραν.
- 73α. Ἡ λάρνακα μετὰ τὴν παιδικὴν ταφήν **III** ἀπὸ **B**.
- 73β. Ἡ λάρνακα μετὰ τὸν παιδικὸν σκελετὸ τῆς ταφῆς **III** ἀπὸ **B**.

- 74α. Ἡ λάρνακα μετὸν παιδικὸ σκελετὸ τῆς ταφῆς **III** ἀπὸ Α.
- 74β. Συντήρηση τῆς λάρνακας τῆς παιδικῆς ταφῆς **III**, πρὶν ἀπὸ τὴν ἀπομάκρυνσίν της ἀπὸ τὸν χώρο τῆς ἀνασκαφῆς.
- 75α. Ὁ πεταλόσχημος χώρος **Ξ** καὶ ὁ τοξοειδὴς τοῖχος **29** ἀπὸ Α.
- 75β. Ὁ πεταλόσχημος χώρος **Ξ** καὶ ὁ τοξοειδὴς τοῖχος **29** ἀπὸ ΒΔ.
- 76α. Ὁ πεταλόσχημος χώρος **Ξ** καὶ ὁ τοξοειδὴς τοῖχος **29** ἀπὸ Ν.
- 76β. Ἡ συμβολὴ τῶν τοίχων **29, 24** καὶ **20** πρὸ τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου **12**, ἀπὸ Ν.
- 77α. Ὅστρακα ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ χώρου **Ξ**.
- 77β. Κορινθιακὴ κοτύλη ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ χώρου **Ξ**.
- 77γ. Ὅστρακα ἀπὸ τὰ ἄκρα τοῦ τοίχου **29** τοῦ χώρου **Ξ**.
- 78α. Πλακίδιο ἀπὸ κιονωτὸ κορινθιακὸ κρατήρα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο **4** τοῦ χώρου **Ξ**.
- 78β. Ὅστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο **4** τοῦ χώρου **Ξ**.
- 78γ. Χῶρος **P** ἀπὸ Ν. Τοῖχοι **21, 24, 26** καὶ **27**.
79. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν τοῖχο **23** τοῦ χώρου **O**.
80. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν τοῖχο **23** τοῦ χώρου **O**.
- 81α. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν τοῖχο **23** τοῦ χώρου **O**.
- 81β. Περίαπτο ἀπὸ τὸν τοῖχο **23** τοῦ χώρου **O**.
- 81γ. Ἀγραπτος σκύφος ἀπὸ τὸν τοῖχο **23** τοῦ χώρου **O**.
82. Ὅπισθόμητη πρόχους ἀπὸ τὸν τοῖχο **23** τοῦ χώρου **O**.
- 83α. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν τοῖχο **20** τοῦ χώρου **II**.
- 83β-γ. Λίθινο πηνίο ἀπὸ τὸν τοῖχο **20** τοῦ χώρου **II**.
- 84α. Χῶρος **O** ἀπὸ Δ. μετὸν ψευδόστομο κατὰ χώραν.
- 84β. Χῶρος **O** ἀπὸ Β. μετὸν ψευδόστομο κατὰ χώραν.
85. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χώρο **O**, γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο.
- 86α. Ἀγραπτὴ κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρο **O**, γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο.
- 86β. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χώρο **O**, γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο.
- 86γ. Τμῆμα πιθαμφορέα ἀπὸ τὸν χώρο **O**, γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο.
87. Ψευδόστομος ἀπὸ τὸν χώρο **O**.
- 88α. Χῶρος **P** καὶ τοῖχος **21** ἀπὸ Β.
- 88β. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χώρο **P**.
- 88γ. Ὅστεινὴ βελόνη ἀπὸ τὸν χώρο **P**.
- 89α. Ὅστρακα ἀπὸ τοὺς χώρους **Σ-Τ**.
- 89β. Περόνη ἀπὸ τοὺς χώρους **Σ-Τ**.

SUMMARY

CONTENTS

Foreword	295-296
----------	---------

PART ONE: DESCRIPTION THE BUILDING AND THE FINDS

Introduction	299-300
Trenches	301-302
Trench MT 1 301. Trench MT 2 301. Trench E 1 301.	
Trench E 2 302. Trench Δ 3 302	
Area A	303
Area B	303-304
Area Γ	304-306
Areas Δ-E-Z	306-308
Grave I	308
Area H	309-310
Areas Θ-I	310-312
Areas K-Λ	312-314
Grave IV	313-314
Grave V	314
Areas M-N	314-317
Grave II	316
Grave III	316-317
Areas Ξ-O-II	317-318
Areas P-Σ-T	318-319

PART TWO: CLASSIFICATION AND ANALYSIS

General	323
The Building	324-332
Plan	324
Construction	325
Foundations 325. Walls 325. Floors 328. Doorways 329.	
Drains 330. Graves 331	
The Finds	333-344
Pottery	333-343
Vases 333. Sherds 335. Middle Helladic 335. Late	

CONTENTS

Helladic 335. Undecorated 336. Decorated 336. LH I-II 336. LH IIIA1 336. LH IIIA2 337. LH IIIB1 338. LH IIIB2 340. LH IIIC 342. Pottery of Historical Times 343	
Small Finds	343-344
Figurines 343. Stone objects 344. Metal finds 344. Bone objects 344. Colouring matter 344. Wall plaster 344	
History and Chronology	345-346

FOREWORD

The site of the Museum of Mycenae was chosen for its position on the north slope of the acropolis hill, outside the boundary of the Hellenistic fortification walls, north of the Lion Gate. There were other reasons too, especially the belief that the steepness of the slope toward the Kokoretsa's ravine made it unlikely that there would be remains of ancient constructions in this place. This estimation, however, proved to be wrong, since the entire slope was found to have been occupied by a district comprising complexes of rooms, houses or workshops, such as the "Petsas House" to the west and the "House of the Tomb of the Tripods" to the east, with an incompletely excavated area in between.¹

The first exploration carried out in the area originally chosen resulted in the excavation of a Mycenaean building that was named the "Workshop". With the shifting of the Museum site further east, to the spot where it was ultimately built, the so-called "House of the Tomb of the Tripods" was discovered, excavated and published by Artemis Onassoglou.²

The "Workshop" had already become known by this name during its excavation, either because of the amount of pottery it yielded or because of the amount of colouring matter, especially red, that was found. The name is retained here because it appeared thus in the bibliography before its final publication.

The "Workshop" was excavated in the summer of 1979, from July to September, under the supervision of Professor George Mylonas, with the conventional collaboration of the Ephorate, represented by A. Dragona, then Epimelete. The excavation day-books were kept by two students³ incompletely and with a certain amount of information missing. Rarely recorded are the depths at which walls, floors and objects were found, and where they are recorded there is little certainty as meters and centimeters are confused, plus and minus likewise. The numbers of walls, stones, and areas too are frequently mixed up. Moreover, the measurements of walls (length, width, height) and areas are not given. The measurements given here have been taken from the plans. Where the objects were found, whether in a fill, on a floor level or above or below a floor, or in a drain is not mentioned. Most important, the find numbers given in the day-books do not agree with the numbers in the catalogue drawn up at the end. The photographs, for the most part unprofessional, were left unidentified. This has made it very difficult to identify them with specific areas. Where this has been possible, it has been more on the basis of the plans rather than the descriptions.

---

1. According to Tsountas, the people of Mycenae lived as if in villages, with small groups of houses close together and connected with each other and the acropolis by roads (*AE* 1888, 124-125).

2. A. A. Onassoglou, *Ἡ Οἰκία τοῦ Τάφου τῶν Τριπόδων στὶς Μυκῆνες* (Athens 1995).

3. Of the Philosophical School of the University of Athens.

Survey and drawing of the excavated area was done by Matina Giannouli-Oikonomou, draftswoman of the 4th Ephorate of Nauplion. Only a plan was produced; no elevation or section for determining the stratigraphy of the area. The original day-books of the excavation are held, with all the others, in the archive of the old excavations of the acropolis of Mycenae, to be published. The photographs and plans of the excavation have been handed over from the archive of the 4th Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities of Nauplion.⁴

The excavation was a rescue operation carried out with speed because the building of the Museum was urgent. Work was not carried to completion anywhere; nearly all the walls continue into unexcavated earth. At the end of the excavation the entire area was filled in to accommodate the surroundings of the Museum.

Publication of the old excavation of the "Workshop", partly excavated and entirely filled in, presents many difficulties. There were problems to be resolved and questions, many of which will unfortunately remain forever unanswerable. The difficulties are even greater when the publication is not made by the excavator himself. To the lapse of time must be added the lack of personal and direct knowledge of the object and conditions of the research. Questions are thus multiplied and already existing problems grow larger, to say nothing of new ones that arise.

For all these reasons, presentation of the architectural remains is incomplete and leaves many questions unanswered. Their description is based mainly on the information provided by the excavation day-books, with additional information and clarification, according to circumstance, drawn from the plan, chiefly for the measurements of walls and areas, and from the photographs, wherever they showed the foundations, position and correspondence of the walls. On the other hand, the plentiful, original and very interesting pottery yielded by the excavation demanded an analytical presentation. This is the basic purpose of this publication, despite the existing deficiencies. Thus, a different and special treatment was reserved for the numerous and sometimes unique finds of the excavation: pottery, figurines and sherds for the most part, but also a few small objects. These have been described in detail, studied analytically, drawn and photographed in the storerooms of the new Museum of Mycenae, where they have been gathered from the various storage areas of Mycenae and Nauplion. The pottery drawings, sections and decorative elements, drawings of the figurines and the small objects are by the draftswoman, Roxane Doksan. Drawings of the sherds are by the author. Photographs of the finds are by Ilias Iliadis.

I should like to thank especially Professor S. Iakovidis for entrusting me with the study of this material and mainly for the multifaceted assistance he has given me throughout the course of the study.

I warmly thank also the Director of the Museum of Mycenae, Eleni Palaiologou, the chief guard, Georgios Chronis and the staff of the Museum for all their help and facilitation during my study of the excavation material in the Museum storerooms.

Warm thanks go also to the Council of the Archaeological Society and particularly to the General Secretary, Vasileios Petrakos, who included this study in the Society's series of publications.

---

4. I warmly thank Mrs. E. Spathari, Director of the 4th Ephorate at that time, for providing us with the plans and photographs of the excavation.

PART ONE

DESCRIPTION

THE BUILDING AND THE FINDS

INTRODUCTION

The "Workshop" was built on the north slope of the acropolis of Mycenae, some 50 m. north of the fortification wall, 100 m. northeast of the Lion Gate and 40 m. east of the tholos tomb of the Lions (figs 1 and 3). An area was cleared on the third terrace of the hillside, sloping south to north and measuring 40×20 m. The area that was excavated occupied about half of the area cleared. It was oriented E.-W., with a length of 32 m. and maximum width of 9.50 m. at the west and 3 m. at the east (fig. 4).

The walls that were found formed the foundations of a brick superstructure with wooden timbering that had fallen. They are not parallel to each other, but deviate in direction, most continuing into the unexcavated fill. A strong terrace wall was discovered along the south side of the area, which supported the earth of the slope. There must have been a corresponding wall along the north side, but only a few traces of it were found and the rest must have tumbled into the Kokoretsa ravine. The walls found were not all contemporary. Some rest on bedrock, some on a layer of soil and others, the most recent, on earth. It is now difficult to determine the precise sequence because it is not always recorded in the day-books, nor is there a section of the excavated area to help resolve this problem. Only study of the pottery may perhaps yield some answers.

Some of the walls form corners with other cross-walls to form a few larger or smaller areas, which could conventionally be termed rooms, without this necessarily being so. In the publication the term "area" is used and each one is indicated by a capital letter in the Greek alphabet, for example: area **A**, area **B**, etc. The walls have been given Arabic numbers from 1 to 29, and the graves found between them Latin numerals, I to V. In accordance with the above, the architectural remains of each "area" are described, followed by the finds, sherds, figurines, pottery and small objects found there.

The book is divided into two parts: Description and Analysis. The first chapter of the first part concerns the trial trenches that were dug on the terrace and the finds they produced that cannot be located as coming from a specific area, but are surface finds or from the upper levels of the entire area. Following this are the chapters on the identified areas **A** to **T**. In the recording of the sherds and description of the pottery, the following classifications are followed: they are divided into decorated and undecorated, and open or closed. Within these broad categories the following are used: kylikes, lekanidia, handles, household, plates, phialai, kyathoi, cups, arytainai, lekanes, kalathoi, undetermined open vessels, rhytons, prochoi, lekythoi, amphorae, hydriae, pithamphorae, alabastra, feeding-bottles, askoi, undetermined closed vessels, stirrup jars, kraters and skyphoi (interior unpainted, stiktoi, interior painted, entirely painted). Then follow the figurines, the wholly preserved vases, and the

small finds: stone, conuli, obsidian, metal, bone, colouring matter and plaster. Catalogued and studied are a total of 52,519 sherds, 107 vases, 125 figurines, 2 stone objects, 8 conuli, 19 obsidian, 7 metal objects, 3 bone, 10 pieces of colouring matter, 11 pieces of plaster, one amulet, one clay head and a piece of rock crystal.

This is followed by the second part, the Analysis, in which a systematic attempt is made to analyze all the material, building and ceramic, in order to draw conclusions.

TRENCHES

TRENCH MT 1. The excavation began with the digging of a large trench, **MT 1**, L. 15 m., W. 1.50 m., which was enlarged in all directions as work proceeded and walls were found. A small number of sherds were retrieved from the surface.

After the surface cleaning, the first layer was removed from the entire trench. The sherds found were mainly small, with a few large ones, and five figurines, four of which were kept with the sherds.

From the second layer of the same area, many sherds were collected, most of them small and worn, and seven figurines.

TRENCH MT 2. A second trial trench, **MT 2**, was dug into the second terrace of the slope, 3 m. south of the first trench and parallel to it (fig. 4, pl. 2a). It was 7 m. long and 1.50 m. wide. Removal of the first layer to a depth of 0.30 m. below the surface, produced very few sherds.

The second layer, beneath the level of 0.30 m. below ground level, and only in the west half of the trench, had a lot of gravel. At a depth of 0.50 m. a small bronze coin was found and the clay head of a youth, perhaps from the handle of a Hellenistic vase. The entire level was removed together with many fallen stones that had probably rolled down the hill from a point higher up. At 1.25 m. below ground level, natural bedrock was found, considerably higher than in the main excavation, but to be expected given the steep slope. The trench proved to be unproductive and the few Hellenistic sherds recovered were not kept.

TRENCH E 1. Trench **MT 2** was extended east together with trench **E 1** (fig. 4, pl. 2a). It measured L. 6.70 m. and W. 1.50 m. The earth was hard and contained small stones and pebbles together with some sherds of various periods, mostly Hellenistic. The tops of two walls forming a corner appeared in this trench. One was in the long south side of the trench and is likely to have been a terrace wall; the other was in the narrow east end. The trench should have been extended in two directions and dug more deeply in order to expose more of the two walls. The excavation, however, stopped at a depth of 1 m. because it was a rescue operation in which speed was necessary. A considerable number of sherds of various periods were collected, many of them later, worn and encrusted. Two Hellenistic lamps, a complete small vase and three female figurines of the same period were found 0.70 m. below ground level.

TRENCH E 2. Trench E 1 was extended to the east with the digging of a new trial trench, E 2, while 2 m. were left unexcavated (fig. 4, pl. 2α). It measured L. 12 m. and W. 1.50 m. Here too the soil was hard and full of stones. Excavation proceeded to 0.40 m. below ground level and was stopped as nothing significant was found. Relative to the area, few sherds were found, comprising a mixture of Mycenaean, Geometric and Hellenistic, all much worn, two female figurines and part of a zoomorphic figurine.

TRENCH Δ 3. Yet another trial trench, Δ 3, was opened for fuller inspection of the area. It was oriented at right angles to E 2 at a distance of 3.70 m. from its east end (fig. 4, pl. 2α). It measured 4 m. long by 1.50 m. wide. Excavation here went deeper, reaching 1.05 m. below the surface. At this depth a wall came to light that is called Middle Helladic in the day-book. The sherds collected were small, worn and poorly preserved. They included many later sherds, Geometric, Archaic and Hellenistic, and two MH sherds. When bedrock was reached the excavation was stopped, but the depth was not recorded in the day-book. Found in addition to the sherds were three fragments from the upper torso of a female figurine, a clay animal leg with hoof and a piece of obsidian.

At the end of the excavation, the area east of trenches E 2 and Δ 3 was cleared in search for other walls and finds. This proved fruitless but a few sherds were collected.

AREA A

Area A (fig. 4 and pls 5α-β, 6α) is located on the west end of the excavation. It is enclosed by walls **1** at the east, **14** at the north, **5** at the west and **13** at the south. With areas **B** and **Γ**, it proved to be the most important of the excavation. The stones of wall **1** were the first to be discovered at the beginning of the excavation. It measured 1.25 to 1.10 m. in width by a length of 2 m. At some 0.20-0.30 m. below the surface, a large section of the floor was found, 2.05×1.05 m., packed on a layer of schist slabs. It covers nearly the entire area of the area, except for the northwest corner which had probably been destroyed in an earlier probe. It consists of a fairly thick layer of plesia clay with the upper surface well smoothed. No mention is made as to whether a trench was cut into the floor, sherds from which might have provided a date. Sherds from the floor deposit, which could have dated its destruction, have not been separated.

Since the excavation was not carried below the floor, area A yielded only a few sherds, small and worn, a few bones and two figurines.

AREA B

Area B (fig. 4, pl. 5β) is east of area A and is enclosed by walls **1** on the west, **14** and **8**⁵ on the north, **2** on the east and **13** at the south. It measures L. 2-2.20 m. × W. 1.70 m. Wall **1** was shared as a dividing wall with area A, while **13** bonded with **1** and touched **2**. Walls **14** or **8** and **2** form regular corners. The top of wall **1** was discovered at 0.30-0.37 m. below ground surface. A hollow was found in the east side of the wall at about 0.75 m. depth, in which was part of a clay duct, covered by two flat poros stones, fitted together and covered by plaster, and resting on two vertical stone slabs. At the mouth was a flat area formed by stones. At a depth of 0.70 m. below the surface, there was a thin layer of plesia, beneath which "the same quality of earth" continued. The fill was removed as a whole, yielding a few animal bones and a few purely Mycenaean sherds, which became fewer below the plesia layer. The sherds from above and below the plesia, which could have provided the relative chronology of the construction/use or destruction, however, were not separated from each other. Found also was a piece of rock crystal and a piece of obsidian.

---

5. The relationship between walls **14** and **8** will be discussed with area **H**.

Very few sherds came from below the stones of the duct.

At about the middle of area **B** a row of stones was revealed that was interpreted as wall 6. It is not included on the plan, perhaps because it was dismantled in order to continue the excavation below this, or because it was not a real wall. It rested on earth, beginning at the point of discharge from the duct in wall 1, and ran across to the opposite wall 2. In this area a second layer of plesia was found at a depth of 1 m., just as in area **Θ**. The day-book does not say whether this is a floor. The fill produced a few mixed sherds, bones and a few large animal teeth. Sherds from the same pots and three figurines were recovered and, at a depth of 1.10 m., a small piece of colouring matter (ochre).

The fourth from the west stone of wall 6, in ruins, was removed. Beneath it fill was excavated that contained a considerable number of Mycenaean sherds, including the base and stem of a high-stemmed kylix decorated with alternating bands and rings. The trench was not excavated to a great depth, it was filled in again and the stone was reset in position. Found also were fragments of two female figurines, one a kourotraphos, two animal figurines, a piece of obsidian, plaster and three shells.

Four more stones were removed from the ruins of wall 6 prior to the excavation in order to continue removing the fill, which the sherds showed to be uniform throughout. Thus 6 was not a wall. A few purely Mycenaean sherds were collected, much broken pottery and a considerable number of figurines. The only rhyton, preserved almost complete, came from a depth of 1.45 m.

When all the fill had been removed from area **B** and the area cleaned, bedrock was found at 1.20 m. and lower, at the same depth as in the adjoining area **Δ**. It was found that a water channel, cut into the rock (fig. 4, pls 5β and 16β), ran through area **B** at about half its width and continued in area **Γ** to the rubbish pit (bothros) in area **Γ**. That was verified with the removal of the east half of wall 13 (pl. 5β). The water from the clay duct found in wall 1 evidently ran into this channel. The finds likewise argue for a connection between the two areas since sherds from this area join sherds from the fill and the bothros in area **Γ**. The rhyton mentioned above must likewise have been found in the channel, since the depth at which it was discovered was greater than the depth at which bedrock was encountered. Cleaning yielded a few more significant Mycenaean sherds and three figurines.

AREA **Γ**

Area **Γ** (fig. 4, pls 5α-β, 6α and 16β) was south of area **A** and in part was a continuation of area **B**. At the west it was closed by the southward continuation of the thick wall 5, at the north by wall 13, at right angles to 5 and joining it at the corner. At the east it was closed by wall 2, on which, at this point, there was a section of an added wall that further north was built into wall 2. The day-book says nothing about this wall, but it is evident from pl. 5β that it was founded on bedrock and built of irregular stones joined by clay mortar. South of area **Γ** the excavation was not carried to any depth and the south wall was thus not found.

It was evidently the westward continuation of terrace wall **10**. Both its size and plan are therefore undetermined. The average width from wall **5** to wall **2** measured around 3.25 m. and its length will have been approximately 1.70 m. With the removal of the two first layers of dark earth, at 0.20 to 0.55 m. below ground level, part of a floor was discovered running along wall **5** and in front of wall **13**, which runs between the two floors of area **A** and area Γ . This section consists of a thin layer of plesia clay with a carefully smoothed surface over an earth fill around 0.50 m. thick, above bedrock. Thus walls **5** and **13** form a corner in the west side of area Γ , that was covered by the floor. Sherds recovered from the two upper layers, to a depth of 0.55 m., were mixed, all badly preserved, worn and much encrusted. It was difficult to distinguish the decorated from the undecorated pieces and most could not be identified.

The first layer yielded a considerable amount of mixed sherds and a bone needle.

The second layer likewise yielded mixed sherds, half of them unidentifiable, and two figurines.

In the east side of the area two thin stone slabs were found, forming a kind of little wall, **T**. The stones were placed in a row. They were set vertically in relation to the earth and ran obliquely towards wall **2** and the wall added to that, with which they formed a small closed triangular area (pls 6 α and 16 β). Their total length was 1.55 m. and one overlapped the other by 0.15 m. The larger stone was 1 m. in length, the smaller 0.70 m. They stood on a fill of hard earth, beneath which was a wall foundation at the same level as that of wall **2**, but of different construction (pl. 5 β). It comprised two courses: one of stone slabs, and one of rounded stones held in place and joined to the other course by smaller stones. Mortar is neither mentioned nor evident among the stones. Excavation of the triangular area between little wall **T** and wall **2** was not carried to any depth in order to prevent the stones from falling; the fill at this place therefore remained unexcavated. Bedrock was reached to the southwest of this, at a depth of 0.70-0.80 m. below ground level, considerably higher than elsewhere and especially than the channel in area **B** and the bothros in area Γ (pl. 6 α). Recovered from this area were many Mycenaean sherds, a figurine, part of a vase, a conulus, two pieces of obsidian and a plaster fragment.

The channel that cut through area **B** continued through area Γ and, running beneath wall **13**, ended at a "bothros" (as termed in the day-book) that was in the southwest side of area Γ beneath the floor and next to the little wall **T** (pls 5 β and 16 β). The depth and extent of the bothros are not noted in the day-book nor is it noted whether the hollow is natural or cut out. To facilitate the excavation, the east half of wall **13**, which was built over the channel, was removed. Thus areas **B**- Γ became a continuous and unified area, rich in pottery and sherds. Indeed there are many pottery joins between the two areas. The bothros yielded a considerable number of large animal bones, many sherds, two figurines, a small ship model, much significant pottery, a piece of obsidian and quite a number of plaster fragments.

Along the south side of area Γ a strip 0.80 m. wide had been left unexcavated, as a "martyr" for evidence. Its excavation revealed a layer of plesia 0.04 m. thick (not recorded on the plan). Neither depth nor extent of the layer is given in the day-book, and, chiefly, there is no mention as to whether it is a floor. It is likely to have been part of the first floor of area

Γ, which was found further north, as can be seen in pl. 5β. Beneath the plesia layer, at a depth of 0.75 m., was a concentration of sherds many of which mended into whole vases or parts of vases. Lower down at an undetermined level, there was a channel cut into the rock and running east-west. The average width was 0.30, the length 3.15 m. It is likely to have ended at the bothros in area Γ, since a continuation westward beneath wall 5 was not found. To the east, it ran beneath wall 2 and continued in areas E-Z. North of this channel was a wall, 1.32 m. long, which made a corner to the west with the little wall T (pl. 6α). To the east it ran into wall 2, thus forming a triangular area measuring 0.37×0.69 m., which had "as a floor a single slab," according to the day-book. South of the channel another wall, 17, was revealed, 1.50 m. in length. It was built so that its south side rested on bedrock. Excavation of the "martyr" yielded a few Mycenaean sherds, one figurine, much pottery and a plaster fragment.

The area south of area Γ and the channel was excavated only to a depth of 0.60 m., with no mention in the day-book as to whether bedrock was reached. No other walls or significant objects were found; only sherds, much worn and encrusted. many unidentifiable, and one vase.

AREAS Δ-E-Z

Areas Δ-E-Z (fig. 4 and pls 32β, 33α-β) lie east of area H and areas B and Γ. They were adjacent with a N.-S. orientation, beginning at area Δ. They were 6.65 m. long and 2.90 m. wide at the north and south ends, widening to 3.20 m. at about the middle. They were closed at the east by wall 3, the lowest point of which appeared at a depth of 0.95 m. below the surface, as we learn from the day-book. The wall deviated slightly from the N.-S. axis, running NE.-SW. A considerable amount of the height of the wall was found, at least over 1 m. (pl. 32β). It was one of the strongest and best built of the entire complex, with regular construction of large and small stones in even courses joined by clay mortar. It measured 6.90 m. in length and was 1-1.10 m. wide (pl. 33β). At the north it stopped before or else touched terrace wall 12, traces of which were found at that point, as can be seen in fig. 4. At the south it touched terrace wall 10, which will have formed the southern boundary of all the areas. At the west there was a little fallen wall bounding area H at the east, and walls 2 and 19. To the north the excavation was stopped without reaching any boundary, but the area probably continued as far as the eastern continuation of wall 12, which had been found in area H and interpreted as the terrace wall of the slope, although its eastern continuation had not been found.

In area Δ, removal of the first layer, to a depth of 0.20 m. below ground level, yielded a few mixed sherds and bones. The layer consisted of the same dark soil as found in the adjacent areas H and Γ.

Cleaning of area Δ revealed no traces of buildings. The day-book has nothing to say or else continuation of the excavation with the removal of the second layer is simply omitted.

There is no description of how bedrock suddenly appears at 1.20 m. below ground level, as in areas **B** and **H**. Around area **Δ**, along the west, north, east (beside wall **3**) and south sides of the area, a channel had been cut in the rock at 1.75 m. below the surface of the ground, thus 0.55 m. deep. At the south side it formed an obtuse angle. Above this was a round, worked hollow with a diameter of ± 0.40 m. (pl. 32β),⁶ and full of clean earth. It had probably been made as a receptacle for a large pithos, no trace of which was found. In general this area had various channels and hollows. Recovered were a few sherds and bones and four figurines.

At the west side of areas **Δ-E**, built against the east side of wall **2**, part of another wall, **19**, was found. No information is given as to whether it is earlier or later than **2**, and the record does not give the depth found or the foundation level. In any case, wall **19** also appears to be founded on bedrock. It is preserved to a slightly higher level than **2**, with which it probably is contemporary although independent. It was 0.60 m. wide and was preserved for a length of 4.30 m. from the north corner of **2** and **8** to the channel at the south. To the east and lower down than wall **19** a considerable number of small and irregular stones had been placed on bedrock. This was interpreted as the floor of a courtyard (pls 32β, 33α). These areas, therefore, may have formed a closed or open stone-paved courtyard between the other areas, a supposition that is reinforced by the many channels running through the area, not necessarily belonging to the courtyard. Recovered from this area were a few sherds, two figurines, and a piece of plaster.

In areas **E-Z** the excavation continued with the removal of the second layer of fill, which was quite thick, reaching a depth of 0.80 below ground surface. There is no mention of the fate of the first layer in the day-book. This was probably removed together with the first layer of area **Δ**, without being mentioned in connection with the sherds. In general, the stratigraphy of these areas is incomplete and unclear because their excavation began with the first trial trench and continued in stages throughout the course of the excavation. The fill contained many fallen stones that did not belong to walls and were removed. They are likely to have come from the pavement of the "courtyard", but this possibility was not explored. Likewise in the second layer of the fill of area **E** an intrusion was observed that went down all the way to bedrock. In it were fragments of a reddish colouring matter and ochre. Recovered from the fill were many mixed sherds, all encrusted, worn and difficult to identify, and two figurines.

The third layer of areas **E-Z** began at a depth of 0.80 m. The intrusion in area **E** continued. A considerable number of purely Mycenaean sherds and four figurines were collected.

Between areas **E** and **Z**, toward the southeast corner of wall **3**, there was a hollow beneath a large wall block, containing a few sherds. The hollow formed the exit of the channel (average width of 0.30 m.) that was cut into the rock, and ran under wall **3** (pl. 33α), continuing westward and cutting obliquely across areas **E-Z**, in a NE.-SW. direction. After a distance of

6. For a similar hollow see Onassoglou 106.

2.90 m., it ran into a corresponding entrance under wall 2 and joined with the section in area Γ and the bothros (pit). The final depth in areas E-Z was 1.12 m. below ground level, about 0.10 m. higher than that in area Δ.

A few purely Mycenaean sherds were recovered from the channel.

GRAVE I. Grave 1 (pls 33α, 36α-β, 37α-β) was found in area Z at an unspecified level. Stone slabs were discovered in the southeast corner of the area, defining a rectangular construction. After their removal they proved to be the cover-slabs of a grave, oval in form (pl. 37α) and oriented W.-E.

The long south side was bounded by terrace wall 10, which existed before the grave was dug. On the long north side opposite there were three large irregular stones resting on a thin earth fill on a projection of the natural rock that had been left in this place (pl. 37β). No boundary was found on the short west side of the grave (pl. 37α-β). At the east, the grave penetrates wall 3 (pl. 37α-β). From this point (wall 3) for a length of 1 m. westward, the grave was found covered by loosely laid slabs. It is difficult to comprehend why it was considered preferable to remove stones from the wall, in order to accommodate the body, rather than moving it slightly westward where there was plenty of room.⁷

The day-book gives the information that the grave held "the skeleton of a child, probably male". The size of the bones, however, shows that it was at least an adolescent. The body had been placed on a thin layer of earth with the head toward the west, in supine position with a slight turn to the right and with knees drawn up. The skull, which had fallen sideways to the right, was broken at the top and below the left temple by a fallen slab. The thorax was preserved in relatively good condition. Some ribs and vertebrae were preserved *in situ*, of the arms only the two shoulder joints and the wrists lay along the thorax. The pelvis was not preserved because that area had been disturbed. The legs, with the knees almost completely bent, were found complete, the left above the right, with the thighs to the right and the shins to the left. There was a gap of 0.18 m. where the pelvis would have been. From the pelvis to the top of the head, the skeleton had a height of 0.56 m., to the neck 0.40 m., and the length of the thigh was 0.35 m. It is apparent from these measurements that the skeleton was 1.44 m. tall, which makes it difficult to identify it as that of a child. The measurements of the grave were: L. 1.45 m., Ext. W. 0.63 m., Int. W. 0.48 m., depth below ground surface of the cover slabs 0.24 m., H. above bedrock 0.35 m.

The fill of the grave, a soft, sandy soil, yielded only a few "Mycenaean sherds". Thus we have a Mycenaean burial below the floor.⁸ Yet nowhere in the day-book is a floor mentioned, let alone a damaged floor. The following grave goods (kterismata) were recovered from the grave:

7. Onassoglou 28 and 29, nn. 18 and 19.

Mycenaean buildings, see Onassoglou 62, 77, 83, 103

8. Similar burials occur frequently in abandoned and 105.

AREA H

Area **H** (fig. 4 and pls 5α, 6α) lay north of areas **A** and **B**. It was 5 m. in length with an average width of 0.85 m. To the north it is bordered by wall 7 and terrace wall 12, which forms a corner with wall 5, the west wall and boundary of the area. Walls 14 and 8 at the south form also the north boundary of areas **A** and **B** respectively. Wall 14 ran at right angles to wall 5 and parallel to 12. At the east, no specific wall was found, although there were fallen stones perhaps from a wall. Removal of the first layer of fill, 0.20 m. thick, showed it to be dark earth similar in colour and composition to the top layer in areas **Γ** and **Δ**. It contained many sherds, for the most part of coarse ware and undecorated pottery, much of it later and all much worn and encrusted. Most of it is undiagnostic because of its poor condition.

At the beginning of the excavation, east of area **H**, two parallel walls had been found. Wall 7, 1.65 m. north of the first trial trench **MT 1** and on a line with terrace wall 12, and wall 8, 0.50 m. north of the trench, and a continuation of wall 14.

Part of a floor was found between walls 7 and 8, at a depth of 1.10 m. below ground level, thus 0.10 m. above the level of bedrock found in areas **B** and **Δ** and, as it proved later, also **H**. The floor along wall 7 had been cut into. Wall 7, therefore, was later than the floor, which will have been broken so as to found the wall on bedrock, 0.10 m. deeper. Wall 8 (W. 0.60 m.), moreover, was built over the channel in area **B**, which therefore continued in area **H**. The stratigraphy of this area can therefore be reconstructed as follows (pl. 38β)⁹. Wall 7 was found at a depth of 0.50 m. below ground level and 0.60 m. above the floor of area **H**. It was preserved to a height of 0.70 m. above bedrock. Wall 8 was found at a depth of 0.80 m. below ground level and 0.30 m. above the floor of area **H**. It was preserved to a height of 0.40 m. above bedrock in areas **H** and **B**. The excavation and collection of sherds proceeded by levels. Thus, although there was, at least at this location, a stratigraphical sequence and a sequence of walls, no note had been taken as to the finding place of the sherds, even those found on the floor, information that would have helped with the relative chronology of construction, use and destruction. The fill produced a considerable number of purely Mycenaean sherds, most decorated, and three figurines.

As removal of the fill continued, it became evident that wall 7 continued westward beneath wall 12 for the entire length of area **H**. It was therefore earlier than wall 12, which appears to have been above and behind wall 7 (pl. 5α). Wall 7 may have been a first north supporting wall of the terrace that was at some later phase strengthened and enlarged by terrace wall 12. In any case, they differed in building technique, wall 7 being constructed of large

9. Characteristic of the confusion in the excavation day-book is the fact that for this stratigraphy, the only sequence recorded, the sketch in the day-book gives levels that differ from those in the text. The measure-

ments calculated from ground level, from the height above bedrock and from the floor do not agree with each other.

rounded stones placed in a row in horizontal courses, whereas **12** was built of stones of various sizes.

According to the day-book, wall **8** was found in a line with wall **14**; this is the only information given about this particular wall. There is no record as to whether they were found at the same or different depth, whether one was a continuation of the other or whether they were part of the same wall. From the day-book it appears that walls **7** and **8** were founded on bedrock. Thus they must have been contemporary with each other despite the fact that they are preserved to different heights. The top of wall **14** was found at the same height as that of **7**, thus 0.50 m. higher than **8**. Walls **8** and **14** could, both theoretically and actually, have been either contemporary or the same wall. They were discovered, quite simply, at different phases of the excavation, first wall **8**, later on wall **14**, and no attempt was made to relate them, to study them together and make relevant observations. It is likely that the phrase in the day-book, "they were found in the same line" was thought to make it clear that they belonged together.

When the fill had been entirely removed, part of a second floor appeared at about the middle of area **H** and west of the first, at a depth of 1.25 m. below ground level. Thus there was a difference in level of 0.15 m. between the two floors. There is, however, a well based suspicion that the two floors may be one and the same. Since bedrock in that area was found at a depth of 1.20 m. below ground level, it would be difficult if not impossible to find a floor level lower than that. The rock may have sloped slightly toward the west even though the difference between the two floor levels is very little to account for a slope of 0.15 m. The depth, therefore, was probably not measured correctly or it was not measured at the same point for the two floors, which often happens. A minor difference in the level of the rock, moreover, could be due simply to some unevenness in the rock itself despite the fact that in preparing a floor the rock is usually trimmed to level it. The question remains.

Only a few sherds were recovered from the area but they were purely Mycenaean.

AREAS Θ-I

Areas **Θ-I** (fig. 4 and pls 41α-β, 42α-β) are east of areas **Δ-E-Z**. They were also adjacent, oriented N.-S., with area **Θ** more to the north and separated only by the continuation of the channel. No cross-wall was found. The thick wall **3** and wall **9** form the west border, at the south the border is terrace wall **10** and at the east, wall **4** running somewhat obliquely NE.-SW., so that the areas are trapezoidal in plan. At the north no wall was found, at least for the extent of the excavation. Perhaps here, as in area **Δ**, the north boundary of the area went as far as the eastern continuation of terrace wall **12**, traces of which were discovered slightly east of area **Θ**, and will thus have continued in the unexcavated fill above area **Θ**. The two areas together, probably a single unit, measure 7.35-7.85 m. in length and have a width of 4.10 m. at the north end between walls **3** and **4**, and a width of 2.50 m. at the south end between walls **9** and **4**, or 3 m. between walls **3** and **4**.

There are no finds from the removal of the upper layer of fill, which will have reached approximately 0.30 m. below ground level, since no sherds were located with a corresponding date and it appears that they were either not collected at all or they were few and mixed and therefore not kept after the initial inspection.

The second layer, from 0.30 m. to 0.60 m. below ground level, in addition to sherds, yielded a few animal bones, fragments of plaster of a good quality, two shells and fragments of five figurines from near wall 4. There was a layer of plesia clay at about the middle of the area, at a depth of 0.70 m. below ground level, just as in area B and probably area Γ. At a depth of 0.90 m. a second layer of plesia clay was encountered. Whether this was a floor or not is not recorded in the day-book, nor were the sherds from the layer separated out. A later intervention in the fill was noted toward the south part of area ⑨. Here there was a thick layer of stones at a depth of 0.65 m., with larger ones below and smaller above. It was evident that these stones did not belong to a wall but were dumped and they were therefore removed. Below the stones, at a depth of 1 m. below ground level, yet a third layer of plesia clay was encountered, as in area B.

Found in the southeast corner of area ⑨, was a large three-handled pithamphora in a very poor state of preservation. It was removed with great difficulty in pieces. A few sherds were found around the jar.

Bedrock was encountered in the west part of area ⑨ at a depth of 1.20 m. below ground level, just as in areas B, Δ and H. Cut into the rock along the east side of wall 3, as in the adjacent area Δ, was a channel with a rounded hollow at the south end (pl. 41α middle left and 41β bottom right). The removal of fill from this area yielded a considerable number of sherds, mixed, small and worn, two figurines and pieces of obsidian. There were no traces of walls.

A large stone of uncertain purpose was found over a thin fill in the southwest corner of area ⑨ south of the channel and at an angle to wall 3. It was not, however, moved from where it lay in order to see if there was a floor level below it or below the fill, nor were the sherds from the fill around it separated out. Thus the evidence is missing for dating the construction or use/destruction of the area and, by extension, the building. The upper surface of the stone was smooth and level and had two little semi-circular hollows close together (pls 41α-β, 42α-β). Recorded in the day-book of the excavation is: "...found fallen near wall 3 was a stone with a hollow for turning". Yet there were two hollows and they cannot have been for a door-post.

Recovered from the area were a considerable number of mixed sherds, a figurine and a conulus.

Apart from the west side, excavation of the rest of area ⑨ was carried to bedrock at 1.30 m. below ground level. In area ⑨, therefore, the rock slopes from west to east by around 0.10 m., with the slope continuing further east.

The fill yielded many sherds, four figurines and a piece of obsidian.

Areas ⑨ and I were separated by the continuation of the channel, which running from the west through areas Γ and E-Z and under walls 2 and 3 respectively, reached this point emerging from beneath wall 9 that was added to wall 3. It ran through the entire area

obliquely SW.-NE. for a length of 3.35 m., and then passed beneath wall 4 at the east (pl. 42α-β). Found in the hollow beneath wall 3 was an inverted and broken piece of a clay conduit¹⁰ like that found in area B. It was mended from four fragments and was Π-shaped in section. It was made of a coarse reddish clay with many inclusions. The maximum preserved width was 0.35 and length 0.17 m. Sherds only were recovered from the area, not solely Mycenaean.

South of the channel was area I (pl. 41β), within which neither cross-walls nor other constructions were found. Layers were not detected in the excavation or, at least, they are not reported in connection with the pottery. The fill was rich in sherds, most of which were undiagnostic, encrusted, small and worn, flaking and with fugitive paint. There were over twice as many unpainted as painted sherds. Found in addition were a figurine, a conulus, a piece of obsidian and small bits of plaster. Excavation here stopped at 1.20 m. below ground level, without removing all the fill and without reaching bedrock, which at this point was considerably lower as it inclined steeply toward the north forming thus the south side of the channel. Neither the depth at which it was found nor its relationship with the other adjacent areas are recorded in the day-book.

Wall 9, built against wall 3, was found in the western side of area I. It was founded on a layer of earth and was therefore later than wall 3 and the period of use of the area (pls 41β, 42α). It did not run for the full length of wall 3. At the north it ran approximately as far as the middle, and at the south stopped 0.20 m. short of terrace wall 10. Its total length was 2.50 m., width 0.50 m. Wall 3, however, reached and rested against wall 10, the entire length of which was found and which continued further eastward. Its average width was 0.90 m. It was strongly built of large and small stones with regular horizontal courses. Observable at the base were small levelling stones as a foundation to offset the unevenness of the rock (pl. 37α). Bedrock was encountered immediately south of wall 10, at a considerably higher level than in the neighbouring areas. Here the excavation stopped. A few sherds were collected, worn and encrusted, a small handmade vase originally thought to be a figurine, and two animal figurines.

AREAS K-A

Areas K-A are east of area I (fig. 4). They form a four-sided, trapezoidal area some 2.40 m. long, between walls 10 and 18. The width varies between 3.45 m. at the north side to 3.90 m. at the south, between wall 4 and the boundary of the unexcavated fill at the east. It is bounded at the west by wall 4, at the north by wall 18, at the south by the eastward continuation of terrace wall 10. At the east the area probably continues into the unexcavated

10. The conduit fragment was not found in the storeroom of the Mycenae Museum and its description is based on information from the excavation day-book.

area. Wall 18 is likely to have been later than wall 4, since it is at a higher level, is built on top of it (pl. 45γ) and, in addition, is founded on fill (pl. 46α). To the north of wall 10 bedrock was found, which was not at the same level throughout the area but slopes steeply.

The fill yielded a considerable number of sherds, which, however, had not been sorted, either by level or by location. Slightly below ground level (the exact depth is not recorded) in the corner formed by walls 4 and 18, two large stirrup jars, one inscribed, were found *in situ*, and a lead askos, very much crumpled (pls 45γ, 46β, 47α).¹¹ The fact that these vases were “found *in situ*” implies the existence of a floor of some kind, either of plesia or of tamped earth. No such thing was observed during the excavation, however, or else it was not recorded. Two more figurines were collected, a considerable amount of pottery, a conulus and a piece of colouring matter.

Found in the west side of areas K-A, in the southwest corner of area A north of wall 10, were a considerable number of whole vases and an assemblage of sherds, some of which belong to the same vessels. Bedrock was discovered at this side, in the south part of the area, at a depth unknown but not very deep. It slopes very steeply toward the north (pl. 58α). Beyond wall 10 to the south, one more vase was found, many small worn sherds, four fragments of figurines and, again at no great depth, bedrock.

A thick layer was found in the east part of area A, at a depth of 1.10-1.20 m. below ground level, which, among the fallen stones that were removed, contained many sherds, worn and with faded decoration, eight figurines, large and small whole vases, a “stone tool”, a conulus and fragments of obsidian and plaster.

Wall 25 was found in the northeast corner of areas K-A, running on a slightly oblique line, opposite to wall 18, in a SW.-NE. direction. The wall continued northward into the unexcavated fill. It was cleared for a length of 1.80 m. and it was 0.60 m. wide. The day-book does not record the depth at which it was found and, in particular, no mention is made as to whether it was founded on bedrock or fill. The photographs, however, show clearly that it was founded on a thick layer of earth (pl. 58α-β) and that it was found at a higher level than both the geometric burial (grave V) and wall 18. It is likely to have been later than all of these and to have been either Archaic or Hellenistic in date. As the wall was not removed, it was not possible to remove all the fill in areas K-A. Excavation around it yielded a few mixed sherds.

Two burials were found in areas K-A, one Mycenaean in grave IV and one later, of Geometric times, in grave V.

GRAVE IV (pls 46α, 59β) was found in the northwest corner formed by walls 4 and 18 in areas K-A. It is notable that this burial, oriented N.-S., was very close to burial II on the other side of wall 18, but considerable deeper, although the depth of neither is recorded. Grave IV will

11. Crushed lead vessels were found also in areas 16 and 17 in the House of the Tomb of the Tripods, Onas-
soglou 67 and 76.

have been 1.20 m. in depth or more, since down to that point the fill yielded sherds and vases. Clearly this was a Mycenaean burial beneath the floor, although that does not imply that it was earlier or contemporary with the pottery in the fill. The dead was placed directly on the rock, in supine position with head toward the N. Only the upper part of the skeleton was preserved, with the cranium, broken and turned downwards and to the right, and a few ribs. The arms were placed obliquely across the chest. It may have been a child's burial. The dead was accompanied by two figurines.

A few sherds only were retrieved from the fill in the grave.

GRAVE V (pls 58α-β, 60α-β) was found in the east side of areas K-A, next to wall 25. In area A north of terrace wall 10, a steeply inclined section of the natural rock had remained (σαπόβραχος). In the fill about 0.85 m. above that, Geometric tomb V with its grave goods or *kterismata* was found. It belonged to an adult. The skull, was placed at the north, and the bones were very disturbed, especially from the waist down. Above the pelvis was a disorderly pile of bones. The head was no longer joined to the spinal column. Only the arms and the thigh bones were still in place. A complete skyphos was found west of the skeleton, north of the skull was an oinochoe and a bit below the sternum a little oinochoe and a second skyphos. Next to the skull was an iron pin, part of an iron dagger and another object much rusted. Two bronze rings, one complete and the other broken in half, were found on the fingers.

The mixed sherds listed below come from the area around burial V. All are worn and crumbly, many unrecognizable. One fragment of obsidian was found.

AREAS M-N

Areas M-N (fig. 4) are east of Θ-I and north of K-A. Both had a long irregular plan, both because of the adjacent areas (for example the horse-shoe shaped area Ξ), and because their excavation was not completed. They are bounded at the west by wall 4, the north end of which has fallen apart leaving the stones scattered around it wherever they landed. North of this is a semi-circular wall, 29. In the west half, to the south, wall 18 ran at right angles to wall 4. The boundary of the unexcavated fill was in the east half. Wall 23 was in area M to the east and area N remained unexcavated.

Area M had an average width of 9.10 m. from wall 4 to wall 23. It was 4.20 m. long at the west end and 2.25 m. at the east. Excavation here began in the first days of the campaign because of the eastward extension of trial trench MT 1. Stones began to appear throughout the area at a very shallow depth. Since they appeared so near the surface and because they showed no relationship to each other, they had probably fallen. Gradually these stones were removed and the excavators proceeded to remove the fill, which yielded a few mixed sherds. During the clearing of the west end of the curving wall 29, as noted in the next chapter, part of a floor was found in area M, that had been cut when the wall was founded. The day-book, however, has nothing further on that subject.

An old disturbance of the fill at about the middle of area **M** was observed, from which came a considerable number of later sherds, Geometric, Archaic and Hellenistic mixed with Mycenaean. Found also were three more figurines, a conulus and a fragment of obsidian.

Areas **M** and **N** are separated from each other by the continuation of the drain dug into bedrock, which cuts through them on a roughly E.-W. course. At about the middle of its course it makes an almost right-angled turn, perhaps imposed by the lay of the rock. To the east it continued into the unexcavated area. This is the same drain that started somewhere east of these areas, cut through the entire complex in a generally east-west direction and running beneath walls **4**, **9**, **3** and **2** in turn, ended in the pit in area **Γ**. The day-book records that "the gutters of the channel are built (χτισμένα), just as in the section that comes from A5", that is from areas **Θ-I**. Precisely what is meant by "built" is not clear, since for area **I** it is noted that the natural rock "inclines steeply to the north and forms the south side of the channel." Excavation in and around the channel yielded many mixed Mycenaean sherds, four figurines, an undecorated kylix and part of a krater. The day-book records also that found in this area was "a small lead vessel, crushed and destroyed". This was not located, however, among the finds from the excavation in the storerooms of the Mycenae Museum. In its poor condition it may not have survived.

Area **N** was 6.85 m. wide from wall **4** to the boundary of the unexcavated fill, and 0.60-1.25 m. long. A great many sherds were retrieved in removing the fill from its southwest corner beside and above the channel. For the most part they were undiagnostic, undecorated and household pottery, but some painted pottery was included. A small amount of the pottery was later.

Grave **II** was found beneath the fill in the southwest corner of area **N** formed by walls **4** and **18**, next to but slightly higher than the channel.

At about the middle of the south side of area **N**, a "large clay vessel" with a lid was found, set on a layer of small stones and pebbles. This was the larnax of the child burial of grave **III**.

Found in the same area of area **N**, beneath the larnax at a depth of 1 m. below ground level, were a considerable number of large sherds, which after cleaning proved to belong to a large pithos that had been broken by falling stones (pl. 68α). Beneath the pithos were pieces of plesia clay that had evidently been used to hold the pithos in place, a usual way of supporting such large jars. The plesia was probably also part of the floor that was preserved because of the pottery that stood on it. Near the pithos was another large coarse ware open vessel, probably of kados form. Many purely Mycenaean sherds were found around these two large vessels.

The rest of the fill of area **N**, which was full of sherds, yielded many purely Mycenaean sherds, and three figurines.

The area south of area **N** and east of area **A** was strewn with "a mass of small and large stones, piled up." The area was cleared of stones and of the small trees and shrubs growing there, but excavation was not continued in that direction, as will be seen, because of the pressure of time for building the new Museum.

GRAVE II (fig. 4, pls 70β, 71α-β) was found in the northwest corner of area N at a depth of 0.68 m. below ground level, precisely in the corner formed by walls 4 and 18, next to and higher than the channel that ran beneath wall 4. The dead had been placed in a ditch in the fill, oriented W.-E. Wall 18 bounded the south long side, while on the north long side only a single large elongated stone survived. No doubt there will have been similar stones along the full length, just as in Grave I. The grave had no borders on the short ends. It was covered by irregular, unworked slabs.

The dead was placed with head to the west, in supine position. Down to the pelvis it was undisturbed. The skull, fallen towards its left side (north), is very well preserved, with all the teeth at least of the upper jawbone. From the neck up the head rested on wall 4, on a layer of earth like a pillow so that the neck curved a bit toward the back. The elbows were bent with the palms of the hands toward the neck. Some of the ribs remained, whereas all the vertebrae were preserved, with the neck, thoracic and lumbar vertebrae in place. From the pelvis down, the legs were missing. The body must have been that of a woman, to judge by the width of the pelvis and the form of the back of the cranium. The spinal column was 0.39 m. long and the pelvis 0.32 m. wide. The width of the trench was 0.50 m.

Placed left of the head was a coarse household vessel and to the right of the pelvis another similar one (pl. 70β). Neither of these vessels that accompanied the burial could be located in the Museum storeroom. One of them, however, was described in the day-book and has been included in the catalogue of finds.

A few mixed sherds, mostly Hellenistic but a few Mycenaean and all in poor condition, worn and encrusted, were recovered from the surface layer above the grave.

A few mixed sherds came from the fill in the grave.

The earthy around and beneath the grave likewise yielded sherds that must belong to the fill that accumulated in the area after it was abandoned. They will have been scattered when the grave was opened. Lumps of a burnt colouring substance were found as well.

GRAVE III (pls 72β, 74β) was found in the west part of area N, further east than grave II, at the edge of the unexcavated fill. It consisted of a small clay larnax with a cover, containing the burial of an infant without grave goods. It rested on a layer of stones and pebbles and was oriented W.-E.

Both lid and larnax were broken and were therefore first secured temporarily with plaster and then disassembled for further conservation (pl. 74β). The larnax is oval in form, with a flat rim. The cover, preserved in pieces, is decorated with two rope-bands in relief at about the middle. The clay is reddish and coarse. Preserved of the body were only the broken cranium, the neck and some thoracic vertebrae and a few other bones. The head was disproportionately large for the body, a characteristic of infants. After removal of the bones of the skull the petrified earth that filled it is still preserved. Measurements: int. length 0.49 m., width 0.27 m., depth 0.17 m., ext. height 0.20 m., width of rim 0.03 m.

The potsherds found within and around the larnax were few and did not provide any real information for its date. Of a total of 27 sherds, all very small and worn, only 9 were painted

with a banded decoration and two were painted on the interior, one with red and one with black. The rest were undecorated.

AREAS E-O-II

Area E (fig. 4 and pls 75α-β, 76α-β) was a horse-shoe shaped area north of area M and enclosed by a bow-shaped wall, 29. Its measurements were: width at the base of the horse-shoe 6.15 m., and 2.10 m. length in the middle. The fill was stony and hard, being entirely "dumped" fill containing large stones. Its removal was particularly difficult. The sherds from the upper layers were mixed; most were coarse and of poor quality. Another figurine was recovered, a Corinthian vase and two pieces of obsidian.

In the northwest corner of area M at a depth of 1.20 m. below ground level, the first stones of the bow-shaped wall 29 appeared, placed in a row initially thought to be straight and at right angles to wall 4. South of this row was found the "floor", which had been cut into specifically in order to set the stones of the wall. As the excavation continued, more stones of the row were revealed and it was seen that rather than straight, the wall was curved. Thus the wall was a curving wall that began at wall 4 at the northwest end of area M, continued eastward making a regular semi-circle and ended at the northeast end of the same area. In general it was of exceedingly careful construction, strong, and it faced area E. The wall was preserved to its full width, 0.90 m. and to a height of 1 m. (pl. 75β) at about the middle of its length at the top of the bow. It was built of large and small slabs, mostly laid in a line, with somewhat irregular courses, it appears, and joined with clay mortar. A wall-face was found at the west end, 29a, at a depth of 1.40 m. below ground level, showing that it came to an end there. One meter north of this was a terrace wall 0.60 m. wide. The same arrangement was observed at its east, 29b. Thus wall 29 had a face and north of it ran the terrace wall, the full length of which was not found, but only parts. It must have been the eastward continuation of terrace wall 12, found in the north part of area H, and it will have continued still further eastward into the unexcavated fill.

A few mixed sherds and two pieces of obsidian were recovered from the excavation of the ends of wall 29 and the terrace wall.

All of area E was full of massive, mostly unworked stones that made excavation difficult (pl. 75α-β). Therefore it was not continued any deeper. Near wall 4, however, and at its northward continuation, where the excavation was not completed and it was not clear whether this was a wall or fallen stones, many of the stones were flat and they were found in the fill mixed up with large fragments of Hellenistic tiles, only three of which were kept. Many mixed sherds were collected, five figurines, two pieces of obsidian and a large quantity of red colouring matter.

Found to the east of area E were other walls that made corners forming areas II and O. Area II was practically square. It was enclosed by walls 21 at the east, 23 at the west and 24 at the north. The walls were not all contemporary with each other. Wall 21, strong and well

constructed, 0.50 m. wide and 3.05 m. long, ran slightly obliquely in a NE.-SW. direction. It appeared to form a corner with wall 24, but it was later than that wall and was built on it (pl. 78γ). It continued toward the north and south into unexcavated fill. Wall 24, with a preserved width of 0.60 m., began at the east end of the curving wall 29 and ran somewhat obliquely in a NW.-SE. direction beneath wall 21. It appeared not to continue eastward after that point. Above wall 24 was another, narrow wall, 22, founded on fill. Thus it too was later than 24. Wall 23 was narrow, with a width of 0.35-0.40 m. It ran slightly obliquely in a NE.-SW. direction parallel to wall 21, and continued on, at the south, into the unexcavated fill.

At the south side of area II stones had begun to appear, but the rest of it remained unexcavated. Many sherds had accumulated around wall 23, most of which were undiagnostic or unpainted, but some were painted and a few were later. Included also were three vases, a clay amulet and a stone conulus.

From the east end of the curving wall 29 where three walls met, a small oblique wall, 20, ran in a NW.-SE. direction. It measured ca. 2.50 m. in length and 0.50-0.55 m. in width. It came to an end in area II, forming a small triangular area, O, in the southwest corner. The excavation of the northwest corner of area II at the juncture of the three walls 29, 24 and 20, showed that these walls were independent of each other and unrelated to the terrace wall. There was a small area between them, and walls 20 and 24, just as 29, formed a face. As the day-book gives neither the relative depth at which the walls were found, nor their connection, it is now difficult to place them chronologically. Wall 20 is likely to have been later than 23 and contemporary with 21 (as seen in pl. 76α-β). Accumulated around wall 20 were many sherds, mixed and badly worn, also four figurines, a stone whorl, a conulus and a piece of obsidian.

Found *in situ* in the southwest corner of triangular area O were a complete stirrup jar (pl. 84α-β) and, next to it, a kylix. The area was full of sherds, many of which joined to form whole vases. It also yielded four more figurines and a fragment of obsidian.

AREAS P-Σ-T

Areas P-Σ-T (fig. 4, pls 78γ, 88α) lie east of area II at the easternmost edge of the excavation. Area P was trapezoidal in plan and was enclosed by walls 21 at the west and 26 at the east. They ran obliquely in opposite directions, wall 21 NE.-SW. and wall 26 NW.-SE. At the south the area had a width of 2.80 m., at the north only 1.10 m. The length revealed, 3 m., coincided with the width of the excavated trench and it is not known how much further it extended, since the two walls continued in both directions into unexcavated fill. A large stone, measuring 0.60×0.33 m., was found in this area, the upper surface of which was smooth and concave with clear traces of friction. Clearly it is a large millstone. It rested on a layer of earth, but the day-book does not say whether it was found *in situ* or whether it was considered to have fallen or even to have been moved. The excavation was carried to bedrock, but the depth at which this was found is not given. In any case, just east of wall 21,

at 1.30 m. below ground surface, part of a "floor" had appeared. The rock therefore would have been found at a lower level. Many mixed sherds, two figurines and a bone needle were recovered from the fill in the area.

East of wall **26** and at right angles to it, was wall **27**, oriented slightly obliquely NE.-SW. The walls formed virtually a right angle, thus creating a triangular area, area **Σ** (fig. 4, pl. 78γ). It is, however, very doubtful that the walls were contemporary with each other, and on this the day-book is silent. Wall **26** may have been later, probably contemporary with wall **21**. Wall **26** was 0.65 m. wide and a length of 2.20-2.35 m. was revealed, the rest of it disappearing into unexcavated fill.

On the last day of the excavation, a little wall, **28**, appeared in the southeast corner of the area. It ran at right angles to wall **26** and was practically parallel to wall **27**. This was the design of the last area of the excavation, area **T**, the excavation of which, however, was not continued. It was slightly trapezoidal in plan, 1.55 m. long at the west and 1.40 m. at the east. Some 2-1.50 m. only of the width were revealed, as it continues eastward into unexcavated fill.

From the entire fill of the area came a considerable number of mixed sherds, many of which were small, worn and unidentifiable, two nails, a pin and pieces of colouring matter.

PART TWO
CLASSIFICATION AND ANALYSIS

GENERAL

The excavation of the building known as the "Workshop" was a quick rescue excavation, located close to the north leg of the Cyclopean Wall of the citadel. The gradient of that side of the hill is very steep, falling off from south to north from the acropolis fortification wall toward the deep ravine of Kokoretsa. The slope had three small natural terraces. On the third and largest of these, the "Workshop" was constructed, low down toward the ravine between two massive supporting walls. Throughout the entire area there were stone falls, and stones lay in disorderly piles, fallen from the destroyed walls of the superstructure or in landslides beginning at the top of the hill. The great numbers of surface sherds that appeared in the course of clearing the area made it necessary to search for the probable existence of architectural remains at a lower level. The first trial trench produced a considerable amount of pottery, much of it of good quality. Revealed also were walls that indicated the existence of a building. As a result, the excavation was extended in all directions and the "Workshop" building was discovered. It had much in common with other buildings outside the fortifications walls and shared quite a few of their architectural peculiarities. The fact that it was unexcavated and undisturbed by earlier and more recent interventions suggested that a scientific and systematic excavation should be undertaken so as not to lose what might very well be unique and valuable information about both the architecture and the pottery. Unfortunately, perhaps because of the speed at which the excavation was conducted, the stratigraphy of the area was to a marked degree overlooked. It is noted only in certain circumstances or verified after present critical observations. Moreover, the shallowness of the fill in some places, the steep gradient of the ground and the tumbling of building material from higher terraces caused problems, especially in the upper layers. They were disturbed and there was difficulty in recognizing and separating them. The plentiful ceramic finds would have made up for the blanks in the stratigraphy of the building remains if it had been collected correctly and carefully according to distinct layers and areas. Quite otherwise, however, the excavation was conducted under the insurmountable pressure of time, for construction of the new Museum. Simpler methods were thus employed that now make it difficult to draw correct and fully supported conclusions about the method of construction, the date of the building, the building phases and its stratigraphy. In addition, the drains, the contents of which might have been useful chronologically, were found uncovered, so that the possibility of deriving evidence from their sealed contents for the period of use of the building was lost. We have therefore tried to draw conclusions that are as certain as possible, using the plan and the few existing photographs. There are always reservations, and the uncertainties and their probable answers are stated.

THE BUILDING

PLAN. The "Workshop" building was preserved to the level of the basement, as were most of the buildings outside the acropolis of Mycenae. The plan is fairly unusual in that it comprises mainly large areas without the cross-walls that would have demarcated rooms with specific uses evident from their contents. As noted above, the building was erected on the lowest of the three terraces of the hillside. The terrace was cleared of plants and fallen stones over an area of 40×20 m., or 800 sq. m. The building found had a maximum length of 32.50 m. W.-E. and a width varying between 9.50 m. at the west end and 3 m. at the east, giving a total area of 218.75 sq. m. It extended in width from west to east because this allowed more room for the building. The natural terrace was held and supported by two strong terrace walls, parallel to each other: wall 12 to the north and wall 10 to the south. The rooms or, better, the nineteen areas, conventionally termed A-T, were most of them arranged in line, one next to the other and defined by walls running at right angles to the two terrace walls in a roughly N.-S. direction. These are walls 5, 1, 2, 3, 4, 23 and 26. Of these, 5, 3 and 4 were strong enough to suggest the existence of another floor above the ground floor. The cross-walls, parallel to the two terrace walls and running roughly E.-W., were few, small and narrow and, significantly, they were not all contemporary with each other. These are walls 8, 13, 14, 18, 25, 24, 27 and 28. A curving wall, 29, was also found that formed a horse-shoe shaped area, area Ξ . The four smaller areas were concentrated at the western side of the building, from north to south, H, A, B, and Γ . These are among the most important areas of the building and they were contiguous to each other in the following order: H, A, B and Γ . Areas Δ -E-Z and Θ -I must have been unified because, while the excavation was carried to bedrock, no trace of a cross-wall was found that might have separated them into two or more areas. It is likely that Δ -E-Z was in part or wholly an open courtyard. This is suggested by the slab paving in the western part of area Δ and by the peripheral channels dug into the rock. It might also have been used as storage area, as is the case with the neighbouring areas Θ -I, evident from the circular receptacle for a pithos in Δ and the large pithamphora in Θ .

Missing from the "Workshop" are two basic characteristics of private houses: corridors that unite and connect the main unit with supplementary areas, or with each other, and open courtyards. Corridors were not found anywhere, at least on this level. Open courtyards are, as a rule, located at the front or rear of the building, or in the centre with rooms around it. In the "Workshop", even if areas Δ -E-Z actually formed an open court, the architectural plan departs from the general rule in that it is placed between two areas only. It is likely that the peculiarities of this building served some special use as a "Workshop", although frequently the same building may combine living quarters with workshop and storage areas, one on the upper floors, the others in the basement.

CONSTRUCTION

FOUNDATIONS. There was relatively little fill in the building. This was chiefly due to the steep gradient of the hill down to the deep ravine of Kokoretsa, with its constant flow, and to the intensive agricultural activity in the area until recently. For this reason the excavation in most places reached the soft natural rock. In most of the areas, **B**, **Δ-E-Z**, **H** and **Θ**, bedrock was encountered at an average depth of 1.20 m. From area **M** eastward the rock began to appear at a lower level, in area **P** between 1.25 and 1.40 m. It was even deeper in the south side of area **I**, below 1.30 m. In the south side of area **Λ** it was considerably higher but neither in the day-book nor elsewhere is there any indication of the exact depth. It thus appears that in addition to the natural slope of the rock from south to north, it sloped also, if slightly, from west to east. It will also have had some sudden variations, as noted in areas **I** and **Λ**, and especially in the bothros of area **Γ**, where a natural sink of some sort will probably have been utilized rather than quarrying it from the beginning. There may even have been a combination of the two, enlarging a natural hollow. Indeed in many places the rock will have been worked beforehand and levelled, with the most obvious protuberances removed. Even so, the rock will have remained uneven and steep. As a result, as seen in similar building situations, the walls will have needed some kind of sub-foundation, perhaps at different levels in places, in order to create an even place or suitable substructure to support the walls. Unfortunately, no such observation was made in the excavation day-book. Perhaps the matter was not explored, with a trench that might have thrown light on the uncertainties. The only thing that is certain is that most of the walls rested on bedrock, either directly on the more even places or else on a levelling sub-foundation of earth, plaster, and stones or else the rock itself was levelled. Wall **2** and the wall built against it appear to have been founded directly on the rock, which at that point seems to have been level (pl. 5β). Walls **3**, **4** and **10**, to the contrary, must have been founded on a levelling sub-foundation of one or more rows of small stones set here and there in order to compensate for anomalies in the rock that would have been encountered in the course of the wall (pls 32β, 33α, 41α). It is notable that for wall **7** in area **H** and the curving wall **29** in area **Ξ** a floor layer was broken into and cut in order to found them on the rock. Walls **8** and **13** in area **B**, likewise founded on the rock, were built across the drain in the area. A considerable number of walls, **9** (pls 41β, 42α), **18** (pls 45γ, 46α), **22** (pl. 76β) and **25** (pl. 58α-β), were definitely founded on a thinner or thicker layer of earth. These were either Mycenaean or of a later phase, or belong to periods later still, from Geometric to Hellenistic times. For the rest of the walls there is neither information nor evidence.

The little wall **T**, comprising two slab-like stones set perpendicularly in the soil and obliquely to wall **2**, rested on a shallow earth fill. Preserved beneath this were two horizontal courses of a wall that was founded on the rock. The relation between this and wall **2** is neither mentioned nor apparent from the day-book. They rest at the same level but they differ in technique.

WALLS. All the walls preserved consist of the lowest, stone part of the walls. Above this the

walls will have been of sun-dried brick with timber frame, which in this building has not survived. The stone wall-base has been preserved in a number of places to a considerable height, from 1-1.20 m. in walls **2**, **3**, **4**, **10** and **29**, and to approximately 0.30-0.40 m. in walls **8**, **23**, **21** and **26**. Wall **7** was preserved to a height of 0.70 m. above the rock. The width of the walls varies from the 0.35-0.40 m. of wall **23**, the narrowest of the building, through 0.50-0.55 m. in walls **21** and **20**, 0.60-0.65 m. in **24** and **26**, 0.70-0.90 m. in **2**, 0.90 m. in walls **10** and **29**, to 1-1.10 m. in wall **3**, the heaviest construction of all. Wall **2** had a peculiarity: it was narrower at its south end, with a width of 0.70 m., widened in the middle of its course to 1.50 m. because of a wall built against it that further on was incorporated in it, to end with a width of 0.90 m. The day-book gives no further information about this particular construction.

Wall **3** was preserved for the greatest length, 6.90 m. It was the thickest and strongest wall in the building, even stronger than terrace wall **10** (pls 32β, 33β, 41α). Its length must have been equal to the average width of the building. To the N. and S. it touched on terrace walls **12** and **10** respectively, which means that it was either contemporary or later than those walls. Wall **4** is next, especially well built and well preserved, with a width of 0.90-1.00 m. and maximum preserved length of 5.80 m. At the north end it fell in one piece, perhaps suddenly, with the fallen stones lying in a curve, roughly a quarter circle. Initially these stones were thought to represent a "curved construction that is cut off abruptly in the middle of the trench", as recorded in the excavation day-book. It does not appear to be a circular continuation of the wall, however, but rather a sudden fall of the entire wall, perhaps in an earthquake. Similar distortion-curving of walls is quite usual in earthquakes and is observable also in other buildings, within the acropolis. Further on, in a description of the curving wall **29**, the day-book notes that "...near wall **4** and its eastward continuation, that has not yet been cleared, so that it is not yet certain whether these are fallen stones or a wall...". No conclusion is reached. The question remains because excavation here was stopped without exploring the problem and clarifying the situation.

Wall **5** appears to be straight and heavily built, with a width of 0.85 m. and an observed length of 6.70 m. This will have been the west boundary of the building because the channel coming from the east stopped in area Γ, in the bothros, and did not continue westward beneath wall **5**. It was probably contemporary, forming a supporting wall on the western side where the gradient suddenly becomes steeper.

Details about the masonry are not given. To judge from the photographs, the walls were built of irregularly sized large and small stones placed sometimes in succession forming horizontal courses, as seen in walls **2**, **3**, **4**, **7** and **21** (pls 5α-β, 32β, 88α), elsewhere of large and small stones set irregularly, as seen in wall **12** (pl. 5α). The interstices, where the stones did not join, were filled in with small stones that kept the large ones in place and with a clay mortar, as seen in walls **2**, **7**, **8** and **10** (pls 5β, 38β, 41β). Some walls were constructed of regular stones of similar form set without mortar (dry masonry), as the wall above the channel in area Γ and below the little wall T. The curving wall **29** faced area Ξ and was built of large and small slabs, for the most part set in succession in slightly irregular courses with clay in the joins (pl. 75β). It was probably not contemporary with the other walls, but later, since at

its western part similar stone slabs were found together with Hellenistic roof-tiles. The reason for building a similar wall and its purpose remain unclear.

Apart from walls **5**, **1** and **13**, all the walls of the building ran more or less obliquely in one or the other direction, some NE.-SW. (walls **3**, **4**, **23** and **21**) or in the opposite direction NW.-SE. (walls **2**, **19**, **20** and **26**), the others SW.-NE. (walls **12**, **7**, **14**, **8**, **27** and **28**) or NW.-SE. (walls **18** and **24**). Terrace wall **10** was the only wall that did not run in a straight line. After a course of 9.50 m. W.-E., it went as far west as wall **5**, it then made an obtuse angle turn and continued eastward for 7.50 m. running NW.-SE. to the edge of the unexcavated fill. A total length of 12.20 m. was exposed. Compared to other terrace walls it was not especially massive. The reason may have been that on the south side of the terrace the natural rock was at quite a high level and this will have played a part in retaining and absorbing pressure from the slope above. The other terrace wall, **12**, was exposed for a distance of only 3 m. from its western end to where the excavation stopped. Its continuing line was followed only at three places, north of wall **3** and north of the ends of curving wall **29**, where a row of its fallen stones was found. It will have been fairly wide, at least 0.90-1 m., since this wall will have been the main support of the building against sliding into the Kokoretsa ravine. Yet it appears that in the end a large stretch of it did slide, taking with it all this side of the building. Yet another interpretation is possible. The architectural remains at the west end of the excavation show that at this point, at the north side of area **H**, there was another, earlier wall, wall **7**, running in the same direction, above and behind which was wall **12**. It is thus possible that the sections exposed belonged to wall **7**, which was destroyed or damaged at some point or else part of it slid and was replaced or strengthened by the later wall **12**. This is, however, all conjecture, since the excavation was not carried far enough to clarify the situation.

A further architectural element that would have helped clarify the relationship of the walls to each other and would have shown the order in which they were constructed, was overlooked in the day-book. This is the way in which the walls were bonded or formed a corner with each other or simply abutted, as does wall **3** at each end, north and south. Wall **1** appears to have abutted walls **14** and **13**, which in turn bonds with **5** and abuts on **2** (pls 5α, 16β). Wall **8** forms a corner with **2**. According to the architectural plan of the building it appears that wall **5** makes a corner with **12** and also with **7**. Yet the photograph shows that it is more likely that wall **5** abuts on **7** and **12**, forming a join. In area **Ξ**, curving wall **29** has, at both ends **29α** and **29β**, a finished surface at a distance of 1 m. before the terrace wall. At **29β**, where there is a juncture of three walls, **29**, **20** and **24**, the plan shows them as all being bonded together. Further clearing showed, however, that the three were entirely independent of each other without even touching. Matters are less clear in the eastern half. As far as can be seen, wall **21** was later than **24**, since it is built on it, and wall **20** is later than **23** and **24**. Walls **20** and **21** are therefore contemporary with each other and they are later than walls **23** and **24**, likewise contemporary with each other. For the other walls, **26**, **27** **28**, neither the day-book nor the photographs give sufficient information.

On the basis of the existing information, the two terrace walls **12/7** and **10** will first have been built in order to create and support the terrace. Next, walls **5**, **3** and **4** will have been

constructed at right angles to and abutting on the terrace walls. Walls 5 and 13 will have been built together since they form a corner. Walls 14/8 and 2 follow since they also form a corner, then wall 1, which abuts on 14 and 13. Walls 14/8 and 13 were founded on the rock and traversed the channel in area B. They were thus contemporary with each other and contemporary or earlier than the floors in areas A and Γ. It is likely that walls 23 and 24 were built together with these. Walls 9, 18, 22 and 25 are later as they rest on earth fill.

The above has given us the sequence in which the walls were constructed. It has not, however, given us the length of time this took. Most of the walls that were founded on rock are generally contemporary with each other or they will have been separated by only a short time. The others may well belong to later phases of the same period or to later periods. Here the finds, especially the pottery, could have been of use if it had been collected carefully with reference to levels and find spots. This was not done anywhere. To the contrary, it is noteworthy that the main walls of the building, 2, 3, 4, 8 and 13, traverse the channels, which will have been excavated in the soft rock before the building was erected, following evidently a specific architectural plan, just as is the case with most of the buildings both inside and outside the citadel. The logical sequence will have been the planning and plotting of the building, followed by the construction of the terrace walls, the excavation of the drainage channels and then the building of the main walls and finally the cross-walls.

None of the superstructure of the walls was preserved and no trace was found in the fill. Nor were any wall surfaces preserved with plaster *in situ*. A considerable amount of lime plaster, in small pieces, was recovered from the fill in the various areas. It was both white and coloured. Found also were a few pieces of colouring matter. They must have come from an upper floor or floors, as the basement walls were rarely painted. Plaster fragments were found in areas B, Γ, Θ-I and K-A; the colours were white, traces of brown on white, white with a black line, blue, yellow and red/orange with a black line at the edge. Lumps of yellow, ochre, red and orange colour were collected from areas B, A-E, K-A and P. Area Ξ indeed provided us with brick-red colour in great quantities, amounting to some 2.5 kilos.

FLOORS. In Mycenaean times, floors were made in three ways, depending on the quality of the room and also on its use. The simplest method was well levelled, "tamped earth". The second, more resistant and more usual, was to cover the floor area with a layer of yellowish clay (plesia¹²), sometimes mixed with gravel or small sherds. It made a smooth, hard, water-proof surface. The third method was a layer of lime plaster mixed with sand.

In the excavation of the "Workshop" a fair number of floors were revealed, but only a few could be verified. Reported are layers of plesia characterized as floors, layers of plesia that are not otherwise characterized, and floors without any reference to how they were made. It is now impossible to give a clear answer as to how many of these were really floors or simply pieces of plesia fallen from higher up. Nor can we say whether or not there were

12. Plesia was used in Mycenaean times as a sealing agent in the coatings of floors, hearths, altars, cisterns, etc.

other floors of tamped earth that were not observed, since we are on basement level. Without a doubt, at least one such floor there was, and probably two, in area **K**.

There can be no doubt about the two floors found in areas **A** and **Γ**. The floor in **A**, which covered virtually the entire area (1.55×1.05 m.), was found at a depth of 0.20-0.30 m. below ground level. It comprised a thick and well smoothed layer of plesia over schist slabs, which were neither noticed nor mentioned. In **Γ** the section of floor preserved covers a narrow band along the north and west sides of the area. It was found at about the same level as that in **A**. The layer was thinner, had an equally smooth surface and rested on introduced earthen fill. Somewhat earlier in the excavation, another layer of plesia, 0.04 m. thick and occupying a small area, had come to light at the same depth as the previous one. There was no note in the day-book as to whether it was a floor or not, but it is likely to have been part of the same floor.

Floors are identified in areas **H**, **M** and **P** without, however, any note about their construction. The floor in **H** was found at a depth of 1.10 m. and belonged, as already noted, with the section of floor found slightly lower, at 1.25 m. In **M** there was the floor that had been cut to make a foundation at 1.20 m. for the curving wall **29**. In **P** a floor was revealed at a depth of 1.30 m. below ground level.

Layers of plesia are noted, without any note as to their use as floors: two in area **B** at a depth of 0.70 and 1 m., and three in **Θ** at a depth of 0.70, 0.90 and 1 m. In area **N**, again at a depth of 1 m., a large, broken pithos was found, beneath which were pieces of plesia. If the plesia chunks were not simply to stabilize the pithos, they too could belong to a floor. It remains uncertain.

In area **K**, pottery found *in situ* implies a floor that is not reported. It will have been at no great depth and, contemporary perhaps with that of areas **A** and **Γ**, it will no doubt have been of tamped earth and not observed. In the northwest corner of area **K**, in the same place as the pottery but considerably deeper, Mycenaean grave **IV** came to light beneath the floor that is shown as penetrated, in pl. 46α. No mention is made in the day-book.

Next to wall **19** in area **Δ**, small irregular stones were found placed on bedrock and interpreted as the stone-paved floor of a courtyard.

Conclusions: Bedrock in the west half of the building was at 1.20 m. below ground level. At about the middle of the building it was at 1.30 and further east at 1.40 m., sloping slightly west to east. Thus the lowest floors (from 1.10 to 1.30 m.) were found in areas **H**, **Δ** (slab-paved), **M**, **P** and perhaps **K** (the second kind). Found at around 0.10 m. higher (1 m.) were the floors in areas **B** (the second), **Θ** (the third) and perhaps **N**. The second floor in area **Θ** was at 0.90 m., and the first in both **B** and **Θ** at 0.70 m. The floors in areas **A**, **Γ** and perhaps **K** (the first) were closer to the surface, at 0.20-0.30 m.

DOORWAYS. The excavated areas of the "Workshop" were basement areas and they did not communicate with each other on the level of the floors. Neither doorway openings nor thresholds were found in any of the walls despite the fact that most were preserved to a fair height. This indicates that the rooms were approached, each separately, from the floor above through a hatch by means of a wooden ladder. The system was widely used during the Myce-

naean period and it is found in many buildings and houses both in and outside the citadel. Logically it should have been possible to enter the hypothetical courtyard of areas Δ - E - Z from each of these adjacent areas.

DRAINS. A prerequisite for the proper functioning of any building is a proper drainage system for draining off rainwater from open areas and waste water from the rooms. The "Workshop" was supplied with two drains (fig. 4): the first, at most 5 m. in length, began in area H , passed beneath wall 8, cut across area B and, running beneath wall 13, ended in the bothros of area Γ . The second, a large covered drain, ran the length of the entire building in a generally E.-W. course. It will have started at some point in the eastern end of the building, where the excavation did not proceed. It will then have run through areas M - N , Θ - I , E - Z and Γ , passing beneath walls 4, 9, 3 and 2 in that order, and ended in the bothros in area Γ . Its exposed length was 20.40 m., width 0.30-0.50 m. and depth 0.20-0.55 m.

The course of the first drain was straight, running N.-S. For the second, larger drain the lie of the rock probably took precedence over the requirements of the areas through which it ran and for this reason it was not straight. In areas M - N it initially ran straight from E. to W., but at a length of 3.80 m., at about the middle, it made a right angle turn toward the S. for 1 m., because of the rock formation, and then continued in a straight line to wall 4 for another 3 m. In Θ - I it took an oblique course, NE.-SW., for a length of 3.35 m., and in areas E - Z and Γ it followed a slightly oblique to straight line for a length of 2.90 and 3.15 m. respectively. Its course in general must have been downhill from east to west. Since the natural slope of the land, however, was in the opposite direction, from west to east, the drain had to be considerably deeper at the west in order to counter the difference in the gradient, which will have been around 0.10-0.30 m. Thus if the depth of the channel in area N and further east was 0.20-0.25 m., in area Γ it should have been at least 0.50-0.55 m. deep. The day-book, however, makes no mention of this and it is discernible neither in the photographs nor on the plan since there is no long section. The depth needed, in any case, could have been determined from the depth of the bothros, which, however, is unknown.

Another quite logical interpretation is possible. The bothros in Γ might have been the beginning of the drain, which would then have cut through the building from west to east to empty outside the building or into another drain that would have carried the waste off toward the Kokoretsa ravine. In this solution the natural gradient of the rock would have been utilized and improved to the extent necessary by making the drain deeper toward the east. This possibility is supported by the width of the drain, which increases gradually from 0.30 m. at the west end to 0.50 m. at the east. This means that its contents will have increased proportionately as well.

At the east side of wall 1 in area B , part of a clay drain was found (fig. 4), which according to the day-book will have drained the water into the channel dug into the rock in areas H , B , Γ , even though it was found around 0.45 m. higher. The clay drain was very carefully made. It was supported on two "upright" stone slabs, just as reported in the day-book. It was covered on top by two flat poros stones joined and covered with plaster, evidently waterproof. Part of a similar clay drain was found inverted beneath wall 3/9 (pl. 42 α).

The two basic drain channels were dug into the soft rock, which forms the bottom of the drain throughout. About the sides of the drains the day-book is divided. In places it is recorded that the natural rock falls off steeply to the north thus forming the south side of the drain, as in area **I**. Elsewhere it reports that "the curbs of the channel are built," as in areas **M-N** and **Θ-I**, and as can in fact be seen in pl. 41α. Because the rock was uneven, the two methods were probably both used as circumstance demanded. As far as can be seen, the drain was built of relatively flat stones of various sizes, set in sequence in two or three horizontal courses. Nothing is written about water-proofing the walls or about the covering of the drain.

In area **Δ** mainly, but also in **Θ**, channels, either continuous or isolated, have been cut along the walls. In **Δ**, the hypothetical open court, a deep continuous channel, cut into the rock, runs around the area, making an obtuse corner at the S., in the angle of which a round hollow had been dug out (pl. 32β). It has been interpreted as a receptacle for supporting the base of a large pithos. The channel was found at a depth of 1.75 m. below ground level, so that its depth below bedrock was around 0.55 m. At the east side of wall **3** in area **Θ**, a similar channel was discovered, at the south end of which there was a round hollow. Near there the big three-handled pithamphora was found. The presence and use of similar channels was usual in Mycenaean buildings, especially in storage areas, for draining off rain water or to carry off the contents of vases and storage jars in case they broke or were destroyed. They do not, however, always signify an unroofed area because there were similar channels and culverts in closed, roofed areas, storerooms or workshops.

The areas found, at the level at which they were preserved, were basement rooms, for storage or workshop activity, with much pottery and many figurines, but very little miniature work and no jewellery or other valuable objects.

GRAVES. A common practice, observed in many houses at Mycenae, is burial within the walls, which signals their abandonment. These belong to late LH IIIC to Geometric times. The burials are always close together, beside or on top of walls that are used as a rule to demarcate the boundaries of the grave, so that they comprise one or, more frequently, the corners and the two sides of the grave, while also supporting the cover slabs.¹³

A total of five burials were found in the "Workshop", in the southeast corner of area **Z** (grave **I**), in the northwest corner of area **K** (grave **IV**), in the east side of area **Δ** (grave **V**, Geometric), in the southwest corner of area **N** (grave **II**) and in the south side of area **N** (grave **III**, child's larnax burial). Of these, four were adults and one an infant. The four are datable to late Mycenaean times, and one to early Geometric. The graves were either simple cists, such as graves **II** (pls 70β-71α-β) and **IV** (pl. 46α) or horizontal with a series of stones along the sides only. They made use of the corners of the walls, which closed the other two sides, as in graves **I** (pl. 37α), **II** and **IV**. The infant burial in grave **III** (pls 72β, 73α-β,

13. The same phenomenon has been observed in the "House of the Grave of the Tripods" (Onassoglou 25, 62, 66, 77, 83, 103 and 105), in the houses on the hill of the Panaghitsa (Panaghia Houses, 3) and elsewhere.

74α) was in a small lidded clay larnax. Two graves were covered by slabs, **I** and **II**. Each grave contained only one burial, the dead placed in supine position on a layer of earth with the head toward the west in graves **I** and **II** and towards the north in **IV**. The only exception is burial **IV**, in which the dead lay directly on the rock. Graves **I** and **III** had no grave goods. Grave **II** contained two coarse-ware vessels and **IV** contained two figurines. In grave **I** it is worth noting, but perplexing, that they preferred to remove stones from wall **3** so that the dead could fit in the area rather than to move him a bit further west where there was ample room. This was not by chance, for the same phenomenon had been observed in the "House of the Grave of the Tripods".¹⁴ In grave **II**, a stone had been removed from wall **4** to serve as a headrest for the dead.

Grave **V** (pl. 60α), the Geometric burial, was found close to the surface. It contained a relatively disturbed skeleton with the head toward the north and with rich grave goods.

The sherds gathered from around the graves must belong to what was left of the fill that had accumulated in the areas after their abandonment and which was disturbed in making the graves.

---

14. Onassoglou 26, pl. VIII.

THE FINDS

POTTERY

Despite all the difficulties, the excavation of the "Workshop" proved to be of special interest because it yielded a great deal of pottery in good condition, however it may have been collected. After the first sorting most of the sherds were kept (99% of the undecorated and all of the decorated ware) so that the material lends itself to accurate statistical analysis. Since it was not collected stratigraphically, the importance of the quantity of material lies chiefly in its existence. The great variety seen in the main decorative motifs and in their variations, the numbers of combinations of known themes each with various and different filling ornaments, the quality and delicacy of the designs will surely enrich our knowledge of Mycenaean pottery.

Pottery is usually classified according to its stratigraphical finding place, that is, sherds from above and below floors, sherds that come from the accumulation in drains and those that were collected mixed from all of the fill and from various levels, which date the construction, use and abandonment of a building. Given the difficulties explained above, the pottery will be grouped here in the accepted chronological categories – without any possibility of verifying their context on the basis of excavated evidence – and by shape. Only those groups that provide chronological evidence for the building will be presented separately by area ("areas").

VASES. One hundred seven more or less complete vases have been collected, ninety-nine of them Mycenaean and eight later. They come from nearly all areas of the building, but most and the best are from the bothros in area **Γ**. No pottery was found in areas **A**, **Δ-E-Z**, **H**, **II** and **P-Σ-T**. The joining of fragments also produced parts of vessels. Of the Mycenaean pottery, thirty-seven are undecorated and sixty-two decorated, a percentage of 37.4% and 62.6% respectively. Most types of vases are represented. Most of the undecorated vessels are kylikes, which number fifteen examples (40.55%). Household vessels follow with nine examples (24.35%) and shallow angular bowls with five (13.5%). Mugs and lamps finish the list with two of each category (5.4%). The other shapes, phialai, cups, askoi and deep bowls, are represented each by a single example, making up 2.7% of the whole.

The classification of undecorated pottery by find spot is represented by four vases from area **B**: two LH IIIA2 kylikes (pls 9α and 12:16) and two household vessels (fig. 27). Twenty-one vases from area **Γ** (twelve from the pit): ten kylikes datable to LH IIIA2 (pl. 26β) and LH IIIB (pls 30α, γ, 31α, 32α), five LH IIIA-B shallow angular bowls (pls 26γ, 30β, 31β), four household vessels and two LH IIIB lamps (pl. 28β-γ). Seven from areas **K-A**: a LH IIIB1 kylix

(pl. 28β-γ), one household vessel, a phiale, a LH IIIC1 cup (pl. 48γ), two mugs and an askos datable to LH IIIA-B (pl. 52). Three from areas **M-N**: a LH IIIB kylix (pl. 65β) and two household vessels. Finally, two from area **O**: a LH IIIA2 kylix (pl. 86:1) and a deep bowl (pl. 81γ).

Of the decorated pottery, again most are kylikes, represented by sixteen unique examples with a percentage of 25.81%, followed by fourteen deep bowls with undecorated interiors, type A, in a percentage of 22.58%. Found also were six jugs, percentage 9.68%, four piriform jars and four stemmed bowls, 6.45%, three stirrup jars and three kraters, 4.84%. Cups, mugs and askoi are represented each by two examples, with a percentage of 3.23% per shape, and there is one of each of the following shapes: dippers, handles of uncertain vessels, rhyta, narrow-necked jugs, feeding bottles and completely monochrome bowls of Type C, each with a percentage of 1.61%.

The classification of the decorated pottery by areas is as follows. From area **B**: fourteen vases comprising four kylikes, one cup, one mug, one rhyton, a monochrome bowl, three jugs and two tall-footed bowls. From area **Γ**: eighteen vases (16 from the bothros) comprising eleven kylikes, two of them with interior undecorated, two stemmed bowls and one mug, one dipper and one krater. From areas **Θ-I**: a piriform jar and an askos of lead. From areas **K-Λ** ten vases: two stirrup jars, two jugs, a cup, a narrow-necked jug, a piriform jar, a feeding bottle, an askos and a bowl with undecorated interior. From areas **M-N** fourteen vases: a kylix, ten bowls with unpainted interiors, a piriform jar, a krater and a handle. Finally, five pieces from areas **Ξ-O**: a pitcher, a piriform jar, a stirrup jar, a krater and a bowl with unpainted interior.

Chronologically, most of the decorated pottery belongs in the LH IIIA2 period, during which a few basic motives are represented, such as the whorl-shell, the octopus, flowers, spirals and tri-curved arches, but with great variety in the composition of the patterns and the rendering of details. Many and various filling ornaments are used, for this is the period when a *horror vacui* prevails in the decorative field. This is shown clearly by three vases of the time, two kylikes (pls 8:5, 23β) and a mug (pl. 27α).

The kylikes in particular all belong to the LH IIIA2 period. Most are unique in quality of shape and colour and in their decoration. There are three kylikes with well designed and executed octopuses (pls 25 and 68β:7), three with rows of spiral or angular stemmed flowers, their details rendered differently, a stem being shown as a simple line or as a zig-zag (pls 22β, 24, 27β:1), five with tri-curved arches and various filling ornaments (pls 8:1,3, 9β, 23α, 27β:3), one with a large horizontal whorl-shell (fig. 63), one with a series of alternating wavy lines with a single quirk (pl. 23β), one with a running spiral (pl. 8:5) and one with a series of decorative elements comprised of four parallel lines on each side of which are four concentric dotted semi-circles (fig. 59).

Found also was a cup with a running spiral (pl. 8:2), a carinated mug with a succession of chevron columns (pl. 27α) and another with a tri-curved arch (pl. 8:4). A rhyton with papyrus-like plants remains unique.

To the LH IIIB period belong a dipper with nipple-shaped base (pl. 28α), two cut-away jugs, one with a banded decoration (pl. 57) and one decorated on the shoulder (pl. 82), two little handmade vessels, one a jug (pl. 53α) and one a feeding bottle (pl. 53β), two piriform

jars decorated on the shoulder, one with groups of wavy lines (pl. 48β) and one with a scale pattern with a continuous horizontal wavy line in between (pl. 86:2), two large stirrup jars, one inscribed (pls 49-50), a crater with a line of chevrons (pl. 27β:2), two bowls: one with a hatched lozenge column, bi-lobe petals at the edge and a chevron column on each side (pl. 29α) and the other with a central column of back-to-back fringed petals with a double border and on each side a column of zig-zag (pl. 54β) and a bowl with a dotted rim and ornate wheel pattern (pl. 69:1).

The LH IIIC period is represented by a small narrow-necked jug decorated on the shoulder with concentric arches (pl. 54α), a large stirrup jar with banded decoration and horizontal splashes on the back of the handles (pl. 87) and a krater, painted inside, and with an ornate loop-stemmed spiral (pl. 66).

It is worth noting that the bowl type A, with unpainted interior, is the only one represented, although there is also one example painted completely. The inside painted Type B bowls are not represented at all among the complete vases.

SHERDS: An impressive number of sherds was collected, totaling 52,519. Of these 21,534 undiagnostic sherds must be discounted as they are for the most part small, worn or encrusted and indistinct. Thirty-six are Middle Helladic and 2,079 are later, mostly Hellenistic, but a few Geometric and Archaic were also found. We are left with 28,870 recognizable Mycenaean sherds. Of these, 19,029 are undecorated and 9,841 are painted, a percentage of 65.91% and 34.09% respectively.

MIDDLE HELLADIC

The earliest sherds found in the building go back to Middle Helladic times. There are thirty-six of them, twenty-three of which are undecorated, thirteen painted, thus 63.89% and 36.11% respectively. The undecorated sherds are grey Minyan and they came from areas **B** (3), **Γ** (1), **Δ-E-Z** (4), **Θ-I** (6), **K-Λ** (1) and **Ξ** (1). The painted pottery is represented by sherds from open and closed vessels, matt-painted with bands and lines. They came from trenches **MT 1** (1) and **Δ3** (2), and from areas **B** (1), **Γ** (4), **Δ-E-Z** (1), **Θ-I** (2), **K-Λ** (1) and **M-N** (1). It is not easy, on the basis of these finds, to draw conclusions about the occupation of this particular area in Middle Helladic times. The sherds are few, they came from various depths and locations, and they have been found in trial trenches in surface layers as well as deeper. They are likely, therefore to have come from higher up the hillside, outside the building altogether, and landed here because of the gradient of the hill. Another possibility is that they came from the dissolved sun-dried brick, in which they had been incorporated, as is the case in other buildings both inside and outside the citadel.

LATE HELLADIC

The rest of the sherds belong to all the phases of the Late Helladic period, from LH I-II, with a few examples only, to LH IIIC. A large number of sherds are LH IIIA1 in date and

even more belong to the LH IIIA2 period, with some pieces of excellent quality and unique decoration. The LH IIIB period too is well represented, with fewer datable in LH IIIC times.

UNDECORATED: There are almost twice as many undecorated sherds (19,029) as decorated (9,841). Practically all the known shapes of the time are represented, especially kylikes, carinated or rounded, with 8,303 examples and a percentage of 43.63%, and household pottery, with 7,187 examples and a percentage of 37.77%, such as cooking pots and a variety of pots, jugs, amphorae, basins, situlae, stirrup jars, kraters, bowls, pithoi, braziers and many tripod vessels, most of which have strong traces of burning. There are in addition 1,558 fragments (8.18%) of various closed vessels of uncertain shapes, also jugs/jug-like vessels and narrow-necked jugs numbering 945 (4.975%), shallow angular bowls numbering 322 (1.69%), 224 bowls (1.18%), 192 kraters (1.01%), 173 cups (0.91%), 61 mugs (0.32%), 24 dippers (0.13%), 15 hydriae and amphorae (0.08%), 10 stirrup jars (0.05%), 6 handles from vases of uncertain type (0.03%), various types of piriform jars 4 in number (0.02%), 2 alabastra (0.01%), and one sherd each of a tray, a basin and an askos (0.005%).

DECORATED: Of the decorated sherds, an impressive number come from deep bowls of various categories, representing 45.8% of the whole. Thus, out of a total of 9,841 sherds, 4,503 are bowl fragments. Of these, 2,278 have unpainted interiors, 35 are bowls with a dotted rim, 937 have painted interiors and 1,253 are painted all over. They represent 50.6%, 0.8%, 20.8% and 27.8% of the whole, respectively. The fragments with unpainted interiors are about equal in number to all the others together. Next are the jugs and the various jug-like vessels with 1,688 examples (17.15%), kylikes with 1,148 examples (11.67%), unidentified closed vessels with 1,104 examples (11.2%), 406 kraters (4.13%), 277 stirrup jars (2.8%), 265 cups (2.68%), 164 mugs (1.67%), 62 piriform jars (0.63%), 51 shallow angular bowls (0.52%), 38 alabastra (0.39%), 35 handles from vases of uncertain type (0.36%), 28 hydriae/amphorae (0.28%), 6 fragments of household vessels (0.06%), 4 feeding bottles (0.04%), 3 trays (0.03%), 2 kalathoi (0.02%), and pyxides and askoi represented each by one fragment (0.01%).

LH I-II. Early pottery was found scattered throughout the fill and it is represented by a small number of sherds that were mixed with later material. Most come from mugs of the Vapheio type, cup-kylikes and Ephyraian type goblets (pl. 72α:2), cups, jugs, pithamphorae and alabastra (pl. 85:8). They are decorated with ivy leaves (pls 12:7, 45α:2), foliate bands, palms, lilies (pl. 59α:10-11), with well executed rosettes (pls 63:1, 85:11), solid wavy lines (rock pattern) often stippled (pl. 85:3), with curving parallel lines and reeds (pl. 40β:3), scale pattern and dotted motifs (pls 45α:4, 48α:5). Given their restricted numbers, these too may have come from disintegrated sun-dried brick walls into which they had been worked.

LH IIIA1. To this period belong sherds coming from: kylikes with scale pattern (pls 45α:3,6, 67:5) or net pattern (pl. 48α:6), spirals and palm motifs. Open (cups, mugs) and closed (jugs, pithoi) vessels with sparse or dense sponge pattern (pls 17:5, 19:1, 20:8, 40β:2, 43α:1-2, 44β:3). Cups with curve-stemmed spiral (pl. 79:1). Mugs with straight walls, decorated with scale or

net pattern (pl. 43β:4), with argonaut (pl. 44β:5), spirals and lines or bands. Jugs with foliate bands at the base of the neck (pls 88γ, 89α:2). Piriform jars with scale or net pattern on the shoulder (pl. 7β:2), with running spirals (pl. 45α:1), with wavy band and with a series of upright or inverted petals. Rounded alabastra with heart-shaped pointed ivy leaves and solid wavy band with concentric circles on the lower surface of the base. Kraters with scale pattern and a dot within each scale (pl. 44α:2).

LH IIIA2. The best pieces of pottery come from this period.

Kylikes with rounded sides are decorated with voluted flower (pl. 38α:5) combined with quirk columns or whorl shells (pls 10:10 and 89α:7), with angular flower (pl. 45α:5), palms (pls 11:5,6, 19:3), spirals (pl. 20:1) and with simple or multiple tri-curved arches together with a variety of filling ornaments on the sides or within, such as concentric arches, interlocking semi-ellipses (pl. 7α:2), plain circles, stippled or dotted around the edge (pls 7α:6, 12:2,11), stemmed spirals (pl. 21:1-2), little columns of chevrons (pl. 10:5), spirals (pl. 59α:2), ornate fan motif (pls 85:17 and 88β:2) and so on. Most, however are decorated with octopi and whorl-shells of various forms and renditions. The octopi have four or six tentacles spread out on either side of a solidly painted body. The two uppermost tentacles are small and narrow and frame the head, while the rest embrace the entire surface of the vase in waves or spirals, gradually narrowing toward the tips. They are either painted solidly or in various patterns with an applied white line down the middle or dotted at the edge, depicting the suckers of the octopus' tentacles in very realistic fashion. The eyes, lively and expressive, are rendered as two reserved circles on the solidly painted body (pls 7α:6, 10:1, 12:1,6, 13, 16α:4, 21:3). Most of the whorl-shells, alone or in pairs, upright, on their sides or horizontal, are rendered with a simple outline for the head and little curved horns, body dotted around the edge and dotted tail (pl. 7α:1). There are also variations. The head is either small or disproportionately large (pl. 18:6), with a double outline and/or a small circle in the centre perhaps meant as an eye but usually omitted (pl. 51:6). Sometimes it is dotted around the exterior or the interior or it has little lines arranged as rays, like small shoots (pls 12:15, 16α:2). The body is rendered also without dots around it (pl. 21:7). The triangular tail is often without stippling (pl. 18:6) or it is decorated with a wavy line or a column of chevrons, and in one case it is rendered with three parallel lines (pl. 79:7).

Simple cups or spouted cups, have spirals (pl. 18:11), quirks, running or broken (pl. 59α:8), with a line of semicircles (pl. 20:3), wavy lines, zig-zag (pl. 10:4) or N-patterns (pls 11:10, 43β:1), with plant motifs, with horizontal flowers (pl. 17:1) and with groups of plain lines (pl. 39:3) or with a column of fringed semicircles (pl. 19:10).

Mugs have concave or concavo-convex walls and grooved rims covered by one or more bands (pl. 18:9). Similar banded grooves or ridges encircle the approximate middle of the mug. Above and below this are groups of wavy lines together with angular-stemmed spirals (pls 68β:3, 70α:4), tri-curved arches with chevrons (pl. 12:9) or with concentric arcs between them (pl. 16α:5) and floral motifs. The resting surface of the base frequently has concentric circles (pl. 17:11,12).

Dippers have ring-shaped strap handles with lateral brush strokes on the back of the handle.

Rhytons are decorated with lines between bands, voluted flowers with fringed calyx (pl. 10:7), a four-leaved pattern rendered only in outline (fig. 170) and a band of papyrus-like fan-shaped patterns (area N around the pithos).

Jugs and narrow-necked jugs have their shoulders decorated with plant motifs, spirals (pl. 16α:7), whorl-shells (pl. 39:5), wavy bands, sequences of broken quirks (pl. 18:2) U-patterns or tri-curved arches with filling ornaments between. Piriform jars bear linear decoration on the shoulder sometimes combined with whorl-shells as well.

Small rounded alabastra have solid rock pattern on the lower part of the belly (rock pattern, pl. 7α:4) or with a sequence of chevrons on the shoulder (pl. 38α:1). Cylindrical alabastra with a net pattern on the shoulder.

Stirrup jars, most of them small, have flat or lightly convex disks decorated with concentric circles, encircled cross or spiral with solidly painted eye. The handles are solidly painted on the back with a reserved triangle at the top. Both the mouth and the stem of the handles have a closed ring at the base. The shoulder zone is decorated with angular flowers with fringed calyx and pistil with a variety of tops (pl. 77α:1), with alternating arches (pl. 23α) or small columns of chevrons (pl. 40α:4). The bellies are decorated as a rule with the customary lines between bands. Similar decoration occurs also around the base (pl. 18:14).

Kraters have rows of large voluted flowers with double fringed calyx (pl. 22α) and a large scale pattern, ornate and sometimes with circles, petals or drops (pl. 21:13).

Deep bowls are limited in number during this period. They are of type A, the interior unpainted, with a narrow band around the rim and frequently another lower down on the interior. Brush strokes mark the top and bottom of the handles, there are bands and finer lines around the base, and fine concentric circles on the interior bottom. The exterior is decorated with running or curving-stemmed spirals with filling ornaments in the triangular areas between the spirals, with a series of small upright whorl-shells, etc. There are also one-handled bowls with a large N-pattern or other designs as well (pl. 6β:1).

The main body of the material belongs to the LH IIIB period.

LH IIIB1. The characteristic shape of this period is the Zygouries kylix, represented here by a considerable number of sherds. The cup is curved to conical in shape, with a tall, narrow stem decorated with bands (pls 44β:8, 63:11) and a hollow base with a central concavity. Both types of decoration are represented. One is without bands on rim and stem, and the cup has a continuous decoration of vertical whorl-shells or large hybrid flowers (pls 18:10, 35β:2, 83α:4) that continue onto the stem, which is decorated with linear designs as well (pls 43α:8,9, 44β:7, 51:15, 79:12, 83α:7) and with whorl-shells. The other type has a fine line around the rim, lines around the lower part of the cup, parallel lines around the stem and lines or bands around the base (pl. 1β). The cup is decorated with whorl-shells, the tails of which continue into the lines of the stem (pl. 77γ:4), with octopi (pl. 39:1-2), with whorl-shells together with voluted flowers (pl. 88β:7), with double whorl-shells (pl. 83α:1), with horned flowers (pl. 85:16), with tri-curved arches, spirals and with hybrid flowers, the bodies of which may be decorated in various ways with columns or framed groups of horizontal wavy lines, with a

column of hatched lozenges and a netted column, thus a decoration that resembles the column of the central metope on a deep bowl.

Shallow cups have painted, flat, everted rims, the upper surface of which is decorated with a row of small chevrons or little transverse or oblique lines (pls 48α:8, 89α:6).

Dippers have dotted rim, hemispherical belly, button-like base and large, high-swung handles decorated with plain lines, broken or wavy, with chevrons or quirks.

There is a rhyton with the end of the tail of an upright whorl-shell next to a voluted flower (pl. 35β:8) or a vertical quirk-like motive (pl. 68β:4).

Jugs and amphorae, both large and small, have mostly cylindrical handles but some have strap handles with backs solidly painted or decorated with a plain or wavy line. There are bands around the rim, the base of the neck and repeated bands around the belly. Simple stemmed spirals on the shoulder (pl. 85:10).

Narrow-necked jugs similar to those of the preceding period, have a tri-curved arch motive on the shoulder (pls 79:8, 85:6), with spirals and series of wavy or straight lines, with petals upright and reverted, N-patterns (pl. 43α:4) or U-patterns, and successive bands around the belly.

Piriform jars of small size have the usual shape and decoration. They have short necks solidly painted or painted on the exterior and one or more bands around the inside of the rim. On the shoulder are three vertical handles, framed by a ring around their bases, or three horizontal handles with painted backs. The shoulder decoration consists of zones of broken or continuous quirks (pl. 38α:2), N-patterns or U-patterns and other parallel, vertical or oblique, straight or wavy lines. The belly is decorated in different ways with groups of lines between bands, and the base is usually solidly painted with lines and bands above.

There are also small handmade vessels, jugs (pls 19:7, 48α:1), hydriae with one vertical and two horizontal handles, a feeding bottle with a basket-shaped handle and small spout, cups (pls 67:10, 85:13) and small bowls (pl. 40β:3). All are banded around the rim, the base of the neck and the bottom and all have thick fusiform or straight lines around the entire surface or in groups.

Feeding bottles with narrow or broken spouts have a ring around its base (pl. 59α:5).

Small stirrup jars have flat or slightly curving disks decorated with concentric circles (pl. 51:16) or spirals with solid eye (pl. 35β:12). Rings around the base of the mouth and disk that sometimes join forming an eye. The primary shoulder decoration are angular flowers in a great many varieties (pls 7β:3, 51:16, 65α:10). The belly decoration, apart from groups of lines between bands, below the shoulder consists of narrow zones of groups of broken or wavy lines, ranks of chevrons (pl. 83α:11), a broken line or little hatched lozenges. Concentric circles decorate the resting surface of the base (pl. 65α:9).

Large kraters with everted lips painted on both sides, have vertical or horizontal handles and a high base. The characteristic decoration is a series of large reserved simple whorl-shells (pls 35β:7, 51:3, 63:20). They may be joined by their horns in pairs (pl. 67:1), often on each side of a large hybrid flower (pl. 47β:4), or with a dotted circle as filling ornament (pls 38α:6, 40α:10). Decoration may also consist of the palm motive (pls 21:8,12, 35β:7, 40α:9, 39:10), palm together with whorl-shell (pl. 40α:1), the octopus (pl. 65α:7), a sequence of upright and

inverted columns of chevrons (pls 20:13, 27β:2), tri-curved arches with filling ornaments inside, and a central panel with a column of horizontal broken or wavy lines with multiple border. The central panel of the krater may also have a fine scale pattern with a little circle within each scale and a double column with an ornate fan-like motive (pl. 34:10). A considerable number of krater sherds have figured representations, such as bovids (pls 10:2, 80:2), birds of various sorts (pls 63:16, 80:1,14), fish and a human figure behind an animal (fig. 178).¹⁵

Characteristic of this period are the Type A bowls, unpainted inside. They gradually replace the kylikes and they continue on into LH IIIC1 times. The lips as a rule are everted, they have a bell-shaped body with two horizontal cylindrical handles and a flat ring-base. They are decorated with a thin band around the edge of the lip and often with a second interior one lower down. The belly has bands or lines or both below the handles, and a band at the base. Inside, at the bottom there is sometimes a band or rings or spirals, simple or with solid eye (pls 64:3, 70α:1). The handles have a splash at both bottom and top of the back. The decoration of the belly is very varied: horizontal compositions such as tri-curved arches with a triangle inside, spirals (12:4 and figs 83 and 84) or a sequence of quirks, chevrons and petals, upright or inverted. Chiefly, however, the decoration patterns are vertical, with particular emphasis on panels, one in the centre and two on the sides. The central panels are filled with concentric antithetical semicircles (pl. 89α:5), or with a narrow column of chevrons, small lozenges either plain or hatched with a net pattern (pl. 29α), scalloped border (pls 34:14, 72α:5) and horizontal wave pattern or broken lines (pls 29β, 43α:12, 64:2, 65α:3,4) lines of N-pattern (pl. 38α:4) framed by groups of lines often with exterior bi-lobed petals (pl. 29α) or small double concentric arches (pl. 43α:12) with the interior solid (pl. 29β) and columns of fringed petals (pl. 79:16) or vertical wavy bands with pointed tips (pls 18:13, 65α:5). The central panel may also have a voluted flower with solid leaves (fig. 22β). The side panels have simpler patterns, usually columns of zig-zag (pls 29β, 43α:12) or wavy lines, columns of chevrons (pl. 29α), and pendant antithetical loop-stemmed spirals each side of the central panel (pls 64:2, 65α:3).

The high-stemmed bowls identified are fewer in number, since if the rim and the second band lower down are not preserved the sherds are indistinguishable from those of other bowls. In decoration, however, they are similar to the others (pls 35β:1, 64:6).

LH IIIB2. This period is represented by notably fewer examples. Most show a continuance of the features of the previous phase. New shapes and decorative motifs are the following:

Shallow angular bowls with unpainted interior and with wide rings on the inner surface, or with painted interior. All are banded on the exterior.

Jugs and amphorae with painted rounded rim and closed vessels with banded decoration. On the shoulders simple spirals (pl. 63:12), spirals encircled with dots (pl. 63:14), stemmed spirals with hatched eyes (pl. 85:15) and running spirals (pl. 6β:5), groups of lines framing a

15. This figured sherd from the excavation will be studied and published by Dr Vassiliki Pliatsika as part

of her doctoral dissertation on the pictorial decoration of the pottery from Mycenae.

column of chevrons (pl. 18:4), painted relief rings at the base of the neck and sequences of concentric arcs (pl. 63:13) together with rows of pendant scalloped border (pl. 68β:1).

Piriform jars, their handle zone decorated by a continuous zig-zag line between two or three rows of pendant scale pattern or fringed petals (pl. 86:2). Similar decoration appears also on the piriform jar of pl. 86:2,3.

Stirrup jars are slightly convex disks decorated with spirals or concentric circles, concentric circles also on the lower surface of the base (pl. 47β:5). On the shoulder there are angular flowers with hooked or S-shaped stamens and chevron columns (pl. 1α:2), spirals with chevrons (pl. 40β:5), series of little alternating lines and double concentric arches the space between which filled with vertical cross-lines.

Kraters with a flat everted rim with a band on the upper surface. Their bellies are decorated with vertical whorl-shells (pl. 35β:7), or a column of horizontal zig-zag lines with multiple borders and outside a column of scalloped border (pl. 63:17), or a panel with antithetical alternating semi-circles (pl. 70α:2).

Bowls, Type A, with unpainted interior, were found in considerable numbers. They have the same features and decorative motifs as those of the preceding phase, with a quirk (pl. 63:15), tri-curved arches (pl. 7β:1) or stemmed spirals with hatched eye, arranged horizontally or vertically. The central panels contain the same motifs but are wider and the side panels frequently have chevron columns. On the loop-stemmed spirals the eye is hatched or solid (pl. 77γ:3). Evident also are scale patterns hanging from the rim band. One sherd has a double whorl-shell with two heads, one body and two tails (pl. 88β:1). In the interior, the bottom continues to be decorated with rings or spirals (pls 64:3, 70α:1).

Most of the bowls belong to Type B painted inside which appear at this time. The bowl has the same shape but it is slightly larger. It has a characteristic wide band around the exterior of the lip (pl. 48α:2) and the belly is again decorated horizontally with spirals, quirks, wavy or broken bands etc. and vertically in panels. The central panels contain narrow columns of inverted chevrons (pl. 47β:2), zig-zag lines (pl. 59α:9), columns of hatched lozenges (pl. 77γ:6), or wide columns with scale pattern (pl. 80:2), upright pointed wave pattern (pl. 79:13), wavy lines with multiple border framed by a column of vertical scalloped border (pls 55:5, 59α:9, 79:13) and on either side angular-stemmed spirals, plain (pl. 35α:2) or with hatched centre, or columns of zig-zag with a multiple border (pl. 72α:4), sequences of lines with groups of antithetical concentric arches or semi-circles between them (pls 51:5, 51:14, 81α:4, 83α:2). The side panels continue to have narrow columns with a single or double border and the same motives, with the addition of widely aread chevrons (pl. 81α:3).

The bowls with dotted rim, likewise new in this period, are represented by only 35 examples. The shape is similar to the Type A bowl. Their decoration is restricted to rows of large or small dots, close or open, at the edge of the rim and a single decoration in the middle of each side, usually a four-spoked wheel encircled by dots or a hatched circle. This circle is as a rule encircled by dots but it may also be fringed (pl. 78β:2 and fig. 204). It has a dot or a small circle in the centre and, around the edge, four solid arches or triangles arranged cross-wise (pls 64:8, 79:11), or more, five or six, arranged in a circle (pl. 79:2). There is in addition a dotted bowl with hatched lozenge (pl. 79:10).

LH IIIC. This period will be considered as a whole since many of the sherds came from the first levels of the trial trenches and the rest were found mixed with those of other periods.

Cups have deep hemi-spherical bellies, interior painted.

Shallow bowls with angular or rounded sides and angular horizontal strap handle, are decorated with bands around rim and belly, occasionally with circles also in the interior.

Lecanæ have bands and lines on the exterior and ringed interior, where a fish is also depicted (pl. 38α:3).

Jugs and amphoræ have solidly painted necks, bands around the rim, occasionally a second band around the interior, lower down, at the base of the neck and around the belly, frequently a large tassel on the shoulder, spirals or vertical running spirals (pl. 70α:3). Recovered were a few neck bases decorated with pendant fringes hanging from the band at the join with the shoulder (pl. 68β:1). A great number of vertical cylindrical and strap handles were found belonging to jugs, amphoræ, narrow-necked jugs and hydriæ. They are of various sizes but mainly large, with a simple or wavy line or two diagonally crossing lines or lateral brush strokes on the back and with a ring or stroke at the base. Also large horizontal handles with painted backs or brush strokes at the bases, belonging to hydriæ and stamnoi. Three large twisted handles from jugs or amphoræ were also found.

Lekythoi have tri-curved arches on the shoulder and spirals inside (pl. 59α:4) or just spirals (pl. 59α:1,7) or a column of zig-zag and single broad border. The shoulder of a closed vessel was also found with a sequence of five groups of four concentric semi-circles, and another with a sequence of double concentric circles framing a column of chevrons with added white dots on the uppermost chevron (pl. 1α:1).

Stirrup jars have the back of the handle painted except for a reserved triangle at the top, and are decorated with angular flowers with triangular fringed calyx and curved pistil (pl. 51:16) and scale sequence in outline. There is also a single sherd from the belly of a stirrup jar decorated in the Close Style (pl. 12:8).

Kraters appear with unpainted interiors, painted inside or monochrome. The lip is rounded or markedly everted, often with a ring or groups of chevrons on the upper flat surface. Some examples have a relief ring below the lip. The belly is decorated with bands on both sides or, on the vessels with painted interior, only on the outer side. In the handle zone are large spirals, panels with groups of antithetical alternating arches or semi-circles, also a central panel with a column of small lozenges with triple border and on each side an antithetical loop-stemmed spiral with solid eyes and a sequence of small lozenges with hooked points in the recess of the curve (pl. 64:13). The central panel may also have a scale pattern (pl. 81α:1) or checker pattern (pls 3β:8, 43β:3, 88β:6).

Deep bowls with unpainted interior continue, one with the representation of a fish (pl. 80:12). The bowls with painted interior likewise continue with features similar to those of the preceding period or with minor differences in the decorative motives. Many examples have running spirals, chevron stacks and a panel with antithetical loop-stemmed spirals now with the eye in outline or solid and a sequence of small chevrons or vertical lines in the recess and the end of the loop. One sherd has a column of solid lozenges in the panel and a scale triangle at about mid-height of the double border (fig. 74). There are many cylindri-

cal handles with a band along the back. There is also a considerable number of bowls with painted interiors and without bands on rim or base.

On the bowls with dotted rims, in addition to elaborate wheels, the elaborate lozenge also makes its appearance, usually with a net pattern, and with the corners ending in hooks.

Bowls painted inside and out are represented by a great number of sherds, more than those with painted interiors, most of them coming from areas **M-N**.

The general picture given by a study of the pottery shows that there was more early pottery, of the LH IIIA2 period, in the western half of the building in areas **A, B, Γ, Δ-E-Z** and **H**. Toward the eastern half, this gives way to LH IIIB in areas **Θ-I, K-Λ, M-N, Ξ-O-II** and **P-Σ-T**, where most of the LH IIIC was found.

POTTERY OF HISTORICAL TIMES

The complete vases from the Geometric grave, two oinochoai (pls 61, 62α) and two skyphoi (pl. 62γ-δ), belong to Geometric times. Also a few characteristic sherds with meanders, broken lines etc., and two sherds with a representation of a horse and a human figure (pls 3α, 3β:7).

Preserved from the Archaic period, 7th-6th centuries B.C., are a complete Corinthian kotyle (pl. 77β), sherds of similar vases and other pottery. Notable also is the plaque from the handle of a Corinthian column krater with a stylized plant motive (pl. 78α).

The finds left by the extended settlement of the Hellenistic village are much later. These include many sherds of black-glazed pottery, painted inside and out with the characteristic iridescent black glaze of Hellenistic times. There is also a considerable amount of household pottery and pithoi. Area **Ξ** yielded many fragments of Hellenistic roof tiles. In addition there are eight conical loomweights pierced at the top, three figurines (fig. 15), three complete vases, one a household vessel (pl. 2γ) and two lamps, a clay head (pl. 2β) and a small coin, completely corroded.

SMALL FINDS

The FIGURINES total 125 and were all found in fragments. Seventy-three of these (58.4%) are female figures of various types, 42 (33.6%) are animals (figs 36, 42, 81, 134), 3 are fragments of miniature furniture (2.4%) and one is a boat model (pl. 20:2). Four are later/Hellenistic (3.2%) and 2 are of uncertain type and use (1.6%). Of the 73 female figurines, 19 are type **Φ** (figs 24, 40, 92, 112), 12 type **Ψ** (figs 18, 19, 75, 101, 102, 103, 130) and 2 type **T** (fig. 95). Thirty-two fragments come from the lower part of the figure (figs 25, 39, 90, 131), 2 from the body, 5 preserve only the head (figs 171, 189) and one is part of a *kourotrophos* (fig. 35).

Classification of the figurines by area is unequal. Most, 17, came from area **B**, followed by areas **Θ-I** with 15, **K-Λ** with 14, **Ξ-O-II** with 13, **Δ-E-Z** with 12, **M-N** with 10, **Γ** with 7, **H** with 6 and areas **A** and **P-Σ-T** with 2. Two figurines were recovered from grave **IV** and one from grave **I**. Twenty figurines were found in the trial trenches.

Chronologically, most of the figurines, types Proto-phi and Phi and animal figurines belong to the LH IIIA period. Many are of LH IIIB date, especially the Psi and animal figurines. Only a few are LH IIIC and most of these are in bad condition.

STONE OBJECTS are few: a spool, 8 conuli and 19 pieces of obsidian. The spool, from area II, has an incised trefoil decoration on its flat top (pl. 83β-γ). The conuli, most of them made of black or violet steatite, came from various areas: one from area Γ (fig. 46a), one each from areas Θ and I (figs 99, 109), two from areas K-A (figs 116, 137), one from M (fig. 147) and two from II (figs 186, 193). Six of these are conical and two are discoid. The obsidian fragments are all small. Most of them are flakes, seven are small blades.

THE METAL FINDS are seven in number. Five came from the Geometric grave in area A and two from areas Σ-T. From the grave came two similar bronze rings that were still on the finger of the skeleton (pl. 62β), a cylindrical iron pin with conical head and part of a dagger. Areas Σ-T produced two nails with cylindrical stem and hemi-spherical head and a cylindrical bronze pin with rings below the squat head and a pointed crown (pl. 89β).

BONE OBJECTS are represented by only three needles that came from area Γ (pl. 16γ), grave I and area P (pl. 16γ).

COLOURING MATTER includes four small pieces of red, black and yellow, found in different areas and a large amount of brick-red powder and lumps from area E.

THE WALL PLASTER includes eleven small pieces with various colours, white, red, yellow and blue. They came from different areas, particularly from the bothros in area Γ and from areas Θ-I.

Among the small finds are a small clay **amulet** that was found in area II (pl. 81β), and a small piece of rock crystal from area B.

HISTORY AND CHRONOLOGY

The history of the building known as the “Workshop” followed in general the history of the area of Mycenae, especially that of the houses outside the acropolis.¹⁶ On the basis of what is known at present, it may well have followed more closely the fortunes of the Petsas House,¹⁷ which the pottery shows to have been destroyed at the end of the LH IIIA2 period for reasons unknown at present and not accompanied by fire. The destruction of the “Workshop” was preceded by a time of building activity and prosperity throughout the LH IIIB1 and 2 periods, to which most of the pottery belongs. Toward the end of LH IIIB2 times, Mycenae and all the Argolid suffered extensive destructions by earthquake that left nothing standing and may have been responsible for some fires of local extent. During the next period, LH IIIC, the area of the palace and some of the houses, within and without the acropolis, continued in use. The length of habitation varied in each case since the houses were abandoned one by one and gradually left to decay.¹⁸ It is certain that there was no sudden or extensive destruction at Mycenae at the end of LH IIIC times, nor was there another earthquake.¹⁹

The ceramic material, pottery, sherds and figurines, show that the “Workshop” saw three phases of habitation during Mycenaean times. The LH IIIA2 pottery represents the earliest settlement of the area, as shown by many joining sherds and whole vessels. At the end of this time, for the reason mentioned above, most of the pottery of this period was thrown into the bothros in area Γ, while some remained scattered around the rest of the building. It is of interest that sherds found in other areas joined with sherds from the bothros,²⁰ as for example from areas Β (pls 13, 17:7), Θ (pl. 20:1) and Ξ (pl. 23α).

The place was also inhabited systematically during the LH IIIB period, especially in the LH IIIB1 phase (ca. 1300 B.C.) when much building activity is observable throughout the area. Most of the pottery is datable to this time and it represents the main period of use of the building. Toward the end of this period, in LH IIIB2 (1200 B.C.), Mycenae was struck by the great earthquake and the resulting fires in nearly all the houses there. No trace of

---

16. Iakovidis, *Destruction Horizons* 258 ff.

17. Its excavation supports and verifies this suggestion. During three excavation seasons excellent LH IIIA2 pottery has been recovered from a very deep bothros, see *Ergon* 2003, 29.

18. Iakovidis, *Destruction Horizons* 259.

19. *Ibid.* 260.

20. The same phenomenon was observed in the Petsas House, where fragments of a rhyton found in the deep circular trench-well joined with sherds found outside of it. See *Ergon* 2003, 29, fig. 20.

fire was observed in the “Workshop”. At least none is reported. The collapse of the north end of wall 4, however, may be considered the result of the earthquake. Early in the LH IIIC period the place was settled again, but not for long. The pottery takes us to the beginning of the middle phase of LH IIIC and there it comes to an end since no pottery of the advanced phase has been found. After the final abandonment of the building, the area was used for burials, in keeping with the customs of the times.

The area of the building was evidently re-inhabited in historical times. A few sherds and a grave with four vases and other grave gifts go back to Geometric times. Likewise a few sherds, a vase and part of the plaque of a column-krater handle represent the Archaic period. The settlement will have been denser and more extended in the Hellenistic period, when Mycenae was a flourishing village covering the ruins of Late Helladic and other still earlier times.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

- ἀβακωτὸ κόσμημα 34, 124, 228, 256.
 ἀγγεῖα σποράδην, γεωμετρικὰ 163-164, ἑλληνιστικά 30, 257, οἰκιακῆς χρήσεως σποράδην καὶ 56, 78, 153, 246, 247, 249.
 ἄγκιστρα 40, 170, 175.
 ἀγνύθα 23, 30, 31, 92, 109, 190, 232, 257.
 ἀγωγὸς 39, 41, 43, 58, 65, 70, 85, 89, 95, 104, 109, 119, 132, 133, 171, 172, 179, 182, 189, 235, 238, 239, 240, 241, 243-244, 246.
 ἀκρέμονας 128, 210, 257.
 ἀκρόπολι 11, 12, 17, 235, 239, 241, 243.
 ἀλάβαστρα σποράδην καὶ 220, 249, 250, 251, μικκύλα 41, 207.
 ἀμειβόντες σποράδην καὶ 53, 117, 161, 184, σειρὰ ἀμειβόντων 50, 69, 74, 108, 138, 170, 175, 196, 215, 252, 253, 254, 256, 257, στάχυν ἀμειβόντων 34, 76, 116, 149, 194, 221, 256, στήλη ἀμειβόντων 23, 26, 34, 48, 50, 54, 59, 62, 68, 79, 84, 88, 101, 112, 115, 127, 135, 143, 167, 176, 208, 209, 211, 248, 250, 251, 253, 254, 255, 256.
 ἀμφορεῖς σποράδην καὶ 249 (βλ. καὶ πρόχοι).
 ἄνθηρο 19, 27, 113, 235, 236, 240.
 ἄνθη σποράδην καὶ 38, 41, 63, 68, 94, 101, 110, 176, 247, 251, γωνιώδη 41, 42, 48, 63, 64, 72, 75, 81, 124, 133, 148, 175, 195, 196, 231, 247, 250, 251, 253, 255, 256, ἐλικωτὰ 27, 29, 51, 54, 62, 75, 76, 80, 81, 83, 101, 102, 108, 115, 130, 149, 156, 180, 184, 247, 250, 251, 252, μεικτὰ 112, 142, 205, 210, 214, 226, 252, ὕβριδικὰ 67, 73, 182, 219, 252, 253, παπύρου 43, 50, 56, ἄνθη παπύρου σχηματοποιημένα (ριπιδιόσχημο κόσμημα) 41, 94, 121, 169, 185, 218, 226, 232, 250, 251, 253, κάλυκας ἄνθους διάστικτος 41, κροσσωτὸς 42, 48, 64, 69, 75, 81, 94, 112, 117, 124, 148, 184, 195, 196, 219, 230, 251, 252, 256, περίστικτος 41, 62, 80, 101, 108, 112, 142, 149, 156, 226, στικτὸς 175, στήμονας ἄνθους ἀκτινωτὸς 110, 112, 142, με λοξὰ γραμμίδια 173, ὕπερος ἄνθους ἀγκιστροειδῆς 42, 48, 69, 75, 81, 148, 256, διπλὸς 184, εὐθύς 80, καμπυλόμοσχος 48, 112, με καμπύλη ἐπίστεψη 94, 196, με κυματοειδῆ ἐπίστεψη 231, 251, με τοξοειδῆ ἐπίστεψη 196, σὲ σχῆμα βέλους 64, 124.
 ἀνωδομή 17, 235, 238, 241.
 ἀπόφυση μαστοειδῆς 47, 71, 84, 121, 147, 150, 173, 176, 203.
 ἀργοναύτης ἢ ναυτίλος 124, 130, 250.
 ἀρύταινα 26, 29, 49, 54, 71, 74, 84, 90, 93, 98, 104, 108, 117, 133, 138, 141, 143, 147, 154, 165, 183, 186, 187, 188, 198, 206, 214, 226, 247, 248, 249, 251, 252.
 ἀσκὸς σποράδην καὶ 33, 139, 140, 150, 172, 246, 247, 249.
 ἀστεροειδὲς κόσμημα 93, 133.
 ἀστράγαλος 114, 139, 156.
 αὔλακα σποράδην καὶ 172, 236.
 αὐλὴ 95, 97, 236, 237, 242, 243.
 βάση σποράδην, κομβιόσχημη 49, 54, 248, 252.
 βελόνη ὀστέινη 61, 62, 106, 225, 229, 258.
 βόθρος 58, 65, 70, 104, 237, 243, 260.
 βραχῶδες κόσμημα, βλ. ταινίες, συμπαγεῖς κυματοειδεῖς καμπύλες.
 γραμμὲς σποράδην, γωνιώδεις ἐνάλληλες 115, 218, 255, καμπύλες ἐνάλληλες 26, 49, 50, 59 (με κροσσωτὴ ἐπίστεψη), 75, 79, 142, 173, 219, 247, 251, καμπύλες ὁμόρροπες 24, 74, 115, κατακόρυφες με κυματοειδῆ ἐπίστεψη 26, 48, 72, 195, κυματοειδεῖς 26, 111, 117, 144, 161, 182, 205, 212, 248, 251, 252, 253, 254, 255, 256, ὀφιοειδεῖς 93, 187, 196, 251, 253, τεθλασμένες 73, 121, 164, 212, 223, 248, 252, 253, 254, 255 (βλ. καὶ τεθλασμένη).
 γραφὴ γραμμικὴ Β 145.
 γωνίες σποράδην, σειρὰ ἀντιθετικῶν γωνιῶν 50, 62.
 δάπεδο 37, 61, 85, 95, 105, 109, 116, 119, 140, 162, 166, 183, 197, 225, 238, 241-242, 246.
 δαχτυλίδι 163, 164, 258.
 δικτυωτὸ κόσμημα 24, 33, 69, 102, 108, 111, 112,

- 123, 130, 141, 142, 164, 181, 185, 214, 250, 251, σὲ στήλη 25, 103, 139, 147, 252.
- δόντια ζώων 43.
- ἐγγχειρίδιο 163, 164, 258.
- εἰδῶλια 23, 25, 27, 29, 30, 32, 37, 43, 47, 52, 58, 62, 65, 85, 95, 97, 100, 109, 114, 124, 126, 129, 134, 138, 140, 146, 168, 172, 186, 195, 200, 214, 225, 244, 245, 258. Γυναικεῖα 25, 27, 38, 44, 55, 69, 77, 87, 94, 95, 100, 109, 113, 122, 137, 143, 150, 157, 162, 171, 177, 189, 197, 202, 216, 222, 258. Τύπου Φ 27, 31, 35, 38, 44, 55, 103, 116, 121, 122, 143, 149, 156, 177, 258, τύπου Ψ 27, 32, 35, 51 (κουροτρόφος), 96, 131, 156, 157, 258, τύπου Τ 103, 122, 258, μὲ πόλο 25, 189, 202, 216. Ζωόμορφα 25, 27, 32, 44, 51, 55, 60, 65, 77, 96, 100, 103, 106, 113, 116, 122, 126, 128, 131, 139, 157, 158, 162, 171, 177, 189, 202, 217, 222, 228, 258, εἰδῶλιο ἱππέα 203, εἰδῶλιο πτηνοῦ 228. Εἰδῶλιο θρόνου 27, ὁμοίωμα πλοίου 76, 258, πόδι τραπέζης 94. Ἑλληνιστικά, γυναικεῖα 30, 257, 258, κεφαλή πῆλινη 28, 257, πῆλινο ἀντικείμενο 32, 35.
- εἰκονιστικά ὄστρακα 34, 50, 54, 68, 108, 112, 170, 180, 196, 208, 210, 212, 253, 256.
- ἔλικα 53, 72.
- ἡμελλείψεις σποράδην καὶ ὁμόκεντρος 23, 34, 45, 100, 118, 152, 161, 169, 188, 211, 254, 255, 256, πεταλοειδεῖς 34.
- ἡμικύκλια σποράδην καὶ ἀντιθετικά ἐνάλληλα 102, 149, 188, 211, 216, 231, 254, 255, 256, ἐπάλληλα 251.
- θεμελίωση 237.
- θήλαστρο σποράδην καὶ 75, 142, 161, 247, 248, 253, μικκύλο 152.
- θηλιές 211, 253, διάγραμμα με δικτυωτὸ 174, 176.
- θύρες 243.
- θύσανος 72, 207, 215, 227, 256.
- κάδος / καδόσχημο σποράδην καὶ 52, 150, 183, 185, 186, 249.
- κάλαθος σποράδην καὶ 108, 249, 256.
- καρφιά 229, 232, 258.
- κεραμεική. Μεσοελλαδική ἀμιαρὴ 24, 32, 41, 66, 92, 123, 160, 179, 248, μινύεια τεφρὰ 41, 47, 85, 95, 97, 120, 123, 129, 134, 138, 153, 166, 179, 200, 248. ΥΕ I-II 249, 250. ΥΕ IIIA1 249, 250, 258. ΥΕ IIIA2 247, 249, 250, 257, 258, 260. ΥΕ IIIB 247, 248, 249, 252, 254, 257, 258, 260, 261. ΥΕ IIIG 248, 249, 254, 256, 257, 258, 260, 261. Μεταγενέστερη: 124, 128, 133, 161, 200. Γεωμετρική 31, 35, 90, 109, 143, 156, 165, 170, 197, 200, 216, 232, 248, 257, 261. Ἀρχαϊκή 35, 165, 167, 202, 248, 257, 261, κορινθιακὴ κοτύλη 197, 257. Ἑλληνιστικὴ 23, 25, 29, 31, 35, 44, 62, 90, 92, 94, 100, 109, 121, 126, 128, 131, 133, 137, 143, 167, 170, 182, 190, 197, 200, 202, 211, 216, 221, 232, 248, 257, 261.
- κέραμοι/κεραμίδες 28, 200, 202, 239, 257.
- κέρατο 232.
- κισσὸς 47, 54, 115, 123, 127, 135, 174, 199, 201, 250.
- κομβία, βλ. κωνίδια.
- κονίαμα, ἐγχρωμο 47, 52, 65, 70, 84, 85, 88, 95, 97, 122, 134, 137, 153, 159, 241, 259.
- κρατῆρες σποράδην καὶ 75, 84, 177, 208, 247, 248, 249, 252, 253, 255, 256, κορινθιακὸς κιονωτὸς 202, 257.
- κρίνος/κρινοειδὴ 160, 173, 179, 219, 250.
- κροσσοπετάλια σποράδην, σὲ σειρὰ 184, 202, 211, 228, 254, 256, σὲ στήλη 29, 67, 86, 94, 108, 142, 143, 153, 155, 156, 161, 170, 180, 193, 199, 210, 211, 212, 248, 251, 254, 255.
- κρύσταλλος ὄρεα 39, 41, 259.
- κύαθοι σποράδην καὶ 45, 47, 59, 143, 150, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 256, μὲ προχοή 63, 67, 86, 138, 143, 215, 251, μικκύλοι 141, 180, 219, 253.
- κύκλοι σποράδην καὶ ὁλόβαφοι 49, 142, 148, 206, ὁλόβαφοι περιστῆτοι 53, 182, ὁμόκεντροι 181, 201, 227, 228, 255, περιστῆτοι 26, 121, 130, 180, 199, 250, 255, στικτοὶ 24, 34, 42, 53, 108, 115, 121, 136, 175, 198, 214, 219, 250, 253.
- κύλικες σποράδην καὶ 44, 45, 56, 72, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 87, 90, 158, 177, 217, 222, 246, 247, 249, 250, ἐφυραϊκὲς 219, 250, τύπου Ζυγουριῶν 40, 96, 101, 120, 125, 127, 129, 147, 205, 215, 252.
- κυπέλλα σποράδην καὶ 47, 84, 93, 111, 143, 246, 247, 248, 249, 250, 251, τύπου Βαφειοῦ 67, 74, 93, 188, 199, 250.
- κωνίδια 65, 70, 126, 128, 134, 137, 140, 146, 153, 159, 168, 171, 204, 213, 214, 217, 258.
- λαβὲς σποράδην, μὲ ἀπόφυση 94, λαβὲς «ὠτία» 42, 49, 142, 151, 186, 198.
- λάρνακα 182, 194, 245.
- λεκανίδια σποράδην καὶ 77, 78, 88, 246, 247, 249, 254, 256.
- λέπια διάγραμμα 165.
- λήκυθοι σποράδην καὶ 151, 207, 247, 248, 251, 253, 256.
- λιθορριπὴ 235.
- λίθος μὲ κοιλότητες 126.
- λοπάδα 48-49, 173, 192.

- λύχνοι 30, 78, 200, 246, 247, 257.
 μίκα 24, 26, 40, 52, 71, 134, 141, 173, 179.
 μολύβδινος ασκός 144, μολύβδινος γόμφος 59, 139,
 μολύβδινο σκεῦος 172.
 νόμισμα χάλκινο 28, 257.
 Ν-σχημο κόσμημα 26, 38, 49, 54, 67, 108, 112, 115,
 121, 123, 174, 175, 188, 192, 251, 252, 253, 254.
 ξυλοδεσιά 238.
 ὀκτώσχημη ἀσπίδα 69.
 ὀξυκόρυφα κύματα σὲ στήλη 209, 211, 255.
 ὅστα 37, 39, 43, 51, 65, 76, 91, 92, 119, 159, 163, 164,
 194, 202.
 ὄστρεα 47, 51, 119, 122, 149, 200.
 ὀψιανός 32, 35, 39, 41, 47, 52, 65, 70, 84, 124, 126,
 129, 131, 134, 137, 153, 159, 164, 165, 168, 171,
 195, 197, 198, 200, 203, 214, 217, 224, 258.
 περίαπτο 204, 212, 259.
 περόνη 163, 164, 229, 232, 258.
 πέταλα σποράδην καὶ 84, ἀντιθετικά ἢ ἀντίροπα
 26, 27, 40, 45, 54, 63, 76, 79, 250, 253, δίλοβα 88,
 127, 149, 170, 185, 207, 220, 221, 228, 248, 254,
 σειρὰ πετάλων 74, 124, 206, 250, 251, 254.
 πέτρες πλακοειδεῖς 65, 105, 197-198, 200, 238, 239,
 244, πέτρα λεία καὶ κοίλη 225.
 πηνίο 29, 214, 217, 258.
 πιθαμοφορεῖς σποράδην καὶ 122, 124, 143, 185, 223,
 247, 248, 249, 250, 251, 253, 254.
 πίθοι σποράδην καὶ 52, 63, 129, 182, 185, 191, 242,
 249, 250.
 πινάκιο σποράδην καὶ 26, 40, 48, 138, 249.
 πλάκες 190, σχιστολιθικὲς 37, 242, πωρολιθικὲς 39,
 244.
 πλακόστρωση 236, 242.
 πλέσια (κιτρινόχωμα) 37, 39, 43, 61, 85, 119, 140,
 182, 241, 242.
 πλοχμός σποράδην, κομμένος 26, 27, 48, 62, 63, 68,
 69, 80, 108, 139, 154, 160, 196, 199, 209, 250, 251,
 252, 253, 254, 255, μονός 67, 247, συνεχόμενος
 40, 54, 64, 98, 108, 125, 170, 184, 207, 212, 251,
 253, 254, 255.
 πορφύρες σποράδην καὶ 247, διπλές 43, 227, 230,
 252, 253, 255, λοξές 40, 59, 72, 93, 111, 120, 141,
 154, 173, 180, 193, 198, 251, ὄρθιες 24, 26, 29, 31,
 33, 40, 62, 63, 73, 98, 99, 102, 115, 129, 142, 147,
 148, 149, 170, 173, 176, 180, 181, 184, 193, 199,
 205, 206, 208, 209, 215, 221, 250, 251, 252, 253,
 255, ὀριζόντιες 40, 53, 63, 67, 72, 73, 83, 90, 101,
 110, 114, 147, 163, 205, 208, 247, 251.
 πρόχοι (καὶ ἀμοφορεῖς) σποράδην καὶ 56, 57, 158,
 168, 207, 212, 220, 247, 248, 249, 250, 251, 252,
 254, 256.
 πυξίδες σποράδην καὶ 249.
 πύραυνο 249 (βλ. καὶ ψηστήρι).
 πῶμα 48, 141, 204.
 ριπιδιόσχημο κόσμημα, βλ. ἄνθη.
 ρόδακας 200, 219, μὲ σταγονόσχημα πέταλα 165,
 250.
 ρόμβοι σποράδην καὶ 101, 170, 175, 207, 210, 212,
 221, 254, 256, διάγραμματοι δικτυωτοὶ 42, 88, 128,
 136, 164, 193, 200, 214, 228, 248, 252, 253, 254,
 255, 257, διπλοὶ 72, 75, 199, μὲ κύκλο στὸ κέντρο
 108 (σὲ στήλη), ὀλόβαφοι 100, 257.
 ρυτὰ 33, 42, 49, 54, 56, 68, 86, 93, 96, 98, 102, 108,
 135, 141, 148, 161, 169, 201, 206, 247, 248, 251,
 252.
 σκύφοι σποράδην καὶ 246, 247, 248, 249, 252, ἄγρα-
 πτοι 211, ἄβαφοι ἐσωτερικά 23, 84, 86, 88, 152,
 155, 185, 186, 247, 248, 252, 255, 256, ἐνδόβαφοι
 248, 249, 255, 256, μὲ στικτὸ χεῖλος 170, 175, 185,
 210, 228, 248, 249, 255, 257, μικκύλοι χειροποίη-
 τοι 117, 161, 253, ὀλόβαφοι 47, 247, 248, 249, 257,
 ὑψίποδες 57, 58, 69, 84, 102, 212, 247, 254.
 σπεῖρες σποράδην καὶ 26, 33, 38, 45, 54, 60, 62, 69,
 94, 104, 115, 120, 160, 161, 169, 175, 184, 188, 210,
 211, 221, 247, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256,
 ἀγκυλόμισχες 94, 100, 108, 143, 170, 175, 176,
 178, 185, 199, 211, 231, 248, 250, 254, 255, 256,
 257, μὲγωνιώδη μίσχο 67, 73, 123, 183, 184, 231,
 251, μὲ καμπύλο μίσχο 206, 207, 227, 252, μὲ δι-
 κτυωτὸ ὀφθαλμὸ 185, 220, 254, 255, 256, 257, μὲ
 ὀλόβαφο ὀφθαλμὸ 29, 41, 102, 175, 188, 189, 192,
 199, 251, 253, 254, 256, περιστικτικές 169, στελε-
 χωτὲς 138, 154, 156, 161, 220, 252, 254, 255, τρέ-
 χουσες 25, 33, 38, 47, 59, 67, 69, 118, 135, 156,
 169, 177, 188, 231, 248, 250, 252, 254, 256.
 σπογγωτὴ διακόσμηση σποράδην καὶ 26, 33, 64, 67,
 74, 117, 120, 130, 133, 135, 141, 169, 174, 226, 230,
 250.
 στάμνος σποράδην καὶ 24, 52, 88, 256.
 στήλη σποράδην, ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμ-
 μῶν 86, 121, 127, 142, 156, 170, 185, 211, 219, 231,
 252, 253, 255, ὀριζοντίων τεθλασμένων γραμ-
 μῶν 149, 170, 176, 231, 253, 255.
 ταινίες σποράδην, ἀτρακτοειδεῖς 68, 151, 207,
 ἐπάλληλες 57, κυματοειδεῖς 37, 115, 143, 173,
 250, 251, 255, ὀξύληκτη κατακόρυφη καμπύλη
 ταινία 69, 176, 254, συμπαγεῖς κυματοειδεῖς καμ-
 πύλες ταινίες (βραχῶδες κόσμημα) 41, 43, 101,

- 107, 207, 220, 250, 251, τεθλασμένη διάγραμμα
ταινία 120, λοξή διάγραμμα 120, φυλλοφόρος
(φυλλοειδής) ταινία 40, 53, 104, 112, 121, 174,
231, 250.
- τάφρου/ταφές 105, 161-163, 164, 182, 189, 194, 242,
245, 258, 261.
- τάφροι δοκιμαστικές 19, 23, 27, 28, 30, 32, 235.
- τεθλασμένη σποράδην, σὲ σειρά/γραμμὴ 49, 64, 68,
112, 142, 251, 254, σὲ στήλη 34, 87, 112, 121, 153,
155, 161, 169, 194, 206, 212, 215, 232, 248, 254,
255, 256. Βλ. καὶ στήλη ὀριζοντίων τεθλασμέ-
νων γραμμῶν.
- τετράφυλλο κόσμημα 76, 136, 201, 202, 251, 254.
- τοιχώβαθρο 17, 238.
- τοιχογραφίες, βλ. κονίαμα ἑγχρωμο.
- τοιχοδομία 91, 113, 138, 238, 239.
- τοιῖχος ἀναλημματικός 17, 61, 91, 109, 113, 119, 137,
140, 163, 198, 235, 236, 238, 239, 240, τοῖχος πλιν-
θόκτιστος 17, τοῖχος ξυλόδετος 17, τοῖχος τοξο-
ειδῆς 195, 197, 203, 214, 236, 238, 239, 240, 242.
- τόξα σποράδην καὶ 101, 216, ἐνάλληλα 38, 178, 207,
210, 212, 227, ὁμόκεντρα 49, 54, 64, 75, 83, 87, 94,
102, 121, 129, 136, 143, 184, 205, 209, 221, 248,
250, 254, 255, σειρὰ ἀντιθετικῶν ἐνάλληλων τό-
ξων 187, 256, τρικάμπυλα 23, 26, 34, 40, 42, 45,
47, 48, 53, 59, 63, 68, 69, 72, 83, 117, 129, 160, 161,
181, 195, 207, 216, 218, 220, 226, 227, 247, 248,
250, 251, 252, 253, 254, 255, 256.
- τριβεῖο 225.
- τροχὸς διαποίκιλτος 170, 176, 185, 202, 210, 228,
248, 255, 257.
- ὕδρῖα σποράδην καὶ 24, 33, 52, 248, 249, 253, 256,
μικκύλη 151.
- φιάλη 48, 101, 158, 173, 206, 246, 247, 249.
- φιογόσχημο κόσμημα 91.
- φλογόσχημο κόσμημα 49, 56.
- φοίνικας 48, 50, 67, 68, 76, 110, 112, 115, 201, 215,
250, 253.
- φολιδωτὸ κόσμημα σποράδην καὶ 26, 38, 42, 43, 69,
101, 104, 112, 127, 133, 134, 180, 181, 211, 215,
220, 223, 248, 250, 252, 253, 254, 256, 257, φολι-
δωτὸ τρίγωνο 34, 100, 113, 120, 141, 188, 255, μὲ
σταγονόσχημο στοιχεῖο 76, μὲ πέταλο 94, μὲ
στιγμὴ 99, 128, μὲ γραμμίδιο 135, σὲ μετόπη 210.
- φυτικό κόσμημα 43, 47, 50, 62, 64, 69, 73, 74, 76, 94,
102, 115, 154, 155, 199, 215, 230, 251, 257.
- χείλη σποράδην καὶ μὲ γωνίες ὀρθῆς καὶ ἀνε-
στραμμένες 62, μὲ ἐγκάρσια γραμμίδια 53, μὲ
λοξὲς πινελιές 49,
- χρῶμα ἐπίθετο 23, 26, 173, 200.
- χρωστικὴ οὐσία 43, 47, 97, 126, 140, 146, 192, 200,
203, 229, 232, 241, 258.
- χταπόδι σποράδην καὶ 26, 40, 48, 53, 59, 72, 73, 79,
101, 110, 111, 115, 130, 147, 160, 168, 175, 180,
185, 191, 247, 250, 252, 253.
- χυτρόποδες 23, 26, 33, 37, 40, 42, 43, 48, 52, 59, 62,
66, 71, 86, 89, 91, 93, 95, 101, 107, 110, 114, 123,
125, 127, 129, 132, 134, 141, 147, 153, 172, 179,
183, 187, 191, 195, 201, 214, 218, 230.
- ψευδόστομοι σποράδην καὶ 140, 144-145 (ἐνεπί-
γραφος), 217, 223, 247, 248, 249, 251, 253, 254,
256.
- ψηστήρι σποράδην καὶ 62, 117, 154, 168, 191 (βλ.
καὶ πύραυνο).
- Υ-σχημο κόσμημα 43, 135, 176, 251, 253.

ΠΙΝΑΚΕΣ

α

β

α-β. Κύλικες ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

α. Τμήμα κρατήρα από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

β. Τμήμα πρόχου από τὸν χώρο Β.

α

β

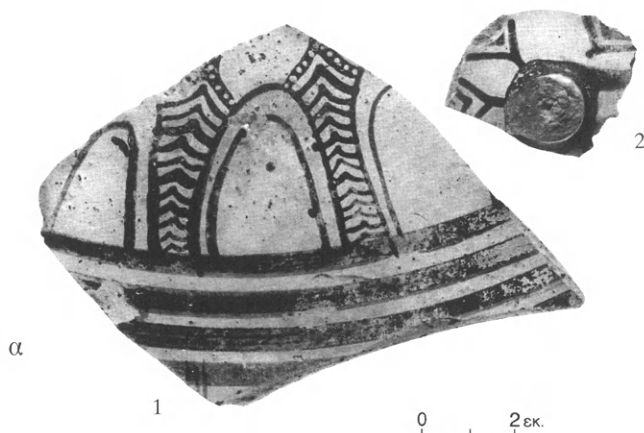
α-β. "Οστρακα από διάφορους χώρους.

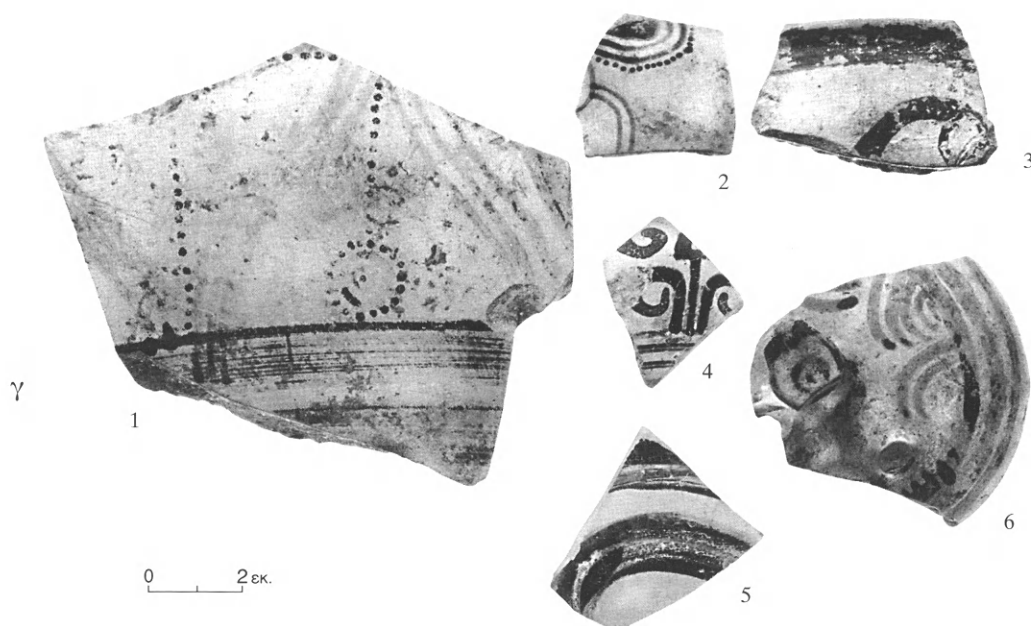

Ρυτό από τὸν χώρο Β.

α. Ώστρακα ἀπὸ τὰ ἐπιφανειακὰ χῶματα τῆς τάφρου **MT 1**.

β. Βάση κύλικος ἀπὸ τὸ πρῶτο στρῶμα τῆς τάφρου **MT 1**.

γ. Ώστρακα ἀπὸ τὸ δεύτερο στρῶμα τῆς τάφρου **MT 1**.

α. Άποψη του ανασκαφικού χώρου από Α. Τάφροι E 2, Δ 3, E 1 και MT 2.

β. Πήλινη κεφαλή από το δεύτερο στρώμα της τάφρου MT 2.

γ. Άγγείο από την τάφρο E 1.

α

0 2 εκ.

α. Γεωμετρικό ὄστρακο ἀπὸ τὴν τάφρο Ε 2.

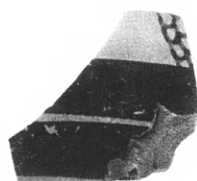
β

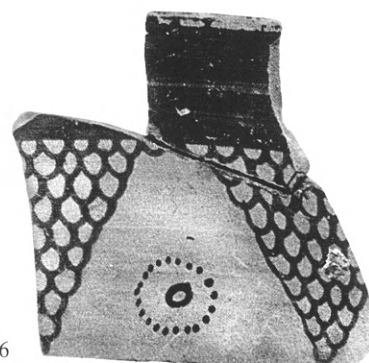
1

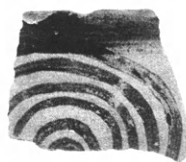
2

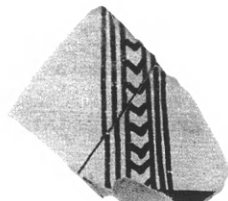
3

6

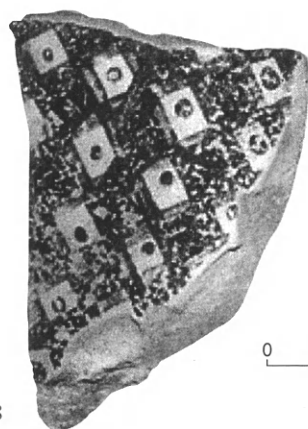
4

5

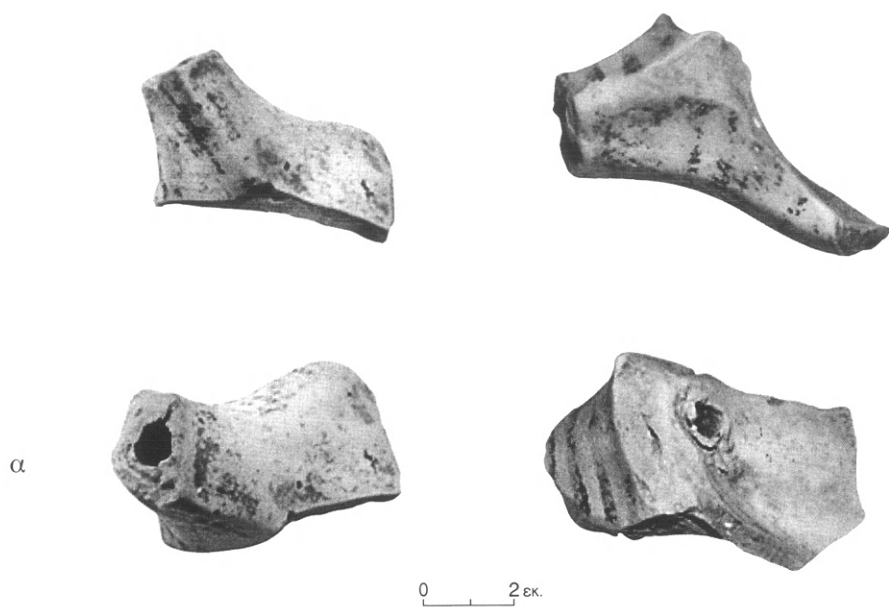
7

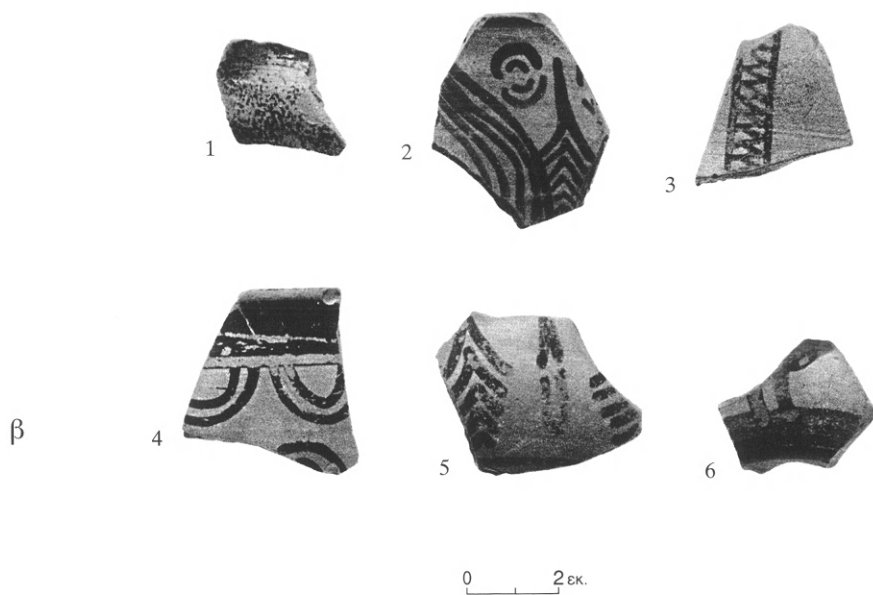
8

0 2 εκ.

β. Ὀστρακα ἀπὸ τὴν τάφρο Δ 3.

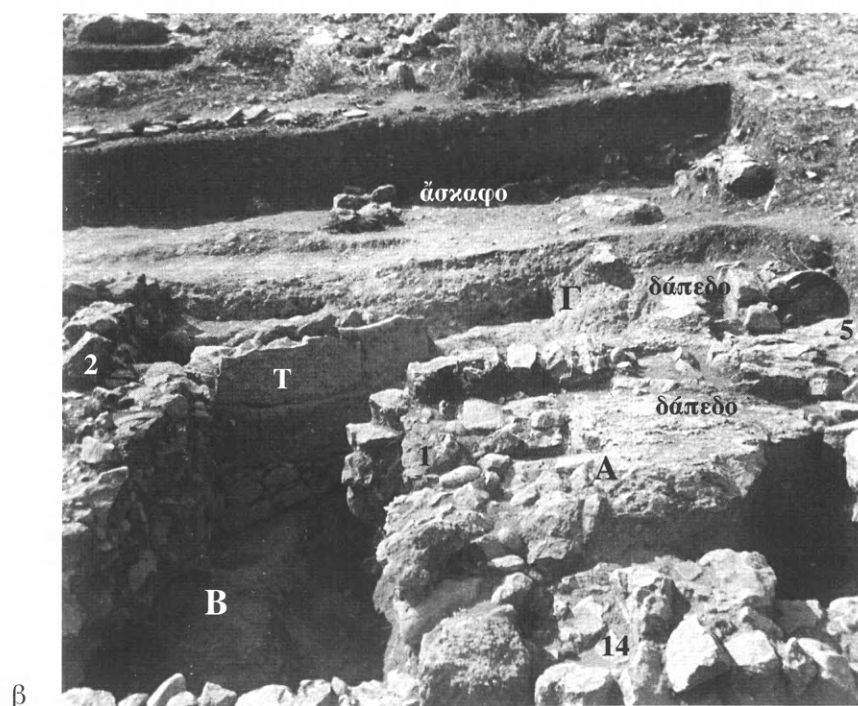
α. Ρυτὸ ἀπὸ τὴν τάφρο Δ 3.

β. Ὅστρακα ἀπὸ τὴν τάφρο Δ 3.

α. Τὸ δυτικὸ ἄκρο τῆς ἀνασκαφῆς ἀπὸ Ν. Χῶροι Γ, Α, Β καὶ Η.

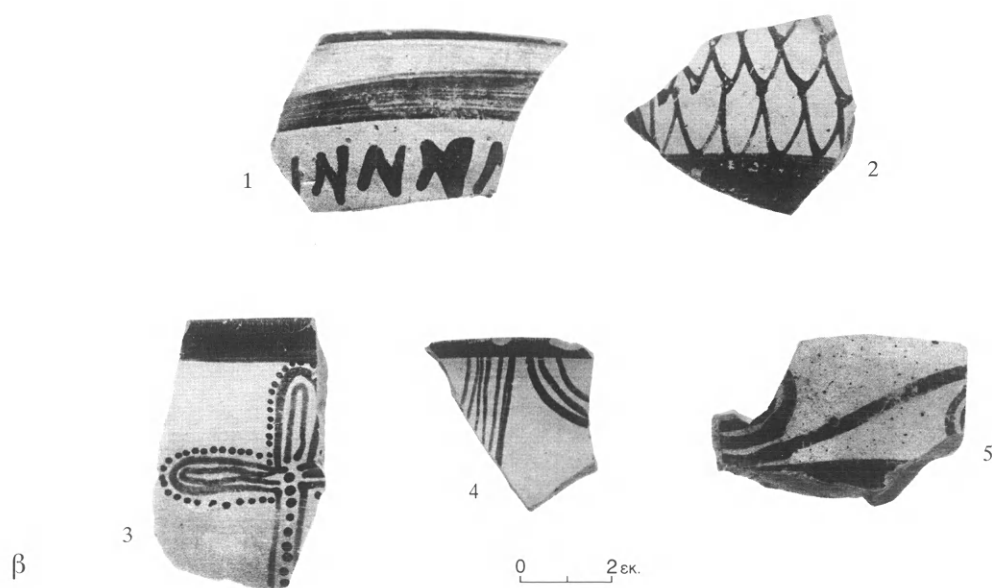

β. Χῶροι Α, Β, Γ καὶ τοιχάριο Τ ἀπὸ Β.

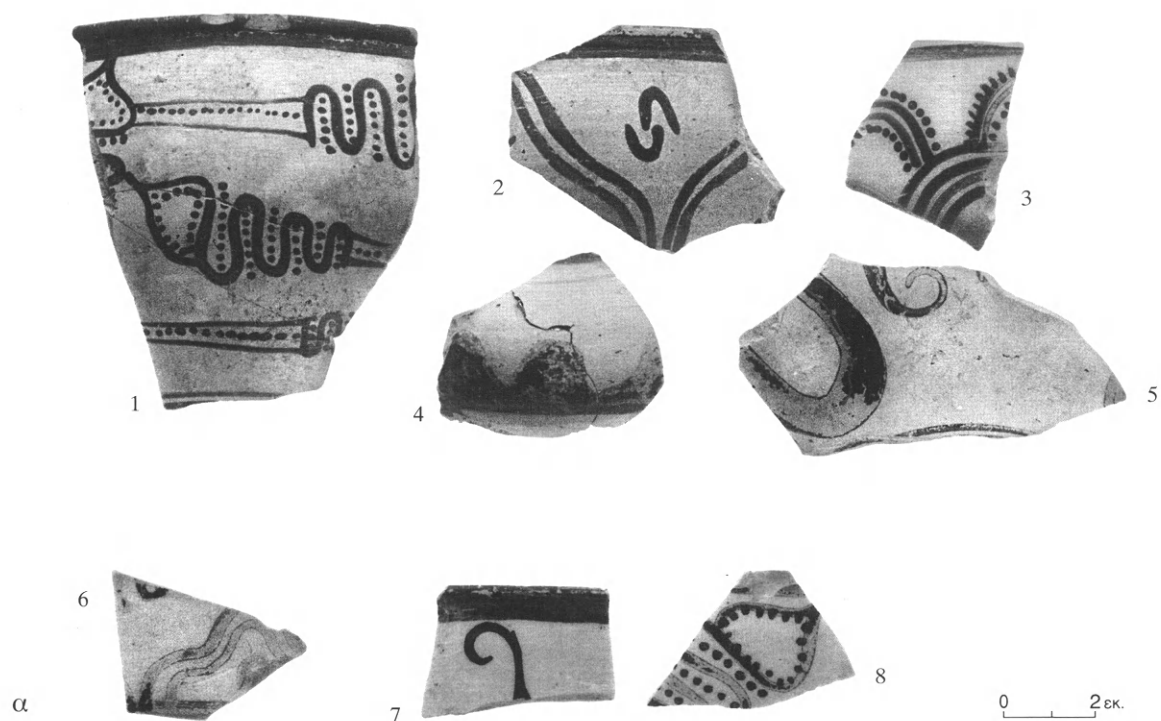
α

α. Τὸ δυτικὸ ἄκρο τῆς ἀνασκαφῆς ἀπὸ Ν. Χῶροι Α, Β, Γ καὶ Η καὶ τοιχάριον Τ.

β

β. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Α.

α. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Β.

β. Ώστρακα κάτω ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τοῦ χώρου Β.

Τμήματα αγγείων από τὸν χώρο Β.

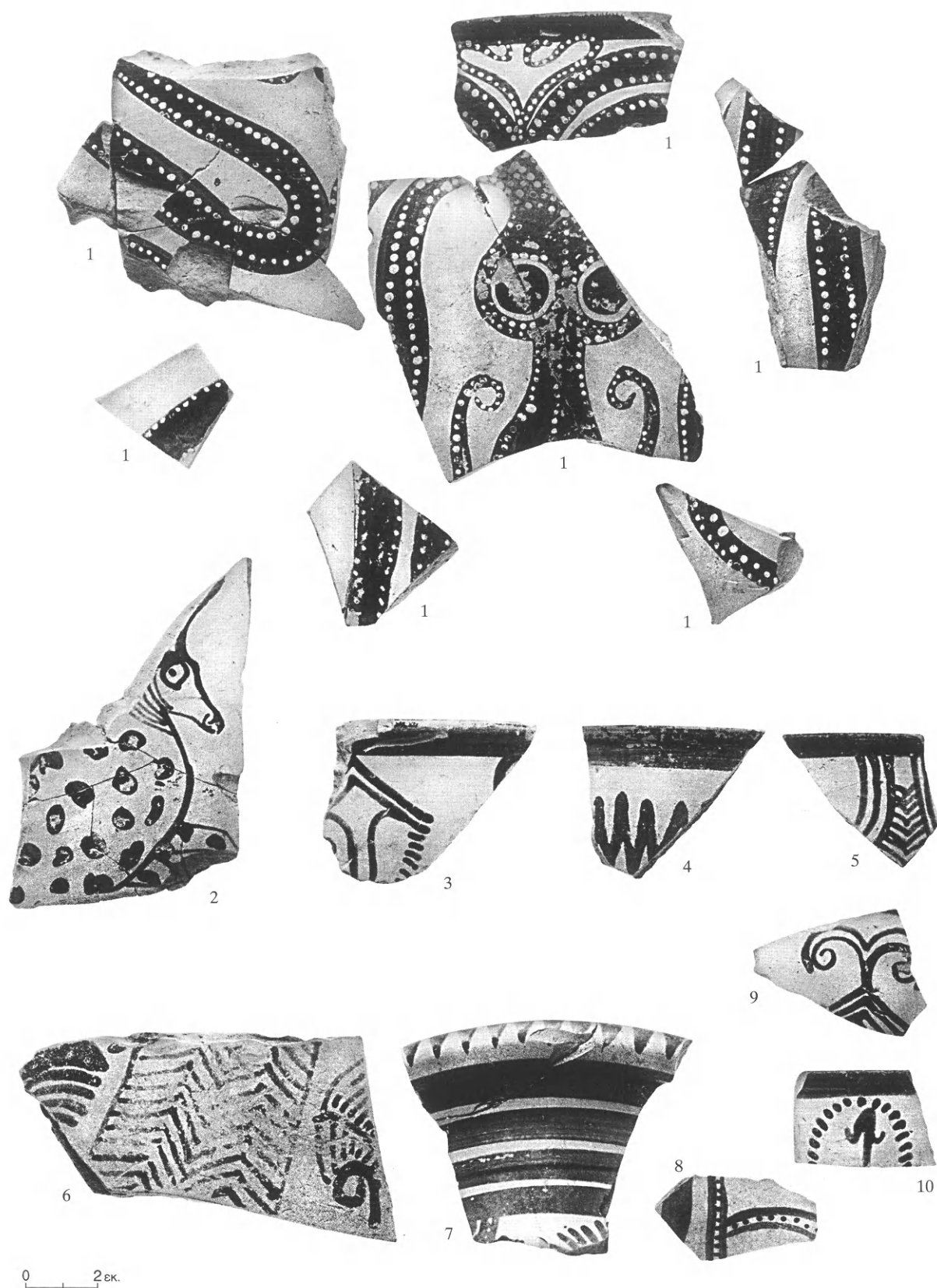
α

α. Κύλιξ άγραπτη από τόν χῶρο Β.

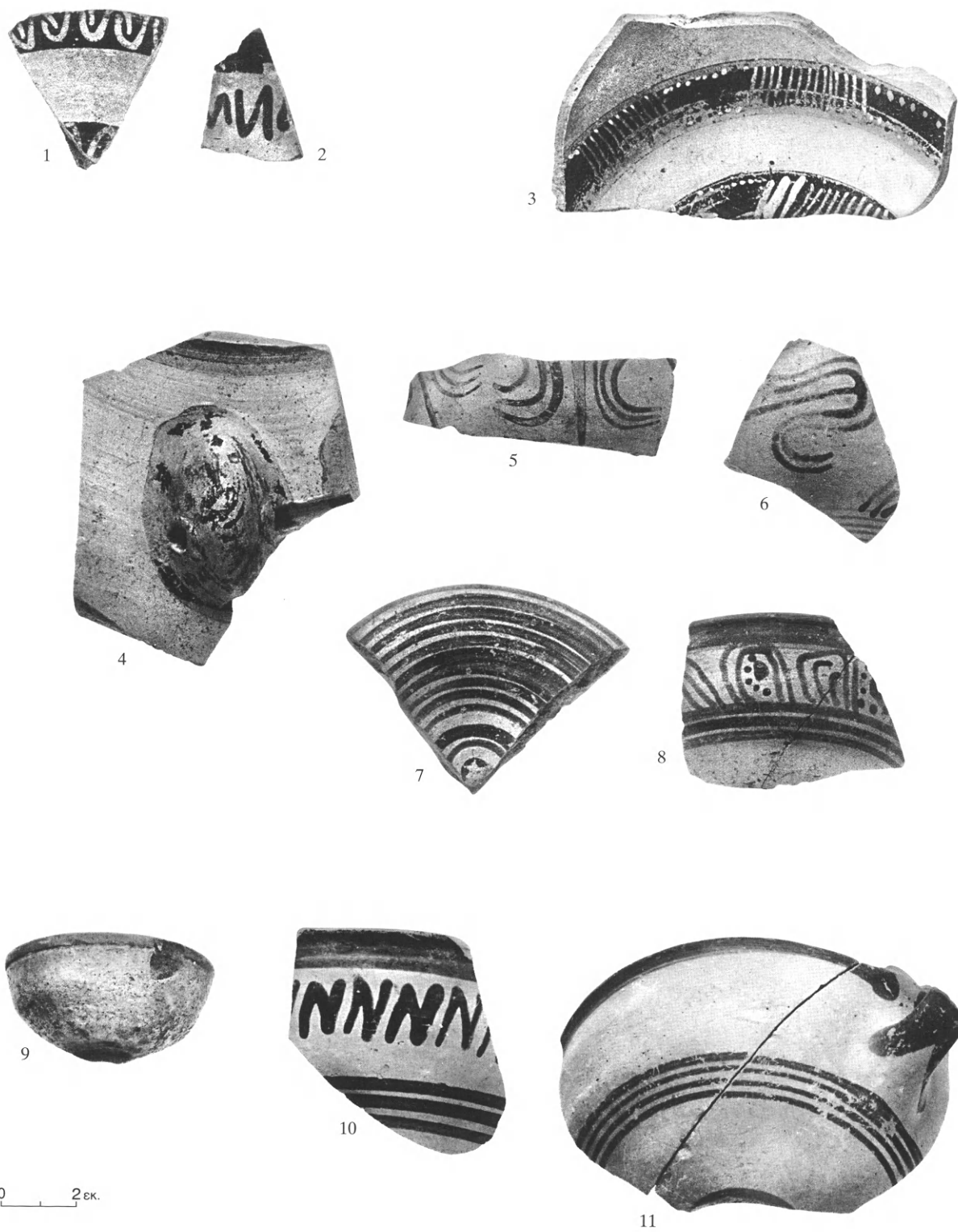

β

β. Τμήματα κύλικος από τόν χῶρο Β.

Ὀστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Β.

Ὀστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Β.

Ὅστρακα καὶ ἀγγραφὴ κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρο Β.

Τμήμα κύλικος ἀπὸ τὸν χῶρο Β καὶ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

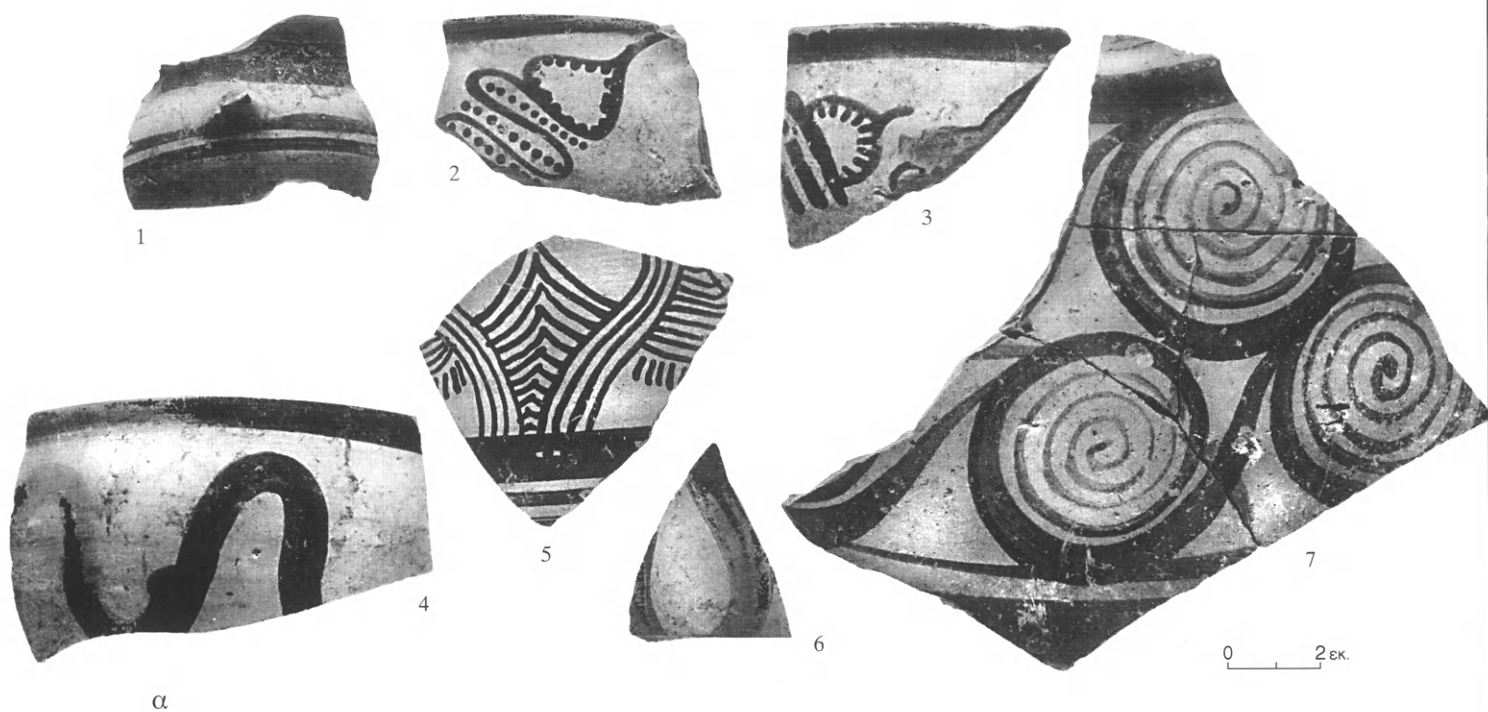
α. Τμήμα ολόβαφου ύψίποδος σκύφου από τὸν χῶρο Β.

β. Ὀλόβαφος ύψίπους σκύφος από τὸν χῶρο Β.

Ρυτό από τὸν χώρο Β.

α

α. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Β.

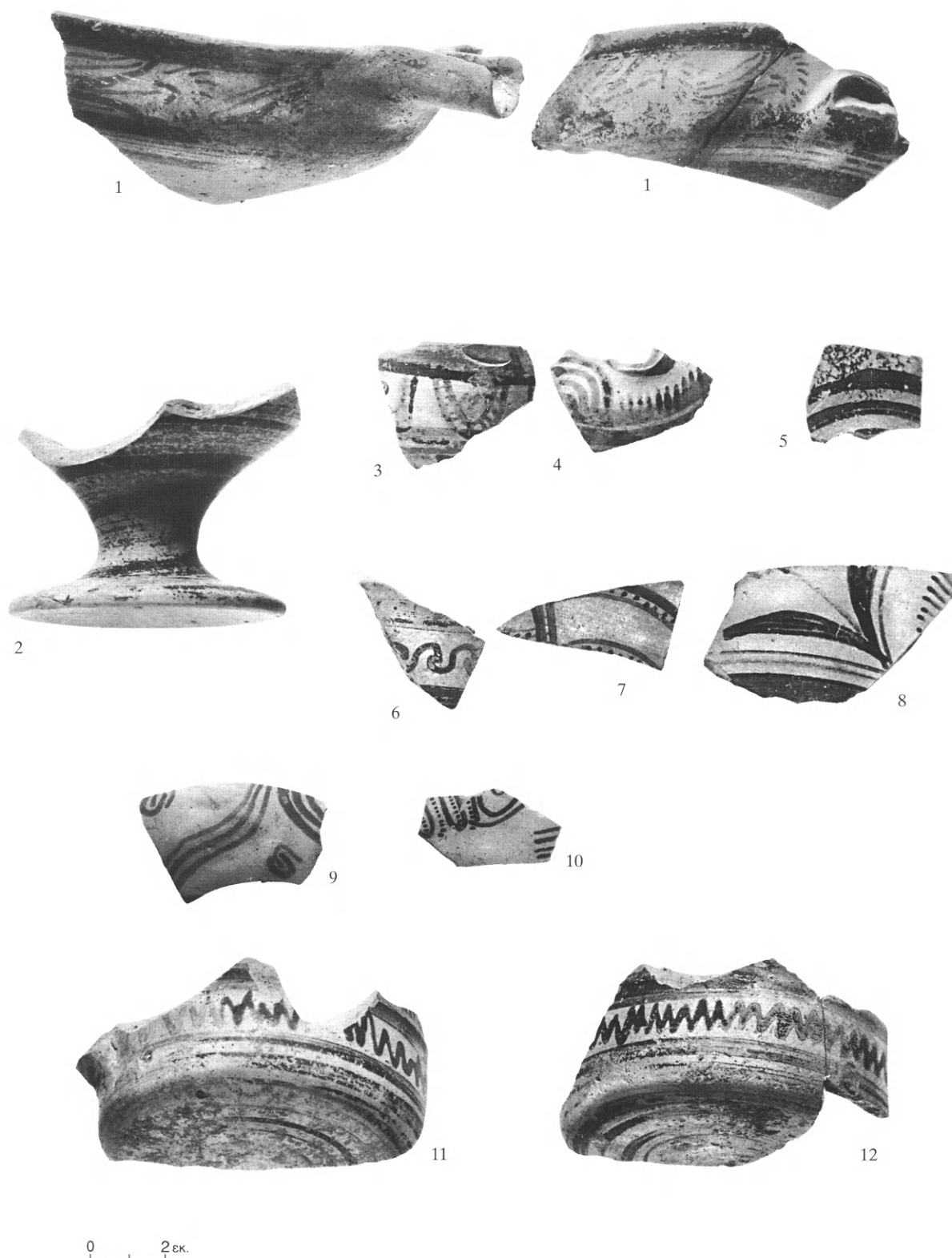
β

β. Χῶρος Γ καὶ βόθρος ἀπὸ τὰ Δ. Κάτω διακρίνεται ἡ αὐλάκα τοῦ χῶρου Β πὺν καταλήγει στὸν βόθρο.

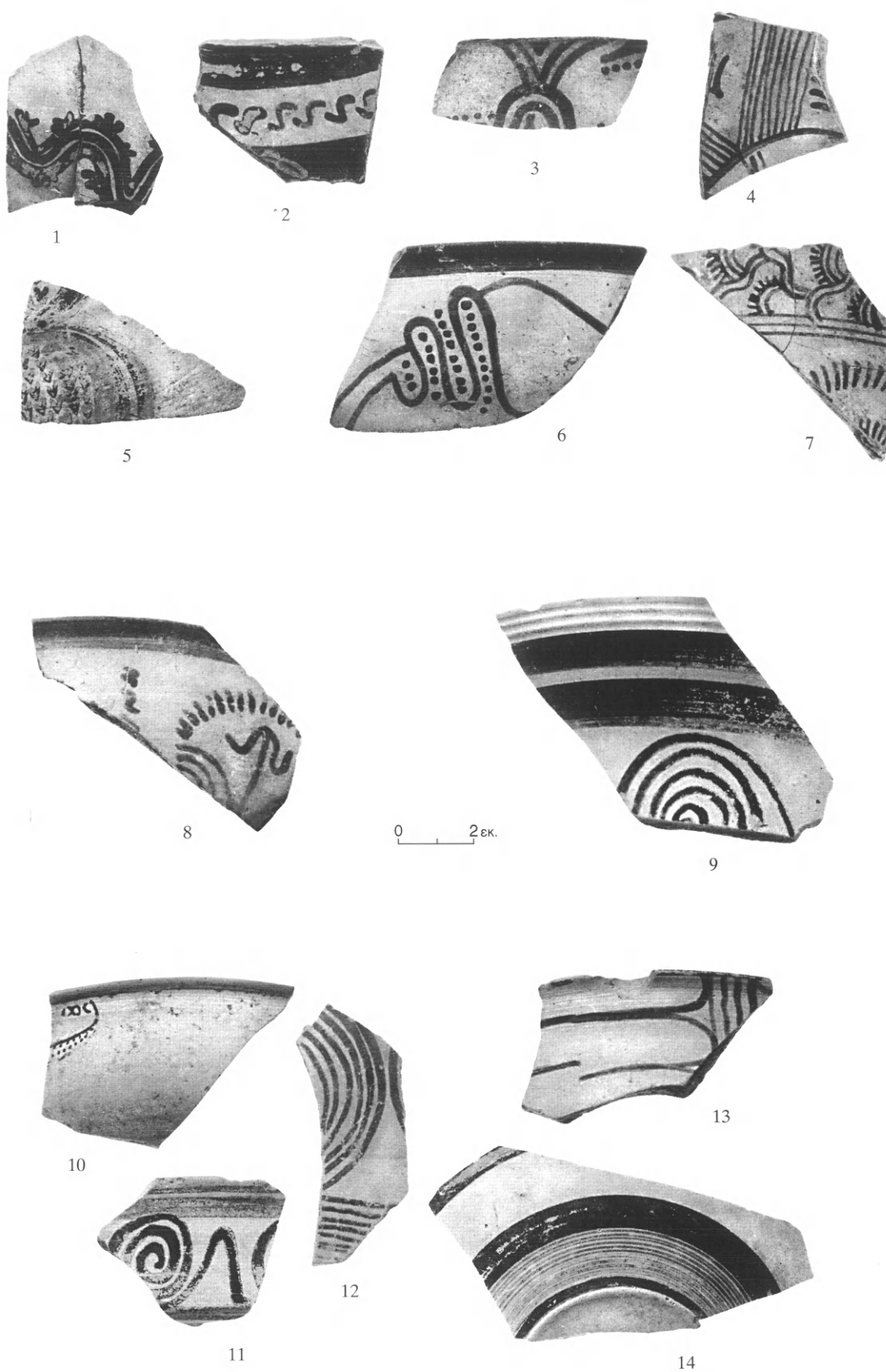
γ

γ. Ώστéινη βελόνη ἀπὸ τὸ πρῶτο στρωμα τοῦ χῶρου Γ.

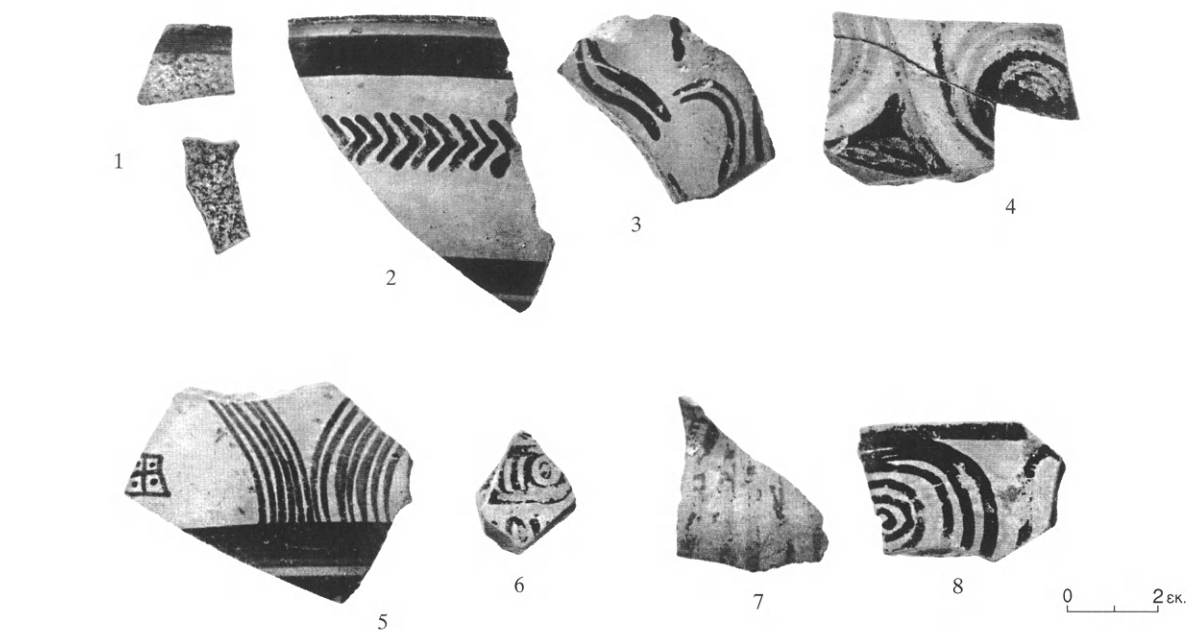

Ὅστρακα ἀπὸ τὸ δεύτερο στρώμα τοῦ χώρου Γ (1-11) καὶ ὄστρακο ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ τοιχαρίου Τ τοῦ χώρου Γ (12).

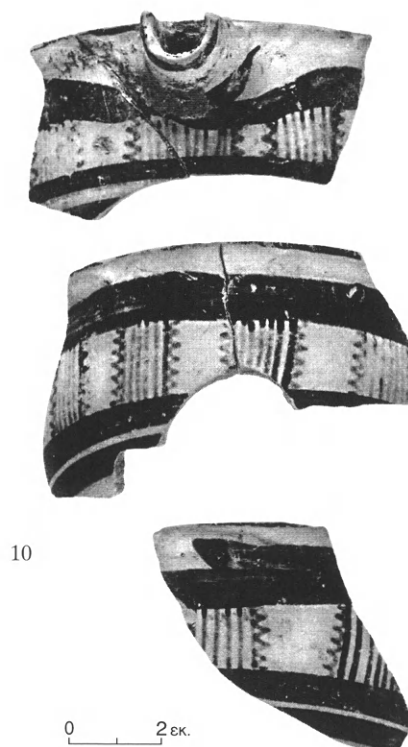
Ὀστρακα ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ τοιχαρίου *T* τοῦ χώρου *Γ*.

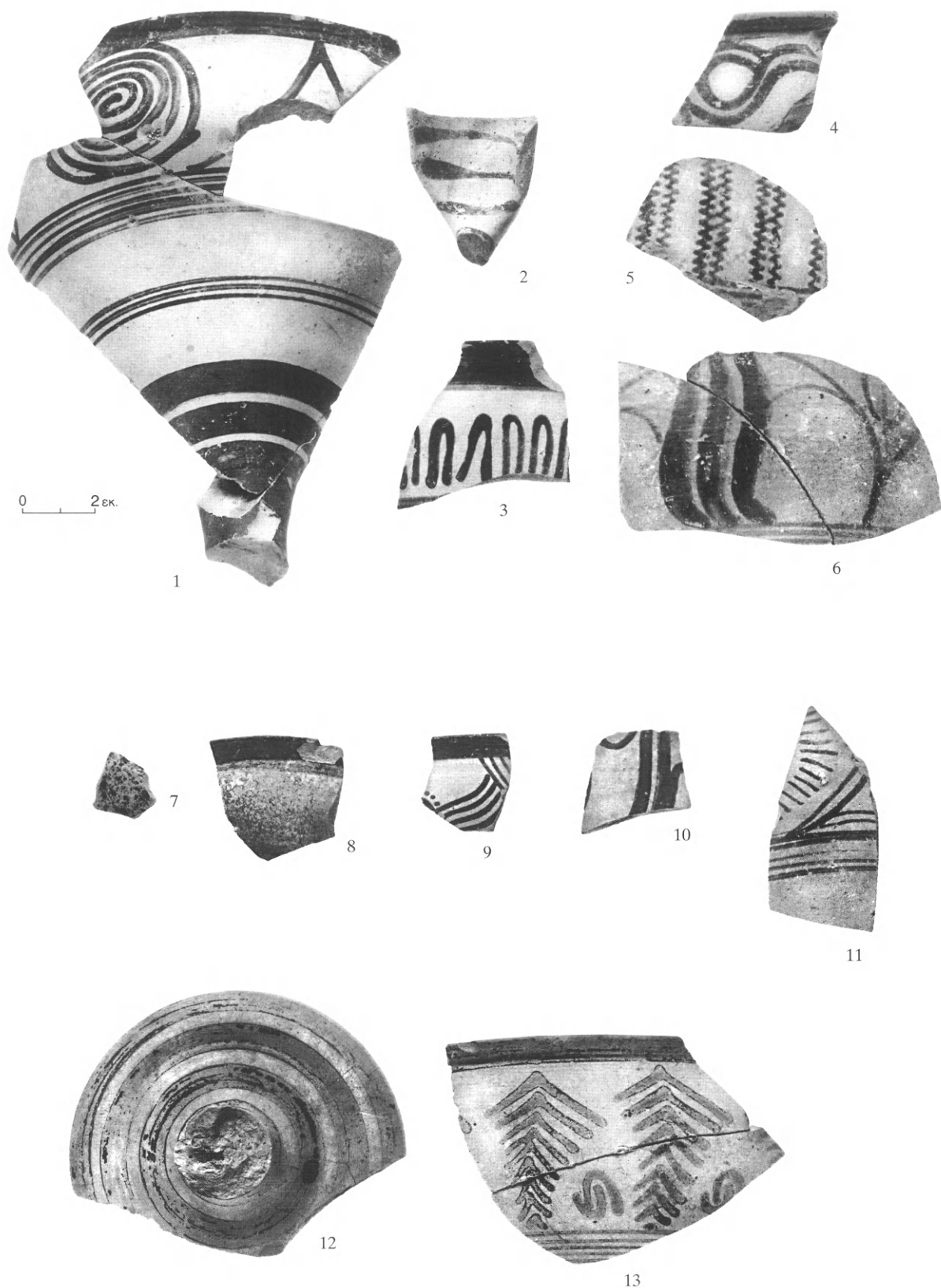
α

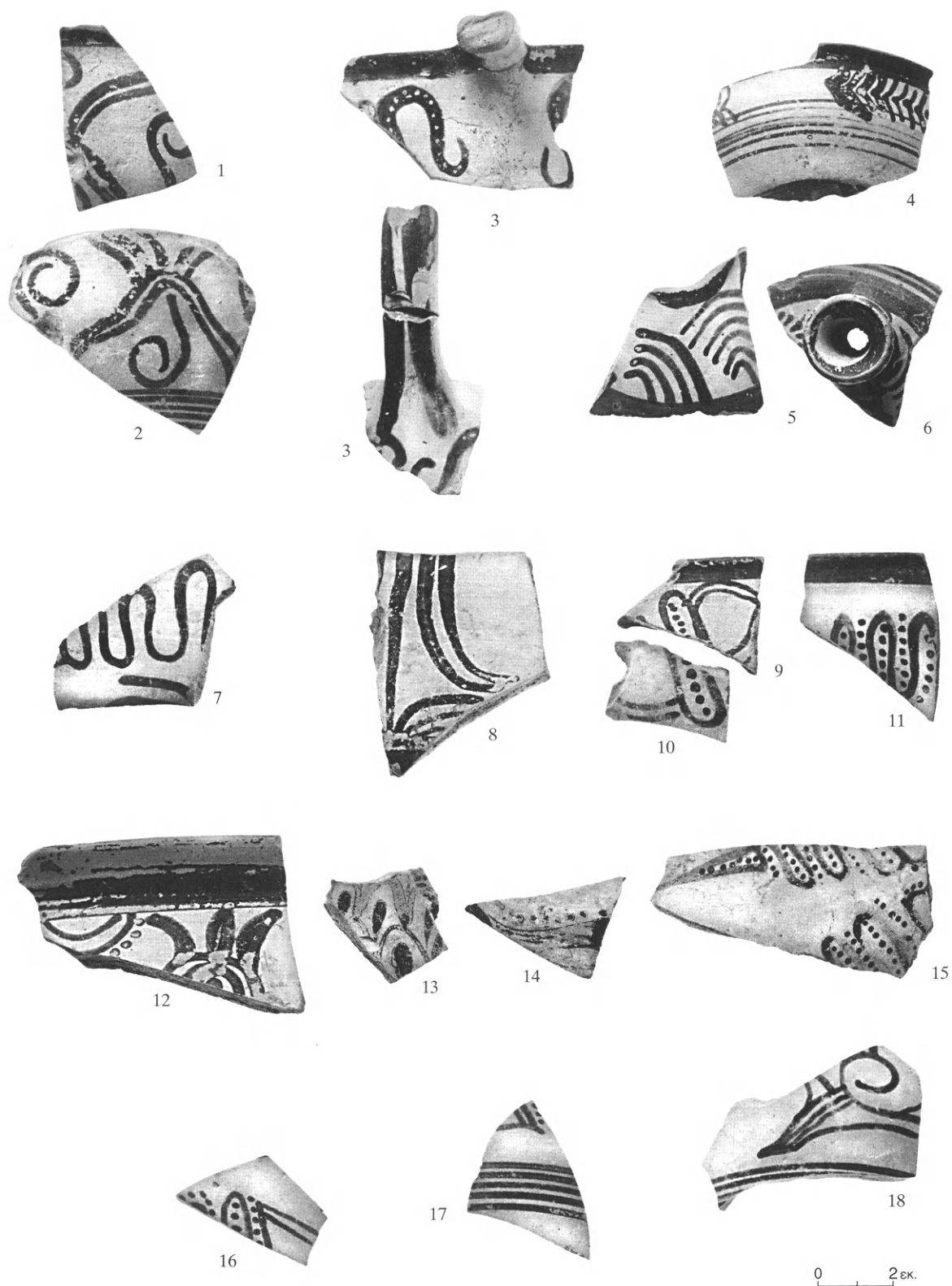
α. Ώστρακα (1-8) καὶ ὑψίπους σκύφος (9) ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ τοιχαρίου **T** τοῦ χώρου **Γ**.

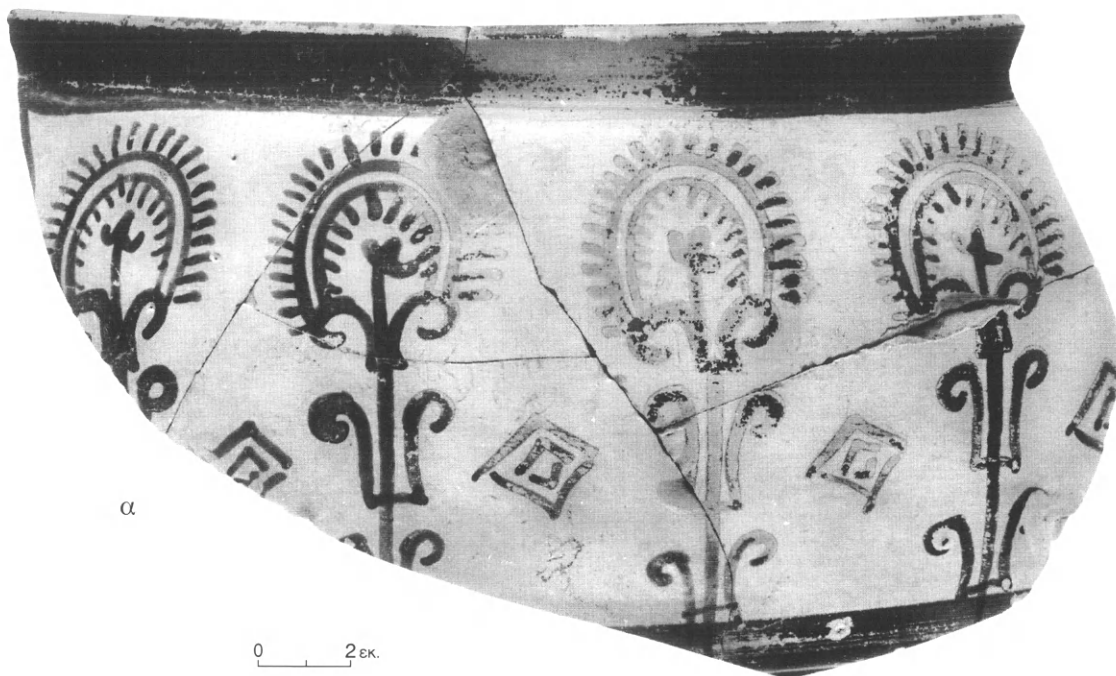
β. Κύαθος μὲ γεφυρόστομη προχοή (10), ὅστρακα τοῦ ὁποίου βρέθηκαν στὸν μάρτυρα τοῦ χώρου **Γ**, στὴν περιοχὴ τοῦ τοιχαρίου **T** τοῦ χώρου **Γ** καὶ στὸν χώρο **N**.

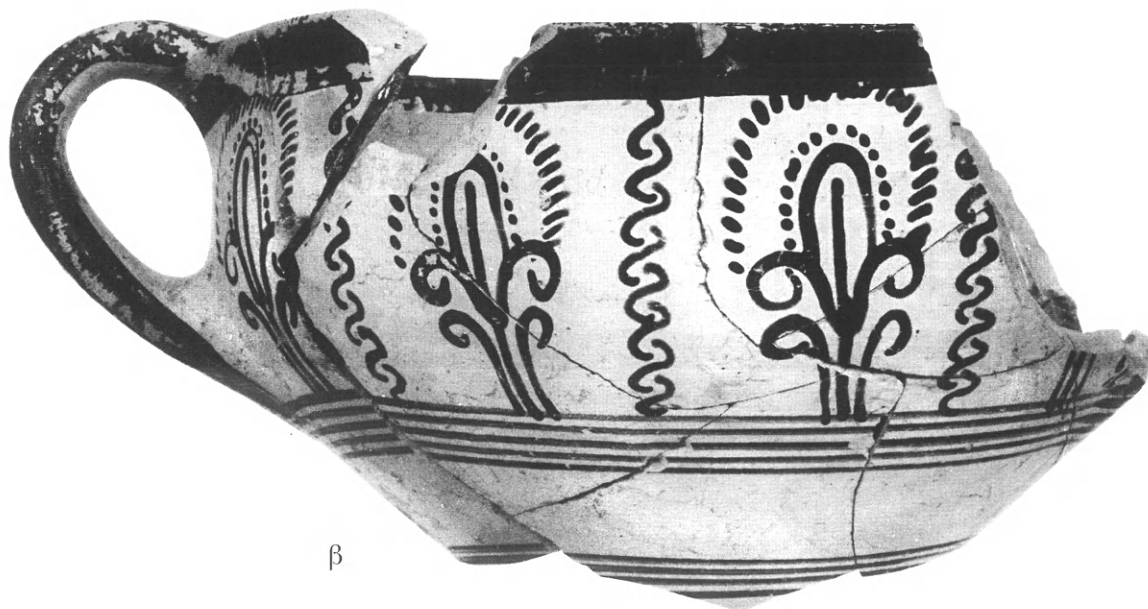
Ὀστρακα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

Ὅστρακα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

α. Τμήμα κρατήρα από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

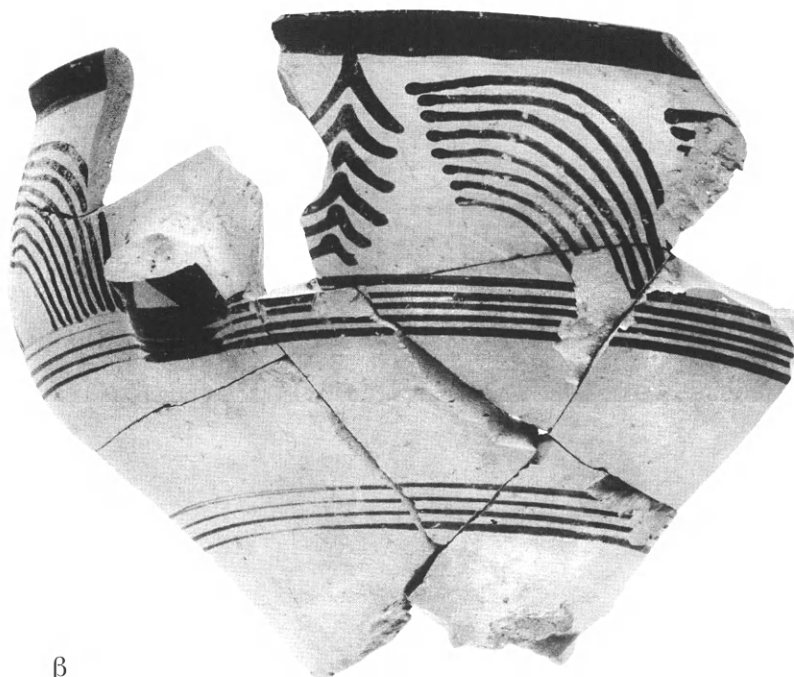
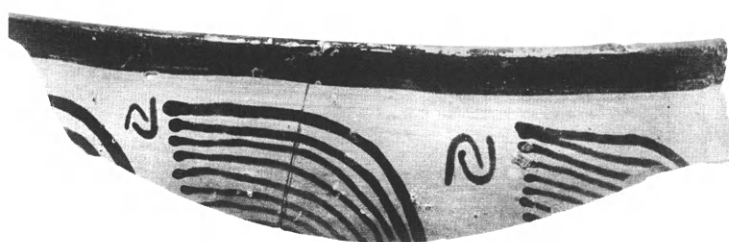
β. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

α

α. Κύλιξ από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ, συγκολλημένη με ὄστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Ε.

β

β. Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

Κύλιξ ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

α. Κύλιξ από τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ. β. Κύλιξ ἄγραπτη ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.
γ. Λεκανίδιο ἄγραπτο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

α

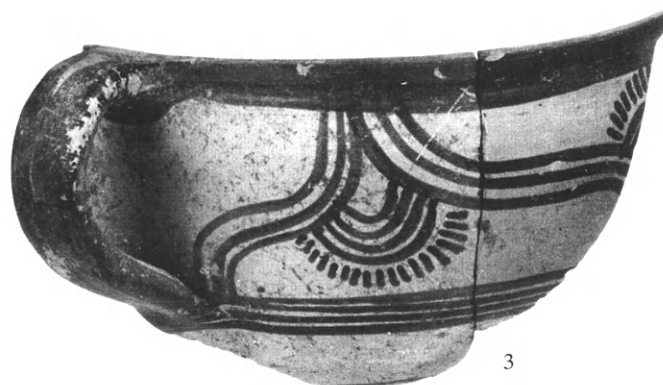
α. Κύπελλο ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

2

1

3

β

β. Κύλικες (1 καὶ 3) καὶ κρατήρας (2) ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

α

α. Ἀρύνταινα ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

β

β. Λύχνος ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

γ

γ. Λύχνος ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

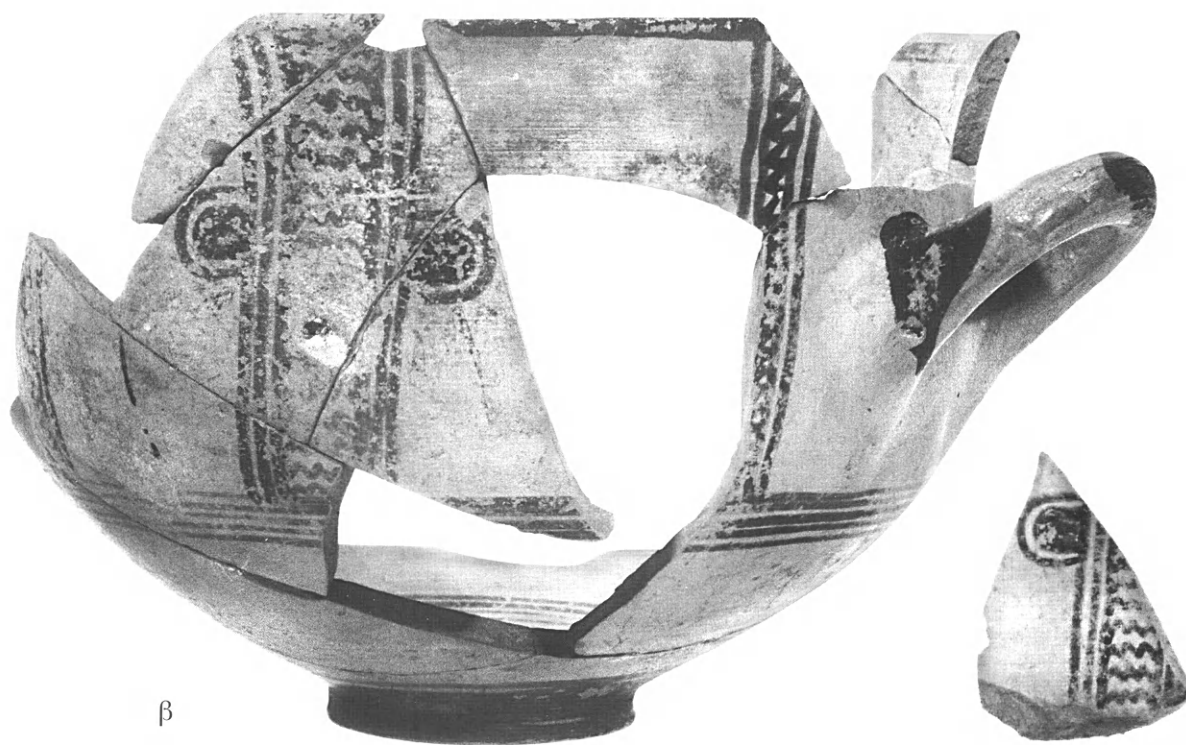

δ

δ. Ἀγγεῖο οἰκιακῆς χρήσεως ἀπὸ τὸν βόθρο τοῦ χώρου Γ.

α

β

α-β. Σκύφοι από τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.

α

β

γ

Ἀγγεῖα ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ: α. Κύλιξ ἄγραπτη· β. Λεκανίδιο ἄγραπτο· γ. Κύλιξ ἄγραπτη.

α. Κύλιξ ἄγραπτη ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.

β. Λεκανίδιο ἄγραπτο ἀπὸ τὸν μάρτυρα τοῦ χώρου Γ.

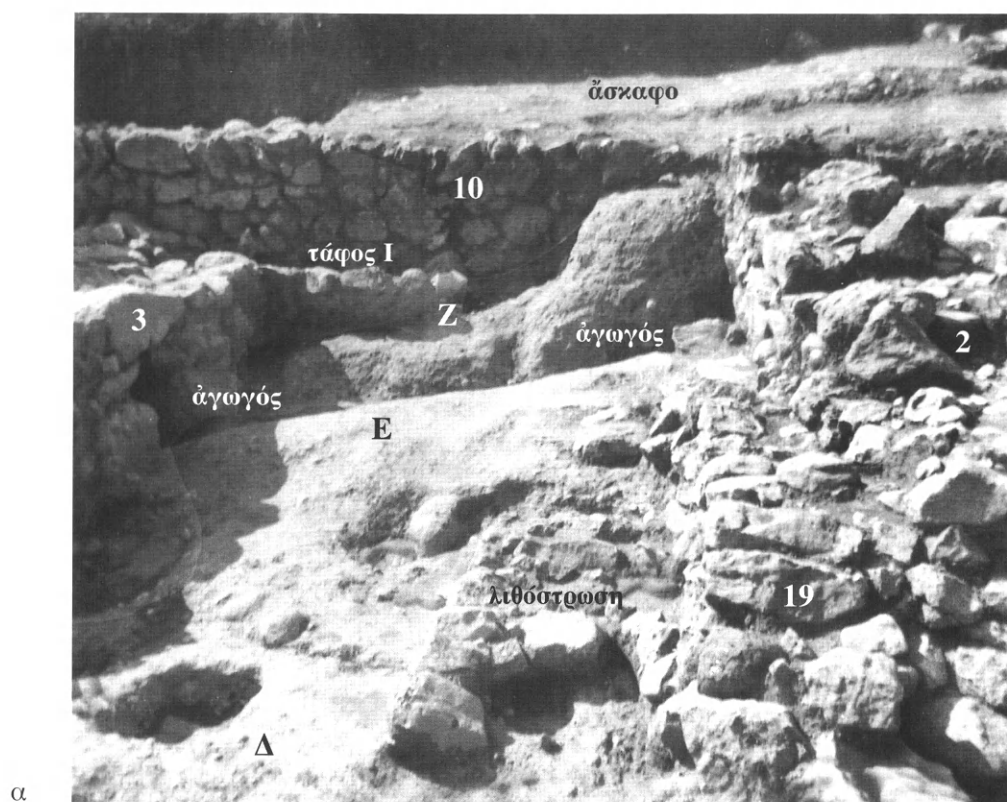
α

β

α. Κύλιξ ἀπὸ τὴν περιοχὴ νότια τοῦ χώρου Γ. β. Χῶρος Δ ἀπὸ Ν.

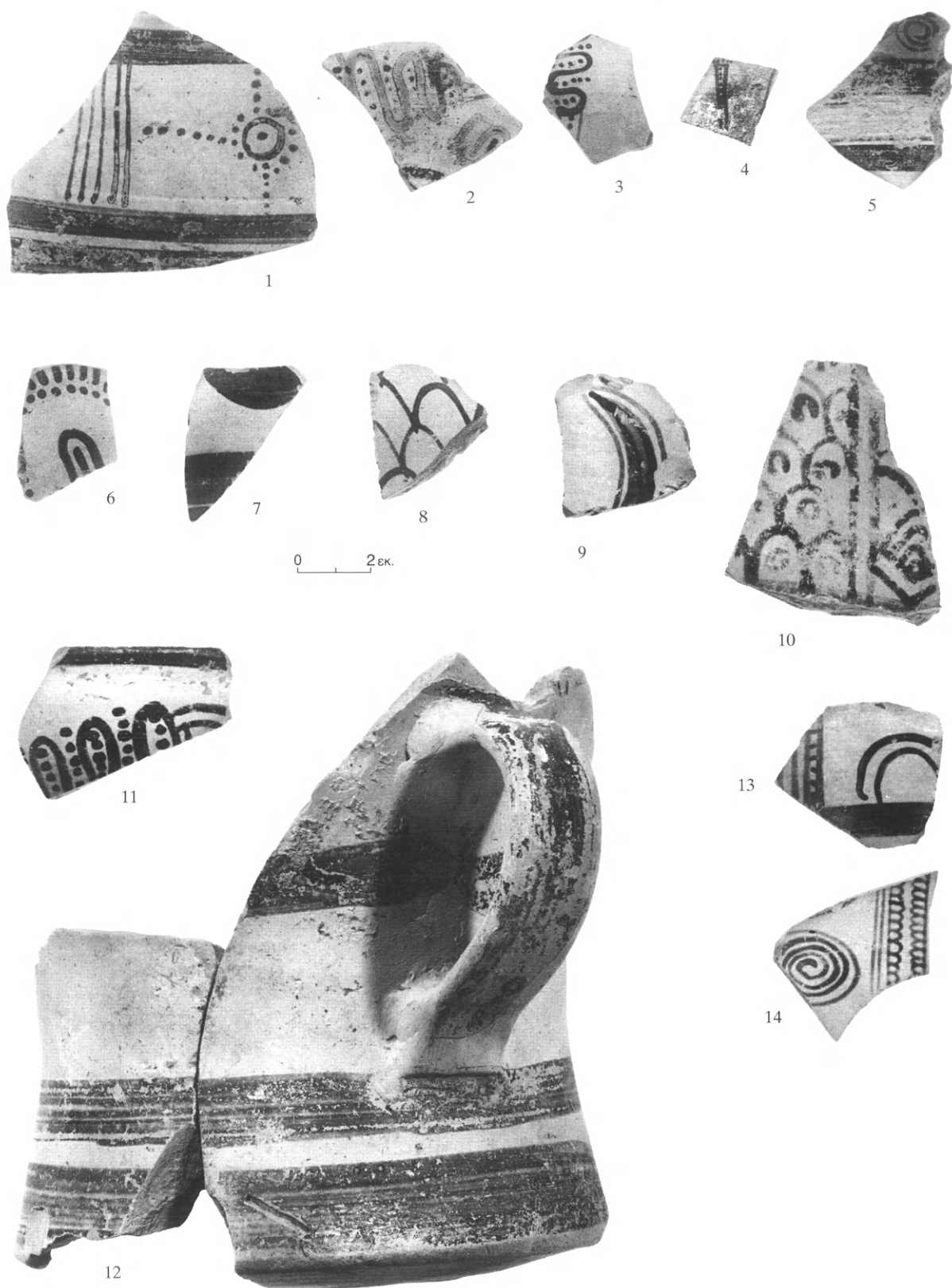

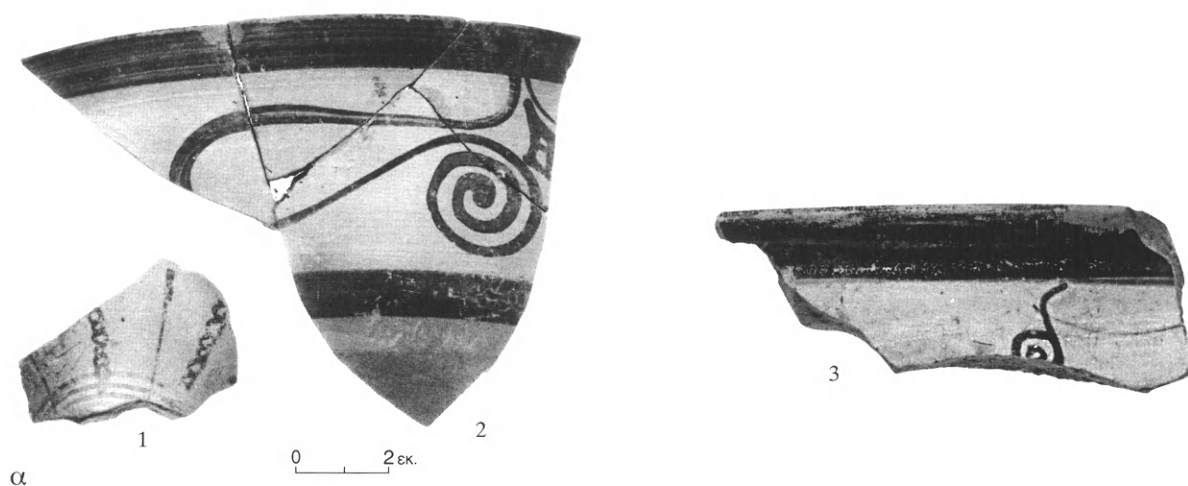
α. Χῶροι Δ, Ε, Ζ καὶ τάφος Ι ἀπὸ Β.

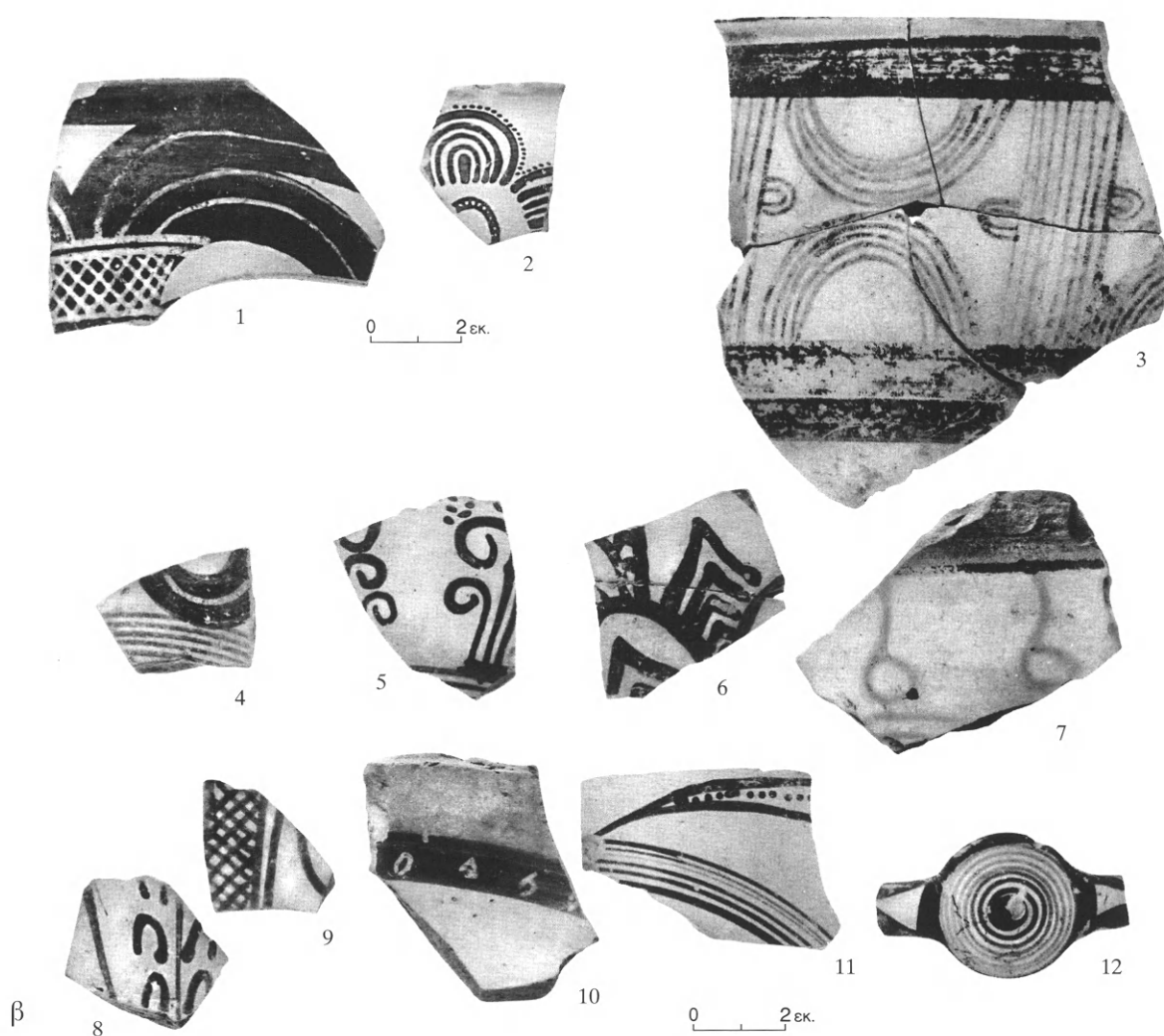
β. Τὸ βόρειο ἄκρο τοῦ τοίχου 3.

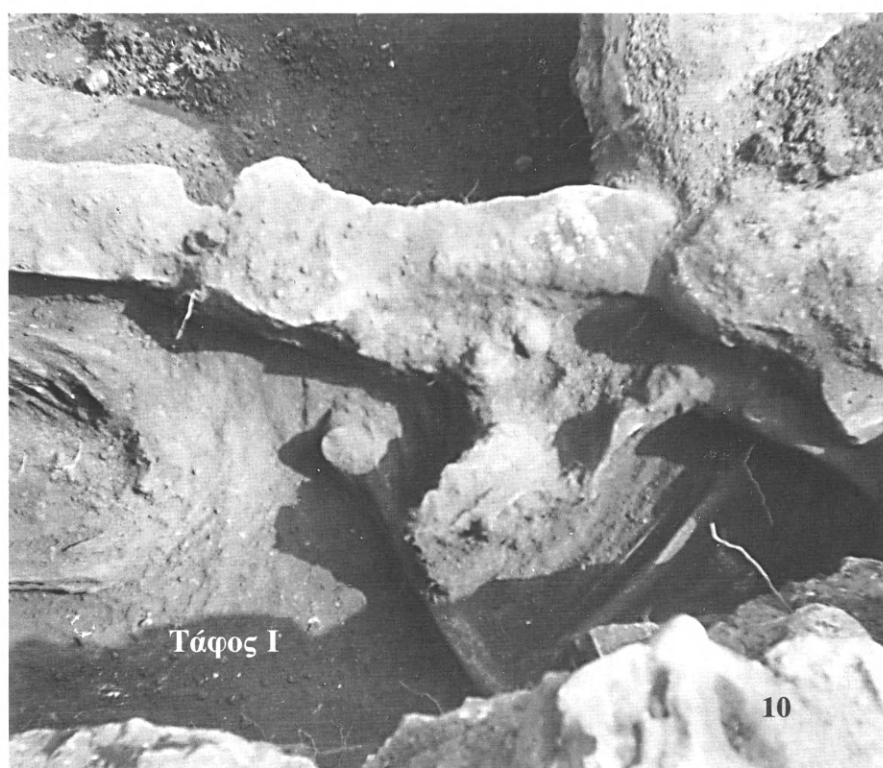
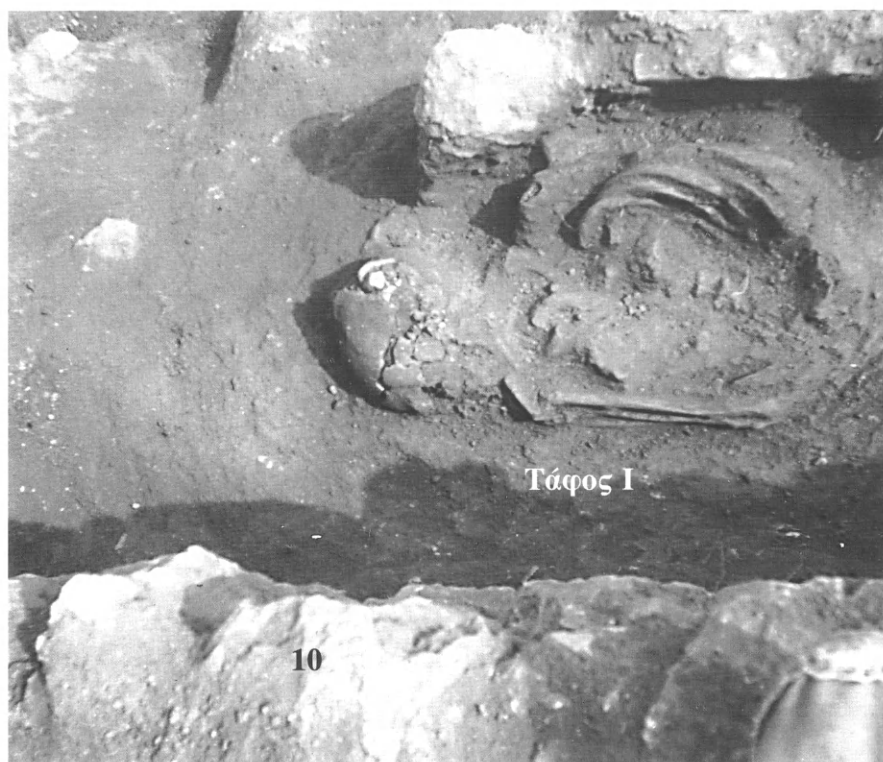
Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Δ καὶ κύπελλο (12) συγκολλημένο ἀπὸ ὄστρακα τῶν χώρων Δ καὶ Η.

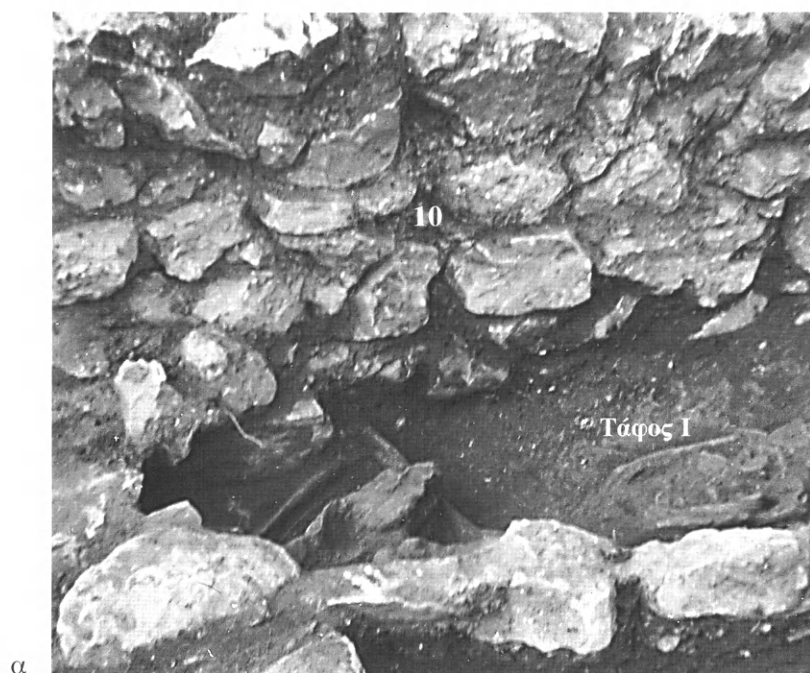
α. Ώστρακα ἀπὸ τὸ δεύτερο στρώμα τῶν χώρων E-Z.

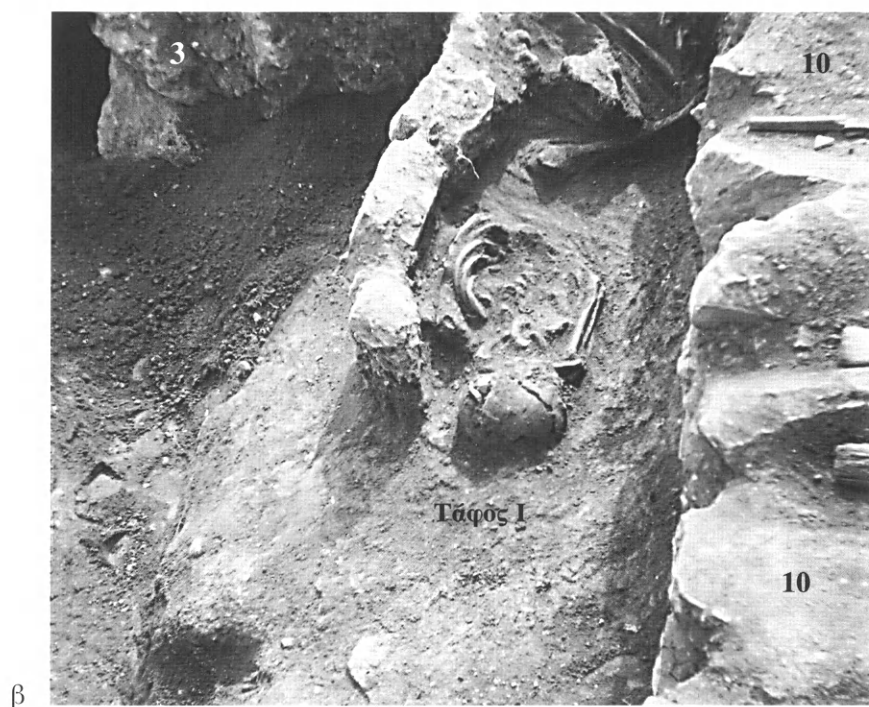
β. Ώστρακα ἀπὸ τὸ τρίτο στρώμα τῶν χώρων E-Z.

α-β. Τάφος Ι από Ν.

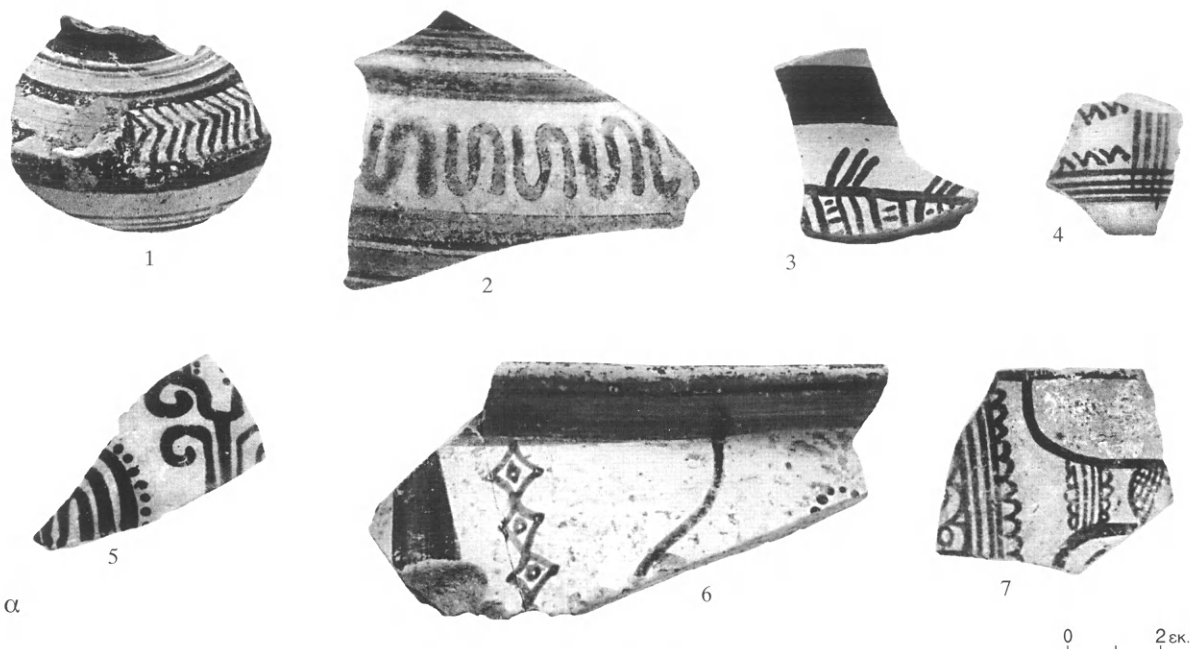

α. Τάφος Ι από Β.

β. Τάφος Ι από Δ.

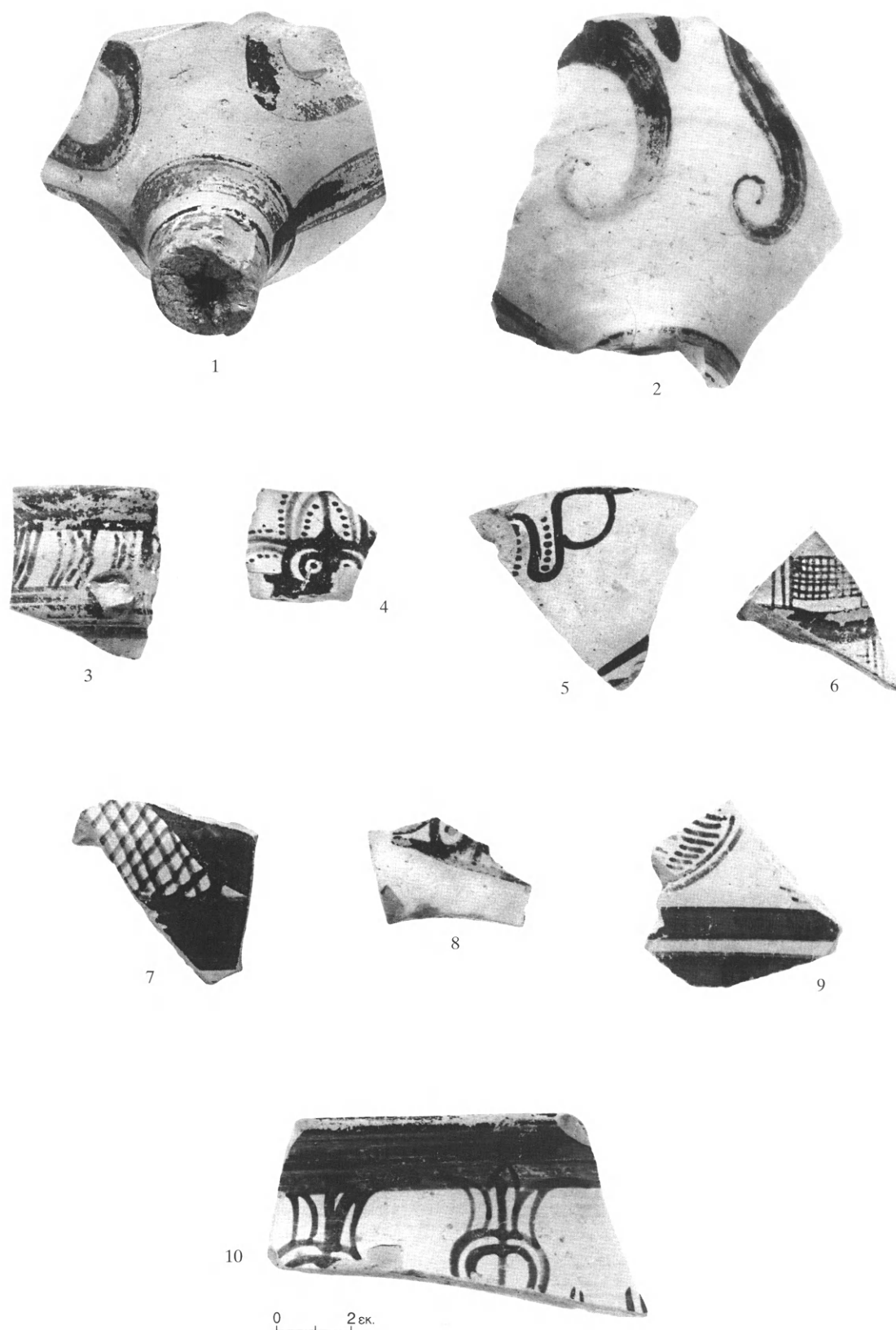

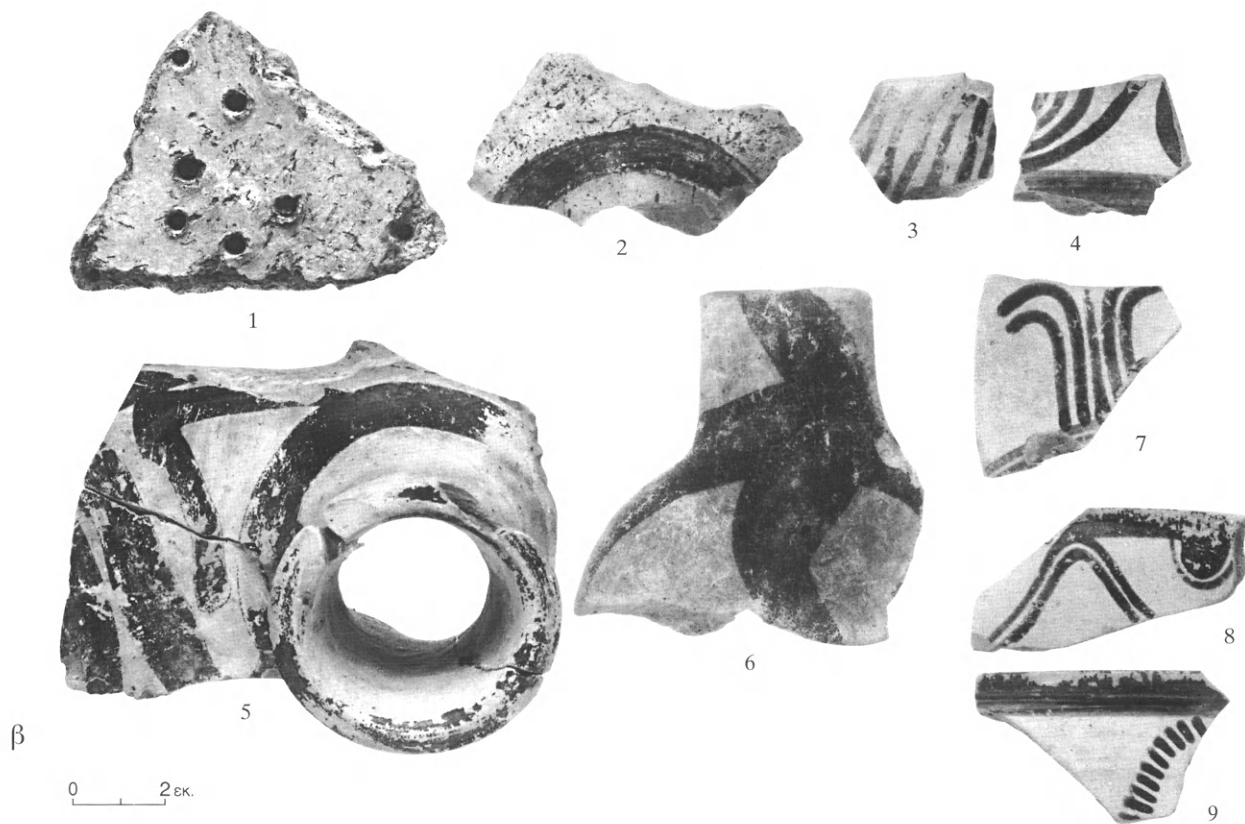
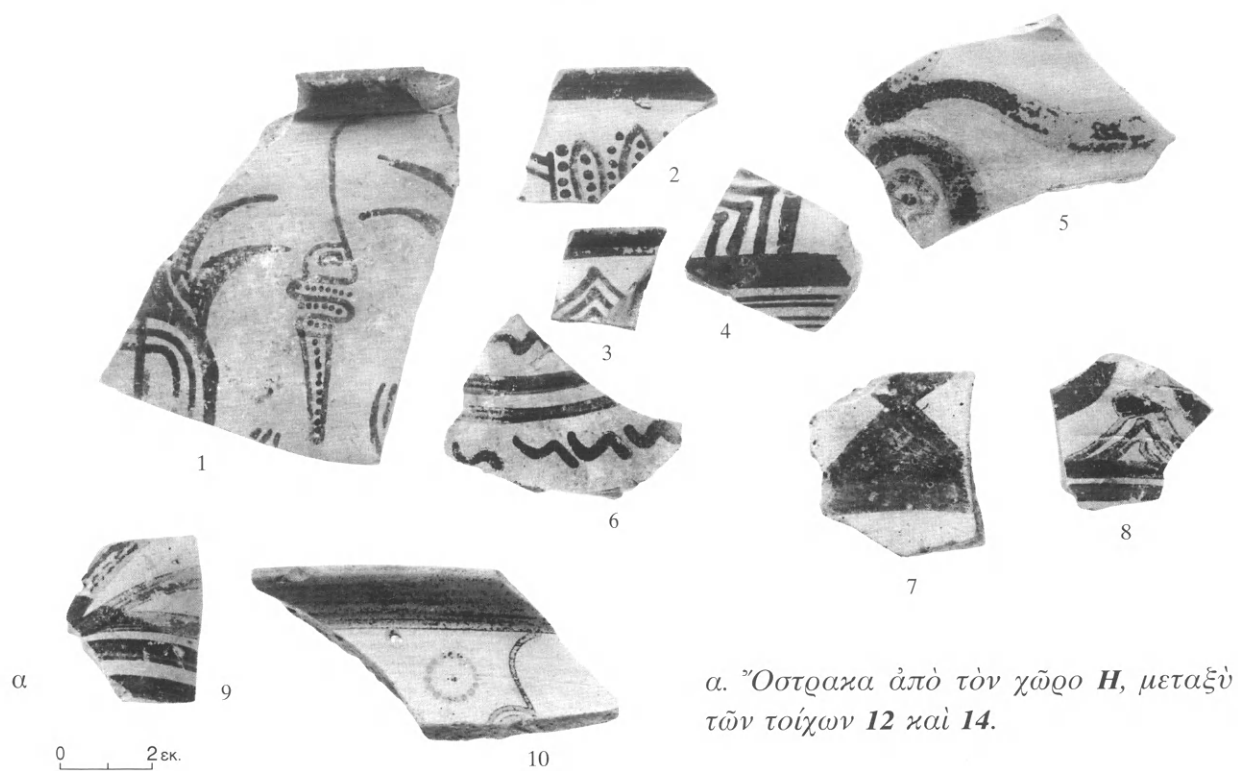
α. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Η.

β. Χῶρος Η. Τοῖχοι 7 καὶ 8 ἀπὸ Ν.

Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Η, μεταξὺ τῶν τοίχων 7-8.

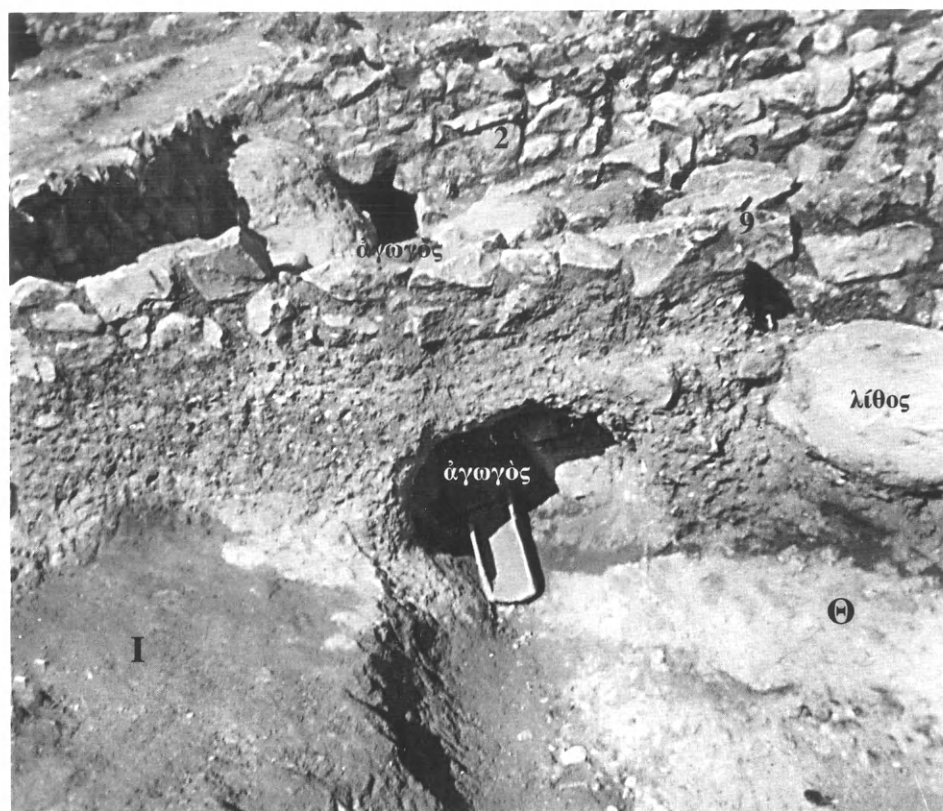

α. Χῶροι Θ-Ι ἀπὸ Ν.

β. Χῶροι Θ-Ι ἀπὸ Β.

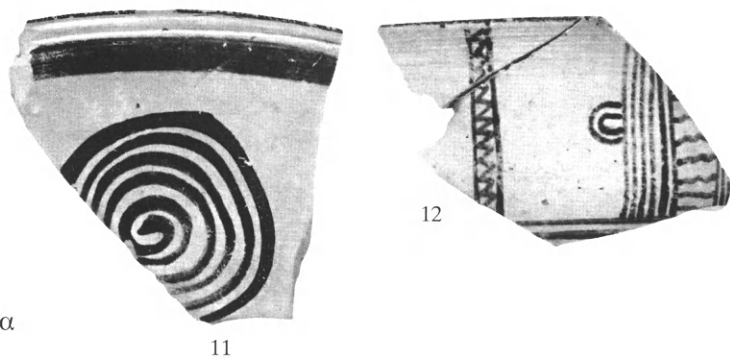
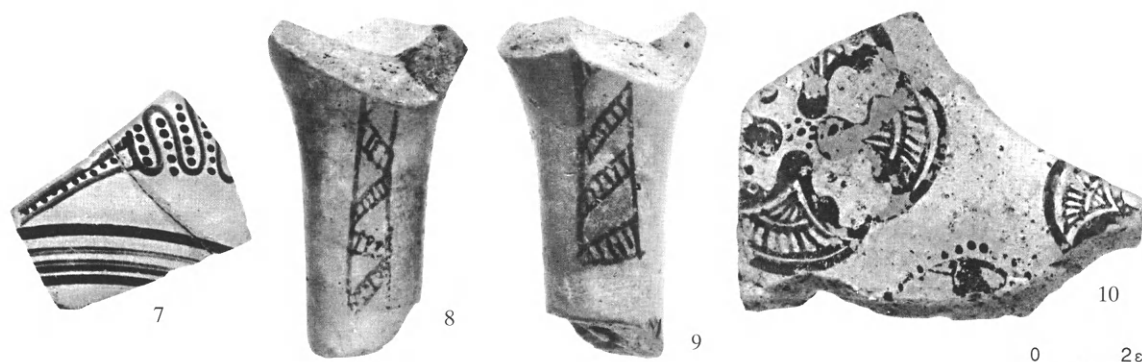
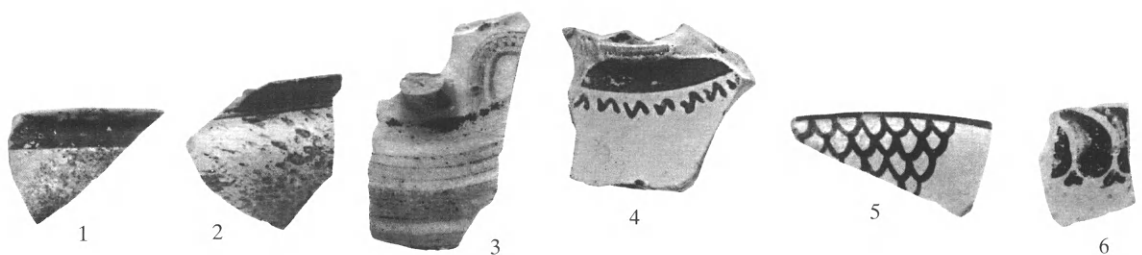
α

β

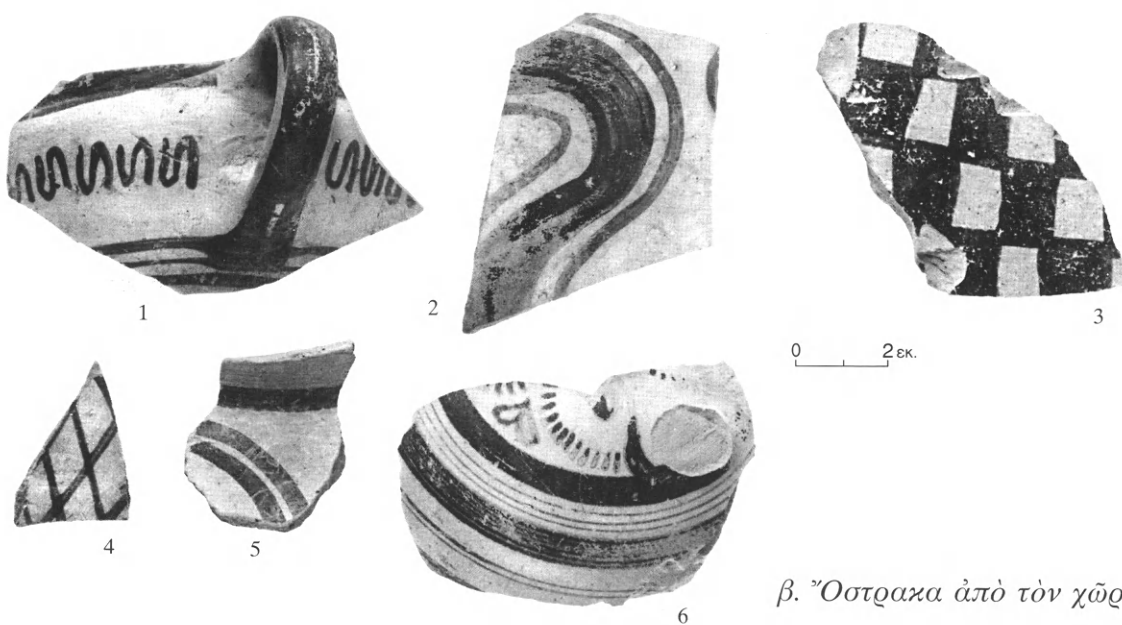
α. Χῶροι Θ-Ι ἀπὸ Α. Στὸ κέντρο τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἀγωγοῦ κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο 3.
β. Ἀποψη τῆς ἀνασκαφῆς ἀπὸ τὸν χῶρο Θ καὶ πρὸς Δ.

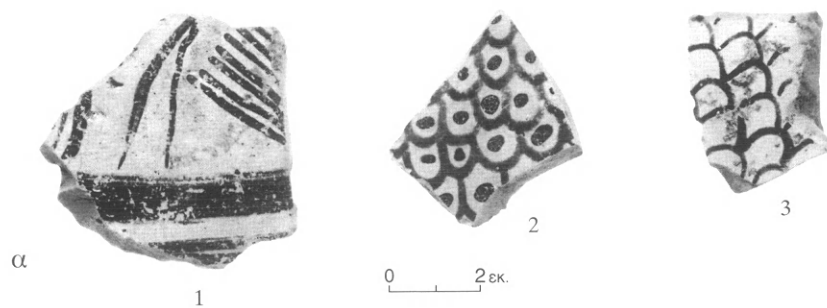
α

α. Ύστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Θ.

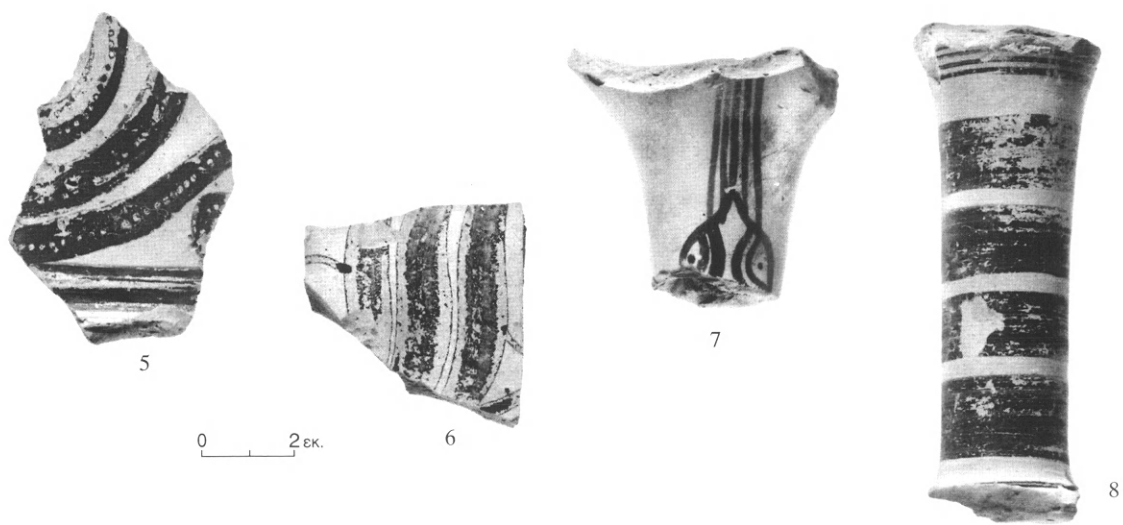
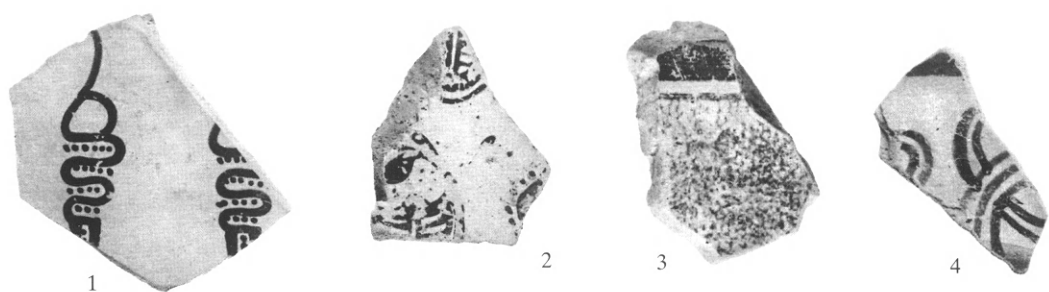

β

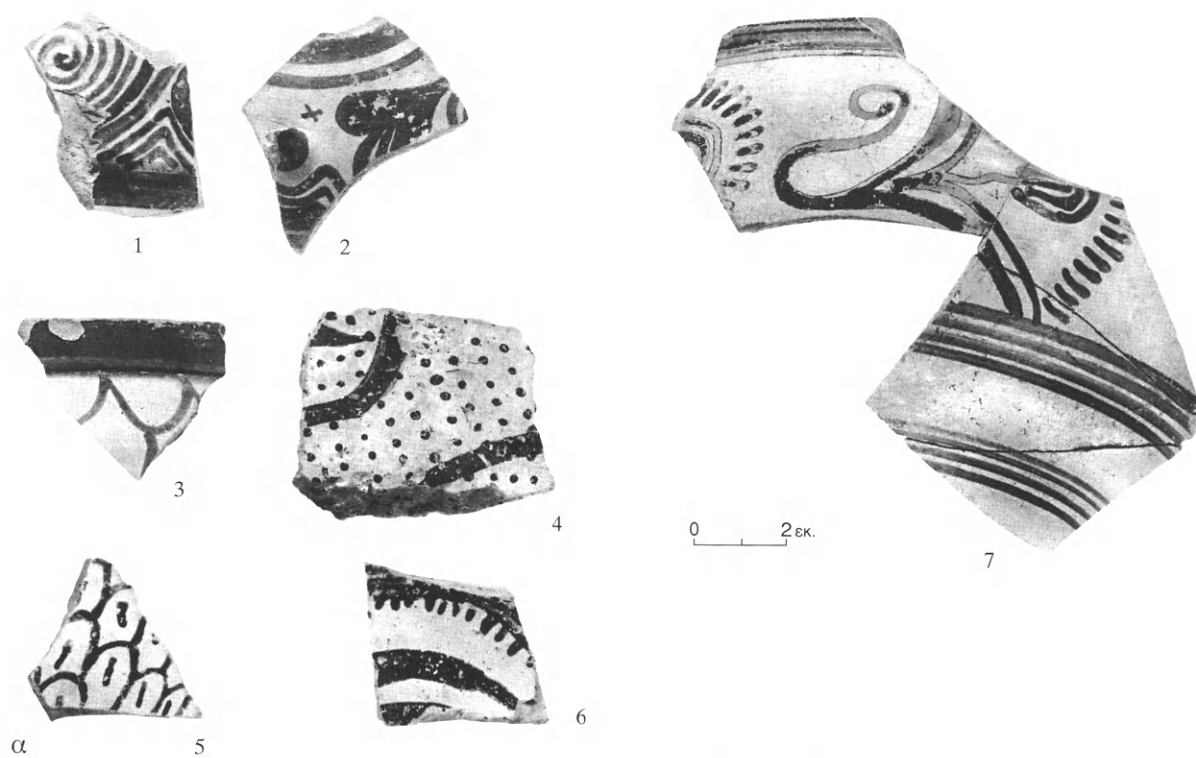
β. Ύστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Θ.

α. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Θ.

β. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Θ.

α. Ώστρακα ἀπὸ τὸν χώρο I (1-6) καὶ κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρο E (7).

β. Ώστρακο ἀπὸ τὸν
χώρο I.

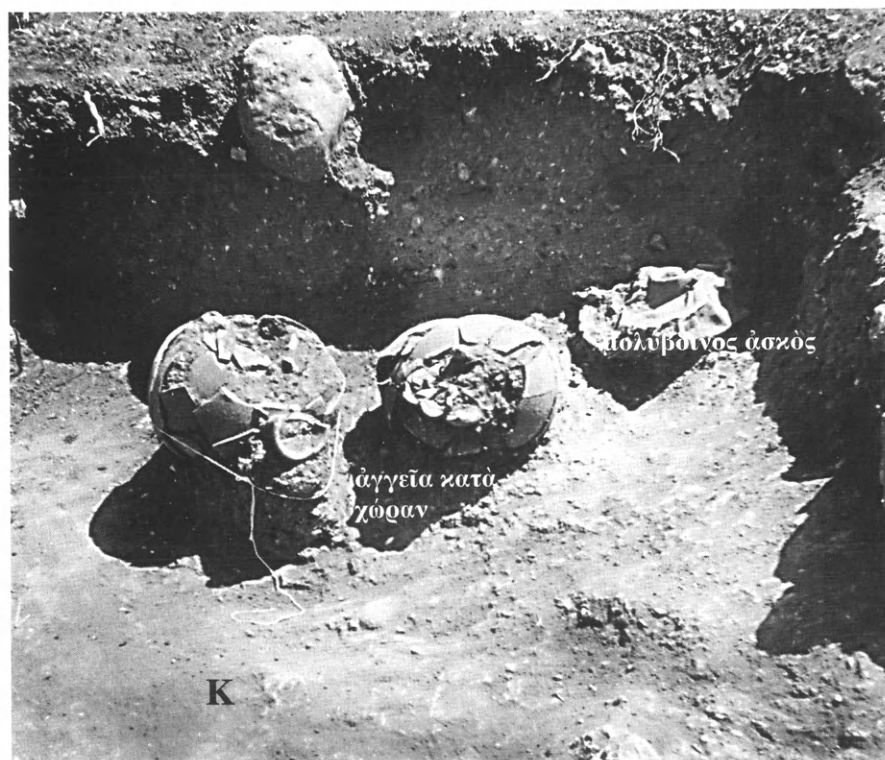

γ. Χώρος K με τὰ ἀγγεῖα κατὰ χώραν, ἀπὸ N. Διακρίνεται
ὁ τοῖχος 18, πὺν πατάει πάνω στὸν 4.

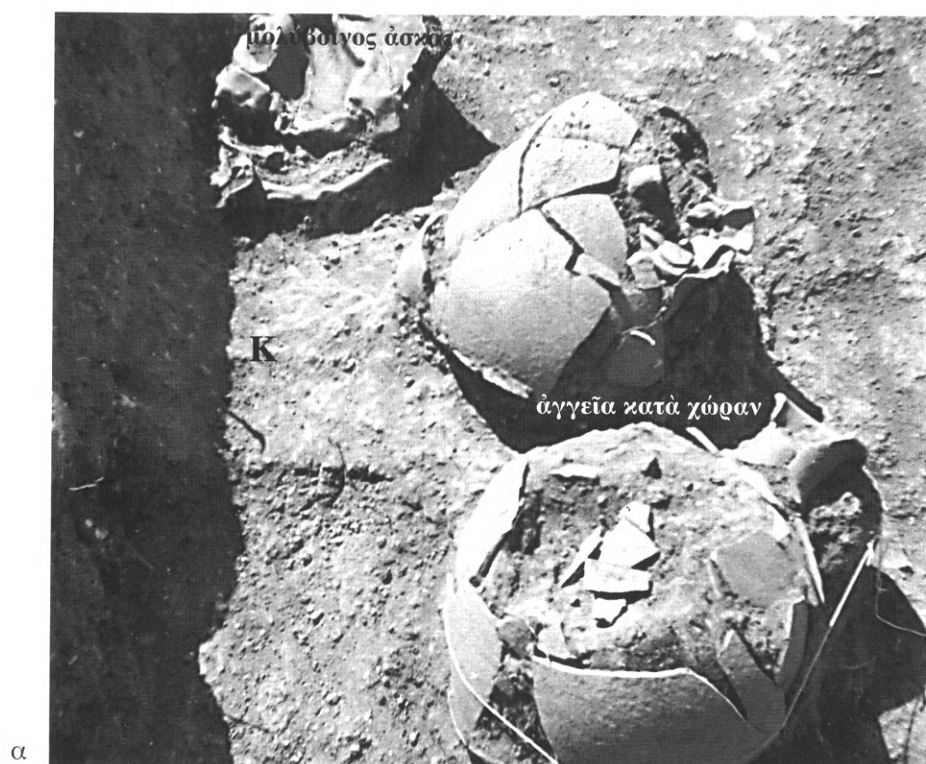
α

α. Τάφος IV από Ν. Διακρίνεται ο νεότερος τοίχος 18, θεμελιωμένος πάνω σὲ ἐπίχωση καὶ ἐπὶ τοῦ τοίχου 4.

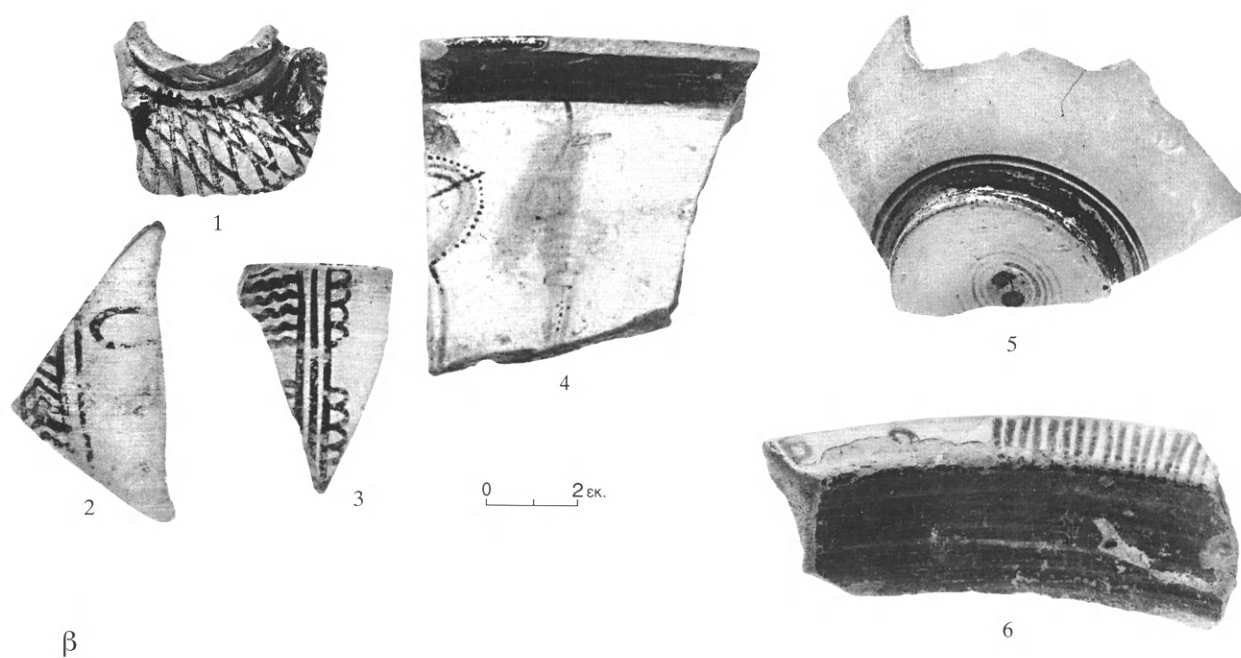

β

β. Χῶρος Κ μὲ τὰ ἀγγεῖα κατὰ χώραν, ἀπὸ Δ.

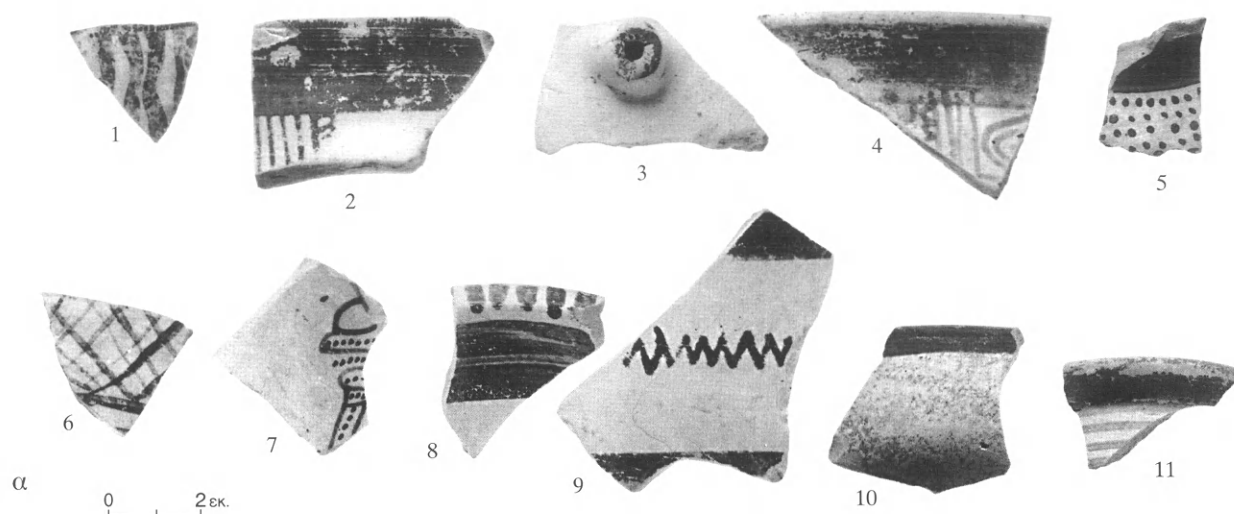

α. Χῶρος Κ μετὰ τὰ ἀγγεῖα κατὰ χώραν, ἀπὸ Β.

β. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χώρους Κ-Λ, γύρω ἀπὸ τὸν ἀμφορεῖς.

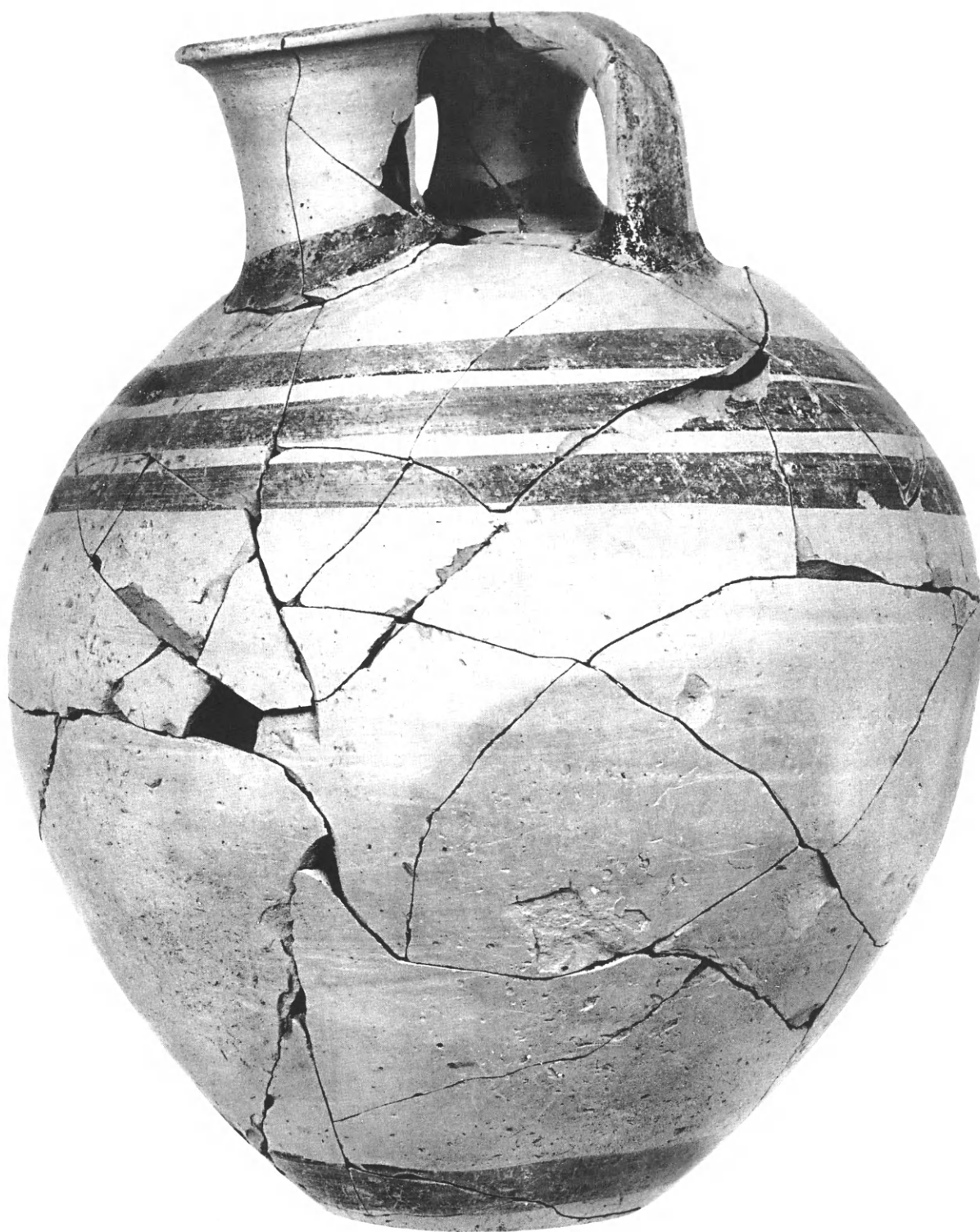

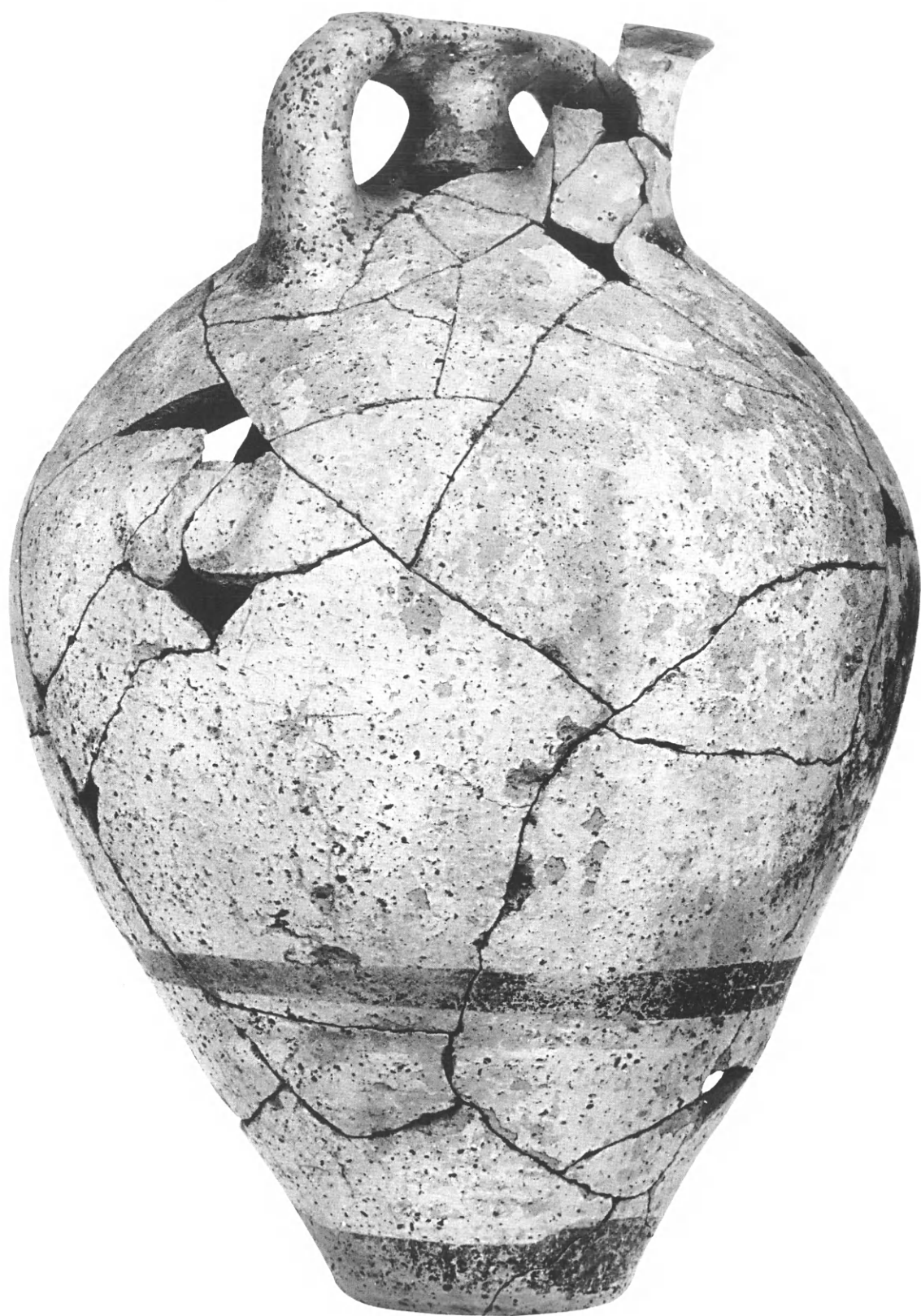
α. Ώστρακα ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Λ, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.

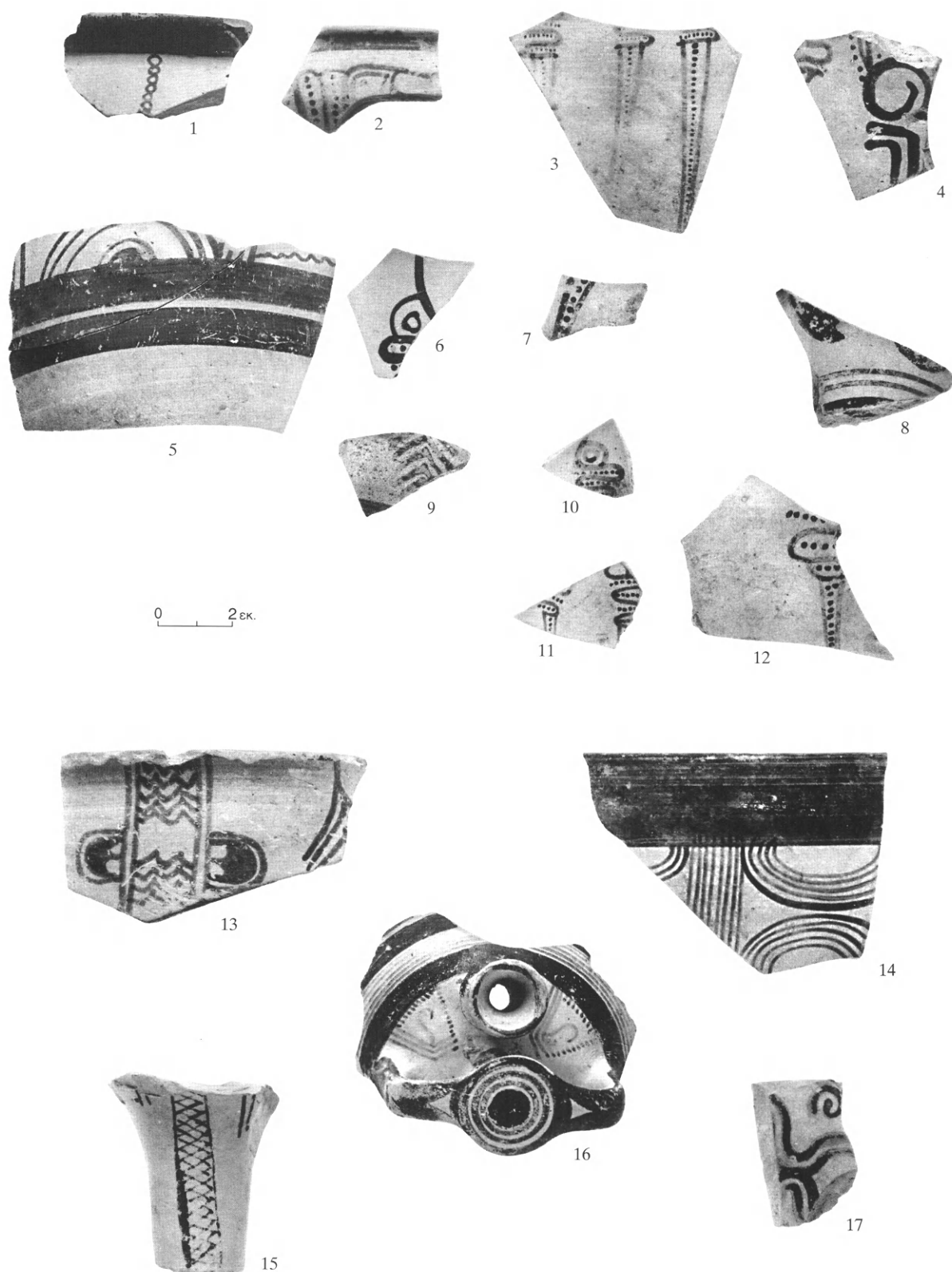
β. Ἀπίοσχημος πιθαμφορέας ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Λ, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς. γ. Κύπελλο ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Λ, γύρω ἀπὸ τοὺς ἀμφορεῖς.

Ἀμφορέας ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Λ.

Ἀμφορέας ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Λ.

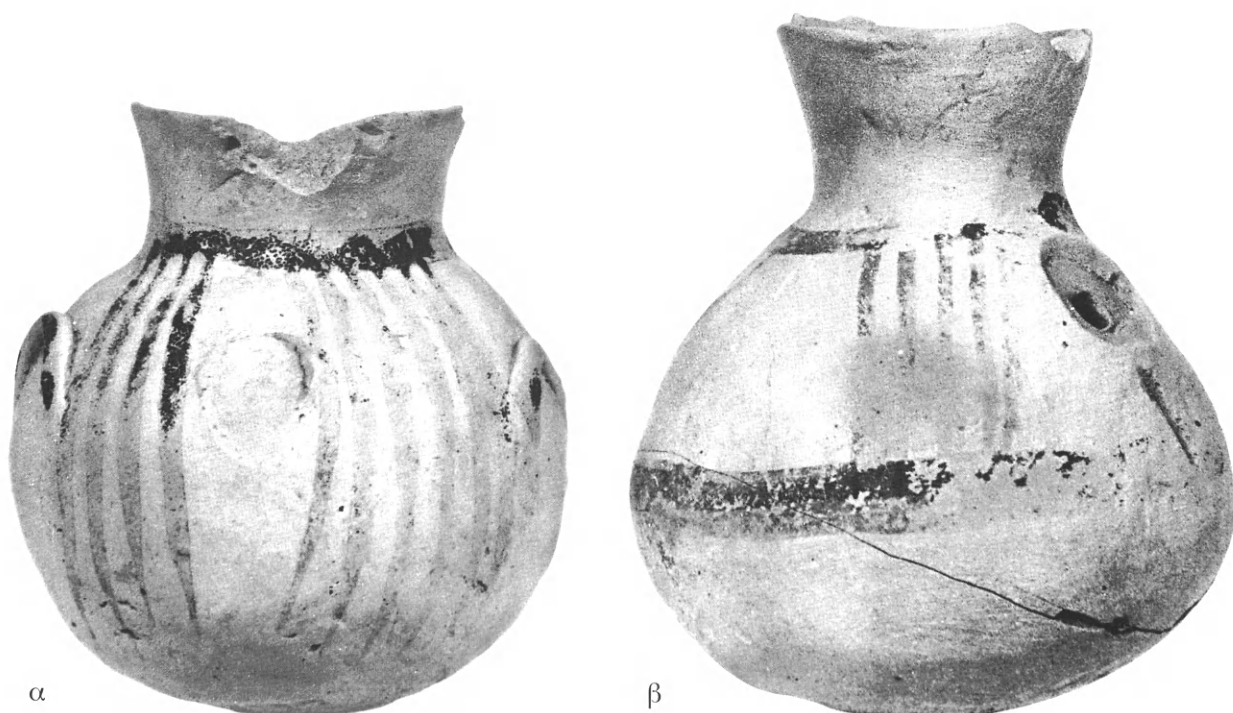

Ὅστρακα ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Α, πέριξ τοῦ τοίχου 10.

Ἀσκὸς ἀπὸ τοὺς χώρους Κ-Λ, πέριξ τοῦ τοίχου 10.

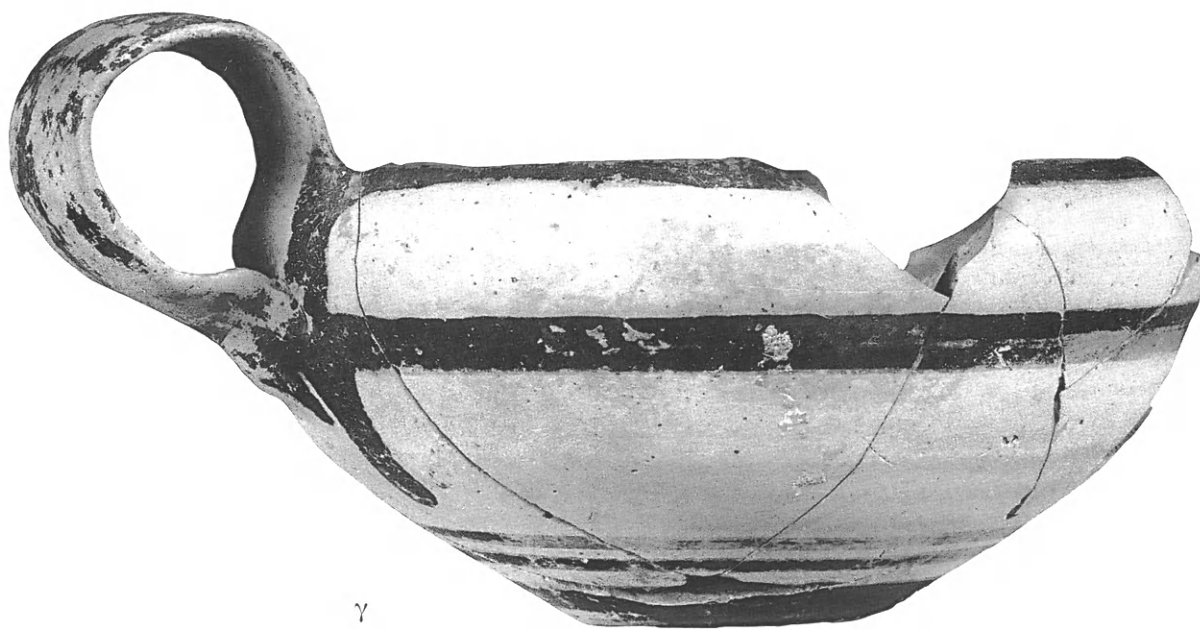

α

β

α. Μικκύλη χειροποίητη ύδρεια από τούς χώρους Κ-Λ, πέριξ τοῦ τοίχου 10. β. Μικκύλο χειροποίητο θήλαστρο από τούς χώρους Κ-Λ, πέριξ τοῦ τοίχου 10.

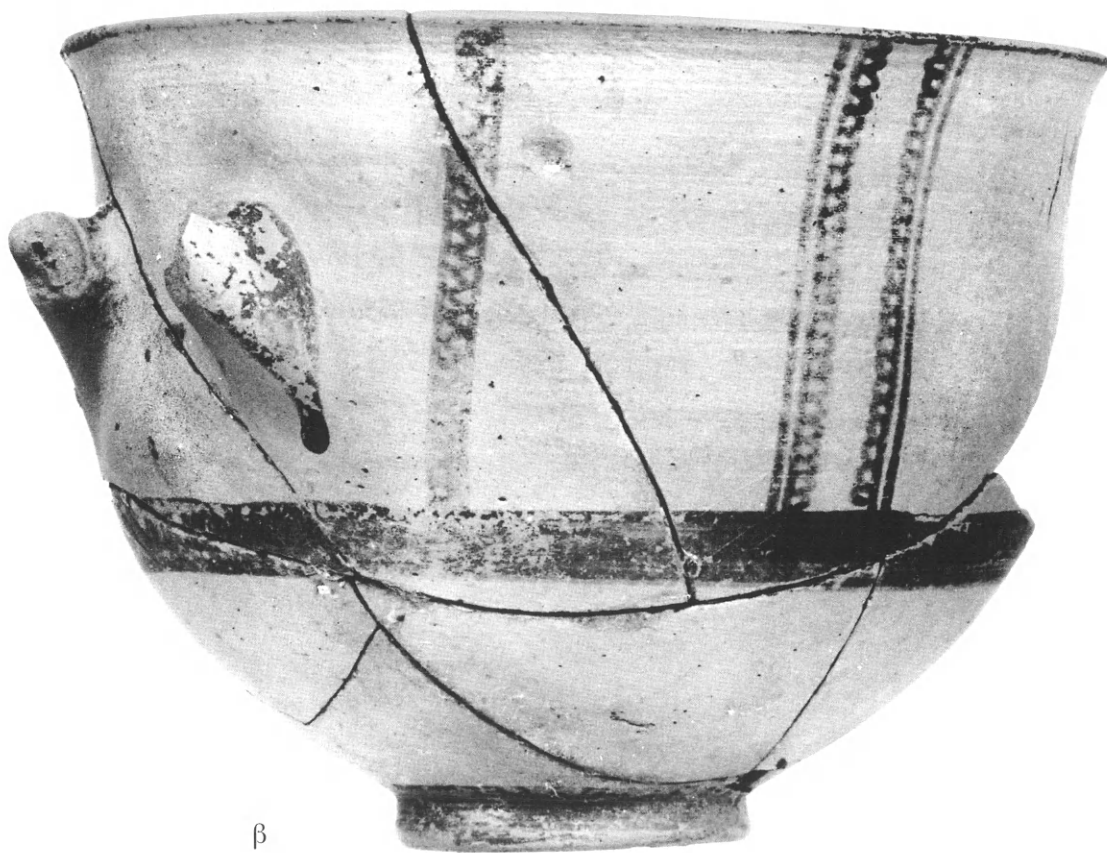
γ

γ. Κύαθος από τούς χώρους Κ-Λ, πέριξ τοῦ τοίχου 10.

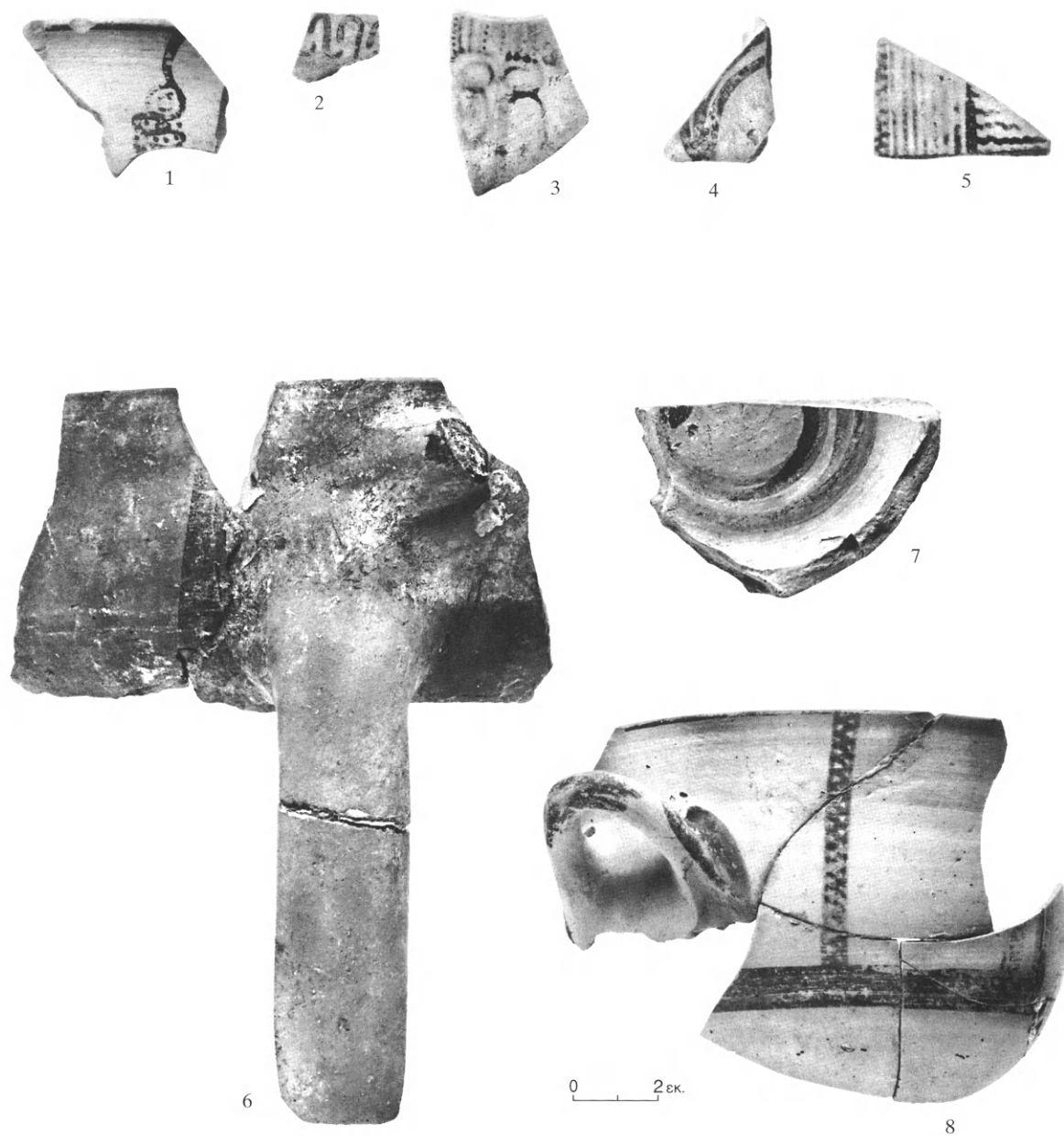
α

α. Ληκύθιο από τούς χώρους Κ-Λ, περίξ τοῦ τοίχου 10.

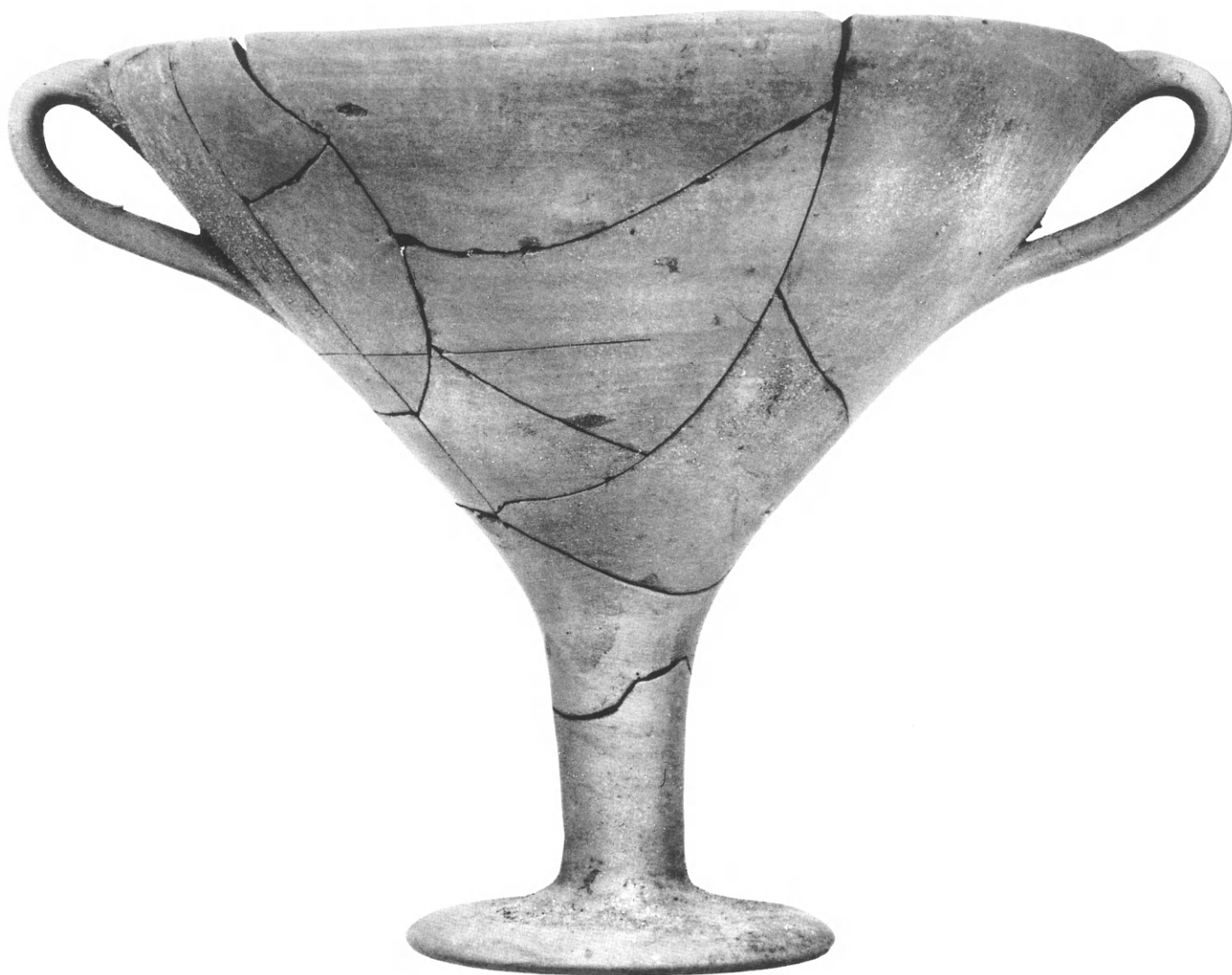

β

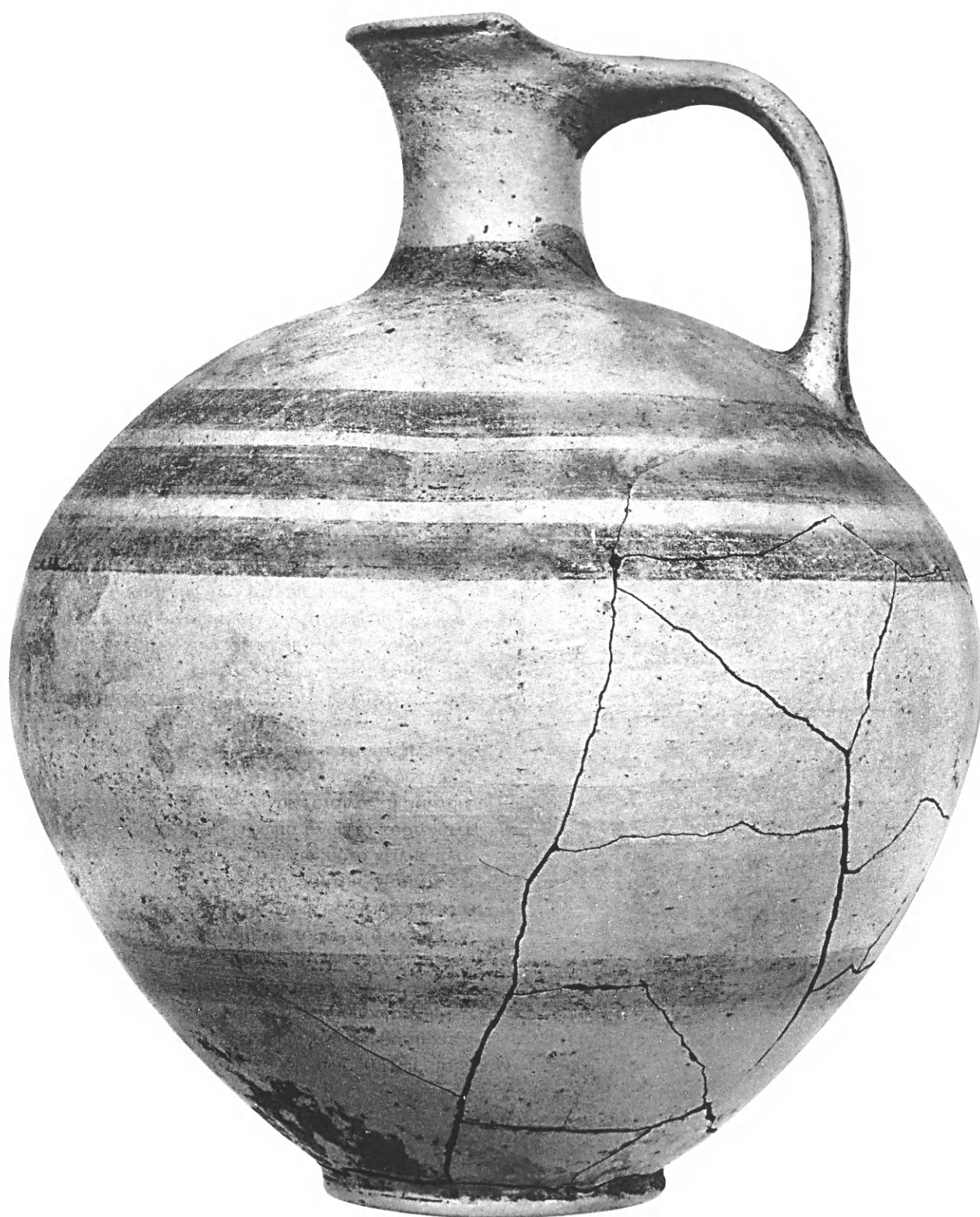
β. Σκύφος από τούς χώρους Κ-Λ, περίξ τοῦ τοίχου 10.

Ὅστρακα ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰ τοῦ χώρου Α.

Κύλιξ άγραπτη από την ανατολική πλευρά του χώρου Α.

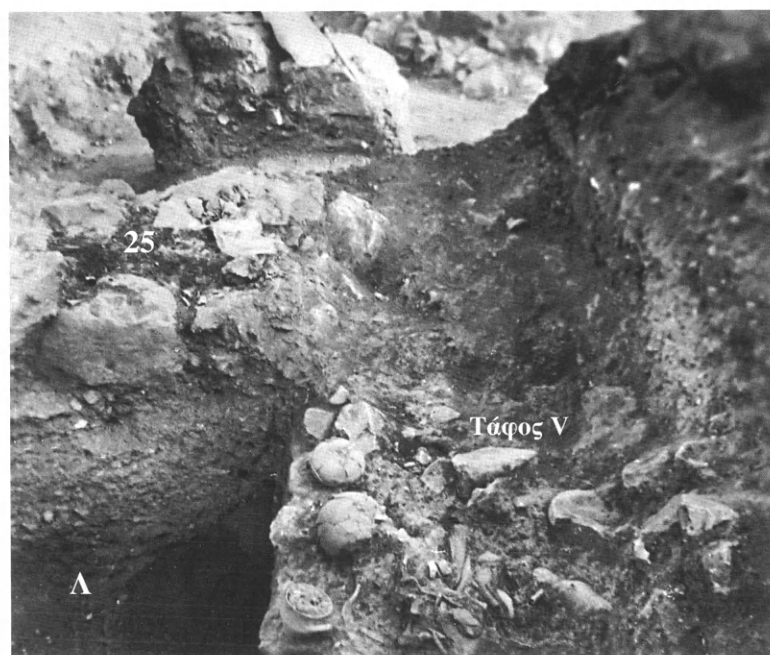

Ὅπισθότιμητη πρόχους ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰ τοῦ χώρου Δ.

α. Ὁ γεωμετρικὸς τάφος V ἀπὸ Δ. Ἀριστερὰ διακρίνεται ὁ τοῖχος 25, θεμελιωμένος ἐπάνω σὲ ἐπίχωση.

β. Χῶρος Α, ὁ γεωμετρικὸς τάφος V καὶ ὁ τοῖχος 25, θεμελιωμένος ἐπάνω σὲ ἐπίχωση.

α. Ο γεωμετρικός τάφος V από Ν.

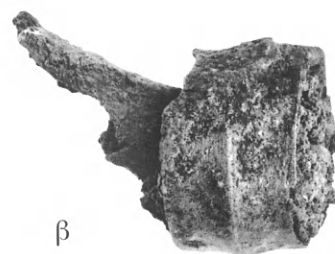
β. Ο γεωμετρικός τάφος V από Δ.

Οἰνοχόη ἀπὸ τὸν γεωμετρικὸ τάφο V.

α

β

α-β. Τμήμα οἰνοχόης
καὶ δαχτυλίδι ἀπὸ τὸν
γεωμετρικὸ τάφο V.

γ

γ-δ. Σκύφοι ἀπὸ τὸν
γεωμετρικὸ τάφο V.

δ

1

2

ε

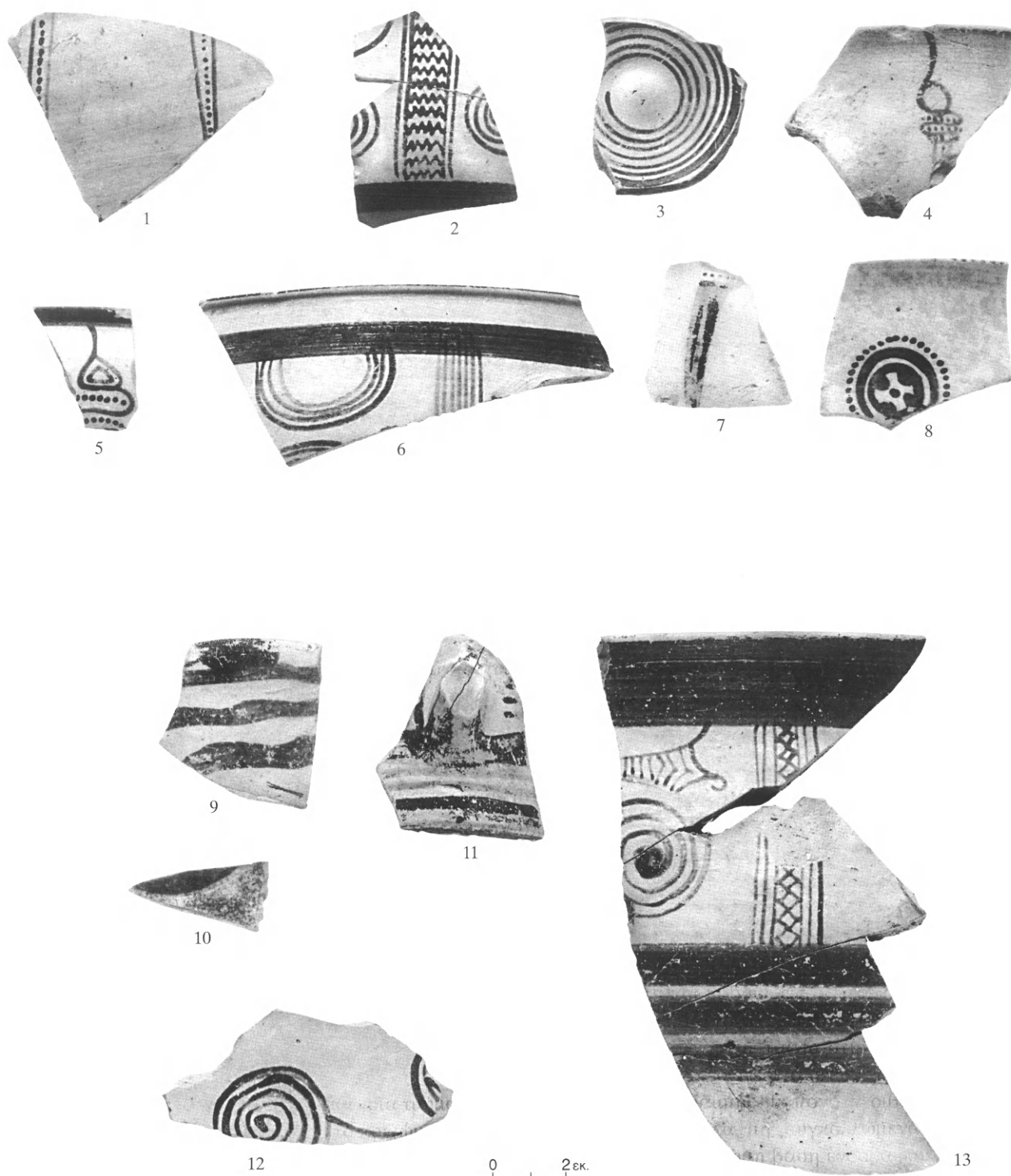
0 2 εκ.

ε. Ὅστρακα γύρω
ἀπὸ τὸν γεωμετρικὸ
τάφο V.

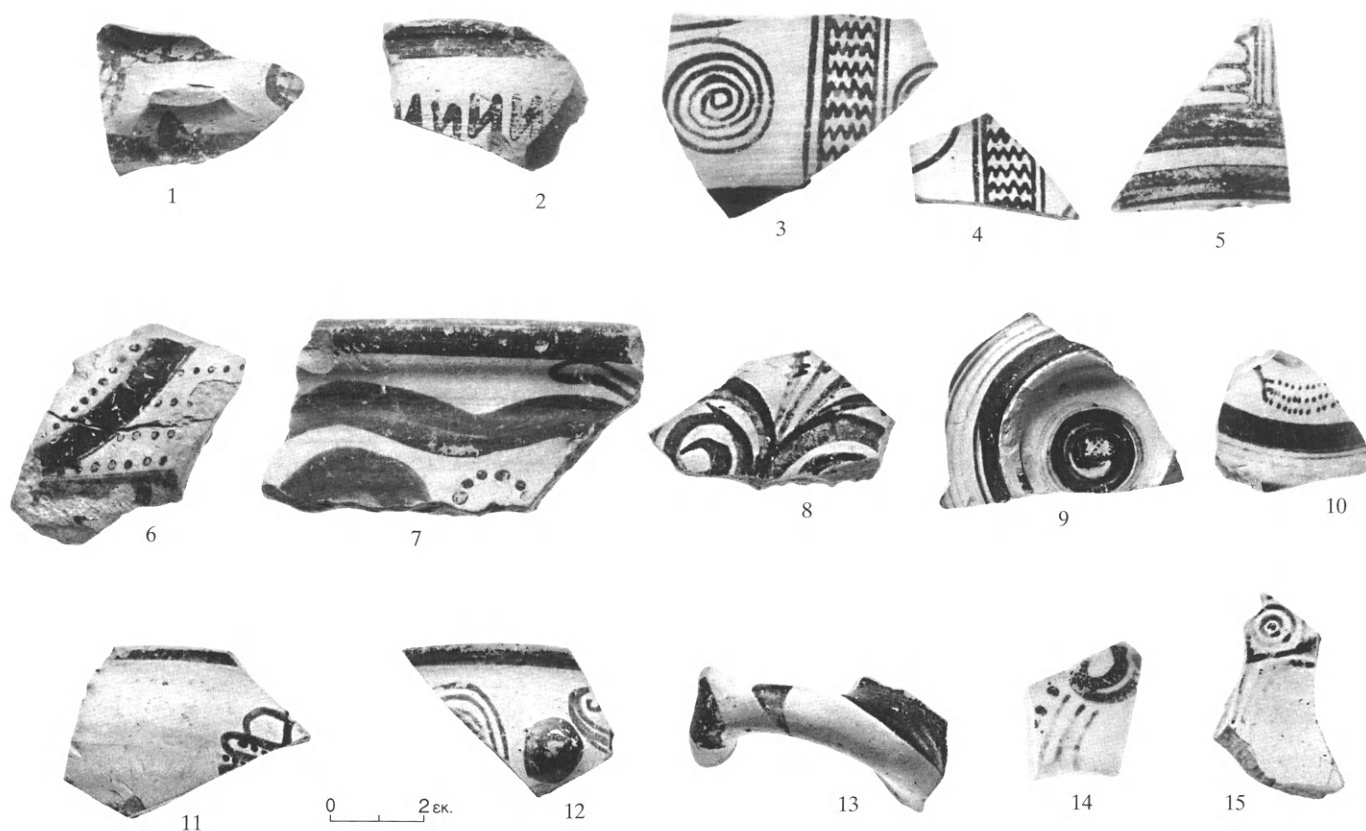

Ὀστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Μ.

Ὅστρακα ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων M-N.

α

α. Ώστρακα ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων M-N.

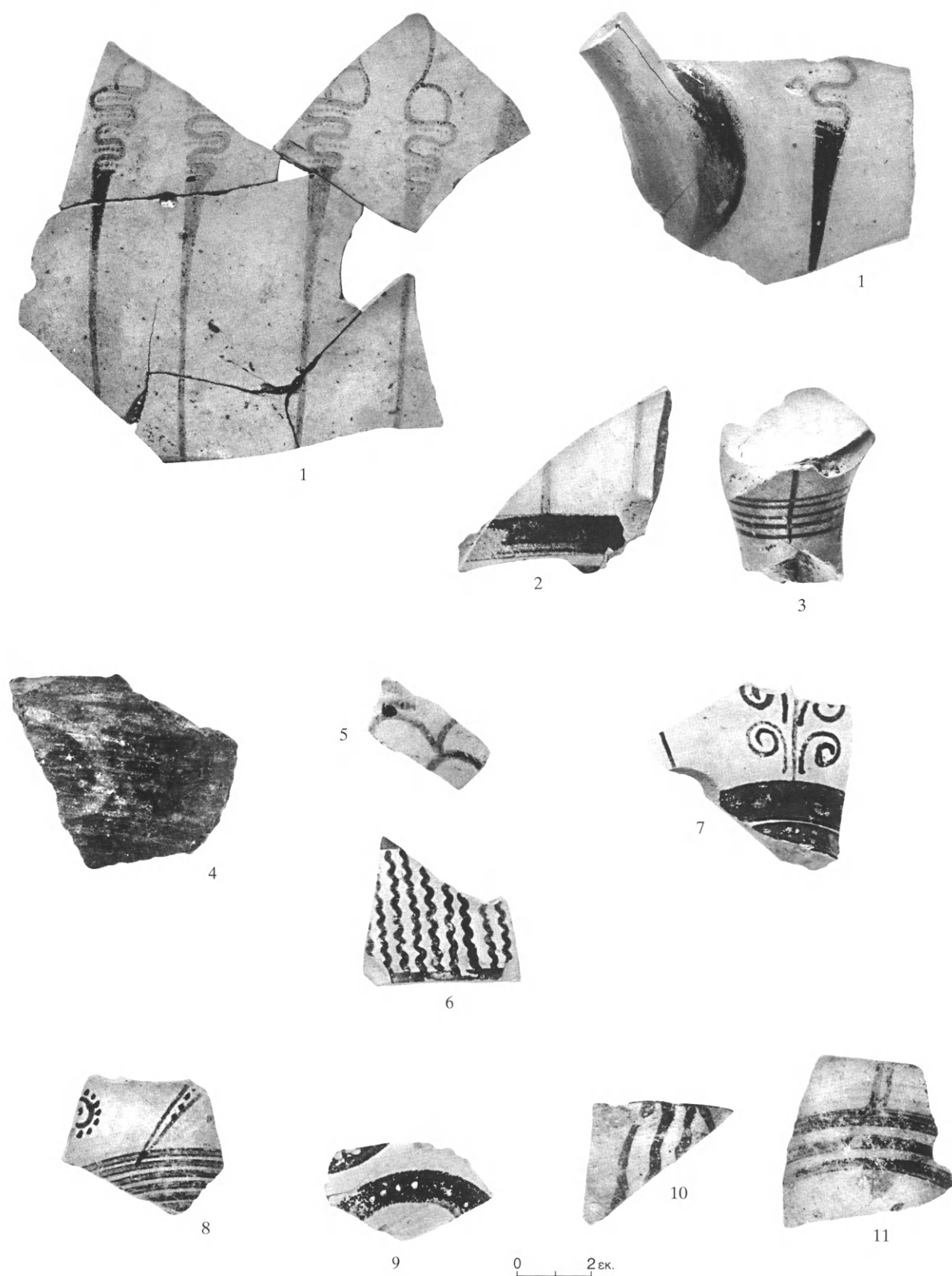

β

β. Ἀγραπτή κύλιξ ἀπὸ τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων M-N.

Κρατήρας από τὸν ἀγωγὸ τῶν χώρων M-N.

Ὀστρακα ἀπὸ τῇ ΝΔ. γωνία τοῦ χώρου Ν.

α

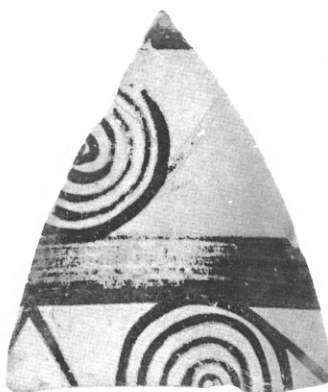
α. Χῶρος Ν. Πίθος κατὰ χώραν.

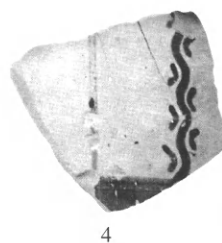
1

2

3

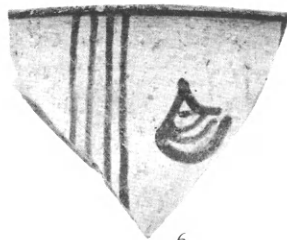
4

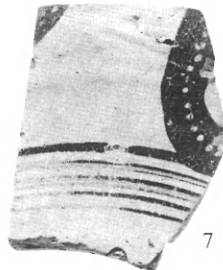
5

0 2 εκ.

β

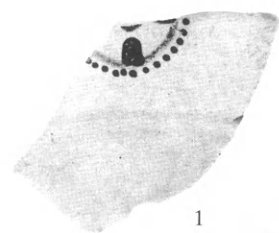

6

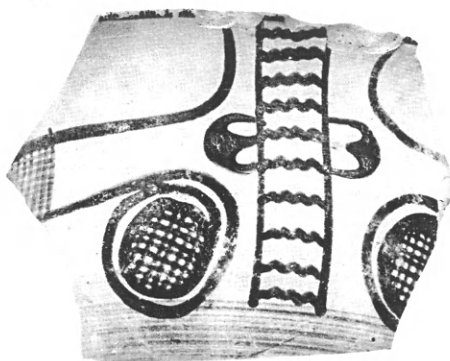

7

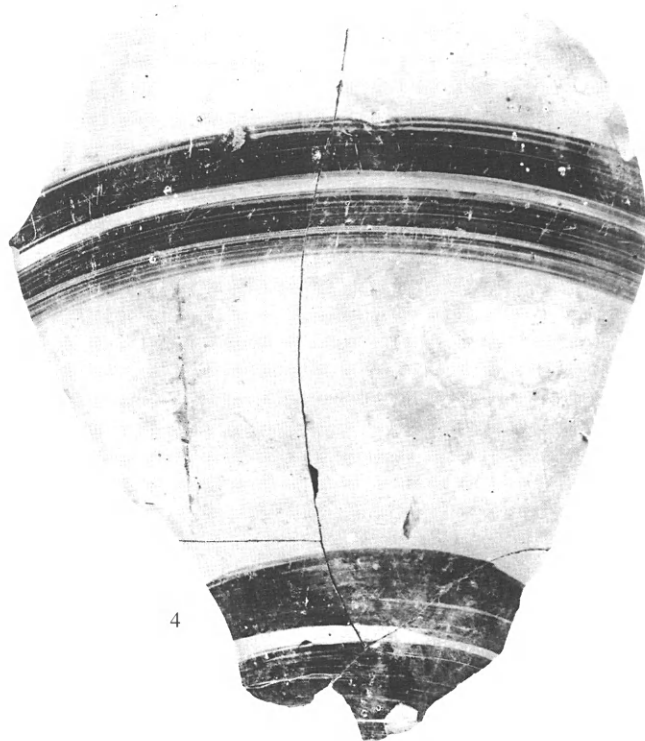
β. Ὑστρακα ἀπὸ τὸν χῶρο Ν, γύρω ἀπὸ τὸν πίθο.

1

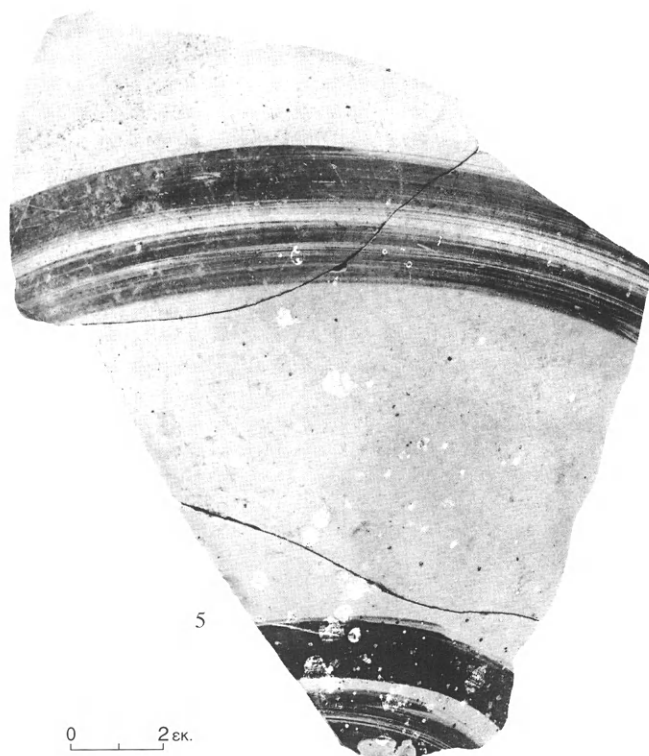
2

4

3

5

0 2 εκ.

Ὅστρακα καὶ τμήματα ἀγγείων ἀπὸ τὸν χώρο N, γύρω ἀπὸ τὸν πίθο.

α

α. Ώστραχα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση τοῦ χώρου Ν.

β

β. Χῶρος Ν, τάφος Η ἀπὸ Β.

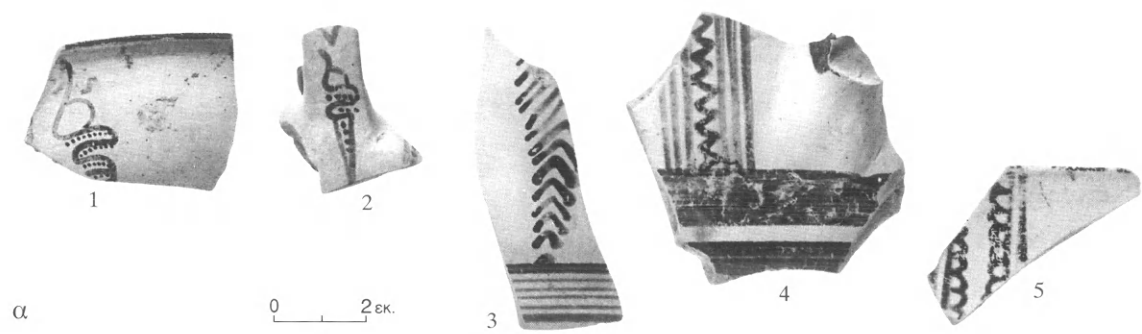

α

β

α-β. Χώρος N, τάφος II από Α.

α

α. Ώστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω καὶ κάτω ἀπὸ τὸν τάφο II.

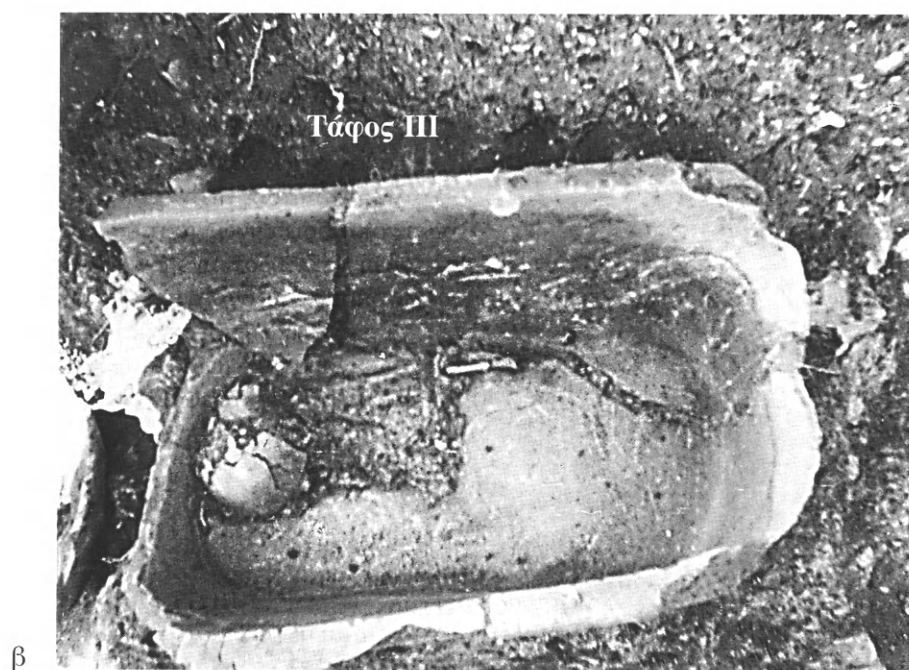
β

β. Ἡ λάρνακα τῆς παιδικῆς ταφῆς III κατὰ χώραν.

α. Ἡ λάρνακα μὲ τὴν παιδική ταφή **III** ἀπὸ *B*.

β. Ἡ λάρνακα μὲ τὸν παιδικὸ σκελετὸ τῆς ταφῆς **III** ἀπὸ *B*.

α

α. Ἡ λάρνακα μετὸν παιδικὸ σκελετὸ τῆς ταφῆς **III** ἀπὸ Α.

β

β. Συντήρηση τῆς λάρνακας τῆς παιδικῆς ταφῆς **III**, πρὶν ἀπὸ τὴν ἀπομάκρυνσή της ἀπὸ τὸν χώρο τῆς ἀνασκαφῆς.

α. Ὁ πεταλόσχημος χώρος Ξ καὶ ὁ τοξοειδῆς τοῖχος 29 ἀπὸ Α.

β. Ὁ πεταλόσχημος χώρος Ξ καὶ ὁ τοξοειδῆς τοῖχος 29 ἀπὸ ΒΔ.

α

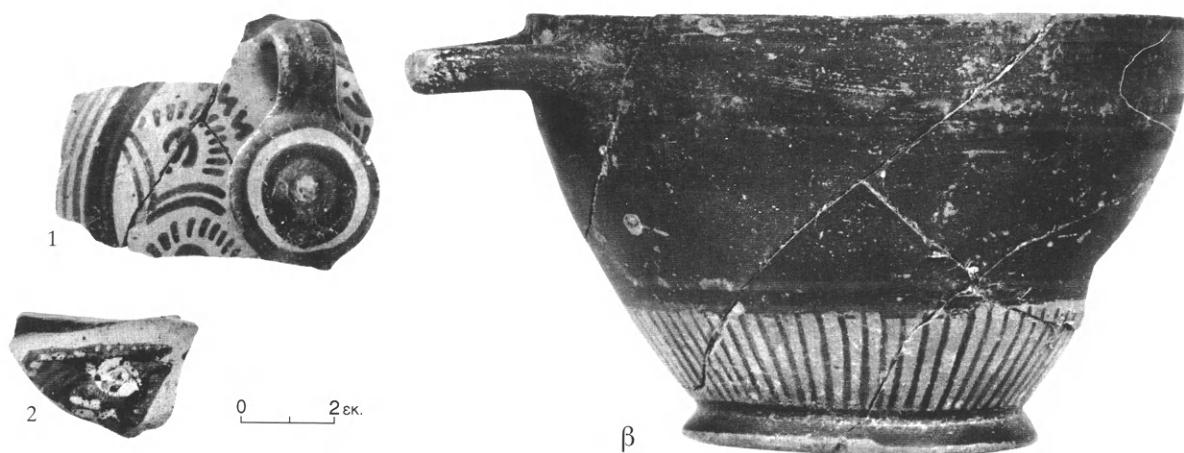
α. Ο πεταλόσχημος χώρος Ξ και ο τοξοειδής τοίχος 29 από Ν.

β

β. Η συμβολή των τοίχων 29, 24 και 20 πρὸ τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου 12, ἀπὸ Ν.

α

α. Ώστρακα ἀπὸ τὰ ἀνώτε-
ρα στρώματα τοῦ χώρου Ε.

β

β. Κορινθιακὴ κοτύλη ἀπὸ τὰ ἀνώτερα στρώματα
τοῦ χώρου Ε.

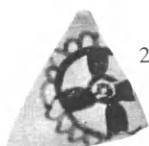
γ

γ. Ώστρακα ἀπὸ τὰ ἄκρα τοῦ τοίχου 29 τοῦ χώρου Ε.

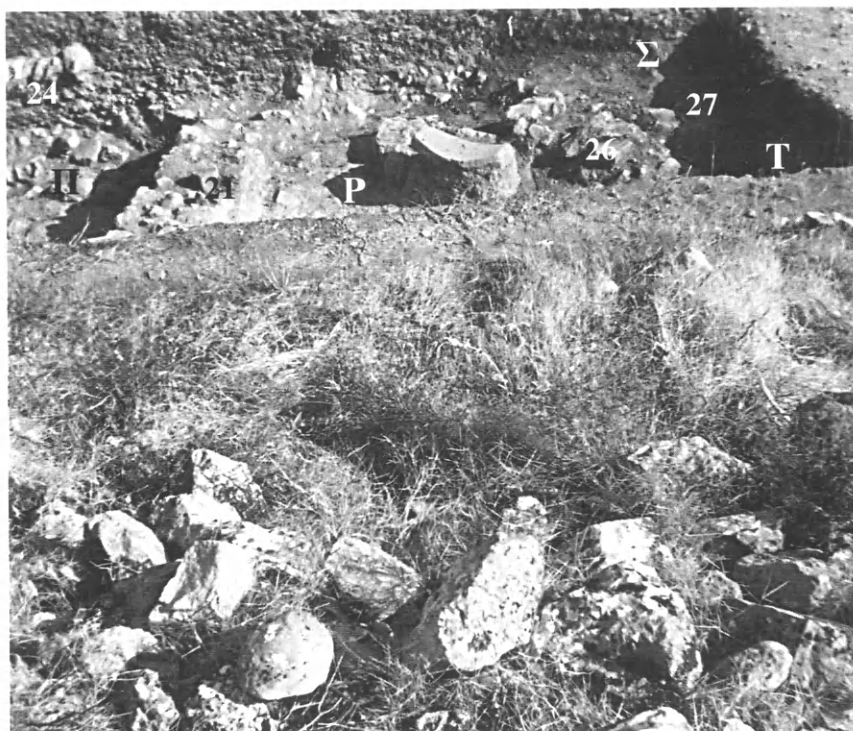
α. Πλακίδιο από κιονωτό κορινθιακὸ κρατήρα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 4 τοῦ χώρου Ξ.

0 2 εκ.

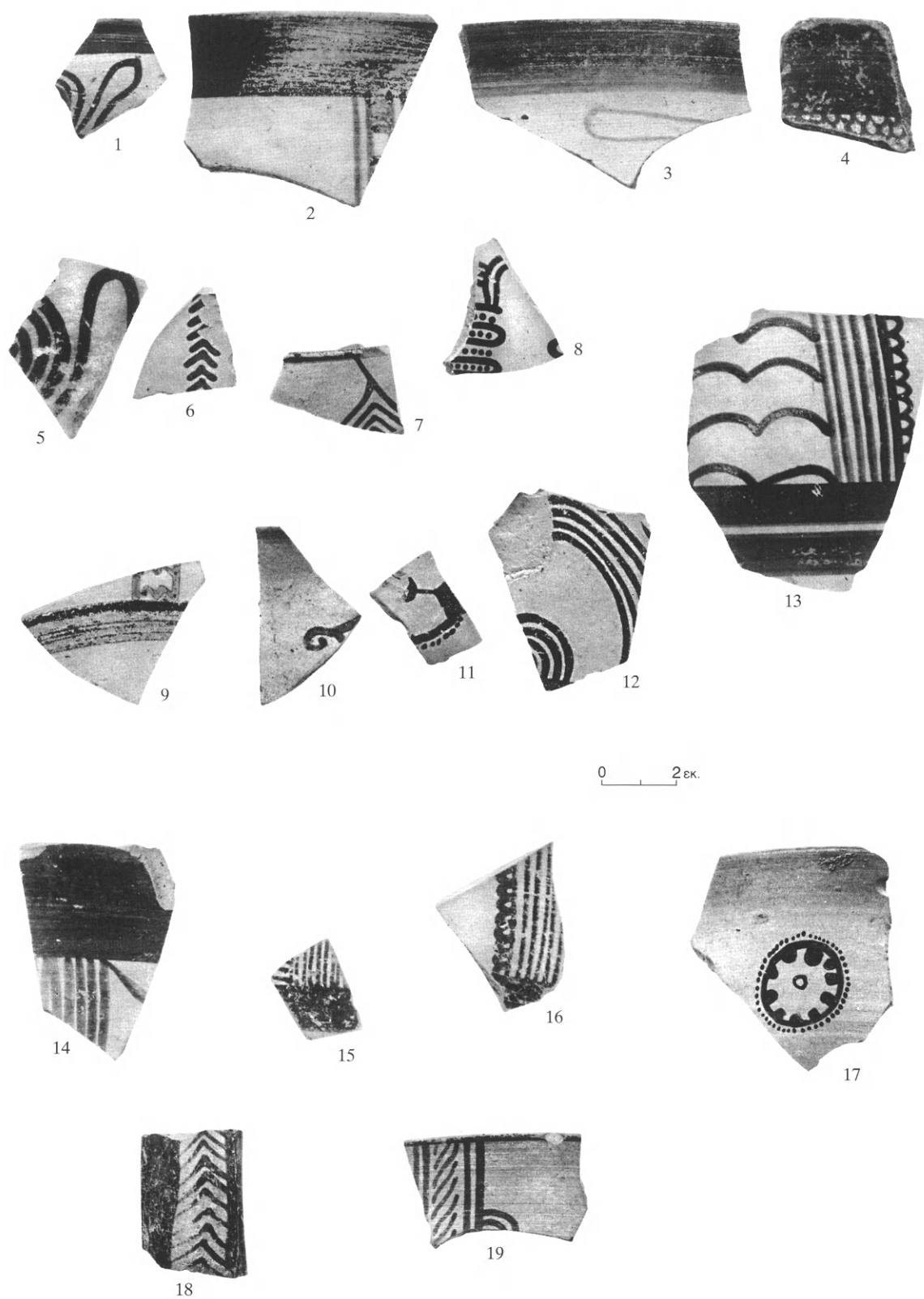
β. Ὑστρακα ἀπὸ τὴν ἐπίχωση γύρω ἀπὸ τὸν τοῖχο 4 τοῦ χώρου Ξ.

β

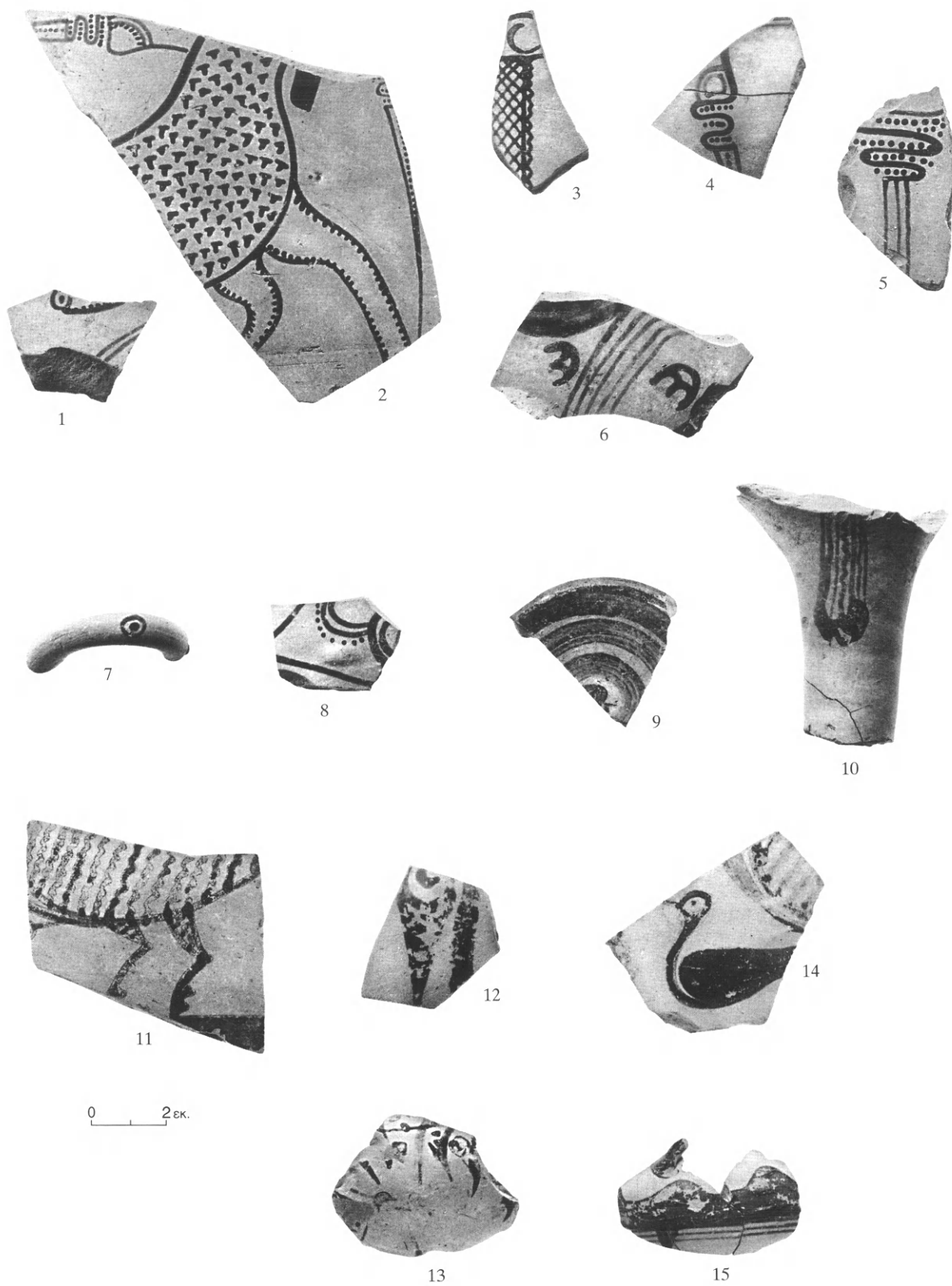

γ

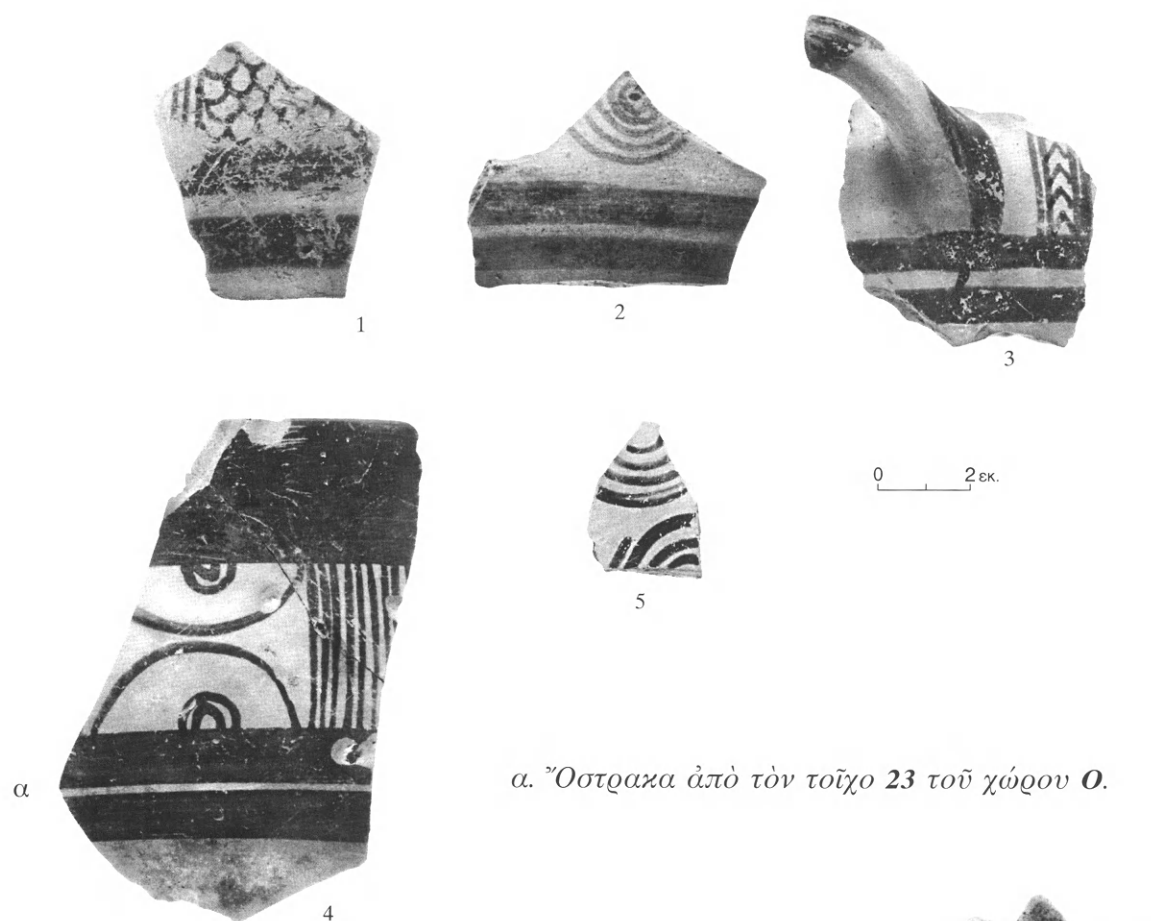
γ. Χῶρος P ἀπὸ Ν. Τοῖχοι 21, 24, 26 καὶ 27.

Ὀστρακα ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

Ὀστρακα ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

α. Ώστρακα ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

β. Περίαπτο ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

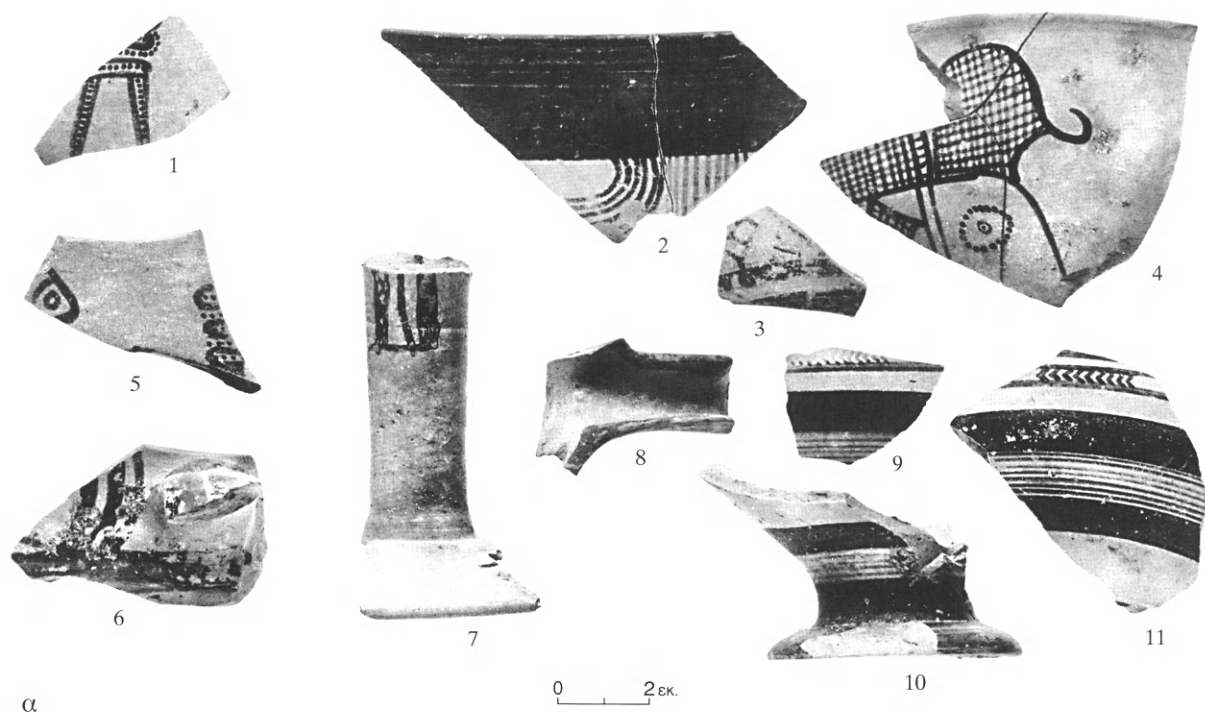

γ. Ἀγραπτος σκύφος ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

Ὁπισθότμητη πρόχους ἀπὸ τὸν τοῖχο 23 τοῦ χώρου Ο.

α

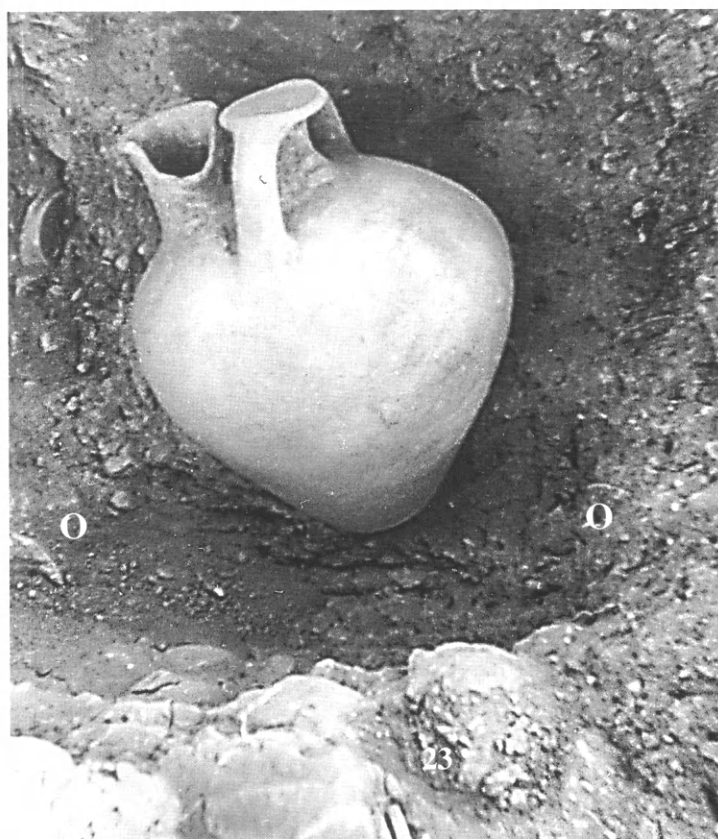
α. Ώστρακα ἀπὸ τὸν τοῖχο 20 τοῦ χρόνου II.

β

γ

β-γ. Λίθινο πηνίο ἀπὸ τὸν τοῖχο 20 τοῦ χρόνου II.

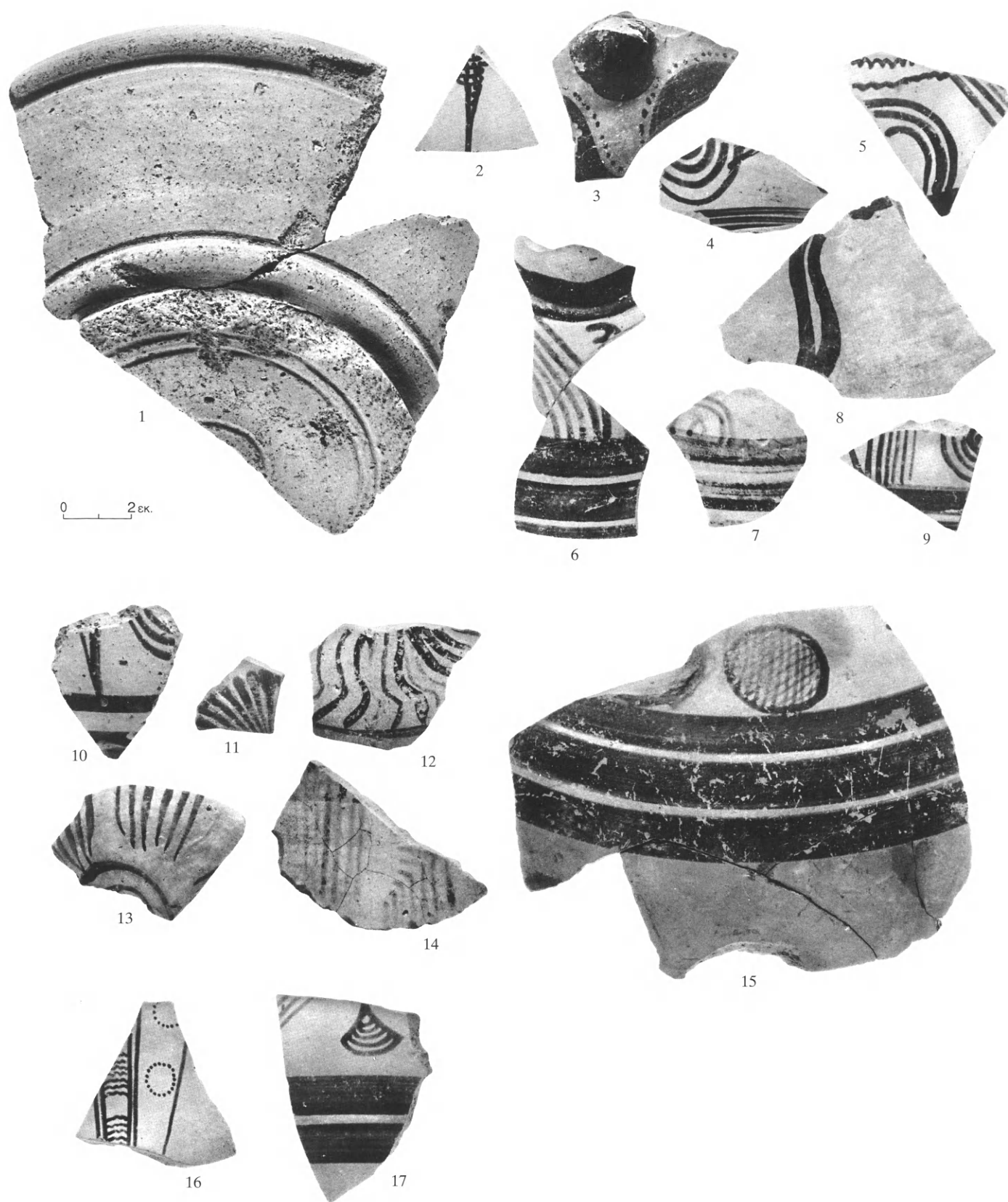

α

β

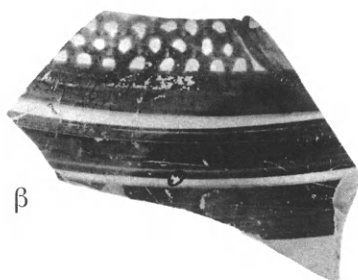
α. Χῶρος O ἀπὸ Δ. μὲ τὸν ψευδόστομο κατὰ χώραν. β. Χῶρος O ἀπὸ Β. μὲ τὸν ψευδόστομο κατὰ χώραν.

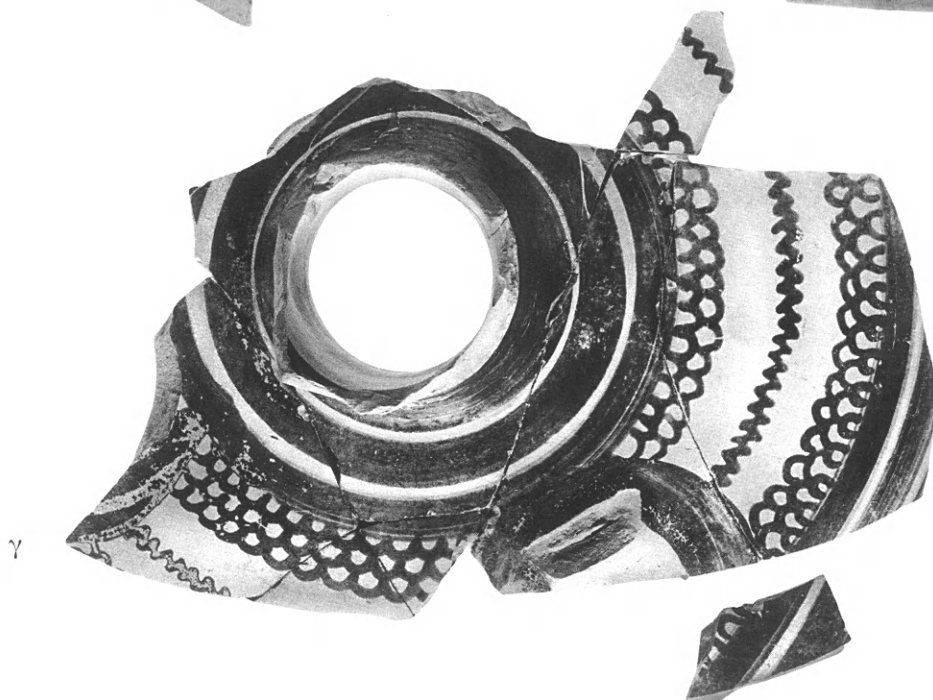
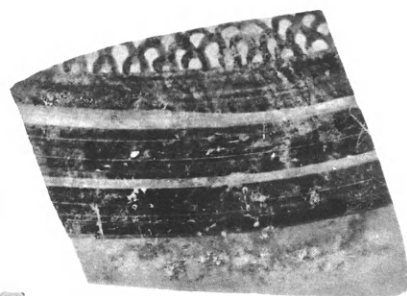
Ὀστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Ο, γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο.

α. Ἀγραπτή κύλιξ ἀπὸ τὸν χώρο Ο, γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο.

β. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χώρο Ο, γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο.

γ. Τμῆμα πιθαμοφορέα ἀπὸ τὸν χώρο Ο, γύρω ἀπὸ τὸν ψευδόστομο.

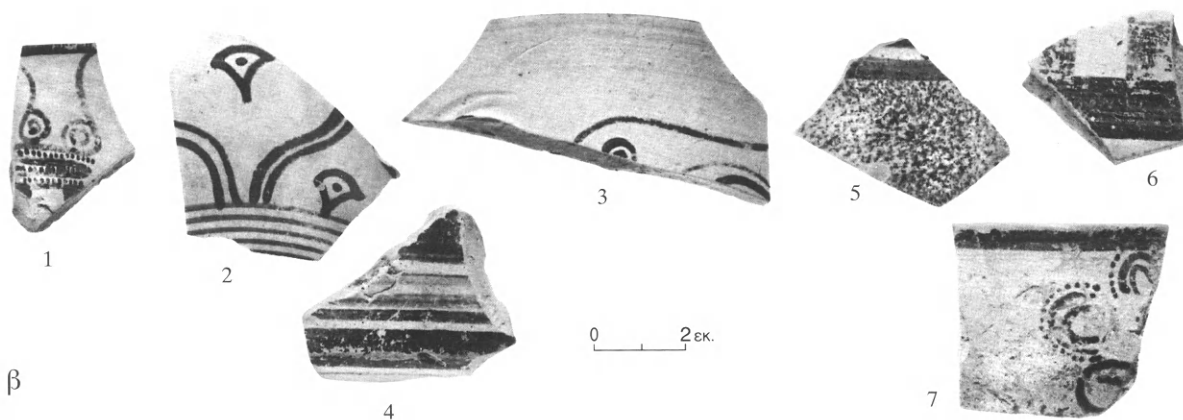
Ψευδόστομος ἀπὸ τὸν χῶρο Ο.

α

α. Χώρος *P* καὶ τοῖχος 21 ἀπὸ *B*.

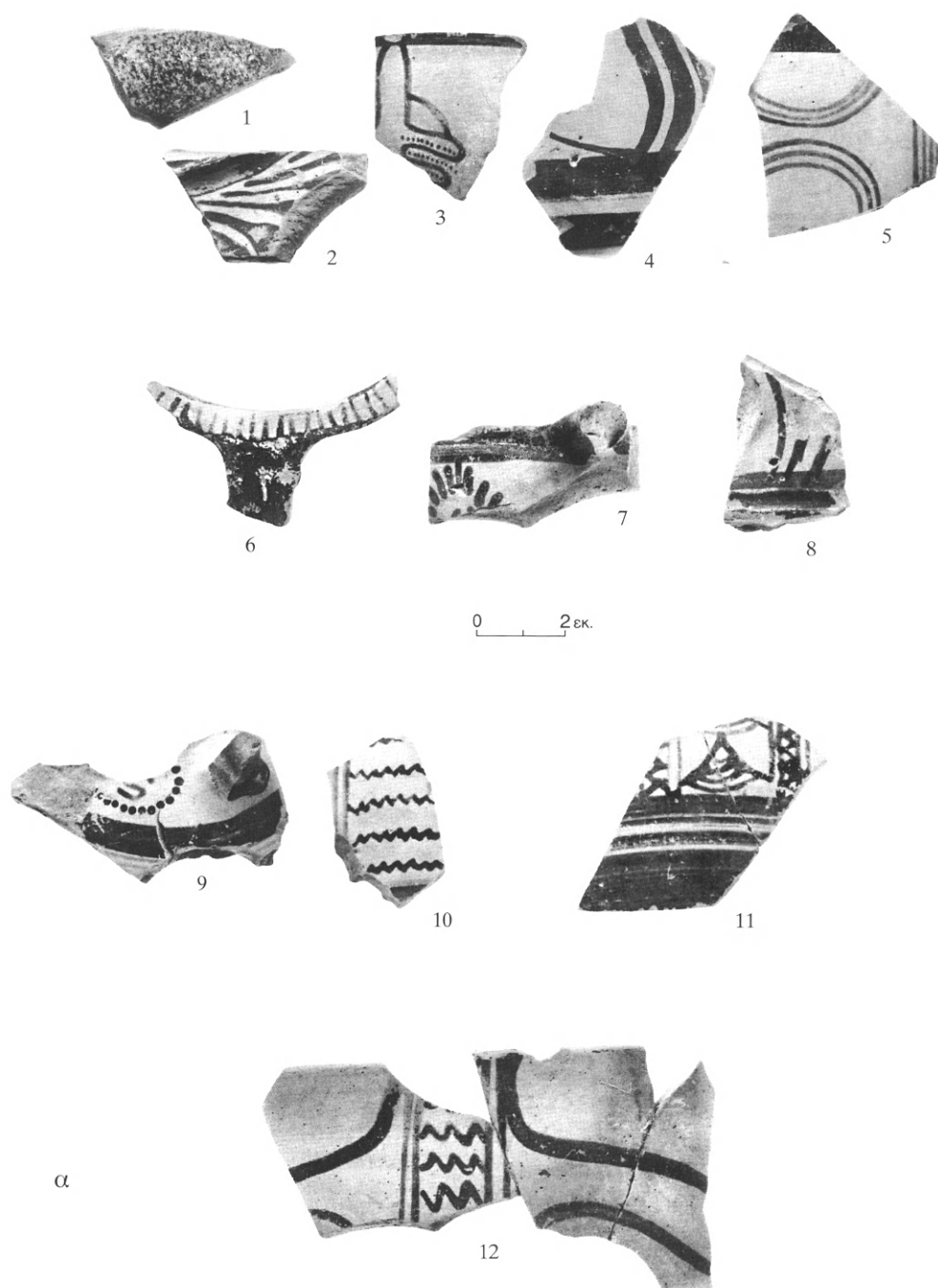
β

β. Ὅστρακα ἀπὸ τὸν χώρο *P*.

γ

γ. Ὀστέινη βελόνη ἀπὸ τὸν χώρο *P*.

α. Ώστρακα ἀπὸ τοὺς χώρους Σ-Τ.

β

β. Περόνη ἀπὸ τοὺς χώρους Σ-Τ.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΜΥΚΗΝΩΝ.
II. ΤΟ «ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ» ΤΩΝ ΜΥΚΗΝΩΝ
ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΔΑΝΙΗΛΙΔΟΥ
ΑΡ. 258 ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2008
ΑΠΟ ΤΙΣ «ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΕΥΑΓ. ΜΠΟΥΛΟΥΚΟΣ Ο.Ε. & ΣΙΑ»
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΗΣ ΜΑΝΤΕΛΟΥ
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΕΦΗΣ ΑΧΛΑΔΗ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΗΛΕΚΤΡΑΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗ